

7816

శ్రీ

మేధావతి క్షేత్రామూర్తియనమః.

శ్రీ శంకర విజయము

(మాధవీయమగు "సంతోషశంకరవిజయము"న కాంక్షింపఁగలము)

ఇది

భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ

ప్రణీతము.

—:—

బంధరు

నేషనల్ ముద్రాణాలయమునందు ముద్రితము,

1931

విజ్ఞానము

శ్లో॥ ఓంనమోఽర్చ్యమానాయా శుద్ధజ్ఞానకమూర్తయే ।
నిగ్మలాయ ప్రియవ్నాయా సత్యజ్ఞానానామోదయేవహః॥

శ్లో॥ మూకంకరోతి వాచాలం పంగులంఘయతేగిరిం ।
ఋల్క్ష్మపా తపహంవందే శంకరాచార్య సద్గురుం ॥

శ్లో॥ నారాయణ సమరంభం శంకరాచార్య మధ్యమాం ।
అస్మదాచార్యపర్యంతం । వందేగురు పరంపరాం॥

గుణక్షీర గోహణచణులగు సుమనఃపరమ హంసలారా!

మాచల్లపల్లి సంస్థాన విద్వద్వ్రతంస్తులైయుండి యిపుడు క్షీర్తిశేషులయిన సర్వజ్ఞమూర్తులును మహాత్మ పోనిధులగు బ్రహ్మశ్రీ అద్దేపల్లి సోమనాథశాస్త్రిలవారు మాధవీయమగు శంకరవిజయము సందెక్కు డభిమానము కలిగి మున్నెద్దాని నిశాశ్రవులచే బలింపఁ జేయుచుండుటఁ బ్రవృథమమున నదిచూడనాకవకాశముకలిగె. ఆ కోశము సంచాదించి యందలి విషయములు సంగ్రహించిన కొంత కాలమునకు శ్రీ సద్గురువరభూరికరుణాప్రసాదమున దానినాంధ్రీ కరీంచు నాహంసమొందుదయించె. దసాలంకృతి నియమాదివిక హితమైయును శివగురుస్తవము వాఙ్మనఃకర్మబులఁ బూతంబులఁ జేసి నన్నుఁ గృతార్థుఁ జేయునను సమ్మికతో సాక్షాచ్ఛంకరులె యగు శ్రీ జగద్గురుదర్శన సచ్చోత్రమును శ్రీసాలేశ్వర ప్రేరణ మున వాయఁబూనిన నన్నుఁ దర్క్కిపాల్లనమారు వత్సరములకు నాపూనిక సంద్రీపుటొడ్డునఁ జేర్చెను.

నాకు లజ్జాభయంబులు మెండు. నేనిదివారి ముఖతీ నేరి కై నంజూపిన నేమగునోయను లజ్జయును నేమందుకోనను భయము

మీను జెనగొనదోచినమై సాగించుచుంటి. ఇట్లుండ మద్భంధు
 వాగిత ? రోభాదలులును జతుర్విధకవితాసామాజ్య ధురంధరులు
 నగు బ్రహ్మశ్రీ నాదెల్ల పురుషోత్తమ శాస్త్రులవారి తనూజలును
 విద్వత్కవులు నగు బ్రహ్మశ్రీ మేఘ దక్షిణామూర్తి శాస్త్రి
 గారితో నొక్కటనాకు సమానేశమొదవె. వారినెయ్యముం
 గోరి నావారిని సంరక్షకు వారికిఁజూపితి. ఆశుభముహూర్త మహిమ
 మెట్టిదోకాని యమృహిత నక నాయం దవ్యాదన్నేహభావము
 విచ్చిన్నమై కృమకృమముగా వృద్ధిసంది నాపూనిక కెంతయు నా
 దరువై నది. తదనుకంఠయేనన్నుఁ దిట్టకుల యసారకరుణామృత
 రసస్రవంతీవీచికాపావీతుఁజేసెను. సుగుణగుణియగు నాత్మజా
 వలన నాగ్రంథరచనముం గూర్చి వినియత్క పితల్లజఁచును, భయ
 గిస్తుండనగుననుఁ బేర్చి మత్స్యతెగ్గింక భాగములనపుకపుడవ
 ధరించుచు సుత్తిరగ్గింక నిర్వహణమునందు నానుత్సాహము కెట్టిం
 పఁజేసెను.

నాకుగ్రంథరచనమున కిదియె పృథమప్రయత్న మగుట నిం
 దుఁ దప్పలుకుప్పలుగా నున్నను వానిని సాధ్యమైనంతనఱకుఁ బోఁ
 ద్రోసి ముద్రణాను కూలముగి మార్చి యుజ్జేర్చియు నీకల్పమునకుఁ
 బీతికకూడవాసి ఎన్ని తెచ్చిఁ టిమానిధులు నన్మదగ్గిజ కల్పులు
 నగు బ్రహ్మశ్రీ నాదెల్ల మేఘ దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిగారికిని దత్తి
 తృపాదులును మిచ్చి సదృశులునై నాయందలి యుక్తానావ్యా
 జానుగ్రహముచే గట్టనిష్ఠురముఁ కెల్ల లోనయి యేతిద్రంధముఁద్రణ
 భారమెల్ల న్నోహించి నన్ను గృతార్థుఁగావించిన శ్రీపురుషోత్తమ
 కవీంద్రులగును నెల్లకాలము గృతజ్ఞతాపూర్వక ప్రణామంబుల
 నొనర్చుచు నగ్గురుమూర్తి ద్విశయమును సర్వదా నామనఃఫల
 కమునందలి పూజించెనను.

CHECKED

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము
 యందలి భక్తివిశేషమునను నా
 యెడఁగల దయచేరిన నీతిద్రంధ ముద్రణార్థమై విరాళము లొసంగ

గీన భార్మికాగ్రీనుల శీతయుఁ గృతజ్ఞతా పూర్వకాభివంశనము
 లర్పించువాఁడను. మఱియునుమునుముందుగనే గ్రంథమూల్యము
 నొసంగి ముద్రాలయాధికారులవలని భాలమెల్లనోర్చి వేదియున్న
 మిన్నల శ్రమయుం బ్రశంసార్హము.

ఈ గ్రంథమునలోపము లింకేవియున్న నవి శ్రీవిద్యారణ్య గురు
 వరేణ్య గ్రంథస్థములని కాని యింకస్యములని కాని కోవిదులెం
 చక యజ్ఞాఁడనగు నావిగ నెభావించి నన్ను మన్నించెదరు గావుత.
 ప్రామానికములగు దొనఁగుల నేరైననా కెఱుక పఱచినచో వినయే
 పూర్వకముగ గ్రహించి వానింబునర్మద్రోణమున సవరించికొని
 యట్లు తెల్పినవారయెడ నిరంతరముఁ గృతజ్ఞుఁడ నయ్యెదనని మనవి
 చేయుచున్నాఁడ.

చ॥ దొనఁగులుగల్గుచోఁ దొలఁగఁ • దోసిగొంగులు గల్గెనేనిసం
 తసమునఁ గైకొనన్బుధవ • తంసములా • మిమున్నుఁజింతు ని
 ద్ది సుమతులై నవారలకు • దీటగుబాటయెకాదె? భవ్యకో
 శసమితి ధాతినినిచ్చుట ల • సద్దయవిజ్ఞులు సూచినంగదా !!

మోషిదేవి
 కృష్ణామండలము
 1 జూలై 1931 స॥

ఇట్లు
 విద్యద్వైధియుఁడు
 భమిశిరాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ.
 గంభీరకర్త

శుద్ధ పత్రము.

పుట	పద్యం	తప్పు	ఒప్పు	పుట	పద్యం	తప్పు	ఒప్పు
2	14	నవ	నను	76	18	నోన్	గాన్
3	1	యోబి	యోధి	77	17	దీక్ష	దీక్ష
7	10	నొప్ప	నొప్పు	80	26	నీరవా	నీరవి
9	11	రృత్ర	రృత్త	83	12	నిస్త	నిస్త
9	18	గాగ	గాగ	91	8	వేళాం	వేళాం
9	28	స్వీతను	స్వీతి	95	2	రున్నం	రున్నం
10	11	తగ్గముల్	తగ్గిమో	95	4	రహిన్న	రహిన్
10	18	బాస్య	బాస్య	98	1	బాస్య	బాస్య
17	22	రున	రున	98	18	శితు	శితు
21	15	ట్యగ్గ	ట్యగ్గ	102	12	నఘ!	నఘ!
28	5	నీవ	నీవ	104	24	నొప్ప	నొప్ప
28	26	ననుం	నినుం	108	10	నన	నిజ
32	18	ధ్య	ధ్య	112	4	నంతు	సంతు
33	4	ఖాల	ఖాల	113	21	త్తను	త్తను
38	7	నొప్ప	నొప్పు	116	18	లంగాం	లంగాం
42	4	యిక్త	యిక్త	116	19	తర	కరి
45	1	దను	దను	117	5	లెడు	లెడు
46	17	తుత్త	తుత్త	121	5	దయ్య	దయ్య
50	20	చ్చగ్గ	చ్చగ్గ	125	19	నభా	నభా
50	22	యాల	యాల	125	24	చయా	యాతా
51	11	నంగ	నంగ	129	2	సగో	సగో
51	15	మె	లా	129	10	నమ్మ	యమ్మ
56	20	విపు	విపు	130	13	పశి	నుధ
65	22	కధ	కధ	135	14	తాలా	తారా
67	18	రవ	రర	141	5	బాలిత	బాలిత
71	4	ల్యమై	ల్యమా	141	16	క్తుడై	క్తుడై
72	16	రణు	రను	144	1	దనునం	దనునం
76	1	పనా	గనా	144	16	కలి	కలి

పుట	పద్య	తెలుగు	ఒకప్పుడు	పుట	పద్య	తెలుగు	ఒకప్పుడు
145	24	తియ	తియ	213	5	నత	నత
147	17	దెప్ప	దేవో	215	25	బల	బిల
152	6	గరంగ	గరంగ	216	19	బలప	బలపి
153	11	రత్నంజ	రత్నంజ	219	7	తిగ	తిగు
156	26	తాగ	తాన	224	1	నగ	నన
160	2	నాన్న	నాన్న	234	38	ధిపు	ధింపు
161	7	క్షిని	క్షిని	234	17	యెద	యెడ
161	15	యనం	యనం	236	18	నెద	ననెద
163	25	శత	శిగ	239	4	దీతి	దివీ
163	25	జయస్	జెప్పగ	243	21	నము	ననము
165	22	దత్తి	దత్తి	247	25	వహ	గహ
174	23	జన	జన	250	6	గానన	గాన
175	18	తాళయ	తాళయ	256	7	బాగుగా	బాగుగా
175	18	యంబు	యము	257	15	దేహ	దేహ
175	25	నను	నను	258	4	జ్ఞాన	జ్ఞాతి
178	3	దాని	భాన	260	3	దీర్ఘ	దేహ
182	26	జెప్ప	జెప్ప	263	23	సందియ	సంతప
183	15	నాను	నాన్న	268	27	నార	సార
191	17	లనె	లనె	270	5	రంభి	రంభి
192	2	కానా	కెపా	274	15	ంబానుర	మృద్యమ
195	25	పాదార్థ	పాదార్థ	277	14	శ్వ	విశ్వ
197	18	పర్వం	పర్వం	277	17	తత్త్వం	దత్త్వం
198	12	పర్వం	పర్వం	278	5	రత్వ	రత
199	8	మన	మని	279	28	శున	శున
199	17	కయ	కరయ	280	28	మిక	మాక
200	9	నాధు	సాధు	283	2	కగు	తగు
203	9	నల్ల	యల్ల	284	10	రుద్ర	రుద్ర
208	1	త్వంతు	త్వంతు	288	14	ధరలు	ధరలు
209	18	త్వార్థ	త్వార్థ	288	21	చెదు	చెదు
210	1	ణుండు	ణుండు	292	23	వేవేగ	వేలేగ
210	25	గరు	గర	292	26	సంత	సంత
211	17	హిమ	హిమ	296	8	పులగ	పుగ
212	10	దలం	దలం	297	8	నన్న	నాడె

పుట	పద్య	తపస్	ఓం	పుట	పద్య	తపస్	ఓం
300	2	కను	దగు	359	7	నె	నె
300	3	మయి	మయ	362	14	డండ	డంగ
304	22	లక్ష్మ	లక్ష్మ	370	17	దెంచ	దెంచి
322	1	దండ	దంత	375	11	దత	దద
323	5	నెడి	నెడి	383	21	దాగ	దాగ
324	21	మల	బలము	386	27	నాద్య	నాద
329	20	య్యచ	య్యచ	387	27	చినం	చినానినం
335	24	నవి	నావ	389	9	దేశ	దేశ
342	26	ఘాత	ఘాత	389	11	నొక	నొక
347	11	మృన్న	మృన్న	390	12	ప్రమ	ప్రమ
348	21	నెపు	నెపు	391	6	సంధి	సంధి
348	24	నెపు	నొప్ప	391	17	క్రమ	క్రమ
358	25	చక్ర	చక్ర	392	19	భాగ	భాగ
359	3	ధృతి	ధృతి	396	26	నా	నెంచనా

అంధీకృతశంకరవిజయముంగూర్చి

పండితాభిప్రాయములు

40 వంశముండి శీశంకర పుత్రుడనియై చేయించి తెన్విజయస్వజమును వారించి యాగింధపీఠముం దెన్నబడియునున్న

శ్రీశ్రీశ్రీ బ్రహ్మనందనస్వతీ స్వాములనారు—కాశీ.

నాదెల్ల పురుషోత్తమశాస్త్రులుగారికి ... మిత్రశివవన పాశుండిన భమిడి పాటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారిచే గచించబడి మిశుమారునిచే బరిశోధించు బడి శ్లాఘించబడిన శ్రీమచ్ఛంకరవిజయ గింధరాజమును వాకంపినందులకు శేష మిగుల సంతసించి నాశక్తికి దగినటుల సభిప్రాయము వ్రాసిపంపుచున్నాను... ఇహపర సాధనమును గురుభక్తి నభివృద్ధిచేయుచుండుటకు అద్వైతతత్వప్రదైత్యత మతాచార్యులు కృమముగా నుపదేశించిరి. అంశులమాత్రము తమ మతోద్ధారకులను శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పదాచార్యులవారి దిగ్విజయ చరిత్రమును బఠించుట, తన్ముత్యానిబూజించుట, విద్విద్ధింపని జనుపుట మాని గురుభక్తికి దూరలయిరి. ఈకొఱతనదొలగించుటకై పూర్వము కొక్కొండ వేంకటరత్నశర్మ గారు అంధీయున పదనకావ్యముగ రచించి సన్స్కృతభాషనభిజ్ఞులకు మహోపకారమును జేసిరి. ప్రకృతమున భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు గురుభక్తితోశ్రీమచ్ఛంకర విజయమును మృదుమధుర వాగ్భరితముగ బద్యార్థముగ రచించి ముద్రింపించిన గింధమును జూచి మిగుల సానందించినవాడనై శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పదాచార్యును గ్రహమున జతుర్విధ పురుషార్థసిద్ధి వొందు గాతమని యనేక వారాయణ స్మరణములను జేయుచున్నవాడిను.

గింధకర్తృ విద్యాగురువులు

2. శ్రీ కుప్పా వేంకటేశ్వరశాస్త్రులుగారు—అనంతవరము.

శేషు మీశాగ్రమును సచ్చినప్పు డిందలి ప్రభుమాత్వాసమును పాశుణ్యముగా బదివిరిసి సంపృదాయకుడమైన యాంధీకరణమునకు మృదుమధురమైన గింధకర్తృకి సానందించితిగాని కవి తారచనయందు సూతనప్రయాత్మముకలవాడనగుటచే కాస్తార్థి ఘట్టముల నెట్లు రచించగలవోయని యనుకొంటిని. ఇప్పుడు కొన్ని ఘట్టముల జూచితి. సన్స్కృత శంకరవిజయమున నున్న సర్వవిషయముల జక్కగ దెలిగించుచు నచ్చటచ్చట వ్యాఖ్యానమున విమర్శించిన విశేషములగుండ నీగింధమున రచించుటచే నీశంకరవిజయము విద్యదామోదపాత్రమై యాంధీకరణమునకు మహోపకార మొనర్చగలదనట యతిశయోక్తి కాబాలదని తలంచుచున్నాడను.

సరసచతుర్విధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధరులు

3. శ్రీ నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రిలుగారు—మచిలీపట్టణము

ఉత్సాహము- పూర్వపుణ్యమునను గవిగఁబుట్టి మొట్టమొదటనే సర్వపూజ్య మైన మేటి శంకరాచార్యచరితఁడా నిర్వహించు బుద్ధిపుట్టినెగ నారవోద్యమా! శుద్ధిశుభసంఖంబులందును వంశవృద్ధితోక॥ కం॥ ఆరంభకవనమైయును సారంబు సలక్షణయు సాహిత్యంబు! ధారాశుద్ధియు నోరుపు మొఱంబనిపూర్తి నేత మేల్పెననా॥ తే-గీ॥ ధిమిడిపాటి నుబ్బిపూర్ణ బాలకవిర! చితము శంకరవిజయ మందిత ముచితము! తనరుదిత్యుతి యాచంద్రితారకముగ! ననెడు నాదెళ్ల పురుషోత్తమాఖ్యుడౌతా॥

శ్రీశంకరీంద్రానుబంధాననంద్యత్కవి బాంకలానిధిబాలరసవ్యతీకతావధానులు

4. శ్రీ చెళ్లపిల్ల వేంకటశాస్త్రిలుగారు — కడియము.

భవద్విరచిత శంకరవిజయము నక్కడక్కడ జదివినాడను. చుక్కని ధారకలిగి యున్నది, పృథమ పృథిక్వమైనను లాక్షణిక సమయానుసారిగా హృద్యముగా నుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. అందు మొదట చిరంజీవి మా దక్షిణామూర్తివ్రాసిన పీఠిక సమీపముగాఁ బ్రత్యక్షర చరిత్రోధనముగాఁ జదివి నాడను. గ్రంథమునందలి విశేషాః శేషములనుసూర్వి యతఁడువిస్తరించి వివరించి నాడు. కావున నితరులద్దానిం గుఱిచి వివరింపఁబనిలేదు. భగవంతుఁడు మోక్షిటి వద్దగ్రంథరచనకుఁ బ్రోత్సాహముఁడై యాయురారోగ్య భాగ్యప్రదాతయగుఁగాక

వైయాకరణశిరోభూషణులు, వచామహాపాధ్యాయులు

5. శ్రీ లాతాసుబ్బారాయణశాస్త్రిలుగారు—విజయనగరము.

తాము రచించిన యాంధ్రీశంకరవిజయగ్రంథము ననేకభాగముల ముఖ్యముగ శాస్త్రవర్ణన కలవానిని జూచితిని, అట్టి విషయమును సంస్కృతమున రచించుట శ్రీ మాధవాచార్యులవారికే తగియున్నది. ఆవిషయములలో దమకు సిద్ధాంతభంగము రాకుండ నాంధ్రీకరించి నందులకు మిగుల సంతసించితిని. కావ్యరూపమున శాంకరసిద్ధాంతమును వెలువరించు గ్రంథమాంధ్రీయున లేదు, అలాటనుదీర్చి తమరాంధ్రీభాష నేవను జేసినందులకు గృతజ్ఞుడను. విషయ కాతి న్యమును అట్టి శాంతపటకు వారికేరపాకముగా నున్నను విషయపరిజ్ఞానము గల వారికి సంతోషదాయకముగా నుండునని నావిశ్వాసము. తమరీదిదముగ నింకను ఆంధ్రీభాషనేవ చేయువటల భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

కుమారాభ్యుదయాంధ్రీ చార్మికరామాయణాద్యనేక గ్రంథకర్తలు.

6. శ్రీచాచిలికొలను సుబ్బారావువంతులుగారు — చుండూరు.

తమరు నాయందలి యనుగ్రహమునఁబనిన భవద్విరచిత శ్రీ శంకరవిజయము శరసావహించి గ్రహించితిని. ఇట్టిగ్రంథ మాంధ్రీకావ్యంతావ్యకమై

యొందెను. ఆకోటల మీదలనఁ దీరిరి. వీరామము లేవారణమున గ్రంథ మంతయు నొకటి రెండు దినములలోఁ జూడఁజాలనెరిగి. స్థానీయకన్యా యనునఁ జదివెరిగి. గ్రంథము సలక్షణముయై తైలి క్షణముమై స్వయంసేవ్యమై యున్నది. సంస్కృతపదభూయిష్ఠమని యొకరనిరి. ఇది గుణమెకాని దోషము కాదని నాయభిప్రాయము. ఆంధ్రసహిత చక్కపుంగునఁగవఁ బోలియున్నఁ గదా కావ్యమనఁదగును. నెంకిపాటలు కుంకిముచ్చటవలె నుండిన బాగుగాదని నాయభిప్రాయము. భారతీగౌరవము రక్షింపవలెను.

శ్రీసదాశివేంద్ర సరస్వతీస్వామి చరిత్రాద్వయక గ్రంథకర్తలు, శతావధానులు

7. శ్రీ వేమూరి నృసింహశాస్త్రిలుగారు—బాపట్ల

శ్లో॥ శంకరవిజయగ్రంథస్థాస్థికరణాదపాకలోకాత్మం. సుబ్రహ్మణ్య మనీషీసులభతరాధానగామాత్మైశ్చై॥ ౧ ॥ గ్రంథం మేధాదక్షిణామూర్తికాస్త్రమ్। సుబ్రహ్మణ్యభిఖ్యకాస్త్రమ్ ప్రిణీతమ్। అమూలాగ్రంథోధయత్వా విద్యుత్కమ్। పోచేయద్యత్సమ్మతంతస్మమాపి॥ ౨ ॥ ఇత్యంవేమూర్యులపద సరసింహభిఖ్యకాస్త్రోభిమతం। ఉరీరీకుర్య ర్విబుధాగుణగణ మవలోక్య దోషమపహాయ॥ ౩ ॥

శ్రీపుష్పగిరిసంస్థానవిద్యత్ప్రముఖులు, వేదాంతశాస్త్రీపన్యాసకులు

8. శ్రీమల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రిచయనులుగారు—బెజవాడ

తామంపిన యాస్థిశంకరపజయమును స్థానీపులాకన్యాయముచే బరిశీలించిరి. తైలియు శాస్త్రాగ్రవివరణమును మనోహరముగా నున్నది. లోకగురుండగు శ్రీశంకర భగవత్పాదాచార్యునిపై భక్తి సీగ్రంథము పుంజీధవింపజేయును. తము బోటి సత్పురుషుల కాలంబువగూడ నిట్టి భక్తిజ్ఞానవైరాగ్య పదములగు నిబంధ ములరచించి యాస్థిలోకమునకు మహోపకారంబు జేసినందులకు శ్రీయశ్చక్రకరు ఘనగ్రాసుండగుగాక-

తర్కవేదాంతశాస్త్రచేత్రులు, నోబుల్ కలాకాలా విద్యస్థులు

9. శ్రీ శిష్టా సరసింహశాస్త్రిలుగారు—చుధిలీపట్టణము

చ॥ సుమతివెయ్యాదు నీకలఁ జూచితి సంతసమయ్యె శంకర। ప్రముఖుల వాగ్విలాసముల బాగుగ వాంఛియునందు నేర్చుతో, సమగతి సంస్కృతోత్తలకుఁ జాలినరీతిగ జెప్పితింక నీ। విమలవచనప్రచారములు కద్యదుతుగ్రతినీయఁ జాలమే చ॥ నిజజనమల్పితామహులనిందిత చతులు చిన్న కెక్కఁగా। విజయము శంకరార్యమతి విమృత సచ్చతంబు వాసికో, సుజనవిధేయ యెంచదగుఁ జావ్యధనప్రియశివ్యతాదులం। బ్రజకొని మాడఁ జేసితిని భావ్యదువారత శస్త్ర దాదులక॥ ౧॥ భూమికవాసి వాక్యవప్రసంగుణంబుల వెల్లవొప్పుగా। నేమి కొంతఁజేయక సమీహితరీతులఁజేర్చి మాన్యదా। నేమియిశేష్టదుకులశాంతిమక భోగములేదు దక్షిణ। పాదములనూత్తి తోడపుట యగ్గము నీకుపకారకలంబు॥

గవర్నమెంటు గవర్నమెంటులు పండితులు, వైద్యకర్తలు

10. శ్రీ కొత్తూరి వేంకటాచార్యులుగారు—మధిలీపట్టణము.

కం॥ శంకరపదకమలార్చన! సంకలితా భవిషిషాటి సత్కులకాతా! వేంకట సుబ్రహ్మణ్య! శంకరజయనామ చన సఫలసజన్మా ॥ ౧॥ పరమపరిత్రాణం గలపథంజకముం బరిత్యజున్మనో! హగమునాచు గాంగర్పుమట్టు లెనంగడు తావకాంధ్ర శం॥ కోవిదయోభ్య సత్కృతివృగ్భ్య కవీశ శిరోవధార్యమై! చరణ భవన్యశోశబభాసా చంద్రికలాకలాపమై॥ ౨॥ మూర్తినిగొన్న వేదతీతి బోలెడు శంకరుగాధ బుద్ధిని! స్ఫూర్తి మరంబులున్విబాధపూజ్యాండు మాధవు బాధ్యపత్కృతిం । గీర్తిలీలి దానిఁదెలిగించిన యంశముఁదెల్పుదక్షిణా! మూర్తి నుద్దించిసంగ్రహితముంగన నచ్చెరువయ్యెఁ శివకౌ॥ ౩॥ ఆ॥ మందనమునబొడుగ నందమాకురువించి! కందరంబాభంగిఁ గార్చిలుచుండు! ఘరమనీసి రంజకం దైనపీఠిక! భవ్యతావకవిబంధమునకు॥

గీర్వాణాంధ్రపాఠశాలాపాఠీశ్వరపాధ్యాయులు, శతాపధానులు

11. శ్రీ ఆవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యాచార్యులుగారు—కొవ్వూరు

సంస్కృతాంధ్రభాషా రచనలు జటిలముగఁగూడ శంకర విజయము తెలుగునేతె తెలుగువారికుపయుక్తమగుపని. మహాపురుషులగు శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్యుల వృత్తాంత వివాదమునందేసి యాంధ్రాశ్రమమున మిగుల చెల్లడి గాంచును. కాస్త్రీయసందర్భములతోఁ గూడిన దీనిని దెలుగునవ్రాసి శ్రీమతడిన యాశీర్వాదముల లాంఛన కృతీకృతుఁ బాఠ్రులని వాచకయము.

బ్రహ్మాండపురాణాం గ్రంథకర్తలగు కావ్యస్మృతిల్లిఖి బిరుదాంకితులు

12. శ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు — కడప.

తమరు దయాపూర్వకముగా పనిపిన శ్రీశంకరవిజయమును బోధాదరమన శిరపాపించి భవ్యఙ్గవైతివని తలంచుచు వాయెఱిగిన తావులఁ బఠించితిని, బ్రహ్మశ్రీ నాదక్ల మేధావక్షిణామూర్తికాస్త్రిగారి పీఠికయుఁ బఠించితిని. బ్రహ్మశ్రీ భవిషిషాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు కృమించి యాంధ్రీకరించి దక్షులు నిస్సంశయము. పరిపక్వము వాయెఱిగినంతవఱకు బాగున్నది. కొన్ని తాత్పర్య మాలాగమును దెంచయుఁ గొన్నితావుల సంగ్రహించియుఁ దెలిగించిరి ఇది వివాదాచారము. ఏయేతావుల విస్తృతము, గావించవలయునో ఎంచెందు గలగ్రహించవలయునో కవిబృందయ మె యద్దానిని నిర్ణయించుకొనును. కవిత్వము తుక్కులు మూటగట్టుచున్న యట్లున్నయది. వైలి సులభముగానున్నది. ఎందో నేమాపథ్యులయ్యుగానున్నను, ప్రాయశఃసర్వజన సుఖోధముగా నున్నదని నా దృఢవిశ్వాసము. ఇక్కార్య మొనరించి గ్రంథకర్త గారు భవ్యులైరి. ఇట్టి యంత్రముగ్రంథముల రచించుమహాభాగ్యుని గ్రంథకర్తలకుంగల్గినది. అనియే పితృభవ్యులని చేసేళ్ల జాటుచున్నది. ఇక నిందలి పీఠికలూర్చి:—

గ్రామీణులు చక్కని పీఠిక వ్రాయించిరి. గ్రంథమును బుసారులు చదివించిరి. దేశసంశయముల బరికించిరి. మంచిచెడితో వ్రాసిరి. శ్రీశంకర భగవత్పాదులవారింగూర్చి యనేకాంశములంబెలిసిరి, ఎల్లరు కృతార్థులు గావలయుననుచిరి సంకల్పము ఫలించునదియె. మతముల సంగగిహించి తెలుపు తావుల పీఠి నివృత్తపాతీత్యము పుట్టమర్పెను. గ్రంథమునకీపీఠిక యనుకూలముగానుదిరి బంగారునకు వెలిగారమునకుఁగల సంబంధమును స్మరించుజేయుమిచ్చుది. ఇంక శ్రీశంకరగూర్చు జననకాలనిర్ణయమును ననేకసంశయము లున్నవి. వలను వడినంతఁకుక మీరు మంచిమార్గము నవలంబించిరి. అంతకుంజె. శ్రీమంచడ వలనువడదని నేనెఱుంగుదును. ఈగ్రంథ మాంధ్రీమండలముల వ్యాపించి గురుభక్తి నెలకొల్పుఁగాక.

శ్రీశంకర పత్యనత్యపాఖ్యానాద్యనేక గ్రంథకథలు,
 13. శ్రీమల్లంపల్లి మల్లికార్జునారాధ్యులుగారు — పుట్టిటికఱు.
 కం॥ వేంకటసుగ్రహ్మణ్యుల | శంకరవిజయంబు మిగుల సంతసమొనఁగె॥
 శంకరకృప నానూద్యత | శాంకం బకశంకమగుచు నలరు జయమునక॥
 కం॥ శంకరుఁడా! కృతివాగుడు | శంకరవిజయం ! కృతికి సంక్షోభయమా!
 శంకరవిజయంబా! భగి | వేంకటకృత్యమేమొ సంగ్రహశాస్త్రమే॥
 తే॥గీ॥ చరనపదపద్మజాంబవత సాగున్మత్త, సకలశుభముల సోనేత పత్యభాస|
 భమిడిపాటి వేంకటకవి బ్రహ్మకవిత | ఆగయ నెవ్వారినలరించ దవనినహహ?
 తే॥గీ॥ దక్షిణామూర్తికృపఁబొంది తిగిననీక | మువఁబొలిపించె వికాశతనగవీంద్ర|
 కృతివిభుఁడుగూర్చి మాకుమీకృతికుమారి | కాయులైశ్శివ్యవృద్ధులమరగూర్చు
 త్తొ॥ అస్మాకమపియుమ్మాకం | దేశికా పురుషోత్తమా | భక్తిసాధ లవోభూయో
 భూయోభూయాదభీషద॥

నాగరఖండాద్యనేక గ్రంథకథలు, ఆభివసరస్వతీ పత్తికాధిపతులు,
 14. శ్రీజానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రిలుగారు — జానపాడు.
 తెనిఁగించిన మీ శంకరవిజయము మాయభివసరస్వతీ కార్యాలయము నలంకరించినది. అత్యంతశ్రద్ధతో శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తికాస్త్రీగారి పీఠిక సమగ్రముగఁజదివి వదింటికి రెండుపుటలుచొప్పున గ్రంథమంతయుం బరికించి. తర్కమీమాంసాదిశాస్త్రపరిచయముతోఁ జక్కని సాహిత్యముతో నవగాహన చేసికొనఁదగిన విద్యారణ్యకృత శంకరవిజయమును సరిగా నాంధ్రీకరించియు విజ్ఞప్తిలో మీరుమాసిన వినయమున కచ్చెరువండితిని. “నమంతి సంతస్యై లోక్యాదపి లబ్ధంసమున్నతి” మను నభియుక్తికి మియెడ బాగుగాఁబట్టినది. మీగ్రంథములో నాకు దోషములె కనుపట్టినవోకావు. మీగ్రంథమునకు మేధాదక్షిణామూర్తికాస్త్రీగారి పీఠిక వలెంతవన్నెఁదచ్చినది. శ్రీశాస్త్రీగారి పితృ

పొదులగు పురుషార్థమశ్చాస్తులతారి సహాయముగూడ శతద్వంద్వరచనయందు
మీకుండవచ్చును. కనుకనే వారి యద్భుతోత్తరరామానుజముం బోలియు
న్నట్లు కనబడెడివి. వేయిల? మీగ్రంథము భాగవతాదులంబోలె సామాన్య
లగు చదువరులకు వేగముగా నుబోధము నడకగలది గావున్నను ఛందిస్సాహితీ
ధురంధరుల కత్యంతమోదము గలిగించుటకు సంశయముండదని నాతలంపు.

మహారాజ కళాశాలాంధ్ర గీర్వాణోపాధ్యాయులు జేవవీరచరిత్రాని కర్తలు
15. శ్రీమేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులవారు — విజయనగరము.

మయామంగళంధ్ర ఆమాలాగ్రం మన్మథాంబిక టేనిధాయాపాతి.
మాతృకామనునర త్యాంధ్రీకగణమితిమే నిశ్చయః. కవితాశ్రేణి సంస్కృతవద
భూయిష్ఠానిర్మితా. వివిధాస్తిష్టానిర్మితా గంధోమతానిన దృశ్యతే. బృహదుపాధి
పరీక్షార్థం పరిసరేషు గ్రంథేష్వయమగ్యగ్ని తమ ఇతిమేమనీషు.

గీర్వాణాంధ్రీకవివరులు బహుగ్రంథకర్తలు విమర్శకులు న్యాయవాదులు.

16. శ్రీనాగపూడి కుప్పస్వామయ్యగారు బి.ఏ. — తిరుపతి.

భవద్విరచితాంధ్రీ శంకరవిజయమున నందిందుఁగాంచి యంచితమోద
మానసుండవయితి. కైకసేతకేది తొల్లటి జతనంబని మీరు వ్రాసినారు
కావునఁ బ్రధమకవిత్వమే యిటు సాంఘిక నుండ నుత్తరకాలంబున మీరచన
లెంతటిపౌర్ణమగానుండునో యెఱుంగరాదనితో చెడు. మొకవిత్వము ధారా
శంబుగు ధారాశుద్ధిగలిగి లలితపౌర్ణమచనల నొప్పొగచున్నయది. అందందు
మనోహరములగు పద్యములు జనశ్రరచనములు గానంబడియెడు. కేవల కాస్త్ర
చర్యునివయకములగు పట్టులును యథామాలంబుగ నాంధ్రీకరింపఁబడినవి. కవి
వతంసులగు శ్రీనాదేశ్వర మేధావక్షి గామూర్తికాస్త్రులుగారు వ్రాసిన పీఠిక
నిష్పక్షపాతముగాను సమంజసముగాను నున్నది. నవలలు మొదలగు పాత్రముల
మొత్తములు కుప్పలుగానువృత్తిలు నిక్కాలంబున సీగ్రంథము కథ్యమానవిషయ
ములంబట్టియు సురుచిరశైలింబట్టియుఁ గీతికాకారులు నుడివినవడుపున నుత్తమ
కావ్యములలో కాకటిగ నెన్నఁచగియున్నది. క్షత్వకక్షితో నీశ్వరగురుభక్తి
యొదవుట మేలివనిండికి నెత్తావి యమరినచందమునఁ గొమరారు.

ఈ పరవచదార్థసంగతుల సంస్కృతభావను జెన్నుమీఱు శంకరవిజ
యంబు పౌర్ణమతరకావ్యము దాని నెఱుంగుటెంతోదు. మృగమయిన నృసింహముగు
శైలిని బండితులందరించును. ట్టరుమగ దాని మీరలిటు తాంధ్రీమునేత నుతింపఁ
గాఁదగుకొ. ఈ మండిలఁపంగ నల్పారమమందముగా నొదవుంగవత్సని త్పీఠిక
యాదియర్థముని మీరువనించెదరట్లులైయుఁ బరి. డితనననమృతంబుగఁ బరివృత
మీఱఁగఁ గావ్యముననించించితిరి బుద్ధుత్వము నిష్పతిసేయఁగఁబోలును నాంధ్రీ
మంధలిక. కా. ద్విత్వభాగింతతుఁ కృభాకరము భక్తవాస మోహపహా.

ద్వైతజ్ఞాననిధిసద్గంబు భవబంధచ్ఛేద పక్షంబరితాత్మంబాత్మికపారంబశంకరగురు
ధ్యానంబు మీరెంతయుం జేతిఁగ్రీతిగవాసి తత్కృతలవాసిం గాంచి నారిమృహికా॥
కం॥ దురితాజ్ఞానతిమిరభా॥ స్మరమపవద్గసద్గంబు శంకరభగవ॥ చ్చరణస్మరణము
తద్దురు॥ చరితాఖ్యానంబుగూర్చు సకలకుభంబుల్॥ కం॥ శంకరమును సంస్మృతి
నా॥ శంకరమును నైన గురుని చారిత్రంబు॥ నృంకరపపచంకజముల॥ కంకితమొనరిం
చుటది సమంచితముకదా॥ కం॥ దిటువున శంకరవిజయముఁ॥ బటురచనలనుడివి
భమిడిపాట్యవ్వయ ధూ॥ గ్జటిపడభజన నిరత వేం॥ కటసుబ్బిహృద్యనామ కవి
కృతయ్యైకో॥

శ్రీ గౌరాంగ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రాద్వైతక గ్రంథకథలు
17. శ్రీకూచి నరసింహమురతులు గారు బి.ఎ ఎల్.టి.పితాపురము.

తమరు దయతోనందిన యాంధ్రకృష్ణ శంకరవిజయమందినది. అనాలో
గ్యస్థితిలో నుండుటచేత దమగ్రంథమచ్చటచ్చట గొన్ని పద్యములుమాత్రమే
చదివి చూడఁగలిగితివి. ఇవి తమ పరిభ్రమమున్నయింను నేజదివిన పద్య
ములలోని కవితాధార చక్కఁగాను హృద్యము గానున్నది.

సంగీతసాహిత్య కళితాపాఠిణ వేదాంభావ్యభావనా పరాయణ వాగ్దేయ
కారక దిరుదవిరాజితులు, శంకరకథాదిగ్రంథ రచయితలు, న్యాయవాదులు,

18. వారి నాగభూషణముగారు బి.ఎ. — మధిలీపట్టణము.

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి వేంకటసుబ్బిహృద్యశర్మగారు విరచించిన శ్రీశం
కరవిజయ మటనట నవలాకించితిని. ఇయ్యది మాధవాచార్య కృతమున కను
వాదము. శ్రీవిద్యారణ్యుని నామధేయలగు శ్రీమాధవాచార్యులు శ్రీశంకరా
చార్యు నసరాసతారముగ నెఱుంగఁబడు మహామహాఁడు. ఉత్తమకావ్య శాట
కాలంకార విద్యాభ్యాసకులు పఠించి యత్కుత్రైవ సాహిత్యసంపద నందుటకును
జారాణికులు పురాణంబుగఁ బఠనశ్రవణములొనర్చి కృతకృత్యులగుటకును ముము
క్షువులు గురుకథామఖంబున సమస్తవేదాంతసిద్ధాంతముల గరతలాములంబు
లొనర్చికొని స్వస్వరూపానందావిర్భావ భావమానులగుటకునుశ్రీమాధవాచార్యులు
సంస్తూయమాన శయ్యాపాకంబులతో కాస్త్రవిషయంబులను బ్రదర్శించును
శ్రీశంకరవిజయగ్రంథమును రచించి లోకసంగ్రహ మొనర్చియుండిరి. ఇట్టిగ్రంథ
మాంధ్యీకరించుటయన్న సామాన్యమేధావులకగు కార్యంబుగాదు. ఇట్టిచోఁ
బనిఁబూని గ్రంథమంతయు నిర్వహించుట ననేకవిధంబులఁ బ్రస్తుతిఁజేయఁదగి
యున్నది. సామాన్యదురవగాహంబగు నిది పరివర్తనమొందుట యాస్తికులకు
మిగుల సంతోషావహమే. దీని శ్రీమజ్జగద్గురుని దివ్యచరిత్ర మందఱును బఠించి
కృతార్థులుగాఁగలడు. ఈగ్రంథరచనమును గూర్చియు శైలి మున్నగువానిం
గూర్చియు గ్రంథపరిశోధకులును బీఠికారచయితలు నగు బ్ర॥ నాదెళ్లమధాదక్షి
ణామాతృకాశ్రమిగారు విపులముగఁ జర్చించి న్యాయవిమర్శనముఁ గానించి

యొండీరి. ఆంధ్రకగణమున నులభగాహ్యముగు శైలి గ్రంథకలకలవడినటుల లేదు. సంస్కృతభాషాభూయిష్టముగఁ గఠిన్వముల్లడి స్వభావము గ్రంథకలకల యెడఁగానుపించెడిని. అట్టిస్వభావము మాధవకావ్యానువాదముంబట్టి ద్విగుణీ కృతంబయ్యె. ఎట్లున్నను గఠిత్వము ప్రాయశః ధారాశుద్ధిగలదిగనె విరాల్ల నున్నది. ఒకవైపున నాస్తికమతంబులు మఱొకవైపున భావకవిత్వములను శేరినకృష్ణనాగ్రచనలు వేఱొకవైపున గామ్యభాషా ప్రవాహంబును విజృంభించుచుండ శ్రీమద్రహ్మణ్యశాస్త్రము ప్రాచీన సంప్రదాయములనె యనుసరించి యిట్టికల్పమువ్రాయుట వారి పూర్వపుణ్యమని చెప్పకతప్పదు. ఈయది శ్రీశంకరగురుప్రసాదమున దిగంతజ్ఞాంతకీర్తి గహించుఁగావుత.

బ్రహ్మశ్రీ నాదెళ్ల మేగాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు రచించిన పీఠికయొ యీ గ్రంథమునకు మేరుపుపూసవలె నలరాఁజెడిని. గ్రంథముంతయుం బదుపలేనివారీ పీఠిక సేనియుంబడివిగ గ్రంథసమీక్షయములను నింక విశేషములనన్నింటిని సమగ్రముగ గ్రహించి కృతార్థులు రాఁజేసెడిది. పీఠికవ్రాయఁబడియున్నది. ఈతఁడు వయసునఁబడినయయ్య శాస్త్రకవితాపరిచయంబున మిన్నయయి శోధిల్లుటకుఁ బురుషోత్తమాస్యగాఢాభిగ్రహులగు బ్రజ్జనకులయాశీప్రభావంబు ను స్వనామాంకిత ప్రవక్తపామహిమంబును గారణంబులని నాకుఁదోఁచెడిది. ఇట్టి వసభాగఁడు దీర్ఘాయష్టంతండుయి తానింక వనేకసద్గ్రంథరాజంబుల విరచించి దిగంతల సద్విశంబు పొందించి కృతార్థుడగుఁగామని సరమేశ్వరునిఁ బ్రార్థించు వాఁడనుఁ

వేదార్థ మనదృశముగఁ జెప్పఁగల 'అగ్నివనిద్యాకణ్యులు' తపోధనులు.

19. శ్రీ ఉప్పయూరి గణపతిశాస్త్రిలుగారు — కాకినాడ.

భోభోమహాశయా! చిత్రభవస్మిరాంధ్ర కృత్యప్రేషితే గ్రంథరాజే స్థానీ పులకాశ్వాయేన యథావకాశే కతిచిన్వయానద్రాక్షం! వాగ్దేవీవాపాధికరణ నదనాంబుజానాం యుష్మద్విశాం ఏతాదృశ దుర్భేద్యప్రాచీన గ్రంథాంధ్రకర శోధ్యముః మహాతే లోకోపకారాయ భవేతినిశ్చినమః! అనువాతనానాం కవిన ర్ణానాం ప్రాయశః ఏతాచ్చ శ్రీమేవ శేషమన్యతీ ముత్సక్యానాం! యత్పత్రికాది ముఖేన కలగూరగంప, నవలా! ఇత్యాదిరూపేణ భగవత్పాదేవ్యాస్పరస్వత్యా విజృంభణం! తద్విరచనంహి చమత్కారోక్తిచాతురీమాత్రం! విద్ధికకల్పనా శక్తిసహకృతం ఆశేషతేనతు పాండిత్యాద్యతీయం॥

కించాచ్యుతగ్రంథరాజో నాదెళ్లపనామక మేగాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రి సంజ్ఞిత కవినరేణ్య విరచిత (పీఠికా) ఉపోద్ఘాతసంవరిత; ఆమాదసంవరిత సువర్ణ సుమవత్ సర్వలోక శిరోవాహ్యతాం సంప్రాప్త సర్వజనశ్రేయసే భూయాదితి శివం॥

గ్రంథము వలయువారు:— బందరులో నాదెళ్ల పురుషోత్తమ శాస్త్రిలుగారికి రు 4-0-0 అందఁజేసినఁ బడయఁగలదు.

శ్రీకృష్ణ భారతకర్తలు, బహుచర్యబంధరచయితలు కవిసార్వభౌమ
విరుదాభిరాములు.

20. శ్రీశ్రీచంద్రకృష్ణమూర్తిశాస్త్రిలుగారు—

రాజమహేంద్రవరము.

ఇది శ్రీవిద్యారణ్య మాధవాచార్య కృత శంకరవిజయమున శాంధ్యీకరణము. బ్ర. భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ ప్రణీతము, పదియాశ్వాసముల పెద్దగ్రంథము. దీనికి బ్ర. నాదశర్మ మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు మంచి పీఠిక వ్రాసినారు. దాన నీగ్రంథ ప్రాశస్త్యము లోకవిదితముకాగలదు. నేనిం దక్కడక్కడఁ గొన్నికొన్ని భాగములు చదివినాఁడను. కవిత్య మతి మలభమనికాని, అతికఠినమనికాని చెప్పటకు వలకుపడదు. సమయోచితముగాఁ గూర్చబడినది. కవి వైదికసంపత్తికల పండితవంశమున దుదయించినవాఁడగుట చేతను సంస్కృతము మిక్కిలిగాఁ జదివినవాఁడగుట చేతను సంస్కృత పదములే యిందుఁ దఱచుగా వాడఁబడినవి. ఇది గుణమెకాని దోషముకాదు. నేను నామొదటికవిత్యమం దిటులే వాడితిని. రానురాను దెలుఁగే ప్రాధాన్యము నొంద. ఇక్కవి కవిత్యము నిల్లేకావచ్చును. ఇందక్కడనే నొక్కొక్కచో నతి స్వల్పవోషములున్నను, గవిత్యము మృదుమధురముగా మనోహరముగా నున్నదని చెప్పటకు సందేహమక్కఱలేదు. నకల జగద్గురువైన శంకరభగవత్పాదాచార్యుని చరిత్రమిట్లు రచించుటంకేసి కవిజన్మము సాగ్ధకమైనదని నేనిట వేఱ వ్రాయనవసరములేదు. నాకు తెన్నియోనాళ్ళనుండి శంకరవిజయము వ్రాయు వలయునని సంకల్పము కలిగియున్నది. కాని సిద్ధింపలేదు. నేను రచింపకున్నను మావెలనాటి వైదికుఁడును, మాయాయాకాన్యయ సంతపుఁడును, మాగోత్ర సంబంధయు విశేషించి మాభావుకుల (నాదిళ్ల పురుషార్థ మశాస్త్రిలుగారి)ప్రీతి శిష్యుఁడు నగు నావాఁడు రచించి నాఁడుకావున నిది నేను రచించినట్లే సంత సించుచు నీగ్రంథము సర్వలోక సమాదరణీయంబై విరాజిల్లుగావుత మని కోరుచున్నాను.

విషయ సూచిక.

విషయము.

పుటసంఖ్య

ప్రథమా శ్వాసము.

గురు న్ముతి	2
అవతారిక	4
నివివంశ వృత్తాంతము	7
పశ్యంతములు	10
శ్రీ శంకరు పర్వంప గ్న లాసమునను దేశశలేగుట	12
శంకరుడు దేవతల కిభయ మొనగుట	14
కుమారస్వామి భట్టపాదుడై సుధన్వకడ బౌద్ధుల గెల్పుట	16
భట్టపాదుడు వేదమార్గ స్థాపనకై గిరినుండి దూకుట	17
సుధన్వకు బౌద్ధుల ప్రేరిణ సుభయవాగులబరీక్షించుట	18
భట్టపాదు జయమునకు మెచ్చి రాజా బౌద్ధనిగ్రహ మొనర్చుట	19

ద్వితీయా శ్వాసము.

కొలట్టుగ్గిహరిష్ఠ విద్యాగి రాజవై భవము	21
శివగురు విద్యాభ్యాసము	22
దేశికుండు శివగురుం గార్హస్థ్యము గొనమనుట	22
శివగురువు గురునితో గార్హస్థ్య మొనననుట	23
తండ్రి కొమరుని బుద్ధి మరల్చ నింటికిం గొంపోవుట	25
శివగురు వివాహ వ్యయత్నము	26
శివగురు వివాహ మహోత్సవము	27
శివగురుని గార్హస్థ్యము	30
శివగురుడు సంపత్కృతాపమునకుం గుండుట	31
శివగురువు భార్యతో పృష్టశైలమున శివు నారాధించుట	32
శంకరుడు శివగురునికి స్వప్నమున వరమిచ్చుట	
సతీమణి దోహదాభివర్ణనము	33
శ్రీ శంకర భగవత్పాదావతారము	35
శ్రీ శంకర శైవాభివర్ణనము	37

తృ తీ యా శ్వా స ము.

మాకామృతీ పుర వర్ణనము	42
మండన మిశ్ర స్మృత్యము	43
ఉభయ భారతీమండన మిశ్ర శ్రీమోదయము	44
మండనమిశ్ర జనకుడు కన్యావరణపు బని నూనుట	46
ఉభయభారతీ జనరీ జనక పర్యాలోచనము	
మండనమిశ్ర కేవాహ పర్యయత్నము	49
ఉభయభారతీ మండనమిశ్ర పరిణయము	51

చతుర్థా శ్వా స ము.

శ్రీ శంకర బౌల్యాశ్శీర్షనము.	56
శంకర పితృవిరూపము	57
శ్రీ శంకరు గురు మలవాసము	60
శంకరుడు పరిధ్రీసతీ నిలయమువకు భిక్ష తేనూ	61
అమలక గృహణానంతర లక్ష్మీ స్తనము	62
లక్ష్మీ సాక్షాత్కారము	63
శ్రీ శంకర భగవత్పాదాభి వర్ణనము	65
రిన్మహిమ వివరణము	70

పంచమా శ్వా స ము.

శంకరుడు పూర్ణావస్థ నింటిదరికి బచ్చుట	80
శేరిశ పరిభుడు శ్రీశంకరు చర్చించి నెనుతిందుట	82
అగస్త్యదిమనులు శ్రీశంకరు బాడవచ్చుట	85
అగస్త్యుడు శంక రావతార పూర్వోత్తరముగ్గడించుట	86
శంకరు నల్పాయువున కైవగము జననిసాశ్వాసించుట	87
శంకరుడు సన్యసింప జనని వొడలుచినప్రకారము	88
శంకరకృతకృష్ణ విగ్రహోద్ధరణము	91
శంకరుడాశ్రమ లాంఛనుడై గోవిందతీర్థ సన్నిధి తేనుట	92
గోవిందతీర్థకడ శుక్రూష	93
వర్షర్తువర్ణనము	98
యతిగురు నానతిని గాశిజేరుట	103
శ్రీవిశ్వేశ్వరస్తుతి	105
అన్నపూర్ణాస్తవము	107

శ్రీరమణాధవాళీనందనము

దుంకివిఘ్నేశ్వరీశుతి

ఒక విచక్రమారుడు శంకరుగోరి యతియగుట

చండాలరూపున శివుడు శంకరు నైదుగొని పరికించుట

చక్రత్యక్తుడైన శివుని శంకరుడు పొగడుట

బ్రహ్మసూత్రభాష్యనిర్దేశమునకై శివుడాజ్ఞాపించుట

శంకరుడు ఒడరికావనమునకరిగి భాష్యాలువారియుట

శంకరశిష్యుడొ సనందమడు పద్మపాదుడైనకగము

పాశుపతమతస్థులకు వేదవిహిత సమాధానాలు చెప్పట

శంకరభాష్యపాశస్త్యాభిప్రాయము

షష్ఠా శ్వాసము.

వృద్ధబ్రాహ్మణుడయి వ్యాసుడు శంకరుం ఒరికించుట

భాష్యపరిశీలనానంతరమున వ్యాసుడు శంకరుం పొగడుట

వ్యాసుడు శంకరునకింక బదారేంద్రాయువిచ్చుట

శంకరుడు కుమారిలభిస్తును జయింపజనుట

కుమారిలుడను భట్టపదుడు తన్నుదరింపజేయ శంకరుగోరుట

భట్టపాదుడు శంకరునికి మండనమిశ్రు జయించు చనిగల్గించుట

సప్తమా శ్వాసము.

శంకరుడు మండమగెల్వ మాహిష్మతీపురి కరుగుట

శంకరమండన సంవాదము

సూర్యావతము ప్రగ్గనము

పృథ్వికాలవర్ణనము

సరస్వతీసాక్షిక శంకరమండనమిశ్ర వాదోపక్రమము

శ్రీశంకరమండనమిశ్రుల సంవాదము

మండనమిశ్రు పరాజయము

మండనమిశ్రునకు శంకరుడు తైమిసీయేంగితము తెల్పుట

తైమిసి ప్రగన్తుడై శంకరుచిహ్నాలు సాగ్ధకములనుట

తైమిస్ర్యపదేశమున శంకరీతీమండనము శంకరు నుతించుట

శుభయభారతి శంకరుతో దనభావదళదెల్పి వాదాభిముఖియాట

శుభయభారతి శంకరుతోడి వివాదమున గళాస్థానము లడుగుట

శారదను శంకరుడు గడువడుగుట

శుమరకరాష్ట్రుల కశేబరమునజేర శంకరుడు పద్మపాదుతో ననుట

}

చద్యుపదకు శంకరునకు మత్స్యేంద్రియోగి కథలేర్పట	182
రిస్సంగునికి బాపత్రేయములంటవని శంకరుడు తెల్పుట	184
శంకరుడు వ్యతిరేకమునకు శిష్యుల గానలియించుట	185
శంకరుడు పరకాయబ్రహ్మమున ననుకర ధ్యానేతలయుట	186
శంకుగ్రీవి మృతకళేబర మెటుమన్న ప్రహేళికయు కానించుట	188
శంకరుడు రాజసూక్ష్మన రాజులనూడి కామకాన్త్రపాదగుడౌట	
శంకరశిష్యులు చింతించి గురుని నిదకుట్టై నిదయుట	190
శంకరశిష్యులు పాటమనై రాజసూక్ష్మన గురుమేల్కొల్పుట	194
శంకరుడు రాష్ట్రపామునుండి భటులు దహింపించు తనమేనత్తరుట	196
శిలీమృగమునింపఁ నుత్తి పద్మరత్నములు	
శంకరు పగ్నినుండి వదలి మండనునింటికిగె కాదనోడించుట	198
శివతారముచాలించు కాలికి శృంగగిర్యాదులందు నిలుపబడుట	199
మండనుని యతింజేసి శంకరుడు సర్వసంశయములంబాపుట	200
శంకరాచార్యుడు కీర్తనలనున విడియుట	205
ఒక కాపాలకుడు శంకరుని శిరము దనకీడు నొప్పించుకొనుట	206
సమాధినున్న యాచార్యు శిరము ఖండింప గాపాలకుసమూహుట	210
పద్మపాదునుండి నృసింహశక్తివెడలి కాపాలకుం గడలేర్చుట	211
శంకరాచార్యకృత నృసింహస్తవము	213
నృసింహుడు కాంతించ పద్మపాగు డాచార్యునకు మొగ్గుట	215
సతీయలతో బద్మపదుడు తన నృసింహదేవానుబంధము చెప్పుట	

అష్టమా శ్వాసము .

శంకరాచార్యుడు గోకర్ణేశుని దర్శించుట	218
అచార్యకృత హరిహరిస్తోత్ర	219
శంకరునుక్తచే మృతబాలకు పజీవుడగుట	221
అచార్యకృత మాకాండికాస్తవము	
పరిభాకరుడు మూగకొడుకు వాచార్యునకుఁజూపి యంగబూర్పుట	224
పరిభాకరపుత్రు తత్వవేత్తయై బయల్పడుట	226
తత్త్వస్వస్థ హస్తామలకుతో శంకరుడు శృంగగిరిజేరుట	228
ప్రియశిష్యుడౌ వానందగిరిని శంకరుడు సర్వజ్ఞజేయుట	230
అనందగిరియే తోటకాచార్యునకు పేరందుట	231
శంకరభాష్యమున వార్తికమునర్ప సురేశ్వరునకనుజ్ఞ	232
సురేశ్వరు నమ్మరాదని యితరశిష్యులు పట్టుపట్టుట	233
చద్యుపాదుడింకొక నిబంధనము వాగ్విను ననుజ్ఞాతుడౌట	238

శుశ్రేష్ఠుడచే నదిమాన్వి సతీర్థబవిశ్వసించు కోశము వ్రాయించుట	240
శుశ్రేష్ఠుడు తారచించిన వైష్ణవరత్నసిద్ధికి కావమిడుట	241
అచార్యుడు శుశ్రేకుచే శ్రుతికాణ్యభాష్యవృత్తుల జేయించుట	243
అచార్యుడు శిష్యులందఱిచే భాష్యవిజ్ఞానము వ్రాయించుట	245
పద్మపాదుడు తీర్థయాత్రల కనుజ్ఞబడయుట	248
శంకరుడు యోగదృష్టింబెఱసి మాతను సందర్శించుట	249
అచార్యకృతశివస్తవము	251
అచార్యకృతవిష్ణుస్తుతి	252
శంకరుడు తల్లికి సుత్తరక్రియలు చేయుట	253
శంకరుడు స్వజనులకు కావమిచ్చుట	258
పద్మపాదుడు దక్షిణదేశయాత్రం గాళహస్తీకేసుట	258
పద్మపాదుడు మేనమామయూర విడియుట	260
బంధువులకు పద్మపాదుడు ధర్మోపదేశ మొనర్చుట	261
స్వయాంకృత శంకరభాష్యటీక పద్మపాదుడు మామకిచ్చుట	262
పద్మపాదుడు భాష్యటీక మేనమామ రవయింట్ల దగులబెట్టుట	266
పద్మపాదుడు శిష్యులకు రామేశ్వర మహిమకై రామభవేష్వుట	267
స్వీయగ్రంథవాకమును పద్మపాదుడు వినుట	268
గ్రంథపునఃస్మృతికి బూసుపద్మపాదువ్యామ మందమతించుట	269
శేషశగత మహామరాలయేశ్వరమున శంకరున్విష్యులు నిర్మించుట	270
పద్మపాదుడు గ్రంథవాకము గురునితో జెప్పి మందమతించుట	271
తామున్ను విన్న తద్గ్రంథమెల్ల నాచార్యుడు చెప్పి వ్రాయించుట	
శేరిశేష కృత నాటకత్రయము శంకరుడు చెప్పి వ్రాయించుట	

న వి మా శ్వా స ము.

శంకరాచార్యుడు మధ్యాహ్నవస్థాంత జనుల శిష్యుల జేసికొనుట	273
రామేశ్వర గత వివిధ కాశేయు లెల్లరు శంకర శిష్యులగుట	274
లింగధారు లాచార్యునితో వాదించుట	281
అచార్య బోధన వారాహేదమున దచ్చిష్యులగుట	285
మఱల గొందఱు వైపులు మఱింత వాద మొనర్చుట	288
అచార్య కృతబోధన లింగధారులును దచ్చిష్యులగుట	294
శంకరాచార్యు లనంతశయవమున వైష్ణవుల నిశపఱచికొనుట	295
అచార్యులన పూజనాచార్యు డుపదేశించు లెక్కలు చక్కబడుట	298
విఘ్నవనులు నాచార్యు బోధవలన జక్కబడుట	304
పారణ్య గర్భమత నిబర్హణము	309

శ్రీ మేఘాదిక్షణామూర్తయేనమః.

ప్రీతి క.

శ్లో॥ శంకారూపేణమచ్చిశ్చం । పంకికృత మభూద్యయా ।
కింకరీయ్య నామాయా । శంకరాచార్య మాశ్రియే॥
శ్లో॥ అవిద్యా భామసంతప్తా । విద్యారణ్య మహంభద్రే ।
యాదర్శక రతస్తానా । మరణ్యం శ్రీతిదాయకమ్॥

హోషజలకువినతి — గుణజలకు మనప,
ఈ శంకరపిఠయము' యథామతిః బరికించిన నన్నుఁ
దత్త-ర్త పీఠి వ్రాయఁగోరఁగా నల్పజ్ఞుడనయ్యు, జగద్గురువుల
యెడ నుండవలసిన భక్తిచేతను గృతిక ర్తయెడఁగల సోదరాదరము
నచు నన్యభాకరింపనేరక, సంతస్సంతి పరోక్షిమాక్తిక జుషః కిం
చింతయానంతయా' యచ విద్యారణ్యోక్తి సంస్మరించి యిట్లు
వ్రాయఁ గడంగువాడను.

ఉ ప క్రి మ ము:—

సృష్టిలో మానవత్వమునందలి వైలక్షణ్యము పారిత్రిక
విచారణైక వివేక సమభిక్షేయము. అందవతారత్వము విజ్ఞాన
క్రిమాశక్తి సంయోగలక్షితము. మానవుఁడు బుద్ధిసాధ్యముల
నూహించుచుండును. అవతారపురుషుఁడు మానవ సామాన్య
దుర్బిగవ్యములందెలిసి యనుయాయులకుఁ బ్రాప్యములుగా నొన
ర్పఁగలుగును. సామాన్యజనునికి నవతారమూర్తికి నంగారము
నకును రతనమునకు నుండునంతరముకలదు. వస్తుత్వమున నుభయ
మునకేతవ్యమే. తెజముననే తారతమ్యము. కావుననే,

యద్యద్విభూతి మత్స్వత్త్వం । క్రిమదూర్జితమేవవా ।
త క్తజీవావగచ్ఛత్వం । మమతేజోఽంశసంభవమ్॥

అని శ్రీకృష్ణభగవానులు పలికిరి.

అవతారములు:—

ఈ యవతారములు దేశకాలానుసారములగు యోగోక్త-
పరమలక్ష్యము గలిగి సమ-ద్యౌతము లగుచుండును. అందుఁ దా-
చుగాఁ గాలవాహినియొక్క- ప్రశాంత ప్రానాహమున కంతఃకాయ
జనకముగు ధర్మగ్ధానియొందవి యధర్మాభ్యుత్థాన మగునపుడు సంస్క-
రణావశ్యకత కలిగి, యనేకస్థితియములు దేశకాలమున ను-
యించి ధర్మసంస్థాపనైక లక్ష్యంబగు నిచ్చాశక్తి ప్రాబల్యమునఁ
గ్రియాశక్తిస్వరూపమై యేర్పడినదే యవతార మనఁబరఁగుచుం-
డును. అదియే బ్రహ్మదుల సర్వముఁడగు నీశ్వరుఁడైనానింప
నవతరించిరనుట. అట్టివారు లోకసంగ్రహార్థ మాచరించు
కర్మములు.

మధ్యదాచరతిశ్చేష్ఠః । స్తతఃదేవేనోజనః ।

సయత్ప్రమాణం కురుతే । లోక సుదయవర్తతే ॥

యనుఁట్లు ప్రజాసామాన్యానుష్ఠేయము లగుచుండును. అందుఁ
గొందఱి చరిత్రములు చూడే గుంఠములు పెక్కులుండును.
అవి సోపపత్తికముగఁ దెలిసికొనుటయుఁ నదుదౌర్భాగముల సభక్తి
కమాగ నలవఱచికొనుటయు జ్ఞానువుల కివశ్యక ద్రవ్యములు. అందఱి
స్వరీదేశమునకు సంబంధించినవి వారు ముందెఱుంగవలయుఁగదా.
శ్రీశంకరావతారమునకుఁ బూర్వపుదేశస్థితి:—

మన భరతఖండమున శ్రీకృష్ణుక్త ధర్మానుసరణము విహిత
మైయుండు. అదాచరణమున నొకప్పుడు కర్మభాగమునకుఁ బ్రాధా-
న్యమొదనె. జైమిన్యుక్త పూర్వమీమాంసాదిత కృతువిశేషము
లెల్ల ద్విజులొనర్చుచుండెడివారు. యజ్ఞములొనర్చినందువలన
జీవుఁడే సోమయాజి, హృదయమే యగ్నికుండము, ధ్యానమే
యగ్ని, యింద్రియసుఖములే యాజ్యము, కోధాదికములే యజ్ఞ
పశువులు నను లత్తజ్ఞానసిద్ధియు దానఁ జిత్రశుద్ధియుఁ బడసి
తద్వారమునఁ బరమగమ్యముగు మోక్షమందవలయునను జ్ఞానము
కృమకృమముగా క్షీణించి కామ్యములు హెచ్చుజొచ్చె. రాను

రాను యోగాదికర్మముల కతిశబ్దముగలి పొందినది. మున్నీ
బల్యత్మక జీవహింసయు, బ్రబల. కొందఱు కోమలహృదయుల
కందు వైముఖ్యమేర్పడె. ఎట్లయిన, జ్ఞానవైరాగ్యోద్ధరణావశ్య
కతగలిగె. అట్టియెడఁ గామ్యకర్మారణ్య విచ్ఛేదనమొనరించి
వైరాగ్యబీజావాపమొనర్ప గౌతమ బుద్ధుఁడు కరుణామయ స్వరూ
పమై యవతరించెను. ఆఁడహింసా పరమధర్మ ప్రతిష్ఠాపనముఁ
గావించువాడై, సంసారము దుఃఖభాజనమనియు, రాగాదికము
లుడిగిన నది యడఁగుననియు, భూతదయ, సత్యము, త్యాగము,
నిష్కామత, సాధుజీవనము, సంతృప్తి, మననము, సద్బోధ మున్న
గునని యలవఱచికొన్న సత్త్వవర్తకులు ద్విజులయినను నద్విజులయి
నను స్త్రీలయినను బురుషులయినను నిర్వాణము నొందఁగలరనియుఁ
దేట తెల్లముగా దేశభాషలలో నుపచ్యసింపఁజేయఁజూచ్చె. శ్రోత
లకుఁ జిరాభ్యసనలభ్యమగు వేదాభ్యయనము, సధికద్రవ్య సాధ్య
మగు కృతునిర్వహణము, మహాదేహ బాధాకరమగు తపశ్చరణము
చూన్చుగునవేనియు నక్కఱలేకుండ సావ్యవసీపముగా సూక్ష్మమున
మోక్షమబ్బునోర కలదన్న నే యాకర్షకముగదా! ఇంకఁ బైపెచ్చు
బుద్ధుఁడు తనకుఁ దన ధర్మమునకుఁ దన సంఘమునకు శరణు
జొచ్చిన భిక్షువు' లకు వర్ణబాధలుతొలగ నెలవులుగా విహార
ము'లంగూడ నేర్పఱచినమోదట 'వింటికంటె గుడిపదిల' మనికొ
ననివారెవరు? ఆతఁడు దేశాటన మొనర్చినకొలఁదిఁ దన్నీతిబోధా
రసాస్వాదనపరులైన క్రిజ లక్షారోదకమునకు మత్స్యములట్లు
చేరుచుండెడివారు. వేనవేలుగ నానని కనుయాములయిరి. తన్మత
మనతికాలమున నార్యావర్తిమెల్ల వ్యాపించి యనేక శతవత్సర
ములు నిరంకుశపరిపాలన మొనర్చఁజాలిన దటుండ నన్యదేశము
లకుఁగూడఁ బ్రాకి యన్యువ్యాప్తిగాంచి యిప్పుడు మానవ
కోటిలోఁ జతుర్థాంశము నాక్రమింపఁజాలినదై యున్నది. కావుననే,
బుద్ధుఁడు పాశ్చాత్యార్యావీన చారిత్రకులచే 'The Light of Asia'
అని పొగడొందఁగలిగె,

ఈతని మతము దయా హింసా ప్రతిపాదకమై స్థూలదృష్టిని బ్రస్తుతిచెత్తమైనను దుదకది సాత్వాంతిక వైభాషికోదిత శ్రుణు భంగవాదముగాఁ బరిణమించి ప్రశస్యభిజ్ఞాన శక్తికిని దానబ్రవృత్తి కిని భంగముఁగలిగించునట్టి పునాదిలేని గోడయై శ్రుత్యైకవేద్య మగు పరమగమ్యము నందింపఁజాలనిదయ్యె. ఇంక మహావీరాభి ధానుఁడై పిదప జనుఁడగుఁబరఁగిన వేత్తాకమతకర్త ననుసరించిన వారును వేదప్రామాణ్య మంగీకరింపక పరమాణు కారణవాదులై భేషుఁడు సమీచీన జ్ఞానచరితములచేఁ గర్మాష్టకబంధ విచ్ఛిత్తి నందిన నలోకాకాశముక్తి యుబ్బిననిరి. కాని, వారిజేషుఁడు సావ యపుఁడై నాశముగలవాఁడగుట మోక్షమందఁజాలఁడయ్యె. ఇట్టి వారు లోకాయతికులని వ్యనహరింపఁబడుచుండిరి. తత్తన్మతాను యాయులు పరలోకము కలదను 'మతి' లేక 'అస్తి'నా సిద్ధిప్రయత్ని' అను పాణినీయ సూత్రము ననుసరించి 'నాస్తిక' శబ్దవాచ్యులు గాఁ బరిగణింపఁబడవలసిన వారయిరి. క్రినుముగా విపరీతస్థితు లును బాటిల్లనయ్యె.

జౌద్ధభిక్షువులందు నిర్వాప్య సార్వాప్యమున సోమశితనమును గర్మభ్యాగమున నిరీశ్వరత్వమును బాదుకొనెను. తద్విహారములందు స్త్రీ పురుషులకుండిన నిర్ణయములు సంతకంతకుఁ దొలఁగి దుర్ణయములు ప్రబలి యీ జౌద్ధమతప్రవక్తలు సంఘమునకు భారముగాఁ దోచిరి. పెక్కుర కేవగింపుపుట్టె. కర్మాచరణమునకు బుద్ధి మటలె. కొందఱు పూర్వమహర్షి ప్రోక్త వివిధదర్శనరూప సూత్రానుసారముగా మతోద్ధరణము కావింపఁ దొడఁగిరి. అందెన్నికఁ గన్నవి— గౌతమ, కణాద, కపిల, పతంజలి, జైమిని, బాదరాయణ ప్రోక్తములు,—న్యాయ, వైశేషిక, సాంఖ్య, యోగ, మీమాంసా, వేదాంతాభిధాన ప్రధితములు వడ్డ్యనములు. వేదప్రామాణ్య పునః ప్రతిపాదనోద్యోగులగు పాజ్ఞలెల్లఁ దత్తన్మతానుసారులైరి. మఱి కొందఱా వేదముననే తలకొకముక్క పట్టుకొని యొక్కొక్క నూతనమతము నుద్ధరింపఁజొచ్చిరి. దానఁదాంతికములు సాచ్చె.

ఎవరిమతము వారిదయ్యె. శాక్త్యైః పశుపత్యైః రక్షితవశ్యైః
కాపాలికైః రైష్ణవైః । రప్యన్యైః' అన్నట్లు సంఖ్యాకములగు మత
ములును దత్తత్వనికటలు నేర్పడిరి.

ఇంద్రుల బూర్వమీమాంసామతమును బునరుద్ధరించిన భట్ట
పాదాపర నామధేయవిజ్ఞేయుండగు కుమారభట్టు శార్వకేయాప
తారముగా నెంచబడినవాడై, తన నిరంకుశ ప్రతిభావిశేషమున
సనల్పవ్యాప్తిగన్న శాస్త్రమతమును బూర్తిగాఁబండించి, వేదవోదిత
శ్రోతస్మార్త నిత్యనైమిత్తిక కర్మాచరణంబు నుజ్జీవింపఁజేసినవా
డయ్యె. అది కొంతవఱకు శ్రీద్రోదాయకమే యయినను, ఏవం
త్రీయీధర్మమును ప్రపన్నా । గతాగతం కామకామాలాశస్త్రేయము
నట్లు ప్రజలర్థవాదానుసృతిగ గర్భము లాచరించుటచే జితై కాగ్ర్య
మొదవదయ్యె. మఱలఁ దత్త్వజ్ఞాన వివిహిత శుష్కకర్మాచరణైక
పరత్వమేర్పడెను. ఒకఁడేటికిఁగొని నింకొకఁడు కోటికిఁబెన్న
ట్లయినది. శాస్త్రములు నైరాగ్యమునుపేరఁ గర్మములకు దూరగులయిరి.
తద్భిన్నులు కేవల కర్మానుగంతలగు జ్ఞానపరమసంతయుం ద్రొక్క
రయిరి. మఱియు, భైరవులు, శాక్తేయులు, గాణాపత్యులు మున్న
గు కొందఱియందు ఘోర దురాచారములు ప్రబలఁజూచ్చె.
ఈ యీవిభిన్న మతస్థులకును లోకాయతీకులకును బరస్పర
సంఘర్షణము పెచ్చుపెరిగి లోకోపద్రవకారణము కానయ్యెను.
ఎటఁజూచినను సత్యజ్ఞానము మృగ్యమై ధర్మవిప్లవ మేర్పడెను. అట్టి
సందిగ్ధసమయమున, దుర్మతనిర్మూలము కావించియు, సన్మత
సామరస్యమొనరించియు, సత్యజ్ఞానము వెలయించి, శాంతినెలకొలిపి
క్షీణించిన సకలధర్మమాలఁ బునరుజ్జీవికముగానర్ప దత్తుండెవ్వం
డయిన నవతరించుఁగాత మని లోకము పేచియన్నతరుణమున,
సుత్తమజ్ఞాన నైరాగ్య ప్రతిపాదకముగ నదైవితమత సంస్థాపనము
గావించి లోకక్షేమంకరులగు శ్రీశంకరభగవత్పాదుల వారవత
రించిరి.

శ్రీశంకరాచార్యులు - తచ్ఛరిత్రాంశములు: —

ఈ యవతారపురుషుడు,

‘నబధూవ పురాతనేషుత । తస్యతోనాద్యతనేషు దృశ్య
భవితాకిమనాగతేషు వా । ననుమేరో స్సద్యతో యథాగిరి

అని ప్రశంసించబడిన మహానుభావుండు. తచ్ఛరిత్రాంశము
లిందు ముచ్చుండెఱుంగఁదగినది.

శంకరులం గూర్చి నేర్పికొనుట కాధారములు ప్రాచీన
కవికర్తృకములగు ‘విజయములు’. తద్రచయితలు, వ్యాసాచార్యుకవి,
మాధవాచార్యులు, చిద్విలాసయోగి, సదానందులు, ఆనందగిరి
మున్నగువారు. ఈ ప్రాచ్యవిద్వన్ముఖులు తదుద్బోధనక్షీర గ్రహ
ణైకదక్షులగు పరమహంసలు. కథానాయక కాలనిర్ణయాదికాం
శములు వారికిఁ బ్రధానములుకావు. నవీన పాశ్చాత్యసాంప్రదా
యానుశూయములగు విమర్శకులకుఁ జరిత్రాంశ గ్రహణైక పరత్వ
ముమెండు. అట్లగుట, శంకరుల కాలముంగూర్చి గతశతాబ్దమునఁ
బెక్కుడు పరికించిరేకాని నిర్ధారణము కాలేదు. అయినను,

‘నిధినాగే భవన్వ్యధి | కథవే మాసిమాధవే|

శుక్లేతికాదశమ్యంతు| శంకరాచార్యో దయస్సత్ప్రతః||’

అను చాటువునబట్టియు, నర్వాచీనభట్ట నీలకంఠ పండిత
ప్రొక్త ‘శంకరమందార సాం’ భాంచితమగు,

‘ప్రానుతతివ్య శరదామతియాతవత్యా|

యేకాదశాధికశతో నచతుస్సహస్ర్యాం||’

అనుదానిని బట్టియు బాశ్చాత్య విమర్శకులందొకఁడగు
మోక్షమూలరు 788 A. D. కావలయుననెను. .

శ్రీ విమాపాక్షపీఠస్థ గురుసాంప్రదాయమునందుఁ జెలియ
నైన కలియుగవత్సరము 3889 కిది సరియగును. మఱియు,
శ్రీశంకరార్య శిష్యవరేణ్యుండగు సురేశ్వరాచార్యుండు 8 వ
శతాబ్దియందుండినట్లు శ్రీశృంగగిరి మఠగురు పరంపరవలనఁ జెలియ
వగుటయుఁ గొంతవఱకిందులకుఁ దార్కాణకానోవు. తజ్జన్మనక్ష
త్రామూర్త్యయని జ్యోతిషికసిద్ధాంతము. అట్లయిన జన్మతిథి

దశమి' కానేరదు. పంచమి'యే కావలయు. ఇందులకు శంకర' నామముంబట్టి యక్షరసాంఖ్య సమన్వయముం జెప్పదురు. కాది సవ'సంజను, అంకానాం వామతోగతి' యను విధిని శంకర' శబ్దవాచ్యుజన్మతిధి యొక వైశాఖ శు ౫ యయి తీఱును. మాఘ వాచార్యుండు మాత్రము.

లక్ష్మీ శుభశుభయుతే సుఖవేకుమారం,

జాయంతీ శనగుగోర్వి జతుంగ సంశ్చే

సూర్య కుటీ రవిసుతేచ గురూచకేంద్రే

యని యందుక తజ్జనకాల గ్రహసితీకూడ నివరించిన వాడయ్యె. ఇట్లుండ, శ్రీమత్పరమహంస బ్రహ్మచంద సరస్వతీ న్వాములవారి పేరణమున విరచించబడిన శంకరవిజయధ్వజము' తుదిని నిడదవోలు సంస్థాన విద్వాంసులచే గుణింపబడినట్లున్న జాతకచక్రమొక్కంజిల్లు I కానుపించు.

I

కు	రబు	రా	ల
	శు		చ
గు	రాశి కుక్ష్య		
శ	తే		

II

* రబు	ల
గు శు	చ
తే	రాశి
*కు	కేళన
	రా
	* శ

వారిచ్చిన 1 చక్రమున (1) కుజ (2) రవిసుత-నిజతుంగ సంస్థితయు (3) గురుకేంద్రగతియుఁ గలుగలేదు. (4) గ్రహస్ఫుటమునను సరిపడదు. (5) ఇంక, వారొప్పించితిమన్న, సురగురు శశిహారాస్వారిధృష్టా సుధర్మే' యను వరాహమిహిరోక్తికణాద బుద్ధాదిరాజదీక్షిత పరమగుట నిటవతింపదు. (6) వారుదాహరించిన 'నాభి' యోగము కన్యామిధునలగ్న జాతకులకుఁ బట్టనేరదు. శుభచంద్రసంయుక్తియుఁ గొఱవడినది. (7) పంచత్రింశా

బ్రతః పరంభూయా' అని ఫలితముగల 'పర్వత'యోగమును జాలకు
నికీ బట్టదయ్యెనగుట నీకోటి కానేరదనవలెను.

కావున II మాకోటిగా నీయఁబడినది. ఇందు మాధవోక్త
తత్త్వవిహితముగ కేంద్రస్థిత్యాదులొప్పి, యింకను

లక్ష్మీశంభామలోతమ కాహళి కేసరిగారుడ శారదా పారి
జాత వసుమతీ శుభవాసి శృంగాటక పర్వతాంతరాంశావతారా
నికి బహుళ ప్రబుధయోగి కరగ్రహస్థితియు నొదవినది. దాన,
షోడశాబ్ద ప్రభృతము నాద్యాత్మిం శత్రుమునగు విద్యాప్రచార
ము, శత్రువిజయము, జితేంద్రియత, తత్త్వనేతృత్వ, ధర్మకర్మ
నిష్ఠ, పీతాధిరోహణము, శాశ్వతకీర్తి మున్నగునవి ప్రాప్తించి,
చరత్రాంశములకు సపేషణియైనది. ఇంత, నిరదైవశ్శాలకు వదలి,
గురుపాదుల జన్మప్రదేహ దికముం గూర్చి ముచ్చటించికొందము.

శ్రీ శంకరులు జన్మించినది మళియాళదేశస్థ చూర్ణీనదీ
ప్రాంత కాలట్యగ్రహరమనియుఁ దజ్జనకుఁ డచ్చటి సంబూది
బ్రాహ్మణులందు విద్యాధిరాజ బిరుద విరాజితుండగు శివగురుం
డనియుఁ దజ్జనని యార్యాంబావర నామధేయయగు శ్రీసత్యని
యు విజయములఁ బెక్కింటఁ గలదు. ఏయూనందగిరియో
యొక్కరుండుమాత్రము లేడ్చిన్నముగా నాతండు చిదంబరమున
నొక సస్యస్త విపులత్తికి నట రాజానుగ్రహమున నుదయించె
ననెను. అదినిరాధారము. ఇంక, 'మణిమంజ' ర్యాదులందు
మతవిద్వేష కారణమునఁ జేర్పఁబడిన యవపాదములను బాటింపఁ
దగినవికావు. కాని, తచ్చరిత్రమునఁ దురీయాశ్రమ స్వీకార
విషయమొక్కటి మాత్రమిటఁ జర్చనీయము.

ఆతని సన్న్యాసముకలి వర్జ్యమనికొందఱును, దాంత్రీకమని
మఱికొందఱును సందేహించిరి. అట్లనుటకు,

ఊఢాయాః పునరుద్వాహం జ్యేష్ఠాంశం గోవధంతథా।

కల్యాణం చ సమర్పితం భార్యాయాంక మండలం॥

అను వర్జ్యపంచకము వందలి కమండలువు సన్న్యాసిపరమని
యెంచుటక కారణము కానోవు. కాని యది మున్ను గృహ
స్థాశ్రమమునఁ బ్రవేశించుటెఱి, స్నాతకకాలమున ధరించెడి వా
రన్న 'సోదక కమండలు' వని విద్వదభిప్రేతము. ఇంక, 'సన్న్యా
సంపల పైత్తక' మ్మను దానికి నిర్ణయ సింధుకారుఁడు, యా-పి
సన్న్యాసంపల పైత్తక మితికల నా నిషేధః, సో-పితిదండాదివరః
అని వినఁబించియున్నాఁడాయె. కావున, నది కుటీచక బహుద
కాని పరముకాని పరమహంస విషయముకాదనిస్పష్టము. మరియు
నామని యమిత్యము తాంత్రికము కాదనుటకు, శిఖాయజ్ఞోపవీతా
భ్యాంశ్రుతే ఝానోభవిష్యతి' యను శాంకరీక్తిహానే సూచితము.
అదియటుండఁ జిద్విలాస కృతయందు,

'సన్న్యాసిభిర్నిరేయాంస్తుః పితృశ్రుతిబోధితాః |

ఉత్వాథకర్మసన్న్యాసం | బోధయామానతత్త్వపితే ||'

అనుశ్లోక మాచార్యులది విధివిహితమైన వైదిక సన్న్యా
సమేయని ధృవపటచుచున్నది.

„అనినోతిహిశాస్త్రాణి | హ్యచారెస్థాపయత్యపి

స్వయమాచరతేయస్మాత్తస్మాద్దాచార్యవిష్యతే ||'

యనునట్లధిబోధాచరణంబులచే లోకమునకుఁ దామార్గ
దర్శకుండయిన యనింద్య చరిత్రుండగుటఁ దదాచరణమునఁ గల
ధర్మసూక్ష్మముల నరసి తెలియవలయు. అతఁడు బ్రహ్మచర్య
మునండియే తురీయమునఁ జేరుటయందలి ప్రాశస్త్య ముద్బో
ధింపనే తానట్లొనర్పఁ గృతనిశ్చయండయ్యె. కాని, 'సమాతుః
పరదైవత' మ్మని నమ్మి యట్లు నెఱపువాడగుట, వందుల కాపె
యనజ్ఞకై వేచియుండె. ఏకపుత్రవిషయమున నామె వెంటనే
సమ్మతింపమికి నగచి, నకృత్యంగతత్వక్లిష్టాభిప్రాయపింపఁ జేసికొని
యెనఁ దుదకెట్లో యొడఁబఱచి నూశ్రమియై,

‘వేదాంతవార్తేషు విచారవంతః | భిక్షుస్సహారేణైవ తుష్టిమంతః |

అలోకవంతః కరుణైకచింతః | శాసితవంతః ఖలుభాగ్యవంతః ||'

అని తెప్పితివని సంతసించె. అట్లయ్య నిజమాతృచరమ
స్థితి నండయై యాపె కూర్చొగతియు సంగె. ఇదియెల్ల మాతృభక్తి
విశేషమునకుం దార్ధాణగా గ్రహింపఁదగినది. మఱియుఁ
దాను 'బ్రాచీన పుణ్యజనితాత్మ విచారచిహ్న' లెన్న, గోవిందు
పాదులతోడి శ్రీధమసంభాషణముననే,

• స్వామిహం నకృశీనజలం నతేనో |
నస్యోనోః సగనం నచసద్భావా |
నాపిండియాన్యశ్చితుః శిథిలతోఽపశిష్టో |
యో తేనతోఽస్తిచరమస్సశేవోఽహమస్మి ||

యని పోత్యుత్తరమిడఁబాలిన, సర్వజ్ఞుడయ్య, గురూప
దేశములేకుండ నాత్మవిచారము చేయఁదగినది తచ్చుశ్రావ
కావించి గురుభక్తిపఠించె. తాను జ్ఞానియయ్యుఁ దీర్చియార్చిల
నెవించి, దాన దేశటనావశ్యకతయు, మహాస్థల సంపన్నత ప్రయో
జనము నుద్ఘాటించె. మఱియు, నొక్కటఁ గామతంత్రీగ్రహణ
మొనర్పవలసిన సందర్భమొదవినప్పు డణిమాదిసీదులందిం మహాను
భావుండగుటను, వ్యధాయ దేశాంతర సంశ్రీయార్థము. న్నజేస
లిప్యేతహిశర్మణాఽన్యః ||' అను లోకశాస్త్ర ప్రసిద్ధనిశ్చయమునను
దేశాంతరమున నట్లాసర్చుటచే, యమికిముండమాలాతంత్రీ
దిత సదాఽత్వాదులు నిషిద్ధములని ప్రసిద్ధికావించె. ఇంక సాధన
చతుష్టయ సంపత్తిగల శేస్తులకును బ్రహ్మవిద్యాధికారము కల
దనుటకుఁ బ్రభాకరాది శిష్యులకుఁ దత్త్వోపదేశము కావించి యుద్ధ
రించె. విద్యుక్తపరోపకారాననుష్ఠానముచే కేరళదేశీయ నిజ
బంధునర్తమునైనను శపించినవాఁడై దుర్జననిగ్రహము విహిత
ధర్మముగా నుపపాదించె. ఇంక విజగీషుతా విశేషమెల్ల దుర్మత
నిర్మూలనైకధర్మ మర్మంబగు సవతారపురుష కర్మంబుగా
నెఱుంగునది.

ఇట్టి శంకర' శిగవత్పాదావతారము ఋగ్వేదోక్త సుహస్తోపద
మున సూచితమగుట, మఱియు, స్కాంద కూర్మపురాణములందును,

శివమహాసంస్కారాత్ శృంగరశృంగకళాత్మకః |

చతుర్విధసహిత్యైశ్చ కలావసతరిత్యతి |

మున్నగు నుత్తులు ప్రతిపాదించెననుటయు నటుండనిండు. సప్తమహాయనముననే యఖిలశ్రుతి పారంగతత్వము నొందజాలిన యనన్యసామాన్య వైదుషీ శేముషీ నమునేతుండై,

సద్వాచశేవయసి తత్రసమాధివిష్టైః బ్రహ్మసింభశ్రుతి శిరోబహుధావిచార్యః |
పద్భిశ్చ సప్తభిరఘోషపద్భిశ్చ ఖిన్నైః | భక్త్యం గభీరమగురం ఘాతీస్తృభాష్యం ||

అని యభివర్ణింపఁబడినరీతిని, విరచింపనితాసంగముదితుండై పెక్కులదైవిత సారావృత్తి పూరంబులగు కబ్బములుం మదకు, గీతాసూత్రోపనిషద్భాష్యంబులును రచించిన మహానుభావుండు గదా! మఱియు నెట్టి ప్రయోగాసౌకర్యములు లేక మతవిషయిక వివాదములవలన రక్తపాతము లగుచుండిన కష్టకాలమున, నిష్ఠుర మెల్లసహించి, యాసేతుహిమాచలము పాదచారియై నంచరించి, వితంకవాదశౌంధ దుర్మతఖండనై కదీక్షుండై, సకలద్విగేశ విద్వద్వృషభుల డిక్కొని గెలుపొంది, దిగ్విజయపతాకనిలిపి పద్మత స్థాపనాచార్యుండఁగ బ్రఖ్యాతిగన్న శంకరాచార్యుండు సాక్షాచ్ఛంకర ప్రఖ్యుండుగాక వేఱొండు కానుండునే? అది యటుండనిండు. తన్మతసామగ్ధ్య విధానము వినుండు.

శాంకరమతము:—

ఆచార్యులవారిశక్తి కాపాలికాదిక సంస్కరణమునఁ గాక, న్యాయసాంఖ్య పూర్వ మీమాంసా మతఖండనములం దెక్కుడుగా వినియోగింపఁ బడవలసిగదయ్యె. ఇందు న్యాయసాంఖ్యములును బదార్థవిచారణాదులగు న్యాయదగ్ధతముకంటెఁ గించిద్వేదము గల (చూ ౧౦ ఆ ౭౨ ప) వైశేషికమును శివేశ్వరభేదరూప దైవితజ్ఞాన బోధకములు. ఎట్లనిన,
న్యాయమతము:—

ఇందుఁ దత్త్వజ్ఞానోత్పాదనమునకుఁ బ్రత్యక్షానుమానోపమాన శబ్దములు ప్రమాణములు. వీనిలో ననుమానప్రమాణము

వలన నీశ్వరుడు నిమిత్తకారణముగాను బరమాణువు లుపాదాన
కారణములుగాను నేర్పడిన దీజగత్తు. కాని, శాస్త్రయోనిత్వాత్,
అను ప్రమాణమున, బ్రహ్మ, శ్రుత్యైకవేద్యమే యగుంగాని తార్కిక
యుక్తి సాధ్యము కానేరదు. మరియు, యతోవాయిమాని భూ
తాని జాయంతే, యేవ జాతానిజీవంతి, యత్ప్రయంత్యభిసంవిశంతి
యను శ్రుతివచనసరించి, జన్మాన్యస్య యతః' అనుట నుపాదా
నత్వమణువులకుఁగాక యీశ్వరునకే సిద్ధించెడిది. పైన శారీరక
మీమాంసయందు దణువులకుఁ గారణత్వ నిరాసమును బ్రాప్తి
చినదాయె.

ఇక సాంఖ్యము:—

ఈ మతమున, జడమగు ప్రకృతియే సర్వమూలము, విశ్వ
యోని, సత్త్వరజస్తమోగుణాత్మికయు స్వతంత్రయు నయి పురుష
భోగార్థము బహు రూపభాగిని యగు జగన్ని భానమయి వెలయు
చున్నది. ఇంక, బంధమోక్షము లు లే ని
యాత్మప్రకృతి సంసర్గమున సుఖదుఃఖాదు లనుభవించు
చున్నట్లు కాననచ్చును. ఇట్లు 'బ్రహ్మ' కంటె భిన్నమును స్వతం
త్రమునగు సచేతనమొకటియు, సత్యమగు చేతనాసంతరముం జెప్పి
నదైనది. ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ' యను ప్రమాణమున,
సృష్టికంటె ముందుండినది 'సత్' శబ్దవాచ్య మొక్కటియేయని
నేను బహుత్వావస్థ నొందుదునుగావుత మని యీక్షించె' నని
కదా! అట్టియెడ 'ఈ క్షణేర్నాశబ్దం' అనునట్లచేతనమైన దీక్షిం
పజాలదగుట నది జగత్కారణమన వలచుపడదయ్యె.

ఇంక: బూర్వమీమాంసామతము: —

ఇందు శబ్దముననేసృష్టి. దీనినే 'కర్మ బ్రహ్మవాద' మం
దురు. దీని జగత్తు సత్యము, జీవులు నిత్యులునయి యనంతముగా
నుందురనియు, శ్రుత్యుక్తకర్మాచరణమునఁ గలిగిన 'యపూర్వమే'
జీవునికి స్వర్గదమనియు; జరకాలార్జిత పుణ్యవిశేషమే ఫలదాయని
యనియు నేర్పడును. 'ఫలమత ఉపపక్షే:' అను బాదకాయణ

సూత్రమునను, 'యాంతి మద్యాజినోపిమా' మను గీతోక్తిని బట్టియు మోక్షదాత తత్తత్సాహకార గమ్య పరమపురుషుఁడు కాని యచేతనమగు 'నపూర్వము' కానేరదయ్యె.

ఇట్టి తత్తన్మత ఖండనానంతరమున,
'అలింగకమచక్రాంక । మజటాస్థ్య సురామిపమ్ ।
అరక్తకమనూచ్ఛిప్తమ్ । పదస్మాభిరమృతమ్॥'

అని శైవ, వైష్ణవ, గాణాపత్య, శాక్తేయ, సౌర, కాపాలికములను నాటుమతములందపుమండిన పూర్వోక్త దురాచారములఁ దొలఁగించి, తత్తన్మత సామన్య ప్రతిపాదకముగా,

'ఆదిత్య మంబికాం విష్ణుం । గణనాథం మహేశ్వరం'

అను పంచాయ తనరూపసగుణ పూజావిధానముం గలపె. దాన, నన్మతజడమఃఖాత్మక మాయావరణముం దరింపఁ దోగినఁ జూపె.

ఇంక మోక్షప్రసంగమున, గుణసంధాత్యంతనాశమున నగు నభోవిత్థితి కణాదముక్తికాఁగా నది సుపరిచిత సంవిత్సహిత మాట గౌతమముక్తియయ్యెనని శంకరులు చెప్పిరి. నైయామికముగా నేకవింశతి మఃఖధ్వంసనరూప నిర్ల సుఖాభివ్యంజకజన్య జ్ఞానమునకు మోక్షత్వాపాదనమైనది. శ్రీ భగవత్పాదమతము ననో స్వస్వరూపభూత సత్యజ్ఞానమున నగు వత్సమానోపనిషత్ప్రతిపాది తాదైవసిద్ధాంతము పరమగమ్యముగా నిట్లుద్బోధింపఁ బడియె.

“ బ్రహ్మైకం పరమార్థసచ్చిదమలం విశ్వప్రసంఛాతృనా ।
శుక్తీరూపపరాత్మ సేవ బహుశజ్ఞానావృతం భాసతే ।
తజ్జ్ఞానాన్నిభిల విప్రపంచనియా స్వాత్మన్యవస్థాపరం ।
నిర్వాణంజనిముక్త మభ్యుపగతం మానంశురీత్యస్తకం॥’

అని 'సత్యం జ్ఞాన మనంతంబ్రహ్మ' 'విజ్ఞానమానందం బ్రహ్మ' 'సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ' ముఖానేకశ్రుతి శిరః ప్రతిపాదిత 'బ్రహ్మమే' యజ్ఞానావృతమై ముత్తైపుఁజిప్ప రూప్యాత్మక పరస్థ

రూపముచేత వలెనే ప్రపంచముగా భాసించుచున్నదనియు నట్టి పరావర్తకమగుదానిం దెలియుటవలన నజ్ఞానసహితముగా విశ్వమునోయినఁ దనయందా వ్యవస్థితీయే మోక్షస్వరూపమనియును సిద్ధాంతీకరించిరి. ఇట్టి శ్రీ శంకర భగవత్పాదుల పరమాద్వైత సిద్ధాంతముచుగూర్చి నిష్పాక్షికబుద్ధిం బరీక్షించి మోక్షమూలం బెఱుంగఁ జాలిన మోక్షమూలరు.

'Strange as Shankara's 'Monism' may seem to us, yet, the current idea that God created the World out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God out of his own energy supplied both the material and the efficient cause of the World.'

అని వివరించియున్నాఁడనుటయు, నితరచాళ్చర్య విమర్శ కాగ్రణుల యనుమోదము నిందుల కొదవెననుటకు,

'When I find Shankara's position not questioned by such a strict logician as schopenhaur, Shankara need fear no future.'

అను వాక్యము సుదాహరించుటయు నప్రస్తుతము కాదని వచించి యింకఁ బ్రస్తుత మూలగ్రంథవివరణమునకుం గడంగు వాడను.

సంతేష శంకరవిజయము:—

ఏతన్మత ప్రవక్తవర్యేణ సచ్చరిత్రీము వివరించిన పూర్వోక్త విజయములందెల్ల విద్యారణ్యుపర నామధేయ విజ్ఞేయ మాధవాచార్య కర్తృకమగు 'సంతేషశంకరవిజయము' సారవంతమును ప్రోథతమమునయి, రమ్యవృత్తానేక విశిష్టంబును శబ్దార్థాలంకారాది గరిష్ఠంబునురిసానుగుణవర్ణనాభూయిష్టంబునగుతత్కృతిహతం సంబన్నిటఁ బ్రశంసార్హము. ఇక్కాన్యమే వ్యాసాచలకవి ప్రోకమని కొందఱయభిప్రాయము. కాని సత్యమదికాదు. ఏలయనఁ, దద్గ్రంథాదిమ శ్లోకముననే, తద్రచయిత,

శ్లో॥ పరిణమ్య పరమాత్మానం శ్రీవిద్యాతీర్థహుతిం |
పాశ్చాతీన శంకరజడే | సాగస్సంగృహ్యతేస్ఫుటమ్ ||

అనుటచే నిందలి 'విద్యా' శబ్ద మద్వైత రాజ్యలక్ష్మి టికా కారుడైనట్లు, 'భావతీ' పదవ్యోతకమై మాధవాచార్యుల దీక్షా గురువుల సుద్దేశించినదన్నను, లేక సరసతరముగాఁ దత్సాక్షా ద్విద్యాగురువులే యగు 'విద్యాతీర్థుల' కే సంబంధించినదన్నను నిది మాధవశృతియే యనవలెఁగదా! మరియు దీనఁ బ్రాచీనకృతి యొక్కఁ బండిసెట్లు నీకృతి తల్లి స్రవీకృతి కావించినట్లును స్ఫుట ముగాఁ దెలియఁగలము. తత్ప్రాచీన శంకరజయకారుఁడు 'వ్యాసాచలకవి' కానగునటు కొన్నిడ నాపైన వక్ష్యమాణ శ్లోకములగఁపఁజేసిని.

'వ్యాసాచల ప్రముఖాపార్విక పండితశ్రీ |
భృగ్నిగభృతోచ్చరకావ్యతగోస్వయూర్ధ్వ |
విద్యన్మనుష్యతనుభోసుగసానిసర్వా |
క్యాదాసుమగమనుమాన్యహమిక్షమోహైన్ద్ర ||
యత్నాదనల్పధవభోస్పృణివాగ్మహీతుం
శిష్యంతిదత్తీసరసంసకలం గృహీత్వా
కాంసిన్మహేశ్వరగురుస్త్రితభావమాహ
స్సంక్షేపశంకరజయస్రజనంకిరోమి ||'

ఇట్లు, వ్యాసాచల కృతోచ్చరకావ్య ప్రశంస యొంద్చిన వాఁడు తిద్దిన్నుఁడు కానలయుండదా! ఇంక నిందలి సారగ్రహణ విషయము 'సురసాని సర్వాణి' 'సరసంసకల' మ్మనియుననుటలో స్ఫుటతరము నగుచున్నది. ఇట్లుండ,

“నేతాయోగ్రిల్లసతిభగవత్పాద సంక్షోమహేళ
శ్వాంతిర్యత్రోపకవతి రసశ్చేషవాసుజ్జ్వలాద్యైః
యతాగ్విద్యాక్షుతిరపిఘలంభస్యకావ్యస్యైర్తా
ధనోవ్యాసాచలకవివరస్తత్కృతిజ్ఞోధన్యాః ||”

అను శ్లోకమందలి 'వ్యాసాచల' శబ్దమునకు ధనపతిసూరి, తాననోచ్చర వ్యాసాచల కృతిజ్ఞుండయిన ధన్యత నందమింగా వలయు,

“వ్యాసశిష్యాచల” స్థిరశ్చాసా కి విశ్వేశ్వరేతి వ్యాసాచల కవివరోమాధవోధన్యః”

అని మాధవపరముగ నర్థము సాధింపజూచె. కాని, తద్వ్యాసాచల కృతద్వాదశ నర్గాత్మక విజయము’ జూడఁ జాలిన వారిట్టి క్షేమసాధనములకుఁ బాల్పడరు. అది యటుండె. ఇది వేరను ‘సంక్షేపవిజయ’ మయ్యు పోడశనర్గాత్మకము. ఇందుఁ బూర్వ మిమామాంసాప్రచారము మొండగుటయు మాధవకృతమే యకాంతములకుం దార్కాణ. కాని, వ్యాసాచలకృతి పరిశలకందలి శ్లోకము లిం దటనట యథాతథముగా గ్రహింపఁబడినట్లు మాత్రము కానుపింపనొను. అందుో, నింతలేదు. ఏలయన, నిక్కవి, ‘చాక్రవిహృద్యపద్యే చ్యూపాపి మత్పద్యనివేశేభంగీ’ యనియే యుపకృమించినవాడయ్యె.

మాధవాచార్యుడు:—

‘సంక్షేపశంకరవిజయ’ కారుడగు సీమాధవాచార్యుండు 14వ శతాబ్దిలోనివాడని చారిత్రకులు కొంతవఱకు నిశ్చయించి యున్నారు. ఇతఁ డాంధ్రబ్రాహ్మణుడే యందురు. ఈతని తండ్రి మాయణుడు. సోదరుడు సాయణుడు. మాధవసాయణులు పుంభావనరస్వతులు. విజ్ఞాననిధులు. వీరికి శ్రీరసీరన్యా యసిద్ధి. వీరి కృతులం దుభయకర్తృకములు పెక్కులు కాను పించెడివి. వీరల వేత్తత్వము వాచాతీత మనుటకుఁ దద్విరచిత గ్రంథానేకములం గొన్నిటి దిబ్బుఖముగాఁ బేర్కొందును.

వారు మనుపరాశర స్మృతి వ్యాఖ్యలు, వ్యవహారమాధ వీయా కాలమాధవీయములు మున్నగు ధర్మశాస్త్ర గ్రంథములును, బురాణ సార సూతసంహితా తాత్పర్యాదులగు పౌరాణికములును, సిద్ధాంతబిందు సూర్యసిద్ధాంతటీకలు, ముహూర్తమాధవీయ ప్రము ఖములు నగు జ్యోతిషకల్పములును, శ్రీవిద్యాతీర్థదీపికా విద్యారత్న సూత్రీభాష్యప్రభృతిక మంత్రీశాస్త్ర రహస్యసముచ్చయ ముల్లును, ధాతువృత్త్యాదిశాబ్దికకోశములును, వైద్యనిదానసంహిత

యను నాయుచ్చేదసారమును, జైమినీయన్యాయమాలాదిస్తే
యాయుకములును, వివరణ ప్రామేయ సంగ్రహ స్వ దర్శనసంగ్ర
హాది మత వివరణములును, బంచదశి, జీవన్ముక్తివివేకము, యోగ
వాసిష్టసార సంగ్రహము, సజ్జాతర శత్రోపనిషద్విక మున్నగు
వేదాంతోద్బోధక కృతి రత్నములును, దుదకివి యవి యననేల,
దుర్భేద్యవిజ్ఞాన పటికయగు వేదమునకే ప్రత్యేక వివరణరూప
భాష్యములును, శతాధికముగా విరచించి మించిన సకలకలాపరి
పూర్ణులగుట, నిజయశశ్వర చ్ఛంద్రికాపూరితాశాంతులయిరి.
తత్త్వస్థితిని బోధామృత వాగానిధి వీచికాపరంపరల నవ
గాహ కీడ్వలండేల జాలిన మూర్త్యావర్త ప్రజలు శౌరతస్మార
నిత్యకర్మానుష్ఠాన యోగ్యతా వాప్తినందజాలిరి. ఇట్లు నూతన
వైదికయుగకర్తలయిన యీ మాధవసాయణులకుండిన తాకికప్రజ్ఞ
మఱింత యద్భుతావహము.

ఇందు జ్యేష్ఠుండగు మాధవార్చ్యండు.

అగ్రత శ్చతురోవేదాః । పృథతస్సకరం ధనుః ।
ఊభాభ్యాంచ సమగోహం । శాపాదపి శరాదపి ॥

యనునట్లు, హరిహర బుక్కరాయలయొద్దఁ బ్రధానమంత్రి
పదమునొంది శస్త్రవిద్యా ప్రావీణ్యము మెఱయఁ దురుష్కులతోఁ
బోరి, గోవాతోట సభిరము కావించికొని, నిజబాహుబలోపారిత
రాజ్యండయి, విజయనగర సామ్రాజ్య సంస్థాపనముఁ గావించఁ
జాలిన వీరాగ్రగణ్యుండు. పెక్కురు విప్రోత్తముల కగ్రహరము
నొసంగిన నెఱదాత. ఈతఁ డన్నిట సృష్టికింబ్రతిసృష్టి యొనర్పఁ
జాలిన శిల్పకళా వైదుష్యము కలవాడనుట కిప్పటికిని బెక్కులు
తార్కాణములు కల్గును. పరమార్థ మింకొక్కటి గమనింపఁ దగి
నది. ఈతఁడును బ్రహ్మచర్యముననే తుడయము గ్రహించి,

ఏకాదశాఖ్య రుద్రేతి । సంధవిష్ణుమృహంకరః ।
సంపాక్షేత్రే సురమతే । విద్యారణ్యతామతః ॥

అను నాచార్యోక్తి ననుసరించి శాంకరపీఠము సద్ధిష్ఠించిన
యవతార పురుషుడు. ఇట్టి యభినవ శంకరులు విరచించిన
గ్రంథ కావము.

పీయూష ద్యుతిఖండమండన కృపారూపాంతరకిగురు!
శ్రేష్ఠస్థేమ సమగ్ర జార్జమధురవ్యాహర మానోత్కరః!
పార్థోయం నవకాలిదాసకవితా సంతానసంతానకో!
దద్యాద్య ప్తే సముద్యతస్సు మనసామామోద పారంపరీమ్॥

అన్నట్లునవ కాలిదాస కవిత యేయసనేల, యింకేమయిననగు
ననుటకబ్బురమా?

అంధీకరణము:—

సంస్కృత వాఙ్మయ రత్నాకరము నుండి యట్టియమూల్య
రత్నములం గొనితెచ్చి యాంధ్రభాషా వధూటికి సమర్పించు సుధీ
వరులగు ధీవరులెంతయుఁ బ్రస్తుతిపాత్రులు కదా! ఏలయన, స్వ
తంత్రీకృతులందుఁ గవి తనకలము నిరంకుశముగా సాగింపఁగలఁడు.
కాని, యొక భాషలోనుండి మఱియొక భాషలోని కితరులభావ
ములు రసభంగము లేకుండఁ బదగుంభనము చెడకుండఁ దెచ్చుట
యెట్లయినఁ గష్టతరము. అందును, నిట్టి 'నవకాలిదాస' కల్పిత
ప్రౌఢకావ్యముల తెరువున కేగుటకుఁ జాలినంత సాహితీపటిమ
మిచ్చియుండవలయు. పూనిక మొదటినుండి తుదిదనుక నెగ్గించికోఁ
జాలిన నిబ్బరమును బ్రబ్బియుండినఁగాని నెఱవేటదు. పైన, నిం
కు మీమాంస విస్తరించునుటను, వేదాంతరహస్యములు
పెక్కులుచేరిన దగుటను దత్తచ్ఛాస్త్రపరిచయము నద్వైతజ్ఞానుత
యునున్నఁగాని కొన్నిట సులువుగాఁ గొలుకువడదు. ఇందొకటి
యబ్బిన వేటొక్కటియబ్బదు. ఇంతకును,

వైవ్యాకరణజ్ఞమేతిపితరం నభారతరం తార్కికమ్!
మాతాత్మంకుచిత్రైకద్యుతి యథాచందాల తక్వాన్తసాత్!
మీమాంసానిపుణం నపుంసక ఇతిజ్ఞాత్వానిరస్యాదరాత్!
కావ్యాలంకరణజ్ఞమేవకవితా కన్యావృణోతే స్వయం॥

అను కావ్యలంగరణ జ్ఞోక్త్యనుసారముగా, మంజుళవాక్కుంటే
మండీర సదంబులు మోయియఁ గవితాకన్యక రసనాగ్రమున నృత్య
ము సలుపుచుండవలయునుగాదా!

ఇన్ని సంపదలున్నవా రరుడగుటనో, యున్నను పారికన్నుల
నిదిపడకుంటనో, యేవంవిధగుణగణ విశిష్టముగు కావ్యచయాగ్ర
గణ్యంబయ్యు, లలితపద్యకలితముగ నాంధ్రీకరింపఁ బడినట్లుముద్రి
త గ్రంథములందే జూడఁ గలిగినంతవఱకుఁ గాన రాలేదు. ఏ
యధునాతన రత్నకవియో యక్షరసాంఖ్య సమ్మిళితముగా శంకర
విజయధ్వజాఖ్యముగను దత్సమీపస్థదీక్షితకవి వేటాకగతిఁ గాశి
మజిలీ' లందును గద్యరూపమున మాత్రము విరచించినట్లు కాను
పించు. ఆంధ్రీ కాళిదాస' విరుదాంకితుడనను ఆలూరికుప్పన
కవి' తెలిగించినదైన నానందగిరి పోత్తమునే కాని యీ శాసన
కాళిదాస' కృతిని గాదు. ఎదతో విద్యత్కవు లిద్దాని నంటక
వినుచుటెల్లమాభిమిడిపాటి వేంకటసుబ్బిహ్మణ్యశర్మ' భాగ్యమేయని
యెంచఁదగియున్నది. ఇంతటి భాగధేయ మొదలిన యీతరము
ప్రశంసార్హుండగుట నీతని యోగ్యతాదిక మిట నించుక దెప్పు
టచితము.

గ్రంథకర్త:—

ఇక్కవి కృష్ణామండలమున, సుప్రసిద్ధ సుబ్రహ్మణ్యక్షేత్రీ
మగు 'మోపిదేవి' నంటియున్న రావివారి పాలెమను గ్రామమున
జన్మించి తత్సుబ్రహ్మణ్య నామధారి యయి వెలయుచుండు. ఈ
తఁడు శాండిల్య సగోత్రీకుఁడు.

వైదికులనియాపస్తా । బోధితమాత్రీగులనియనువెలవాడ ।

శ్లేషముకృమమున నిలసం । పాదిరములు భమిడిపాటివారవఁగఁ దగల్క

అను పద్యము వలనఁ దత్కులవివరణ మైనది. ఈభమిడి
పాట్యస్వములందుఁ బెక్కురు వేదపారగులు, శ్రావ్యకళశర్మ
చరణైక తత్పరులు నయి యుండిరి. అందీ కవి పితామహులగు
వేదయజ్ఞవల్కలనై న దౌర్బాహ్య నివృత్తి యుండఁ బట్టెదల

గలిగిన చిట్టయై యతడు, పురాణ భగ్నశాస్త్ర పరిసిద్ధంబులగు
 పెక్కు కబ్బముల నెక్కింగూర్చి 'తాళిదళవారితమందు' వారిని,
 ఆ | ధనమే మమ్ము నిధానమై మని చెడిందధ్యంబుగా నిర్తటికా!
 అని కవిచెప్పి కొనఁదగిన ప్రస్తుతసంపత్తికూడ నొసఁగినవాడయ్యె.
 తదగ్రసూనుడు వేంకటాచలపతిశాస్త్ర తత్త్వసంగ్రహ భవము
 పూర్తిగాఁ గలిగి వన్నె కెక్కిన పౌరాణికుఁడు, భగ్నశాస్త్రవేత్త,
 నిత్యాగ్నిహూతి, పరమశాంతమూర్తి. తత్సహభగ్నచారిణి,
 గుణకదంబపిచ్చమాంబ. తద్గర్భశుక్తి ముక్తాఫలం బీకవిరిత్నంబు.

ఈతఁడు స్వాధ్యాయాధ్యయనము ప్రారంభించి లేబ్రాయ
 ముననే స్పార్తవిద్యను షోడశకర్మాధికారిత నందిన దటుండఁ గావ్య
 వాటకాలంకారాదికముల గురుముఖమున నభ్యసించి, నుంచి సాహి
 త్య సంపదనందినవాడై తర్కప్రకరణములను లఘుకౌముదియుం
 క్షుఁడై. ఇంక నాంధ్రమునను చిత్రపాదులతోడఁ బెక్కుకబ్బము
 లని జదివి వై దువ్యము నార్జించె. మఱియు నటనట నాగమ
 త్తంత్రజ్ఞతయుంబడసె. ఇట్టి యీతనికిఁ బ్రాక్తనజన్మవిద్య' యో
 గజ్ఞాన, నవకోమల కవితావనితా స్వయంవరంబయ్యె. 'హేముః
 వరమామోద' మృన్నటున్న పాండితి కది వన్నె చెప్పె. అంతకుం
 బెచ్చవయసునఁ బిన్నయాలఱిఁ బాండితీం బెద్దయమ్యు, 'చమంతి
 గ్రంథోజనాః' అనుదానికిఁ ధాను లక్ష్మ్యభూతుండయి విధేయ
 యై నల్లక్షణయతుండై నిరాడంబరుండై నెగడు నది మఱింత
 ప్రశంసార్హము.

కవియశఃప్రార్థలగు వారు మున్నందుగాఁ జూటపుటుం
 బిదపఁ జిటుకబ్బములుంగొన్ని యైన వెనుక నుద్గ్రంథరచనమునకుం
 గలుగఁజూచుదురు. ఈకవిసింహమో కీర్తిరస్య సజీవతి' యనితదు
 విద్యుత్ప్రసాదమొగియై, 'కేవలకల్పనాకథలు కృత్రిమరత్నము'లని తొలు
 తున్నట్లు, 'నవకాళిదాస' గ్రంథిత మహాకావ్య మత్తేభ వశికర్ణకైక
 చంద్రాక్షరీతిం గలిగి యట్లునర్పఁగలిగిన వాడయ్యె. అట్టి యీతని
 యాదర్శ కొనసాగఁగవలె పార్శ్వసపుణ్య పరిపాకమే యనఁదగినది.

ఈతని యాంధ్రీకరణము కొంతవఱకు మూలముసారముగను జాల
వఱకు 'డిండిమ' వ్యాఖ్యానుసారముగను నడచినది. కావుననే
దిగ్విజయ కథనమున మూలముకన్న విస్తరించినది. ఎట్లయినఁ
దత్తచ్ఛాస్త్ర పరిచయలోప మట నట బాధింపకపోలేదు. బుద్ధి
మంతుఁడగుటనే యింతవఱకు సమర్థింపఁగలిగె ననవలెను. మాధ
వీయమునఁ బడేనవస్థమును సవమాశ్వాసముగా విరచించుతఱి
నానందగిరి ప్రణీత భావ్యమంత్రీయుత శంకరవిజయము' నూతనఁ
గావించికొనెను. ఇంతకు, శాస్త్రచర్చ విస్తరించుతఱి నింపుగొలు
పమి, నమః ప్రామాణ్య వాదాయమత్కవిత్వాప హరిణే' యను
నట్లు కొంత విశువను విడిచె.

కవిత్వశైలి:—

కావ్యకాంతకు వాగర్థములే దేహమనియు, రీతులంగసాన
విశేషములనియు, గుణములే గుణగణములనియు, నుపమాద్యులం
కారము లాభరణప్రాయము లనియు, దోషములు కాణత్వాదిక
సదృశములనియు నంతకుం బ్రధానము రసమే శీవితమనియుం జెప్ప
దురు. కావున, మూలము యమకానుప్రసాంత్య నియమాది
బహుళంబైనను, ప్రాయేణ యమకేచిత్రే రసపుష్టిర్నవిద్యతే
యను నాలంకారికోక్తి మనమున నిడికొని యిక్కవి యాంధ్రీకరణ
మున శబ్దాలంకారముల నెక్కువగాఁ బాటించలేదనవలెను. ఈ
తని కవిత మొత్తముమీఁద సుశబ్దయుతమై ధారాశుద్ధి కలదెనను
నిది యీతనికిఁ దొలుతటి కబ్బమగుట నిందుఁ గృత్యాదికంఠై
సాగిన కొలఁది వ్యర్థపదప్రయోగాదికము లొచ్చుచు రసపోషణము
పెచ్చైనట్లు కానుపింపకపోదు. మఱియు నిక్కవిజనకులు పౌరా
ణికులయి పెక్కుసార్లు భాగవతముఁ బఠింపఁ దానినియుంటంగాఁ
బోలుఁ బండితపామర హృదయంగమములగు నందలి పోకడలీతని
కొకవిధముగా నలవడినట్లు కానుపించెడిని. ఇందులకు, దిబ్బుఖ
ముగా నొక్కడఁ గల మూలశ్లోకములను నవి తైలింగించిన తైలం
గుంజూపెదను,

ఇంక నియ్యదే మృదుమధురపద గుంభితములై ద్రాక్షాస్ఫో
రకములగు సముచిత వృత్తరీతుల నలరారుచున్న వన్నియం
దెలుపుటకు.

మ॥ రసనాగ్నిసలవృత్త్య ద్బజ్జభవ భార్యాపాదమంచేర యు॥
గృనుశబ్దంబులూ సత్కటేతట లనత్కంఠీనినాదంబులూ॥
లనదాత్మీయ చలత్కరాబ్జ కటకాలాపంబులూయన్న మా॥
నవశంకన్వృడమించు శంకరుని విన్నాణంపు వాగ్గంధముల్॥ (౨-౧౦౫)
మ॥ అరవిందంబులదోగి యెప్పలసమూహంబందు న్నదాగిక॥
వృధతలం దిప్పలమూగి చందనపు టా మోదమునమ్మాగి క॥
మ్రురినింబునునసాగి సూననిచయాస్తాకాంచితామోద సం॥
భరితందై మలయానిలంబెనగె నాప్రత్యాపమందొప్పగి॥ (౨-౬౩)

ఇట్టి ప్రాచీనకవితాశయ్య వట్టువడిన యీతనికి భాషాంతరీ
కరణమునఁ గలిగిన నేర్పును గొన్నియెడలఁ బెంచి వన్నేతేజాలిన
విధముం దెలియుటకట సమూలముగా నుదాహరించువాడను.

మా:- గిరాంధారా కల్పదుగ్రను కుసుమధారా పరసరో॥
ప్రదర్శాలీ చింతామణీ కిరణవేణ్యా నుణవికా॥
అభంగవ్యంగ్యంబు న్నురనురభి దుగ్ధోర్మి సహభూ॥
రిపంభవైక్యా కావ్యైస్సృజతి విదుషాం శంకర గురు॥
సీ॥ తనవాక్యసద్ధారణునకల్ప భూమిజాత నుగంధవత్సుష్పభారగాఁగఁ॥
దత్తనదర్శాలీ చింతామణీకిరణ సరోజవేణీ వృత్త్యరూపగాఁగఁ॥
భంగహీనవ్యంగ్య పాలివిర్రర ధనుకావదక్షిణోర్మిగణముగాఁగఁ॥
నత్తమరసపాలి నత్తమిల్లెడిగుణావళీ లసత్ప్రియాపజలధిగాఁగఁ॥
నకలసజ్జనచయంబు సంతసెలఁగఁ॥ భవ్యగంభీర మృగుకోశ పాలిచేతఁ॥
జరమకరదాల్చియైన శంకరగురుండు॥ వాకముంగల్లఁజేయు సీలోకమందు॥
(౫-౩౦౯)

మా:- రోషానుమంగ కలయాపి సుదూరముక్తో॥
ధత్సేధిమానసమహా సకలూ కలాశ్చ॥
సర్వాత్మవా గిరిజయోపహితస్వరూప॥
శృంగో నవర్ణయితుమద్భుతశంకరస్త్వం॥
సీ॥ శృంగామపంగముత్తడవీపు యతిపత్యరోషానుమంగ సీరుద్ధుడతఁడు॥
కలలదాల్చు మనఃకరణంబునందీపు తలనొక్కకలదాల్చి చెలఁగునతఁడు॥
గిరిజతో నల్లెడనలెద వివెప్పు డిరంగగిరిజాఁడై యలరునతఁడు॥
ధనుమన్న వివశ మేదినిఁ జరించెదవీపు ధనదునండను గొని మనునతఁడు॥

నీకు శీవునకు నెంతయో నెగడు యేద । మనని నచ్చురకంకరుండవటుకాన |
నోయమిడ్యర నెను నుతిఁజేయుటకును । జలనఁజేసికి నేనియు నలవిగోడు॥

వెండియు, సీతనివ్యాభ్యాస సరణము దాననైన విపులీకరణ
ముం దెలుపుటకిందొక ముఖ్యపుట్టయగు 'మండనమిత్ర సంవాదము'
న నొక్కంతయగపటచెద.

మూ:- భోభో యతిశ్చంద్రపతే భవద్భిన్నీవేశయోర్వాస్తవమైకరూప్యం ।

శకున్దమంగీ క్రియతేహి రిత్యి । పరీమాణమేవం వయం పరీతీమః॥

వ్యా:- భోభో ఇతిస్థంభృకేవీప్సా, యతిశ్చంద్రపతే యతిరాజ, శీవేశ్వరయో
ర్వాస్తవమైకరూప్యం శకున్దం యద్భవద్భిరంగీ క్రియతే తత్రపరీమాణం
వయం వపరీతీమః నజానీమః తత్రపరీమాణం నాస్తీత్యర్థః అయంభావః
నిమిశుగ్రతివస్తక ముక్తారపరీమాణం భవతుమ్నస్త్య, కుశబుద్ధోదాసీన
తయో పేక్షణీయం బ్రహ్మగూతమభిదధతిస్తస్యాః పురుషార్థోపదేశోఽ
పర్యయోబనిత్య పరీసంగతో 'కించయథాలౌకిక వాక్యాని పరీమాణాంత
రావగతాగ్రబోధకానినస్వతః పరీమాణం తథాభూతార్థానువాదక త్వేనకుగ్రి
తిమస్తకస్యానకేత్యులక్షణం పరీమాణ్యం వ్యాహర్యేత. తథాచ ప్రత్య
క్షాది విషయస్య పరినిష్ఠితవస్తువః పరీతిపాదనాసంభ వాత్ప్రత్యతిపాదకేచ
హేయోపాదేయ రహితే పురుషార్థాభావాచ్ఛృతి మస్తకస్య తత్రపరీ
మాణత్వా భావేన భవత్స్నిగ్ధాంతే వయం పరీమాణంనప్రతీమఇతి.'

ఓ॥ ఓంసంయమిశ్వర వాసిగా శీవేశ్వరులకు నెప్పుడు సేకరూపమగుట |
మంచిగా నంగీకరించెదరేరందు నలరుసాక్షిగ బ్రహ్మమనవరము |
దగకుద్ధితను బుద్ధితను మదాసీనత నొప్పుదుంటవటంబుఁ జెప్పిమరల |
బురుహార్థముగఁ జెప్పుటను వేదికరంబులకు నెట్లనవర్యయోజకరయనజ |
యవియు మానాంతరావగతాగ్రబోధ । కంబులగు లౌకికోక్తులగతిస్వతః పరి
మాణఁపయంబుగాఁగ నాత్మవచనింప । కునికినందుఁ బరీమాణంబుఁ గనము
మేము॥ (౭-౮౭)

అరాలంకారములు:—

ఇంక, శబ్దబ్రాహ్మయోగసిరాయేధర్మా శ్లోభాతిశయినః । రసా
దీనుపకుర్వంతోఽలంకారాస్తేఽంగ దాదివత్॥' అని విశ్వనాథ
పంచాననుఁడు వర్ణింపట్లన్న కావ్యములం దట్టి 'మాధవీయము'నకు
నుపమాత్ప్రేక్షాక్షేపదృష్టాంత నిదర్శనా ద్యలంకార విశిష్టములగు
వృత్తులం దెలుగుసేతయుం జవిచూడఁ దగినది. అందుఁ బరీధా
నమును సాధర్యబోధకమునగు నుపమాంకారమునకు:—

శ్రీ పరమహంసాచార్యుల భావ్యంకరండు | నష్టదీపావళిం దుష్టిగ్రహాంతరే |
 శ్రీ వాగ్వివాసాయ శ్రీభండు | గోభ్యమందున భావన గోరింపగిది |
 (౧-౧౯)

పదార్థవృత్తి రూపనిదర్శనాలంకారమునకు:—

మూ- ఉపకృత్యస్తోతుం కతిచనగుణా వ్యంకరగురో ||

వృద్ధిగా వ్యక్తకాశికతిచన తదర్థాధికారచక్రే |

అహంకుష్మామృతా సహచకలయే శిరశ్శిరణం |

క రాభ్యామాహర్యం వ్యవసితమతే స్వాహానికతామే |

తే || నురుగిగోపముల నుతిశేయగొండలుని | కద్యపాదార్థమునని వృద్ధిన్నతలె |

ఇట్టివానిని నుతింప నేడలఁచుట | కరముతోనిందు గ్రహియింప కరణి

కావ్య (౧-౨౦)

మఱియు, నమూలవర్ణనములుం గలవనుటకు నందు నానాధ
 సంశ్రియంబగు శ్లేష పొందుపఱచినరీతియుం గనుఁడు.

సీ || సుమహితామోదవ త్సుమనస్సమాహంబుచే సంతతంబు భాసిల్లుదాని |

కుంతిచయంబునకు సమృతములొవాక్కులఁ జెప్పు సద్విజరాజి వోచ్ఛదాని |

మహితశేషవభాసమాసమైమాడనా సరనులగుమితోడ కలులుదానిఁ |

వమృతనలరారి నావాక్కితేష్ట సంధాయి భూజమలచే దనకుదానిఁ |

బురనతోపాంతవనిని కంకరయతీందుగి | డెల్లవైపులఁగనుగొనియుల్లమండుఁ |

బురవరంబును గాంచినప్పుడు వహించు తోరపుండుప్పినంబె బుధుండుగాన ||

(౩-౫)

ఇందలి కొన్ని పదములు శ్లేషకుఁ బేర్వడిన రామరాజభూష
 ణుని శిష్యరూప కొల్లేఖాంగాంగీభావనంకర విలసితపురవర్ణనమును
 మదికిఁ దెచ్చునగును.

సీ || పరనుమనోభక్త్యతరుల కావాల వత్సలఘుకలాపాశికలకు బరణి |

సరిలేని తెలిముత్తెనరుల కొటారుకల్యాణా తరంపరల తొలుదీని |

నుడుచిరమణుల కాకరసీమకుగిది హితభాషితద్విజకోటి వట్టుగొమ్మ |

సరనులకారామ సరణికిరంగ గేహకోడవాసినికాటవట్టు |

జలయువాపరణాంబు సంపితచాట | కోడ మోహదవరిమావృతాంఘ్రివణి |

దంతురపాంత గంగానిరంతరాగ్రి | భూరివరణంబధిష్టానపురవరంబు |

రమణీయములగు నలంకారవిశేషము లిట్లెన్నెనియుంగలవు.

కవియుట్ల శాంతరసప్రధానమయి వైదర్భరీతిని విరాజిల్లు నీపొత్త
 ముఖఁ దత్ప్రసము లొప్పించినచోప్పును విమర్శించుటయుఁ గైకి
 క్యాదివృత్తులు నోడః ప్రసాదనుకుమారతార్థ వ్యక్తుచార త్యాది

కావ్యగుణంబులు సోదాహరణంబులుగా నిరూపించుటయు మొద
లిడిన నింకగ్రంథవిస్తరమగునని యభిరూపశ్రేయలపై నాభార
ముంచి యిందుం దుదిగల చిత్రబంధగగ్గ గవితాచమత్కృతిం
గూర్చి యిండుక ప్రస్తానింతును.

బంధగర్భకవిత:—

కావ్యాంతర్గమభూతాయా । సాతునేహ ప్రపంచ్యతే ।

రసస్య పరిపంథిత్యా । న్నాలంకార ప్రహేలికా ॥

యనునట్లు రసజీవితములగు ప్రబంధములం దటచుగాఁ
జిత్రబంధాదుల సంధింపరు. కాని చమత్కారమునకును వైదుష్య
ప్రకటనమునకును జౌధికవిరాజులు మాఘ ప్రభృతులొప్పికదీపింప
నందందవి పొందుపఱచి నిజశిల్పకల్పనా సౌచర్యము కావించుట
తదులకు విశదమేకదా! ఈకవివర్యుడు నట్లు, దిగ్విజయానంతర
సకలేశస్తుతియందును సవతారపరిసమాప్తికగు విబుధాగ్ర్యకర్తృక
శంకరస్తవమునను దనకుఁ గలిగిన యందలి నేర్పొక్కింత యగవఱ
చినవాడయ్యె. అదియుం బ్రశంసార్హమేకదా!

దోషములు:—

ఇఁకఁ బ్రబంధకవిత వెనుకఁబడిన యీదినిాలలో నిట్టిది
చద్యరూపమున రచింప నేమిటికని కొందఱుచచ్చును. మఱియు,
వేదాంతరహస్యోద్బోధనము గీర్వాణమున నుండ నది సులభగ్రా
హ్యముకాదనికదా తెనిగించునది. అట్టియెడ నెంత తేటతెనుఁగున
నున్న నంతమేలాయె. మఱియు, మీమాంసాపూరిత మతచర్చ
లకును రసోద్దీపక భావగర్భిత కవితారీతులకును దూరమాయె.
కావున, వచనరచనముననే మేలయ్యెడిదని తోచనువచ్చును. పైఁగ
నిందుఁ దొలుత గద్యపద్యాత్మకముగా మొదలిడినచు బోయిన
కొలఁది నిర్వచనమే యయినది. అది రుచిభేదము. కాక, యా
ధ్యాత్మికచింత యొదవవలెంగాని యిదిమదికెక్కించికొన గణాద్యత
యష్టనా? శైలి సులభమేయాయె. కాదంచురా, వచనకృతు
లిదివఱకేయుండె. ఇది నై మెట్టు. ఇందు నొద్దెవఁగనివిభందని

కొందఱికి గ్రహముగా యథామూలసారగ్రహైకవరత కవశాశ
మొదవించినదై నఁ గానగుఁగదా! ఇంతకు మహాజనోయేన గత
స్సవంథా! అని యిట్లు కావ్యరూపమునఁ గావించెననికోఁదగినది.

అయిన నిందప్రయుక్తాది పదగతదోషములుగాని, శబ్ద
కీనాది వాక్యగతదోషములుగాని, యపార్థ' ప్రభృతికార్థదోష
ములుగాని కలవాయనుట కేతద్గ్రంథపరిష్కరణాదికమున నెక్కు
వగాఁ బొల్లొన్న నాకన్నఁ బ్రాజ్ఞవలంసుల బుద్ధియే ప్రమాణము.
'హేముస్సంలక్ష్మతే హ్యగ్నా | విశుద్ధిశ్శ్యామి కాపివా' యను
నట్టికావ్యరత్నము తచ్చాణోల్లిఢంబగు తఱింగాని దోషవిరహి
తత్వము నిరూపింపఁగాదు. కాని, స్థూలదృష్టిని, పాదపూరణమా
త్రం యత్తన్నిరర్థక ముచ్యతే' యనునట్టివిమాత్రము పనుస్తపద
ములను వ్యస్తములను గానుపించితీఱునని మాత్రము చెప్పఁగలను.

ఇంక, ఛందోవిషయమున సఖండయతియాధునిక కవి
సమ్మతినెటనేని గ్రహింపఁబడినది. మఱియు.

మృశ్యపంచకమనుమఁ జె • వ్యదురశస్త్ర' ౧౦—౨౩

కాస్త్రా మలనోసంగిన యయ్యతిఁపునకు నెల్ల' ౧౦—౨౭

మున్నగు పెక్కు తావులఁ బోలింపఁ గాకున్ననుఁపు'ము'లకు
మైత్రీకాననాను. కాని, ముత్తైపు ఝల్లరులతోడి • బుట్టుకొమ్మ'
లెఱింగినవారికిదిక్రొత్త కాదుకదా. మఱియు, 'రి'ఁట్ర'ప్రాసమునుగలదు.
కవిజనాశ్రయమున,

క॥ నలగు రెండక్కరముల కను పడిఁ బ్రాసంబుఁ బెట్టుకొవవచ్చు గృతి.

న్విడు రఱల కట్లపెట్టం | జనులకల కశేదమరయ నర్వజ్ఞనిధి॥

యని తోకివచూపఁబడియున్న దేయాయె. నాన్వేషాం
వైధర్యం లఘ్వలఘూనాం రయోస్తు నిత్యంస్మాత్' అను నాంధ్ర)
శబ్దచింతామణి పోక్తసూత్రానుసారముగా,

ఉ॥ బమ్మెరపోతరాజ కృతభాగవతంబు సలక్షణంబుగా

కిమ్మహినేమిటం గొదవయెంతయు నారసిచూడఁగాను రే॥

ఘమ్ములు తాలునుంగలిసి ప్రిసములైన కతంబునంగదా॥

ఘమ్ముల నాదిలాక్షణికులెల్లను మానిరుదాహరింపఁగదా॥

అని పోతన కైతనెందిన యప్పకవి తానె, శేతు, చేతు, తాటు, దూటు, పృథ్వీకులం గూరిచియుండెనామె. ఇతరులనూట చెప్పనేటి నన్నయ పెట్టినదే భిక్షమగుట నాతనివిడిచిన నిరీక్ష దక్కిన తిక్కనాదులందు లఘ్వలఘురేఫమైతి కూర్చనివారే యరుదేమో! ఇట్లు మహాకవి సమ్మతివడసిన వానిని దోషములు గాఁ బరిగణింపనేరాదు. కావున, మొత్తముమీఁద నిది యుత్తమ శాస్త్రములం దొక్కటిగాఁ బరిగణింపఁబడఁదగినదే యననాను.

ఇంకఁ గథాసందర్భములందెట్లనైన మదికిఁ బాడకట్టఁదగు ససంగతాంశములంగూర్చి ముచ్చటించికొందము.

(i) ఇందు మండనమిశ్ర జననీజనక సంవాదమునఁ బ్రాస్తావికముగా నొదవించు రుక్మిణీ పరిణయ కథాసందర్భమున నిట్లుకలదు.
 తే. ద్వారకావిభుఁడైన యశ్వీరమణుఁడు | తీర్థపవాద్యులంబునఁ దిరుగుచుండఁ |
 గుండిశనుండునా భిష్టుకఁడు తనదు | తనయయైనట్టి రుక్మిణిఁదడయకడఁదె॥

(3-౪౬)

ఇది ప్రసిద్ధగాథకు భిన్నముగదా. ఎట్లనిన, శ్రీమద్భాగవతమున,
 యక్ష్మితు రాక్షసోద్వాహం | కృష్ణద్విడసహా స్వసు
 వృత్తోఽన్యగమత్కృష్ణ | మత్తేహిణ్యా వృతోబరీ॥ యిందులకు,
 'మ యక్ష్మియనువాఁడు కృష్ణుండు రాక్షసవివాహంబునం దన చెలియలిం
 గనిపోవుటకు సహించ కనేకాత్మహిణీ బలంబుతోడ సమరస్వాహంబునం
 గృష్ణుని చెవుతనిలిపోయె.' పోతన

ఇట్లుండ, మూలగ్రంథమగుమాధవీయమునందు మాత్రము,
 'నైవందియంతు మనఘేతవశక్యమేక | త్రాంరుక్మిణీంయదుకులాయ కుశస్థరీశే |
 పౌదాత్మభిష్టుకమతఃఖం మండిశేశ | స్థిరాప దేశమటలే త్వపరీక్షితాయ॥'
 యని యేలకో తద్భిన్నముగాఁ గలదు. దీని మనగ్రంథ
 కర్త మూలానుసారియయ్యెననిమాత్రము తెలిసికోఁగలము.

(ii) కుమారిలభట్టు నగ్నిప్రవేశమును, వ్యాసజైమిన్యాది సందర్శన విషయమును జారిత్రీక నమ్మతి వడయుట ధురటము. ఇదియుమూలస్థమే. ఏమైనవతార పురుషుండగు శంకరుఁ డిచ్ఛామాత్రమున నిజమహాఫలకమున వారిని మూర్తిభవింపఁజేసి కోణాల్లి యుండునని కొందము. ఇంతకు, జిజ్ఞాసువులు నూత్ను

ముగా జ్ఞప్తినుంచుకొని మననము చేయ వీలుగాఁ దత్తత్త్వోక్తములయిన సిద్ధాంతసూత్రములకు భగవత్పాదులు నిజభాష్యవిరచనమునఁ జైతన్యమొదవించి మెప్పువడయఁ జాలిరని సచ్చజ్ఞెప్పట కట్టభివర్ణింపఁబడి యుండనోపుననియైన సోపెట్టికోఁ దగినది.

(iii) ఇందు, నవమాశ్వాసమునఁ గల నాచికేతోపాఖ్యానమునఁ దజ్జఃకుఁడు గౌతముఁడని (౫౨౨) కలదు. శ్రుతులవల్ల భృగువని తెలియనాకు. ఇది పర్యాయసంజ్ఞకావలయు.

(iv) తుదిసప్తకుండ నిర్మాణము కేవలమునని కలదు. యాత్రికులు కొందఱు బహరికాశ్రమమునఁ జూచితి మందురు. గంధకపు గను లెటచుండిన నటఁ గాననొను లెమ్మని కొన్నఁ బోవును.

అరయనరయ నిలకేనెరసులయిన దొరకినదొరకుఁగాక. ఇందేవియు గ్రంథ ప్రాశస్త్యమునకుఁ గొఱతెచ్చునవికావు. ఇంతకు నవిద్యాక్షతియే ఫలముగాఁగల యీ కోశావతరసమునకీ స్వల్పభేదములవలన నెట్టి కొదవయు నొదవవేరదు.

ఉపసంహారము:—

ఈకృతి తన్నాయక గుణగుణ చరిత్రాభివర్ణనాదికమున కనువయిన శయ్యాపాక వృత్త్యలంకారాది బంధురంబయ్యుత్సంస్కారాది దోషబహుళంబుగాక,

సారశేషవిశేష చిత్రపరిణామోదాత్త సదూపకై|
ర్యాఘాత వ్యతిరేకపద్మిరుపమిత్యన్యోన్యదృష్టాంతకై|
ఏతైర్దగ్ధమధీవరేణ ఘటితైస్సమ్యగ్గుణోజ్జ్వలభిరై|
ర్నిరోపైర్వివిధై రలంకృతిగతై రమ్యై రసోరాజశే||

యనునట్లు రససింధువై, సహృదయ హృదయాహ్లాదసంభాయకంబు కానోపు ననుట కింతయు సందియములేదు. ఇట్లు సాక్షాచ్ఛంకర పవిత్రగుణాభివర్ణన రూపమయి యద్వైతార్థ ప్రతిపాదక మహాకావ్యమై, కవితారీతిని బోధన సాదచ్ఛాయలండ్రోక్కఁ జాలినందులకు నాతఁడన్నమై,

ఉ, “ఇమ్మనుజేశ్వర భమలకిచ్చి పురంజులు పాపనరితులు!
 న్నొమ్మనుజుల కొన్ని పుమ్మకొని చొక్కికీరముఁబాసి కాలంచే,
 సమ్మెటపోటులందఁడక సమ్మతి”

శ్రీసకలేశ్వరార్పణం!

బిమ్మహిసీతఁడిట్లు పోనరించుట మించుఁదరించు నెంచుచోక!
 చ. గురువిజయానుసారి బుధకుంజర మాధవకర్తృకంబు శం
 కరవిజయం' చిటులైలుఁగొనరై మృదూక్తుల, భక్తియుక్తుల!
 వరమతులార! మాఁగి మిడిసాటికలీనుఁడు సుబ్బరాయఁడా!
 దరముమొయిసనుడగుఁ గృతజ్ఞుఁడు విజ్ఞులనదుఁజెల్లెక!

బందరు, }
 20-5-31.

పాఞ్జబనవిధేయుఁడు,
 నాదెల్ల మేధాదక్షిణామూర్తికాస్త్రి.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ చుభా దక్షిణామూర్తియే నమః

శ్రీ శంకర విజయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

కాత్యాయనీ మనోస్థగితమై • చెన్నొందు పె
నదెపె । నేకశ్చంబుచనొప్పి కంజభవల • త్ప్రీ
నైద్రమున్నమరా । నీకంబెంతయు భక్తితో
గొలువ వి • ణ్ణద్రావకంపేక్ష కా । స్తోకానంద
మలంజేలంగు సకలే • శుంగొల్తు నెక్కాలమున్ ।

కా॥ శ్రీరాంభోవిధి నుభ్యభాగముచ భో • గశ్రేష్ఠసచ్చయ్య సు ।
స్మరంబొన మౌజ సంగ నరల • త్ప్రీ స్వతమందూని వి
స్తారామోచకగోతులం బలుకుచుం • దచ్చిత్తకంజంబు జె ।
న్నారంజేయుచమాధవుం గొలుతు ను • ద్యద్భక్తితోనెప్పుడున్

ఉ॥ ధారకు, లోకసంచయ వి • ధారకు, భక్తహృదీప్సితార్థసం ।
ధారకు, సత్తపస్విజన • తానరదాతకు, సత్యలోకసం ।
త్రాతకు, నారదర్శనర • తారకు, నిస్తులనేడనంచరూ ।
ధ్యేతకు, వాగ్వివేకకుఁ గృ • తింగృహ బ్రోవచతుర్వాసర్యెనన్ ॥

మ॥ అగభాతానన వారిజాతమున కౌ • సర్కుండు విఘ్నాదిభే ।
ని, గజాన్కుండు విహూతభక్త దురితో • ద్రోకుండు; లంబోదరుం
డ గభేదప్రముఖా మృతాన్న సుతుఁడా • హరిభవనోదయం
డ గు విఘ్నేశుఁడు మన్నమశ్యతముచ • ష్టప్రదుండయ్యెనున్ ॥ర

చ॥ మనమున నెప్పుడుండలతు • మంగళ నాదవిలాసమైత, వీ
ణను, నొడిచెట్టి తుష్టినిర • నారకమున్ స్వకరాంగునిన్ గల,
స్వస మ్ముంకంగ నుస్వర వి • భాస్వర కంఠరవంబుఁ గూర్చిమి ।
టునిజులలోకమాతను బ • టునిజుతిగీతను నాగిశుద్ధికిన్॥ ౫

నీ॥ శ్రీమద్వైతదే • శివ పాదపంక్తి వా; ర్జితసుకృతౌదార్శ • యుత
యును నురు । తిరువయాభిప్య సు • ధారసకలిత వీ; త్తణరక్షిత
బుధన్ • కయగుళారి । దాంబ, నటన్విహ • పాక్షనమున్నత
పంకుటాగ్నిని హృద • స్మహితగగన । గంగాధూరీతరం • గ చయ
కోలాహల; ముఖంబి పాండిత్య • మంజితయగు॥

చ॥ శోభింతరాము గడునను • రిక్తికోడ । నాదు నాలుకకొండ
నన్యసంచ । ముఖసదాసవమును రయ • ముండగుగతిచెచ్చు
గావుల సనుధన్యు • జేయుఁగాత॥ ౬

సురుస్తుతి .

నీ॥ నారాయణుఁ జతురా • చన వసిష్ఠముసీందుగి; శక్తిర్వివరు; బరా
శరమవార్తి । బాదరాయణముని • ప్రవరు శ్రీశుకయోగి; విభు
గొడవదుని గో • వింద తీర్థు । శ్రీశంకరార్చ్య దే • శివ సార్వ
భౌముని; బన్మపాదాభిధా • ప్రథితగురుని ఘముని హస్తామల •
క ప్రభు సవఘు , లో; తక నిఖ్యసంయ మి • ప్రకరధుర్యు॥

గీ॥ ధీమదభీవందితుఁడను నా • ర్తిక విరచము । తయునగు సురేశ
గురుని మ • జ్జీము నిరచుల । భాసదాయకులైన య
స్మన్మరువుల । నిరతిమును భక్తి మ్రొక్కిధ్యా • నింతునెదను॥ ౭

శా॥ శారా! నాయన! యందు నెక్కుడగుగా • రాబంబునంజేసిన్
జోడుస్థాయిగ నుంచిచెడ్డలను నే • ప్పొప్పొగ్గొడ నెప్పి
స్థిరుంజేసెన వేంకటాచలఁదీ • ధీమద్గణస్తవ్యనా ।
శారాజత్ప్రతిభ సుమాత్తముని మ • తాస్వంతంబునందెంచెదన్॥ ౮

కం॥ కొలుతున్ మదుగుంచ్చాన్ , కలదుగ్గవమోర్ధిపూన్ ♦ శువ
లయహితు; ని | స్తులు నిన్వృకకరు | కలఘన్ శ్రీనేంక
తేవ్ ♦ రాభిధువిముధున్॥

చం॥ ధరణి జతుర్వేధా గ్గకవి ♦ తా ననితాన్యదయంగమంబుగా |
సరసముగాంగగబ్బముల ♦ జాల రచించివిరించిబోలె భా |
సురయగువాణినివ్వశగ ♦ సూరులుమెచ్చ నొప్పొన్న వి |
స్వరగురుబూరుపోత్రమలు ♦ ప్రవరున్బడియింతు భక్తి తోన్॥ ౧౦

మ॥ తనయాత్మోద్భవునందున స్వఱు నే ♦ దాక్షిణ్యమద్దానితో |
సువీక్షించి మెఱుంగువెట్లంగనుచు ♦ దప్పలు నింకొ
న్నునుభవ్యుంబొనరించు నాదెహితే ♦ దుంబులన్ స్తుతుం
జ్జగణ్యుగ గవివర్యధుర్యుగ గరుణాసార్వభౌమింశించెదన్॥ ౧౧

మ॥ నాకుండమ్ములులేమి నీవెనుమి యె ♦ క్కుండమ్ములొద్దంచు న |
స్తోకంబొక్కవ నాపయింబుజుపి యె ♦ తో శ్రద్ధమెఱువాని నా |
దొకబ్బంబుననున్న తప్పలను బా ♦ యక్షయ దోష్టన వి |
వ్యావస్థ్యలము సత్కవిగవల తు మే ♦ భావక్షిణామూర్తినేన్॥

శా॥ అడిన్నాకుజ బాంధ్రాయణి, నీ ♦ త్యంజెన సద్భక్త గా
క్షిదాసు క్కువభూతి, భావ, శుకు, నీ ♦ గీలావినీశానులన్ |
వైదుష్యంబు మనోవిరాజల సమో ♦ వాకంబు వాచొందునా
కేదోషంబులు లేకపోవుటకు సం ♦ హృష్టాంతరంగంబుతోన్॥ ౧౩

చం॥ కొలుతం జెరుంగు బాసను బు ♦ ధుల్కను మెచ్చగ భార
తాదులన్ | లలితగతి సరిచించి విపు ♦ లంబగు పేర్మిని
మేలు నెల్లమ | ద్దులకు నొప్పి యారివివి ♦ ధుస్థిరమా
యశమునొంది ఛ | స్థులయిన సత్కవిండుల చ ♦ నూనపు
భక్తి భజింతునెప్పుడున్॥

నీ॥ శ్రీమాన్మమైచ పూ • వ్వా మహాధునికేతర; గాలట్టభిఖ్యవి •
ఖ్యాతమైచ । వరపుకంఠుల శివ • గురు మహీసురివరు; గర్భ
శుక్తికి మాక్తి • కంబంగు జనియించి పంచమ • సమకృత
వ్రతుడౌచు; సకల వేదముల • నామమి; సంసారమునుగోసి •
సన్యసింపఁదలంచి; జుగితే స్పృహ • యనుమతిగని!

గీ॥ యతిరఁ దాపంది కుసుత్రాగ • విశతినెల్ల । నుక్తివజ్రముచే
నంత • మొందజేసి । నుభకరాద్వైత విద్యనే • సూచియ్యఁ
డలరఁజేసెనొ యాశంక • రార్యుఁడలఁతు॥ ౧౫

ఉ॥ శ్రీగురుదేవపాద సర • నీరుహ ముగ్ధుఁడ నాన్మ నిన్పిదు;
ర్వాగురఁబోలు దుష్కర భ • వమును ద్రెంచఁగమందలంచి థా;
శ్రీగురు శంకరార్యుని చ • రిత్రపు సారముగ్ధుఁడీతిగా;
నాగురు సత్కృపేక్షణము; నన్ రచియించెద నాంధ్రభాషాన్॥

అ॥ వె॥ కొద్దెయద్దమందు • నొద్దికగానుటానితతి నూచునట్టి • విధ
మఁగాను । చిన్నిచొత్తమందు • కీశంకరాన్యవా । క్షించయం
బుఁగఁచుచు • సరఁబుధులు॥ ౧౬

గీ॥ అధికరుచినొప్పమధురిమ • నన్యమైనచవిని గలిసింప రుచినొం
చు • జతను గూర్చు । విధముగా భూర్యసక్తివి • విమలపద్య ।
ములను మత్పద్యసంవేశ • ముంబొసంగు॥ ౧౭

గీ॥ సగనకవినుతుడై యు థా • వ్యంకరుండునన్మనీయకృతి దుష్టి •
నందుఁగాత । శ్రీరవారాశివానియా • శ్రీవిభుండు । గోష్ఠమందుర
బాలను • గ్రోలుచుగది ॥ ౧౮

గీ॥ శ్రీరవార్ధిరుక్తివిని • స్మృతసుభాసు । కారిమాధునికలరువా •
కారమున ఫ, ణింపుమించెడుశ్రీసంయ • మిందుగ్నిదగు ।
హృదయశోధకమా యశం • బెన్నుఁడలఁతు॥ ౧౯

ఉ॥ కాలలసత్పుమల్లికల ♦ గంధము నొంపఁగఁజాలుచట్టి లీ॥
 లాలసితంబులౌ గురువి ♦ లాసగుణప్రకరంబు తేడ నే॥
 చాలునువీలునుండెలియఁ ♦ జాలనిబాలుండనేడ, నై ననా
 పాలకదేశికోత్తమకృ ♦ పాకలంబుచఁ గంటిన్సర్వభా॥ ౨౦

సీ॥ మిగులజంచల యచఁ ♦ దగులచ్చియచునటి; చేసెను నాట్యం
 బు ♦ చేఁబ్రమత్తు॥ లై సుజనులఁగ ధ ♦ న్యాత్ములఁగాఁగ భా;
 విండుకొనెను నవి ♦ నేకులౌనా రాధముగఁగ క ♦ థాధోరణి
 యను క; ర్దమముచే మిగులవ్యా ♦ ప్తమునాదు, నుడిని నిత్త
 టిని ఘ ♦ నుండగు శ్రీశంక; రగురునిదగు పిహా ♦ రమునఁ
 గాల్గు॥

గీ॥ నట్టి విమలోద్యతంబును ♦ నభివారి యురిని వేగమెకడఁగి సం ♦
 సారహాశా మునొగిఁద్రుంచెను గురుకృపఁ ♦ బొందినిత్య॥ మార్గ
 భరితాంతరుండనె ♦ యలరుచుందు॥ ౨౧

సీ॥ పరికింప గొప్పాలి ♦ పట్టితో గార్దభీ; శృంగంబుతో సాటిఁ ♦
 జెందఁదగిన నీచభూషణులవౌ ♦ నిక్కంబుఁ బేర్చియు; శౌర్యం
 బు, క్షమయు నౌ ♦ దార్యము ధృతి॥ మున్నగాఁగల గొనం ♦
 బులఁ గొనియాడుట; యనియెను చుర్గంధ ♦ ముచఁగఁమఁజెడి॥
 నట్టి నావాణి ని ♦ ప్పట్టు ముజ్జగం; బనెడురంగస్థలం ♦ బున
 నటించు॥

గీ॥ నట్టి శ్రీశంకరార్యసం ♦ యమివచేఱ్ఱు॥ కీర్తిసర్వకీమెయినుండి ♦
 క్రిందఁబడిన చందనపరాగ పుంబట ♦ లిం దగుగతిఁ బరిమళిం
 పంగఁజేసెదఁ ♦ గరము నియతి॥ ౨౨

గీ॥ చంద్రశేఖరకూపుఁడౌ ♦ శంకరార్కు॥ సత్కృపాస్థేమపూర్వార్థ ♦
 సరసవాక్సు॥ మంబు, బుధరాజికామోద ♦ దంబు, శంక॥
 రార్యవిజయాఖ్యకల్పాగ ♦ మ ననివలరు॥ ౨౩

చం॥ సపరిమళాచ్ఛస్మరిని • జాననటంచుహసిం ది కల్పనూ ।
 న పువిపులంపుగంధమును • నవ్వుచుఁ జందఁహేళనంబుఁ దా ।
 విపులముగానొచ్చి బహు • విస్తృతినందిన మాధవార్యవా ।
 కృపఱుతగోవుష్ణేచ్ఛుగతి • శోధనముంబొనరింతుకాకవుల్॥ ౨౫

ఉ॥ ఐశనుఁ జింతలేమ నద • యాంతరుల న్యసదుక్తిమాక్తికా ।
 దానులు, నా ర్తరక్షణులు • ధన్యులు సత్పురుషోత్తములలా,
 రైన ననుగ్రహంబునిధి • యాశ్రితపోషకుఁడు స్మహానుభీ ।
 శానుఁడుశంకరార్యచర • సద్గురుఁడందెడుమోదమిమ్ముగన్॥ ౨౬

గీ॥ గురునిగొనముల నుతిఁజేయఁ • నున్నాఁడనున్నాఁడను
 ముననె ప్ర • భగ్నులైరిఁ బ్రార్థనానిఁ బూర్తిఁ • నెదలఁచులు
 కరమునో నిందుగ్రహించు • కరణి కాడె॥ ౨౭

ఉ॥ ఐనను మూకు నాకకవి • యట్టులొనర్చగఁజాలి దుగ్ధపా ।
 ధోనిధినీచికానిచయ • దూషణఁ జేసెనుదేశికాచ్ఛవీ ।
 తొనిచయంబు నాపయః బ్ర • సారతనందగ నింకశంకలే ।
 దానిపుంబుడెచెంతఁనగి • యంతయుఁజేకులుఁజేయుఁగావునన్॥ ౨౮

మ॥ తలఁపన్ శంకరసద్గురూత్తమ చరి • త్రంబేడ నేనేడ ని,
 య్యలలోఁజూడవరాకి నేమిటికి న • స్మిరీతిబంధింతు రెం,
 దులకై కీర్తిఁ జిరార్జిత స్థలధియం • దుం ద్రోతురీరంచుఁ జం ।
 చలయైపర్వీను వాణిఁబట్టి గురునెం • చంగా విధింత్రంచితుల్॥ ౨౯

సీ॥ కవయితఁజూడ నా • గమనాభికంతకు; నిర్మలభావంపు • నీటుఁ
 జాటుఁ గావ్యంబుఁబరికింపఁ • గల్పాగముంబోలె; నిఖలేష్టదం
 బయి • నెగడుచుండు, నేతనీక్షింపంగ • భూతలంబున నద్య;
 యామృతంబును జల్కి • నట్టి ఘనుఁడు! లసితేషతోడఁదండ్రస
 మునీక్షింప బ్ర; హానందమిడునట్టి • దై చెలంగు ॥

గీ॥ సట్టశంకరవిజయంబు • నాంభ్రమందు. సాంబుచందలి భక్తిర •
సంబుచేతఁ । జెప్పబూనితి సాహస • ముప్పతిల్లఁ । గాని
పాండిత్య గర్వంబుఁ • బూని కాను॥ 30

చం॥ చరితము సారవంతమంట • శంకరుడందును నేతయంట సం
సరణముఁ బాపఁగాఁ దగిన • సత్పథమొప్పునదంట మానుధీ ।
నరులకనారతమ్మునిదె • వర్ణమంటట్టి మహేశరూపశం ।
కరగురుగాథ నాంధ్రముచ • గల్గుఁజేసినఁ గానెథన్యఁడ౯॥ 30
చం॥ అనిమనెనెంచి మత్పితయు • నై గురుడై తగువేంకటాచలే।
శని నురుభక్తిమొక్కి • శోభితవాక్కులఁ గ్రామపెద్దల
నివ్వయమున నిల్పించి యని • వేలకృపార్థులనుప్ప దేవుని
మొదల నొకటి • మొడంబలుకంగ నేర్తునే॥ 31

చ॥ లింబుజ? స్థలము, ప్రాంతము దకచ్చపిసాగి, వర్షకా
లాంబుదనీలవేణి, యమ • రావళిసన్నతవాణి, భక్తవా
రంబుచుతింపఁ గోర్కెల నిగంతరమిచ్చెనుచారువాణి, నా
కుంబలునూర్దవంపుఁబలు • కుంగ్మపనేయుముదేవి! మ్రొక్కెద౯॥
కం॥ కాకవులనవరతంబును । నేకడనోచేరి దోష • మే కైకొండ్రా
కాకులరీతిని, వారల । వాకొనకిక వలయుదాని • వాకొనఁ
దలఁతు౯ ॥ 32

కం॥ అని సుజనావధిబ్రార్థన! మునుజేసి యసంతరంబు • మూర్ఖుని
కారం । బొనరించి శంకరార్చుని । ఘనచరితమువ్రాయవంశ •
గౌరవమెంతు౯ ॥ 33

క వి వంశ వృత్తాంతము .

సీ॥ బ్రహ్మవిద్ధునవరం • పరవర్తిష్ఠుడును; బ్రహ్మిష్ఠుఁడునుముని • ప్రవ
గుఁడునగు । శౌంశిల్యమాని వి • శ్వమున రాణవహించె; నస్మ
త్కులంబున • కతఁడెక్కర్త । బోధించెనచ్చిప్య • పుంజంబునకు
సాంగ; నిగమతదర్థముల్ • నియమమునను । గులపతియయ్యెనే •
క్కును భక్తిమునికోటి; తనయాననొందలఁ • గొనిభజింప॥

గీ॥ ప్రవిమలాష్టాంగయోగ వి • భాసురుండు । చురుతసోధనుడౌత్మ
వి • ద్యోపదేవు । పరమకరుణాఘ్యుడేముత • స్థవ్యగోత్ర జల
ముసువిసీతులము మహీ • సురులమునుడి॥ 31

కం॥ వైదికులవియాపస్తం । బోధీరితసూత్రగుణి • యురువెలనాడ
స్థేదముక్రమమున నిల సం । శాదితములు భమిడిపాటివారనంగ
దెగల్॥ 32

సీ॥ గోవిందరామాభి • ధావిరాజతుడైన; భూసురుఁడౌవంశ •
ముసురహించె । సదమలాచారభా • స్వరుఁడును నిగమజ్ఞుఁ; మ
నమలచేతస్కు • ముసయిచెలఁగు । నవ్విజ్ఞానకు సక్ర • మా
మ్నాయచారగుం; డనిశసత్కర్మ • వసుఁడునైన । వేంకటా
చలపత్య • శిఖ్యుఁడౌండుదయించె; సావిత్రసన్మౌత • జాపకుండు॥

గీ॥ సతతవతిపాద • వా • సక్తచిత్తి యురు సుగుణరత్న ఖనియునై •
యొప్పులక్కు । మాంబం బరిణయమయ్యె శ్రీ • హరిరమాంబం
బరిణయంబైనవగిది నా • భవ్యగుణుఁడు ॥ 33

శా॥ ఆలక్ష్మ్యంబికబట్టిఁగాఁగొని సప్రాప్తాంతయ్యుడై గార్వ్య భా
ర్మాలిస్సెల్లుచు నాబుధుండతిథి సే • వాసక్తిమైఁగ్రాల స
చ్చీలాఘ్యలునుతులిద్దరాఘనుండు • శ్రీశూలికిస్సచ్చూళణా
ద్వేలుల్మున్న గజస్యమఘ్నఖల మా • ద్రింగల్గించున్మూర్తి॥

కం॥ పితృభక్తిగలిగి సుజన । స్తుతిపాత్రగుణాఘ్యులయి య • శూ
స్యసుహృత్వ స్థితిని మహి • బేరయాభి । ఖ్యతకేషయవిఖ్యతత
గఁ గాగ్రిరి వారల్॥ 34

గీ॥ క్రమతసంస్కృతులగుచు స • క్రమఘనమగు । శ్రుతిని సాంగ
ముగాఁగగు • రుపవిధమున నిష్ఠఁబఱియించి రమలవిసీతివఱల
బేరయమనీషి కేషయా • భిఖ్యబుధుఁడు॥ 35

ఉ॥ పిచ్చమునాధ్యుఁబత్తిగను • బేరయపండితుఁడూచి యాచారాచర
బాచ్చములేనిభక్తి • దగు • పౌరిదికదన్నభజింపఁగా • శ్రుతి
ప్రోచ్చరితార్హకర్మముల • సుత్కటభక్తినితద్దనోప్పి వి
ద్యచ్చయవంద్యుడై యవిరతంబునుబావకుఁగొల్పుదుంబెదాన్.

ము॥ తనపండ్రెండవవత్సరంబు మునుగా • దాళిదళవారము •
దున నాకోవిదుఁడారవిదుభమున • స్తోకస్వనత్కర్తృభా •
త్రినిదై వారగఁ బెక్కుకబ్బములన • క్రింహార్పితావ్రాసినా
ధనమేమమ్మునిఘానమై మనిచెడిం • దభ్యంబుగానిత్రక్షిన్ ॥౪౩

సీ॥ ఆడంపతులకు భ • వ్యగఃకాధ్యులగు మూఁగు; రాత్రిముఖా
ర్తిత్ర • యంబుఁజోలె నుదయించిరగ్గిముఁ • షాప్పాతావేం
కటా; చలవతిప్రథధర్మ • శాస్త్రవేత్త నిత్యకర్మవర్త • నిరతం
కు సాహితీధరుఁడు సుజ్ఞాన సా • ధనుఁడనగుచు; తాటిం
నల్లెను • బ్రహ్మజ్యోడన ద్వితీ; యుండు శ్రీనరసింహుఁ • పరి
తుండు॥ గీ॥ శ్రౌతమార్గవిదుండునై • జ్ఞాతిగనియె; దాద్య
తీయత నట్టిను • తత్రయంబు; దన్న నెమ్మిభజింపఁగా • నెన్నిక
గని; యలరె బేరయకోవిదుం • డవనిమిగులు ॥౪౪

సీ॥ మిగులసమర్థులై • తగుతనూజులుతోడు, గాఁగొనె నగ్నిత్రి
కంబునిష్ఠ • సిద్ధిగాఁగనె నవి • చ్చిన్నాగ్నిహూతియై, తుంత
నగ్నిప్రోమ • యాగముదగ; నొనరించి యజ్వహ • శాప్పవి
ష్టాదుల, కర్తృకాలములందు • నాచరించి; దాత్పర్యము
బాపె • దద్యోతమునకు సుజ్ఞానియై మిగులఁజగ్గి • శస్త్రమునె॥
గీ॥ దాళదళసంపుటంబులఁ • దాల్మితోడ, భారతాచార్యుగ్రం
థ • వారముదగ; విజ్ఞుడై మేనివిడుదన్న • వేడ్కవ్రాసె, బేర
యజ్వనువినుతింప • నేరకగును॥ ౪౫

శా॥ ఆతత్త్వజ్ఞుని యగ్రసూనుఁడు దిగం • తాక్రాంతసత్కర్తృవి ।
దావృతసుత్య సుమార్గవర్తిపరమా • ర్థస్థనృహృత్సూర్తిసం
ప్రీత సావృతవిఖండితార్తివిలస • త్ప్రియాపతుల్కృత్ స ।
చ్ఛేతోన్విత సువేంకటాచల విప • శ్చిన్మూర్తియొప్పెంగమన్ ॥

చం॥ అలఘుఁడుసాహితం బృథువ • యాకలితుండును శ్రౌతవేదిని
 ర్మలహృదయుండును స్వహుపు • రాణసున క్త్వచయాగ్రవర్తిని
 స్తుల వరభర్మశాస్త్రభరి • తుండు నయాన్వితఁడెన్న వేంకటా ।
 చతుశాస్త్ర తత్పుగుణ • సంతతి సంతతమున్పుధేడ్యమా ॥
 మాన్యఁడబుధుఁడు కాం • డ్యగోత్రంబుతో, నలరెను నిమ్మ
 గ • డ్డాభిధాన మైననద్వంద్యు • సందీప్యఁడైన ల, క్మీచరసిం
 హావ • ధాని పాత్రి యును సుధీవరుఁడౌచు • నొప్పు నప్పుయ
 గోవి, దుని యగ్నితనుజాత • యును సుబుద్ధి యగు వేంకట
 శ్వర • సుగుణిగ్గిజయును । నద్గుణయై పి • చ్చనుసూక్తి
 ధర్మపత్ని గంగాల • స్వభర్మనిరతి నెనఁగెననుకూలవతిమాచు •
 నెలకు నామె । నలున నిత్యాగ్ని హేమాత్రముల్ • చెలఁగెనిష్ఠ
 బహువిదుఁడు వేంకటాచల • చలి బుధుండు ॥ ౪౮

॥ అ త్తకుమామకుం బతిక • నాడను తా నెదురెన్నుడుం గమం
 బ తిని సేవలస్సలుపు • భ రక్ష; దేవరులందుఁడమ్ములం ।
 జా త్తిలుప్రేమజూపుఁ బరి • శుద్ధమనంబునాఁడుబిడ్డల ।
 వ్హత్తునుగృత్యమే నుజద • సంగఁబుఁచిచ్చమసాఘ్యయొప్పెదాన్ ॥
 ౦॥ సేనాయుగ్మంబునకున్ సూనుఁడనై జనినిగాంచి • సూరీడ్యగు
 ణా న్యూనుండౌ మజ్జనకున । నూన దయావీక్ష శిక్ష • నుచిత
 తఁగంటిన్ ॥ ౫౦

కం॥ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యం । బంకంబైయొప్పు బెద్ద • లాశీస్సు
 లిడన్ శంకరవిజయాంధీకృతి । శంకాతంకములులేక • సా
 గింతునికన్ ॥ ౫౧

— • ప ప్త్యం త ము లు. • —

కం॥ ఓంకారహృపునకునే శాంకాభరణునకునాగ • మాంతస్తునకుం
 బంకిలపంకాపహునకు । శంకరునకు గిరిమతావి • శాలాం
 కునకున్ ॥ ౫౨

కం॥ నిగమాంతపీఠసంస్థుః । కగజాహృదయాంబుజాహ • క్షధివా
ధునకు , నగతీభవవృద్ధిక్షయ । సుగమీకరణేహునకును • సోమ
ధరునకున్ ॥ ౫౩

కం॥ నారదముఖమునినుతునకుఁ । బారదశరదధ్రతుల్య • భవ్యాంగు
నకు । న్సారకృపానిలయునకగ । జారమణీకలితునకును • సక
లేశునకున్ ॥ ౫౪

వ॥ సభక్త్యానందకందంబుగా సమర్పింపనెంచి నాయొకర్పంబూనిన
శ్రీశంకరగురుచరితంబు మున్ను సకలాగమార్గప్రచురీకరణప్రవీ
ణుండును శివగురువరసుతచరణనీరజసేవాసమాసాదితక్షీర్తికాంతా
క్రాంతదిగంతండునునగు శ్రీమాధవాచార్యగురువర్యులచే గీర్వా
ణభాషయందు షోడశసర్గాత్మకంబగుకావ్యంబుగా రచింపం
బడియె నందుఁబ్రథమంబున నుపోద్ఘాతంబును ద్వితీయంబున
శ్రీశంకరగురుసముద్భవంబును దృతీయంబుననాయాయమృతా
శినులయవతారనిరూపణంబును జతుర్థంబున సప్తరమగురుని
శుద్ధాష్టమవర్షప్రాశ్చరితంబును బంచమసర్గయందుఁదద్వసుఖా
శ్రమప్రాప్తియు షష్ఠంబునసాంప్రదాయాగతంబును జరకాలో
త్పన్నంబును నగుశుద్ధాద్వయవిద్యంబ్రతిష్ఠించుటయు సప్తమం
బున సకలకలావాసుండగు వ్యాసమహామునిసందర్శనంబును
అష్టమంబున శేషవిద్యామండితుండగు మండపమిత్రునితోడి
సంవాదంబును నవమంబున సరస్వతీనామక సర్వజ్ఞతానిర్వహణో
పాయసర్గాలోచనంబును దశమంబున యోగశక్తిచే భూపకా
యంబుఁ బ్రవేశించియందుఁ గంతునికళసాంతంబుగానెఱుం
గుటయు నేకాదశంబున నుగ్రభైరవనిజయించుటయు ద్వాదశం
బున హస్తామలకతోతకార్యులసంశ్రయంబునుఁ ద్రయోదశం
బున వార్తికాంతాద్వయవిద్యాప్రచారంబును బదునాలుగవ
సర్గయందుఁ బన్నపాదునితీర్థయాత్రాప్రకారంబును బదునేనింటఁ
బరమగురునిదిగ్విజయకథనంబును బదునారవసర్గయందమ్మహా
త్మునిశ్రీశారదాపీఠనివాసంబునుగలుగునట్లభివర్ణింపఁబడియె. ౫౫

కంఠ కలినిదరింపఁగఁజేయుట, కలరెడిచరితంబు విచనె • యఖిలాఘ
ములు, నిర్విలయము నందెఱుఁ గావున, సలలితముగ శంకరార్చ్య
సరణిఁ బొగడెదన్ ||

౫౬

— శ థా ప్రా ర ణ భ ము —

శ్రీశంకర దత్తించఁగైలాసంబునకు దేవతలకుట

చంద్రులకేదోమొదలుదేవతతి • యొక్కెడఁజేరి ప్రపంచవర్త నా
నిత్య విపశితచర్మ జగ • తి న్నశియించి సుమార్గమేవిధి,
స్మృతకరముగాలభించు? నని • శోధితబుద్ధులఁ జర్చిజేసి యీ!
శతదేవగాని యద్ది శాసన • సాగదటంచుఁ దలంచుయంతటన్ ||
నింజాకాంచనగర్భాదికసుర! నంచయమురువిసయకలిత • సద్భవ
దేవతలక్షణ పంచాసను వీక్షింపుఁగఁ! జగదద్గతిఁబయసమయ్యె •
శంకరగిరికిన్ ||

౫౭

చంద్ర చనిచనికారచదేవతతి • సాంగలసచ్చత్తిభాస, మచ్చస,
స్మృతిగణపాస, మాతవి • మోదకరార్థ విభాస, మజ్జతే!
ధనవోధనాగ్నిభాసము వి • దారితకామముఖారికాసము!
భవదమహాస్మివాసమగు • ధన్యవిలాసము కావ్యభాసమున్ ||
నీ మకటంక శక్తితంక • సకలాగమంబుల; వినుతీజేసెను వేద •
శక్తిమంబు; శౌకచోట నానంద, ముకుళితహస్తలై; భక్తిమై
నుతిఘట్టు • భక్తవిరతి! యొకచాయ భవము నో • పికలోడ
నిరసింది; సత్యసిందిన యేమి • సరవయంబు! నొకదండ నండ
నొక • దీకమందు నీవుందు; ఎనుచుఁబాడెను గాయ • కావళి
యొకదాన్ ||

చంద్రులకేదోమొదలుదేవతతి • లస్సరత్ను, సకలభూజాళిశాఖలఁ •
నిత్య విపశితచర్మ జగ • తి న్నశియించి సుమార్గమేవిధి,
స్మృతకరముగాలభించు? నని • శోధితబుద్ధులఁ జర్చిజేసి యీ!
శతదేవగాని యద్ది శాసన • సాగదటంచుఁ దలంచుయంతటన్ ||

౫౮

గీ॥ పూర్వగిరి పైననొప్పుడు • పూర్ణచంద్రుఁడు పగిది కావ్యచలఁగ
వి • భాసియైఁచి యద్రుజాసంగు, నంగజాతారి నభవుఁడొంచి
రమరులు కన్నుల • కలపుతీఱ॥ ౬౦

లయగ్రాహి॥ సంబరముతోడ నుర • లంబునకచుచ్చునిజ • సంబుల
మనస్సరసి • జంబుల విహార, ముంబొలుపుగా నొనరు • పం
బటుసమీహగల • త్ర్యంబకుంగనన్నతిశ • తంబుల నొనర్చు
నాన్సంబుడు నుధామధురి • మంబు గల చూడ్కులధి • కం
బుగ నురాళిపయి • నిం బొడలఁజేయన్. శంబరజనన్నిభక •
రంబులను గుట్టలన • మంబులుగఁజేసి విన • యంబుమెయి
...ల్కెన్॥ ౬౧

ఉ॥ అంగజభంగ భక్తజన • తార్తివిభంగ! కృపారసాంచితా
పాంగ! జటాస్థంగ! హిమ • పర్వతభూకలితాంగ! చంద్రకుం
దాంగ! నిరీహయోగిహృదయంబుజభృంగ! నిరీహనంగ! యో
లింగ! నుతించుమమ్ములఁ జలింపనివేర్మినిఁ జూచుమోమృడా॥
కం॥ దేవరకుండెలియనిది జగఁ తీవలయంబునను గలదె? • దేవ
హితకరుం డై వసుమతి బుద్ధుడను ను! ధీవరుడై హరియె
సుగత • ధిక్కుతిఁజేసెన్॥ ౬౨

గీ॥ సాంబ! యాతనిచే రచి • తంబులైన యాగమంబుల సనిశం
బు • నభ్యసించు నట్టి జాధులచే వ్యాప్త • మయ్యె జగము
పటుతమోవ్యాప్తమా రాత్రి • పగిది నిపుడు॥ ౬౩

సీ॥ అగమపాద! మా • యగచాట్ల వినిపింతు; మనలసమనమున •
వినఁగదయ్యె వర్ణాశ్రమాదుల • స్తోధిగోముంప; యత్నం
బుఁజేయు బ్ర • హ్మఘ్నులా గ! మావళి జివిక • కై వసుం
ధరఁబుట్టె; ననుచు న్నానాదుల • నాచరింప రక్కట! 'కృతు'
నామఃకాతరంబులురెండు; విసవీనులను మూసిఁకొనఁదలంతు

గీ॥ రికఁ గిరియాజాలమేరీతి • నెనకమెసంగు; యాగభక్తులమె
క్లాదు • మవని లింగ । చక్రముఖచిహ్నధరులుపా • పండు
లోగిను! కర్మములవిడిరనుకంపఁ • గశ్మలులు॥ ౬౪

గీ॥ అన్యభావంబు మతిలేక ♦ యనఘుఁబురుషుఁ | గుణించిపోయెను
శ్రుతిసాధ్యుఁ ♦ గుమతియుతులు | సధికమదమత్తులైన శా ♦
క్యాధములటఁ | గలఁచి చెఱచిరి; ద్విపరాజిఁజలజిని బలె॥ ౬౭
కం॥ వరభూసురశిరముల నే! గిరముగఁగని కోనితెచ్చిఁకితవకపాలు |
ల్గురుముదమున భైరవపద | సరసిజముల నుంతు లోక ♦ సరణి
సెడంగన్॥ ౬౮

అ॥వె॥ ఇంకనవనిలోన ♦ సంకటకరకంట | కాశీక్షీర్ణమార్గ ♦ పాలి
యుండె | నమగుమ్మెనెడలఁ ♦ గడువెతయగు; నేత్ర | జలముఁ
గారఁజేయు ♦ జనులకది॥ ౬౯

ఉ॥ కావున దుష్టనిగ్రహముఁ ♦ గ్రక్కునఁజేసి మచుష్మకోటికిఁ |
న్యాచ్రకమిచ్చు శ్రోతమగు ♦ పంథను లోకహితార్థమై మహా
దేవ మునీంద్రసద్భద్రయ ♦ దీప్తమహామహిమానుభావ! యి |
చ్ఛాదిధి నిల్పు, మంచు సురఁసంఘమువేడఁగ శంకరుండను॥

—♦ శంకరుఁడు దేవతల కథయమొసంగుట ♦—

ఉ॥ దేవతలార! మీరలిటు ♦ దీనతనందకుండింక శంకరా |
ఖ్యావలసద్యతీంద్రితను ♦ ఖ్యాతిగ భూతలమందుఁబొంది దు |
ష్టావలమార్గనాశమును ♦ నంచితధర్మనివేశమున్ సుధీ |
శావళిమెచ్చుసూత్రముల ♦ కర్థముఁజేసి యొనర్తు మోదమున్
కం॥ నలుగురుశిష్యులు హరిభుజ! ములోనాఁగా, ద్వైతతిమిర ♦
మోహితజనపా! భులకటమధ్యాహ్నార్కులఁ | బలె వఱలఁగ సం
చరింతు ♦ వనుమతి సంత॥ ౭౦

అ॥వె॥ నాకవాసులార ♦ నావలెమానవ! తనువుతోడవన్ను ♦ నను
సరింపుఁ | డట్టుతేనిమోదు ♦ గట్టికోరికలెల్ల | నెసఁగు ననుచుఁ
బల్కె ♦ నిందుధరుఁడు॥ ౭౧

వ॥ అని, యపర్ణావిభుండు వందారుసుపర్వాణ బృందంబుతోఁబల్కి
భానుండుభానుసంతతి సరవిందంబుచందు నుంబోలె నన్యదుర్ల
భంబులగు కరుణాకటాక్షంబులఁ గార్తికేయుచందుంబ్రసరింపఁ
జేయ నుదధి యొందవకిరణంబులనంది పొంగునట్లు పయఃపారా

వారభవ్యనీచికాసవివంబులగు తత్కృపేక్షణంబుల గుహుండ
భగమించి యభినందించుచుండ, దంతచందికానందితబృందా
రకచకోరకుండగుచు సందనుండగు స్కందుంగూర్చి పొందుగా
నిందు శేఖరుండిట్లనియె॥ 28

చం॥ వినుము; కుమార! లోకములు విస్తృతసౌఖ్యమునందుతీరు; వే
దనిచయరక్షణంబున వి ధాతృముఖోద్భవరక్షణంబు, దా
ననుజగతీతలావర త సర్పు; సదాశ్రమవర్ణజాలమం
దుననె సెలంగుట న్మురితిని ధూతవివాదను గాఁ బొసర్చెనా॥

సీ॥ ఇదిముద్ధరింప నా మదిఁగల్గ మచ్చకా; శస్థుకౌ విష్ణుశే ష
ప్రసిద్ధుల తిగూఢమై నా మతిఁగలభావంబు; దెలిసి నా
యనుమతి వలన నిలకుఁ జనుచు మధ్యమకాండ మును
బ్రోవ సంకర్ష; కాఖ్యఁ బతంజలి ప్రఖ్యోడఁ బుట్టియోగ
విధంబు బోధనేయుచునుండి; రేనుజ్ఞానపథంబు నెఱుకపఱతు॥

గీ॥ సనుచుఁబల్కితి సకలనురాళికిపును కనుక జై మినినయవార్ధి
కిని శశాంక! రూపముఁగర్మకాండని హాసినీవు నుద్ధరింపుము
ప్రజలకు నుత్సవముగ॥ 29

శా॥ వేదార్థంబుల కెల్లశత్రులగుచు నివ్వెన్వంభరామండలి
నావ్దంబుల్పచరించుసౌగతుల దు ధృవాఘ్యులం గెల్చి త
ద్యేదాపాదితకర్మమార్గమును నీ వేచేయఁగాఁజాలు దా
పై దీపించు మయూరవాహ మహిను బ్రహ్మణ్యవిఖ్యాతియు॥

కం॥ అజుఁడిల మండనమిశ్రిండు న జనించును విపులందు నాయ
కుడైనా కజపుఁడు సుధన్వఁడనఁడగు భుజజుండ్ల నీకుఁదోడు
భుజముల పగిదిన్॥ 30

వ॥ అనియాభూతవిభుండాదేశంబు వేధకై న విధాయినియగు నయ్యా
దేశంబు నమృతంబునుంబోలె నెంతయువిధేయుండై బాహులే
యూను పరిగ్రహించెనంత॥ 31

కుమారస్వామి శివునాజ్ఞ భట్టపాదాభ్యుదై నుధన్యుడకరి బాద్ధులనుజయించుట

సీ॥ నాకేశుడ య్యవ ధ్వాకాంతునానతి; చే భూమిపతియాచుఁ
జెలఁగి మించి నాకలోకంబుగా ధ్వానలోకమును జేసి; తన
పురి నమరావ ధ్వా తినిగఁజేసి నర్వజ్ఞుడైయును ధ్వా శృద్ధనా
ప్పెనువానిఁ; బోలె సాగతశాస్త్ర ధ్వా ములనుజదివి క్రొంచారి
రాకఁ గా ధ్వా మించి బాద్ధుల నెల్ల; రావించి ముదముఁ ధ్వా రాజ
లంగ॥

గీ॥ సంతనేనాని భూమియం ధ్వా దవతరించి భట్టపాదుండునానొప్పి
భవ్యజైమి నీయసూత్రంబులన్నిటి ధ్వా నిలిపె చరుణ భాసితం
బైన జగమును ధ్వా భానుఁడువలె॥ ౮౦

ఉ॥ అంత దిగంతసంతతి ధ్వా హరివిలాసయశోంగనామహః॥

కాంతుఁడు కార్తి కేయుఁడు ను ధ్వా ఖంబుగఁ జేరె నుధన్యుపట్టణ
ప్రాంతము సంతభూవిభుఁడు ధ్వా స్వాగతవందనపీఠికార్చులన్
స్వాంతమునందు సంతసమె ధ్వా సంగ నొసంగెచినాకిసూతికిన్॥

కం॥ ఆశీస్సులసధికంబుగ నాశాపాయుధుఁడొసంగె ధ్వా సభిపునకట
సం వేళితుడై కల్పము తిగిదా కేశువనంబునకుఁ బోలె ధ్వా నిం
పిడె సభకున్॥ ౮౧

గీ॥ సభకు సన్నిధినుండు వృ ధ్వా క్షంబుమీఁద నుండుకోకిలచారుతి
దండిగవిని వ్యాజమున రాజగుటిచి య ధ్వా వ్యాహతముగ
నిట్టలనియెను భూసురుఁ ధ్వా డింపుగదుర॥ ౮౨

గీ॥ శృతివిదూషకనాదంబు ధ్వా కతన నీచ జాతియనఁదగి మలిన
సం ధ్వా జాతమైన కాకలోకంబుతో బొందు ధ్వా లేకయున్న వా
కొనంగను దగుదున్ ధ్వా కోకిలంబు॥ ౮౩

ఉ॥ ఆపలుగాకులాపలుకు ధ్వా లందలియర్థముఁ గాంచిభూరిన్
షోషగతిం బదాహతమ ధ్వా హారగలీల నెదుర్కొనంగ ని
ష్పాపుఁడు యు క్తివజ్రమున ధ్వా వారలచౌ మతశాఖ నొంచియు
తో వమహాగ్నికీలఁ బరి ధ్వా తోగతఁ జేసె పదసునందొగిన్॥

గీ॥ వారీరోషయుక్తః ♦ వదనాళి నానభః । కడునెసంగెఁ గమలః ♦
కాంతుకిరణః సన్నివేశః పుల్లః ♦ సరసీరుహావళిః చేత నొప్పుసరసిః ♦
భాతి సపుషు ॥ ౮౬

కం॥ గట్టిగ నిట్టుల నొకనిం । బట్టి మఱొక్కఁడుచెలఁగె ♦ వాదం
బున నెఁ ప్పుట్టినఁ బుట్టిసశబ్దము । బట్టిదమై నిక్కిటాహా ♦ భేద
ముఁజేసెన్ ॥ ౮౭

ఉ॥ ఇట్లుల నాబుధేందుఁడుమ ♦ హేషులు మేలన నుక్తివజ్రముం ।
బట్టి తథాగతాగముల ♦ పక్షములం దెగవేయి శాద్ధుల ।
స్పట్టిన మోములెల్లనెల ♦ వాఁడగ గోడలనుండు జొమ్మల ।
టట్టకనంబడ నివిబుధుఁ ♦ డాశుతిశస్త్రిని దత్పనేతతోన్ ॥ ౮౮

—భట్టపాదుఁడు ప్రభునియానతి వేడమర్ద స్థాపనమునకై గిరినుండి దూకుట—

ఉ॥ ఆతఱి నానృపాలుఁడనె ♦ నార్య జయంబుఁ బరాజయంబు వి
ద్యాతిశయాగతంబులగు ♦ సట్లగుట నిరిశృంగమెక్కి యి
త్యాతురతంబడంగ నెవఁ ♦ డవ్యయుఁడొ? సతఁడెన్న నామతం ।
బీతఱి నిశ్చయంబుచుచు ♦ నేవయె శాద్ధులయందు లేనటుల్ ॥ ౮౯

చం॥ అనవిని భట్టపాదుఁడు మ ♦ హాగిరిశృంగముఁ నుప్పినెక్కి భూ
మిని నిగమాళి సత్యముగ ♦ మేకొనెనేని రవంతకష్టమేక ।
గననని పల్కి యున్నతన ♦ గాగ్రగుండై దుమికె నిర్భరానఁ జా
లనియతిఁ దమ్మునెన్నుజను ♦ లన్గతదుఃఖులఁ జేయవేళుతుల్ ॥ ౯౦

ఆ. వె॥ అవ్వకప్రదత్తః ♦ మైన పుణ్యముగూడఁ లయమునంద న్వృష్టః
లంబునుండి । భృష్టుఁడొ యయాతి ♦ భాతిఁ దోచెను భట్ట ।
సాదు సపుషు సూచు ♦ వారికెల్ల ॥ ౯౧

గీ॥ విస్మయంబిచ్చునిద్దాని ♦ వినిద్విజాళిఁ నకలదిక్కులనుండి యు ♦
తాహమొప్పుఁ । జేరె నచటికి మేఘున్ ♦ ర్జితమునువిని । కుంజ
ములనుండి కేకుల ♦ పుంజమట్లు ॥ ౯౨

గీ॥ ఇట్లులే బాధలేకొప్పు • భట్టపాదుఁ | జూచి నిందించుకొనియె
దు • ప్పులచెలిమిని దూషితుఁగఁదన్ను నదివిని • తోనబాద్ధు |
లిటువల్కిరి రాజుతో • నేకముగను ॥

వ॥ దేవా! మణిమంత్రైషభాదులచే దేహరక్షణముఁ జేసికొననగుఁ
గాన నీతనియందట్టి లక్షణంబులుండంబోలు దాన సురక్షితుం
డయ్యె సంతమాత్రనే మమ్ము ఖలులనిభావింపం దేవరకుంజన
దన నానుభన్వంశు ప్రత్యక్షార్థంబుగూడ వేలుతీరగుట నీక్షించి
భుక్తికుటీభీకరముఘండై యుగ్రింబగు ప్రతిజ్ఞగా నిల్లనియె. ౯౮
-•నుభన్వండు పాథుల పేరణమున మథయవాదులఁ బరీక్షించుట•-

గీ॥ అడిగెదను మిన్నునొక్కటి • కమరయమునఁ | జెప్పఁడ ద్దానిఁ
జెప్పని • చెనఁబులనిటఁ | గతిన యంత్రంబులందుంచి • ఘాతఁ
జేయఁ నాజ్ఞఁజేసితి నిస్సంశ • యంబుగాను ॥ ౯౯

10॥ ఈతీరున నాభూపుఁడు! చేతంబునఁ గుపితుఁడౌచుఁ • జేసిప్రతి
జ్ఞా • శ్వేతాశీవిషమును ఘటఁ పాతితముంజేసిజెచ్చెఁ • బలు
కుండటంచున్ ॥ ౧౦౦

ఆతటి భూసుర • వ్రాతంబు సౌగత; వ్రాతంబుఁ గూడిభూ •
పతినిగూర్చి పలికిరిట్టుల శ్వేతఁ • భాతమందున నిశ్చ; యించి
పత్కెదము భూ • మీశయనుచు రాజ సనుగ్రహ • భ్రాజితుఁ
గాఁజేసి; పోయిరంతట నట • భూసురాళి | కుత్తుకబంటిగాఁ •
గూలంకషనునిల్చి; పద్మాపుఁగూర్చి త • పంబావర్చ ॥

సంత మిత్రుండు ప్రత్యక్ష • మైవచింపఁ | దగినది వచించి
యంతర్హి • తత్వమందు | పిదప ద్విజులును సౌగత • వీరులు
సభఁ జేరి వాచింపఁజొచ్చిరి • చెలువుగాను ॥ ౧౦౧

సౌగతులు దీనసుంశుభు • జంగమనిరి కాదు భుజగేంద్రశాయి
శ్రీ • కాంతుఁడనుచు | భూసురులు వల్కిరటమిందఁ • బా
సఁగెవాద! మిరువుర కపారముగను భూ • మీశుసభను ॥ ౧౦౨

కం॥ శ్రుతభూసురవాక్యండగు పతిమోము వహించెశుక్రమ్ము ♦ పద్మ
ముగతిఁ దా॥ నతిదీనతనందిన భూ॥ పతి వినె చంబరమునుండి ♦
భద్రదవాణిన్ ॥ ౯౯

క॥ భూమీశ! భూసుశౌఘము సీమంబునఁజెప్పుమాట ♦ నిశ్చిత
మనఘా!॥ సీమనమున సందేహము॥ నామూలముఁ ద్రెంపిచే
యు ♦ మన్నట్లనినన్ ॥ ౧౦౦

ఉ॥ అంతటఁగాంచెఁగుంభమున ♦ నాయవనీశుఁడు తుష్టితోమహా॥
తాన్వీంతవిరాజమాను ఘణి ♦ తల్పశయాను సుధన్ సురేశుఁడ॥
త్యంతముదంబుతోఁ గనిన ♦ యట్ల పదంపడి యాసుధన్వఁడ॥
త్యంతరుషస్త్రుతిద్విఘ్నల ♦ నంతమొనర్చ ననుజ్ఞఁదానిడెన్ ॥ ౧౦౧

-భట్టపాదుని విజయమునకు మెచ్చి సుధన్వండు శాధనిగ్రహమొనర్చటం-

మ॥ హిమభూమీధరసేతుమధ్యభువిలో ♦ నేరాగమద్వేషు లా॥
కుమతోద్రేకులనందఱున్ ద్రుతముగాఁ ♦ గూల్పంగ నుంకింపఁడే॥
విమతుండాతనిఁ జంపుఁడిప్పుడయిన ♦ న్వీక్షింపఁగా దుష్టుఁడై॥
నమలేచ్ఛాయుతుఁజంపవచ్చుజనని॥నాముండుదాఁజంపఁడే ॥

వ॥ ఇటులానతిచ్చి శాధనిగ్రహంబొనరించునంత. ౧౦౩

గీ॥ భట్టపాదానుసారి భూ ♦ పాలుచేత॥ శ్రుతివిదూషకసంఘంబు ♦
హతమదయ్యె॥ కత్తవిదుఁడైన యోగిమ ♦ హత్త్వమునను॥
యోగవిఘ్నాభి శాపకట్టి ♦ యోజ నపుడు ॥ ౧౦౪

గీ॥ అంధకారంబు నాశంబు ♦ నందుపిదప భానుతేజంబు జగతిని ♦
బ్రజిలునట్లు॥ దుష్టుశా శాద్ధులందఱుఁ ♦ దునుమఁబడిన॥ వెం
టనే శ్రౌతపథము వ్యా ♦ పించె నవని ॥ ౧౦౫

గీ॥ భట్టపాదాఖ్యమృగరాజ ♦ బలముచేత॥ సౌగతేభాభి నాశమా ♦
సరణిగనఁగ॥ వేదశాఖలు చెలరేగి ♦ విశ్వమంత॥ విఘ్న లేశము
శేష వాఁ ♦ పించెనహహా! ॥ ౧౦౬

చం॥ జగతినిసర్వవేది యగః • జాసుతుః డాగమమార్గమెంతోమె
 ప్పుగనొనరింప నంతనురు • పుణ్యఁడు వార్ధినమాన పత్కృపుం
 డగు, శశిచూడుఁడీశుఁడు భ • వాంబుధిముగ్గుజగంబు నుద్ధరిం
 పఁగ మనమందు మానవతఁ • బైకొనఁగాఁ దలపోసెన త్తతీన్॥

అశ్వసాంతము.

కం॥ నిగమాంతస్తుతమహిమా! జగదుద్భవవృద్ధిహాని • జాలవిరచ
 నా । విగత ధనాదీక్షణ జన । సుగమా భక్తాంబుజాతః • సూర్య
 ప్రతిమా! ॥ ౧౦౮

శా॥ దారాపత్యవిరక్త యోగిహృదయా • స్తస్సంచరత్వాద వి ।
 ద్వారధ్యేయసునామ! నామజపసం • ధామాత్రసంతుప్త! దు।
 ష్టారిప్రాకటభంగ! భంగనికరో • ద్యచ్ఛుభ్రా గంగాధరా! ।
 సారాసారవిదు త్తమాంతరవిలా • సా!శిమోహినీపూర్ధవా॥ ౧౦౯

సన్ధిము •.

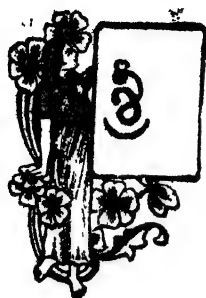
ఇది శ్రీ మచ్ఛంకర గురుకరుణా సమాసాదిత సరిసకవితా విభాస్వర
 ప్రవర్ధమాన శ్రీమద్భిమిషిపాట్లస్వయ పయఃప రావార రాకా
 మధాకర, శ్రీమచ్ఛాండిల్యసగోత్రసవిత్ర, సంతతాగ్నిహోత్ర
 పరిచర్యోపాత్ర ఘనతరసద్వైదుషీవిరాజమాన పేరిసోమ
 యాజపాత్ర, బుధజనసంభావ్య సచ్ఛేముషీకలిత పేం
 కటాచలపతి సుధీతనూభవ, నైరంతర్య భక్తసం
 భావితభవానీధవ, చిబుధజనవిధేయ, వేంకట
 సుబ్రహ్మణ్యశ్రాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
 శ్రీ శంకర విజయంబునందుఁ

బ్రథమాశ్వాసము.

౧౧౦

శ్రీ శంకరవిజయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శముఖామరతతినుత ।

పాశాయుధగర్వభంగ ♦ పదరాజీవా

కాశేందుకుంద సుమసు ।

శ్రీశాలిశరీరకలిత ♦ శ్రీనకలేశా॥

గీ॥ అవధరింపుము; కేరళ ♦ మనెడుదేశ | మందుఁ జెలఁగెడు వృక్ష
శైల ♦ మందుఁ బూర్ణ | యనెడునదిచెంతఁ గరుణాన్ధి ♦ యైఁ
శంక | రుండు లింగాత్మకుండయి ♦ యుండె నంత॥

శా॥ ఆదేశాధిపుడీ శ్వరుండుకత్తియామాంతంబున స్వస్థముఁ
దాదేశింపఁ దదీయవైభవనిరీ ♦ తౌత్యంతసద్భక్తిఁ బ్రా
సాదంబు స్రవించియిచ్చి యవ్విభు విరాజమాన్మర్తి సేవించె ?
వా! దాసున్నను బోవుమంచును మహా ♦ భక్తిన్నతిం
జేయుచు॥

—కాలట్యాగ్రహరక్షిత విద్యాధి రాజవైభవము.—

చం॥ కలదొకపూర్వరంబు శశి ♦ ఖండవిభూషణ సత్కృపేక్షణా |
వలినముదీక్షనీతి భయ ♦ వర్జితమై తనరారి వేదవి |
ద్యులపతనంబనారతము ♦ నొచితియుక్తముగానొసర్చు భూ |
తలదివిజాళి నొప్పనఁగుఁడత్తటిఁ గాలటి నాఁగ నుర్వర॥ ౪

గీ॥ ఆపురంబున నభ్యసి ♦ తాళులాగఁ ముందు విద్యాధిరాజున ♦
 నుండు ద్విజుఁడు | ముగ్ధునిపటియైనయా ♦ సూరివర్ణుఁ |
 దాతఁగాఁ గోరె వృషభాది ♦ నేత భవుఁడు॥ ౫

ఉ॥ అమ్మహనీయు పూర్వజన ♦ నార్జితమైన విశేషపుణ్యసా |
 రమ్మనఁ బుట్టె జ్ఞానమున ♦ రాజకళాధరుఁ బోలి వాక్యసా |
 రమ్మన జీవుఁ బోలి యపుఁరాయనిమెచ్చఁ దనూజుఁడొక్కరుం
 డమ్మహితాత్ముడట్లగుట ♦ నయ్యె ధర్మనివగుర్వభిఖ్యుడై॥ ౬

—శివగురు విద్యాభ్యాసము.—

గీ॥ ఆతఁడు సకాలమందువ ♦ నీతుండగుచు | గురునికేతన వాసియై ♦
 గురునియాజ్ఞఁ జేయుచును భైత్యభోజియై ♦ చెలఁగి యగ్నిఁ |
 గాలములఁగొల్పి నిజవేద ♦ పాఠింజదివె॥ ౭

మ॥ నిగమాళింబతియించి భావమును ని ♦ ర్ణితంబుగాఁ జేయకు |
 న్నఁ గనంగర్మఫలంబశక్యమగుఁ గా ♦ న నేదనంతానము |
 న్నుగమంబొనటుచేసి యర్థముల నాత్మక్యంబుతో నేర్చె నా
 నిగమాఘార్థమెఱుంగ శక్యమగునే ♦ నిర్ణేతలేకున్నచో॥ ౮

—శివగుండు శివగురునకు గార్హస్థ్యముఁగొనుమని చెప్పట.—

గీ॥ ఆగమావళింజదివి త ♦ దర్థములను | బజ్జినేర్చినశిష్యుతో ♦ నా
 జ్జవలికె! వత్స! సాంగాగమంబుల ♦ మత్సకాశ! మందుఁ జదు
 వఁగ బహుకాల ♦ మయ్యెఁ గాన॥ ౯

ఉ॥ భక్తుడవై యు నిప్పుడభ ♦ వన్నిలయంబునకేగు, నిన్నునా |
 నక్తిని జూడఁ గోరెదరు ♦ సద్బుధులౌభవదీయబంధుల |
 త్మక్తిగ దీనినెంచక త్వఁ దోకముఁ జేరిముదంబుఁ గూర్పుమా
 న్ములఁ దన్నువాడె పురు ♦ పప్రవరుండగు శిష్యనత్రమా!॥

కం॥ అపరాహ్ణాపుఁబనిఁ దత్పూ | ర్వపుఁగాలమునందొనర్ప ♦ వలె
 విజ్ఞుఁడు సైర్వపరుఁడతేపటికార్యము | నిపుణత నీదిసమునందె ♦
 నెఱవేర్వవలెన్॥ ౧౦

అ॥ వె॥ కాలనిహితబీజ ♦ పాళిఁబోలె సకాల॥ పాణిపీడనంబు ♦ ఫల
మొసంగు॥ వ్యర్థమానకాల ♦ వై వాహికంబిల॥ నతరుణోప
బీజ ♦ తతినిఁబోలి॥ ౧౦

ఉ॥ పుట్టినదాది నీజనన ♦ పుంగతవర్షములెల్ల లెక్కలం ।
జెట్టుదురయ్య నీవయిన ♦ పెండ్లికినై తలిదండ్రిలింటిలో ।
నట్టిద; తల్లిదండ్రిల మ ♦ నోబ్బములందలి భావమాదిలో॥
బట్టికి ముండనంబు నటు ♦ పైని కరగిహణంబుఁ గోరుటల్॥

ఉ॥ దండిగ భావమందుఁ దలిదండ్రిలు పుత్తుని దారయుక్తుఁగా॥
నుండఁగఁగోరుచుందు రది ♦ యుక్తమదేమనఁ బుత్తరాజిలో॥
బిండదుఁడుండ నగ్గిమునఁ ♦ బిండవిలోపములేదు గానఁ బు
త్తుండిలఁ దండియూనఁ గొని ♦ రూఢిగ దారను గైకొనం
దగున్॥ ౧౪

కం॥ వేదేక్షణమర్థావగ । మోదారఫలంబు; సదియు ♦ నుచితసు
కర్మా॥ పాదకమదియును గృహి కే॥ యీధరలోఁ జెల్లుననిరిఁబ్బుమి
నరులెల్ల॥ ౧౫

కం॥ అనుదేశికువచనంబుల॥ వినిశిష్యుఁడు వినయముచను ♦ వినమిత
శిరుఁడై । చనువున నీవిధిఁ బలికెను॥ దనభావమునందు భక్తి ♦
తల్లడిలంగ॥ ౧౬

—♦శివగురువు గురువుతో గార్హస్థ్య మెల్లమించెనుపుట♦—

ఉ॥ మీరు వచించుమాట నిజ ♦ మే యగుగాని యధీతవేదుఁడై ।
దారనె పూను నొండుగతి ♦ దాఁగనఁడంచు నియామకంబులే॥
దారయఁగా విరక్తుఁడు భ ♦ వాంబునిధిందరియించు భిక్షుఁడై ।
వేటుమనంబుగల్గుచవి ♦ వేకి మెలంగెడు నీభవంబునన్॥ ౧౭

చం॥ బ్రీతికినయంతకాలమును ♦ బ్రహ్మచరత్వమునూని మీదరి
హుతపహునందువేల్పుచున♦ యోధతి దండము నిట్టితోలుఁదా
ల్చి తగునిధింబఠించిన న ♦ శేషములౌ శుభ్రులింకవిస్మృతి॥
సీతిఁ గనకుండఁగాఁబతనఁ ♦ జేయుచునుండెద నైష్ఠికుండన్॥

కం॥ అనుభవముగానివఱుకో! యసఘా! సుఖమొసంగుఁ గన్య ♦
కాలంబనమా! వెనుకను విరసత మెల్లఁగఁ| గనునని గుర్తెఱుఁగు
నన్నుఁ ♦ గప్పెడగేలా?॥ ౧౯

చం॥ సకలము నింటనున్నను వి ♦ శాలముదంబునుగానఁడెప్పు డే ।
శివర! యార్జనోత్సుకత ♦ చేఁ గనుఁగట్టముఁ గాంచుఁగాని నే!
నిక సుఖనంచుఁ దృప్తము వి ♦ కీనను గా నొనరించి లోననో
పికఁ గనుఁ డరియైన నన ♦ బీద సుఖంచునె తా గృహస్థుఁడై ॥

గీ॥ అగమప్రోక్తవిధిచేత ♦ యాగములను జేయునెడఁ బూర్ణఫలము
సం ♦ సిద్ధమగును! విధ్యతిక్రమణంబున ♦ మధ్యవృష్టి! చేత
సస్యంబు సేవనము ♦ చెడునుఫలము॥ ౨౦

చం॥ గురువర! నిన్వేషింపఁగృహి ♦ కుందు భవాంబుధియందు
నేమియున్?!

దొరకమిఁజేసియు స్థనులు ♦ దూరమునందె హసించుచుంట సం
చరణముచే మనంబు విర ♦ సత్వమనారతమందుట స్వకీ!
యరమణిగూడ నీచునిఁగ ♦ సంతరమందుఁ దలంచుచుండుటన్

నీ॥ ఆర్జనాపరుఁడైన ♦ యాత్మేశుఁ జూచిన; సంతరంబున: దుష్టి ♦
నందు నతిప! ధనియా మనోవిభుఁ ♦ గనిసంతనే కాంత; నయ
భయయుతమాచు ♦ నాథుఁగొలుచుఁ| దానుకోరినదానిఁ ♦
దడయక కూర్చెను; విభునాదరించును ♦ ద్విరదయాన! తా
నొనర్చెడువనిఁ ♦ దగుచటంచువచించు; భర్తనే పలుమారు ♦
ప్రస్తుతించుఁ॥

గీ॥ గాని తల్లక్షణంబులు ♦ లేనియట్టి! వాని వాకొనదీక్షణ!మైనఁ
జేయ! దెంతవిద్వాంసుఁడైనను ♦ సుంతయైన । నాదృతినిజాప
దర్శాంగి ♦ హర్షమునను॥ ౨౩

ఉ॥ సర్వప్రభోడశాంశమగు ♦ సారముగూడను లేనియట్టిదు!
ర్రభవాద్ధిలోపలఁ జొ ♦ రంగను మానసమొప్పదందును ।

త్కర్షితోలంగుఁగాన భవు • కపరిదతావకసత్పథి నృహః ।
హర్షమెసంగినుండెద ద • యన్మనుఁ జూడుము దేశోత్తమా॥
కం॥ అనుశిష్యునివచనంబుల వినిదేశికు కొండువలుక • వీలొనరమ
నే! మనకయె ముండఁగ నున్నది! గోపాచారవచ్చె చంకి!
గురుగృహమునకున్॥

—•పండి కొమరుని బుద్ధిమరల్ప నింటికిఁ గొనిపోవుట. —

అ॥ నే॥ సచ్చి విజ్ఞానై • సరిసుతుఁ గనుఁగొని, తుష్టనంది గురు
ని • దుష్టిహరించి గురుహృదయబలం • కొమరునిఁ గొని
స్వీయ! పుంముఁడౌ నేగ • ధరిసిమరుఁడు॥

ఉ॥ ఇంటికిఁ బుత్తుఁడేగి జన • యితికి వంశవమాచరింపఁగాఁ
గంటను ముద్దలొంగొలుక • గాటచుగాఁ దనయాత్మసంభవుల్
జంటను తిప్పి పొయ్యెట • జూబగు నెవ్వెరహంపుదుఃఖమున్
గంటి దనూజగాత్రము • గవలచందనశీతమాఁగదా॥

చం॥ సకలములైన విద్యలను • జక్కఁగఁదాఁబఱయించి వచ్చె
శిశునికటంబుచుండి మన • సీమకు నీశినగుర్వభిఖ్యుండ!
య్యకలుషాఁ నొచివత్తమని • యండలుబంధులు చేరెరంత
ప్రకృమరుఁడంతోమాదమునఁబూజనొనర్చెనుయు క్షమాఁచుట
గీ॥ తానువిద్యాధిరాజౌట • దనతనూజ! ముద్ధికోధం ప్రతీపద
బద్ధజటల! భట్టసయముఖ్యవిద్యాను • ఫణితములను! బ్రశ
జేసెను బుత్తుని • బండితుండు॥

చం॥ జనయితప్యచ్ఛసేయఁ దన • శాస్త్రను ముందుగఁజూడలంచి
దనిచయశాస్త్రలక్షణవి • తానములందున స్మరవక్త్రుఁడై
తనకగునేర్పఁజూప సుత • ధార్థ్యముఁ బ్రశ్నలను త్తిరంబుల
గనిముదమందె దత్పితను • ఖప్రదముల్కదపుత్తువాక్యమ

గీ॥ పుత్తువాక్కుధఁగోలి యా • తత్త్వగుఁడు నానావిధ
న్యా • యంబెకాడె! పితకుసామాన్యవచనంబుఁ ప్రతిని
మైనపుడు శుద్ధవాక్కు నే • యంబుడె॥

—శివగురు ౧. చూ పోయితిమి—

ఉ॥ భూసురీనూను యోగ్యగుణ • పుంస ని హాసేముచేతఁ బ్రేమై
భూసురీరాని యాత్మజలః • బాల్కుని వాతనికీయనెంచియు
ల్లాసముతోడరాని యభి • లగ్నములపడక ముంహించిన
భాసినిమయ్యెఁ దప్పమామ • పండితుడొకవరుఁ గోరువానితోడఁ

కం॥ మూలరుచిని మూలమున • త్తెరుఁమునందునొసరి • నెంచితి
మన నా | భూతలదవిలఁగఁగొనక ని • పూతాచిరినెంకజూత
బుత్తుకకమిన్ ॥

గీ॥ కోరివిద్యాభరాన • త్తెలుల నిఖిలఁ కలలసాని బుగాకేర్చి
గట్టై నా వాని మధుమితినిని చూ • పకెనినాని నిమ్మ
మత్సరమనకసంగి • సమ్మతించె ॥

నీ॥ అయ్యెఁ గన్యకతంజీ • కయ్యెడ వరుతుంజీ; కిని వాగ్వివాద
మీ • క్రియగనచలుఁ ద్వత్పత్తీనకు నాదు • తనయనిచ్చెద
మద్దె; హంబుచ బాణిగ • హంబు జరుగు సన్నదాగారం
బు • న స్మయంబొప్పు చా; పకపుత్రీఁ దెచ్చి యు • ద్వహి
తఁ జేయు మఁ గాదు నాయెంట • హస్తగ్రహంబైన; రెట్టి
గా బహుమతిఁ • గట్టియిడుదుఁ

గీ॥ గాదుకట్టుంబులేకయేకన్యఁగొనెద | నాగృహంబునఁ గరవీడ
సంబుజరుగు నెడల, ననుచిట్టులిరువురు • గమజగదముఁ జేసి
రై శ్వర్యవిద్యాప్రీ • సిద్ధులగుట॥

కం॥ అత్తఁజిగన్యాదనకనుఁ హృత్తు మఘుంఁగాంచివలికె • నీవిధము
గఁగిం | చిత్తును సందియమందకు | మిత్తురు వేటొకరుకన్య •
నితనికెగానక ॥

చం॥ అనిచెలికాఁడు నల్కవిని • యూమఘుంఁజావరతాతభాషితం
బును నెద సమ్మతించె ద్విజ • పుత్తీనుసూపగుఁ ప్రముగ్ధుడై |
గొనమునుగన్గ నన్యభము • గూర్చునిరంతభావితాచ్చమం
త్రనిచయమాభిరూప్యముగ • భారుణిలోభభమిచ్చునట్లుగన్ ॥

- భ్రాంతమనన్ముఖైః వరుకః • రంబులః దత్పితృహస్తపాళి నీ॥
కాంతను నీటఁబాలనటుఁ గాకెటులుంచినమీదెయంచెడఁ॥ ౪౩
- ఉ॥ అల్లునిఁజూచిపల్కుమఘ్నః • హత్పజయాశ్మజఁడీమెయంచుమే
మెల్లవిధంబులకే జెనిచి • యాచ్చితి హిపెను నీకు నీమెఱా॥
బిల్లివెలుంగుతాకినను • నేమరు; మంచియుఁడేటెఱుంగదీ॥
శ్చెల్లవిధంబులన్వనుడఁ • వేమని నీకువచింతు మిమ్మెయి॥ ౪౪
- గీ॥ ఈపెయొక్కతయగుట మే • మింటిపనుల॥ ముట్టనీయము
జూననీ • ముగ్ధ యాట॥ పాటలనె నూఁగు నానందఁ • పరవశ
మున॥ సకలవిదులకుఁ జెప్పఁగా • సరసమగునె॥ ౪౫
- నీ॥ కాపున నాగార • కార్యంబులను నేర్పి నల్లినాక్షి నేలుమో •
సలలితాంగ॥ ధర్మార్థకామపః • ధానకార్యంబుల; సతిశయిం
పకు మీపె • నమలధీక॥ ఉచితానుచితఘృష్ట • నూహింప
నేరదీ, కుండకుట్టులదంతి • గోలనువచ్చు॥ కోపపరిసాదవా •
క్కుల తీరెఱుంగదీ; యఁబు; యెట్టులనీపెనాదుకొనెదో॥
- గీ॥ తెలియనేరనిదానిని • నెలియఁడెప్పి; చేయనేరనిదానిని • జేయఁ
జేసి॥ సకలముగనేలుకొనురు యీసారసాక్షి॥ నమలగుణగణ్య!
యవనీను • రాగ్నిగణ్య॥ ౪౬
- చీ॥ సకలము గురైతింగి జన • సన్నతులందన మీకుఁడెప్పనే॥
నకుశలుడనృదీయసుత • యజ్ఞయటంచుచుమాత్రమీడఁడె॥
ప్రకనిలుపోవలేక, యిటు • వెల్కఁగసాహసమూనినాడ నీ॥
వికలపాణి నేలుడతి • వేలదయాకలితేక్షణుల॥ ౪౭
- వ॥ అని సరునకును పరజనయిత్రీజనయితలకును వేలువేలుగాఁ
జెప్పి యప్పద్మనయసపప్నగించి నయనంబులనుండి యశ్రుకణం
బులజనగింబుగా సగ్రవింప ముగుదయగు నాచిన్నియన్నుల
మన్నంజీరి యిట్లనియె॥ ౪౮
- ఉ॥ అమ్మహి! రమ్ము; ముద్దులిడుమమ్మ! ననుంగునకోర్కెఁజేసిదా॥
నమ్ముల నీశ్వరాత్మల నొ • నర్చితమీశుకృపం బసిండియా॥

పమ్మును నవ్వునిన్ను గను • భాగ్యమెసంగెను, నాటినుండి ని
క్రముగ నీముఖంబుజముఁగొంచి సుఖించితిమింతకాలమున్॥

ఉ॥ నేటికిఁ బెద్దదానవయి • నేస్తముతో శ్వశురాలయంబునఁ
దాటలఁ బాటలన్మఱచి • యత్తకు మామకు భర్తకింక జం
బాటముగల్గువారలకు • సర్వసర్వలఁ జేయకాలమో!
పాటలగంధి! వచ్చెదగు • భంగినినీవట సంచరింపుమీ॥ ౫౦

చ॥ అరుణభస్మి యభ్యుదయ • మందకపూర్వమె నిద్రలేచి యు
ద్ధురతరభక్తిరాజిల న • తుల్ పతికత్తకు మామకిచ్చి సఁ
బరముననింటికార్యముల • భవ్యలుమేలనఁజేసివారలా!
దరమున నిచ్చునీవెనలఁ • దాల్చిసుఖంబును గొంచుమమ్మరో!॥

నీ॥ ఆత్మమామల భక్తి • నారాధనముఁజేయు, మాత్మేశుఁగనుము
శ్రీ • హరిగనెపుడు! తోడికోడండ్రితో • సీమగాఁజరియింపు
మామలిడ్డలతోడ • జోడుఁగనుము! బావల మఱచుల • భక్తి
వాన్సల్యంబు; లను నాడు పెద్దలఁ • గనుము భక్తిఁ! బర
పూరుషులతోడ • భాషించదలఁచకు; మితరులయిండ్లకు •
నేగఁబోకు॥

నీ॥ మతివ! యీవాక్తతిని జిత్త • గతముఁజేసి! మెలఁగు మతిజాగ
రూకరఁ • గలిగి పుట్టి నింటికిని మెట్టినింటి కఃసీనయశముఁ
దెమ్ము ననుగన్నతల్లి! స • తీమతల్లి!॥ ౫౧

మ॥ పతిచేతోగతిగురైతింగి చరియిం • పు జెల్లుసూసాధ్వీకో!
యతివా! యాతఁడుపాగతుండయినఁబాద్యంబిచ్చి సర్వోపచా!
రతతింజేసి ప్రసన్నఁజేసికొన భ • ర్మం, బెందుఁగోపించి మా!
ర్థతమీఱంజరియింపఁగాఁజనదు హ • ర్నబూసనొనెప్పుడు॥

కం॥ పతియే శ్రీహరియనుచును సతి చేతమునందుఁడలఁచిసర్వా
వసా! సీతులను దదరమునే! కుతుకమునను గోరరూయు • గుణ
మధిపట్టి॥ ౫౨

- ఉ॥ కాంతరా? యట్లుచేయ భవు • కంబగు నీకును మాకుఁగూడస
 రావొంతరసంస్థఁజైనశివుఁ • డందును మోచము దేవతాళియున్
 సావొంతమునందుఁ దుష్టిఁగిను • సర్వసుఖంబులుఁ గల్గుచాన, నే
 నొంతనచిందు? సద్యశము • నిమ్ముగఁగాంచి సుఖంపుమమ్మరో॥
- వ॥ ఇట్లమ్మఘపండితుండఖిలధర్మాభిజ్ఞయయ్యును శౌలయగుటఁదన
 కూరిమి తనూజయగు నతీమణి కత్తనారింట వర్తింపఁదగు
 తెఱంగు నెఱిఁగించి సకుంబముగా నందఱచేననుమతుండై,
 పుత్రికావియోగంబు సహ్యంబుగాకున్న నెట్టులో యప్పట్టిసట
 విడిచి యాత్మపురంబునకరిగెనంతనాచందసతులు. ౫౬

— శివగురు గార్హస్థ్యము —

- కం॥ అంబుజలీలలనవృష్ము | ఖంబుల, శుభవస్త్రములను • గమ
 నీయసుదం | తంబులనెనఁగుచు దేవయు | గంబువలెఁజెందిరమితం
 కల్యాణముల॥ ౫౭
- చ॥ భువనమునన్నిభుత్రీయము • బూర్వమె పూనకయున్న సన్యస
 త్నవనములందు యోగ్యతసా • సంగదటంచువచింతు? గాననా
 శివగురుఁడర్హయాగముల • జేయఁగఁ గోరి విధిజ్ఞులై నభూ |
 దివిజులఁ గూడి వహ్నులగు • దీరుగఁ దాగ్రహియించె,
 మూఁడిట॥ ౫౮
- కం॥ బహువిత్తసాధ్యయాగని | వహమున లోకములనువశ • పఱచి
 కొనినయా | మహనీయు యజ్ఞహుతభా | గ హరణమువలన
 నమృతము • గనరై రమరుల్?॥ ౫౯
- కం॥ పితృదేవమనుజులతిహా | ర్షితులగుటను నిష్టవస్తు • సిద్ధికరుండౌ |
 క్షీతిదివిజంగని సుమన | స్తతినొప్పట భూమిఁగల్ప • తరువనిరి
 జనుల్॥ ౬౦
- గీ॥ ప్రతిదిసంబును వేదపుఁ • బరసనొప్పి పరులకుపకృతినల్పెడు •
 వ్రతముకలిగి యాగమప్రోక్తకృత్యంబు • లాచరించు నతనికి
 నమంబులయ్యె ఓ • శాభములుగ॥ ౬౧

—॥ శివగురుఁడు సంకల్పభావమునకుఁ గుండుట. ॥—

శా॥ రూపంబును గాముఁడోర్పున ధరా • రూపుండు వేదాదివి
ద్యాపారంగతుఁడ౪వంతుఁడునగ • రవ్యక్రగేసరుండా ర్యనే! వాపా
రీతుఁడు నైయు భూసురుఁడు న • ద్వత్సాప్తిలేకెంతయు. |
దాపంబుడె జరాయుతుండగుచు నాంతుర్యంబులోఁబుత్తుక్కికై |

చ॥ ప్రమదముఁగూర్చవయ్యె బహు • భాగ్యములన్నిలసిల్లునిల్లువి
త్తము ఒహుసస్యముక్తనను • భావలమంచితథేనుసంఘమా
గమగితసన్వనేత్తులేయుఁ • స్తేమను మంచితమానసంబుఁ బు
త్తిమణిని బొందనట్టి ద్విజ • తామఁకికిన్నియునంతరంబునన్ ||

గీ॥ ఇచ్చటికిఁ గెలుగింపండినది • దిష్టకయుదయించునుతుండు • దదనం
తరమగి • చెప్పటికప్పుడె దిష్టము! నిష్పగిదింగిఁపె సీహ • న్నెట్లు
లో యతఁడు ||

ఉ॥ అంతట నిత్యకృత్యనిచ • యులులనేర్చి స్వకాంతత్రోడ దుః
ఖాంతరుడౌచు విస్మయిడనె • నుబుజనేత్రోర దేనింప న
త్సావ్సతులుకోరువారో! యటు • వంట మతానచనీక్షిలేక య
రాతరమయ్యెఁబ్రాయము • లందఁగలొనఁమొన త్తనూభవున్ ||
అ॥ వె॥ అతివ యాత్మజాతుఁ • డావిర్భవించిన! వెనుక మృతియు మ
నకు • విపులసుఖద | మట్టిపట్టిఁ గనక • పుట్టియుఁ బుట్టని
వాడనైతి నేఁడు • వసుధలోన ||

ఉ॥ నిక్కము; పుత్రిపౌత్రిసర • నం ఛరలోనఁ బ్రసిద్ధిచందుటా
ఛక్కినె కాంచనట్టి మన • భవము నెవ్వరు సెప్పికొందు? స
మృక్కుగనూనపల్లవ ఛ • లార్చినెసంగునగంబునెన్నకె
త్లెక్కుడుగాఁదలంతుఁఫల • హీనమనారతముండలోదరీ ||

చ॥ అనివచ్చియుండుభర్తఁ గని • మాసతివల్లు; గిరిశకల్పకం
బును భవయింప నిష్టఫల • పుంజము శాశ్వతమైతనర్పు, బా
లుని నుపమన్యు భక్తు సతి • లోకు నొనర్చెనుగాఁజే యంతక
న్న నెవరిఁగొల్తుమార్గ ము • నంబునఁ దత్ఫలదుండెవండికన్ ||

— శివగురువు భార్యతో వ్యవహారమునకరిగి యట శివునారాధించుట. —

గీ॥ ఇట్లుభార్యోక్తికి గ్రోలి ము • హీనురుండు । పుత్తునిగోరుచు
సోమార్థ • మూర్ఖుఁబ్రాణత । వశ్యుసోమార్థ నీశుఁ ద • పంబు
చేతఁ | దృప్తుఁజేయఁబ్రయత్నించె • దిటపుభక్తి॥

శా॥ ఈశాగారముచెంతనుండెడుధుని • స్వేలాగతిన్ సన్నాతుడొ
చీ శానార్చనొనర్చె దుంపలను దిం • చీరీతిఁ గొన్నాఁగులా
పై శారీరనుఖంబులన్మఱచి త • త్వాదాబ్జభృంగంబునై ।
లేశాహారముఁ గూడఁగైకొనక కొ • ల్పెప్పక్షిమె నీశుఁదాన్.

ఉ॥ క్షయఃఖాత్ము భార్యయు న • హర్షిశలం దనభర్తతోడ న
త్కా యముఁ గవ్వపెట్టి గర • కంతుభజించెవృషాద్రియందు ని
క్లయతకాలమేగ ఘణి • హరుండు నొక్కదినంబునంచు ని
ద్రాయుతుండై న విప్రునకుఁ • డ్దాఁగనుసించి వచించెనీగతిన్॥

— శంకరుఁడు శివగురునకు స్వప్నమునదోచి పరమేశ్వరులు. —

కం॥ ఏటికిటుతపముఁ జేసెదు? పాటెంపుమునన్నటంచుఁ • బలికెను
శివునిం | బాటించివిప్రుఁడనియెను | మేటిసుతుంగుఁజేచి తపము •
మేయ మిదంచున్॥

ఉ॥ దేవర వల్కునిట్లు గణు • తింప నమోఘము మధ్వరంబు, వి
పా! వరలక్షణాఘ్యగుణ • భాసితుడౌచును సర్వవేదయశా
కోవిదు సల్పజీవుఁ గనఁ • గోరుదా? భారితరాయువుల్కుఁగీ
భావితులై న పుత్తులనుఁ • బల్వరఁగాంచఁ దలంచెదో? యనన్
చం॥ విని శివగుర్వభిఖ్యుడను • విశ్వమునంజరజీవులై న దు |

వ్యనియతులాత్మజాతులయి • సంభవమందులకన్న సర్వస
జ్ఞననుఁబడెచు సర్వగుణసంయుతుడై న సుతుఁడొకండె చా
లును; భవ! యట్టిపట్టి ధర • లోఁగనఁ గోరెద నిమ్ము

చీర్మతోన్॥ 28

చం॥ అనివినుతించు విప్రుఁ గనియట్లులెసత్పుతుఁడుద్భవించు, భా
ర్యనుగొని యింటికిం జని ఘనాస్థను సన్పజయింపుమంచుదాఁ

జనశేషుడంతమెల్లని ద్వి ♦ జప్రనరుండు సుషుప్తినున్నభా।
 ర్యనుగురీతిమేనా. లివి ♦ యప్పటివృత్తముఁ జెప్ప నొప్పుగఁ॥
 కం॥ పతిసప్తివృత్తముఁ దా త్సతినంస్తుతిజేసె మిగుల ♦ సంతు
 ష్టని సా త్సుతుండు పయమంగు నగజా పతికరుణను మనక
 టంచు ♦ బలుమఱుకలఁ దా॥ 21

చం॥ శివచరులౌను స్వప్నమును ♦ జేతమునందును సంస్కరించుచు
 స్ఫువనముజేరి పారుల స ♦ భక్తకభోజన దక్షిణప్రదా।
 నవిపులశృష్టులం గనుకొ ♦ నర్చుచుదీవచలంగిదానసం।
 భవమగుహస్థి గందితెవ ♦ భవ్యమనన్ములు విప్రీదంపతుల్ ॥ 22

—♦ సతీమణివోహదాభివ్యవము ♦—

సీ॥ అంతట నొకదినా ♦ భక్తలరంబుల మహే; శ్వరులేజనూశివ♦
 గురుసుభోషి మానగ్నితమయ్య ♦ మాన్యుడౌ శివగురుఁ।
 డగ్గజానుజ్ఞఁ దా ♦ నాహరించెఁ బతిభుక్తశేషముం ♦ బతి
 పదనీశేజ; భృంగయా నంగన ♦ పొంగుచుఁగొనె మృగశాబ
 నేత్ర భ ♦ ర్త్తగయాచు నారాత్రి; శివగర్భగర్భనం ♦ సిద్ధిఁ
 బడసె॥

గీ॥ సంతగర్భంబు వృద్ధియై ♦ యంగమగుచు । దివసమధ్యంబునందు
 దే ♦ దీప్యమానఁ సరనిరీక్షణదుశ్శక్య ♦ నలిసిమిత్ర తేజమ
 ట్లాప్పనత్రణి ♦ భ్రాజతిమయి॥ 2౩

ఉ॥ భూమిజలాదు లేవిభుని ♦ మూర్తులు విప్లవనస్తకద్వయం।
 బేమహిమాఘ్యచేతనహి ♦ యింపఁబడెం బరమాత్ముడెన్వేదా?
 సోమధరున్దించిపవి ♦ శుద్ధ సతీమణి, గర్భభారసం।
 కామితయాచు మంజుగతిఁగాంచెను సుంతయనంగఁచిత్రమే?॥

చ॥ సకలశరీరసంగియగు ♦ శంకరుడేపెశరీరమందునిం।
 చుకయునునున్ని-దుష్టులకుఁ ♦ జొప్పమనట్లులొనర్పడయ్యెనిం।
 తికుఁగడుమున్నె యుత్సుకలఁ ♦ దామరసేక్షణమేనదెల్లదోస్త।
 తకనుగురీతిదివ్యమగు ♦ భామముచేతసమాకృమించియు॥ ౨౪

చ॥ ధమణిసుగంధపుష్పనిక ♦ రమ్ములఁ బూసనశ కయైనయ |
 ప్లమితభరమ్ముచేనెనగు ♦ నాభరణమ్ములఁగోరునే? గురు |
 త్వముగలదౌచనెయ్యదివి ♦ భాసిలునట్టిపదార్థమున్నహా |
 స్తమున వహింపఁగావెఱచు ♦ సాధ్వినదోవాదయకాటనత్తటికా॥

ఉ॥ బందుగులెల్ల నాసుదతి ♦ ప్రాకటగర్భముఁ గాంచెనంచునా |
 సందముతోడనుర్లిభమ ♦ స్థిమపూర్వమునై న నస్తువుం |
 బాందికగాఁగఁ దెచ్చివిరి ♦ బోడికొనంగఁగ దానిఁగొంచునా |
 సందముగాంచెగర్భభర ♦ బంబసఁ గట్టముగాదె నాతికిన్॥౮౨

చం॥ పలికితి మర్త్యధర్మమును ♦ బట్టి యదిట్టులఁ గానియాసతీ |
 తిలకము కష్టమించుకయు ♦ దేవధృతింగనదియ్యె నౌచు బా |
 ధలుతోలఁగు నుపాకిరణ ♦ భారిని శంకరు భక్తి నొప్పుసే |
 పలఁ బరితఃస్వఃగానొనరు ♦ పంగ సుఖంబగుచందురంచితౌత్॥౮౩

మ॥ వినయోపాగతగాన శాస్త్రవిలస ♦ ద్విద్యాధరక్రేణి భ |
 క్తినిబద్ధంబగుచట్టిగాన మనుర ♦ క్తిస్సల్పఁగా క్షేతరూ |
 పని కామోన్నతమాన్యపంబుపయిన ♦ న్యాసిల్లు నీశానునిం |
 గనెనిద్రాయుతయాచుస్వప్నమున స ♦ గ్రింబందు సస్మేరయై॥

చం॥ జయ! జయ! దేవదేవ! విల - సద్దయనొప్పెమదృష్టిజూచిమా
 భయమునుబాపి మమ్ముఁబరి ♦ పాలసఁజేయు మటన్నపల్కువి |
 స్మయమెదనొప్పఁగావిని ప్రస ♦ న్నతగాంచి నిరీక్షఁజేసి యే |
 మియుఁగెనకంత నిద్రఁగని ♦ మేలగువాక్కులఁగ్రమ్మఱిన్వినకా॥

శా॥ చంచన్మంచముఁ జేదనట్టితటి హా ♦ స్యంబొప్పువాక్యంబులం |
 గొంచెంబైన వినంగలేని సుదతీ ♦ కోటిస్ఫరద్రోత్తుము |
 త్సంచారంబున నయ్యలంగలిచి స ♦ త్సారస్వతాఖ్యాసనం |
 బంచల్లీలనునెక్కువట్టి గనెన ♦ ద్ధరంబున న్నిద్రోహా॥ ౮౬

గీ॥ సాత్వికోద్వృత్తులందుచ ♦ సమతగలిగి వైషయికపృత్తులం
 దుజై ♦ రేషగలిగి యొప్పుతత్సతిచేష్టగి రోభిల్లసత్సు పుత్తు
 చిత్రీకథం జెప్పు ♦ పోల్కి నొప్పె॥ ౮౭

గీ॥ ఆపెకుచపద్మతపృథా ♦ హృదిసేను॥ శై వలంబట్టులొప్పురో ♦
మావలియును । బాలుభేలనముంగూర్చి ♦ బ్రహ్మదేవు । చేతఁ
గృహమైచవేణువు ♦ గీతినొప్ప॥ ౮౮

ఉ॥ ఆజలహరిధారి, సతి ♦ కాత్మభవుండయి పుట్టిత త్కుచ॥
వ్యాజముచేత దుగ్ధమును ♦ బాసమొనర్చునటంచునెంచి యం॥
భోజ భవుండువేలుపుల ♦ బువ్వనునింపిచ హేమకుంభము॥
ల్లాజతగా నురంబున ను ♦ తారముగా సమకూర్చెనింతిన్॥౮౯

గీ॥ గర్భగతుడైనయపుడె య ♦ య్యర్థకుండు॥ దై వైతమాధ్యమి
కాఖ్య మ ♦ తద్వయంబు॥ నమలధీగర్వమగుట నా ♦ రమణి
దైన॥ హేమకలశాభకుచమధ్య ♦ మేవగించె॥ ౯౦

— ♦ కింకర భగవత్పాదపతారము. ♦ —

ఉ॥ సూర్యుండుమేషమందున న ♦ సుంధరజాతుండు సక్రరాశియం॥
దార్యుండుకేంద్రమందుఁ దుల ♦ యందు శనైశ్చరుడొప్పు
చుండెగా॥ నార్య కుమారుఁబోలె శుభ ♦ మైచముహూర్తము
నందుఁ గాంచెనా॥ శ్చైర్యముదోష భూసురుని ♦ జాయ సులక్ష
ణపాత్రుఁబునుని॥ ౯౧

చం॥ శివగురుండొత సూనునిశ ♦ కింబురుడించెడివానిఁ గాంచితా ।
శివజలధి న్మునింగియును ♦ శీఘ్రమె గీటమునింగి యంతభూ ।
దివిజుల నర్హులంబిలిచి ♦ వీడ్చునుతాంచితజాతికర్మమం॥
దవనిని గోవులనధము ♦ నత్తిజిహ్వముతోనొసంగెదా॥౯౨
కం॥ గజహరిగోవ్యాఖూండ్ల న॥ హస్తచై రముగల్గుమృగము ♦ లన్ని
యు నరితం॥ ద్యులొచ్చి మైత్రితోనెసఁగె జగద్గురుశుద్ధవం
బా ♦ గిం గచువేళ॥ ౯౩

మ॥ దివిజానీకముపుష్పవృష్టిగురిసె ♦ నివ్వంబుగానాడిరా॥
దివిషద్యారవధూటికానికరమా ♦ దేవరి గాంచుబుడే॥
సె నరిష్టస్వనయుక్తమా మహతిచే ♦ జ్ఞేయంకరుడొశివుం॥
డవనిన్జన్మమునందు కాలముననా ♦ హేయంచులోనుబ్బుదు॥

నీ॥ ఫలనూనవల్లవ ♦ పృథితి సత్తతికొప్పె; భూజాతలతికలు ♦ పు
డమిలోన నిర్మలాంబువులచే ♦ సగజనానగలెల్ల; సంబుదతతి
నున ♦ ర్షంబు నొనఁగె; వాయునన్బుగింప ♦ వాసితుడై వీచె;
దిక్కులన్నియునచ్చ ♦ దీప్తి జెలఁకె; సవలంబులు పృథక్కి ♦
ణాద్భుతార్చులఁదేజ; రిల్ల సర్వసుహృత్వ ♦ ముల్లసిల్లె॥

గీ॥ నద్యయాభిఖ్యమతవై రి ♦ హస్తపుష్ప కంబులిలజారె, నిగమశి
రంబులెల్ల నవ్వె, వ్యాసుహృదబంబు ♦ నననికాన నుంజె నా
భవుండు నృప ♦ బంధునపునా॥

కం॥ సుమనోగంధమై న త్సుమనోమలంబు; సుమన ♦ శుభసూ
చకమై సుమనోనిచయేరితమా; సుమనోవర్షంబుగుని ♦ జీ
ద్యముగాఁగె॥

ఉ॥ అర్యములోఁ ద్రిలోకియు ను ♦ రాగములోఁడ ధరాతలంబు వి
ద్విర్యునివిద్య నమ్రగు ♦ ధాసిలునట్లు నావతిదృతా
వర్య సమస్తనర్మణ వి ♦ భాసితుడై న తనాజుతోడ న
య్యార్య పజాన్యతోడఁగె ♦ ద్విర్య తేజసతోడఁ గాజలె॥

చం॥ శివగురుఁడంతఁ గాలపువి ♦ శేషములదిలకొనినట్టి భూ
దివిజుల సత్కరించి నుతు ♦ దిప్తపుచక్క నుచ్చయ వా
రవని నితంబు సర్వవిదుఁ ♦ జౌచు రిచించు సహస్ర్రాశి, శా
త్రవులగుపంశితాగ్రణుల ♦ భ్రాజతరుద్దియించిమించె॥

గీ॥ ఇంతయేటికి? భూతల ♦ మెల్లఁ దనఁచు; యశముచే వ్యాప్తము
గఁజేయు ♦ ననిరి పితయు; నాయువెంచినలేచు వా ♦ రద్దినెప్ప
లేకు విజ్జలమంగళా ♦ శీలమనరు ॥

శా॥ బంధుజ్ఞాతిసుహృద్విప్రీయాంగనలు శు ♦ భృప్రాభవారిప్తని
వృం ధన్యం గనఁ గాన్కలంగొని మహా ♦ త్సుక్యంబుతోఁ
జేరి యా గంధేభవ్రతిమానయానలు నిదా ♦ ఘంబండుఁ బూ
ణేందుసం బంధంబుం గనినట్లు భాలుంగనితా ♦ పంబెల్లజల్లార
గె॥

గీ॥ బాలుతేజఃబుచ్చే నూతి ♦ కాలయంబు దీపమేలేక మిగులసం ♦
 దీప్తమగుచుఁజీతకటిని, బాపజేసెడు చెలువుఁజూడఁ సకలజను
 లకు మిగుల నా ♦ శ్చర్యమొనఁవె॥ ౧౦౦

—♦ శంకరాభిధానము ♦—

గీ॥ శంకరానుగ్రహంబున ♦ జనితుఁడగుటఁ సకలజనులకుశమ్మని ♦
 శమ్ము నిడుటఁ! శంకరాభిధానున ♦ కంకితముగఁ జేసెజన
 కుండు సంకోచ ♦ సిద్ధికోడ॥ ౧౦౧

తొల॥ సకలశక్తియుతుండునై యును ♦ సర్వవేదియునై యును॥
 స్సకలతో నరజాతి రీతిగ ♦ శోభనంచి చరించె, నిం
 నుకమాసింపఁ దొడంగెనంతట ♦ శుద్ధకుక్షివిసర్వణం॥
 బలుమంబుగఁజేసిప్రాకరగ ♦ సంతసేన్వేసుతుండట॥ ౧౦౩

ఉ॥ బాలుండు డోలికంజెలఁగుఁపాచ్చినఁ గ్రాలఁగ నన్మనంబులెం॥
 తోలలిశంబులై యెనఁగెఁ ♦ దోరపుఁగాంతులసీమరత్నగు॥
 చ్ఛాలిని జూడనేర్వఁగ వి ♦ గాననసంతతి హంససంతతిం॥
 హాలె విసీలమై వాలె ♦ బుద్ధులునట్టులై యొప్పెనత్తఱిన్॥ ౧౦౪

సీ॥ బాలుండుప్రక్కఁ దాఁ ♦ బాదమ్ములండుమ్ము॥ వాదులడెంద
 మున్ ♦ వ్రోయ్యలయ్యె॥ యునును ♦ లెండ్లా
 మూఁహో పల్కఁ దైన్ బాదమ్ములండుమ్ము॥ తాతఁగొనిరి॥ సంచా
 రమును బాద ♦ సరసిజమునందు॥ నైరులు దశదిశలృపి
 రపును॥ గంభీరవాక్కుల ♦ పాదమ్ములండుమ్ము॥ నరులు కానన
 సీమ ♦ కరిగిదాఁగి॥

గీ॥ రంతఃబలుకంగనశవంగ ♦ మంతసేన్వె॥ వికలమయ్యెచు చికమ
 రా ♦ లకనికాయ॥ మహిమహిమధామనేశుని ♦ యభ్యు
 దయము॥ నెవరువర్ణింపఁగాఁగలా ♦ రీవసుమతి॥ ౧౦౫

ఉ॥ భారుణి విద్రుమాంచితల ♦ తాతతిసంవృతకాఁగ నింకఁగా॥
 శ్రీరవరాగపాటలఁగఁ ♦ జెల్వగువత్సభచేనొనర్చుచు॥

స్మేరుభనుర్ధరుంఘః గఘః మెల్లఁగ బాలునిలీలఁ బూనినం |
చారమొనర్చ భూప్రజలు • చంద్రనిభుండని పొంతుతింపఁగఁ ||

గీ॥ శిరమునందును హిమకర • చిహ్నముంట | నిటలమందును
భుజముల • శ్రోత్రీఫాల | లక్ష్మణములుంట స్ఫటికసందృక్షతనువి |
భాసితంజాట భవఁడని • పాజ్జలనిః || ౧౦౭

చ॥ వ్యసనములేనియట్టిబుధ • వద్యునకంచితవిద్యఁబోలే నీ |
తిసరణిసొప్పనట్టివర • దేవునకంచితరాజ్యలక్ష్మీయ |
ట్లనమలనచ్చరత్నమయ • యామవతీవతికాంతిమాదిరి సంత |
తనమును దల్లిదండ్రులకు • దానొనరించుచునుండె వృద్ధితో ||

చ॥ ఉరముననాగచిహ్నముఁ బ • దోడకజంబునఁజామరంబుఁజం |
దురుశకలంబుఫాలమున • దోర్దవ్యుఁజక్రధనుర్గదాదులు |
న్మిరముననాత్రిశూలమును • కెల్వమొనర్పఁగనొప్పబాలుచు |
త్కరమగువిస్మయంబొడవఁ గాంచితకన్నులుమూయ కెల్లరు ||

ఉ॥ సర్గములందుఁబ్రాభమిక • సర్గమువిశ్రమమంద, దేహభృ |
ద్వర్గమనాగతంబుమల • వంతఁబుగాఁగ సమర్థ్యలోకసం |
సర్గము చార్గతింగన ల • సచ్చభమోక్షమగమ్యతంగనఁ |
భర్గుండ విశ్వస్థుత్పజనఁ • బాలఁడేయఁగఁబుట్టెమర్త్యుండై ||

శా॥ వాణీశప్రముఖామరౌఘుతుండౌ • వారాశీశూణుండుతా |
వాణీసాక్షికసర్వవిత్ప్రొడయినం • బాల్యార్హముంజేసె న |
చ్చేదిబుల్బంస్తుతిఁజేయఁనాత్మమహిమఁ • స్వీయోరుమాయన్విని
ర్యాణాదుల్పనరించు కేశపుని సా • మ్యంబొప్పఁగా నత్తటి ||

మ॥ చవలాశన్విలసిల్లు శైశవపు సంస్థంజెందియు స్మంకరుం |
డవుడాత్మన్దన భూస్థలింగల భవి • వ్యద్యూతరాజివృతా
గవలాశాంతరశాయియాజలధిః • కాంతుండునొశార్జసా |
ణి పవిత్రాత్మను గుక్షిలోనఁ గలనానింగాంచు చందంబునఁ ||

ఉ॥ లోకము నిన్ని మేషసువి • లోకనసంతతినిక్షుజేసె ను |
శ్రీకమరీయపాలుని ను • శీలు నధిష్ఠితఁడౌ నిన్ముఖా |

నీకనుకర్ణపాళిపుట • నిత్యసుపేయసువాక్యజాలునిం |
 బ్రాకట వాసుదేవగతి • వామనలీలుని విప్రబాలునిన్ || ౧౧౩
 క॥ శ్రీమానిసికవాగ్విభుః సోమసమానార్భకునకు • సాంపును
 గూర్చెన్ గోమలమై సవమేఘుః శ్యామలమా కేశపాశసంత
 మసంబుఁ || ౧౧౪
 ఉ॥ వ్యాకులమయ్యెఁ బాశుపత • నైష్ఠవశాద్ధదిగంబరేందువా |
 ర్వాకనుబేరముఖ్యమత • వాదులచే నిగమాఘ దాని సు |
 శ్రీకముగానొనర్పంగ ధ • రిత్తిజనించి చరించుచుండె ఘో |
 రాశ్శత మిర్భవాటపిది • హరిశవంకరశంకరుంహహూ || ౧౧౫

—♦ ఆ శ్వా సాం త ము . ♦—

క॥ బాలేందులనితఫాలా! ఫాలసచ్చంద్రిరుక్ర • భాసితదశది |
 జ్జీలా! జయశీలస్మితలీలా! మహిమాగహనులీలానిరతా || ౧౧౬
 శా॥ శ్రీశారాధితకోమలాంఘ్రికమలా! • శ్రీకంఠశోభాలస |
 త్కాశేందుప్రతిహానభాసురసాధా • కారా! యతీశాంతరా |
 కాశస్థాంచితపాదసీరజ! జటా • గంగా! రవీంద్వినే |
 త్రా! శీతాగనుతాన్వితా! భాసికలి • ప్రా! మోహినీపూర్ణవా! ||

ఇది శ్రీ శ్రీమద్భిమిషసాత్యన్వయ ..... వేంకట
 సుబ్రహ్మణ్య శర్మభిధేయాలభీకృతంబైన
 శ్రీ శంకరవిజయంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ శంకర విజయము

తృతీయాశ్వాసము

గీ॥ శంకరమూర్తిజం
బూగూఢ నిరజానురక్త! ♦ పోషితభక్తా!
భోగీంద్రహార! సంశ్రిత!
యోగిహృదయుజవిహార! ♦ నౌసకలేశా॥

గీ॥ అవధరింపుము బాలచం ♦ కావలెనుఁడవని నీరీతి బాలతఁ
నందినంతఁ సకలవిద్యావిదంచిత ♦ సత్కులంబు లందు బృం
దారక్షల్పస్య ♦ మందిరపుష్ప॥

క॥ కమలాసతి, విద్వరుండౌ॥ విమలాభిదుండై నపుడమి ♦ వేల్పు
నకుసుతఁ ప్రేముఖతఁ బద్మమండను॥ విమలుండై పుట్టేశత్రుఁ
వితతులుబెడరె॥

క॥ సవనోస్మృతితయశుండై॥ భువి నొప్పు సౌభాగరాఖ్య ♦ భూసురు
నింటౌ॥ బవనుండు హస్తతిష్యఘ॥ లవరాఖ్యతఁ బుట్టె నరివి ♦
లాసహరుండై॥

ఆ॥ వె॥ ఎవనియశమునూడఁ నెల్లశత్రులవాక్య॥ నరణనొచియొప్పు ♦
సకలదిశలఁ దోలకాంచితాఖ్య ♦ తో నొప్పునెవ్వండు॥ పవన
దశశుభాంశ ♦ భవుండెతండు॥

గీ॥ మదవదరితతినిగ్రహ ♦ విదితకీర్తి యైస నందీశుండయ్య దం ♦
కాఖ్యుండనఁగ॥ సర్వవిద్యారహస్యవి ♦ త్వామియగుచు॥ భవ
మునందెళిలాదవి ♦ ప్రభవనమున॥

ఉ॥ పొందికమండనుండనేను ♦ భూసురుండై జనియించె నాశతా
సందులు చిత్తుభాహ్వయుండ ♦ సంగ జలేశ్వరుడుద్భవించెనా
నందగిరిపరిధ్వవిజ ♦ నాభపురోహితుడుద్భవించె నా
నందముగా ననూరుడు ససంసనుడై జనియించె నిమ్మహిళ॥

గ॥ జగమచివిడ్వస్సునా నిగ్జుల్లరుచరమగురుని ♦ చరణంబు జగ
చ్చరణము గివి కోలువంగ భూ సురపుంగసపుత్రిలగుచు ♦
శోభింపబోక ॥

గీ॥ భరణు భార్యాకన్యాశ్రుతి ♦ భావమునను గుర్తిండు ధాతశపి
యును ♦ నిష్ఠానిగి సుమతిగజయ్యె జత్రశి ♦ ఖండిజుండ
టంగు, సుమతిమృనిచి ♦ సయ్యెఁగనుచి॥

సీ॥ పూర్వహరిమందలము ♦ మునసికనొద్ద; సర్వజ్ఞకల్పుతా ♦
నావమునుల సుమతి ముగ్ధునితాచు ♦ నిగమంబులంబరింప;
వారలలోన దూ హరిసుందరెను కోసనముని పరా ♦ తన వేద
పరిసలము; హరికృతులపై ♦ నెలమనలన నర్జునంభవశబ్ద ♦
వారిమెప్పుడు యట్టి; యరివిందభవసత్తి ♦ యపహసించె॥

గీ॥ జానఁ గోపించి యన్నవి ♦ ధంబులైన చూపులంజూచుచా
నెను ♦ శాపమిచ్చు ధూతలంబున నోదుర్వి ♦ నీతురాలి కాం
తవైపుట్టు ననుసర్వ ♦ కతిస ననుచు॥

ఉ॥ అంబుజసంభవాంగిని చు ♦ రంతవిషాదముతోడఁ దత్పదా
జ్జంబులవ్రాలిమొక్కి పలు ♦ భంగులసంస్తతిఁజేసెనమ్ముసిం
నుంబహుమతులొనరుల ♦ తోడ బుషీతలువేడిరాత్మజా
తుంబహుదోషం పెంకిడను ♦ తోగనురీతిసతింగనందగున్॥

మ॥ అనివాణీనతియున్నునిద్రులుబ్రస ♦ న్నారద్యుఁగొస్తోత్రపా
నిజేయన్కుపివల్కుల బుక్కునమృషా ♦ లేశంబును వేడుగా
ని సరాకారుని శంకరార్ద్రుని సురా ♦ నీకస్తుతుం జూచినం
తనె యీకాంత నిజస్వరూపముఁగనుం ♦ దభ్యంబుముమ్మా
టికిన్॥

- మ॥ అనిదూర్వానుఁడు శారదాసతికి శా • పాంతింబువాక్రుచ్చీసం॥
తనె యాకాంత జనించె శాపగతిచే • త న్నోణతీరంబునం॥
దనయాత్మింబు విష్ణుమిత్రుఁడను గో • త్రాదేవుగేహంబునం॥
దుస సల్లపింబు కయై విదుషియై • మ స్టేభపంచాన్యయై॥౧౦॥
- గీ॥ సహజభవోన్మయము బా • మావధూటి॥ మానవతనందవలస
స • మ స్తయైయు॥ ఎలమనాపినవ్రాతను • దలంగజేయ॥
నెవరుశేషులుగాఁగల • కివనుమతి॥ ౧౧
- గీ॥ సకలమృతనిఁగుముల • సర్వశాస్త్ర॥ ములను గావ్యాదికంబుల •
లలననేర్చె॥ నితయేమిటి? కాకాంత • యెఱు గనట్టి నీజగని
లేదనుచు బుధ • రాజివలుప॥ ౧౨

—• మా హి స్మ తీ పు రి పక్ష స ము. —

- మ॥ ధరనోష్ఠంబురమర్ఘ్యసూసనిచయో • ద్యానాని నాకాళసం॥
చరదంభోజసుహృన్నిరోధచణ వి • స్తారోచ్చసాధానై॥
భరరాజన్వికసత్కుశేళయల స • త్యాసారసంఘంబునై॥
నిరవాదుగపయోధికన్యకన మా • హిష్మత్యభిభ్రాకమై॥౧౩॥
- మ॥ విలసత్సంగయజుర్ముఖంబులగు స • ద్వేదాళిచేనొప్పి వా॥
జ్జలనానాయకునై స వాదమునగె • ల్గిరిని నేనోకిగీ॥
తులంగర్మంబులఁ దామొరర్చుచునునం • గుప్తాస్మలగజేయుచీ॥
యలనొప్పారెకు విప్రులంజెలంగుఁ దా • నెంతేపురీరాజమై॥ ౧౪
- శా॥ ఆవీటంగలరాజులాకృతిని బా • హ్వరూఢి ధీశక్తి స॥
తేనీవాసత్తులఁ దుల్యులంగభవ రా • జీవాక్షమిత్రార్యభూ॥
దేవోత్తంస మృకండుపుత్తులకు భ • క్తిన్సంక్రీతత్రాణదా॥
సామీర్థ్యనములందు నారదహరీ • నాత్మోచ్చవప్రాభవులై॥ ౧౫
- గీ॥ సాధోన్నతత్వపు • సరణివాకొననేల? యంబరచుంచి శి • రంబు
లనినఁ బరిభాగభీరతఁ బలుకనేటికి? సదీ; శానుఁడి యాకృతి •
నూస ననిన॥ సరసులసారు ను • చ్చముగ నేలవచింప?; సుమ

ధురజీవన • దములె యనిన | చుపవనవాప్తవం • బువనర్జితముఁ
జేయ; నేల? యుద్యోగవంబుఁ • బోలుననిన |

గీ॥ తరుమలెల్లరు గంధర్వ • తరుమలె యగ | గూపమును జేయనే
ల ని • రూపణంబు? ! సురపురమెసాటి యావీటి • శోభకెన్న |
నన్నింటినిగానవత్తు • లమరియుంట॥ ౧౯

— • మండుకమి శృంగీయశాసము. • —

శా॥ అట్టి ధురజీవనమును గొమరు • తాత్పర్యంబు విద్యాబ్ధిదా |
ధీవై ద్యపురాదాటిచే మనమునం • దీపించు కవ్వంబుచే |
దేవా గండుగుదేశికోత్తముఁడు ర • క్తిన్ మార్గముం బాపం ద |
తేనాగుభవమైన సారసుధం దా • నేవించి యొప్పరెకిన్ ॥ ౨౦
గీ॥ అట్టిగాత్రీసుకాగ్నిఁ • పట్టియగుచు | మండనుండం విశ్వరూ •
పుండనంగ | నామయుగ్మంబుచేనొప్పి • నలినభవుఁడు | పుట్ట
మాహిష్మతీపృథ్వి • పట్టణము॥ ౨౧

చం॥ క్రమముగ శుక్లపక్షపు మృ • గన్మటలాంఛనుగీతి మండనుం |
డమిగవిలాసుఁడై లిపుల • నన్నిటి నేర్వంగ నంశం దండ్రీయ |
ప్రమమగుహాచురంబుల • సస్మృతిఁ దానుపనీతుఁగా నుతుం |
గ్రమముగఁ జేసి దేశికున • కాశగతుంబానరించె విద్యకై ॥ ౨౨

ఉ॥ అంగయుతామంబుల గ • యంబుక గౌతమపాణినీయశా |
స్త్రీంగిశముఖ్యవిద్యల న • హీనమనస్కుఁడు చెప్పునంతలో |
నం గురుడొనటంచన గు • రుంబుగ నేర్చెనంగ వింతలే |
దంగములాగ మంబులు • నాతఁడపూర్వముతాస్పృశించుటన్ ॥

నీ॥ కల్యోద్ధృతాచు ని • మ్మయిమాంకరంగుడై; హరిశంకరుల నా
త్మ • నభినవించి | పాపహారియైన • యూపగానన్నిధి; కంఠేవ
సద్యతుం • డాచు నరిగి | కలిమూలహమంత్ర • ములఁ బఠిం
చుచుఁ గ్రుంగ; దేవర్షిత్వప్రిభ • క్తని బావర్చి | యహరీశున
కుభక్తి • సర్వవ్రతయోబిచ్చి; గాయత్రినుతినిఁ • క్కగ
నొనర్చి |

గీ॥ అమలమేధాప్రదుండైన ♦ యగ్నిఁ దృష్టుఁ | దేయకమిథల మం
త్రరా ♦ జం బవిత్రి; మైనచాచిని వ్రేల్చుచు ♦ కనఘట గురుని
ద్వండ విద్యలఁబఱియించె ♦ మూడనుండ॥ ౨౪

కం॥ కొమరునిగీగరిమంబును | హిమమగ్నముకాంచి తుట్ట ♦ నెంత
యునెనసెం | కనుకన్న సుహృదులుమాగు | సమయంబునఁ నితలు
సంత ♦ సంబును ననరే? ౨౫

ఉ॥ దేశికవర్యుఁడెంగట ను ♦ భీమకేళిరుండైన మూడనుండ,
డాశుగతైత్వ్యశీకలిమి ♦ ముగ్ధుని బాహుమండయ్యె రా
కాశశిఖోలా నూననము ♦ గాఢంబు బావజవితావరదేసినా
దేశ రతీన జీవ యుతి ♦ జెప్పెను విద్యల గూడననుక॥

ఉ॥ అహిమయిప్రుఁడాత్మభవు ♦ శయ్యె యెల్ల పూర్ణహృదయను |
త్సాహముతోడ దేశికుని ♦ పన్నిధికి విన్నవించేసి జే
వా? హిమమిదు శిష్యులను ♦ పగలగుండుచునున్న నిందియు |
త్సాహముతోనుండుగొన్సన్ ♦ భావములెల్ల విన్నవనమాగతిన్॥

— ♦ ఉభయభారతీనుండవ్విశ్రాంతి మోదయము. ♦ —

చం॥ గుణవతి భారతీనతిస ♦ శుభ వదిలు నుగ విశ్వరూపా |
ద్గుణముల సుందరాకృతిని ♦ గూడినవానిగ నెన్నడై సుధీ |
మణియగు వానినే పతిగ ♦ మూలసమంతులగు నెఱుఁగు |
ద్గుణముగ్రహించు నాతిమతి ♦ గోరుకొన గుహాసవగతిన్॥

గీ॥ ఉభయభారతీనద్గుణ ♦ విభవ మమృత హృదిభవగలు దానిశ్య ♦
రూపుండవని | సురవరేణ్యులుచలుక న ♦ త్తరుణి నాశ్శు నాయ
కినిగాఁగఁ గోరె ♦ మనంబునగు॥ ౨౬

త॥ వె॥ బకరనొకరునూచు ♦ నున్నకంబులుంబు | లందొంజనించె ♦
సంధునలన | స్వప్నవర్షనంబు ♦ సంభాషణంబును | పొంది మే
లుఁగొంచి ♦ పొలుపుఁదక్కి॥ 30

మ॥ కలలం గాంచినతీరు మేల్కని కనం ♦ గాలిక యన్యోన్యవా |
రలచేతన్ హృతచితులె మదననం ♦ తాపంబు కెట్టివఁ జెం॥

—♦ మండనవిప్రజనకుడు కన్యాపూజమునకై పాదలనంపుట. ♦—

చం॥ సరసచంద్రుడోయెను నను • సంభవుడొకగ్రహించికన్యకా!
వరణక్పితిం బవీరులగు • వారల బారుల బాదులగుప ని,
ర్వురును బవిశ్చక్రశోణనన • గోధముం గలమూఁగొందిర!
స్త్రీతి నివినాపగాగముల • దాఁగివధూవగణాభిలాషచే॥ 30

ఉ॥ దండిగసర్వవిద్యలను • దాబులుగించియు జన్మగూగుణీ!
శుండతిభక్తిగోల్వంగ వ • సుంధరయందుఁ బ్రకాస్తిగాంచెనే!
మండనపండితుండ తని • మ్యాసదాంబుజచేణున కనె ।
యుండుదుఁ దండ్రి! నిత్యము మ • దుత్సుకసిద్ధిసోనర్చు
పావోగిక్॥ 31

గీ॥ శ్రుతిపుటంబుల బుత్తివా • క్తతి, భూసు! రుండు గ్రోలుచు
నుండఁగా • మండనార్థ! జనకసంపేక్షితులు సవ్య • సచులు
విశద! యష్టలిర్వురు వారులా • యాతులైరి॥ 32

సీ॥ వచ్చినయట్టి య • వ్యసుభామదర్శయి; నర్హోపచారాల్లి • స
ర్పజేసి! విశ్రాంతిపొందిన • పిదప మెల్లంగ వాఁ; యాయాసక
రణం • బడుగ వాన । లనిఁ మండనపండి • తుని తండ్రి, త్వ
త్సుతా; శ్రుతవయఃకులనుశీ • లతల బుత్తిగ! బోలుసంచును
విని • బాలనువరియింప; మచు బాస వచ్చితి • మమలభిషణ!

గీ॥ మండనుండును బుద్ధినా • ఖంకలగురుఁ బోలుఁ దావకపుత్రి
నా • పుడమివేల్పు । పట్టికొనఁగిన మణియుగ • ప్రతిభఁగాం
తు! రిర్వురునటంచుఁ బలుకఁదా • నిట్టులనియె॥ 33

శా॥ నాకున్మీరనుమాటసమ్మతమె, యై • నక రాత్రిమద్యోషతో!
నేకాంతంబున సంప్రతించి యటుపై • నేనిూకువాక్రుత్తు నా!
భీకాభాన్యలతోడఁ జెప్పఁగవలెక • లేకున్నఁ గష్టాప్తులం!
దోకంజాననవంశ్యులార!నతుల • స్థుఃఖాబ్ధిలోముంతునూ॥ 34

—♦ ఉభయ భారతీ జననిజనక కర్ణాటకము. ♦—

మ॥ అనిభార్యంగనిసల్కు భూసురుఁడు రా • జాగారమందుండిపు
త్తుని యల్లెక్కుకుకూర్చిఁ బెంచుకొనుని • ద్యుష్టాత్రిఁ బ

తీర్థం ద్విజాః | గ్ర్యుని సత్కర్తు క్కతుర్వంసార్పణం ద్విజాః ♦ గ్ర్యు
ల్పక్తనేతంచ, రే! మని తెల్పందగు? నంచెల్లునుబలా! ♦ యా
పై ససర్వంబనన్ || ౪౩

శా॥ శ్చరీత్రిన్వచియించుభ ర్తసి య నా ♦ హేలావతీరత్నమో
సారాసారవిదీశ! మిఁకుండెలుప ♦ నామధ్యమేవావరో!
ప్సారుంజప్పును వేదలోక్యమున నొ ♦ ప్సౌభ్యం సంపద్యతుం
జై రమ్యాన్వములై యోగ్యురకుం గ ♦ స్త్ర దానమి
యందగున్ || ౪౪

చం॥ నితర గనదూరము న్వియచి ♦ పునరుత్సృజితముఖ్యసం
గతాతెలుగంగ శత్రువులు ♦ గా పుకావున నేమిచేప్పన
మ్మతిగననన్న భర్తయను ♦ మానిన! యునిమతిన్వచియ నె
ల్లతుకును? భీష్మకుండుహరి ♦ కాన్మననానక తానొసంగచే? || ౪౫

గీ॥ ద్వారకావిభుడైన యా ♦ శ్రీరమణుడు | తీర్థసేవాచ్ఛలంబు
నె ♦ దిరుగుచుండఁ గుండచేతుండునొ భీష్మ ♦ కుండు తనదు
తనయయైనట్టి రుక్మశేఁ ♦ దుండుకొండె || ౪౬

ఉ॥ ఏనుధకుంబటంచు మది ♦ సుచకు దురయకాన్మని నయం
బేమహితుండొన్న్వ వరి ♦ యింపంగజేసెనొ నైదికాధ్వనా
భీమశి భట్టపాదుండు ను ♦ యునునీతని జననన్న వో
భీమశి యానెట్టిగ నని ♦ తెల్పంగశక్యమే? యుంచిమాచినన్ ||

చం॥ వినుమిలలోన విపునకు ♦ విద్యయైభాగ్యముగాన యన్యమా
భవమ్ము భవమ్ముగాదు సతి ♦ తంబు దిగంతవిహారయైన వా
నినె నెనువెంటగంటి భర ♦ ణిం జరియించునుమీ; సువిద్యమా
నిని! భరణీశ-హోరపరి ♦ నీతమునై క్షయమొందజెన్నుచున్ || ౪౭

మ॥ భర సంపాదనక్షణవ్యయనిమి ♦ త్తొనన విత్తంబుండు
త్తరమా చిత్తమునెంతో చింతగనఁగా ♦ నాచేయునిత్యంబుండ
స్మరథాత్రిరమాణంగనాస్వజనసం ♦ ఘంబుచ్చ చేకొందురం
చురుభీతిగనుచుంటచే భవికీలే ♦ దూహింపసౌఖ్యంబిలన్ || ౪౮

ఉ॥ కొందఱు ధాత్రినీధనము • గోపితముంబొసరింతు లుభయై
కొందఱుదానిఁ గాలమొనఁ • గూడినఁగూడ భుజింపఁజాలరీ
చందముగా ధనార్జనము • జాలనొసర్చి ధరిత్రిశైట దా
నిం దిలకించి తస్యదులఁసితమృన్ పారియింతురంతయున్॥౫౦

కం॥ కొందఱు కష్టముచే ధన | ముం దిగిసేరిగడించి • మోహం
బున దా | నిం దిగిసేరితలమందును | బొందుగ దాఁపంగ జలమె
పోవఁగఁ జేయున్॥ ౫౧

గీ॥ కన్యలఁ బరింబు పితృపి • కటమునలను | నుంపరా దెంచుచేన
న • నువిదపెట్టి కాకపూర్వము స్వక్తఁ • గనిఁ బితరు
లధికనాంకయారన • లనుభవింతు॥ ౫౨

ఉ॥ ఏలవివాద మాత్మభవ • నేనరవృచ్ఛగోర్త నూపయే |
లిలవచింపనానా గ • లేన నొండుట మేలటంచు నా |
బాలమెలంబు వో • య్యున్నచని పుత్రిజరి యా |
బాలగుడించి యావిధి • బల్కను నస్సలభానమేర్పడన్॥౫౩

కం॥ శ్రీవిశ్వరూపజనకుఁ పుధావుకరితసుతునిఁ జిరుఁ • జంపించెను
భూ | దేవులనిరువుర నాడెన | కేనిధిఁజెప్పదునా? చెప్పు • మీ
వోపట్టి॥ ౫౪

ఉ॥ చంచలనేత్ర తండ్రియును • బక్కనిఁబల్కులవిన్నయంత శో |
మాంచమిషంబును న్ముదిము • పైకొనఁగా నచియించె లోనవ |
రించెనుభావముం బితృమ • తిద్యతయంబు ప్రహర్షమందఁగా |
నంచితండ్ల నతజ్ఞనకుఁ • డంతటను తరమిచ్చెదాననే॥ ౫౫

కం॥ అంతట భూసురముగళము | సంతోషిని జగకగేహ • సంచర
దమలా | సంతామరునొక్కనిఁ గొను | చెంతయునేగొంపుగతిని •
నింజ్జకుసరిగెన్॥ ౫౬

గీ॥ పదియునాలుగుదినముల • పై నమెలంగు | మిత్రతారాలసద్దశ •
మూతిధియు | యోగవతిని ప్పలగ్నముం • దు భయభార | తినతి
లిపించి దానివై • దిక్కునకంపె॥ ౫౭

ఉ॥ అంతటవిశ్వరూపగురు • సంతకము నివహితేష్టకార్యులై ।
సంతసమొప్పు జేరిరిద్వి • జన్ములు వారలనిర్మలాస్యసం ।
క్రాంతవిలాసముంగని స్వ • కార్యపుసిద్ధిని సన్నయించి తా ।
సంతయుఁదుష్టిసందెనుమహీసురుహ సగలేఖగాంచుచున్ ॥౫౦॥
కం॥ అహిమమిత్రుండత్వ । తాహముతో విప్రతికి • దగురీతి
సమూ । ల్యాహీనాంబరములనిడి । తాహర్షముఁ గూర్చె జ
ప్పు • దగు మాటలచేక ॥

— • మండనమిత్రుఁ డవాహత్రుత్వము. • —

మ॥ హిమమిత్రుండు ద్విజత్రీయంబు తనతో • నేహర్షముంగూర్చు
వా । క్యములంజెప్పెనో? వానిఁ బుత్రుఁడు వ • క్కాణించి
హరాబియం । దుమునుగంగనొసర్చి యంతఁదనుహ • తుంగేహి
సినా ఘోషే । యుమనీషు. దగునట్టికార్యముల న • త్యజాహి
యై చేసెదాక ॥

ఉ॥ బంధుజనప్రియండు నతి • పండితుఁడౌ హిమమిత్రుఁడాత్మసం ।
బంధులఁగూర్చి సూనుని వి • వాహసమంచితకార్యసంతతి ।
స్పంధిలఁజేయఁబల్కి విల • సద్ధిషణామణులౌముహూర్తవి ।
త్సింధులఁబిల్వఁబంచెను వి • శుద్ధముహూర్తపచారణార్థమై ॥౫౧॥

శా॥ దైవజ్ఞావల్లివచ్చి యుక్తసుముహూ • ర్తంబున్విచారించి భూ ।
దేవోత్తంసునితోడ నేర్చున నివే • దింపంగ నాతంబున ।
ద్భావంబొప్పు బహుజ్ఞభూసురసుహృ • త్పంథావ్లితోఁ దూర్యసం ।
ద్రావంబుల్వలస్థిల భూషల సుతున్ • రంజల్లఁజేసెవ్యధిక్ ॥౫౨॥

గీ॥ మాన్యగుణఁబుత్రుఁ డెట్లొ • మరుఁగఁజేసి । బంధశిష్టాదిస
త్పరి • వారిమొప్పు । గీతవాదిత్రన్యత్తపం • గీతమెసంగ । శోణ
తటమునవిడిసె భూ • సురుఁగుతుష్టి ॥ ౫౩

గీ॥ శోణతటమునవిడిసిన • చొప్పు విష్ణు । మిత్రుఁడొకఁడై యోగ్య
వా • దిత్రములను । నెదురుకొనియర్చునీమ • దా • నెడముదం
బుఁ । గని తనదుగేహమునకుఁ దో • డొ • ముచునరిగ ॥ ౫౪

1

మ॥ హిమమిత్రున్పుత్రసోదరాన్ ప్రియుతుఁ దా॥ హృష్టాత్కుండ నీవీయ
గోష్ఠిఁజూసంధంచితకంబననమునం • దానీనుఁ గాఁజేసి హా
ర్షమునరగూర్చెనుచాక్కులన్నమధుప • ర్కంబై ననత్పాత్రన
ర్థమునుంగూర్చియునంగి యిట్లనుమహా • కొతూహలం
బోవ్వఁగన్॥ ౬౫

ఉ॥ మత్కులమిన్ద శక్తిఁగనె • మార్చితనందెనుమద్భవంబు భా
వత్కవిరీక్షణంబున న • వంబగునాదృతిఁగంటఁ గానివో
వత్కులశేఖరుండవగు • సామ్యుండవేడను? నేనునేడ? నో
విత్కమనీయ కర్మమున • విస్తృతభాగ్యమునుమమర్త్యుఁడు॥

కం॥ నేనును నాతనుకాతయు॥ గోనిచయుము గృహము ధనముఁ
గోవిదవర! యా॥ యానిఖలుముఁ దావకమా॥ గాన భవన్మతికి
శక్తి • కలదే? యిచటన్॥ ౬౬

ఉ॥ పండితచారిరత్నమ! భ • వత్ప్రియదర్శనమయ్యెఁ బుత్ప్రిన
వృండనకారణంబున మ • నంబున కెక్కుమహర్షమయ్యె నా
మండనుతండ్రివల్కుఁ గను • మంబులముల్బవదుక్తులద్యుతా
ఖండముదంబుఁగూర్చెఁ దగు • గణ్యసమర్చకులిట్లువల్కుగన్॥

చం॥ అనియిటులిర్వరర్హ వచ • నార్థిని హర్షమునంది రందఱుం
గనిరి విశేషమోదమున • ఖండవిహారములస్థలసత్కథా
ర్థిని హననంబుల స్సకల • లీలల మంగళగీతవృత్తవా
ద్యనిచయుమర్తతీంజెలఁగె • నాశలలోఁ బ్రతిశబ్దమెచ్చుగన్॥

గీ॥ సహజసిద్ధసుకూపవే • షములచేత నొప్పకన్యావరులకప్పు •
మభయులఁబరి॥ కర్మమొసరింపవలెనను • ధర్మనియతి॥ చేనొన
ర్చిరి యంగనం • స్మియనువేగ॥ ౬౭

ఉ॥ మంగళయ్యనంబున మ • మంగలులెల్లరు నవ్వభూవరా
చ్చాంగములందలంకరణ • మమ్మతరీతిసోనర్ప వారిది
హ్యంగవిలాసనిర్జితము • నై చెలువుంగనదయ్యెనద్ది, భూ
మంగులవర్తనంబని న • మృద్ధముగాఁగయినేసి రేర్దియున్॥ ౬౮

శా॥ దైవజ్ఞాల్పహువిజ్ఞానైశను ముహూ • ర్తస్వచ్ఛకాలంబుఁజే
టివారంబును గూడియామకలకం • కిన్నారతిస్సమ్మతిఁ
బ్రావీణ్యంబునఁ బృచ్ఛచేసి విదవం • బద్ధేక్షణాప్రోక్షణా
గావాసంబగువాసరంబె నుముహూర్తాగ్ర్యంబటంచెంచుచు॥

ఉ థ య భా ర తీ మం డ న మి శ్రీ ప రిణ యః ॥

ఉ॥ శ్రీహిమమిత్రేపుత్రుఁడు వి • రించినమానుఁడు విజ్ఞానపు
త్రీహృదయాంబుజాతము ధ • రితిప్రయన్వికసింప నుచ్ఛక్తా
తూహలమాత్మయందమరఁ • దూర్ఘరవంబుసెలంగ వేదా
భాహటవేదమొప్పఁ బ్రేమ • దాకరమూనెస్వకీయభావకా॥

చ॥ జరిగెఁగరగిహోతన మ • జవృతిమద్విజలాసమితితా
స్ఫురితచతుర్విధకుృతివ • చోనిచయారవనంగతూర్వభా
స్వరమురజాదిమంగళను • వాద్యనికాయయుతాంగసామ్య
వరమృదుగానహానకవి • భానకనాట్యనికాయమయ్యడ॥ 20

శా॥ భేరికాహళదుందుభిధ్వనుల వి • ద్వేదధ్వనిన్గాయసి
నారీలాస్యకలావిలాసితనుగా • నపరోద్ధ్వనిం దిక్కువెం
ప్పారంబూనెను విష్ణుమిత్రతనుజా • హస్తాబ్జమున్మండతా
ఖ్యాతరాజద్ధిచమిత్రేపుత్రుఁడు స్వహ • స్తాబ్జంబుచే నర్చితా॥

అ॥ వె॥ ఎవ్వఁడెద్దికోరు • నెన్నెస్తువునుగల్ప తరువుఁబోలెఁగూర్చి •
తరుగనట్టి ముదమునంబెరపుడు • ముద్దియజనకుండు • మండ
నార్యపితయు • దండిగనబ॥ 21

ఉ॥ అపయివిశ్వరూపుఁడు, బృ • హత్కుతుకాంతరుఁడై స్వగృ
హ్యసూ॥ తోప్రపహితప్రకారమున • హేమమమునగ్నినొసరి
యంతఁడా॥ నాపయినేల్చె లాజలఁ ద • దాహుతిధూమము
నాపెట్టిల్చె న॥ దూపుఁడొసింబ్రదక్షిణము • దొయ్యలితో
నొసరించె నగ్నికా॥ 22

ఉ॥ హేమసమాప్తితోపితబహుద్విజ్ఞానై హిమమిత్రేపుత్రుఁడు
స్వమఖిల్లకృదత్రవర • వృద్ధినిగాంచి స్వబంధువర్గము॥

స్వామవచస్సులందనివి • సాగంగవని యహశ్శతుష్కము |

స్వామను గూడిదీక్షుంగొని • పావకుసన్నిధినుండ హృష్టుడై ||

గీ॥ పరిణయంతై నపిదన న • న్నగుండు తనదు | వేశ్మమునకేగె బ్ర
స్తాన • విధిచొనర్చు | వధువుగొని తల్లిదండ్రులు • నరుసజీరి |
పలికిరివిధి వత్సల • భావమొప్పు || ౭౯

చ॥ వినుమవధానయుజ్జతిఁ బలిత్రహృదంతర! మండనార్య! మా
తనయ కుచంధయాభ మదిఁ దానిసుమంతయుఁగురైఱుంగదా
డునునవయస్కలంఘిని • కోలికూఁగును బంతులామఁగు |
క్షీనిత్యధఁగాంచి కేహములు • కిరెసున్నముమందినవ్యసన్ || ౮౦

గీ॥ ఈమెయొక్క ర్తటంచుమే • మింటిపరుల | దెలుపకుండుటజేసి
యా • కలికి వాని | జేయనేరదు గానవి • కేవలయను దన
యయందును బోలె ద • న్దయునుజూపు || ౮౧

మ॥ ఒకనాఁడొక్కయందితాత్మకలితుం • సుర్యసురుండేగుదెం
చి ఈమారీశుభలక్షణాలి గెరి మా • చెంతచ్చుమీసింది సా
యకమాకోనెచ్చెల్లు మితనయ నూ • హావట్టుకన్నర్తగా
ని కలాదాంగియె, పల్క చుగిముగఁజ • న్నే? యూపెయగ్రం
బునన్ || ౮౨

క॥ సర్వజ్ఞతాంకమిలనీ | దర్శికరవేణికమరు • దగుసమయమున
దిర్వ్యరువిప్పులువాదము | సుర్వరజేయంగసాక్షి • యునివయె
కానాన్ || ౮౩

ఉ॥ ఇట్లనిమాకుఁదెల్పిబుధుఁ • జేసెనిజేచ్చ నసంతరంబు మే |
మిట్లుగృహంతగ్రథయగు • నిందిరకోడలటంచునెంచి యె |
ష్టట్లుగేహకృత్యముల • బాలచొనర్చగనీక భక్తి నె |

గీ॥ ఈపయత్తకువచియింపుఁ • డీపలుకుల | స్నుషను గాపాడునట్టి
దా • సుదతియగుట | నీకునిజ్ఞేపమయ్యె నీ • కోకిలగళ | గాన
గృహకృత్యములమెల్లఁ • గానునేర్చు || ౮౪

ఉ॥ బాలత నొప్పుః గుప్పలుగ • బాలికలందుదొసంగులెన్నో, స॥
 చీల్చలవతుల్పశుల్లనగఁ • జెల్లదిలన్ననమెల్లఁగూడనా॥
 బాలతయందుదొషముల • పారముగాఁగలవారమాచు నా॥
 బాలతఁబాసి శిక్షఁగనిభవ్యులమైతిమిగాదె! నేటికి॥ ౮౬

చ॥ వరజనసీమతల్లిగని • పల్కనశక్తములస్మదీయహృ॥
 త్సరసిజముల్కరీరమిది • సాకుము తావకమంచు నేరుఁజె॥
 పురుగద? యైచనేసనిన • పట్టున నేఫలమానో? యట్ల యా॥
 వరజనముత్రి కిష్టులగు • వారలుయుక్తిగఁజెప్పనొప్పగున్॥ ౮౭

క॥ అనివిష్టుమిత్తుఁడల్లునిఁ • గని వాచ్యసుభాషితములఁ • గాతుక
 మొప్ప నివించి తనతనయఁగనుఁగొని యనుధీప్రదవాక్యరాజిఁ
 ననుభూతరుడై॥ ౮౮

చ॥ పొందితి నమ్మసీహాకయ • పూర్వమహాదశ నట్టిదానినా॥
 నందమునేర్చునుంగలమ • నంబువరక్షణజేయుమమ్మ; యి
 కగదగదమ్మ; బాలత యఁఖండముదమ్మును మాకుఁగూర్చున
 ట్లందఱికిట్టిబాల్యమునా • హర్షముఁగూర్చదు నమ్ముమమ్మరో!

చ॥ రమణిఁ దల్లిదండ్రులెక • రగ్రహపూర్వమునందధీశభా॥
 నముఁ గనుచును రావెచుక • భర్తనధీశునిఁగావచింతుర॥
 త్యమలమనీషులట్లగుట • నమ్మరొ భర్తృపదాబ్జమేళర॥
 ణ్యముగఁదలంపుమట్లయిననాతి! జయింతువులోకయుగ్మము॥

శా॥ అమ్మా! భక్తి నొనర్చకమ్మ; ధవుడా • హార్థాయై రానివో॥
 సొమ్ముల్ పూసకుమన్యదేశములకీ • శుండెగువో నింక న॥
 చ్చమైసట్టి మహర్షిశేఖరసతీ • చారిత్రముత్కృష్టమా॥
 నమ్మఁ గావుననీకుఁదత్సరణి నూ • సంజెల్లునెక్కాలము॥

క॥ భోజననిద్రలుచెల్లుచు రాజానన! పతియనంత • రమ్మున నతి
 కా! యోజ విపర్యాసంబగు నోజననీ మేలుకొనుట • యు
 న్నొనంబున్॥ ౮౯

మ॥ పతిరుష్టుండగు నప్పుడం గనయఁ గో • సంబూనత్యంతశాం
తతఁ జతంబునదాల్చి మోర్చికొన శాంతంబానునర్వంబు నీ
గతిఁ జిత్రేశుండు నిర్మలాత్మకగుచో • గామ్యంబుసిద్ధించు న
క్షతమా సద్యశమబ్బు నోర్చుననె సత్కామంబులీడరడిక॥౯౩

గీ॥ భర్తృనన్నిధియందును • బరపురుషుని మోముగని పల్కఁ
జనను పు • త్రీమతల్లి కాంతకేకాంతముననేల • మంతనంబు
టంచు మనినొచి విమనస్కుఁ • డగుచు భవుఁడు॥ ౯౪

మ॥ పతినేహంబున కేగుచెంచినపుడో • పద్మాక్షి గేహంపుగ్గు
త్యతిథిగానూని దుగ్ధతంబతోయమునః బాదదవ్యంద్యసంక్షాళనం
బతిభక్తిబాంధవించి హృష్టుడగున • ట్లాత్మేశునింజేయుమో
నతి చిత్తంబుననై హింకంబగు సుఖాశంకెండకశాంతము॥౯౫

చ॥ ధృవః-టలేనచో బాం • ధృవలింతికివచ్చునెడలఁ • డగునర్చ
కొనఁ బువలె వేషున్నచు వం శవిదాహమగుదు రాశ • చను
బన్వాడర॥ ౯౬

చ॥ తిలసుమనాస! చూడుము మఁ దొనలిచంగులబోలెనత్తమా
మల సనుజన్మస చయస • మంబుగఁజూడుముదేవరాధి బా
వలగనుమన్నలంగనెను • ఫక్తిఁ బులఁ నితేని మిత్రభా
వలసితులొదు రమ్మనో! భక్తిఁ త్పియభేదమొనర్చుకొండెకా॥౯౭

చ॥ అతులహితోపదేశనిహి • తాంతిరులై గురుబంధువర్గ స
త్కృతులగు నవ్వధూవరుల • ని వ్యదధీశనివేశసంస్కృతే
శితులనొనర్చె నత్యమల • చిత్తజునా హిమమిత్రుడంతగ్గు
త్యతనినొనర్చె మండవలు • ధ్రువవరుండు సభార్యుడై యట॥

చ॥ మరలఁ బ్రసన్నదుర్వసనఁ • మూనియెసంగెను శాపమోక్షమా
సరసిజసంభవాంగనకుఁ • జామగో? సర్వవిశిష్టుడైన శం
కరయతి సర్వవేత్తృతక • ఖండపుసాక్ష్యమొసంగి నీగతి
న్యటలెడటంచుఁ దానుభయభారతియచ్చిఁగనొప్పినందుచే॥

—♦ ఆ శ్వాసాంతము. ♦—

కం॥ బాలేందుమకుట! గిరిజా! నాభీకాబ్జాప! పాప ♦ నా! నాకథు
నీ! మాభీ! మేరుశరాసన! సీలగళస్ఫురిత! సక్మనీమినుతాఖ్యా॥

మ॥ నిగమోత్తింసపదంబునంభవ! భవా ♦ సీభాగసంపన్న! ప
క్షగరాటల్పశయానమార్గణ! గణే ♦ నద్యోతితోత్సంగ! సం
గగతీచ్ఛద్వినుతా! నుతావన! ఏనౌ ♦ కస్మయమింద్రాక్షుచి
త్తగతశ్రీపనపద్మ! పద్మభవనుత్యా! మోహిపీపూర్ణవా!॥ ౧౦౦

మాలిసి॥ సురనికరనితాంత ♦ స్తూయమానాచ్ఛలీలా!|

కరతలధృతిహూలా! ♦ కంజనేత్రాభ్యుచేలా!|

నిరతవినతభక్తా ♦ సకపాలా! యవేలా!|

దుకలితకటాక్షా ♦ ధాన! ఘాఢాత్మజేశా!॥ ౧౦౧

ఇతి శ్రీమద్భవిషిషాట్వన్వయ.....వేంకట

సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయంధీశ్వరంబై స

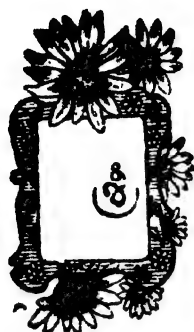
శ్రీ శంకరవిజయంబునందుఁ

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము

చతుర్థాశ్వాసము

జానిప్రముఖమర!

రాజశిర్ధస్థులకీరట • రత్నద్యుతివి

భ్రాజితపదనీరజ! శా

రీజ! పశుపతీశ! • శ్రీసతీశా॥

శ్రీ శంకర బాల్యాభివర్ణనము

గీ॥ అవధరింపుము; విప్రగే • హమున నాత్మ మాయచే బాలుఁ
డగుచు ను • మాధవుండు! మదిని జనకుండు ముదమంద •
మొదటియేట! నే, గ్రహించెను వర్ణాభి • నిన్వృభాష॥

శా॥ అంతనొండవయేట నక్షరవిద • గ్రాహసయా బాలుఁడ!
త్యంతోల్లాసత నక్షరంబులను వా • యంబల్కఁగానేర్చె న!
తాస్వీతుల్వల్కుపురాణకావ్యముల సం • తస్యద్ధతోడన్వినె!
స్ఫుంజై నన్వీనకుండ సంచితమనీ • ఘండంతయున్నేరిచె॥ 3

చ॥ గురుండమర క్తితోడఁ దన • కున్వచియించినవిద్య సర్భకుం!
మరుతరమేధతోమత బ • హుజ్జాలు మేలనఁగా గ్రహించుచు!
స్థరనకుఁ గష్టలేశమును • గూర్చక తోటిసతీర్థరాజకి!

స్థురుసముఁడౌచు నగ్గురుఁకున్నమకూర్చె గమంబ్రహ్మమున్
గీ॥ రజముతో నామనెడఁగూడ • ద్విజతనూజఁ డారజ స్తమము
లకు న • నాశ్రితుఁడుగ! నుండి దండిగ విపులన • ఖండమేధ!
తోడఁ జానంద సుజనులు • కూడిమెచ్చ॥ ౫

క॥ విధివిహితచౌలసంస్కృతః సుధిమావిప్రాత్మజాంగ • సుషమ
రహించె॥ బ్రహ్మతాజ్యాహుతివర్ధితః మథితాగ్నిజావలఃజోతే •
మహితంబగుచున్॥

చ॥ ఇతరజనోపదేశనిర • వేషసూక్ష్మకలితావసీసుప ।

ర్వతనయుడా గమంబుల న • వప్రతార్హరసోల్లసత్సుకా
వ్యతితి నఖండకర్మశన • యప్రముఖాఖిలశాస్త్రపాళి న
ద్భుతిముగఁ దాఁబటించ బుధఃపుంజములెల్లను సంస్తుతింపఁగన్

క॥ త్రివిధేజ్యచాతురీజయః కృతమలధీకలితుఁడై మ • హిందగు
నతనితో॥ విదితనిజవాగ్నినిర్జితః మదవనరాతులు బుధులన •
మర్దులు వలుకన్॥

చ॥ ఫణిపతివాక్త్రస్కరణ • బాలకసక్రమవాక్యరాజిధో॥

రణి విని వాదినంతతి, తి • రంబుగ యుక్తివాజితోత్తరం॥
బలుపరిమాణమిచ్చుటకు • నైనఁ బ్రమాదమునంపు, వేదవి
ద్గణ గణనీయ బాలకన • కాశమునం దనమర్థముంటకున్॥

ఉ॥ ధీమణియందు సజ్జనను • తింగను నియ్యనఘండు దుర్మతా॥

రామములన్నియున్నుల వి • రాజిలువాక్యకుశారధారల॥
న్నామవిహీనమానసఁబుఁ • నర్పఁగ సంపదనీయసవ్వచ॥
స్సోమనిరస్తులైరి విమ • తుల్ న్యమతస్థితః జేయనేరమిన్॥

క॥ యమునాజనకసువర్చః సమతేజఃకలితబాల • సమలంకృతివం॥
శము నతులంబుగఁగివగురుఁ డమితానందమున నెంచె • సంతర
మందున్॥

— శంకరపితృవియోగము —

చ॥ సుతుఁడు సమత్రయుండయి న • చోనిచయావచనీయలీల న॥
ద్భుతముదముంబొనర్ప జర • తో య్ముతుఁడై జనకుండు లో
నఁదా॥ సుతునుపనీతుఁజేయఁగ వి • శుద్ధముహూర్తమునెంచు
చుండనే॥ మృతిఁగనె నొర; భానుభవుఁ • డెంచెను మర్త్య
క్షతాక్షతంబులన్॥

మ॥ సుతుని గాంచుటదుర్లభంబు, ధరఁ దత్సానుప్రభావేక్షణం
బతిపుణ్యప్రభవంబులన్న విబుధఁ వ్యాహరమీనాటికి
క్షీతమయ్యెన్మహాకష్టసంగతిని నం • సిద్ధించె బుత్తాస్తి, గా
ని తదీయోపయమిట్టివానికెటులే • నింగూడనే చూడఁగన్॥

డి॥ ఈవిధిగాలసానితు మ • సీసురుఁ గాంచితదీయపత్ని దుః
ఖావిలచిత్తవీణామి • నాంబుభవప్రభవాశుభిందువుల్
భావహాసేభుజ్యము • పోలిక నుండెను నత్తుచద్యయి
న్లావుగఁ బొందిట్లనె గ • శధ్వని గిద్దనమై చెలంగఁగన్॥ ౧౪

మ॥ హృదయేహ! భవవీయసన్నిధిని నే • నేహోపమున్లక నం
పదలం గల్చకమట్టులిచ్చెను భవ • త్పాదాబ్జముగ్నంబు న
మ్ముదమొప్పార హృదంబుజాతమున నా • మోదంబుతో
నుంచి చే! యదుఁగాడే? పరిచర్య నిట్టినను న • య్యో! వీడఁ
గాఁజెల్లునే॥ ౧౫

సీ॥ బహుజన్మకృతపుణ్య • పరిపాకమున నాదు; హృదయసీరజ
మిత్రోపదమనైతి వనుచు భక్తశ్రద్ధలను బూని కల్యంబు;
నన లేచిమీపాద • వినతిఁ జేసి భవదీయవిధుతుల్య • వదన
వీక్షణానర్చి; కేహకార్యాని ను • త్సహమొప్ప! దుర్రతగతి
నొనరించిఁకుతుకంబువికసింప; సత్తమామలకుఁ బ్రోపత్తితోడ ।

గీ॥ సకలపరిచర్యలనొనర్చి • యకలుషాంశం గంగమున నొప్పు మీ
యంచి • తేంగితంబు నెఱిగి వర్తించు నను వీడి • యరుగ
నగునే? భవుకవిద్యాతాంభోజ • భవుండ! భవుండ!॥ ౧౬

చ॥ నిరతము నంబుజంబులవి • నిర్రతకాంతులఁగానొనర్చుడే
వనపదయుగ్మమున్వీడిచి • నైచి మదీయమచంబువేటునే ।
వర్జసనుగోరు స్థిల్లసిత • వారిజసన్మకరందసక్తభృం
జముణి యన్యసూనతతిఁ • గాంచి రసంబుచు గోరిలఁగోరునే॥ ౧౭

సీ॥ భవదీయపాదంబు • భవసేవనమొకాని; హృదయమన్యముఁ
గోర • దించుకయును భవ్యయృష్మద్గుణ • ప్రణుతిఁజేయుట

తక్కఁ; బుద్ధుఁడన్యంబును • ద్వాక్కు నాథ! జీవితేశ్వర! భవ
ద్భావతుష్టినొనర్చు; కర్మముల్నిరతము • గములొనర్చు
నార్య! వీక్షణమాత్ర! • నాహ్లాదమిడుముష్మ; దాస్యవీక్షణ
కోరు • సత్సలపును

గీ॥ చేతులియ్యవి త్వజ్జల • జాతతుల్య! పాదయుగళంబు నొత్తన •
ప్పట్లఁగోరు! నిట్టిననువీడియేగనీ • కెట్టిఘనము! భవుకవిద్యాజి
తాంభోజ • భవుండ! భవుండ॥

ఉ॥ దేవుఁడోలె మిమ్ముల మ • దిన్పజియించుచునుండునట్టి న
న్నీ వనుభాసలిన్విడిచి • యేగుటయు క్తమె? వత్సరత్రయం!
జ్ఞా నపుత్త్రు! నెవ్వరికి • సర్వణజేసితిరార్యపుత్త్ర! మీ!
తోవిలుధాలయంబునకుఁ • దోడ్కొనిపొండు ననున్పవత్రియన్॥

మ॥ నిరుపేక్షణ మొక్కకల్పమగునో • నిరేషపత్నీక్షణా!
యని గాత్రోననినట్టి యుష్మదనురా • గాధిక్యమేమయ్యె? మీ!
కునుఁ ద్విడనశక్యమైనయెడ నా • కుల్యాసముండేయుఁ నన్వి!
ర్గనివాసంబునకున్న చుగొనుచు నే • గంజెల్లునోనాయకా!॥ ౨౦

నీ॥ సుతుండినె వత్సర • త్రిరయుండు, నాయనా!; యరుచుండఁ
గాఁ బ్రేమఁ • గవరిరేల? జ్ఞాతినంచయము నం • జాతకవృం
బునఁ; జాటియుండఁగ నీరే • జూడరేల! బందుగులెల్ల నం •
ప్రాస్తదుఃఖంబునఁ; బలుమాటు పిలిచినఁ • బలుకరేల?
మిత్రులెల్లరుచు న • మృతబాహులగుచుండఁ • గాంచనై నను
లోన • నొంచరేల?

గీ॥ బుధులుమిముఁగని దుఃఖించు • నిధముఁగాంచ! రేమి? పాటల
నిటుపిల్వ • రేల? నాథ! కాంతలెండఁజూచాడ నొ • క్కింత
యైనఁ! గన్నుదమ్ములఁ గలరేల? • విన్నమస్య॥ ౨౧

మ॥ అకటా! భర్తృవిహీననై ధరణినే • నాత్మన్మరింపంగనిం •
చ్చుకకాలంబునునేర, నీపయినుహ • శోకాద్బిదాఁటంగ నా!

కింక మధ్యర్థసదృశసద్దేశయే కా ధీ, సత్పథంబంచు నెం
చి కృతాన్వయ్యలలో బడంగనతి తాఁ జిత్తంబులో నెంచగన్ ||
శా|| ఆనారీహృదయస్థభావమును స ధ్యస్కాలనిష్ఠుల్బహు |
జ్ఞానుల్మున్న యొకింగి యిట్లనిరి మా ధీసాధ్యస్సమీక్షించి, యో
హో నారీమణి! సాహసంబిటుల నీ ధీ కూనంగవర్తంబె? త్వ
త్సానుస్సద్గుణ నేకిచ్చిచనను ధీ ద్యోగించితో? చెప్పుమా ||
చం|| సుతునకు నెంచుచుండగ ధీ ధీ త్వమువాయదికింటిలోననో!
నతి! భవదన్యసంశ్రియమే సంగమ, చూడగ; నీవటన్న నీ
నతిగతిగోరుచుంటివిట ధీ బాలకుడెవ్వధివృద్ధినందునో!
మతిఁ బరికించియాపయి స మంజసమా గతిఁజేయుమమ్మరో!!
చం|| అని జనరాజవల్క్యునిని ధీ యానతిలోఁ బరిశోకముంచి వ
హ్నిని హృదయేశుదేహము దహింప సనాభులగోరి వారిణ్డె
దనవిభుపారతాకికముఁ ధీ దత్పరబుద్ధినొనర్చజేసి హా
యనమితదీక్షదాజరిపె ధీ నాత్మభవుంబ్రియమొప్పుగాంచుచున్ ||

— శంకరవిజయము —

చం|| ఉపనయనంబుఁ బంచమసఁ మోదయమందొనరించుటెన్నశా!
స్త్రువరిగతంబె కావున బు ధివ్రవిచారితమా ముహూర్తమం
దుపగతమోదయై సుదతి ధీ యోగ్యుల బంధులఁగూడిపుత్త్రుని
చ్చపుమతినంపె దేశికుని ధీ సన్నిధికిన్వృతిగానొనర్చగన్ || ౨౬ ||
కు|| క్రమమొప్పుగ పడంగయుక్కురిచితుఁ ధీ బంధుభ్రమింపెన్నమ
గ్రముగాదేశికునొద్ద బాలుఁడు కుశా ధీ గ్రప్రస్థురన్నేధనా |
సుమనోగ్రప్రవిభాసు నల్పతనుభా ధీ సుం బాలుసీక్షించి లో
కము సంవిస్మయమందె దేశికునితోఁ గాంచెగమన్వ రమున్ ౨౭
కు|| తోటికలార్థులవ్వటువు ధీ తోడుతఁ బాతములంబరించుచు
స్నాతివహింపరీదృశల ధీ న్మతిఁ బాతితుఁడేయ వీటనే!
పాటవియద్దుఁ డింకనొక ధీ పాటి బుధుండసమర్థుడంచుఁ దా
నూటికిమాటికిందలఁచు మానసమందునఁ దద్గురుండహా || ౨౮ ||

గీ॥ చెందుమూఁడు నెలల్దేలి ♦ కుండుసెప్పు పగిది శంకరుడభ్యస్త ♦
నిగముడగుచు । నక్కడక్కడ గురుతుల్య ♦ ఘ్రిగ్గాంచె ।
నవనిజనులెల్ల మిగుల సం ♦ స్తవమొనర్చు ॥ ౩౦

మ॥ భ్రతులన్ధాతయెయోఁ, దదంగములగాఁగ్ధ్యంబోలుభాత్రిస్పృహ ।
స్పృతుల్యండు తదర్థపాళి వివరిం ♦ పంగా శ్రుతిప్రోక్తక
ర్మతతిన్వర్ణనఁజేయజై మినియె పా ♦ రాశర్యసింబోలుఁ దా
చ్చుత్తివాగార్జభవిభోధమూలముననా ♦ శోభిల్లగీర్ణిలుడై ॥ ౩౧

ఉ॥ తర్కముగాంచె, గాపిలమ ♦ తంబుననందె నఖండమేధ, న
య్యర్కునిఁబోలెఁగ్రోలె నురఁగాధిపయోగపయోర్పురిన్మహా ।
దర్కదభాట్టుట్టగత ♦ తత్త్వమెఱిగె, ననేకయత్నసం ।
పర్కజనిర్మలాద్యయి న ♦ పారసుఖుఁడందె బాలుడై ॥ ౩౨

గీ॥ అర్చకాభ్యస్త నిఖిలవి ♦ ద్యాసుఖంబు నద్యయామలసుఖమం
ద ♦ యడఁగియుండెఁ గూపమందుండు పానీయ ♦ మాపగా
జి లంబులను దాఁగదొక్కొ లో ♦ కంబుచందు ॥ ౩౩

— ♦ శంకరుడు దరిద్రసతీనిలయంబునకు భిక్షకరుగుట. —

గీ॥ ఇలనతండ్రిట్టులగురు ♦ కులమునందు । వాసమొనరించుచు సతీ
ధ్య ♦ భాసమానుఁడగుచు నొకనాఁడు భిక్షార్థ ♦ మై దరిత్ర ।
భూసురావాసమునకేగె ♦ ముదితుడగుచు ॥ ౩౪

ఉ॥ వచ్చినశంకరాఖ్యవటు ♦ వర్యునిగాంచి దరిద్రపత్ని, తా ।
పోచ్చయవారకా! భవుక ♦ యోగ్యభవాదృశసేవఁజేయునా ।
నచ్చరితుండె ధన్యుఁడు ప్ర ♦ జాపతి వంచనఁజేసె మమ్ము యు ।
మృచ్చరణార్చఁజేసి యొక ♦ మారునుభైత్యమొసంగుండఁగె ॥

నీ॥ కుతవకాలమున నా ♦ గతుతై నవతి యతి; ప్రముఖాతిథుల
కెల్ల ♦ నమితభక్తిఁ బాద్యార్ఘ్యములనిచ్చి ♦ భవ్యాసనంబున;
నుపవిష్టులనుజేసి ♦ యపుడె తుష్టి । మృష్టాన్న మొసఁగి సం ♦
హృత్తచేతన్కుల; నొనరించి నత్కృతి ♦ నొనరఁజేసి । తగుగతి

సంపదగా • దగు, నట్లొనర్చిన; నుభయలోకములందు • సభ
యుండగుచు;

|| సర్వస్వజనమనిపాతుఁడ • మర్సింపగు; నట్లుగాకున్న దమ్యుడై •
యవనిలోన; నిన్విడగుఁజుమ్ము, మాదృశ • రిక్షిజస్మ! మున్నఁ
జొయిచ నేమున్న • దన్న! ఫలము: 31

| ఉన్న కొలంది వానియెఱ • కూర్జితభ క్తునత్తుబుద్ధిలో!
మన్ననలోకనన్నమిక • మానిసియత్తు నొనర్పజెల్లు, లే!
కున్నచు జౌర్య క్తతల • లోకముకొనని లోనెఱింగి నీ!
కన్నమిడంగ శక్తిగన • నైతిగదా! జగదర్చ్యపాదుకా! || 32

|| దీనవచనస్సరీగతి స • తీమణిపల్కుచు నావ్రతించు స!
న్యానితుఁడేసి యామలక • మాన్యఫలంబునొసంగ నావ్రత!
కానుఁడు దర్శనీసుకృత • సత్కృతినంది తదీయదీపవా!
జీనిచయంబునుంగని క • నెం గరుణార్ద్రమనీష సత్తతి || 32

—• ఆమలగృహణానంతర లక్ష్మీవ్రతము. •—

|| ఆముని సంస్తుతించె గమ • లాతునతినిధుసోదరిందరి |
దామ్రయవారిఁచేసెవము • భామరసంఘసతీసమాన్వత!
స్నీమముతోడఁగూడి నవ • నీతసమానమృదుత్వయు కవా!
క్రొమ్ముమునన్దరామరున • కుం గలరి క్తతఁ బొపుబుద్ధిలో || 33

శా। శ్రీనాథాచితవక్షమందొనరు నే • చిద్రూప, స్వాహాస్వధా!
ఖ్యానాభిన్వలసిల్లు నేజనని, సా • ఖ్యంబిచ్చు నాత్మీయనా!
నానామంబులనెంచుమాత్రమున నే • నారీవతంసంబు, నే,
నానారీమణి నెంతు నెప్పుడును స • త్యంతంబు భక్తిన్మది ||

శా। తల్లీ! నిన్నుఁ దలంతు భక్తియులేచి • త్తంబందు, నావిన్నపం!
బుల్లంబందుననుంచి భీతమగునా • యుల్లంబు నిర్భీకమై!
యుల్లాసంబున నుల్లసిల్లునటులో • యోమామణీ! చేయుమం!
చల్లెలన్మృజయింతు నిచ్చలు సరో • జాతాదిసూనంబులక || 34

సీ॥ చింతామణీపీఠి ♦ కాంతరిస్థంబగు; దళసహస్రము గల ♦ తమ్మి
పై న| రంగుబంగరుపుట్ట ♦ మంగంబునం దాల్చి; నలలితరత్న
భూ ♦ మలధరించి| యబ్జాభిధానశు ♦ భాసనయై పాణి; యుగ
శంబుచే బద్ధ ♦ యుగముఁబూని| బంగారుకుంభంబు ♦ లం
గరద్వయినూని; సామజయుగము మ ♦ జ్జనమొనర్పఁ|

గీ॥ బాకవైరిముఖామర ♦ లోకమెల్ల| సన్నతులొనర్ప దేవతా ♦
సారసాక్షు| లఖలపరిచర్యలనొనర్పనలరుపట్టి| యమ్మహాలక్ష్మి
నర్చనా ♦ మాతృనెంతు॥ ౪౧

సీ॥ హరియురస్థునివిభా ♦ స్వరశయ్యపై లీలఁ; బవలించుచుండు
నే ♦ పరమసాధ్వీ | దారిద్ర్యరూపభూ ♦ మీరుహచ్ఛేదకు;
తారమై పరంగు నే ♦ సారసాక్షి | నకలసంపద్రీత్న ♦ నికరంబు
నకు సీర; రాశియై యెసఁగు నే♦రాజవదన | భక్తచిత్తమయూర♦
పాథోద యగుచు నే; యమ్మ సత్కరుణార ♦ సముద్రము॥

గీ॥ నఖలలోకంబులేనతి ♦ నఖములందుఁ| దోచు, నిర్జరజలజవి ♦
లోచనాళి| మాళిరన్నప్రభాభాసమానపాద| యైన శ్రీలక్ష్మిని
న్నిత్య ♦ మాతృనెంతు॥ ౪౨

మ॥ తిరమాభక్తిఁ దలంతు నన్నహము సా ♦ ధీరత్నమున్నక్తమం|
దిరసంస్థామరరన్నమున్విధిమహా ♦ దేవాదిదేవాంగనో|
త్కరసంపూజితదివ్యరత్నము, స్వభ ♦ క్తవాతచేతోంబుజ|
స్థిరవాంఛాప్రదరత్నముస్ఫురధినం ♦ సిద్ధాంగనారత్నము॥ ౪౩

ఉ॥ అంబ! కదంబ సూననిచ ♦ యొంచితకేశకలాపవర్తిరో|
లంబ! కరద్వయాధృతవి ♦ లాససరోజకదంబ! పంచబా|
ణాంబ! పదద్వయానమద ♦ జాదిసుపర్యకదంబ! భక్తచి|
త్తంబులనుండుదేవి,నత ♦ తంబుఁ జెలంగుత మన్మనంబున॥

—• లక్ష్మి సాక్షాత్కారము •—

మ॥ అని యాశంకరదేశికేంద్రుడమల ♦ వ్యాహరపాళిస్తవం|
బును జేయంగఁ దదీయసంస్తుతివచః ♦ పోద్భూతసమ్మోద

४५

४३

४२

౪౫

25

654

סדק

• వించిరెవీరి? తెల్లు మద • పేక్షణపాశులు కాగలారు? నీ

వించుకయైన నొంచక య • హీననుతిం బొనరించినాడ వో!
పంచముఖావతార! యని • పద్మ వచింపంగ శంకరుండనున్॥

గీ॥ అంబ! యియ్యదితివ్యభ • లంబు, దీని నిపుడు నాకింక నీసతి •
యవరిగణ్య! పుణ్యయై దీనికిందగు • గణ్యఫలము దయనొ
సంగుము దయనీయ • తముడనె న॥ ౫౩

ఉ॥ ఈవిధి శంకరుండు వచి • యింపంగ సంతసమంది యమ్మహీ
దేవుని గేహముం గనక • తిష్ఠ్యలవావృతము బొనర్చి మి
త్యైవలి విస్మయంబుగన • నంత ననంతసతీవతంస మి
చ్చావిధినేగె బిమ్మట ల • సన్మతులెల్లరు హృష్టచిత్తులై ॥ ౫౪

—• శంకర భగవత్పాదాభివక్షణము. •—

ఉ॥ శంకరదేశికేంద్రుని ల • సన్మహిమంబుచుగాంచి హర్షరో!
మాంకుతితాగులొచు నన • యంబుఁబ్రశంసఁబుచ్చిట్లు ని
ష్పంకనివాసమందు సుర • శౌఖ్యలుట్టల్లరణితలంబున
స్థంకరుఁడతఁడెవ్వ విల • సత్ఫలమిచ్చు సురద్యితేష్టుడై ॥ ౫౫

గీ॥ ధారుణీసురవేశ్మంబు • ద్యౌర్నివాస! వాంఛనీయసమస్తసం •
వద్యిశిష్ట! ముగను రచియించి యంతట • మూర్త్యమట్లు గురుని
సన్నిధిశాస్త్రాల్లి • నెలకొనినెఁడు॥ ౫౬

కం॥ కమనీయలైన కాంతలుఁ | దమకుందిగుపతినిఁజెంది • తనఁదెడి
భంగి | న్ముమనస్కు నితనిఁజెంది ప | రమభాగ్యమునందె నుర్వ •
రం గళలెల్లన్ ॥ ౫౭

గీ॥ సాంతరాధసమగ్రవి • ద్వాల్లి నభ్య! సింది యద్భుతకీర్తివే •
జెలఁగు శంక! రాద్య సత్తనువునమాన • కార్యకథన! మైన
నోర్వంగలేనట్టి • శ్రీనిఁ జెందె॥ ౫౮

కం॥ సరసిజశోభామదధి! క్కరణచణంబై కలాప • కరలాలితమై
పరగర్వహారి యగు శం! కరుని పదద్యయ మనంత • కాంతిం
జెలఁగె॥ ౫౯

చం॥ జలము హిమాయతన్నమును హస్తినచో నుపలంబునుండిన |
జలజముపుట్టినప్పుడు వి • శాలశిలాస్థలివచ్చునీరసం |
కలితసరస్సుకల్లునెడ • గంజము తద్భవమైన యప్పుడా |
జలజము శంకరాశ్వపద • సామ్యము నంది చెలంగు నిధరకా॥

కా॥ శ్రీమచ్చ-కరహస్తయుగ్మమును వా • రిప్రోవ్యవాభంబటం |
చామాసీం ద్రుని యాస్యము స్విజవతుల్యంబంచు వాకొందురి |
చ్చామాద్గంబుల నర్చమిద్దగునె? • చ్చామంబువచ్చుంబున |
న్నీమంబ్బాగం బావమునె, ద్విజవాసీకేళ్యమానాస్యముచే॥
॥ అందితయోగులాత్మహృద • యాంబుజమంతలి నచ్చరీతిం గా |
విందుటనెంచి రత్నవర • విందము నా త్మహృదింబునంబులం |
దుంచెద రాస్యమింద్రముఖ • హోమభుగౌళుమరావనత్సధి |
న్మించు నజలం గంజమును • మీఱు బదంబుజమాస్యమా
విధుక॥

౩-౨

చ॥ ఘనతరమోహనాశకము • గామముఖాంబులంకికము బా |
పనిచయభారవారక మ • పారమభేరభక్తికంబు గా |
పనుదము దత్తబుద్ధిపరి • పక్ష్యలక్ష్మీమాయాగ్రామ |
వనకరశంకరోత్తమ సు • పాదమఖంబుఖంబరంబుకా॥ ౩-౩

మ॥ పదసంతాడనజవ్రణాంకితవివ • స్వత్సూనుశాహుంబు స |
త్పదజుతాడననాశితాశ్శితరిపు • పగ్గోహవిఖ్యాంశితం |
జెద నూహింప బరాత్పరుండెయన స • య్యెం గాననేతల్లన
త్పదముం జెందు మహాత్ములంగభవతా • పంబందలేనాటికొ॥

మ॥ కపలీలాభ్యుదయంబు సెలయను వి • న్నాణాబుగానొంది య
వ్యవధికి నెవ్వసరస్వదీయమహము • న్న్వీపింపఁగాఁజేసి నై |
జవరాలోకమున బ్రహ్మచరమమున్ • సున్నముంజేయుచు |
స్పష్టసరుండునొకకాథయని య • ప్పశ్రీహదాబ్జకృమం |
బవురా! తాపము బాపునాశుగతి నా • హ్లాదంబిహంజియనై |

- చ॥ శ్రుతివిదులార్యపాదపరి • శుద్ధసమస్కృతియా? తదీయవం!
దితపదమా? విముక్తినిమ • దివ్యపథంబని యాచరింతుర!
ద్భుతకలహంబునేను బరి • పూర్తివచించెద నార్యసేవనా!
రతపదకంజరేణుపరి • రంభణమిచ్చు విముక్తి నంచొగి॥౬౬
- గీ॥ క్షేత్రసస్త్రిచ్చదంబున • జెలగు శంక! రోరుయుగమొప్పె దు
గార • వోదితాచ్చ! సేనరూపితవేదండ • వీవరకర! శస్త్రహర
దివ్యశోభాపి • శస్త్రమగుచు॥ ౬౭
- క॥ స్థాపితకథరము మూఁడ౯ హాటకవల్లరులఁ గూడి • యలరిన
యెడన! మ్రేటితిరికాంచీయుతకటి! సాటిగనంజాలి మిగుల • జా
నగుధరలోన॥ ౬౮
- మ॥ ౭.కహస్త్రిచ్చునఁ గోశరూపనిగమాం • తోల్లాసముబూనియె!
న్యకరంబందు విబోధముద్రొగిని చు • ర్వాహినిక్షిప్తకం!
టకసంఘోద్ధరణంబొనర్చు ఘనుడో • నానొప్పె సంపేక్షక!
ప్రకరంబీక్షనొనర్ప నమ్మహితుడ౯ • ర్యస్తోత్రపాతుండునై ।
- చ॥ కమలము కల్పవల్లవని • కాసముచందిన శంకరాద్యహా!
స్తములిక మద్విలాసముచు • దస్కరణంబొనరింపకున్నె? యం
చు మనమునంగు నెంచి నిశ • చోరులకుం దగుకాలహూట న
స్తమయమునుండి యుగిసముఁదా స్వదళారవమున్నెచెడిక॥
- గీ॥ తల్పువలెనుండు శంకరా • నల్పమాంస! లాంఛితోరస్థలంబొ
ప్పె • నాజయరమ! సకలలోకంబులకు నేగి • శ్రమమునంది!
నెయ్యమున నాశోయుంచిన • శయ్యనాఁగ॥ ౭౦
- కం॥ కరమొచ్చారును బహిరం! తరరపునిగ్రహముజేయఁ • దగి పరి
ఘాశీ! హగహూచు జయస్తంభయు! గరుచిం దద్భుజయుగం
బు • కాంత్యధికంబై॥ ౭౧
- గీ॥ తామసనాశతంతుమి • త్రవ్వమంది! శారదహిమాంశుకిరణాతి •
శాయి శుభ్ర! తనుజెలంగుచుఁ బ్రేక్షక • తరికి హర్ష! చాత
యగుచుఁ ధదీయోప • వీత మొప్పు॥ ౭౨

మ॥ నిగమాధ్యాయుల నాలకించిన జనా • సేకము హర్షంబు నె

చ్చుగనందం బ్రతివక్రహృద్వితతి గంచుచున్న గాంగవ్యసా

వనిగంబుల్లటవిస్మయించిన పను • ధంహాచు రంజు నా

భగవత్పాదార్పణావమతి • భం జందె నాశ్శేష్యమై॥ 2౪

కం॥ అనుగ్రహచక్రంబునని మనవిరత్నంబకాంతి • హాస్వరయఃగ

మృద్ధునిచ్చుచున్నవనితి • కనదించుమహూభకాంతి • సామ్య

ము నందె॥

2౫

కం॥ భావితమృత్యురతి • క నాశ్శేషసాశ్వతము చ॥

కీర్తిలభితి మృత్యుతి పతి • హామరచక్రంబునన్నయెన్

స్థిలంబున ని నూనితి వి • భావమునావమంతిరట్టి కాం

తిలపితి మృత్యుయింతి॥ కెలువందె విహాసమయ్యుతి॥ 2౬

కం॥ అనుగ్రహ చక్రమును • భావితచక్రంబునందె చ॥

నామృతంబు గాలపాదమున • కీర్తిమున బ్రభవించె, కం॥

స్థితిమృతావృతించె • కీర్తి మహానామ కాం సద్రుచి

నామృతంబున నావహించు బాంధవభ్రాతృదంశ్యమునందుదానిక

కం॥ మహానామృతం • కీర్తిమృతంబునందె చ॥

కీర్తిమృతంబునందె స • విద్యరపుత్ర మిష్టమృతం

కీర్తిమృతంబునందె సట్టికమ • నామృతంబునందె సట్టికమ

నామృతంబునందె సట్టికమ • నామృతంబునందె సట్టికమ॥ 2౭

సీ॥ మహానామృతం • దీక్షామృతంబునందె • యంబున సట్టికమ • నా

నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నా

నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నా

నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నా

నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నామృతంబునందె • నా

గీ॥ లంకకునిపక్షుకాచ ని • పృథ్వీకదుగ్ధి వారినిధివీచికలంబోలె •

వలలు రామ॥ పండుకార్యభరితీ • కులనుబోలె॥ శంకరు

కటాక్షతతి మొప్ప • నంగ నిలను॥

2౮

మ॥ అతిహృక్షతికంటకాకులము, మీ ♦ నాంకాన్నికీలాకులం
బతులూ ర్నిప్రథకర్దమంబును, మహా ♦ యాసప్రదాధ్వంబు, స
ద్భుతివిధ్వంసక మామయాభిధగజో ♦ దీప్తంబు నైనట్టి సం
స్మృతిహాపశ్రమముం బాకార్చు సుధవృ ♦ ష్టి దత్కృషేతా
వభిల్.

౮౦

ఉ॥ అంచితలందురగురుము ♦ ఖాబ్జలసద్భుతిత్రపుండ్రమీ
క్షించి దయాసముద్రుడగు ♦ శ్రీగురుజేరగ వచ్చునా త్రిమా
ర్గాంచితయానయైన విబు ♦ ధాపగయంచు, ద్రయ్యాశిరోర్థము
ల్పించరచింపగల్గిన య ♦ మేయయశస్త్త్రయమంచు నెంచెదన్॥

చం॥ సుమతులు లోన నేయనఘుంజూచినపిమ్మట వర్ణమైన రూ
పముగలకామునిసతీక ♦ భాతిగనెంచెద, రట్టిశంకరా
ర్యముని, యునూమనోహరసురమ్యశరీరుడటంచు మించురూ
పముగలవాడటంచును బ్రపంచమెటుంగదొకో! మనంబునన్॥

చం॥ జనతతి యజ్ఞతాగహన ♦ జాలనిసాతితమై భవాఖ్యకా
ననదహనస్ఫులింగముల ♦ సంతమనోవ్యధక జేయఁదప్తమా
చునుచిలరుండఁగాంచి దయ ♦ మాస్తులనొచ్చ సువిద్యజెప్పమా
ననియిప్పిడి శంకరుడ ♦ నన్వటమూలగజేతుఁ డొప్పెడిన్॥

మ॥ పసిటప్పంతతి తాపచింతలను బా ♦ పం గోపనారాతిదు
ర్మదియుక్కుహకపాండితీచక్రతి ధీ ♦ రత్వంబునంజేయఁగా
మదితుంపై బుధవర్మండిధిరను జె ♦ ల్పందంగ నైభాషికా
దిదురఁ తస్సులఁ గంపమొప్పె లయమొం ♦ డెగల్మషేహా
త్కథన్॥

౮౧

చం॥ స్మరవిజయంబునస్సకల ♦ సంగతివిత్తమునన్ముఖేద్యు
న్దురువరుడై నశంకరుడు ♦ గోగణపుండగుశంకరుంసునుం
బరిగణనంబుజేయసమ ♦ భావులె, కానియొకంపుభేదమ
ధ్వజపరిక్షకుండితడు ♦ తత్క్రతునాశకుడయ్యమేతుండున్॥

కం॥ కలనై నననుకరించెను॥ సలలితుబుధుఁగనము నిఖలం జగముల
లోనం॥ మలతనకుఁజూచెయనుచో॥ నిలుఁగాదనిచెప్పనెవ్వఁ రే
ర్పమనారత్॥

౮౬

—శ్లోహము వివరణము—

చం॥ ద్యుననవుమధ్యఁగిల్పితరుంఁయూఁగముఁజోతె, సురాగపాలియం
దువికసిత్తఁసూనచయం ♦ శోరణి, నావికసత్పుమాభిభృం॥

గవిత్తతిత్తి, సర్వసుర ♦ గగ్యగుహాత్తమనద్గుణాని॥

న్ననశమె, సంఖ్యమించుటజ ♦ నప్రచయేహలక్ష్మిర్ధరాస్థలిన్॥ ౮౭

సీ॥ కామనస్తువునుము ♦ క్కలుగాఁగఁఖండించె; సాచేహనొప్ప వి
చారమునను॥ బారువ్యకోపవి ♦ స్తారహింసలనొంచె; సంతస్థ
మైనన ♦ తాంతివలన॥ సంతృప్తివలనఁదా ♦ సంతంబునందించె;
సతితాభ్యుదీపతా ♦ సృతకథలను॥ గుత్సిత సంశ్లేయం ♦ మా
త్సర్యవాశముం; బాసరించెననసూయం ♦ యనెనునసివి॥

గీ॥ నిరతభావిత్పరమత ♦ నికరగుణము॥ నలన మదమానములనొం
చె ♦ లలితత్వస్త్రి చేత నాశాపిశాచంబు ♦ గోతవేసె॥ బంకనా
శంకరుండునొ ♦ శంకరుండు॥

౮౮

మ॥ మునుస్వర్గంబునుమోక్షముంజెఱుచుకాంమునూలఘాతంబుగా॥
నినజంజేరిచిస్వదోషతతిగే ♦ హిఘ్నానోచంబులె॥

డిని గాఁజేసి, తృణాభిభోధముఖు ♦ స్నిగ్ధావర్తిగోసిచే॥

రినశిష్యాభిక్తిహర్షదాయియగునా ♦ శ్రీశంకరుండల్లుడే॥ ౮౯

సీ॥ నాథ! ఘర్మచేద ♦ సమృద్ధునియ్యవి; ఘస్రిమందలిచంద్రం
కరగణములె॥ కాదు ముగ్ధున్! శీత ♦ కరభూషణవ్యావ; తార
దేజికపద్య ♦ సారగుణము॥ లుపతీనిఫవ! యుత్ప ♦ లాభినివిక
సింపఁ; జేయఁగానగునేది? ♦ చెప్పుమిపును॥ మదనతి! విస్మేర ♦
సదమలదిక్పతీ; వీక్షాప్రవావాంబు ♦ వికననమిను॥

గీ॥ సనుచుదిగ్గజమిధునంబు ♦ లాశలందు॥ నచుదిసంబును గవఁ
గూడు ♦ కొనుచుఁజేయు॥ సట్టిప్రశ్నోత్తరంబుల ♦ గుట్టులెల్ల॥
జవులజెవులకొనంగుచు ♦ నవనినొప్ప॥

౯౦

ఉ॥ అక్షులమాక్షీకంబుక్షణ • మైనను గాంచక ద్రాక్షీకారుచిన్ |
శీక్షితముంబొనర్చిరుచి • జెల్వగునిక్షుపయస్సులంబురా |
పక్షము గాంగజేసిదిగి • భప్రకరాంతవిలంఘనక్షమా |
లక్షీలమాధురీలనది • లాగురుసద్గుణరాజిగణ్యమై॥ ౯౦

నీ॥ గురువద్యుసత్తాంతి • గుణనుతిజేయిచో; సర్వంసహాభిఖ్య •
న్యోవీక్షు దేశికవిద్యాను • తింజేయమణ్ముఖ; ప్రిముఖులునై
జగ • ద్విమునువిజుతు | చక్రలకభక్తపా • లకతనెన్నినయెడ;
లోచలనుంబుల • స్మృపుడెపుడు | వైరాగ్యగుణనుతి • సారంభ
మొచరింప; శుకయశంబతికృత • త్వకలితమగు |

గీ॥ నిన్నివ్యర్థనచస్సుల • నేమిఫలము! చతురకూపారవేష్టిత • క్షీతి
తలమున | నెంతసక్తినివెదకిన • సుంతయైన | శంకరాభిఖ్యదేశీకు •
సాటింగనము॥ ౯౧

ఉ॥ ఏమహానీయసత్త్వ మన • హీనసుగోత్రసగోత్రయయ్యె? నిం |
కేమునిసద్యశస్సుర్నిత • విద్యలభాషవిభాషయయ్యె? సిం |
కేమునిసంతోషేష్టతతి • నిచ్చుటంగల్పముకల్పితంబు? యీ |
శ్రీమహితున్ సరోవముంగ • జెప్పెమమర్త్యులవీక్షణందడే॥

గీ॥ పూర్వలందును చలనము • మర్వీయిట్ల | లేదు, నేటివిబుధుల
లో • లేచుతుల్లు | డింకననాగతకాలంబు • నకునెవండు |
కలుగు? సురగిరిసమగిరి • కలుగునొక్కొ?॥ ౯౨

చ॥ చెలంగె గులంబుమ్మహితు • చేనతఁడొప్పనుశీలతన్ధరా |
తలముననమ్మనీషిపతి • తశ్రుతిముఖ్యసువిద్యలొప్ప, నా |
సలలితవేదముఖ్యవిల • సత్కలలెల్లనునర్భకన్ధని |
రథలవినయంబునంగమవి • రాతనన్నిచయంబుమెచ్చంగ॥

గీ॥ సద్యశఃపుష్పమాశ్రియ • త్నద్బుధౌఘ | నుమలసద్గుణపల్లవో •
ద్గమముశాంతి | సమువిజ్ఞానసత్ఫలో • ల్లసితమునయి | శంకరా
భిఖ్యకల్పవృ • త్తంతెనంగ॥ ౯౩

- చ॥ కవివరువాక్కు చాతురిని • గాంచగఁగాపిలవాక్కులున్నఁజే
 ఙ్గవవచనాభిగౌతమ • శుభప్రదవాఙ్మయంబుగణ్యత
 న్భవిగనతేదటన్ననికఁ • బొందున దేశికవాక్యసంఘనై ।
 భవముఁదదన్యవాక్కులిల • పై ఘనమాతపముంబొనర్చినన్ ॥
- గీ॥ భట్టభాస్కరసమర్థ • పరమదుర్ధి । శనుమునింగినయుపనిష • త్స
 మితిసద్ధి । రించుశంకరగురువద్య • సంచిలోక్తు । లంచితాక్షర
 రసమున్నీ • వించుచాచా॥ ౯౮
- మ॥ జటివేణీతటనత్కుశీలహృదయ • స్వర్ణరావగాభూపము ।
 ఘటనాదక్షధరావతీర్ణరఘునే • గచ్ఛేదదక్షుంబులై ।
 పటుగర్జారవమొప్పశంకరధరా • భారోద్వహోచ్ఛోదరో ।
 త్కటవాట్యుద్భవవాగ్ధుర్జులిగఁగుభి • త్మోక్షామనాశంబగున్ ॥
- చ॥ హృదయమదేభవారిణియ • కీసవిబోధస్మపాలయంబు, దు
 ర్వదదటవాస్త్రివాహతతి • వారకమార్యపర్యోహరమా ।
 పదలనుతూలసంతతికఁ • బావకమిత్రము దుర్భవాఖ్య నీ ।
 రథితరణంబునై గురువ • రస్ఫుటవాక్తతిరీతి చెల్వగున్ ॥ ౧౦౦
- ఉ॥ వాదమదోల్లసత్కథక • వారణకంఠుల జిహ్వీకాంచల
 చేఛ్చదనమంత్రమై నిగమ • శేఖరకంజసుగంధమై ఖరి ।
 త్రి దివిషత్ప్రజప్యమయి • శ్రీయుతమై మహితాద్వయోజ్జయ ।
 శ్రీధృతఘంటికారవపు • రీతిగనె న్నృతివాఙ్మగుంభముల్ ॥ ౧౦౧
- ఉ॥ చందస కృష్ణసారమద • సౌరభరాజిని గౌరవించి యా
 యిందుకిరాభినౌంచియు స • హీనమనోన్యఃకబాపి శర్కరేం ।
 దిందిరపేయదుగ్ధత • దీపిత మాధురితోడఁబోరి భూ ।
 మిందయివారుశంకరుని • మేలగువాక్కులు హర్షమయ్యవే ॥ ౧౦౨
- ఉ॥ ముక్తిక రాజమార్గమును • మోచితకంటకముం గ్రుథాది ।
 ప్రాక్తనదుర్వీకల్పభవ • భావవివర్జిత విజ్ఞాపాంథ సం ।
 సక్తమునై నయద్వయమున • స్థవసింధుజనీ క్త శంకరా ।
 ర్యోక్తులుసంప్రవన్నధుర • సోరుసుమన్రజసంచయంబుతో ॥ ౧౦౩

ఉ॥ సాతివిద్రగ్రసంచరణః ♦ సద్గురువాఙ్మృదుగంధవాతముల్ :
 దూతనిరస్త దుష్టజనః ♦ ధూళీ కునీతులునై తునీతుతై |
 సారగుణాలయంబులయి ♦ సాసహాయపాశబౌచు పం :
 సారవససితాధినుక్య ♦ శానుజతాపముః బాప సర్వముల్ ॥ ౧౦౪

మ॥ రసనాగ్రస్థలస్యత్యవజ్జభవ భా ♦ ర్యాపావహజీవ తు |
 గ్మనుశబ్దంబులొ, సత్కీర్తితటలస ♦ త్యాంచీనినాదంబులొ |
 లసదాత్మీయచలత్కరాజ్జ కటకా ♦ లాపంబులొయన్న మా |
 నసశంకన్ బొడమించు శంకరుని ని ♦ న్నాణంపువాగ్గుంధముల్ ॥

శా॥ ప్రావృట్కాల విజృంభదంబుదమహా ♦ రావోపమంబౌచు నా,
 త్యావిర్భావవిఘ్నార్థదర్శవభవో ♦ ద్యచ్ఛబ్ద వర్షాపహం |
 బై విస్ఫూర్జిత మల్లికాపరిమళా ♦ హంతన్నివారించి స |
 ద్దోవిచ్ఛేఖర శంకరార్య గురువా ♦ గ్గుంధంబు జృంభించెడిన్ ॥

ఉ॥ హృద్యయుః బద్యహీనయునః ♦ విద్యకువారకయు స్మృతోద్యయు |
 న్మాద్యదరాతివోద్యపరి ♦ మాపకము క్తినువద్యయున్ నుధా |
 సావ్యద్యయు వేత్తృతాపణయు ♦ సామ్యమహోద్యమయు మ్మ
 వృత్తయున్ | సాద్యమహాపదంతకయు ♦ నౌ గురుపాశ్శురుగాతి
 నార్వులకా ॥ ౧౦౬

మ॥ ఘనభేదంబున కంకురంబు హృదయో ♦ త్కష్టానికేస్తీజమా |
 ధునికక్లేశపుంబూర్వరంగము మహా ♦ దోహస్యతోత్పాతకం |
 బునసచ్చింతలకెల్ల నిష్కుటమునుం ♦ బూర్వోక్తికి న్నితీమం |
 బునునో దేహముఖామితాహమును ని ♦ ర్మూలించుమున్మృక్తి
 తాన్ ॥ ౧౦౮

ఉ॥ సాగతదుష్పఘాహతులః ♦ జయ్యనఃకోచి విభాషికప్రథా |
 వాగుఃజక్కు మర్దుల స ♦ వస్ఫురితాత్మలః జేసి తూర్వస |
 ద్వాగమలస్ఫురజ్జలర ♦ వర్ణసుశుక్తిజమాక్తికంబునొ |
 త్కీగురువాక్కు సంసరణ ♦ సింధుభయంబునుబాపు నెప్పుడున్ ॥

- మ॥ పవమానోచ్చలవభ్రాగాంగవిమలో • ద్భంగారినై కాచ్చసా॥
 వ్యతిలాసంబులునై యభీకనుమతో • ఘభిభ్యధూభ్యాఃమ॥
 ర్మవిభేదంబులు నాగుమాత్తమవచో • మాన్యాపగానిర్మరు॥
 ల్లివముంగూర్చు గుచిత్తిధిర్మవిమన • సిద్ధాకేవాహరై ॥
- చం॥ వికసితకుండగంధపరి • వేషణకంఠై యియబులొచుంగ॥
 ల్పకనుమః శ్రుదశరి • భాసితమాధురి కాశ్రయంబులై॥
 ప్రకటదయూతమువగురు • భాషితముల్మదమోనిభేలనా॥
 దికములఁగూర్చునిర్వముసు • శీహృదియూబుజసా కాదృతిన్ ॥
- చం॥ అమితసుఖానుభూతిగల • యార్యచంద్రోక్త సుధాసుసారలో॥
 కమలవిలాసిమైయెసగు • నార్యుడై వ్రతమోక్షీకూడఁజి॥
 త్తమునఁ జలంబుడెన్నఁచును • భౌతపటస్ఫురితుమి జీర్ణచే॥
 లములుగలట్టిమౌతరు విలాసముగా భరియింపఁగోరునే? ॥౧౦౭॥
- ఉ॥ అట్టి మునింద్రచంద్రో వచ • నావలి శిక్షితచిత్తపద్మండై॥
 నట్టిబుధులనుగముసు • నగతపుత్రారముఁగాఁ దలంచుఁడా॥
 దుట్టెనెనగుతేనేగడు • దూఱుచు, శర్మగఁగోరఁడిటులన్॥
 దిట్టునుద్రాక్షుఁబూడఁక మ • దింగిదలింగన నెంచఁబోడఁకా॥
- ఉ॥ మాక్షికముచ్చమామధుః • మన్మునివర్యనకమ్మై, నిచ్చెనా॥
 దాక్షినుపాత్రికామతిఁ ని • రంబుగ నర్పణఁజేసె దుగ్ధమా॥
 యిక్షుతతిన్రణంబున జ • యించివహించె సుధారసంబుజో॥
 కేక్షుభితిజాఁగెనతి • హృద్యములమ్మునివాక్కు లందుచేన్ ॥
- మ॥ అతిరుచ్యంబగుదుగ్ధమానితిని జ • హ్వగ్రంబునంద్రాక్షికా॥
 గతహాసద్రుచినందితిందినితి నా • మేదిక్షుఖండంబులం॥
 గుతుకంబారచనంతి పండ్లరుచిఁ జే • కొంటిచ్యరందంబునా॥
 త్రతమైగ్రోలితిఁగాని శంకవచో • భార్యుసారాసుతా ॥౧౦౮॥
- సీ॥ భవతాపతప్తచూ • నవచిత్తతతికివి; స్ఫారమైపరఁగు శ • ర్పార
 వృష్టి సహజనిర్మలమోక్ష • జుభిసాతాంగన్యః కమలమైమేనఁ
 గుము • శ్యములయెట్టి యద్వైతవిఖ్యుర • సోద్యహామితసుధా;

దుఃఖానర్పణవనాధిమాలికల నె • తోస క్తినిర్మించి గీరి
వఃఖానంగింపగనా గురుప్రతిభ దిఃగ్భామామనీచాళికిన్॥౧౨౨

సీ॥ అచంబులందు ది • క్షంకహయతనేత్ర; లుంపంగగోరుదు •
రింపుతోడఁ దారకాగణమెల్ల • శేరికరాకర; మొనరింపఁగాఁ
గోతు • మచములందు । నచర క్తివలంబఁమునుజేసినిరతంబుఁ
జంబునంజూనరిందు • నంబరంబు భంగౌఘయుతదిన్య • గంగా
మహాఘని; యాలింగనమొనర్చు • లీలతోడ।

గీ॥ శేషుఁడునునాత్మగోరు నశేషలోక । లోకనగకంధరంబులా •
తోకముగను శంకరాచార్యక్తిర్తిమ్య • గాంకమహిత। నుంద
రత్వంబు ప్రేరేపక్య • మరదు సహహా!॥ ౧౨౩

ఉ॥ శంకరనకానివర్చుని య • శేషయసాన్నిధి భంగసంఘమే
ణాంకకరంబులంగని వి • హారమొనర్చు సుదుర్మదామృతా
లంకృతిలోపవిస్తృతిని • లంబచరించుఁ దమస్సమాహనా
శంకరనకాచునచ్చవినా • సంగు దిగంతములందు నెంతయున్॥

దు॥ అనివార్యోత్కటసింహ తిక్త శఖరా • గ్రాహులనిర్వన్మదే
భనితాంతోన్నతకుంభవక్త్రక సుశో • భాబ్ధివోర్వద్భి
లనుజెల్వోచును మందరక్షుభితలో • ల శీరసాధోధిభం
గనికామార్జితమైతియై విజయముంఁగాంచె న్నుభేత్కిర్తితోన్॥

శా॥ లోకాలోకదరీ మహాత్పలినులా • లోకించి భాషింతువో
లోకాలోకదరీ! ప్రహృష్టవసుతే • లోకంకనోత్కిర్తిరా
కాకాతుంగనితేయటన్న నను స • క్కా నీవుగూడం జరం
తొత్కలంబునకెల్లు హృష్టవస సద్ధాసంబె ప్రత్యుక్తమా॥౧౨౪

తా॥ దుర్వారామితగర్వయుగ్విమత దు • స్తులానిలోద్వేగుండై
పర్వాపచ్చయ వారకామితల స • జ్ఞానేందుదుర్బాధియై
నిర్విఘ్నప్రసరధృవాట వికన • ప్నిప్రోద్భవోద్ధూత స ।
స్వార్వరప్రదుఃఖాచుశంకరబుధోద్వర్ధుంజిలంగ్రాతకా॥౧౨౫

మ॥ మతిసంతుష్టిసెలంగ శంకరుడు నీ • మంబూప్యగా భారత!
 స్మృతులన్నాశ్రయములం బురాణముల సాశీత్యేతిహాసాళి నా
 ద్భుతరీతింగనె మాటిమాటికిని స • త్సంజంబుతోనంత నా
 ధృతిమన్ముఖుడు సర్వవిత్సవదమం • దె స్సర్వభాతీస్థలిన్॥౧౨౮

గీ॥ జగతిఁ జతురాస్యఁడై యు నసత్ప్రపంచుఁడాయెఁ బురుషోత్త
 మాభిఖ్యుఁ ఁడై యభోగి యోగియయ్యె స్మరాయ • య్యు
 నవికార! రూపుఁడై యొప్పె జగదద్య • యోపదేవ్య॥ ౧౨౯

ఉ॥ ఆస్యమునందు భాష నన • యంబుధరించుటచే మూరమో
 పాస్యత సంతతంబుంగని • భాసిలుచుండుటచేత నిత్యమా
 ర్థాస్యసముద్భవమృతిచ • యంబుననొప్పుట శంకరార్యు నా
 య్యాస్య చతుష్కవిష్ణుమదనారులఁగాఁగఁ దలంతురంచితృ॥

చం॥ అమలమనీషతోడవిబు • భారులనెల్లజయించి పూరుషో
 త్తమనిరతానురక్త మతిఁ • దన్వినయోనిజఁగై తవత్వయు
 గ్యమిహృత సన్యపూరుషచ • యాభిరతి భృమనిష్ఠురస్థనా
 సముదితఁబెచ్చెనేవిభుఁడు • శంకరుఁడై యతఁడొప్పె నిత్యతీ॥

—• ఆ శ్వా సాం త ము. •—

శా॥ చంద్రోల్లాసితఫాల! ఫాలతలదీ • ట్లా! వీక్షణీభూతఘ
 నేంద్రా! సేంద్రసమస్తనాకిజనచి • త్తేందీవరోల్లాసకృ
 చ్చంద్రా! చంద్రఖరాంకువహ్నిహుతయఃజ్వక్ష్మోణిపానీయభా
 సాండ్రస్పర్శన సుప్రధావృతనుభాసా! మోహినీపూర్ణవా!॥౧౩౦

చం॥ భవదవవీతిహాత్ర! పరి • పాలితమిత్ర రమాకళత్ర! శా
 త్రవగళకాలసూత్ర! పద • తామరస శ్రితభక్తగాత్ర! నూ
 ర్యవిధుకృశానునేత్ర! సక • లాగమనన్నుతిపాత్ర! దేవదా
 నవ మనుజాది జంతుజన • నస్థితిహేతుచరిత్ర! సర్వపా!॥ ౧౩౧

మాలిని॥ సకలనిగమమూర్ధ • స్థాయిపత్పద్మయుగ్మా!
 వికచనిజజనాంత • ర్వేశ్వ కంజాతిభృంగా,
 వ్రకటమదరతీశ • ప్రాభవభృంస! సద్భా!
 వకలితిముగిమోక్షా • వాస! భూధాతృజేశా॥ ౧౩౪

శ్రీది శ్రీమద్భూమిపాత్యస్వయ ..... వేంకట
 సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంజై న
 శ్రీ శంకరవిజయముననుజుతుర్ధాశాసనము.

శ్రీ శంకరవిజయము

పంచమాశ్వాసము

శ్రీ

శాస్త్రసంగీతం.

శ్లోకములు సర్వము శిఖిలిమహా
సౌరమ్యసంకలనం.

రీతిమహాప్రసాద! శ్రీనకలేశా! ౧

శ్లో॥ అవధరింపుము! శంకర • భవగురుః పు సమూహంబునె వే
ద • నమితిసంగి యుతిముగా దేశికునియొద్ద • జతురరీతి నభ్య
సించిగడించెద • దభ్యనుజ్ఞ ౨

చ॥ గురుపరునాజ్ఞ గేహమున • కుంజనితల్లిని బ్రోచుచు బుర
పరిగతివేదసంతతిని • భావనచేయుచు సన్నమాక్రవి
ధ్యురుతరరీతితో సవన • యుగ్మమొనర్చుచు వహ్నిసూర్యులం
దిరిమకుభక్తిగొల్పుచు • తింగనె శంకరుడవ్యముండటల్ ౩

గీ॥ యువకుడర్చకుఁగాంచియు • నానఁడగ్ని హంబు, నతివృద్ధు
డై యు ని • జాసనమిమ | లోచనంబుల బాలుని • జాతినం
తా నంజలిసొన్న జనముహ • స్తాబ్దములను ౪

చ॥ సుతునిమృదుత్పసంయుతి వ • వోరచనం జరితన్నముల్లున
స్మృతికుశలత్వరీలిని శ • మప్రముఖార్హ గుణంబుల వృహా
ద్భుత బహుళవ్రతాత్పదవ • పుష్టిశ్రీమృగవి శంకరాచ్యమా
త, తనమదిన్నిర్భయవిధి ధంపు సుఖంబును దేవ సుతయు ౫

• శంకరుడు పూర్ణానంద నింటిదరికించెమ్మట. •

ఉ॥ అంతట నీతనింగనిన • యంబ విభీషణరస్మియకాచు భా।
స్వంతఃకైసంగఁబుణ్యదివ • సంబున సంబుధిగావగాహన
స్వాంతముతోడఁగొందఱఁబ్ర • యాతలతోఁజనియంతవృద్ధతా।
క్రాంతయుసత్తపఃకృశను • కాయయునై పథినిల్చెమందయై॥౩-

ఉ॥ శంకరుఁడట్టితల్లింగని • శంకీతచిత్తసరోజుఁజూచు ని।
ష్పంకజలార్ద్రాశోయభవ • సంతతిఁజేకొని చేరీవీచిమో।
హంకముఁబాపియాపెను జ • నావళితో సదశంబుఁజేర్చి త।
త్సంకటమార్పఁగాహృదయ • సారసమందుఁడలంచె నివ్వధి॥

చం॥ అనుదినమునృపంబిక స్ర • యాణమొనర్చు బయోధిగావినీ।
ధునికయి నిత్యమియమను • దోఁగొని యేగెఁజవారు లేకుగా।
పున గృహసన్నిధానమునఁ • బుణ్యధునింబ్రవహింపఁజేయఁజో।
లును, జనయిత్రిహర్షమును • లోఁగనలోకము సంతస్థిలఁగన్॥౪
కం॥ అని తనచిత్తంబుననెం । చినది నివ్వినుతించెనుకవి • చేతోహర
స! ద్దశలసడలంకృతిస్థితి । ననువగు పద్యాళిసప్ప • డనఘుఁడు
భక్తి॥

ఉ॥ అంబుధిగావతంస విన • యస్ఫురితుండగు శంకరాద్య వా।
కశ్మంబులకు స్మృతంబునధి • కంబుగనందివచించు; వత్స! బా।
ల్యంబుననే జగద్ధితము • నాత్మఁడలంచెదు గాఁచినోనుక।
ల్యంబుననేభవస్మృతిఁగ • లట్టి సదీప్సితమేగుమిహాగిన॥ ౧౦
గీ॥ అనిధ్యసీవర్ణవలననా • మునివరుండు వరముగై కొనియేగెనా •
వాసమునకు! సంతఁగల్యంబునెలోక • మంతిశీత! వాతహృతశీక
కాఘసు • పూతమగుచు॥ ౧౧

ఉ॥ కాంచె, రమాధవాలయస • కాశధికాతలమందుపన్నహా।
చంచలవీచికానిచయ • సద్రవభాసురఁ జక్రముఘ్రప।
త్వంబితసేరదాచ్చునిక • తాధికభాసురభావితాఘవ ।
త్సంచయ సద్ధిగావరంగు • జప్రవిభాసితీరవత్తతా॥ ౧౨

- చం॥ ధౌనిఁగనివిస్మయంబుఁ బరి ♦ తోషమునుంగనియంత శంకరా
 ర్యుని సతిలోకసచ్చరితు ♦ నుత్కటభక్తినిపేనమాణ మ ।
 ర్త్యనిచయదైన్యభేదను ధ ♦ రస్పహుభంగినుతింపఁ గేరళా
 పనిపతిప్రత్యతీతివిని ♦ పంపె మునింగొనితేజ మంత్రినిన్ ॥ ౧౩
- చం॥ సచివనరుండుసంతనొగి ♦ సామజముఖ్యమహాపదాభితో
 సచిరగతిన్ మునిప్రవరు ♦ సంతికముచ్చుకమొప్పఁజేరి భ ।
 క్తిచెలఁగత క్తిభృత్యము ను ♦ తిండిలసక్రసమంబులాంచితో
 క్తిచయము విన్నవించెనిటు ♦ నీన్యదఖండనయంబు శోచఁగన్ ॥
- ఉ॥ ఉర్వినియుద్ధభూమిఁ బ్రతిఁయోధ్యయుభూతిని చుల్కుఁడెందునుం
 బర్వమి నిస్తులుండఁగఁ ♦ బర్వీకేశభూతలేశ స ।
 త్సూర్యజనుఃకృతంబయిన ♦ పుణ్యవిశేషమునన్మదంచితా
 ఖర్వతపోవిశేషమునఁ ♦ గాంచితిమిమ్ములఁదాపసోత్తమా! ॥౧౪॥
- ఉ॥ ఆతతజాతరూపవన ♦ నాంచితులొత్మసువాదఖండితా
 రాతివహోనికాయులభి ♦ రామకలానికరాకర్షురి ।
 ద్రావ్తవిహారశీల విశ ♦ దప్రతిభాయుత కోవిదాగ్ర్యులా
 నేతృసభాన్వసించెవ ర ♦ నేకులనారత మార్కృతేఖరా! ॥ ౧౫
- చం॥ సమస్తతావసీచయ ♦ సంస్తుతచామఁడు వంశదీపకుం
 డమరపతుల్యవై భవఁడు ♦ నై చొరువొండెడు కేరళావని
 పమణి భవాభిమగ్న పరి ♦ పాలక తావకపాదకంబరే
 ణుమణులఁగాంచుఁగావుత న ♦ నూనతరాదృతితోడని త్తఱిన్ ॥౧౬॥
- గీ॥ మదవిలాసితగండ యు ♦ గ్మంబుగలిగి దోషలేశంబులేని సిం
 ధురవరంబు । నొసఁగెనిదె కాసఁద్యత్పద ♦ రణజకేణు పూత
 మగుఁగాత శుచిభూతి ♦ భూపగృహము ॥ ౧౭
- కం॥ సన్నికరవచనరచనా వన్నిత్యవచస్కు మంత్రీ ♦ వరుఁ గృత
 జాత్యుం గొన్ననఁగని శంకరుడను । సన్నికరస్తుత్య వ్రాకృత ♦
 సంచయమొప్పు ॥ ౧౮
- మ॥ నిగమాఘాధ్యయనోత్కసద్విటు జనా ♦ నీకంబు సంతేని రూ
 త్కగతిన్మిత్రముంబొనర్చు నిగమా ♦ ఘంబిట్టులో ముత్రివ

- కృతిగణింపన్మృగచర్మసంబరముభైః • త్వంజెన్నోహ్యస్యమాః
 పగలంగల్లు జలంబశీయమగు నీ • భవ్యాస్యమే మేలింక ॥ ౨౦
- || అనుచుజూసిండు వేదివా • కన్యములగెనియు | నిపుడు నిజకర్మ
 ముండొరం • యేమొందు | మిథముఖకుభోగములంగాన •
 నేగిరాజు నవ్యునినిపల్కమియిమంతి • నర్య! వేగ ॥ ౨౧
- || జనపాలుల పుత్రులచర్మభుజ సం • జాహోరుసంభూతచా |
 పనిధానాదుల స్పృహవచుచే • తన్నిర్గతాత్మియైత |
 మరుముఃస్యదిలిశ్మనక్తులగుచు • నైతిహిబిసన్దిల్లజే |
 యనగుంగానిప్వకర్మమున్వీడుమువా • నొనొక్కొ? భూజానికే ॥
- || అనుచుబల్కెను శంకర • చునిదిగునుడి | చేతనకళంకంజే నిజ •
 నేతకడకు | వత్తెఱుఱుననిగి త • వ్యోత్తమంత | యునునదించే
 నమాత్యండు • విసయమునను ॥ ౨౩
- || తననవిపునలన శంకరు | ఘనవృత్తిమునినిదివృత్తి • కలుగంగ
 సంతక | జనపతియుపదాఘంబును | గొనిన్వయముగ నేగువెంచే •
 గురుతరభక్తి ॥ ౨౪

— శంకరభుడు శంకరకుడికిని నమించుట. —

- || క్షితిసుకార్మక సమా • వృత్తుండై పవిత్రాశవ; ద్ద్రుమనన్విగం
 బట్లు • తోచువాని విధుకరశుభోప • వీతుండై స్వర్ణదీ; విల
 సద్ధిమాగాభం • జెలగువాని నిగమేరితంకౌట • మృగచక్ర
 ముంబూని; నీలాంబరునితోడంబోలువాని హరిలిలతావృణా •
 మరతరుసనహేమ; సమహూంగలకటి • స్థలమువాని |
- || నరుణసముదయవిస్తీర • సరసిజంబు | కరణిసొప్పు సహసము •
 ఖంబువాని శంకరాఘ్నని సద్గుణ • జాలలలితా | గాంచె నృప
 మాళి కన్నుల • కలనప్రదీప ॥ ౨౫
- || శాంచివరధుడ నితండు వి • రించియనుచు | నెంచి హర్షప్రభూలి
 రో • మాంచుడగుఘృథ క్షిలసిల్లె బలుమణులబ్రీణతిజేసి |
 చిత్తమిగులెత్త సంస్తుతి • జేసెనిల్లు ॥ ౨౬

మ॥ చిరకాలంబును గాంక్షజేయఁగలభం • చెన్నేదవిద్విట్టమూఁ
హనకారంభకృతావతారు, హరిము • ఖ్యస్తర్లిమూర్తోల్లస
ద్వరరత్నైఃఘవిభావిభాసితపదా • బ్రహ్మచర్యైఃకైలాసముఁ
గిరు, భక్తార్తిహు శంకరాభిఘనిసుం • దేవా! విశోకింపఁగన్.

శా॥ సంసారంబుధిదాఁట మీసుచరణా • జ్ఞాతంబులచ్చక్తితో
సంపించుటకాక వేదోక్తియహ • స్వంబున్నె? ధాత్రిన్మహా
హంసోపాస్య! సుకీహశీక్షక! స్వభ • క్తార్తైఃఘవిధ్వంసకా!
సంసార ప్రియపానిగుష్టమహం • స్మరన్తేయంగదే॥ ౨౮

మ॥ చెలుకొత్తేత్రమునందుఁ దొల్కరిసువృ • ప్తిన్నిర్గతోష్మంబుగా
లలితంశౌవదనుంజెలంగఁ గమహే • లంగ్రాలితాఁగర్వకుం
జలలిన్నగలమన్ని బీజతతినా • టుండుప్తినేరీతి? న
ట్టలె యంతేనవదంతరావనిగురుం • మన్విత్తబీజంబిమన్॥ ౨౯

ఉ॥ మామకచిత్తమార్యపద • మార్యయశఃప్రభితాద్యన్మప్తిచే
సామశిచీతింబయి వి • చారహలంబున శోధితంబునై
పామరిపాలకార్యపద • భవ్యవయోక్షవివేక బీజమై

కామముభేత్తికీనమయి • క్రాలుతి సత్ఫలవంతమైధరన్॥ ౩౦
సీ॥ ఎవ్వఁడుజనియించె • నివ్వసుంధునంచు; వివిచారుల్లెరు
లులై? ఎవ్వఁడువిచరూత్ర • నెల్లివిద్యాఘంబు; సంత
బుగా • పలఁజేసె? ఎవ్వఁడుక్తిమై • నివ్వటిల్లెకుసతీ;
ణికినొసంగె ని • కృలపిఘాటె? ఎవ్వఁడు వాహిని • కేగువ
శకునుఖం; బునిపంగధు నిముం • దునకుఁదెచ్చె?

గీ॥ నట్టి యమితప్రభావాఘ్య • నాశ్రీతాన! నాభిరతు, ద్వం
రహితు, స • హాసముఘని! సర్గశమముఖ్య సద్గుణ! వర్ధన
హేతుభూతునిశంకరు • నెంతునెఁను॥

చం॥ అనివినుతింమ కేరిళజ • నాధిపునిం గుశలంపుఁబ్బుచ్చనా!
మునియెనునరింప నాజనవి • భుంకు భవద్దయచే ననామయం
బనఘ! యటంచుఁదెల్పిబహు • జాటకకోటిన్నాసంగి తాక
చినదగు హావక్రతయము • జెప్పెనుభీవరనగ్రమందునా॥

సీ॥ శృంగారముఖ్య ప్ర • సిద్ధకవచములు; కలదుట గొత్తిని • స్తుల
ముచగుచు • నల్ల నసార్థ సు • క్షుణ్ణ శిష్యునిహించు; నా
ద్వైగుణాభిచే • వ్యాప్తిమగుచు; వై నర్మికాముఖ్య • నరకీతితతి
నొప్పి; మహిమితిస్సంస్తాయ • మూసమగుచు; ముఖముఖ్యస
త్సంధి • భూతిపదైసర్వ; సుకవిచయ హృగు • శుక్లకద
మగుచు॥

సీ॥ నొప్పు సద్రూపకలియి • జెప్పగివిని; హృష్టమై శంకరుడు
వల్కె • నివ్వినముగి; భూత నీరూపకంబులు • ముదిముగూ
చ్చె; గాన బేర్కొనురుప్రమా • కామితంబు॥ 33

సీ॥ అమృతధారాసమంబునై • యతిమనోహ; రంబుచే శంకరార్యు
వా • క్షయం గర్జ • పుటములంగ్రోలి కేరళ • భూతశేఖర
దాతృసముంబుత్తో సద్గు • నభిలషించె॥ 34

ఉ॥ అంతట శంకరార్యుడు • నాధిప! నీవిమహాటకంబు మ
త్సారముదంబుగూర్చుట • తొటగృహస్తులకిమ్ము, పొమ్ము, నీ
స్వాంతగజేహితంబగున • తంచువచించి రహస్యమందు భూ
కాంతవశేష్యతో నభిల • కామితదేష్టిని; దెల్పెనుప్రేతోన్॥

చం॥ శ్రుతివిద్యుడైన శంకరు • రుండొనరించు మహాపదేశమున్॥
క్షీతిపతిచిత్తమందిది వి • శేషముదంబునుజెంది విజ్ఞ స॥

తృతుడయి యర్హతద్గుణు • తింబచరించుచు ధన్యనీకుడై॥
సతులనొసర్చి యాజ్ఞగొని • నైజపురంబునకేగె దానొగిన్॥

కం॥ శ్రుతిపారదృశ్వలాకవ • యితలెందతొ సర్వసంచ • యేశకుశ
లతా॥ మతి గాంచనెంచి శంకరు • సతిభక్తినిగొల్చి నేర్చి • రం
చితవిద్యల్॥ 32

సీ॥ పరితవిద్యల గాదర • భావమొప్పు నేకతంబున; బలుమాటు •
నాకలింపు; జేసికొని శంకరార్యుండు • శిష్యునితతి; సభ్యసిం
పించి యమిత సు • భాభిముంచె॥ 35

మ॥ సకలార్థంగీతవేదియయ్య • విరయే • పాభాసియే వేదము॥
శ్శక్తిలోక్తాధి • క్తచేత సుపదా • రాసికముండేసి త॥

ల్లికి హర్షంబునుగూర్చుచు ద్విజనరా • భీమానితుండౌచు సా
ర్థకనాముండగు శంకరుండుగడపకా • దాగొంతకాలంబిటుల్ ||
చం॥ సుతునకుచూత యాశ్రయము • సూనుశుమాతకు సాశ్ర
యంబునౌ ||

నతివయు నాత్మజాతు విరహంబునకోర్వదు, మాతృయోగహీ
నతకు సుతుండునోర్వఁడొక • నాశునుగాని వివాహకార్యస
మ్మతిగఁగఁడయ్యె, గోరునె య • మర్త్యనగస్థుఁడు దుష్ప్ర
దేశము ||

౪౦

కం॥ కృతవిద్యుశంకరుంగృహ! పతిజేయఁడలంగి యాప్తబంధౌ
ఘంబం! చితవంశభవంసద్గుణ! నతులంగవ్యకలనంచె • వాత్స
ల్యమునకే ||

౪౧

—• అగస్త్యాదిమునులు క్రిశంకరుఁ డాడవచ్చుట. —

గీ॥ అంత గొకనాఁడు తుర్యయు • గావతీర్ణుఁడైన శంకరుఁడొడఁ
గా • నభిలషించి ఘటభవదధీచిత్రతలాత్రి • గౌతమోప
మయ్యముఖు లేగుడెంచి • మానివరులు ||

౪౨

ఉ॥ వచ్చిసమానిషర్వులకు • భక్తి సెలంగఁగ శంకరార్ద్రుఁడుం
జెచ్చెర మాశ్రమోపతులు • జేసి విధిజ్ఞుఁడుగాన నేడజా
లోచ్చరితార్హరీతిని న • యొన్నతుండై మధుఃసర్కముఖ్యనే
వోచ్చయముంబొనర్చి మహి • నోక్తిచయంబుఁగూర్చె
హర్షము ||

౪౩

గీ॥ విరచితాంజలియా విజ్ఞ • వరునిచేత విసయవచనసమర్పితా
సమలగుచును మోక్షసంశ్రియకథల నా • మోదమెసఁగి
శంకరార్ద్రునితో మును • ల్సలిపిరెలము ||

౪౪

కం॥ ఇతిహాసగోష్ఠి సఖి! జ్ఞతనొప్పెను శంకరార్ద్ర • జననియు
మునిను! ర్యతలింగని శతయై యీ! గతిఁబుత్కృష్టియెసఁగఁ
గా మోదఘ్నము ||

౪౫

మ॥ భగవద్రాజపులుమారు, గేహమునకు న్భవ్యాన్యనివ్రాగఁజె॥
 పునిరాన్య కృతాగతంగనెలిమో • భవ్యాకృతుల్ బూరిదో॥
 మగణానకలి న్భవత్పదజలే • నాతేక్షణబై నెనె॥
 పునిశక్యంబై పురాకృతంబయిన మాభవ్యంపు బుగ్యంబిలన్॥

ఉ॥ మిమ్ములబృచ్చజేసెద శ • మిప్రవరుల్విన నర్హనై నదో॥
 నిమ్మొయిబేర్చికోడ వచియింపును బాలుడెకాడెవెను నా॥
 ల్యమ్ముననే శ్రుతిస్మృతి పురాణములన్నియును నెట్లునేర్చెనో॥
 కమ్ముల నమ్మితంబును వి • కానమెట్లుల్కనెడి చెల్వరేనయన్॥
 కం॥ దయనెనగు మిారలిత్తటి॥ స్వయముగవరుడెంచి కరుణ • వర
 లంగ బాలు॥ జ్ఞయమొదనజూచుటతి వి॥ స్వయమగు దొలి
 నేమిలపము • మహింజేసెనొకో॥ ౪౮

గీ॥ అనుచు నాదరమెసంగఁగా • నార్యపాద మాతచేరీరితంబగు •
 మహితనచన॥ విరతినాలించి మునిసభ • నతివయస్కుని డగు
 నగస్త్యుండు చోదితుం • డై వచించె॥ ౪౯

—అగస్త్యుడు శంకరావతారపూర్వోత్తర ముగ్ధుడగుట. —

మ॥ సతిదేవా! సుతకామియై మొదలు నీ • ప్రాణేశుండిశున్ రమా॥
 పతి ముఖ్యామరసంస్తుతుం ననుముచే • బ్రాహ్మపరీహర్షుంబా॥
 ర్చి తగనగంస్తుతించే బ్రసన్నులిగఁజే • సింహాన వీరతాత్ముడై॥
 స్మితపూర్వంబుగఁ జంద్రఖండధరుడీ • మేలిచ్చువాక్యంబనెన్॥

గీ॥ శతసమవయస్కులగు దుష్ట • సుతులఁ బల్కు రువరించెదో॥
 మితటివి • తుని దనూజ॥ నఖిలవిదు నొక్కనింజెంద • నఖిల
 పించె॥ దో? యనినఁగోరె నఖిలవి • దు సుతునతఁడు॥ ౫౦

కం॥ తనకంటెసర్వవిదుడౌ • ఘనుడమరులనై నలేడు • గావున
 సుతుడై॥ జనియించె నీగుభాగ్యం॥ బునఁ దానక భర్తృవాం
 ఛఁ • బూరించుటకై॥ ౫౧

గీ॥ అనుచు గుంభజాడవచింప • విని మునీను॥ గుడిదియనె నా
 పెమరల నో • శోవిదేద్య!॥ బాలునకునెంతయాయువు • పరఁ
 గు నఖిల॥ వేదివగుటఁ గృపంబల్క • వేయటంచు॥ ౫౨

- చ॥ కలశబాహాపవల్కు విను • కొతుకమొప్పు నిలుల్వచించునో |
కులతరుణీమతల్లి! విను • కంభిని నెప్పదివత్సరంబులా |
జలపజుడిచ్చె నాయువు • జప్రతిముండిక నెన్నదేమలి |
య్యలనిమిదుంకి వెండియు ర • హించునుసాం బమనాటు
వర్జముల్ || ౫౦
- మ॥ అని రాజోవుకథన్బుట్టొచ్చువును నయ్యుంటొప్పడెప్పంగబూ
న నివారించుచు శంకరుస్మృతమవిభా • సంహృష్ట నామంత్రణం |
బును పోనుల్బుచ్చించి యంతఃకుటనం • భూత్వ దోష్కంచువ |
చ్చిసహస్రంగనుచే గిరుత్కటం • స్వేదాలంగావెనక || ౫౧
- గీ॥ అంకుశముచేరి గరిణియ • ట్లమితబాధ | నందె, శుచిబుష్క
రిణిబోలె • నందెశోష | గాలిచేరిచక్రరు • గతిజలించె |
బుత్తినన్నిలయగు నాపె • మునివరుసుకీ || ౫౨

— శంకరు వల్పాయువునకు పగచునని నాశ్వాసించుట. —

- ఉ॥ శోకపరీతచిత్తియగు • చు న్నిజమాతమెలంగి శంకరుం |
డికరణిన్వచించు, జన • నీ! భవరీతి నెఱుంగు నీకకా |
• లాకులభానమేల? తను • నన్న మహానిలకేగిచాలిత |
ప్రాకటకేతనాంశుకవ • రస్ఫురదగ్రిచలంబె కావోకో? || ౫౩
- ఆ॥ వె! నీటిబుగ్గిబోలె • నిత్యంబుగానట్టి | తనువు సతమటంచు •
మనుజుడెంత | మూర్ఖమతియునేని • మోడంబునందఱో జనని! |
శోకమంద • జనునెనెక || ౫౪
- మ॥ జననీ! బాముల నెన్నితాల్చిలో? తనూ • జాతాళి నెంతన్నతు |
ప్రినిబాలించితో? ధాత్రినంగనలబా • టింపంగ నీవెందఱ |
స్థునభోగంబులదేల్చిలో? కనుముని • క్కంబవియేమేమునే |
డనిలన్ సంస్మృతిసంగముంగనగబా • టం బౌధసంగంబెకా ||
- గీ॥ భవపథంబుననిరతంబు • భ్రమఃపరిభ్ర | మించు జనరాజికిన్బుఱు •
మించుకఱును | గాంశుగావున భవముక్తి • కై తురీయ | మగు
సదాశ్రమముంజెంద • నభిలషింతు || ౫౫

గీ॥ శ్రుతిపుటకతోర సుతవాక్య • గతినివినుట! చేతివర్ధితశోకయై •
నాతిబాష్ప! కణపినద్ధనుకంఠియై • గద్గదంపు! నచరముల శంక
రునితోడఁ • బలికెనిట్లు॥ ౬౦

ఉ॥ ఈమతి నోతనూజ! విడు • మింక గృహిప్రవరుండనై సుత!
స్తోమముఁగాంచి జన్మములఁ • దోరముగానొనరించి నహ్నిము!
ఖ్యామృతసంచయంబునకు • హర్షమొనర్చుము, సిమ్మటస్యతి!
స్వామి కరుడుమియ్యదియై • సజ్జనసంతతికిం గ్రమంబగున్॥ ౬౧

క॥ ఏకాత్మజాతనగు నే । నేకరఁనినిన్నువీడి • యాదేహంబు ।
నోకంబున సుత! సాకుదు? । నాకమునేఁడ నెవరొ • వర్తురు
క్రియలన్॥ ౬౨

మ॥ తనయా! సర్వవిదుండవీ వెటుల వృ • ధభవంబుతోనున్న న!
న్నునుబోద్రోచి చనంగనెంచెదు, భవంన్నత్యాంతరంగంబుజా!
లినినేలావహింపదూనదెటు తా • ల్మి న్మూర్ఖుడైనస్సవమా!
తనువీడంగ నెదందలంపఁడన వ • త్స! వీడవీకొప్పునే?॥ ౬౩

ఉ॥ ఈవిధిశోకమందు జన • యిత్రికి మోహముఁబాపునట్టి వా!
క్యావలిచేతదుఃఖము న • యంబునఁబాపి యసంతరంబు భూ!
దేవకుమారుఁ డంచితవి • ధిజ్ఞానుగావున నిర్మలాప్తమం!
లై విలసిల్లునేలను ని • జాంతరమందుఁడలంచె సీగతిన్॥ ౬౪

గీ॥ నాదుహృదయంబు సంసర •ణంబుఁగోర । దసఘయగుమాత
ననువీడ • నభిలషింప! దాపయేపెద్దయటులాట • నాపెయాన!
సంచుకమనంబునందుఁ గాంక్షింపవలసె॥ ౬౫

— శంకరుఁడు సన్యసింప జపని నొడఁబఱచినపద్యకావ్యము —

మ॥ ఆనిలోనెంచి యశేషనేదియగున • మృత్యుచార్మకఁ డంభోధిగా!
మినిలో స్నానమొనర్చుగాజని లేదూ • చ్చిందాల్మితో మజ్జనం!
బునొసర్చెన్జలచారియౌ మశరమా • భూదేవుపాదంబుధా!
తృనిదేశంబునఁబట్టఁబిల్చెనరడి • తిరోవ్వుమాతస్వనన్॥ ౬౬

శా॥ అమ్మా! యీధునితోననేమునుగ ని య్యంభశ్చరంబిష్టపా
దమ్ములన్వట్టి, తటంబుజేరుటకు య • త్నంజేనొనర్పంగ నీ
రమ్మందెక్కు - మ సత్త్వసంతమగు తీ • యమ్మందుకోనీక తో
యమ్ముంజేర్చుచునును నేమిపనిచే • యున్న కగుం బెల్పవే॥

కం॥ అరుతనుజని సుశివారవి ముచుగేహగయైచ జపని • పూర్తిగ
విని శో! కనిమగ్నయై గురీతట, ముచుజేరితనూజుంబాచి • మో
హముచుచేన్ ॥ ౬౯

మ॥ అకటా! రక్షకుడయ్యెడూర్వమున నా • కాత్మేకుండపైస
క్షుకుడయ్యెనుతండట్టివట్టి యిపుడా • శిరావ్జ్ఞచే నిమ్మహా
మకరాస్యంబుచుజొచ్చి చచ్చు యుగా • మాయావియా
దవమి • తటంబూర్వం నొసంగడయ్యెమృతేచి • ద్వాక్షియ్య
డై నాకహూ॥ ౭౦

ఉ॥ ఈగతిశోకమందు జన • యిత్రిగుఱించి వచించు శంకరుం
హోగణియయోగ్యగుణ • యూధ! మదంబ! భవన్ని దేశము
స్వేగమెపూని సస్యసన • విస్తృతినేగన మత్పదంబుల
స్వేగముగాఁగవీమిది • ఏలగుచో మతిదానినూనెదన్ ॥ ౭౧

చం॥ అనిసుతుడాడిగాఁజకిత • యైవృతినూనిసరీసరంసమా
తమిను ఏలఁచెందనూభవుడు • భాత్రిజెలంగెగవిర్భనంబునా
కునగు, వినాశమాత్మజున • కున్నమకూరిననద్దికాదటం
చు, నిజుతలంచెయుప్పెదన • సూనుడుసంయమిభర్తమూనఁ
గన్ ॥ ౭౨

అ॥ పే॥ జననియొప్పడిలను • గిసశంకరార్థంకు మదినిసన్యసించి
సదమలాప గాతటంబుజేరి మాతనుత్కటదుఃఖి వతిని గాంచి
పల్కె • భక్తినిట్లు ॥ ౭౩

మ॥ జననీ! శోకమువీడిభక్తుచనునా • జ్ఞాపింపు న్యాసిధా
త్రిని జేయందగునట్టికార్యమును సం • దేహంబుజోకాడ్చి

నొంఁదింతున్నననాన్న ముఖ్యములనీ • మూహానుసారంబె మః
జ్ఞనకన్వంబును బూనునాడెడుమనీ • జ్ఞాతంబుయంబొప్పగన్.
శా॥ ఈదేహంబెట నోగలూనకమ్మె • హీనసాధింఁగాంచు వోఁ
బ్రాదుహృదయభక్తితోడఁ బరిస • ర్గంజేయఁగానెఱుంగి.
శ్లాదిపాత్రింబునున్నముగ • నావాప్తిభీతిన్నది.
యానుల్లీలమొనరింబోగన్ • యుహాహోమాత్రహో॥

గీ॥ కానకయోగంబుకంఠముఁ బూసెవలసి • టంచుననుప్రసాదముజేసి
నా • లించియమిది • లోకకలితాంతరంగయై • సుసానితోడఁ
బలికెసేగని నానతి • నిత్యంబిదముగి॥ 26.

మ॥ యమితాంశవృత్తిచేలి చిత్తతీరిన • కాన్వయమునొప్పొంగి
ఁమునుఁగాంచుట నాకీప్తమగునై • సన్మత్తింపాపాది.
ప్రముఁడైనరుడొంది యుక్తముగ నం • గానంబునుందున్వేదే!
యుము, లేకుండినవిన్నగింపకలమే • మా తెల్పునూపుత్తికా॥

మ॥ అనినిర్మలభిమొనరున్ బిల్లెగని య • మ్యాశ్లేష్యులశంకరుని
క్షణునిట్లాడనయితి! వాత్సీసమయం • బైకండివాభాగమై
ససునవ్వస్థపునై స స్వస్థుని • న్నన్నాత్మహాసించి
తనవత్కృతినమ్ము, చేయుచు మా • తాసేతుసంస్కారముకా

శా॥ ఈసమయంబునందుఁ బతి • హీనసాధువుచున్నవీడి సః
న్యాసమునూనె బాలుడడ • యాత్ముడిలేండవకంబ! సీకునా!
వాసమునంది యెట్టిఫల • వారముఁగూర్తునో? దానికంటెసః
న్యాసమునందియచ్చుతగు • ణంబుగఁగూర్తుఫలంబు నీవొగిన్॥

కం॥ జనయితితోడ శంకర! మునియొగతిఁబల్కి జ్ఞాపి • పుంజము
తోని! ట్లనె సద్విచయముతోడఁబరి • జనయిన్వ్రావనార్థయ్యవి •
చక్షణబుద్ధిన్॥ 27.

శా॥ మజ్జానిన్ సతీనిచయ • మాన్యమదేకరస్థానిన్దు మి!
పజ్జుచునిల్చిచూడఁ • భావముఁగాండడలంతుఁగానన్॥

విజ్ఞానమాన్యలాభ! నర • విజ్ఞానసాక్షాత్తు ముఖంబులందుచే॥
బుజ్జగలట్టుగోయ నును • గొలుగికి ముందు మీరతెప్పకు॥౮౦

గీ॥ సత్తిచూగోనరుండుచే • శంకరుండు • స్థాతితితోడ సీరితి •
మాన్యకార్య! మునునయంబున • వినియించి • ఘనతరాశుగి॥
ధానిగాకేనుచూతన • న్వాదికొనంగె॥ ౮౧

—• శంకరకృష్ణకృష్ణ : గోహోష్ఠిరణము •—

మ॥ ఇది గోహోష్ఠిరణము చి ముగిగను • స్వధామిన్యానినై॥
జనికేన్యానిమను • గొప్పకేపున • సత్కృతమే యాదిగా॥
ననతీరంబునునానియున్న భగవ • ద్ధామంబునాత్మీయ భం॥
గనికాయంబున గొట్ట నద్ధునియుదా • గావించెబ్రాహ్మణంభ
ము॥ ౮౩

గీ॥ హరి చునర్థువునన్మష్టి • గుటియుచుండ॥ నంబునిచయంబు
హరియంద • తంబుజొచ్చి మృగన్నగోచముగహరియింపఁ
గ్నిష్టమూర్తి నడగెఁజలియింప, నురుభేతి • కతనననగ॥౮౪

చం॥ తనదనయిదాచకా • తామరపద్మియిభక్తిగొల్చి యా॥
జ్ఞానమొకాచియంతఁ • జులగాఁ బరమోన్నతుడై శంకరా॥
ర్యునినఘదూరంబునాజ • యూభహితై నుసుంసుణించి యి॥
ట్లనిమెనంగిరాక్యము • నాహానస్సంభావమేర్పడన్॥ ౮౫

గీ॥ అంబయింగలట్టిసు • హరియచే బహుదూరగానగన్॥
సంబరమొప్పగివుగ్గహ • నన్నిధిజేర్వగఁ దుంగభంగహః॥
ప్రంబులనిత్యమస్థి • బాడచఁజేసెనుగాన విప్ర! ని॥
క్కంబుగి ముడనోర్వనిట • గాననుచాయముఁ డెల్పియేగుమా॥

చం॥ అను సోరవాక్యముల • నాశ్వవరుండగు శంకరుండు దా॥
విని కనుమెల్లగానచట • నిష్ఠు భుజునింజేతకైతి యి॥
ద్ధునివలన స్థయంబెదకు • దోపనిచోట నజనమున్నుఖం॥
బుననిటచుండుచుండుకు • మోదముతో నిలిపెదటరంబునన్॥

గీ॥ సంస్కృతివిరక్తుడై నయా • శంకరుండు! కృష్ణుచే మూలచేనాజ్ఞ •
నెట్లాపడసి! యతితనంవంగ నతిదూర • మరుగఁదలఁచె! ధరణి
గతుఁడబ్ధిలోఁబడఁ వలఁచుకొన్నాఁడీ॥ ౮౮

—శంకరుఁ డాశ్రమలాంఛనయునుడై గోవిందతీర్థపన్నిధిశేసుట—

మ॥ ఇటులాశంకరుఁ డంబికాశ్రధిక • న్యేశోచ్చకారుఁడై |
ఘటజోద్బోధిత భావవేదియగుచే • కాంతంబునన్బోగలం |
పటవస్త్రాశోబరిత్యజించి పరమ • బ్రహ్మంబుచో కృష్ణుపైఁ |
బలుభక్తిన్వేదలె స్తహంబునలనం • బ్రాజ్ఞత్వ మొసూరఁగన్॥

గీ॥ త్రిణయానాపరరూపుడై • తేజరిల్లు! ఘమసిద్ధకృతమందై నఁ •
గాఘ్నఁడుండ! లేనపుడుకామమూలమ • లీమనభవ! పాశమేరీతిఁ
బ్రసరించు • నీశునంచు?॥ ౯౦

చం॥ మునువిధిచంద్రులంగభన • మోహితులై కవిరుత్పిఘంబునే |
నునుగట! మోహితుండగుయి • నుశ్యతఁగోల్పడి మోహినీకచ |
స్తనముఖసక్తిదానిపిరు • నం జనినాఁడనటంచు నెంచికా |
వ్యవగనివాసియొప్పె మది • నార్తిపీఠఁయతీరరూపుడై॥ ౯౧

సీ॥ అనురులనెల్ల కే • యసహాయశూరుండు; నిష్పత్తిలనొనర్చి •
నెగడవిలను! శూరత్వమొప్పనే • ధీరుండు సురలన! పత్తులఁ
జేసి వి • భాసతఁగనె! విద్యాధిగంధర్వ • విబుధులనెవ్వండు;
నిష్కంకులంజేసి • విఘ్నరముగ! నేధనుష్కృద్వర్త్య • శీఘరిత్రి
నిమర్త్య; లగుపహ్నికర్పణం • బుచుబాసర్చి॥

గీ॥ తనకే? నట్టిమహాశూరు • మనసిజాతు! నాత్మజలమున నిర్జించి •
నట్టి శంక! వార్యస్థానాబ్ధుడంబు • చభిరుతింప! వశమే? నా
బోలెకోడే! • తత్త్వభావ!॥ ౯౨

ఉ॥ శాంతియొనర్పఁజిత్తము వ • శంబుగ, దాంతియుఁజిత్త దు
ష్క్రియా! సంతతినడై; దుర్విషయ • జాలనివృత్తియొనర్చె;
సుస్థితిన్. తూంతియుమార్దవంబునిడ • శ్రీధ్వనసుపౌధనొప్పె

ధ్యానగః స్యాంతుసమాసవత్ప సహ • హః! యోజువీగురుంఘ
గాంచెనో?॥ ౯౩

చం॥ తతగతితోహతా విజన • తావనితాపరితోషితుంఘనై |
శతధృతిదత్తమాత్రకృత • సత్తనుచర్యుంఘనై గృహాదిసః |
గతమమకారము విడిచి • కాతుకమొప్పగనై జచిత్తసం |
గతశివుతోడదావెడలె • గణ్యగుణుడగుశంకరుండహా॥ ౯౪

చం॥ చనుచును దోవలోనఘన • శైలముల న్నగరబులనువా |
హినులఁజనువ్రజంబులన • హీనవరస్సులఁ గానసంబుల |
నైపులఁ బురుబులంగనుచు • శంకరుఁడాత్మదలంచె బ్రహ్మయే
శివకుంబింద్రాచారికు వి • ధంబునసర్వముఁజూపె శంకాగిన్॥

సీ॥ దంశితకదధ్వంశభల గు • రుంఘనాది వితతిచే న్వస్వమార్గక •
స్మితయు వర్ణ్య యగు జగద్దవినాత్మీయ • మగుపథంబు సందుఁ
దిప్పంగ నొకదండ • ముండుకొనియె॥ ౯౫

సీ॥ పరమశ్మశేదనో • ధూకలాకంఠాల; హ్వలనొప్పి వి • కేష
జల్ప నంబుఁజేయుచు శృంఖ • లంబులులేకయే; భువియండు
విశ్వక • దురిపులఁజూచి సరువెత్తుమ్మగఁకల్చి • కరణిబాషం
ములఁ గనికాదిశీకతఁ • గనినవైది కులఁగాంచి కరుణ • రా
శిల జగద్రేశికుం; నగు శంకార్యంఘ • జగతిలోన |

గీ॥ దండముగొని రక్షక • గ్రమ్మువహించి నిలుచుటను వైదికా
ధ్వంబు • నిలిచెఁగాని లేకయున్న భరామరా • సీకమందు |
క్లేశములచెన్నఁగలఁడె ఘ • నీశుడైన॥ ౯౬

ఉ॥ ఇందుభవాతటస్థమున • సీనముసీననివాసమైననో |
విందయతీంద్రకానని • వేశమునునేధృతరక్తవస్త్రిండై |
పొందుగదండమూనియురు • పుష్కలఁజూపొచ్చె, దినావసానమం
దుందిసపుంఘశోచ్చెనల • తోయవదిగ్గతభూభృత్యంగము॥

గీ॥ తటజవృక్షాగతాచ్చనా • తవిగతశ్చ | మునునైకాంచ గో
వింద • మునివనంబు | నెచటన్యగచ్ఛన్వల్లల • నివయలలిత |
శాఖలు యత్సంధినికరవ • సతినిదెంపు॥

శా॥ అదేశంబును సూనినుంజీకరణగా • స్వాంతంబునుగోరితే |
జోడిప్తాననులైన యన్నటి మునీ • శుభసెప్పు నాలించి వి |
ద్యాసీపుండగు శంకరుండుగనె హృ • ద్యంజన గోనిందతే |
రోదంచద్గుహనల్పరస్వినర మా • తోద్యత్రప్రతిహతశిఖా॥

శా॥ శ్రితపరితోషపురిక వి • కేషగయాకలితార్యపాద పూ |
జితగుహదాబ్రునకీణము • జేసినపిమ్మట శంకరార్యుండ |
ద్యుతముగ ద్వారదేశవిన • తుండయి లోకసకాశమందు న |
న్నుతినిటుచేసిభక్తీనిఁ • నున్యతివర్యునపాస్తకోకుని॥ ౧౦౦

పతనంద్రకేతు స • త్పర్యంకతంగన్న; ఘశిలోకనాథ! తు •
భ్యంసమోస్తు! అంగజాతాతి హ • దాంగవత్ప్రముంగన్న; భస్మ
గుణాఘ! తు • భ్యం సమోస్తు! వనధిపర్యతయుతా • వనినెల్ల
శీరము; భయించుదేవ! తు • భ్యం సమోస్తు! అండజనాథ
వా • హనక్తుపాపాత్రిత;పన్నక్తచిత్త! తు • భ్యం సమోస్తు!
మణిచయోద్భాసమానస • త్ఫణసహస్ర! భాసమాన శరీర!
తు • భ్యంసమోస్తు! వాసుకిముఖాహివర్యచి • భాసమాన
పార్శ్వ! భక్తేడ్య! నిత్య! తు • భ్యం సమోస్తు॥ ౧౦౧

॥ అంతేవాసినహస్రముల్లస సహ • స్ప్రాస్యంబులంగాంచి తా;
మెంహోభీతిని గాంచునంచుమతిసెం • తేనివ్వించారించి ను |
స్వాంతంబొప్పగనేకవక్త్రమున శి • ష్యస్తోమముంబ్రోవగా |
శాంతత్వంబునదేవ! నీవలపతం • జల్యాభ్యంతోనొప్పవే॥ ౧౦౨
అతలముంజొచ్చి స్వయంముగా • నహిపువలన | నమలవిద్యను
బలియించి • యమితకృతను | జగతి కుపకృతిజేయగా • శబ
భాష్య! మును సదోగంబుడెల్పిన • ఘుచుడవీధి॥ ౧౦౩

మ॥ ఘృణాఽశ్రీశుకమోగివర్త్యుఁడు సాంఖ్యాచ్చిష్యుఁడౌ గౌడపాదునికారుణ్యముచేత నా తపరమా • ధ్యుఁనింఘ్నరతుప్రభా॥
 పునినిష్ఠాయుతుయోగవిద్వరు సుధీ • ప్త్యా హేమ్యునిన్ బ్రహ్మసం॥
 స్థనుగాంచంగదలంచి పొందితినిం • శ్చవ్యా! రహిష్క క్తిచేన్॥
 మ॥ అమలుండాతమభక్తినిట్లు నుతింజే • యుగా లనదేదైవయో॥
 గమునన్యోగమువీడి శంకరుని భ • క్య-గాంచి గోవిందతీ॥
 ర్థముపేంద్రుం డతివత్సరితమున వ • తాన్! యే శరీరమున న॥
 య్యుని పూర్వార్జితపుణ్య సాత్త్వినువిజ్ఞానాకంబుగా నిట్లునున్॥
 శ॥ కానోస్మామి భక్తిప్రేగాను జలమ • న్నాస్తియ న్నాలియుం॥
 గానాకాశమగాను దద్గుణములు • గానిం ద్రియవ్రాతము॥
 గానవాని ద్రోయగామిగిరిసం • కాంచేదాఁగేవలుం॥
 క్తినిత్యుడను యెన్నఁడట్టిపరముం • తానాప్రపంచంబుఁజే॥ ౧౦౭
 శ॥ ఆగోవిందయతీందుఁడెక్కిరింపి • య్యుడైతదీక్షాప్రభా॥
 తాగణ్యంచితభావ శంకరయని • వ్యాహరిమాలించి యా॥
 త్రాగణ్యప్రమదుండునై యన సుధీ • శాస్త్రిణ్య! యాశంకరుం॥
 చేగోలంజనియించె నీవగుదును • చేగుంటి యోగేక్షచేక్॥

—●గోపిందతీర్ణకవ పురాణము●—

పం॥ అనితనపాదయుగ్మము గు • హాముఖమందునుసాప శృంగరుం॥
 ఉనుపమభక్తితోనేసిక • టూగుతుండై యమిపాదయుగ్మలూ॥
 జనమునొనర్చెనయ్యమియు • శంకరవహానికిదేవుఁ గార్యము॥
 చునుయలిదేశీకుండగుట • సూక్తివృద్ధుత్పముతోవ నత్తటిన్॥

కం॥ గురుశిష్యసాంప్రదాయముఁ బరిరక్షణకౌసర్థ్యమతిని • బ్రహ్మ
 మోక్షినియుం గురుకరుణాబాంధవగా శం॥ కిరుణాగురు ద్వంద్వం
 పేసె • ఘనపరచర్యన్॥ ౧౦౦

గీ॥ భక్తిపూర్వకతత్కృతి • భవ్యసేవ వలన కోషితండై యతి •
 శ్లోకుండు శంక । రాధ్యనకుందేవుఁ జతురాగి • మాంతసార ।
 పంచగులచేతబ్రహ్మత • త్వింబునపును॥ ౧౦౧

శా॥ భూతానంగము, భోగవత్పరిచయం ♦ బుర భూతినంసర్గముం
జాతుర్యంబగు గోవిహారమును లే ♦ శంభై సలేకుండ వి
భ్యాతింబూస్త్రయముంబహించుటచుజే♦చాంశంబుశాంతుండశా
చాతుర్థం గతయుగ్మునీని శివుగా ♦ సద్వర్ణసంజేయదే॥ ౧౧౮

చం॥ పురుషఫలేశుండా? యనినఁబూర్వమకాదు, సునర్ణభర్మచూ
కరమరుదా, నహర్నిశవి ♦ కానదరి స్ఫురిలంబుఁబొద్ధివం
బుడదములేదు, చూడనన ♦ హాయతిగెల్పెఁ బురాష్టకంబు శం
కరగురుండంగుచే నిగమకాండము లచ్చరమేశుఁగాననున్॥ ౧౧౯

మ॥ ప్రతిపక్షప్రతిభాబినాంకురముల ♦ స్ఫుషీంచుహంసాగ్ర్యమా
తతిదుఃఖోన్నతపన్నము నివృపులను ♦ ధార్యాఘమేఘంబునై
యతికష్టస్సృజమైన సంస్మృతిసమా ♦ భ్యాసారకాలంబువీ
శి, శమోఘ్నాచితమానసంబును ప్రీతిఁచుచ్యురంగొప్పగన్॥

ఉ॥ దుగ్ధముబ్రహ్మమా, జగముతోయము రెంటికీయోగమాచుసం
దిగ్ధముగాఁగ దీనివిడఁ ♦ నీయఁగ దుర్లుటమిట్టిదాని స
మ్యగ్మృతి మద్విజాతి పర ♦ హంసవిభాగమొచ్చి దుష్టతా
భాగరణీజశేముషిని ♦ బావశఁగానొసరించ నేడహా॥ ౧౨౦

శా॥ నీరక్షీరనయంబుసంగల నిజా ♦ నిత్యంబులేకంబుగాఁ
జేరంబండిత రాజ్యబోధములఁగా ♦ శ్రీశంకరుండెంచి స్వే
చ్ఛానీతినివలించుటం బరమహం ♦ సంజానిక స్మక్తులే
కారెవ్వారలు తిక్తనింబఫలభు ♦ క్కాకంబులవాపరిన్॥ ౧౨౧

నీ॥ ఘనబాహ్యతపముచే ♦ తనుమందమాదృష్టిఁ బ్రగుణీకరించె
నే ♦ పరమహంసఁగి యవనినాళీకపి ♦ యత్వంబునంది తాఁ
బరఁగుచు నుండెనే ♦ పరమహంసఁగి సక్రమంబుగనుహృ ♦ చ్చ
క్రాంతిఁబోగొట్టి; పరమిత్రమయ్యెనే ♦ పరమహంసఁగి ఆశ్రిత
సత్సంచ ♦ యాధీశ వృద్ధిదాఁగరుణతో జేసెనే ♦ పరమ
హంసఁగి

గీ॥ అట్టి పరహంసనేను మ • హాత్మతతిన్ విశవమాగతిజ్ఞాను •
విషయమమితం కరుణతో మాటిమాటిక • వలలుట్లు చేసి
న్యులగావారి • జేసెనహమా॥ ౧౨౩

గీ॥ సంస్కృతివిముక్తికొఱకునై • హంసకనినా ధీమరుగ్రుండు గో
వింక • తీర్థగోలుచు చుండ విషయాభిజంచలా • స్యాహ
చపల తనుచవివగ నాగచ • జ్వతతినెడలె॥ ౧౨౪

— శ్లోకావళి —

గీ॥ వీడునిష్ఠురమా సాది • విరతిచేత ముల దాతుటయట్లుండ •
మహికోసగిచ ముచవిరులగూడ హరియించె • ననెచకోస
మున సరోజాపునరికట్ట • ఘననిరయము॥ ౧౨౫

కం॥ జలవహనివహముందుచు | జెలగెక్కిణలత్యకాంతి • చేనచిరా
భం | బల, విషయనద్విజుల | స్థలముంగిల బోధకలవి • భం
బుగధాత్రి॥ ౧౨౬

గీ॥ అబ్బనాదంబు విరుమాత్రి • సఖిలజరులు నిర్భరానందమగ్నులై •
నెగడుటెన్ను • బ్బములు విష్ణుపదమండి • యాత్మమిత్ర | తతికి
బ్రహ్మత్వముందెల్పు • కతచగును॥ ౧౨౭

కం॥ యతులెల్ల నాత్మవిద్యా | చతురులముచు | గర్వమాని • సర్వ
సురాధీ | శితుచనుగొల్వరట ముగచు | పితుడై తనధమప్రజాపి •
వృత్రహరునిదివిన్॥ ౧౨౮

కం॥ గిరిమల్లికానవాంకుర | పరబాణరజఃప్రసక్త • వసవనము వీ
చె, రజస్సత్త్వతమస్సం | కరమామాయిక విలాస • గణముం
బోలె॥ ౧౨౯

ఉ॥ వీరకటికలమై సాబగుం • శక్తిధనుస్సులును స్థరభవనుల్ |
ప్రాకటవిద్యుదతులుచు • గ్రాలఘనామరవైరి సంచయం |
జేకముగా బయలెడలె • సేయభవాప్రియసంయమిశ్వరా |
సీతపాదస్వరంబులను • నిర్మధనంబొసరించు వేడ్కతోన్॥ ౧౩౦

గీ॥ అకసముగప్పి వాఁదా • నీకమంబు | ధారల నిరర్గళంబుగా
జారవినున | నపుడు శంకరుడాత్మలో • నంతరంబు | నుండియు
దిగియన్మత్తుల • నుమరలించె॥ ౧౩౯

శా॥ విగమాంతాల్నిసనీతి సాంత్యవచనా • నీకంబునన్బుజ్జగిం |
పగలబూర్వాత్తనిజాభిమానమును స • ద్భావంబునన్వీడిమె |
ల్లగఁజేరియః పంహంససన్నిధికే జె • ల్పింబొప్పఁగాఁజేరితా |
కలనై నన్మృతీలేమిడద్దపణ, తా • గాంచెన్లయంబొక్కటన్

శా॥ స్వీయూపంసపయోధి, స్వచ్ఛు డ్భిత్తుచ్చీభూతమాయుండు, •
జ్ఞేయస్వీయమహాప్రభావుండు సా • క్షీభూతుఁడున్నిత్యను |
శ్రీయుక్తుండగునీశుఁడె పొనరిం • చెన్మంకరుడాత్మనా |
జేయఁబెయ్యది? హేయమెద్దటనుచు • ద్వివ్యయసంధానమున్

గీ॥ విష్ణుపదమును బెందియు • విద్యుదమిశ్ర | కాంత్యను సృతులః
నయ్యును • ఘనుఁడుపొన్పొన్ | డాగమముచేతమలిచిత • నం
ననిన | నననిగోనెవ్వఁడు విరాగ • మందకుండు॥ ౧౪౦

కం॥ సలిలాశఁకూఘమిద్ధక | గలుపతఁగన మానసోత్సు • కంబు
గలహం | సలుసెలఁగె, నీననాథులు | పలినాశోయమైనఁగనరె
మానసదిగిన్ ॥ ౧౪౧

కం॥ ఉరుజలదనుగునభంబులఁ | దిరుగుట విధుఁడఖలకలలఁ • జే
రిలియు | మృదువిఁగఁజెయ్యె, మలినాం | బరవాసియెవం
ధాత్రిఁ • బరఁగెనఁగాఁతిన్ ॥ ౧౪౨

చం॥ అమితసివాసఁ జాతకచ • యంబతికష్టముచంది చాలతా |
లమునకుఁజోయత్పత్తిని జె • లుగెననంగవిదిత్రీమేమి? స |
త్సమయనిశంబుచేత నమ్మ • తంబునుగోరియు సద్ధనాశ్రీయ
బమచి నద్విజాగ్రిణి, ప | హర్షముఁగను నిర్ధరాస్థులిన్ ॥

చం॥ ఇటులతిసీలమేఘమున • హీననమీరవిధూత వృక్షముం |
బుటుబలజంతుసంఘరణ • బాననిరోధమునగ్గిహరభా |

- ఘటితము వర్షనామకపు • ఘనసములశ్చహితృపశు సర్వదా |
 తటముననుండెవంగుగురుఁ దాపసు గొల్పుచునిశ్చలాత్ముడై ||
- చం॥ మచుజచయంబుభీతిఁగన • మానసతృప్త్యశంపవృత్తిహం |
 డనుసమహస్తిహస్త పృథు • లాంబుదధారలఁ బంచరాత్రిము |
 ల్లునతటిదోఘసాయతము • గాఢగిమెల్లఁజలంప నొక్క-శ్రీ |
 తినినిడిచెన్నభస్మలగ • తింగుశ్వేతగిడంబునెక్కితా || ౧౩౯
- ఉ॥ తీరగతావనీజవిత • తిద్విజపూన్నికరంబుతోఁపుతం |
 గూరిచి లోనఁగొందునురు • ఘోషమొర్పుచుఁగల్పనిర్గమ |
 స్మిరధిపూరమట్లు తటి • నీలహవీప్రచయంబవల్పవే |
 గోరుగతిస్సయలైడలె • నుర్వినురుప్రభమీట నత్తటి || ౧౪౦
- కం॥ ఉరుఘోషఘనీనిర్ఘర • గురుభీతిమఃఖలమర్త్య • ఘోషము
 నీశం కరుఁ డాలకించి యోగ | స్థిరుగురుఁగనియకథనేచ్ఛ • చే
 దుగిటినిలిచెన్ || ౧౪౧
- గీ॥ ఇలలశంకరుఁడుండి నా • హిని రయంబుఁ గనిరయంబుచంగర
 కంబు • సహఘనీజ | లంబుఁజొరఁజేసె నభిమంత్ర • ణంబొనర్చి |
 కరముఁబయోధినిడిచట్టి • ఘటజకరణి || ౧౪౨
- కం॥ ఆన్యత్రాంతముఁగనిచ జ | నావభివచియింప శంక • నార్యగురుండీ |
 ధీవరుఁడదిరంబున యో | గావిర్భవసిద్ధిఁబడె • చని మునిమండె ||
- గీ॥ కొన్నిదివసంబులకుఁబూడ • మిన్న విగత | జలదమగుచుండ
 గోవింద • సంయమిందుగి | డనెనిటుల శేష్యతోడ గ • గవ
 ముస్వచ్ఛ తరుగనె శరత్తుఁగన్విద్య • దత్తవట్టు || ౧౪౪
- ఉ॥ అంబుదముల్యతీశ్వరులు • సంబునుధారలచే మహోపదే |
 శంబులచే నజనోమును • సస్యములన్నిజపాదసక్తచి |
 త్రంబులనొప్పు నాశ్రవుల • ధన్యులఁజేసిఁపిమ్మట న్యధే |
 చ్ఛంబుగ నేగుచుండిరదె • ఛాత్రశిఖామణి! చూడుమిత్తటి ||
- శా॥ ఆజాబిల్లిచెలంగె మేఘచయము • క్రాధ్వంసుతానాట వి |
 భాగ్యజ్ఞత్కాంతిని మాముకావరణ ని • ర్యాణంబుకానంతనే |

- యోజన త్వవివోఘచిత్తగతమై • యుష్మత్తి సవోధ వి
భాజితైజమునంజెలంగునిల, నాభంగిష్టభంబండునా॥ ౧౪౭
- గీ॥ జలజనిచయంబుచనినంత • జడలునందు శుచిలసవోధఁడా
రకా • నిచయమొప్పె మత్సరాదులునణియింప • మైతిమొ
దలు గాంగల నొనంబునొప్పెడి • కఠినిపును॥ ౧౪౮
- గీ॥ ఝషకమతసంయుతయును స • చ్చకగినతియు గర్భగాఢలభ
వనయు • గింజలసిత యును గలితలక్ష్మియునునై సఁధుని మ
ధుఁపు మూర్తియట హంసపూజ్యతఁ • బొందుచుండె॥ ౧౪౯
- ము॥ చిరకాలార్జితమైవ జీవనముఁ దు • ప్తినాన్వేదంబుల్లివోజి
ధ్వంసంఘాతర్షణముంబొనర్చి వెనవి • ద్యుత్కామినీజాలము ।
స్థిరచిత్తంబలంగవీడి ఘనవీ • ధీశహనీమంబులం
బరిశుద్ధత్వమెసంగనేగెను నదే • నత్సా! విలోకింపుచూ॥ ౧౫౦
- గీ॥ చంద్రికాభూతి మేనున • సాంగ్రముగను । గ్రాల విధునుండ
లాంచిత • కరకమొప్పు బంధుజీవనుమోత్కారాం • బరమె
సంగి నొప్పుకాలంబు యతియొనా • నొప్పెంగనుము॥ ౧౫౧
- గీ॥ హంససంగతిలసితమై • వ్యాకులత్వ హీనమై విరజస్కమైఁహీ
నపంక మైయలరె సర్వసారస • మాజలంబు నతిగభీరభవన్మ
నం • బట్టువత్స॥ ౧౫౨
- కం॥ శరణంబు ధరవృతంబా హరిదశోల్లసితమైనహరిపథమొప్పె
న్వరిచంపనలిప్తంబా వరకొస్తుభవద్రీమేశ • వక్షముజోలె॥
- గీ॥ హరివహములొటన దెచూచు • మంబుజంబు లుద్గతములొచు
వికసన • మూనిచెలంగె యోగకలచేతనే బుధ! యుచ్యుఖంబు
లైన హానులహృదయంబు • లట్టులహహా!॥ ౧౫౩
- చం॥ పగినవరజోవిభూతిని వి • రాజలి పల్లవశాటికాతతి
స్థానితమునై ద్విరేభతతి • నాజనమాలికలంజెలంగి వృం
తనమితికుట్టులప్రచయ • ధన్యకమండలురాజినొప్పిభూ
జనమితిసంయమిప్రవర • సామ్యమునుంగనె జూచుమియ్యెడ

గీ॥ ధారణాధ్యానయోగ వి • తాములను! శ్రీహణముఖములవర్ష
ఘ • స్రీములఁబుచ్చి! పడసరోజరజంబుచే • భావముగ! నిలఁ
బొసర్చుచు మహితోఁఘ • నేనునుండే॥ ౧౫౫

ఉ॥ కావున నీవు నున్నిగము • కాంక్షజ్ఞమై భవదావసరదం!
జైవివిధాఘభూధరచ • యనివిదారణవజ్రమై యతీ!
శావ్యగమ్యమై గిరిభ • వాత్మవిభుస్థలమైర కాచికా!
భ్యావలసత్పుంగుఁడీచి • యద్వయమాన్దమెఱుంగనేగుమా॥

చం॥ వినుమునుతీత శైలమున • వృత్తీహముఖ్యసురౌఘజ్ఞమై!
ఘనమగుసత్తమత్తీముని • కర్తృకమొప్పెను, దానిజూడఁగా!
మునిచయమున్నరప్రకర • ముంజనుడెంచినయంత నానద!
స్పృశనచియించె వ్యాసముని • పొంపుగ వేదశిరోర్థముగృహక

సీ॥ వేదశిరోర్థము • నివసించు నాపూజ్య; సనఘ! సత్యవచస్కు-
వ్యాసమౌనిఁ! గసియిట్టులడిగితి • సనఘ! వేదసమూహ; మును
విభాసించితి • ముదమెసంగ! భారతమనుచట్టిభవ్యపురాణము;
నగించియించి యోగశాస్త్రములుబల్కి-! బ్రహ్మసూత్రంబుల-
రచియించివిబుధౌఘ; వినుతిచాత్రుడవైతి • వనిశముమహి ।

గీ॥ గాని యాబ్రహ్మసూత్ర స • ఘంబునందు! నిలను విప్రీతి
పన్నులై • యిచ్చకొలఁది! కర్తృకమొనఁగించి • రవనిఁగాన!
వానినిరసించుభావ్యంబు • వ్రాయుమీవు॥ ౧౫౬

గీ॥ నేననినమాటవిని వ్యాసమౌనియంత! నానదస్పృశననుఁగాంచి •
హర్షమొచ్చి! ననెఱులఁబూర్వమేనగ • బాత్మనాథ! సభనమరు
లిట్ల పక్షించి • రభయునన్న॥ ౧౫౭

చం॥ వినునుతః నీకిలస్సకల • విజ్ఞాన మత్సదృశుంశుశిష్యుడై!
ఘనతటినిజలంబుఁ గర • కంబునఁగూర్చి యనంతరంబు భూ!
మినిగుమతౌఘమున్నయద • మృత్యువశంబుగఁజేసియుత్సుఖం!
బునొనఁగు భావ్యమున్లభత • ముంబొనరింపుఁగలంఘపాజ్ఞుడై

కం॥ శౌరివరాకావిధుకర | వారిమిలాస్థలికిఁగాంతి ♦ వై శద్యంబుం |
గూరుచువిధమున మీకెపు | డారవివిధుతామద్ది ♦ యశఁమొన
గూర్చున్॥ ౧౬౧

శా॥ నాతోనీగతిఁబల్కి వ్యాసుఁడవసా ♦ సంబస్వరంబందఁదా |
శీతాగంధవాధవాగమునకుం ♦ జేరె స్వపుంజూడఁగా |
నాటంకాడిచెదెల్ల నీయెడిచిబం ♦ బై నాకుఁగన్నట్టుట |
స్నేతోఁగుల్కుఁడులేఁడు యోగ్యుఁడవుమా ♦ నిశ్శ్రేష్ఠధాతీ |
సలిక॥ ౧౬౨

ఉ॥ కావునఁ జత్వవిత్ప్రవర ♦ కారుణికుండ్రునై జగంబులం |
బోనిఁగ నచ్చకోశచయ ♦ ము బోచులంఁగడంగుమచ్చగం |
గావలసద్భివస్థలికిఁ ♦ గాఢీనేగియట నివాఖ్యమా |
దేవతసేవయిన్విపుల ♦ దివ్యకృపం బ్రసరింపఁజేసెడిన్॥ ౧౬౩

గీ॥ ఇటులనోవిండతీర్థము ♦ నీంద్రుఁడాత్మ | గురుచదాంబుజసేవనే ♦
నిరతమాత్మ | గోరు శంకరునురుదయా ♦ గుణవిలసిత | వీక్ష
నీక్షించి దీవించి వెడలఁజేసె॥ ౧౬౪

—♦ యతి గురుశాసతిఁ గాశిఁజేరుట. ♦—

ఉ॥ శంకరుఁడంత నాత్మగురు ♦ సారససన్నిభ పాదయుగ్మము |
బంకనివారకంబు నురు ♦ భక్తినిఁగొల్చి తమద్వియోగము |
స్సంకటదంబునోర్వకలఁసద్గురు పాదయుగంబు నాత్మహృ |
త్సంకజమందుఁజూచుచును ♦ దానెటుల వెడలెదదాజ్ఞచే॥

చం॥ చనిచనిచేరె నీవవర ♦ సంవృతసన్నిధి దేశమున్నుచా |
వన దివిషద్ధునీతిట ను ♦ వర్ణమహోన్నతయావపంజ్జి శో |
భనతరదేశమున్నతితి ♦ భద్రవిహీనభవాఖ్యచాశ నా |
శనకరదేశము నివృపుల ♦ సంకటనాశముఁ గాశిదేశము॥ ౧౬౫

మత్త॥ భోగిభూషణవేణికాతట ♦ భూషణునితరంగవి |
దోష్టిగిరాజవిరాజమానత ♦ టొల్లసత్సునిసంజను |

- నాగహీనభగీరథాఖ్య ధ • రాపకృష్ణమహాతపో |
 భాగధేయను గంగనుంగన • బ్రహ్మవిద్వరుడంతటన్ || ౧౩౭
- సీ పాపరాపాన్ముపై • బవళించుతేనిచా; కాలిగోలనుబట్టు •
 కతననొక్కో? పులితోలుమైచాల్చి • చెలంగుడేవర తల; గల
 చంద్రునిగూడు • కతననొక్కో? మంచుగుబ్బలి తల • మిం
 చిక్కిందికివేడు; కనుదాబడినయట్టి • కతననొక్కో? మిన్నున్న
 పట్టున • మెలిగిచెలంగుచు; కల్లలతోడనుండిన • కతననొక్కో?
- గీ యువగం తెలిరాలగుమినిబో • లె నిలఁజెలంగి | మూడు
 జాడలచెల్లవ్వు • బోవుచుండి | చెట్టెగొట్టిముంచి నెటఁజీ • పట్టె
 జేయు! చట్టి చదలేటినింగన • చవనిగురుఁడు || ౧౩౮
- చ॥ కలరుతభృంగనాదముల • గానమునుంబొనరించి వాముసం |
 చలిలసోదరాశ్రయ • సన్నటనంబొనరించి సుర్గులం |
 గలకలఁపుచుం జపల • కాంతతరంగకరాచేతఁ గౌం |
 గిలిగొనుచట్టులొప్పబహు • కిల్చిమహానిశిఁగాంచెనట్టిన్ || ౧౩౯
- ము॥ ఒకటనేవల్పు మిఁకకూటపుటపాం • గోద్యత్రయభన్యమయై
 యొకటన్వాదల రంగుబంగరు విభా • షోద్యత్రయం జిత్రయై
 యొకటన్వాద మొలుగుఁజన్గవలపై • నున్నట్టి శ్రీకుంకుమా
 దికవస్తాస్థుముచేతఁబాటలయునై దీపించెనప్పట్లున్ || ౧౪౦
- గీ॥ అట్టిత్రిపథగలోన్నాన • మాచరించి వెడలె శంకరుడగజేతు •
 జడలనుండి సురసదీజలనేగంబు • దొరలఁజేయఁ దత్కుసంగతి
 పుణ్య వృ • ధ్ధవిధుడనగన్ || ౧౪౧
- ము॥ దివిషద్వాహినిలోనఁ గ్రుంకులిడి యు • త్తీర్థుడుచౌశంకరా |
 ఖ్యవసుధ్రాగురునూర్తి తజ్జలకణ • ఘాంచక్రభంజెన్నుమి |
 తెవిధు శ్రీకరసంప్రవజ్జలకణ • శ్రీనొప్పచంద్రోపలో |
 ద్భవచూబామృదుబోలిచూచుజనులు • తామ్రంబుచున్లోగనన్ || ౧౪౨
- ము॥ సయయుక్తుండగు శంకరుండుకనెనం • తస్వేద్ధనీన్నాతుండై |
 జయలక్ష్మ్యలయము స్వరీంద్రవిధిభా • స్వస్మఖ్యదివ్యానుసం |

శ్రయమున్నాకిత సంశ్రితాఘచయము • స్సత్కాశికావిశ్వపా
 లయముం దుంబురు నారదాదిమునిజా • లస్తవ్యసుశ్రేయముకా॥
 మ॥ అవనీదేశకుండంతభక్తిఁగొలిచె • స్వార్థంబునం గాలభై ।
 రవుఁగాశీ సగరిభవేశ్వర సప • వ్యాసక్ష్మాద్యాదిసం ।
 భవు, విశ్వేశదిదృఙ్మయాఽలికజన • ప్రత్యాహఘోరాటవీ!
 దవ వహ్నియంచితవైభవు సుకలభ • క్షస్తుత్య సదైవభవుకా॥
 గీ॥ అంత విశ్వేశ్వరాలయా • భ్యంతరమున కేగి మునిండుఁబు
 కలు • వీఁగుచుండ । హర్షము మాఁగితలమున • సంజలినిశి
 వినుతినొనఁచెనీగతి • విశ్వనాథు॥

౧౭౪

—• శ్రీ విశ్వేశ్వరస్తుతి : —

సీ॥ ప్రణవమాపాయ, ప • స్వలిపుత్రీకామసః; ఘృష్ణమిత్రాయ,
 తు • భ్యన్నమోస్తు । జనస్థితిలయాది • సకలకార్యవితాః;
 కారణే,తే, నమఃస్మరణమస్తు । శ్రుతిశ్రిలోనికరశో • ధితసద్గుణ
 ఘాయ; భగవతే, సంతతుభ్యన్నమాంసి । రాగరోషవిహీన •
 యోగిమాససలీన; పాదకంజాయతే • ప్రణతిరస్తు ।
 గీ॥ వారణాసీనివాసాయ • వారిజాస్త్ర వహ్నివిధుచక్షుషే, సంతు •
 పందనాని । అన్నపూర్ణావిశాలాంబ • కాచ్ఛహృదయ । నాయ
 కాయ, భవంతు మ • స్మతిశతాని॥ ౧౭౫
 సీ॥ తలపైన మూఁచువో • కలఁబోవుచదలేరు; సాగీతానాకవంత •
 సలుపుచుండ । వలఁతేనిమామయా • దలపై జెలంగుచు; జెలి
 మానికపుఁజెల్వఁ • గొలుపుచుండ । సలుతనల్లనిమచ్చ • య
 ల్లానేరెమపండు; వలెనుండి నీలంపు • జెలుపుఁగూర్చి తొమ్మి
 నందున వేమొ • గమ్ములచిలువతా; జందెమై యొకవంత •
 యందమొనఁగ ।
 గీ॥ మంచుమలపట్టి తొడపైన • సంచునించ । గాలిదమ్ములపై
 జే • జేలువారిల । జటునగవుపల్కుతోఁగూడి • చెలువొనఁగ
 జెలఁగుమిముఁగంటిఁ జెట్టల • జీల్చుకొంటి॥ ౧౭౬

సీ॥ ఒకవంక నారదా ♦ దికహానినికరంబు; సుగుణాలయాఘంబు ♦
 ఘోగమచుండ! నొకట నింద్రాది ది ♦ వ్యకదంబమెల్లప్పు; వర
 భక్తితోడ సేవలనొనర్చు నొకవృక్క బరమహం ♦ సకదంబ
 ముపనిష; త్సమితిచే సుగుణసం చయముఁబొగడ! నొకచాయ
 గాయక ♦ ప్రకరంబువల్లకీ; ముఖనాదవితతిచేముచిముసూర్య!

గీ॥ సన్నపూర్ణావశాలాక్షు ♦ లంకములను | జెలంగఁగఱవేల్పు
 సన్నిధి ♦ సలరుచుండ! నిండుపేరొలగంబున్న ♦ సుడివేల్పుఁ
 గాంచినాఁ డనఘంబులం ♦ నుగించినాఁడ॥ ౧౭౮

చం॥ నినుగఁచుమానవుండు జన ♦ సేకుచమగ్ధమునానఁబోవఁడ!
 న్ననిగమశీర్షభవ్యవచ ♦ నంబును నెమ్మదిసమ్మి మిమ్ములం
 గనునభిలాషయుత్కటము ♦ గాఢనియింపఁగ నేగుదెంచి మీ!
 ఘనపదపంకజద్వయముఁ ♦ గాంచెమించిలె గాళికాధనా?॥ ౧౭౯

శా॥ పంచకౌశివిరాజమానపురికియా ♦ చుట్టొక్కట నైట్టిఁ
 జంచన్నిర్మలతంగభంగయగు భా ♦ సజ్జాహ్నివింగ్రుంకనం
 బంచాస్యప్రవిభా సమామగు మీ ♦ భవ్యాకృతింగా దిశం
 జంచత్సంచితపాపసంచయము నా ♦ శంబండుఁగాకీధవా॥ ౧౮౦

ఉ॥ కాళికినేగియచ్చటనె ♦ కౌతుకినై వసియింతునంచు లో |
 నాశయమున్వహించుటనె ♦ యాయవిముక్తపురీనివాసిల |
 భేళమహాకృపుండగు నె ♦ డంతముఁ గాదన్వతంబటన్ననో!
 యీశ! నినుగఁచుగొనిన ♦ నేగతిలోఁగవు పాపపుంజముల్॥ ౧౮౧

సీ॥ మూళిసంగతగంగ! ♦ మదగజాసురభంగ; మహితక్మపాపాంగ! ♦
 మదనభంగ! విధుశిరోభూషణ! ♦ విశ్వాశ్రోషణ!; విధిము
 ఖామరసంఘ! ♦ వినుతధీషణ! | నిజభక్తజనపాల! ♦ గజఘో
 త్రరచేల!; కరకంజధృతశూల! ♦ కాలకాల! | నిగమాఘకం
 ఖాణ! ♦ సీరధిచయతూణ!; శరధిజాధవబాణ! ♦ వరకృపాణ! |

గీ॥ నిజులపశురక్షణార్థంబు • నీలకంఠ! | సారధిశ్చత్రపంకజాత •
జూలశీత! శైలశివనామనోహర • సర్వభూత! | పాహివిశ్వే శ!
కాశీ! • పార్వతీ! ॥ ౧౮౨

ఉ॥ కలకురులొక్కమాదిగ మొంగిమ్ముగ్రమ్మియటున్నయట్టికి
స్కలగుమితేనికన్నా కర • కమ్మగు చెల్వమొసగుచుండఁదా
నొలంగి దావలమ్ములగు • సాములునెడలఁబాచుచుండఁదా
మొలొట్టుట్టుట్టవ • ద్రోక్కెను నిన్నుఁదలంతునిచ్చుటకా ॥

ఉ॥ పాదుఁడనెనెనె పురను • బాసముఁజేసిన మేల్మొంగరుం
గోరిహరించిన నురుని • కోమలఁగూడిన బాలుఁజంపినం |
గోరచఁచేసహస్రమును • గూల్చిననోశివ! మీపురంబున
గూర్చుఁమందుమర్త్యుఁడు యమఁప్రభుఁడందనమందఁడెన్నఁచుకా ॥

మ॥ అవిఘ్నాత్తాభిధచే నిలంజెలఁగు మీ • యావానమందున్న జం
తువిఠానంబు నిఘంకసంచయమునుం • దూర్ణంబుగా వీక్షించెఁ
జెవి నొంకారము నీవునేని యుపదే • శింపంగ మోక్షంబునో
శివ! తానందునఁబెన్న శక్యమగునే • చెల్వో భవత్పద్మయా ॥

మ॥ అని కాశీధ్రువిశ్వనాథు హరిము • ఖ్యస్త్యర్థిసంఘస్తుతుం
స్థునభక్తి నిస్సెరించి నాశిజనతా • కాంతాశిరఃకల్పనూ |
ననివిష్టభ్రమగీనితానవింశ • న్నాదోల్లసత్పాదకం |
జనగేశాత్మజ నన్నపూర్ణనిటలా • సక్తిన్ను తిఁచెన్వడికా ॥ ౧౮౩

—♦ అన్న పూర్ణాష్టకము. ♦—

ఉ॥ బంగరుగిన్నెఁజేతఁగొని • భవ్యదయాఠనమొల్కునట్టి క |
న్నుంగవ నాశ్రీతాళిని గ • నులగొనుచంతట నింకనొక్కదే |
తంగలదర్శియోడ హసిఁతంబునఁ బంజ్కులనెల్ల నోదనం
బుంగిరుఁచునన్న పరి • పూర్ణను నిన్నుఁదలంతుభక్తితోకా ॥

మ॥ నతులంబెక్కులొనర్తు భక్తి మెయినే • నానామరాసీకమా
భిఠలోద్యన్మకుట స్ఫురన్మణిగణా • భీకాంతినీరాజతాం |

చితపాదాంబుజ కాశ్రితావనచణః • శ్రీరాజతాపాంగకు
 నిృతికంఠప్రియ కన్నపూర్ణకు విరిం • చి ప్రోద్భవఖ్యాతకు॥
 శా॥ అంబా! కేశలసత్ప్రసూనమకరం • దాసోద్ద నాసక్త లో!
 లంబా! సంక్రొతసంచయావన దయా • లంబా! శిరస్థోఽపరా!
 డ్భింబా! రాగలసన్నిజోష్ఠజితస • డ్భింబా! సమద్వివ్యభు!
 ల్లాంబుప్రోద్భవలోచనాంచిత కదం • బా! నీకుఁగేల్పొడైదక॥
 సీ॥ మకుటస్థితానేక • మణినిచయవ్రభ; ల్లిక్సంతితికిఁ జిత్ర • దీప్తి
 నిడఁగి ఫాలతలోల్ల స • ద్భా లేందురేఖాంశు; లమరసంతతికి
 మృష్టాన్న మొసఁగి మృగమదతిలకంపు • నిగనిగల్ పూర్ణేందు;
 గతలాంధ్రపుఁగాంతిశకరణెగడ నాశ్రితజనభక్త • హర్షవర్ధన
 మహా; కరుణారసాపాంగ • గామొసంగి

గీ॥ నఖలలోకావనంబగు • పశిసమొప్పు లంగరుంగిన్నె నొకమాన్త
 పంకజముచఁ గొని మహాకృకరాంబుజం • బునఁ బసింజి గరి
 టుఁగొని భిక్షమిడునిరు • గింటిమంటి॥ ౧౯౦

ఉ॥ అంబుజసంభవాంగనయ • సంబుజనాభునిభార్యయుఁ స్వహ
 స్తంబులఁజూమరంబులను • దాల్చి కరంబునుభక్తితోడఁబా
 ర్ష్యంబులఁజేరి వీవఁగల • సస్మణిసంచయ భాసమాన వీ
 తంబుననొప్పు నిన్నుఁగను • టంగఁడుభయ్యడనై తినఁబికా॥ ౧౯౧

శా॥ భిక్షాపాత్రముఁగేలఁగై కొని యుఁదో • పేతాత్మలంబోనఁగా
 దీక్షంబూని నిరంతరంబు సుజనా • నీనాత్మవై విశ్వసం
 రక్షంజేయునదీవకాసే? జననీ! • గామామణీ! మాదయా
 వీక్షంబూచుచు భిక్షనాకింబుము, దే • వీ! యన్నపూర్ణేశ్వరీ॥

ఉ॥ వృన్దావజేసి మ్రొక్కెన • శివస్ఫుర దంకతలాంచితాననో ।
 ధీర్ణకు, భక్తకామితవి • తీర్ణకు, సాధుజనానురాగ సం
 పూర్ణకు, సంబుజవ్రభవ • ముఖ్య సుపర్వచయస్తూతాత్మ స
 ద్విర్ణకు, హర్షపూర్ణకు, సువర్ణనవర్ణకు, నన్నపూర్ణకున్॥ ౧౯౩

మ॥ జలజప్రోద్భవముఖ్య దివ్యజనతా ♦ సంసేవ్యమై దివ్యర॥
 త్నలసన్నాపుర భాసురంబయి సుభ ♦ క్తవాతచేతోంబుజ॥
 స్థలరత్నంబగు నీదుపాద జలజా ♦ తద్యంప్రమోయంబ॥ సి॥
 శ్చలమై మామకచిత్తపేటికవిలా ♦ సంబున్నదా కాంచుతన్॥

కం॥ దుర్గకు, బ్రణమద్దివి॥ ద్వర్గకు, నాశ్రితసుభక్త ♦ వర్గమహాం
 హా॥ వర్గకు, నిజహృదయేశ్వర॥ భర్గకు, నతిఁగూర్తునుగుణ ♦
 వర్గకు, భక్తిక॥ ౧౯౫

గీ॥ అనుచు నీరీతి నంబిక ♦ వినుతిచేసి॥ శ్యామలాంబుదనమగాత్రు ♦
 జలజనేతు॥ జలధిజాతోల్లసదవ్వుతు ♦ బలవిపత్తు॥ నాశ్రితావను
 హరినిట్టు ♦ లభియతిం చె॥ ౧౯౬

—♦బిందుమాగ్ధాభినందనము♦—

శా॥ శ్రీకాంతాకుచకుంకుమాంకితము రా ♦ జీవప్రభూతాదినా॥
 కాకస్సంచయ సంతతస్తుతము వి ♦ ద్యూధాంతరంభోజము॥
 తా॥ కారంబసురఘ్న మాశ్రితజనౌ ♦ ఘాభీష్టదంబవ్యయా॥
 చ్ఛా॥ కారంబు మదీయచిత్తజలజా ♦ తానేశముంగొంచుతన్॥

చం॥ నతూలనొనర్తు భక్తిమెయి ♦ నారద ముఖ్యమునీంద్రసంచయ॥
 స్తుతునకు నాత్మనాభిభవ ♦ తోయజజాతున కాగమాంతవ॥
 ర్ణితునకుఁ బాలితాత్మపద ♦ నీరజనుర్యుగసక్త భక్తభా॥
 వితునకువీరరాగసమ ♦ వేతునకుం గుతుకంబుతోడుతన్॥ ౧౯౭

నీ॥ శ్రీదేవి పాదరా ♦ జీవద్యయమునొత్త; నారదమాని గా ♦ నము
 నొనర్చు॥ గోపై నఁ దపసియ ♦ పటము దీపింపంగ; దానిపై
 హేమసూ ♦ త్రముసెలంగ॥ నాభికంజమునందు ♦ నలువచె
 న్నలరార; నురమునఁ గొస్తుభ ♦ మొప్పుచుండ॥ శంఖశా ర ర
 థాంగ ♦ సాధనంబులు హస్త; వనజాతములఁజెల్వ ♦ మును
 వహింప॥

- ॥ లలితముఖమున మృగమద • తలకమొప్ప! దుగ్ధవారాశిమధ్య
మంజు దునువరాహి! తల్పమున హాసమెసంగ ని • త్యప్రమోద!
మందు నినుగంటి, మోదంబు • నందుకొంటి॥ ౧౯౯
- ౩॥ నీపాదకమలజ • నిని గాంచుటనెకాదె; లోకపావనయ్యె •
నాకథునియు! నీబొడ్డునొమ్మలో • నివ్వటిల్లుటంగాదె; విధివేల్పు
గుమికెల్ల • నెద్దయ్యె! నీసవర్యాసక్తి • నెగుడుచుంటునె
కాదె; యంభోగిజుత లో • కాంబయ్యె! ఘనభక్తినిత్యంబు •
నినుమోయుటనెకాదె; పక్షికి ద్విసరాజ • భావమొదవె!
- గీ॥ ననుదినంబునునీకుకీ • ర్తనమొనర్చు! కతనంగాదె విరోధాంధుఁ •
జులభక్తుఁ! డయ్యె, నీదుప్రభావంబు • నభినుతింపఁ దరమె?
నాబో! కోదేవ! • తత్త్వభావ!॥ ౨౦౦
- నీ॥ తొలిపల్కులనుబ్రోచి • మలనుమూఁపునమోచి; యడుగున
నున్నట్టి • పుడమినెత్తి! తనపేరు రముప్రొద్దు • దలంచుబుడు
తగాచి; పొట్టియెయ్యపైన • బొడవుసూపి! రాచపిండులనెల్ల •
గ్రాచిరెండెదుల; తలలరక్కనుఁగూల్చి • చెలులఁబ్రోచి! పొగ
రుఁబోతులకు మె • ప్పగఁజెట్టలంజెప్పి; మొఱకుల గుమినెల్ల •
నటికివెచి!
- గీ॥ చుట్టుకై దువ నొకకోల • బట్టితొంటి! మంచితోవనుగాపాడ •
నెంచిపదివి! తంబులుగఁ జెల్వమీఱిన • తండ్రికెపును! దలను
గేల్మొప్పుఁగీలింతుఁ • దగినబత్తి॥ ౨౦౧
- శా॥ నాకు స్థైర్యమవతీ కళత్రునకు నె • న్నన్నేదమింతైన లే!
దేతన్వంబెచెలంగునంచు సుజనా • ఘేషాళికిందెల్ల నీ!
వీకాశీపురి నొప్పుచుందునని యా • హింతున్రమానాథ! నా!
భీకప్రొద్దువరమ్య నాభిగతనా • భీకా! దివౌకస్తుతా!॥ ౨౦౨
- ఉ॥ వందనమందుకొమ్ము సుర • వందిత దివ్యపదారవింద! గో!
వింద! సమద్యమప్రముఖ • విస్తృతయోగనికాయ విద్యమి!

డ్బుంద! సహరవిందసుమ • పేశల హస్తచతుష్టయోల్లస!
 స్నందకశంఖచక్రముఖ • సవ్యమహాయుధబృంద! నిత్యమున్॥
 మ॥ నిగమాంతస్తుతపాదనీరజ! రజో • నిత్యేహదుర్ధేయధ్యే!
 యగుణానీకవిహార! హరినిచయో • ద్యవ్యక్ష! వక్షోలస!
 త్సగరాత్మప్రభవోద్భవాత్మతనయా • సంయుక్త! యుక్తాత్మవే!
 దిగణాంతఃకిమలస్ఫురత్పద! పదోద్దీప్తాపగా! మ్రొక్కెదన్॥ ౨౦౪
 నీ॥ శ్రీవత్సయుతపక్ష! • దేవతాచయ పక్ష!; భక్తచాలన పక్ష! •
 పంకజాక్ష! । నిగమాంతసంచార! • నిజభక్తమందార!; యతి
 మనోబ్జవిహార! • యథువిదూర! । కేయూరసలితాంస! • కిల్బి
 మేఘధ్వంస!; మానిమానసహంస! • మారిరంస! । జుతాసుదే
 శిక! • జనతాపహంపక!; సవ్యవాద్దేశిక! • దివ్యతీలక! ॥
 గీ॥ శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గ • శస్త్రహస్త పతగనాయకవాహన! • భవ్య
 సహస! । మకుటలసదుత్తమాంగ! ని • ర్మలశుభాంగ! । పరమ
 కృపనాద్యమాంరక్ష! • పరమపురుష॥ ౨౦౫
 చం॥ ఇటులతీసేలదేహుని ర • మేశుని శంకరమస్కరిండుఁడు!
 త్రిటమగుభక్తిమేసఁ బుల • కల్పెలరేగఁగ సంతృప్తిచియం!
 తటసటమంతివిఘ్నపున • తలద్రెతుండై నిమితిచెన్నిల్లువి!
 స్ఫులమగు భక్తితోడఘన • మోదమునల బులకల్పెంగఁగన్॥

—•దుంతివిఘ్నేశ్వరవిమతి•—

ఉ॥ వారిజసంభవాదిసుర • వారమనారతభక్త నేమహా!
 జారుని సర్వకార్యములఁ • దానొసరించెమపట్లఁగొల్పి లో!
 నారయ భవ్యతంగనెనో? • యామహనీయుని హస్తీవక్త్రు వి
 స్తారపుభక్తిఁగొల్తు విత • తంబగు విఘ్నతత్త్వగింపఁగన్॥ ౨౦౬
 నీ॥ పనులకుముందునే • ఘననెంచుమాత్రనా; పనులెల్లనిర్విఘ్న •
 తనుజెలంగు! గురుభక్తినిడినట్టి • గణికపోచలకయే; వేల్పుతా
 నందున • నల్పముదముఁ! గడుఁబేర్చినొసఁగెను • కుమముల
 మెక్కియు; తుక్కుపాళినొసఁగునే • యకలుషండు! న్వాళితో

ఘంటిచ్చు ♦ నభివాదనంబుల; కేవేల్పుసెలంగుఁ బ్ర ♦ హృష్టుఁ
డగుచు?]

1॥ నేమహాత్ముండుమూషకం ♦ బక్ష్మితిరుగు? నగభవాచిత్రకమల
కం ♦ జాప్తుఁడెవఁడు? శీఘ్రగంతుష్టినెవ్వఁడు ♦ సెలంగు? నట్టి
మంతివిఘ్నేశుఁగొల్తు న ♦ కుంతభక్తి॥ ౨౦౮

మ॥ శివగౌరీప్రియపుత్రి సర్వ సురరా ♦ జన్మత్యచారిత్రి! వి
ఘ్నవితానాగచయాగ్నిహోత్ర! నిజభ ♦ కస్తోమకారుణ్యసా ।
త్ర! విఘ్నప్రోద్ధపతుంబురుప్రముఖగీత ♦ స్వచ్ఛచారిత్రి! పా
వవనేజ ప్రణమన్మనోంబుభవమి ♦ త్రా! భక్తినిన్మోత్పదన్॥ ౨౦౯

చం॥ సురచయపూజ్యమవ్యయము ♦ సోమకలాధరమున్మివాంక భా
సురమురు మత్తహస్తిముఖ ♦ శోభితముస్థానోపచయోపవీ
తరుచిరిమేకదంతలసి ♦ తంబును వామసమున్మిజాశ్చిత్రి
త్కరసకలేష్టదంబునగు ♦ తావకమూర్తిదలంతు నిత్యమున్॥

మ॥ ఘణిహారత్వమునుంగణేశతయుది ♦ వ్యస్తోమపూర్వాద్భ్యుతా
గు మున్మూరిదయారసప్రథిత దృ ♦ క్కుల్మిత్యహర్షంబునో
గణపా ! నీపితనుండిచేరెనిను ని ♦ క్కుంబిద్దదేమన్నఁగా ।
రణమందుండెడి సద్గుణప్రతతి కా ♦ ర్యంబుండగంజేరదే॥ ౨౧౦

శా॥ అద్వైతైమపతీధస్రండు మహిలో ♦ సగ్రత్వముంజెంది యా

మోదంబుత్కటమైచలంగఁ దనకుం బూర్వంబుసంకున్న యా
య్యాదిస్థానమొసంగెనీకన గణా ♦ ధృతా! హరిన్నిర్జయ
శ్రీదీపింపఁగనుండుతండ్రి సుతునా ♦ రీతింబొనర్చుంగదా॥ ౨౧౧

గీ॥ తగినభక్తినిభక్తి ♦ తానమిడిచి గణికపోచలకును మోద ♦
కంబులకును ముదముఁగని సర్వకామిత ♦ ములనొసంగు నిన్ను
భావించు, నేవించు ♦ సన్నుతించు॥ ౨౧౨

కం॥ ప్రణమత్ప్రత్యూహ నివా రణచణకరుణాకటాక్ష ♦ రంజతుఁ
జింతా మణిపీఠనిష్ఠమోదక గణకరు నిభవక్తునిన్ను ♦ గణ
తించుమదిన్॥ ౨౧౩

గీ॥ అనుచు నురుభక్తి ముంతిగ ♦ జాన్యుగొలిచి | పరమపావనమైన
యా ♦ పురమునందు | నున్న వేల్పులకడకేగి ♦ యురుతరంపు!
భక్తివిలసిల్లజేసె న ♦ పర్యటనట॥ ౨౧౫

చం॥ అనుదినమిట్లు నాకథుని ♦ యందవగాహము నాచరించి భా
క్తినిజలజాలయేళముఖ ♦ దేవసమర్పితుడైన విశ్వనా!
థుని పదకంజయుగ్మమును ♦ దుష్టినిగొల్పుచు సర్వలోకపా!
వనమగునట్టి తేల్రమున ♦ వాసమొనర్చుచునుండు సంతట॥

—ఒక విప్రకృమమందు శంకరుగారి యతియగుట—

చం॥ తనదగుమేని చెల్వముహు ♦ తప్రచయశను ధిక్కరింప న
జ్జనిభవిలోచనంబులు వి ♦ భాసిలుచుండ నధీత సర్వవే!
దనిచ ముడైనయొక్క వసు ♦ ధాత్రిదశాత్మజుఁ జేగుదెంచెన
ఘ్ననుడగు శంకరాచ్యగురు ♦ గాంచడలంచియనన్యచిత్తుడై॥

శా॥ నైరాగ్యంబున భార్యగైకొనక న ♦ ర్వత్యాగముజేసి వి
స్తారంబైకడు దుస్తరంబును సం ♦ సారాంబుధిస్తేశికో!
త్కారుహ్యోషమమెక్కి సత్వరముగా ♦ దాటుంగ లోనెంచి త
దావరిప్రద్యవతుల్య పాదములపై ♦ వ్రాలెన్విజుండ త్తఱిన॥ ౨౧౬

గీ॥ వ్రాలి లేవకయున్న య ♦ వర్ణివర్యు! బరమ కరుణాబియైన
శం ♦ కరగురుండు! లేవఁగానెత్తి హర్షక ♦ లితమగునటు! పలికె
నత్తఱి బేర్చిదై ♦ వారనిట్లు॥ ౨౧౭

ఉ॥ బాలుడనై యుజూడఁగన ♦ బాలమసీషినినై యనేక వి |
జ్ఞాలియునట్లులోక్కడవు ♦ నై యు నసత్తమభావస్మృతివై |
బాలక! తోచెదెవ్వడవు? ♦ వాసమదెయ్యది? ధైర్యమూనిన!
వీలలిరాఁగఁ గారణమ ♦ దెద్ది? వచియింపు నిజంబుగా నిటన॥

గీ॥ అనుచుఁబ్రచ్చించు శంకరా ♦ చార్యుఁగాంచి యుత్తరజ్ఞండుసౌ
భాను ♦ రోత్రముండు! సెప్పెనురుభక్తినిట్లు దే ♦ శిశువ రేణ్యు!
వీనుముమామకమైనట్టి ♦ వృత్త మనుచు॥ ౨౧౮

౦॥ ధారుణ్యమరుడ హరిపద | వారంజయుగభక్తిమూల • భవోన్మ
దకకా | వేకీర్తిగహోహా | ఖ్యాతాజడేశమందు • గలదు గృహ
మయీ॥ ౨౨౨

కే॥ పెద్దల నూచువేళ్ళు • బృథి • వీధలిన్లు బరభృమించి యీ |
పొద్దునకుంగిమంబుగ ను • పుణ్యతనీయెడకేగుదెంచితి |
స్వప్నలేననస్మృతి మ • హంబుధిమున్లుతిగింటి భీతినం |
చన్ద్రమఁబారగామి గ నొ • నర్చుము దేశకవర్య! నన్నొగిన్॥

మ॥ గుణవోషంబులమాటనొక నుఘా • కలంకకపిష్ఠంగదృ |
గ్గణవోణంబులఁనూను నన్నుచుకుశో • క పాప్తిసంభున్నదు |
రుణుదీనుందయనోగురువ్రవర! కా • రుణ్యంబులేకెన్నుచో |
గణుతిజెందద వేయవేలకరుణా • ఖండాంబురాశిపథన్॥

మ॥ సనుఁదూర్ణంబుగఁబ్రోచెదేని యగుదీ • సస్తోషకారుణ్యమ |
త్తనితాంతోన్నతకీర్తిరాశియగుచుం • దానీకు నై శ్వర్యవం |
తునిఁగైకొన్న లభింప దెట్లనినఁ బా • ణోచంబెడారిఁనువృ |
ష్టినిడక మెప్పునుగాంచిసల్లు జలరా • ఁగాంచదెన్నేండ్రకున్

ఉ॥ కామముఖారివంచితము • గావున సీచమునునన్వేశరృదో |
చ్చామలధీవిహీనమును • నావిధిలోకమునొ ప్రివంచము |
న్నామతిత్వద్వచోవిభవ • నవ్యనుభాద్ధిసదబ్జవత్ప్రవా |
హంబులవారి నాచుచు ను • హంసముతోఁగనుతఁ గురూత్తమా

ఉ॥ భానునివేశ్యముందుహిన • భానునివేశ్యము నిందుగ్నిల్లువై |
శ్వనరుగేహముం దనదు • వాసమునాశుగనదృమున్ న్వయం |
భూసిలయంబుఁ ద్వద్వచన • పుంజనుసక్తున కవ్యయాద్యయ |
ధ్యానికలన్విరాగ ఘన • తాహరకౌతుక మీయ వెన్నుడున్॥

చం॥ వెలుపలికెంతో చక్కనిఘ • వింగనుపట్టి మత్స్వరించుతో |
య్యలిమొదలై నయట్టి విష • యప్రితతు ల్విషవల్లికా ఫలం |
బులబలెనుంట నెప్పుడును • మోదమొనర్పపు రంభవైన గు |
ల్బులకవఁగేలఁగూర్చు నుర • పథలదాంచిత మప్రిశస్యమా॥

కం॥ అంచితపువోద్యజ్జన! సంచయయు విరక్తయోగి ♦ చయల
సితయునౌ! కాంచనగర్భస్థలియును! నౌచంగా నాదరంబు ♦
సెనయదునాచే ॥ ౨౨౯

చం॥ శివమిమనట్లు దేవర వ ♦ చించెనుపల్కు - చకోరరాజి చం॥
చువుల సుధాంశుగ్రచ్చగవ ♦ సుంధరపై బడునాసుధాసుధా
రవతఁజెలంగు నెప్పుడు ధ ♦ రాస్థలి నట్టిభవద్వచోరుచి
స్సృవణపుటంబులంగొనితి ♦ రంబుగఁగోలదనార్య! మాటికిఁ
శా॥ ద్యానాభూశినవంబు నుత్కట యశో ♦ వ్యాసంగికస్సస్తిపూ॥
ర్వావిర్భూతతపస్సుపక్వఫలనూ ♦ ధ్యాకర్షకంబునభివ!
శ్రీవైరస్ఫులితంబు దీనజన రా ♦ జశ్రీకరంబౌ భవ!
త్రేపందక్షతనంది తత్పరతమ ♦ చేష్తోంబుజంబౌత్పత ॥ ౨౩౦

గీ॥ సంశరణబంధరోగ భీ ♦ శాంతికొఱకు! దేవ! సేవ్యండవీశమా ♦
కీవసుమతి! వెజ్జులకుమూళిమణివని ♦ వేదమనిన! శివునియవతార
మగుచుఁ బ్రీ ♦ సిద్ధిగనుట ॥ ౨౩౧

కం॥ అనిపల్కెను విప్రీకుమా! దునికెడయతోడ శంక ♦ తుంకు
యతిత్వం! బురు మహితులందురలవా! నినే శ్రీగురుముఖ్య
శిష్యు ♦ నిసనంసునిగఁ ॥ ౨౩౨

చం॥ భవజలరాశిదాటియొగిఁ ♦ బారముఁజేరఁగఁగోరు నాకుఁబో!
తవణిగ నుత్తముండవయి ♦ ధన్వతఁగూర్పుమటంచుజేఱు వి!
ప్రసరసుతున్నదాశ్రమవి ♦ భాస్వరనావికఁజేర్చి సత్కృపా
ఖ్యవిపులదండముంగొని ను ♦ ఖంబుగఁ బారముఁజేర్చె నొజ్జ
యు ॥ ౨౩౩

గీ॥ ఇమ్మహాత్ముని సేవింపు ♦ నెవ్వఁడెలను! దేవతాంశలంబుట్టి రో ♦
యావత్పూ! లందిరీ గురుశిష్యత ♦ నటనెయతి వి! రాగులైతా
క్యగతిగూడ ♦ బాగుగఁగన ॥ ౨౩౪

ఉ॥ వ్యాఖ్యయెమానముల్లర వి ♦ వర్జితులై దళదంకురాభశం!
కాఖ్యకళంకులై న యశ ♦ ఘాతులు విశ్వపవిత్రీకృన్మహా!

ప్రభులు వామదేశముఖ • రప్రసయస్కులు శిష్యులే మహా
ప్రభులక మృణాత్ముడు ధ • రాస్థలి నందె వినేయరక్షకై ॥

అ॥ నె॥ సకలధర్మకాక • సంఘోద్భృతి నొనర్ప నవనిజెందినట్టి •
భువనగురుని ఛాత్రాధిపమంది • సకలసత్తములైన తదులై బ్రహ్మ
మిగుల • ధన్యులుకన్ ॥ ౨౩౨

మ॥ పురుషార్థార్థులకాయహీనుడు సువా • కృంజంబుచే హర్షమే
ర్పఱచునంతత కల్పితార్థముల న • వ్యాప్తికియుంగూర్చుదా
జరకాలార్థదమైన సూత్రతతిఁ గూ • ర్చెంగాదె వ్యాసుండుశం
కరనద్దేశికుఁడోకృతార్థతఁగనం • గాఁజేయుశీఘ్రంబుగన్ ॥ ౨౩౩

కం॥ హరితుల్యమహిముడొ శం॥ కరుణొల్పుచుఁ గాశికా న •
గరవాసులు వం॥ కరత్రోవఁబోవు తమమతి । నురువరగుణఁగా
నొనర్చి • దుర్వరలోనన్ ॥ ౨౩౪

అ॥ నె॥ కిరణవిరతిసృష్ట • సరసిజాపునియట్లు విరులనెనఁగు దేవ •
తరువుమాదిని నేత్రతతినివృత్త • శత్రుఁడెట్లవిధిఁ జెలఁగె
శిష్యపాఠి • చేగురుండు ॥ ౨౩౫

గీ॥ అట్టిశిష్యులు తనుఁగొల్వ • సంతశంక । రుండు నొకనాఁడు త్రి
పురవి • రోధిపాల । లోచనాన్నిస్ఫలింగాధ్వ • సూచనంబుఁ
దవనకాంతశిలంఁగాంచి • ధరనెనంగ ॥ ౨౩౬

చం॥ ఉరుతరసంచయంబునమ • హోదధిపూరమునున్నజిండు భా
స్కరుఁడను నింద్రజాలికుఁడు • సద్వృత్తినుద్దివిభార్వరత్నబ
ద్ధరసనుస్వాంశుజాలకముఁ • దా చొరఁజేసి యనంతరంబుభా
స్వరంభిపింఛమునకల • వర్ణయుతంబుగఁ జూపుచుండంగన్ ॥

ఉ॥ తమ్ములలోన హంసతతి • దాఁగఁగ దివ్య సరోవరాంబుమ
ధ్యమ్మున మినముల్పొరమ • హతరుకోటరపాఠిః బక్షిజా
లమ్ములు నిద్రవోవఁగని • లాధరకంధరసంతతినృయూ
రమ్ములుసేరిసుప్తిని ది • రంబుగరావవి హీనమైకనన్ ॥ ౨౩౭

కం॥ దినమధ్యభాగమందును| ఘనకంజోత్పలపరాగ ♦ కలితయునౌ
స్వ| ర్ధునిఁగూర్చి వెడలెనాహ్నిక| మును బావనవేదవిహిత ♦
ముగనొనరింపన్॥ ౨౪౪

—♦ చండాలరూపమున శివుఁడు శంకరునెడఁగొని పరికిలించుట ♦—

కం॥ చనుచును శంకరుఁడురుగ్గీ| తినిగొల్చెను శ్వాససంత ♦ తియుఁ
దనతోఁరా| గనెదురవచ్చెను మాటని| గని తొలఁగుమటన్న
యతిని ♦ గనియనెనతఁడున్॥ ౨౪౫

గీ॥ ఏకమనియును సాంగత్య ♦ హీనమనియు| సత్యవిజ్ఞానసుఖరూప ♦
నిత్యమనియు| బలుతెఱంగుల నిగమమా ♦ భులువచించు|
నాత్మనువిభేదమెన్న నీ ♦ కకట తగునె?॥ ౨౪౬

గీ॥ దండమండితకరులై క ♦ మండలముల| గొనుచుఁ గాషాయ
వస్త్రంబు ♦ లనుధరించి| జ్ఞానవాససలేక వే ♦ సములనెగ్గమా|
గతులఁ గొందఱు వంచిలత్రు ♦ గద; ధరిత్రి॥ ౨౪౭

చం॥ తొలఁగుమటన్న పల్కెదకుఁ♦దోఁపఁగఁబల్కుమువిద్యరేణ్యయ
గ్గలమగుదేహమొక్క తొలఁ ♦ గందగునట్టిది? లేకదేహియా|
తొలఁగుట! దేహమున్న యెడఁ ♦ దోచునెకో? విభేదమింకదే|
హులెయనవృష్టసాక్షులకు ♦ నున్నె విభేదము సంయమిశ్వరా

అ॥వె॥ ప్రత్యగాత్మయందుఁ ♦ బారుండుమాలనా| దగునెభేదముం
చఁ♦దన! నీకు| గంగయందుమద్యఁఘటమునందును దోచు|
వేషివెలుగు కనునె ♦ భేదమవని?॥ ౨౪౮

ఉ॥ మేనులనెల్లదానయియ ♦ మేయుఁడునై యశరీరిభూచుఁబ్రా
చీనతఁబూర్ణతంగఁబ్రా ♦ సిద్ధుఁడొకండనిలోఁదలంపలే|
కేనె పవిత్రుఁడన్విజృఁడ ♦ నీవనమాలవు పొమ్మటంచు లో|
నూనఁగరాని యాగ్రహము ♦ నొందెదవేటికి సంయమిశ్వరా॥

గీ॥ అద్యమవ్యక్తమున నంత ♦ మతివిశుద్ధ| మైర రూపంబునకట!
మో ♦ హమునమఱచి| యేన్గు చెవియట్లు స్థైర్య వి ♦ హీన
మైన| యీతనువునందు మమత నీ ♦ కెట్టులొదవె?॥ ౨౪౯

గీ॥ ముక్తిపథమైన సద్విద్యఁ ♦ బొందియున్నది దుచ్చమైయొప్పు
జనసంగి ♦ హేచ్ఛమహిని నకట! మాయావివరుడైన ♦ య
మృహతుమ్మ మాయఁబొచ్చెద నెంతటి ♦ మహితులైన॥ ౨౫౨

కం॥ అనిపల్కి యంతనంత్యజఁ ♦ డును విరళింజెందఁగాంగ ♦ డుం
గఘనాశ్చ ర్యనియతుడైనత్యవన్ ♦ ఖనిశంకరుడంత్యజాతుఁ ♦
గనియిట్లనియె॥ ౨౫౩

గీ॥ ఓనపుగ్ధరవర్య! సద్భావమొప్పు నీవిపుడువల్కినదియెల్ల ♦ నిజమె
సుమ్ము వీఁడుఁ డాడుఁడుఁబుద్ధి ♦ విడితినాత్మ విడుఁడవగు
నీదుసద్వాక్య ♦ వితనినిపుడు॥ ౨౫౪

ఉ॥ అందఱు నాగమాంతనిచ ♦ యంబునెఱుంగుదురందఱిందిరియా
ల్లిందగగెల్చి నన్ననన ♦ లీలఁజెలంగెదరంద తాత్మలో
నందమహ్మన్నికాయమున ♦ నారతము న్నమకూర్తురందతా
నందముతోనభేదధిష ♦ ణంబానరించుచునుదుర్విజ్ఞులై॥ ౨౫౫

గీ॥ దృఢతలేమానెసంగెడు ♦ నెవరికీ జగంబునర్వంబునాత్మయై ♦
కనఁగనగునా? వారుద్విజ్ఞులైన గడజాతి ♦ వారలైన నిరత
వంద్యులెఱునుదృఢ ♦ నిష్ఠనాకు॥ ౨౫౬

గీ॥ హరియె మొదలుగఁదెరయ్యాంగ ♦ వఱకునొక్క చితిగ నెవనికిఁ
దోచునో ♦ సతముఁజితియె నేనులేదస్యమనునాయే ♦ మాన
వాగ్మ్యిఁ డతఁడు బుల్కనుడైన నా ♦ కగునుగురుఁడు॥

గీ॥ విడిగనెటనెటనయ్యయి ♦ విషయములను జూచునప్పుడు నే
బోధ ♦ తోచు? సఖిల మునునశింపఁగ మిగులు నాబోధయె
యదె నేననుచుఁబల్కు నరుడె నా ♦ కెపుడుగురుఁడు॥ ౨౫౭

మ॥ అని యామాలనితోడఁబల్కుచు సువి ♦ ద్యాదేహుఁడతం
డుమోగి లనునయ్యంత్యజఁగాంచడయ్యె నికఁఫా ♦ లస్ఫూర్జ
దేశాంకశో భుని రూపస్ఫురదాగమావృతుని శం ♦ భునివ్య
మానంద్రహృ ద్వనజాజ్ఞాపురి విశ్వస్మణ్ముఖ సుప ♦ ర్యస్తోమ
యుకుంగనె॥ ౨౫౮

—•• ఏత్యక్తమైన శివున శంకరుణి పొగుడుట. •—

గీ॥ అక్షిగోచరుడైన య • య్యవ్వనూర్తిఁ జూచి భయభక్తి
విచయవి • శుద్ధస్మృతిముఁ బంబులెసంగఁగ శివేషతనుజెలంగు
శంకరాచార్యుఁడెట్లని • సంస్తుతించె॥ ౨౬౦

ఉ॥ దాసుఁడనీకు దేహపుమ • తంబునశంభుఁడ! జీవదృష్టితో
వాసరనాయకేందుహుత • వాహకలోచన! యుమ్మదంశసం
భాసురతీవ్రుడన్నతత • భావ్య! యభేదమె యాత్మదృష్టిచే
నోసకలాత్మకా! మనల • కున్నది శాస్త్రవినిశ్చితంబిదా॥

సీ॥ లోకంబుదేనియా • లోకంబుననులోన; వెలిఁగూడనతమమై •
వెలయుచుండుఁ నీరేఘజగముల • నెద్దానినిండాఁపఁ; బేటికయను
నట్టి • మాటలేదో! యమలకాంతిననార • తమునొప్పనెద్దాని;
రాయంగ నొరపిడి • తాయిలేదో! యేకాంతమునయోగి • లో
కంబుదేనికై; యత్నంబొనర్చునో • యనవరతము!

గీ॥ తన్మహాశబ్దలక్ష్యమై • తవరిత్వత్ప దాచ్ఛలక్ష్యమునాచు స
ర్వాగమాంత! భూషయగునట్టి సదృశ్న • మునకునిరత! మును
సమర్పితుఁ గేలుమో • పునురుభక్త॥ ౨౬౧

సీ॥ సకలసత్కృత్య బో • ధకమైనశాస్త్రంబుఁ; జనువనేరనియట్టి
జన్మమేల? శాస్త్రంబుతోఁ బ్రయో • జనమేమి గురువర్యు;
కరుణారసమొకింత • కలుగకున్న? సద్గురుకరుణార • సంబేమి
యొరంచు; జ్ఞానంపువిభసంబు • లేనియెడల? జ్ఞానవైభవ
మున్న • గలుగునేయాలంబ; మిలలోనఁబరతత్త్వమలరకున్న?

గీ॥ ధరణినాశ్చర్యధిషణయే • పరమతత్త్వ! మునకునావలనెసంగదో
పూర్ణమైన! యట్టిస్వాభిన్న పరమాత్మ • కనవరతము! సమృశీ
ర్నుడనై కూర్తు • నతిశతంబు॥ ౨౬౨

చం॥ అని భగవానునీశునిఁ బ్ర • హ్లావశస్సవదచ్చబాష్పపూ
ర్ణసయనుఁజై యుదారవచ • నంబులచే వినుతించుచుంబ్రా
మనిచయముంబొనర్చు యతి • మాన్యునిశంకరమస్కరీంద్రునా

మనియతిఁ గాంచుచు * న్నబహు • మాసముగాననెనయ్యుమే
శుఁడుఁ ॥ - ౨౬౪

—బ్రహ్మసూత్రభాష్యనిర్మాణమునకయిపుడతాజ్ఞ యొసఁగుట. —

చం॥ మునివర! యస్మదాదిపద • ముంగనినాఁడవు నీదునిష్ఠ శో!
ధనమొసరింపఁగాఁబడియె • ధన్యుఁడవై తివి వ్యాసుఁబోలె నీ!
పురు మదనుగ్రహంబునకు • భూస్థలిఁబాత్రమవై యనారతం!
బునెసఁగి యోసదగ్గర! • మోదమునందెదుగాకవీకమైఁ ॥

సీ॥ అనుశిష్టుఁడగు వ్యాస • మునివర్యుఁ డాగమా; వలనిభాగించి
యా • వలఁ బ్రహర్ష! మునఁ గాణభుజసాంఖ్య • ముఖముకౌ
కుమతంబు; లను సమూలవినాశ • మురు గనంగఁ! జేసిధాతీ
స్థలిఁ • జెలఁగెను బ్రహ్మ సూ; త్రింబులంజేసి య • శంబు
నెనసఁగి దాదృశబ్రహ్మసూ • త్రిములకుఁగలిదోష; మునవేద
వచనము • లూఁడొనాల్చి.

గీ॥ బలముఁగూర్పంగ మూర్ఖులు • భాష్యముల ర! చించిరాభాష్య
ములు విజ్ఞ • సంచయంబు! చేత దూష్యతఁగనె నీ ధ • రా
తలంబు! నందు సద్గుణగణ్య! సం • యమివరేణ్య! ॥ - ౨౬౬

గీ॥ అందుచే వేదశిఖరార్థ • బృందవిదుఁడ! వైన నీవిష్ణువాదుర్మ •
తాళినొంచి! వేదసుబలితయుక్తిమ • ద్విమలసూత్ర! భాష్యము
నొనర్చెదపుగాక • ప్రాజ్ఞవర్య! ॥ - ౨౬౭

మ॥ అనవద్యంబయియొప్పునట్టి భవదీ • యంతైన యాభాష్యమా
ఘనవాహప్రముఖామరప్రతిచే • గాంచుంగఁజుంబూజనిం!
కనజోద్యత్సభఁగూడనుత్కటవిరా • గప్రోల్లనద్విత్సమ!
ర్చనముంగాంచుఁజెలంగునిద్ధరణినా • చంద్రార్కతారంబుగఁ

ఉ॥ భాష్యముసంబోనర్చు పిద • పన్నవగుప్తుని భాస్కరున్నదు!
ప్రేక్ష్యుని నీలకంఠునిన • భీతుఁబ్రభాకరుమండనార్యుని!
నూష్యమతస్థపండితులఁ • దుష్టినిగెల్చి మహాద్వయేష స!
ప్రేక్ష్యయతుండవై ధరన • భీతినొనర్చుము తత్త్వబోధముఁ ॥

కం॥ పరత త్వమార్గక్షణా కోటకట నటవిఘ్నతిమిర • కుంతనహ
రుతా॥ వరశిష్యులనుంచియు వి ద్వార యంతటనన్నజూడ •
వచ్చెదవునుమీ॥ ౨౨౦

గీ॥ ఇట్లు ఘనదయనోష్ఠ మ • హేశ్వరుండు॥ శంకరునగుగ్రహించి
ప్రాణ • జదువులగుమి॥ తోన గోచరుడయ్యు నీ • మానియు
జన॥ నభ్రగశిష్యతతితోడ • నక్కజపడి॥ ౨౨౧

గీ॥ అభ్రగంజేరి యాహ్నిక • మాచరించి॥ యాశుగురునెన్నగుణ
వారి • రాజ్యైస॥ శంకరార్చ్యుని చిత్తంబు • సకలలోక॥ హిత
ముగాభాష్యమునొనర్చు • నెంచెనపుడు॥ ౨౨౨

మ॥ అవిముక్తేశ్వరునుండి భాష్యమును వ్రాసెయ్యకీనింగాంచి య
య్యవిముక్తాఖ్యపురంబునుండి వెడలె • స్వర్గంబుతో నాద్విజా॥
తనరుండంబుజకుట్కలాంతర నిరు • ధంచై నమత్తార్థి య॥
య్యవరోధంబునువీడి హర్షకలితే • హంబోవు చందంబునక॥

గీ॥ డివ్వినదైవితశాస్త్ర వి • త్సార్వభౌముఁడై సయాశంకరుండేగు॥
ననుచుఁగుంకు॥ మెట్టవిధుడనుగొడుగును • బట్ట దిగ్వి॥ నిత
యుఁజామరముంబురో • ద్యుతిమిషఁగొనె॥ ౨౨౩

—శంకరుండు బదరికాపనమునకరిగి భాష్యములు వ్రాయుట—

గీ॥ అమరమనుజుతశాంతోత్త • రాశఁదక్క॥ నొండుదిశకేగవాంఛ
లే • కుంట నచటి॥ తీర్థములనెల్లఁగొల్పుచు • దివ్యసేవ్య॥ బదరి
కాపనికేగఁదా • నెడఁదలంచె॥ ౨౨౪

చం॥ ఒకటమహాషణ్ణమై మఱియు • నొక్కట శీతమునై మఱొ
క్కవో॥

నకుటిలమై మఱొక్కట మ • హాకుటిలంబయి యొక్కవోటకం
టకయుతమాచు వేటొకయె • డంగలకంటకమైయు మూర్ఖమ॥
ర్యకుమతియట్టులుండెను ప • థంబునశంకరయోగితాఁజనెక॥

మ॥ పరమాత్ముంగతబాధనక్రియునిగా • భావంబులోనన్నిరం॥
తరముంజూచెను శంకరార్చ్యుండు సపాం • ధస్తోముడై తాఘలో

- త్కరముఁబ్బక్షణఁజేసె దివ్యజలముం • దానినె బభింబోయె నే।
దరెఁగూర్కుంగనె లేచెఁగకగతియా • త్రింజేయుకాలంబునన్
- ౨౧॥ ఇటులాశంకరుఁడెఁగి దివ్యచని తా • పోషించె తాచలో।
త్కటఁబాసని సమస్తాతతి పరి • తంబొచు ఘోరత్నరీ।
పటుసంఘమున నొప్పొనట్టి వరిచే • భన్యంబునై పుష్ప సం।
ఘటకంబొ దలసంఘము నా • నిస్తోమసం స్తవ్యమున్ ॥౨౨॥
- ౨౨॥ నారాయణ రావ్య • నామంబులనుదాల్చి; శ్రీనాథుఁడెవటఁ
దాఁ • జేసెఁదపము? యమునియమాననా • వ్యమలయోగజ్ఞ
సం; యమిరోకమెఱచు వా • సమునొనర్చు? సంబుజప్రభవ
ము • ఖ్యామరస్తోమంబు; నకునెద్ది హర్షదా • యకముసతము।
వీక్షణమాత్రినే • సుక్షేత్రమిలనొప్పు; బాపసంతమసంబుఁ •
బాపఁజాలి?।
- ౨౩॥ యెచట బదరీమహీభవ • ప్రచయమొప్పు? నెద్దిసర్వర్థధర్మాభి•
నెసఁగునెపుడు నై రముచువీడి యెచటి స • త్త్వములుమెలఁగు?।
నట్టి బదరీవనింజేరె • నవనిగురుఁడు ॥ ౨౩॥
- ౨౪॥ అగణితమైన భేదమును • నారిటనేజిటఁబొమ్మిదింటిచే।
తఁగనిపరాత్కగురైతిఁగి • తద్వనిలోన సమాధిన్ స్వమా।
నిగణముతోడ శంకరుఁడ • నేకవిధింబుల నాగమాంతగా।
ర్థగుణము నెన్నిచేసె మధు • రంబు గభీరముసౌనుభాష్యమున్
- ౨౫॥ తనదుద్వాదశమైన హా • యనమునందు భవ్యముగభీరమగు
సూత్ర • భాష్యమునుర। చించిజగతీతలాంచిత • సంచయమున
కెల్లనుతిపాత్తుఁడయ్యె మ • హీగురుండు ॥ ౨౫॥
- ౨౬॥ హస్తతలప్రకాశిత స • దవ్యయతత్త్వముగాఁజిరంతనా।
శస్తదురంతమోహమును • జయ్యనఁబాపెపంచట్లు నద్గుణో।
ఘస్తుతిపాత్రమైపరఁగఁ • గానటఁదానొనరించె సంయమి।
శస్త్రుఁడతఁడాయుసని • వత్ప్రచయంబునకున్నుభాష్యమున్ ॥

ఉ॥ సూరినుత్తును శంకరుడు • శోభనఃజేరికచించెదామహా!
భారతసాక్షభూతభగ • వత్సరిగీతలకు న్నభాష్యము!
స్థిరహితాతిదూరగము • దివ్యమునైన సనత్సుహృతమా!
నీరితగీతకున్నలిపె • నెక్కుఁజుమాధుఁడెఁగాలు భాష్యము॥

గీ॥ అంత వరసింహతాపనీ • యముచక్కర్హ! భాష్యముకొనర్పి
యర్థవి • ద్వరుఁడు వినిన నజతాపాశముకులై • యతులు
విరతి! సందుకరణి ససంఖ్యకో • శౌఛజేసె॥ ౨౦౪

కం॥ శ్రీశంకరగురురవిశో! భాశీలుండగుచు న్నవ్వి • భాసిల్లెగడు!
ప్రాశయకృతభాష్యతమో! నాశంబిలనయ్య దుర్మ • నశ్శశిడు
చిత్తో॥ ౨౦౫

ఉ॥ పిమ్మట నాయతీంద్రుడతి • సేశలమై పరతత్త్వవాక్య జా!
లమ్ముచకున్దివాకరచ • లత్తరుణాంశులకున్మహాసము!
ద్రమ్మట లప్రశోష్యమయి • రంజిలునై జనుభాష్యముంగృహ
సమ్మిల్లితాంతరంగుడయి • చక్కఁగఁజెప్పె వినేయరాజికి॥

—శంకరఃస్యండగు సనందనుడు చద్రపాదుడైన విధము.—

గీ॥ ఆత్మశిష్యహృదయు జా • తార్కుఁడైన శంకరయమిందు
సన్నిధి • శమముఖసుగు! ణములతో నొకకొంత స॥వందనాది!
ముఖ్యశిష్యాఘమాభాష్య • ములఁబఱిచె॥ ౨౦౬

గీ॥ అవినేములకన్నఁ దా • నిధికనియతుఁడగుచుఁబూర్వశ్రుతా
త్మీయ • నిగముఁడయ్య! గహననిగమ్మామెఱిగెడు • కొతుక
మునఁ దలఁచెమరలనందనుఁ • డెలఁమెఱిగెదను॥ ౨౦౭

చం॥ తననుపదాబ్జయుగ్మముచ • ద్వంద్వవిహీన సుభక్తికౌసలం!
దనుచునత్కృపాయుతమ • సంబుననాగమ మార్చిగోప్యసం!
ఘన్ధిసుకోశమాతనదు • గ్రంథముచంతయుమూఁచుమాఱులా!
ఘ్నయతివర్మఁడొప్పెఁగఁ • గాఁ బఱియింపఁగజేసెనత్తటి॥

గీ॥ అట్లుచూపు ననందము • నందునీర్వసా నాకులముననుకూలగు నిరః
రాశ్రీవులకు; ననుచుమతదీయనదృక్తి • నపుడుతేలుచు నాతనిం
బిల్వగురుఁడభి • నాన్యతిలగు॥ ౨౯౦

ఉ॥ పారములేని సంసరణ • వారినిధిందరియింపజేసి డై |
వారెఁడుదేని కేంద్రపద • వారిజభక్తిరసుందరంగిణి |
తీరముఁజేర్చదా? యనిమ • మించులపోసిననందచుండు త |
స్మీరమునంచుపిగ్గెనతి • నిర్మలమామతితోద్రుతంబుగఁ॥ ౨౯౧

గీ॥ డిగినయంతనెగంగక • డిందిజలజ | తతినిస్మరించె నాతని •
ప్రతిపదమున | నాసరోజాళిఁ గ్రమముగాఁనాత్మపదము | నుంచి
యాతండు కరుణజేరె • నందితముగఁ॥ ౨౯౨

చం॥ అనుచుభక్తితోమత ని • జాంతికముగదగఁజేరునా ననం |
దనుఁగని హర్షవిస్మయయు • తస్వమనస్కుఁడనై వినేయరా |
జనిగడు భక్తికొప్పెడు సు • శిష్యుఁడవీని కొఁగిలింది యా |
తనికిఁబ్రాసనమును • దంబును శంకరదేశికుండొగి॥ ౨౯౩

— పాశుపత మతస్థుల యాక్షేపములకు కేవలహిత సమాధానములు చెప్పట • —
మ॥ అసివార్యాత్మసువిద్యుజ్జేప్పెడు ధర్మిత్రాచార్యుఁడొశంకరుం |
గని తత్త్వజ్ఞసభస్థురీహులు వివే • కక్షోణి జాతోగ్రవా |
వనిభుల్పాశుపతాఖ్యదుష్టమత సే • వాసక్తులత్యంతగ |
ర్వనిధు ల్కొందఱు యుక్తిసంచయము మీ • అంజేసి రాక్షేప
ము॥ ౨౯౪

ఉ॥ వాఁపికల్పనంబుచని • వార్యమనీషుండు శంకరుండు వే |
దేరితవాగుదాహృతుల • హేలగఁదానిరసింది యంత న |
వ్వారలగర్వభారముల • వంబుశమింపఁ దవాగమంబుల |
స్థిరవతంసుఁడౌచును మ • ధించెబుధౌఘము సంస్తుతింపఁగఁ॥

ఆ॥ వె॥ అద్వితీయనిరతఁడయవ్యయేశసమాన | తాచ్ఛలక్షణయును •
నైనముక్తి పొనఁగుటెట్లు భేద • మెసఁగినచో? ధ్యాన | జాత
యగునదెట్లు • చావకుండు? ౨౯౫

క॥ ఈవసుధ భావభవకా॥ ర్యావభియంతయు ననిత్య • మగుట నిజంబా॥ గావున భావప్రభవం బై విలసిల్లెను విముక్తియన నిజమగునే? ౨౯౭

క॥ మోక్షదశం బశువతి స॥ లక్షణములు పశువులనుజె • లంగను, ననఁగా॥ దీక్షితిసవయవర్జిత॥ లక్షణసంక్రమణమనఁ జె • లంగ దెప్పుచును॥ ౨౯౮

ఉ॥ అంబుజగంధమాశుగుని • యందుఁ జెలంగెమరీతి నీశునం॥ దుం బాలుపారుసద్గుణత • తుల్పిలసిల్లెను నాత్మనన్నచో॥ బంబిసరీతి గంధనమ • వాయిజలేజను వాయువంను సూ॥ క్షుంబుగఁజేరిగంధమతి॥సల్పునెసంగదు గంధమందుచ॥ ౨౯౯

గీ॥ పవిత్రనితర్కపాళిని • పుగిది శిథిలి॥ తాత్మపక్షులునై పండి • తాభిమాను॥ తెల్ల గర్వంబువిడిచి ద్వి • జేశవక్షు॥ ఘాతలవిషం బుగ్రక్క నా • గంబులట్లు॥ ౩౦౦

శా॥ నానాభాష్యలసత్సర్వకౌశలముచే • నాగేంద్రిలక్షకరుం॥ జై నానాశ్రవహృత్సరోజతతిక • బాప్తుండునై నోవద్యత॥ సూనాని స్ఫుగవత్పదుండు జగము • నోభింపఁగాఁజేసి దు॥ ప్తానీకై ణగణాంతరంబునకుఁ దా • నష్టాప్తై శాస్త్రాలమై॥ ౩౦౧

చం॥ నిగమశిఖామహాటవిని • నిత్యమంటిచుచుఁ దీక్షణయాగ్యయు॥ క్తిగణనభాగ్రిదంష్ట్రుల ను • దీప్తిసెనంగుచు చుప్తవాది మ॥ త్రగజచయాంతరంబులకు • దైన్యభయంబులఁగూర్చు శంకరా॥ ర్యగజవిరోధియొప్పెసఁగె॥నార్యచయస్తుతిపాత్రమైధర॥ ౩౦౨

ఉ॥ బాలకుఁడయ్యునెక్కుడు ప్ర • భావముచేసలరారు శంకరో॥ ద్వీలలితోపదేశకుని • రీతిఁ గనుంగొని కాశికాస్థవి॥ జ్ఞాలియఖండవిస్మయ చ • యాంతరమాచుఁ బరస్పరంబుఁ ద॥ ప్చీలముఖంబులంగుఱిచి • చెల్లముగానిటులెంచె న త్తటి॥ ౩౦౩

గీ॥ సకలవిద్యలఁబలుమాఁడు • బ్రకటంబుఁ జేసిచెలఁగెను నీము
ని • శ్రేష్ఠువలనఁ భాస్కరమురారి ముఖ్యవి • త్రవచయమెల్లఁ
నకమతిని వీడితాంకిత • మగుచుఁ గాంచె॥ 300

కం॥ ఈతిరియాలృ సువిద్యా । నీతికి ముదముంది కామ • రిపుఁడె
దురున్నె । భ్యాతిదశాకీరకము । త్రాతత భాష్యమురొనర్చ •
నను మతినిడఁజేసె॥ 301

చం॥ కమతి తమోదపంకమగు • గుంట జరద్గవిమున్లదాని వ్యాః
సముని బుభౌఘహర్షమును • నల్పగ నుద్ధరణంబొనర్చెనం
తమహితభాష్య సూక్తిమృత • ధారలచేత నపంకఁజేసిను
క్షుణనలరారునాక్రిత ను • ఖంకరశంకర దేవీకుండఁజూచె॥ 302

సీ॥ ఏజరద్గవియిచ్చు • రాజత్రియాఢల; శ్రీరముంగొనుఁ ద్రిలో
కియు సుఖముగఁ నేజరద్గవియాగ • రాజి నెప్పుడునొప్పు; వృ
ద్ధమహీదేవు • వేశ్యమునను నేవరగోదున్ • మేవేశఁద్రావిస;
నాశామయమదెల్ల • నాశమగుచు । నేజరద్గవిదూప • మెట్టివా
రికినై నఁ; జెప్పునశక్యమై • యొప్పుచుండు॥

గీ॥ నాజరద్గవి పంకావృ • తాతినీచఁ తర్కకుహరమునం దుచ్చు •
తములుతోయఁ దానిభాష్యాన్నిసూక్తి ను • భాసుధారఁ గడి
గినిష్ఠుకఁజేసె శం • కరగురుండు॥ 303

— శంకరభాష్య పాశస్త్యాభివృద్ధనము. —

సీ॥ పలుకుమిథ్యగనంచుఁ • బరుషంబుగాఁగొండ; అరు దూరమగు
నట్లు • తఱిమివై వ । మఱికొండతెవును గ • ర్మనియోజ్యనిం
గొల్వ; నిదితగుననిబాధ • నెవునుబెట్ట నింకనర్థాభాస • నం
కితులొకొండ; అతిమృదుత్వముగ వం • చితనొనర్చ మఱియు
నెండతో దుష్ట • మతులు తన్మరులొచు; గట్టంబులేవేశఁ •
గలుగఁజేయ॥

గీ॥ నుపనిషత్సత్తి చిరకాల • మర్విన శరణాయగుచును శంకరాచార్య
నా • శ్రయమునంది ! కష్టజలధివిదాటి యు • త్కృష్టమైన
నిశ్చలానందమునుగాంచి • నెగజేసిలను॥ 300

ఉ॥ శాసకసత్సభా ద్రుపద • శాసకపుత్రి నసజ్జసుండు దు
శ్శాసనుడు త్తమాంగరుహ • సంతతినూని యనాథనీష్ఠ నా
వాసవిసోదరుండు పది • పాలనజేసినయట్లు దుష్టవా
దాసరసోద్భవావమతి • యకాత్రియినియ్యమిప్రోచెనత్యవ॥

ము॥ విలసత్సత్కవి తాచయాంబువులచే • విన్మోదదోద్గ్రంథని
స్తలగంధంబున నాగమప్రియసువా • క్తోమాచ్ఛభూమాళి ను
త్ఫలదాచ్ఛస్మృతి వాక్పదీపముల దు • ర్వాఖ్యండునాలంకృతి
ఖలబంధీకృతవాణి కర్చనమునుం • గావించు యాగీంద్రుడు॥

సీ॥ బాధుండుచంపదా • భావంబులోనెంచి; పద్విడ వెంటఁగో •
పంబుతోడఁ సంత నెట్టులొయ్యె • నాత్మాప్రియాకణా; న
ప్రఖ్యవలనని • ధ్ధాత్రిలోనఁ సంతఁగొమారెలా • ద్యనఘాళినిజ
పద; గమనంబుకొఱకు మా • ర్గముసెనూపె సాంఖ్యాశ్రమఃఖ
నా • శముజేసెనాయు ని; రోధార్హతనుధాత్రి • రూఢినన్య॥

గీ॥ లనిరిటులఁ జాలభేదంబుఁ • గనినపురుషుఁ బరమకరుణసెలంగ
శం • కరగురుండు మూఁడులోకంబులకునెల్ల • మోదమలరఁ
జేసెఁ బరమేశ్వరునిగాఁ బ్ర • సిద్ధిపుతిని॥ 300

సీ॥ భూతచయగ్రస్తు • కీతినొప్పెడుదేవు; నిందిలకింపరై • రిందుఁ
గొందఁ టింకఁగొందఱు ధైర్య • హీనులైరాదేవు; గనియును
క్షణికవి • జ్ఞానులగుట । మఱికొందఱాదేవు • మహితభూత
నియుక్తు; గావించిరికఁగొంత • ఘనచయంబు । సర్వవిముక్తుఁ
గా • సలిపెనుగాని త; ద్భూతచయసత్త్వ • మునుబొనర్ప॥

గీ॥ దందుచే భీతిఁబాయని • యమ్మహేశుఁ గని మహేశాంశుఁడై
స శం • కరుఁడువేగ । భూతసత్త్వము నుత్పన్న • ముగఁబొన
ర్చి భయరహితుఁజేసి ధాత్రిఁదా • బగ్నిస్తుతిగనె॥ 301

- మ॥ బలులై యాదినిదాచిరాత్మగట! చా॥ రాక్షసుల్ మృషాహపమున్
 గలుగండేయుచు నిల్చిరీశునకటా! ♦ కానామలాపైఁగుమా!
 రిలుడున్ యోజ్యుగజేసెసాంఖ్యుడునొన ♦ ర్చెన్ సాధనోత్తంతుని!
 ర్మలునింజేసియుఁ జేసె శంకరుఁడు న ♦ త్వస్తిత్యునాపూరుషున్ ॥
- ఉ॥ సంపఁగితోడ నుమ్మెతయు ♦ సామ్యమునందిచున్ ధరిత్రిహా!
 నింపగుసద్రసాలతరు ♦ హేలను నింబముఁగాంచుచో సుమా!
 ర్భ్యంపువిలాసభూతతరు ♦ వందినఁ జందనరీతి బూరుగుల్!
 సాంపుగఁగన్న శంకరుని ♦ సోయగముంగను నమ్యుఁడిధరన్ ॥
- ఉ॥ లంచితయుక్తి సూననిచ ♦ యంబుచుజెంచెడు శంకరాచ్చభా!
 ప్యాంచితమఖ్యకల్పలత ♦ లన్న శివంబొనగూర్చువాని నీ!
 క్షించుబుధుల్ దురస్వయముఁ జెందిగుణంబులడిందుచ్చతుల్
 కాంచనగర్భరాణిగితి ♦ కాలిజనించినవానిఁగాంతు రే? ॥ ౩౧౫
- సీ॥ కామాభిధవ్యాధ ♦ కార్మకలతనుండి; క్రమముగావెడలు బా॥
 ణములచేత ధ్వంసితమానన ♦ ధైర్యులొనర్చెను; బంధంబుఁబా
 వలే ♦ కింధనంబు! లట్లు నీరసములై ♦ యవనీతలమునందుఁ;
 గరమువ్యాపించెడు ♦ గ్రంథవితతి । నాచార్యముఖనిర్వ ♦ దభి
 ధాచ్ఛసిద్ధాంత; శుద్ధాంతరంగుకా ♦ సూరివర్య!
- గీ॥ లనుసరింపరు, నరిగదా! ♦ యక్షియుగము! చేతనై ననుగాంచ
 రు ♦ చేతమందుఁ గాంచనెంచరు హస్తయు ♦ గంబుచేత! భా
 రదములంచుఁదాకరు ♦ ధీరులగుచు ॥ ౩౧౬
- చం॥ కవి, యమృతప్రవాహ మమ ♦ కారమునెంచెడు శంకరార్చువా!
 క్యవితతిరీతి నొప్పెనగు ♦ గ్రంథముల రచియించుచోఁ బురి!
 నవిధతలాదృతంబగు పృ ♦ చారముచేసలరారు కుల్యయా!
 శివమకుటాపగోర్ముల స్మ ♦ జింపఁగనొననియున్ రచించెడిన్ ॥
- గీ॥ కనకవర్ణంబుఁగురిపించె ♦ ఘనతనేది ? । లలితముగనేది సౌంద
 గ్యలహరిఁజేసి భయదునహినేది శ్రీతభయా ♦ పహునొనర్చె? !
 నట్టిదేశికు వాగ్ధార ♦ హర్షమిడదె? ॥ ౩౧౭

సీ॥ తనవాక్యసద్ధార • ఘనకల్ప భూమిజా; త సుగంధవత్సుచ్ఛ •
 ధారగాఁగఁదత్సదద్ధాళి చింతామణీకిరణ స; రోజవేణీ నృత్య •
 రూపగాఁగ | భంగహీనవ్యంగ్య • పాళి నిర్జరధేను; కామదక్షి
 రోర్మి • గణముగాఁగ | సుత్రమరసపాళి • సత్తమిల్లెను గుణా
 వళిలసత్ప్రయూష • జలధిగాఁగ |

గీ॥ సకలసజ్జననిచయంబు • సంతసించుఁగ | భవ్యగంభీరమృదుకోశ •
 పాళిచేతఁ | బరమకరుణాబియ్యెన శం • కరగురుండు | నాకముం
 గల్గఁజేయు నీ • లోకమందు ॥ ౩౧౯

మ॥ కడకోపకృష్ణలంబులట్లలరు వా • క్యంబుల్ శ్రీమన్ బాప నా |
 ప్పూఁ దదర్థంబులు సాధురీతిన మృతం • బుంబోలు నిస్తుల్యమై |
 మృదువావ్యంగ్యమునొక్కపద్యమె కవీ•త్తుప్తిప్రదంబౌ యమీ
 ణ్మృదువాక్యాంచిత కావ్య గవ్యములు భూ • మిన్మీఱుఁజ్ఞాట
 చేన్ ॥ ౩౨౦

మ॥ కురువిందాంకుర సన్నిభంబులగు వా • గ్గుభంబులన్నత్రమో |
 దరసావాసములౌ సహఃప్రభవరం • ధృస్తామనిర్యన్మరం |
 దరసాభార్గవచయంబులన్నరతరూ • ద్యత్సూన సారభ్యసం |
 భరితవ్యంగ్యములం జలంగు గురుకా • వ్యంబుల్ ముదం
 బీయవే? ॥ ౩౨౧

మ॥ యమివర్యోద్ధృతవేదశేఖర సుభా • వ్యంబుఁ జెవింబెట్టి గౌ |
 తమపక్షుల్ సురవాహిసీతటగ వి • ద్వజ్జలముల్చిత్త మా |
 ర్యముచే భావినెఱుంగకగ్నిఁడినుకాం • ట్నన్ వచ్చునాదుష్పతం
 గములట్లక్షమతోడఁజేసి రచట • ఖండింపఁగా యత్నమున్ ॥

కం॥ కాచిననొఱసిన సఱికిన | నేచెలువునఁ గాంతిఁగాంచు • హేమం
 బటలే | వాచాలవాదిమధితం | బై చెల్వముఁగాంచె భావ్యమవ
 నిన్ మిగులన్ ॥ ౩౨౩

మ॥ యమివశ్యండును దుగ్ధసీరధిని భా • ప్యాభిభ్యచంద్రండు జ |
 న్మమనుంగొంచి సుధస్పధాళికిడుచు • స్థావ్యస్థాగోరాజిచ్చెఁ |

గుమతోచ్చండతమంబుఁ బాపుచు గత • కోర్కొల్లనద్యిప్రతా
 నునునఃప్రఖ్యచకోరత్వస్థినితి ద • త్సుండై పానచ్చైస్థరః॥
 చం॥ నిగమశిరోనికాయమను • సీరనిధివృథియింపఁబుట్టి శి
 త్తుగణము ధిక్కరించిన బు • ధుక్కులువందగి యాశ్ర
 యించునా॥

సుగుణలక్ష్మణరామరణ • శోకభయంబులఁబాపుచువ్యతీ ।
 ణ్మృగధరుభావ్యదివ్యసుధ • మేదినిఁజెల్వముఁగాంచెనుప్పగఁ
 గీ॥ సస్యనోజ్జవికాసంబు • సలుపుచుండి । యదుతలతమస్సులను
 నాశ • మొందఁజేయు । చరులను నుబూకతతికేప్పు • గఱపిశంక ।
 రార్యసూర్యుని భాష్యాభ • యవనినెసఁగె॥ ౩౭౬

చం॥ శ్రుతియనునీరధిన్యతివ • రుండు పరాశరసంభవాచ్చ వా ।
 క్తతియను మందరాగముఁ • దద్దులుమెచ్చుచుధింపఁబుట్టె స ।
 ద్భుతముగ భావ్యనూత్నాధి • పొల్పుగ నిక్కభవిష్ట సద్భుధ ।
 వృత్తితికాసంగు నిచ్చటనె • భావ్యమృతత్వమునిద్ది చిత్రమా॥

ఉ॥ పంకజనాభు నివ్యపద • పద్మమునుండి జనించెగంగ యా ।
 శాంకరభావ్యసూక్తియును • శంభుముఖంబునఁబుట్టె రెంటఁగూ
 లంకవయైన యా ద్యజను • లం దనవానిముంచు నన్య ని ।
 శ్శంకగ నుద్ధరించు జన • సంతతినిద్దియె భేదమిద్వయిన్॥

శా॥ వ్యాసుండొప్పగఁజూపె సూత్రకలిత • న్యాయాఘరత్నాలిన
 త్థాసంప్రాప్తినివిజ్ఞలేరుగవరై • రద్దానినిష్టా? నిరా ।
 యాసార్థప్రదమైనదాననిలలో • నవిజ్ఞలోప్పారి రా ।
 వ్యాసుండుంగనె ధన్యతన్యతిజనే • శౌదార్యమానుత్సమై॥

సీ॥ తొలిపల్కునానొప్పు • వెలనుకసికనేది; మల్లికాదామమై •
 యుల్లసిల్లు? బుధలోకమునకెల్లఁ • బూర్వాత్తనత్తపః; ఫలమా
 చు నిలలోన • సలరునేది; వై యాసికాభిఖ్య • పోతునకు
 నేది; యదుతరాగణ్యపుణ్యోదయంబు? । నేదివాగంగనాఁ •
 హీనభోగసుభాగ్యః విభవాతిశయవాస • విభనెనంగు ।

గీ॥ నట్టిభాష్యంబు నిలనింకఁ • బుట్టనట్టి బుధులెవరియిం చెదడు
గాని • పుణ్యరహితుఁ లగుచు వెండియునిలఁబుట్టు • నట్టిజనులు
కావఁజాలరు దుర్బుధి • కలితులగుట॥ 330

నీ॥ నిగమవీయూషాంబు • నిధికి నుంధరభూమి; ధరధురెంధరవశాచుఁ •
దనరునట్టి సంయమిశ్వరుఁడైన • శంకరాచార్యుని; సలలిత
సద్గ్రంథ • సమితిఘణితి భువిఁబరావరవిజ్ఞ • బుధనినహంబుచ;
కానంద సంధాత్రి • యై చెలఁగుచుఁ గుమతతమస్సంచ • య
మున నంధీభూత; నేత్రమా మానవ • నివహమునకు॥

గీ॥ దీప్తిజెన్నందు తర్కార్క • దీప్తులఁబధ । మును దిరంబుగఁ
జూపుచు • ఘనమనీషి కోటినుతికర్త మగుచు నశ్శుత్పితముగఁ
జెలఁగు నిఖిలవసుంధరా • తలమునందు॥ 331

శా॥ రామేశోదధియాదిగాస్థలితనీ • రద్వైతిముద్రాంతముఁ
స్తోమాకర్షణతోతినమృశిఖర • స్తోమామరాగాంతముఁ
శ్రీమత్ప్రాజ్ఞగమాది పశ్చిమధరి • త్రీధ్రాంత మద్వైత వి
ద్యామేయాత్మసువిద్యయైప్పెయితవః • ర్యప్రోద్ధతిఁ ధాత్రిలో॥

(ఆ శ్వా సాంతము .)

శా॥ కైలాసాచలవాస! వాసవసుర • త్నాదతు! దత్తాధ్వర!
ప్రాళేయోష్ణగభస్తిమన్నిచయరూ • పా! రుపవద్యేదను!
త్యాలావశోవశోద్ధహాసలసదా • స్యాంభస్సముద్భూత! భూ!
తాలిప్రావృతపార్శ్వ! పార్శ్వగబుధే • డ్యా! మోహినీపూర్ణవా!

తోటక॥ శ్రుతిమాళికరండగ • శుద్ధఃపణీ! శ్రితభక్తచకోరక • శీతఘృణీ! ।
దితిజారిధునీపరి • దీపితమా! శితలా! నిజపాలవి • లీనకలా!॥

ఇది శ్రీమద్భమిడి పాట్యస్వయః..... పేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీ కృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయమనందుఁ బంచమాశ్వాసము.

శంకరవిజయము

షష్ఠాశ్వాసము

కంత! నిఖిలనిగమా!

నీకశిరస్సారవాక్య • నిచయజ్ఞేయ!

శ్రీకా! గళభూషితద!

రీప్యకరనిచయేశ! గిరిశ! శ్రీసకలేశా!!

౧

గీ॥ అవధరింపుము శంకరా • చార్యుడంత! నొకదినంబున బ్రాహ్మ
ము • హూర్తకృత్య! వితతినొసరించి గంగాన • విధతలమున!
శిష్యనిచయంబుగొలువ నా • సీనుడగుచు॥ ౨

మ॥ తనశారీరకసూత్రభాష్యమును మో • దంబాప్సనాత్మీయ శి!
ష్యనికాయంబున న్వచించుచు దవీ • యంబై నశంకాచయం
బును వారించుచు భానుడంబరతలం • పుష్కధ్యముజేరుదా!
కనమర్త్యాపగయొద్దనుండె సుజనా • ఘస్తుత్యచారిత్రుడై॥ ౩

ఉ॥ అంతఃబరించి శిష్యనిచ • యంబు శ్రీమంగుటిక్షణజేసి సు!
స్వాంతుఁడు శంకరుండు సనః • దాశ్రయఁడౌచును లేచునంతలోఁ
బంతమెలర్ప వృద్ధుడగు • పారుఁడౌకం డరుచెంచినల్క ని
తైంతయుసక్తి నీజనఁడ • వెయ్యది వీరికిఁదెల్పెనంచొగి॥

—•వృద్ధభాగ్యుడై వ్యామఁడు శంకరుం బరీక్షించుట॥—

మ॥ అనునావృద్ధుని విప్రుఁగాంచియనె శిష్యస్తోమ మిారీతినో!
యనఘానమాకుగురుండు సర్వనిగమాంతాభి స్వతంత్రుండు నీ!

యన దూరీకృతభేదవాదమయి యొ • పృథక్కిఁ దాఁజేసిధా।
త్రివిశాఠీకసూత్రభాష్యమునదే • తెల్పుం గృహ్యసూక్తికాఁ॥

చం॥ ముదునలిపారుఁడా వచనము నివ్వని శంకరుతోడఁబల్కెఁగో
విద! నినుభాష్యకారునిగ • వీరలుతెల్పెనరెక్కుడక్కజం।
బిదియటులుండ నిత్యము ఋ • వీరితసూత్రవిదుండవైనచోఁ।
గుదురుగనొక్క సూత్రమునకుంగల యర్థముఁదెల్పుమిత్తటికా

చం॥ అనవిని భాష్యకారుఁడు ధ • రామరుతో లలితంపుఘక్కిగా।
ననెనిటు సూత్రవేదులగు • నార్యులకెల్లఁజెలంగుఁగాత వం।
దనతతి సూత్రవిత్త్వజని • తంబభిమానము నాకెసంగడై।
ననునను దేనినీరడిగి • నన్నునివర్య! వచింతునొప్పుగకా॥ 2

మ॥ విలసద్భాష్యకృదు క్షిదావినియును • స్వృద్ధద్విజంఘిస్తులే
దలశాఠీక సూత్రకోశగ తృతీ • యాధ్యాయమందాద్యమై।
యలరువాసిఁదదంతరేతి ముఖనీ • వ్యతూత్రమద్దానియం।
దలి తాత్పర్యము నించుకంతఁచెపుమా ! • జన్మపవీతనచోకా॥

గీ॥ అనుచుఁబ్రచ్చించు వృద్ధధ • రామరేందుగి తోడ శంకరసంయు
మిం • దుండువేగి సూరివరులెల్ల వినఁగఁద • తూత్రగార్థ
మునునచింపఁదొడంగె వి • బోధయెసంగ॥ F

సీ॥ తొలిఁగలతనమేను • విలయంబుఁగనునెడఁ; జనునొగిభూతనూ•
త్మపరివేష్టి తుండయి జీవుండు • తాండిశ్రుతినిబంచ; భూ
హుతియందున • నప్పువెట్టి కరణిఁబూరుషవచ • స్కములగు
నోతెల్పుఁ; డనువినేయుని ప్రశ్న • మునకు ద్యుతల పర్జస్య
భూనర • ప్రమదాభిధంబులొ; వహ్నులనేనింట • వరుస
మొయిని।

గీ॥ శృద్ధ సోమంబు వృష్టియ • శనము వీర్య మనెఁడునై దాహుతు
లను నూ • పురదియనెఁడు దేశికవరేణ్య సుత్రో • క్తివిమ
హీను పర్జనర! యర్థమిద్దిను • ప్రథితమునుమి॥ G

మ॥ అనుచున్సంయమితెల్ల నట్టివరసూ • త్రాగ్గంబునాలించి క॥
 కృనికాయాగ్రిణి యాద్విజంబు తనవా • స్మిత్యంబుదీపింపవే॥
 గనెదానిన్మృతధావికల్పనమునుం • గావించి ఖండించె వి॥
 జ్ఞనదంతావళమధ్యసీమను మహా • శ్చర్యంబుచుంగూర్చుచు॥

ఉ॥ ఆవసుధాసుపర్వనుడి • సంతయుఁదీర్ఘకరుండతంబు వే॥
 ధీవరమధ్యమందను వ • దించి కలంచె సహస్రభంగుల
 నీవఘోంద్రీవాక్పటుతః • జెన్నలరారెమవారికొప్పె వి॥
 ద్యావలనద్వివాదము ది॥నాష్టకమెంతయు వృద్ధిమీఱుచు॥

ఉ॥ ఈవిధి సంయమిశ్వర మ • హీసురవాదము నాలకించి పా॥
 రాష్ట్రవనినున్న పద్మపదుః • డత్తతీ శంకరుతోడఁబల్కె ని॥
 ట్లోవిమలాత్మ! యీవిబుధుః • శుక్లటవేదశిఖారహస్య స॥
 ద్భావమెఱుంగు వ్యాసుఁడనిభావమునందుఁడలంపుమియ్యెడ॥

ఆ॥ వె॥ నీవటన్న లోక • నిచయశంకరుఁడైన॥ శంకరుండవగుదు •
 వింకవ్యాసుఁ డనిచఁగేళవుండె • యగుచుమీకిటవాద॥ మెనఁగఁ
 గింకరుండ • నేమొనర్తు?॥ ౧౪

మ॥ అనుచుంబల్కిన పద్మపాదుని విచి • త్రాలాపమానించి వెం॥
 టనె యాభాష్యవిధాత సూత్రకృతుఁజూ • డంగోఁసాస్తాంగవం
 దనమున్నక్కినొనర్చి యంజలిని మూ • ర్ధంబందుఁగీలించి స॥
 ద్విసయంబుడై నవపద్యరూపముగన • విష్ణుస్మృతిలోనిల్లుచు॥

చం॥ తొలకరికొమ్మెఱుంగు గుమితో జగడంబుపొనర్పనౌ జటా॥
 వళిమకుటంబురీతిఁ జెలు • వంబెనఁగఁ దొలికారుగుంపుల॥
 ట్టులమెయి నీవియొప్పఁగఁ గ • శుంగమఁ దెల్లనిజన్నిదంబుశో॥
 భిల మృగచర్మమూని కలి • భీతినిబాపెను వ్యాసమానివే॥ ౧౬

గీ॥ కాని సామాన్యబుధుఁడవు • గావుదేవ! । నీదుసూత్రంబుప్రతి
 పాద్య • తాదృగవర॥ పరసదర్శమఁదెల్పుచో • సురుచిరాద్య ।
 యవరభాష్యంబు నీకిష్ట • మైన నాదు॥ తప్పుపైరించి యిపుడె
 ప్ప • త్యక్తమగుము॥ ౧౭

కం॥ అనుచునె శంకరసంయమి | తన ముంగలివై పునకు దుర్గి | తం
బుగఁజూడ్కిం | జొనిపి కనుఁగొనియె మేధా | వినిచయయుత
పార్శ్వభాసు! • వేదవ్యాసుఁ॥ ౧౮

ఉ॥ బంగరుతీవలంబలె వి • భాసెలుకెఁజెడలం జెలంగుట |
నంగుమొలుంగుతీవల వి • రాజలువర్ణపయోధరంపు టా |
ప్రంగిని చిత్స్వరూపమగు • ముద్రచభీష్టుపుగ్ధముం బ్రకా |
స్తింగసఁజేయునట్టి ముని • సేవ్యుని భవ్యునిదానభూతునిన్॥ ౧౯

మ॥ అతసేవ్యక్షుసద్యక్షరమ్య నిజదే • హాభార్మురరాజసం |
వృతమా చంద్రశిలాకమండలముచు • నేవృపానిరాగంబుఁగ |
న్నతమీ కామినిదై సకాఁగిలిని వి • న్నాణంబునై లోకమా |
నితమా శారదచంద్రబింబమును నిం • దింపంగనో వానిఁదా॥

మ॥ సతతంబున్నిజమూర్తియైయలరు స్య • చ్చచ్చిద్రవ తన్మస్తివిం |
శతిముక్తాఫలపాళి నొప్పెసఁగు న • క్షస్తుత్యమాల న్నవీజీ |
వితనాథాంచిత వంశరక్షణకు ము • న్నేజేరుతాలావళి |
స్థితమాశ్వాసితఁజేయ నాఁగిరముసం • దుం బూనువాని
స్మరి॥ ౨౦

కం॥ పులితోలుఁ దాల్చుటచు మే | నలసితభసితంపు లేప • సంబా
నరుచుటం | దలఁజెలఁగు నక్షమాలా | వలయుంబున నీశ్వరార్థ •
వరపీఠార్థు॥ ౨౧

శా॥ చేతస్సిద్ధిచహంకృతి ద్విపమున • క్షీణాద్యయాభిఖ్య వి |
ద్యాతీక్షాంకుశధారచే తనవశం • జై యెప్పఁగాఁజేసి వి |
ఖ్యాతింజెందినవాని నద్యయసమా • ఖ్యాన్తాఽనిష్ఠాత్మసూ |
త్రాతిస్పష్ట సుధామసంయమిత వే • దాభిఖ్య గోసంచయు॥

కం॥ కరుణాకటాక్షవీక్షాః స్ఫురదమృతసువృష్టిధారః • బుడమింగల
వా | రిరుజాళిఁ బొపువాని | స్ఫురసంయమి చక్రివర్తి • సురు
చిరమూ రి॥ ౨౨

చం॥ కని పరితుష్టఁడై యెదురు ♦ గాఁ దనశిష్యులతోడనేగి స॥
ద్విసయముదోషఁ దత్పదర ♦ విందయుగంబునకుం బ్రణామముం॥
బొనరిచి యాదరంబున ఘటసుండగు నయ్యమిఁజేరి భక్తిన్ బ్రసన్ను
మృదుభాషణంబెనఁగ ♦ నార్యుఁడుశంకర సంయమింఁద్రుఁడున్॥

గీ॥ వ్యాసమానంద్రీ! నీకీడే ♦ స్వాగతము, ని । నుఁగని చరితార్థ
నిచయ ఘటసుండనైతిఁ బ్రజనోపకృతి నృత ఁపరుఁడవౌటఁ
గ్రాలునీయంద యిదిసర్వ ♦ కాలమహఘటము ॥ ౨౯॥

కం॥ నిగమాంతగర్భములు జె । ప్పగ శక్యంబులుచుగాని ♦ పదు
నెనిమిది నొ॥ ప్పగ సత్పురాణములఁ దె॥ ప్పగనీకగు నెవఁడొ
నర్చు ♦ బద్ధము సరిగన్॥ ౩౦॥

మ॥ కలిలోవిప్రులు మందులై జననముం ♦ గాంచంగలారట్టి వా
రలు వేదంబులనూనఁబారని హృ ♦ ద్రాజీవమండంచి సం॥
కలితామ్నాయపయోధి నచ్చగతి గల్గ ♦ న్భగముల్నాల్గుగాఁ
జెలగంజేసియు వానిశాఖలుగ వా ♦ సింజేయవేసెన్మనీ॥ ౩౧॥

ఉ॥ భూతభవద్భవిష్యచయ ♦ ము న్నకలంబు నెఱుంగుదీవు, నీ॥
చేతనెఱుంగరాని నువి ♦ శేషము సుంతయునేరలేదు, ధా॥
తీర్తలమందు మానివర! ♦ తీరుగ భూతభవద్భవిష్యను॥
దీర్తి కథాప్రబంధముల ♦ రీతి నెఱుంగక వ్రాసి తెట్లుగన్॥ ౩౨॥

శా॥ లీలన్లోనఁగలట్టి యంగమునుచో ♦ లిందీప్తముంజేయుచున్॥
స్థూలంబై లవమై బహీస్థలినిలో ♦ దోషంగనాదు స్తమో॥
జాలంబున్వీరియించుచుం గలిగె సం ♦ ప్రప్రయంబునౌ భారత॥
ప్రాలేయాశుఁ డపూర్వఁడీవనుపయో ♦ వారాశిమధ్యంబునన్॥

ఉ॥ వేదములంగపట్కమును ♦ విస్తృతశాస్త్రములు న్నిధర్మసం॥
పాదకమాచు నొప్పయిన భారతవాణిధియు న్ధరితీర్తి॥
స్తావనసత్పురాణములు ♦ సంభవముంగనె నిన్నునుండి యో॥
వేదశిరోవిదీశ! పృథి ♦ వింగలవాఙ్మయమెల్ల నీదియే॥ ౩౩॥

చం॥ పరతరసత్యహాపముగు • బ్రహ్మమే ద్వీపమునందోకంటఁబు |
ట్టిరుచిర లక్షశాఖలఁగ • డిందిఁజెలంగి శుకేశ్వరమానమై |
కరమలరారె మౌనితల • కంబగుచు న్నిజపాదభాక్సుధీ |
వరులకునెల్ల దివ్యఫల • వారము నుల్లసితంబుఁజేయుచున్ || 3౨

చం॥ అసయము నాత్తిహానికొట • కాత్మగిరీశునిదాల్తువాచిరం |
తనమగు గోగణంబును స • తంబుముఖంబున రక్షఁజేయుదిం |
కనరకజృంభణంబున వి • ఖండదమూర్ధ్వనిరీక్షణంబుచే |
తనుగిరసించెదేరికగుఁ • ద్వీపహమమ్మతకృష్ణ! తెల్పుఁగన్ || 33

గీ॥ సదసదంతర్చహిసస్సల • సఁదగిదనుమ! నేపదాఙ్కంబు శ్రీశు
తెల్ల • నెంచునట్టి! సచ్చిదానందఘనుఁడును • సత్పరాత్మ యైన
పూర్ణుడ వాదినా • రాయఁబడవు || 34

మ॥ అనుచువ్యంకరమోగిసంస్తుతినిజే • య న్నాస్తిసమానంద్రుఁడా
సనమందోప్పుగ సంస్థితుడగు ప్రళ • స్తపశ్చయప్రోల్లస |
ద్ధుసపూర్వాంగకుఁడౌచు నిల్చిన యతి • త్మోనాఘఁడౌశంకరు
గని యాతీరుగఁబల్కె నుద్యదనురా • గంబొప్పఁగానయ్యెడన్ ||

శా॥ నత్సా! పూర్వమే యస్మదాదిపదము • న్వాలాయమివాపదిత
స్మత్సూచుండగు శ్రీశుకర్ణిబలెనే • మాకుమ్మదంబిచ్చితో |
విత్సంస్తవ్య! యనూనమైచెలఁగు నీ • విత్త్వంబునేఁగంటి వా |
దోత్సాహం తితఁడంచుఁ బూర్వమటులో • నూహింపకివ్వారి
తోన్ || 35

గీ॥ నీవు భాష్యంబువాసిత • ని విధుమాళి! ఘనసభనుసిద్ధముఖ
మున • విని ముదమున! నినుఁగనుంగొను కౌతుక • మునయ
మింద్రీ! యుష్మదత్యుధ్వచరుడనై • యుంటినిపుడు || 36

కం॥ పులకలగుమితనుమిషచే! వెలికరిగెను వ్యాసవచన • వితతి
శృవణో! ధ్ధలసత్తుష్టినిదాల్చిన! యలశుకమతసింధుచంక్రు •
డగుయమియనియెన్ || 37

గీ॥ మహిమనలరెఱు పైలను • మంతముఘ్యం | లగు మునీశ్వరులే
మీన • వాశ్రవాఘ్యం | లట్టి మీరిట్లు తృణముతో • నైనఁ
బోల్చు లేని నను నీచుగింతిర • నూనదయఁ॥ ౩౯

మ॥ అమృతాక్షు వివేచంబునిలఁ జే • యంజాలు త్వహుత్పత్తి
క్షుమరీవ్యఘ్నమునకుం గఱుగదృణము క • స్నంజుల్కనోనేనుభా
మృమనంగాఁబడు దివ్యేచేప్రతిని స • ల్నించేవ్య! నీరాజనం
బమఁజేసియు సిగ్గునించుకయు నా • హా! కాంచనైతి స్థరఁ॥

గీ॥ మీదు శిష్యప్రశిష్యత • నాదు నాదు | బుద్ధిచేసి నాహసం •
బును క్షమించి | యీనచస్తతి సమముగా • నిపుడొనర్పఁ దగు
దువీవు కృపాభండ • వగుటదేవ! ౪౦

కం॥ అనిపల్కి యూరకుండిన | ఘనయమియగు శంకరాద్య • కర
గతభాష్యం | బునునాదరమునఁగరయుగ | మునఁగొనికనుఁగొనియె
వ్యాస • మునిహర్షమునఁ॥ ౪౧

సీ॥ సూత్రానుసారి వి • స్ఫురితసన్మృదువాక్షి; వేదితార్థంబునై •
వెలయునదియు | నాత్మీయదివ్య ప • దాల్చి నిరాకృత; పూర్వ
పక్షంబునై • పర్వనదియు | సిద్ధాంతయుక్తులఁ • జెలువుగాఁజొ
నిపిన; సిద్ధాంతరూపమై • చెలఁగునదియు | గంభీరభావనం •
కలితమైకనఁగన; నురుతుష్టిఁగూర్చుచు • నొప్పునదియు |

గీ॥ నై నభాష్యంబుఁదుదిదాఁక • నాముసీంద్రుఁ | మరుతరపరీక్ష
నొనరించి • కరమునెడఁద | నిర్భరానందరసముఘ • నీభవింపఁ
బలికె శంకరుతోస్మితం • బాలయన్ము॥ ౪౩

— భాష్యమిలినానంతరమున వ్యాసుఁడు శంకరుఁడొగడుట —

ఉ॥ దేశికుచే ననుజ్ఞఁగొని • తీరుగనీవలసూత్రభాష్యముం |
బేశలరీతిఁజేసి పృథి • వీధలినొప్పుట సాహసంబుగా |
దోశమివర్య! సూక్తులధు • రుక్తిచయంబును సంస్కరింపుమా |
సీశ! యటంచునీవనుట • యెంతయు సాహసహాఁగుమారకా॥

కం॥ మీమాంసకముఖ్యుండవు॥ సీమహివ్యాకరణవిరతి • నెఱుంగు
దువుయ్యతి॥ ట్సముండవు గోవింద॥ పేమాహ్లాశ్రీవ్రుండనెట్లు •
వెడలెమదొసంగున్॥ ౪౫

చం॥ నలినహితుండు చీకటల • నాశముఁజేసి యెసంగుటలుగా॥
నిలనొగి బ్రహ్మచర్యమున • నేవిషయంబులనెల్లనొంచి ది॥
వ్యులనుతికర్హచూయతిత • నూనిననీవు మహాచుభావత॥
జెలఁగెనుపూరుషాగ్ర్యుండవు • సెల్లదొకానొకప్రాకృతుండనక॥

గీ॥ అర్థసంచయగర్భంబు • లతినిగూఢ॥ భావములుజూడలఘువులు •
నైవజలెను॥ సూత్రముల మత్ప్రతంబుల • సుమతివీవు దక్క
వివరింప నితరులు • తగరుధరణి॥ ౪౬

గీ॥ సజ్జనవరేణ్య! బుధులుని • సర్గముగనె॥ తెలియఁగారానిమత్సూ
త్రే • ములనుసార్థ॥ ముగనెఱుంగనేరికగు? వీని • దగనొనర్పఁ
గలుగుకష్టంబు వివరింపఁ • గలుగునంచు॥ ౪౭

శా॥ చేయంజేయకయుండ వేటొకగతిం • జేయంగనై నట్టి యెం॥
తోయైశ్వర్యము గల్గువాఁడునుమదీ • యోహోజ్ఞుడై భావ్యముం॥
జేయనేడనసాంఖ్యముఖ్యమధిప • శ్రీకాగమాంతాధ్యము॥
న్వాయంబొప్పుగ నుద్ధరించునె పరే • శాంశేతరుండిధర॥

సీ॥ కోఠానుపంగము • కుండవీపుయతివర్య; రోమానుషంగని •
రుదుండతఁడు॥ కలలఁదాల్తువు మనః • కంజంబునందీపు; తల
నొక్కకలఁదాల్చి • చెలఁగునతఁడు॥ గిరిజతోనెల్లడ • వజ్రలడవీ
వెప్పు; డర్థాంగిరిజుడై • యలరునతఁడు॥ ధనమన్నవిచకమే •
దినిఁజరించెదవీపు; ధనదుండచుగొని • మనునతఁడు॥

గీ॥ సీకుశివుచకు నెంతయో • నెగడుభేద॥ మవనినద్భుతశంకరుం •
డవటుగాన॥ నోయమిడవ్విర! నినునుతి • జేయుటకును॥ జిలువ
జేనికేనేనియు • నలవిగాను॥ ౫౦

మ॥ సకలజ్ఞా! కవులెండతోలఘుమనీ • మన్వాఽఖ్యులన్నాదుమా॥
త్రికదంబంబునకుం బొనర్చిరిలఁ బూ • ర్పించేయొనర్పంగ లా॥

రికఁగూడవృత్తికొందఱిట్టి కృతుల • స్వేలాగతింగానిమా।

మకభానంబునెఱుంగ వీరికెటు నీ • మాదిస్మహిన్వీలగున్॥

చం॥ వినునిగమాంతవిద్యకుభంవిచ్చునుభావ్యమునుంబొనర్చుమో

యనఘ! విభేదవాదినిచ • యంబుచునోర్చియు సానుబంధకో।

శనిచయమున్దాస్థలిని • జయ్యనవ్యాస్తముగా నొనర్చుమే॥

జనియెదనంచుబల్కు విని • శంకరుఁజిల్లుచు వ్యాసమానిశోన్॥

ఉ॥ చేసితి భావ్యసంచయము • జెప్పితిఁజక్కఁగశిష్యశాళికో।

వ్యాసమునీంద్ర! దుర్మతచ • యంబుచు లెన్నఁగకొంచితీర్చతిం

జేసితి మీదుదర్శనము • జేయునదేమిఁకఁగాననోదయా।

వాస! ముహూర్తముండుమిట • వత్సలతస్మణికిర్ణికాస్థలిన్॥౫౩

గీ॥ దేనికనెదేని నే బ్రయ • త్నింతుదీని కొఱకె పరమామురగ్ర్య!

నీ • వరసకాశ! ముసనిపుడె హేయమైయీ • తనువునిచట।

విసుతునన వ్యాసుఁడామాట • వినియనెనిట॥ ౫౪

ఉ॥ ఈలలిఁదాత! చేయకుమ • హీన్ధునిపుజయింపవట్టివా।

రోలినుదారవిద్యులన • యుల్లలరెందతొ వారికోర్పుడై।

ర్యాలయ! నిపునివ్వవలె • హాయశముల్మఱిగొన్ని లేనివో।

నేలలిగావివృద్ధి గను • నిమ్మహినద్యయవిద్య చెప్పమా॥ ౫౫

గీ॥ పసితనంబుననే తల్లిఁ • బాముబాలు నకుసుసంస్థితీయల్లు విఁన్ని

కరమునకు! నీవిలపసింపకున్నమ • నీషివర! ము! ముక్షమన్లభ

యగుఁజుమ్ము • పుడమిలోన॥ ౫౬

మ॥ అకలంకత్వముఁగభీరతను నొ • పౌత్వత్కృతాహీనకో।

శకదంబంబుచుఁగంచఁగానయిం హ • ధ్నంబాత్మవిసేస్మివ।

ర్య! కమంబేత్రితుజేయునీకు వరవా • రంబీయఁగానన్నున।

న్న! కమంబేత్రినొసంగెదన్వరముఁగా • నన్దీనిఁగై కొమ్మైన్॥

—వ్యాసుఁడు శంకరునకు నింకఁబదాక్షేపంబులువిచ్చుట.—

గీ॥ వత్స! విధియిచ్చె నెనిమిది • వత్సరములు నింకనాఁడొంచితీసు

బుద్ధి • వీవుకొన్ని యింకఁబదునాఁడువర్షంబు • లీకృష్ణరాజ్ఞ।

వసుతనీభావ్యమలరుత • నాయినశశి॥ ౫౭

శా॥ నీవీయాయువునంది వేగమె ధర • నిత్యంబుచడైతవి
 ద్వావిద్యేషతనూనుశత్రులవిరో • ధపోల్లసద్వాదిగి
 రావేళాంకురముల్పెగల్పదగు నీ • దావా క్తతంద్య క్తభే
 దావేళాత్ములఁగానొనర్చుముసదూహా! స్వాశ్శితాఘాఘహా!
 కం॥ అనిపల్కువ్యాసమునిఁగని యనెఁబాలితసర్వలోకుఁ • దగుశంక
 రుఁడో! ఘన! నీదుసూత్రనింగం! బువమదృష్టంబువ్యాప్తిఁ •
 బొందెను నిలలోన్॥ ౬౦

గీ॥ అనినచించుచు సకలజ్ఞఁ • డైనవ్యాసు! కాలిదమ్ములకెఱఁగె
 శం • కరయతీంద్రుని! డంతనియతాత్ముడైన దై వ్య! పాయ
 నుండు! దగువరమునిచ్చియంతర్వి • తత్వమందె॥ ౬౧

గీ॥ తత్త్వదంబులఁదనదు చి • త్తమునఁగనుచు! స్వల్పవిరహంబునెడఁ
 దన • హించిగురుని! యోగమున శంకరాఖ్యథ • రాగురుండు!
 దిగ్విజయమంతఃజేయమ • తిందలంచె॥ ౬౨

మ॥ తగనిట్లానతినిచ్చి వ్యాసమునియం • తర్ధాసముంజెందనా!
 నిగమాంతానతి భాష్యకర్తవ్యధనూ • నెంజాలనంతర్వివే!
 కగుణావాసుఁడునయ్యువిజ్ఞులకు హృ • త్కష్టాహావ్యాజభ!
 క్తగతానూనదయారసాఘ్యుల వియో • గంబెల్లసహ్యాంబగున్॥

గీ॥ ఘనత భాష్యంబునకు వార్తి • కమును భట్ట! పాదుచేత నొన
 ర్పింప • నాదరమున! సలరుచయ్యతి వింధ్యమ • దాపహర్త!
 యగుముని వసించు దిశకుఁ బఁ • యాణమయ్యె॥ ౬౩

కం॥ నిగమాంతగోప్యవినుఁడై! నిగమాంతానిష్ఠమతవి • నిహూల
 నముం! దగఁజేయు నితమఁ గృతక! ర్ముఁ గుమారిలుగెల్వఁ జని
 యె • మొదటఁబ్రయాగన్॥ ౬౪

—శంకరుఁడు కుమారిభట్టును జయించెజనుట. —

మ॥ అవగాహంబు నొనర్చు వారలను గృ • హ్ణాభాఘ్యులం గాసిత
 చ్ఛస్రలంగా మెనరింపఁగాయమునతో • సంయుక్తుఁడై పాపనంఘ
 వినాశంబును సల్పఁగాఁదగిన గం • గంగూడి స్వర్ణార్థమార్గవిధిం
 బొల్చుప్రయాగమధ్యమయతి • త్కూనాథుఁ డీక్షించెదాన్॥

గీ॥ ఇద్దగంగాప్రవాహని • యద్ధవేగఁ యై విచిత్రజలంబున • నలరు
యమున! నూతనస్నేహభవలజ్జ • శేతనాయన! నిశ్చలాత్మప్ర
వాహయై • నెగఁచుచట ॥ ౬౨

ఉ॥ ఒక్కట నాప్రయాగఁగలఁ యోగ్యజలచ్ఛవిసాంప్రదాయముగా
జక్కఁగనేర్వ శిష్యులయి • సన్నిధిఁజేరిన హంసలస్మశిం
కొక్కడ యామిచీవ లలి • తోత్సహవాససుఖంబుఁజూడఁగాఁ
జక్కఁగగ్రమ్ము చక్కయుగ • సంతతిఁ జెన్నలరానెచ్చటన్ ॥

గీ॥ అచటఁ గుంకినవారు ది • వ్యాంగులగుచు! నాకమున నావి
ధూమగ • ణంబు రోగ! మనుట నెఱుఁగక భోగాలి • ననుభ
వించు! రనుచు నిగమాంతములెవల్కు • ననవరతము ॥ ౬౩

చం॥ శ్రుతియును దేనిసంభవని • చూఢిదిరోధి నెఱుంగకే సితా!
సితతనె రూపవర్ణనముఁ • జేయెనో? యట్టి కళిందజాధునీ!
భుతనిషేవ్య మాణయగు • జాహ్నువి లోనమునింగి శంకరుం
దతుల ముదంబువంది యిటులర్థయుతంబుగ సన్నుతించెదా

ఉ॥ అంబ! పురానిపూర్వము జ • టావళిచేతను గట్టెనన్న రో!
వంబున నేటికెల్లరను • శంభుసహపులఁగా నొనర్చెద!
య్యంబరకేశులైన నిను • నాత్మజటావలిఁగట్టరొక్కొ! లో!
కంబునభావినింజులు • కానఁజాలరుకాదె స్వధునీ! ॥ ౬౪

శా॥ ఆహ! సత్పథవర్తనాపరత ని • త్యంబుం బ్రవర్తించు నీ!
వాహేయాస్తుల నేలకైకొనెదు ని • త్యంబవ్యయంబైన యు!
తాహంబాహ్నుగ నోసురాపగ ? భవతాస్వంతంబునేఁగంటిచు!
ద్వాహున్నాతుల కీయలంకృతులఁ గూ • ర్పంగానటంచంచితా
మహాస్యగర్భ! అమితస్వా పానుషంగాయతజడతనెయ • త్యంతమొ
ప్పారలోకా! ఘమునుత్సాహపానుషంగో • త్కటజడతనిటి •
త్కాస్థలింగూర్చెదా మా! ర్ణముగా రాగాదిశూన్యాం • తరుల
నిలనుధూ • ర్తప్రకాండావతంస! త్వమునందంజేసెదో న్యర్త
టిని! యిదియెయో • దారి? నీకీధరితి ॥ ౬౫

సీ॥ అనుచు సాధునినిట్లు • వినుతిఁజేయుచుఁ దన; కటిని శాటికఁ
జుట్టి • కరయుగమును దనవేణుదండంబుఁ • గొనియెత్తియుఁ
మర్చి; కావగాహమొనర్చి • నాత్మనెంచి తనవినేయులఁగూడి •
తాఁగృతార్థుండయ్యు; జనసంగ్రహార్థయై • శంకరార్థుఁ డాసి
తాసితలోన • నవగాహమునొనర్చె; నవగాహమునొనర్చు •
నపుడు తన్నుఁ

గీ॥ గర్భమందునధరియించి • కాంచిపెంచి యమితకష్టంబునుస
హించి • నట్టితల్లిఁ జిత్తముననెంచి తనయను • ప్రితినివేగఁ
దీర్చితాఁజేరెనంతఁ ద • త్త్రమునకు॥ 28

గీ॥ అచటికల్లారశీతవా • తచయవపుడు తనకుఁబరిచర్యనొనరింపఁ
ఘనతమాలఁ జాలవిలసితమైన యా • స్థలమునను విశ్రాంతి
పఁగ నొకవార్త • వినఁగనయ్యె॥ 29

మ॥ అకటా! సత్పురుషాళికేమగడయై • యామ్నాయవాక్పాళికే
యకలంకుండునగంబునుండిముదితుంజేదూఁకిప్రామాణ్యము
బ్రకటింపంగనొనర్చె వాదమును, దే • వస్తోమ మెవ్వనిది
వ్యక్తంబు బ్రాతనయజ్ఞభాగముల దీవ్యదీప్తినిష్టంబెనో॥ 30

గీ॥ అదయారూపుడగు భట్ట • పాదుఁడిపుడు గురునిరాకృతి సు
ప్రాప్త • దురితమునుప నాస్తికుండును సర్వాగ • మార్గవేది
యును నగుటఁజొచ్చెదుషగహా • ననలమునను॥ 31

చం॥ ఇతఁడునధీతసర్వనిగ • మేంగితమంతుఁడు సన్మనోవిచా
రితనిఖలాచ్ఛతంత్రుఁడు నె • తిన్విరసీకృత దుష్టతంత్రుఁడు
గుతలసుపర్వలోక ఫణి • కోటినివాసములందు నెల్లభా
మితనిజకీర్తియంతుఁడు నమేయుఁడు నేడిటులయ్యెనక్కటా॥

మ॥ అను నావార్తను శంకరుండువిని తా • నత్యంతవేగంబుగాఁ
జని వీక్షించెదుషాఘసంస్థితుని తా • వస్తోమయక్తాన్యులై
ఘనసద్భాసితుల ప్రభాకరములు • లక్ష్మణుండునందన్నుఁజ
ట్టనెనంగంగను భట్టపాదుని విదీ • డ్యస్తోమ సంభాష్యుని॥ 32

కం॥ ఘనధూమయుతతంపానల । మునఁ దనునంతయును దాప డ
ముంగనియున్నం । గనఁబడుముఖమున నూమ్మం । బునఁజెలఁగె
డు జలజకాంతిఁ డ బొందెడువానిఁ॥ ౮౦

చం॥ అరులజయించి వేదలన డ దధ్వముఁబోచిన భట్టుపాదుఁడా ।
దురితవిదూరు, యోగినిను డ తు న్నిజదృష్టిపథావతీర్ణు, శం ।
కరగురుఁ బూర్వమెన్నఁడును డ గాననివాని నపాంగభంగి నా ।
దరమునదూరమందె కనిఁతాఁగనెనెంతయుఁదుట్టి సత్తతీఁ॥ ౮౧

కం॥ శ్రుతపూర్వవృత్తుఁడగు నా య్యతివర్యునకర్చనంత డ నాతఁడు
నిజతిఁ వ్యతతింజేయింపఁగ నా । యతివరుఁడును నపుడుము
దితుఁ డ డైకొనె దానిఁ॥ ౮౨

గీ॥ భిక్షుఁగొనితుష్టఁడైన యా డ భిక్షునరుఁడు । భాష్యముంజూపె
దాభట్ట డ పదున కమల । మయ్యు నిఖలనిబంధంబుఁ నవనిశిష్ట ।
జనవిలోకితమై సుప్ర డ చారముఁగను॥ ౮౩

చం॥ కడుఁ జెలువైన భాష్యము న డ ఖండసుధీకలితుండు భట్టపా ।
దుఁడు దుదిదాఁకఁజూచి పరిఁతుష్టఁడునై యమితోడఁబల్కె నా
ల్పుఁడుగఁడు మత్సరాది కలిఁమోహితుఁడయ్యెడుఁగాని సర్వవి
జ్ఞుఁడు కనఁడల్పభావమున డ కున్ ధరఁబాత్రిత నెన్నఁడేనియున్॥

గీ॥ ప్రాజ్ఞ! యీ భాష్యమందునఁ డ బ్రథమమున ను । రీతి నెనిమిది
వేల వా డ ర్తికములరుఁ । గాని యీదీక్ష నిపుడునే డ నూనని
యెడఁ దీనసునిబంధనమొనర్తు డ దృఢము గాను॥ ౮౪

మహారిలుడను భట్టపాదుడు శంకరుతోడ స్వావస్థంబెలిపి తన్నుదరింపజేయుమనుట

గీ॥ ఇట్టి సమయమునందు మీ డయట్టివారి । దర్శనమె దుర్లభంబగు
ధరణిలోనఁ । బూర్వ సంపాదితంబగు డ పుణ్యవితతి । నెట్లా నా
దృష్టి పథమున డ నెనఁగి తిపుడు ॥ ౮౫

ఉ॥ సారములేని సంసరణ డ సాగరమందు ముచుంగు వారియు ।
త్రారవిధానమందున ను డ దారులునౌ మిముబోటి సన్మనో ।

వారము తోడి సంగమె యు • పాయముగాని ధరిత్రి దీనులన్ |
బారముఁ జేర్చ వేటొకయుఁ పాయములేదు సుమి యమిశ్వరా ||

చం॥ చిరుతరుణంబుచుండియుని • శేషముగా భగవానుని న్నినుం |
గరమిటుచూడఁగోరుచును • గాని పుడకీచథంబునీవు ని |

త్తతి యమివర్ణ! పొందితివి • తల్పఁగ నీభవమార్గమందున |
న్నరతతి కిష్టయోగముఁ నసఁకుతుకత్వముచేతఁ గాదుగా || ౮౮

గీ॥ కాల మొక్కొకతతి నిష్ఠుఁ • గలుపుచుండు సపకృతినొనర్చు
నీనునొ • క్కపుడు కూర్చు సల్లె కూర్చి వియోగంబు • న
పుడెందు సఁగుఁ గాలకృతములు కష్టము • ఖంబులరయ || ౮౯

మ॥ సునిబంధంబునొసర్చితి స్మఱియు ని • స్తుల్యంబునొ మార్గమి |
ట్లనుచున్నిర్ణయముం బొసర్చితిని నే • నాన్యాయశాస్త్రజ్ఞయు |
క్తినిరాసంబును సల్పితినిష్ఠయజా • క్షిణోరుజాతంబులం |
గనితింగాని సమర్థతంగనను నీ • కాలంబుఁబోఁద్రోయఁగన్ || ౯౦

మ॥ నిగమంబెన్న స్యతఃప్రమాణమనుచు • న్నేనిర్ణయంబుం బొ |
ర్పఁగ నెవ్వనినిగూడకే సుఖముఁగూర్చుంగాఁబ్రపంచంబుశే |
క్తిఁ గనంజాలదొ? యట్టిదిట్టనిగమో • క్తిస్తోమసంసిద్ధు నీ |
శు గఁఘ్నిరసించి తై నను బరే • శుండాఁపనోవిధ్వరా || ౯౧

కం॥ జగమెల్ల పాదసంవృత | మగుటయు శ్రుతిపథము చెలువు •
నందకునికియుం దగఁగని పాద్మలనోర్పఁగ | నిగమ పురాణాధ్వఁ
బోవ • నేదొరకొంటిక || ౯౨

మ॥ అవసీనాథుఁడు మున్నుగాఁగలుగుమ • ర్యవ్యాతముంబొద్దుల |
త్సవశస్థంబుగఁజేయ శిష్యయుతులై • తామాధరితీశ గే |
హవితాసంబునుజొచ్చి యీతఁడుమదీ • యాధీశుఁడట్లటమా |
దువిశేషాజరముంగొనుండు శ్రుతియు • న్దోషాధ్వవర్జింపుఁడీ || ౯౩

మ॥ ధరలోన స్పృహమానబాధవలనం • దధ్యంబుగాఁగం బర |
స్పరవై రుధ్యముఁ బల్కునట్టిదగుటం • బ్రామాణ్యమున్వేదమే ||

- తఱినై సంగనదంచు బల్కుచును జా • ధర్మాత మెల్లప్పుడు
దిరుగుందానికి నడ్డు లేకమును బృథ్వీన్ద్రేనిదమ్యంగళా ॥ ౯౪
- సీ వేదఘాతుకులైన • యామరాత్ములతోడ; వాదించితిని గాని •
వాఁడొన సద్ధాతగోప్యాఘ • సింధువులచునెఱుంగ; గక వారిః
గని పల్కు • టకును శక్తిఁ | గనవైతిని నిషేష్య • మునుగు
కైఱుగక; తన్ని పేషమొనర్చు • దరమె? యనుచు మతి నెంచి
యపుడు ధృతమనస్కుడనాచు; సాగతస్థలికనేఁజనితదీయ |
- గీ॥ మొ శాస్త్రంబువినుచుండఁ • గా నొకప్పు తీక్షణుతి వాఁడు
డొకఁడు వై • దికవుడెన్ను నేవినిందించె నావెంట • నేమద
శ్రు కణము ధృపై నబడె మోగి • గణవరేణ్య! ॥ ౯౫
- గీ॥ అస్మదశ్రునిపాతంబు • సతఁడుదక్క • బార్వయుగ్మనివాసు
తా • పరులెఱుంగరి | కపుడెమొదలుగనావయి • నాస్తభావ
మునువిడిచియున్న యవ్వారి • బొందెశంక ॥ ౯౬
- మ॥ బలవంతుండు విపక్షపాతి మునునా • పాఱుండితం డస్మదీ |
యలనద్దర్శనము గ్రహించె మనమ • ధ్యక్షగూఢుడై వీనినే |
లలినై నా వెడలంగఁగొట్టుండు దురా • లంబాత్ములొనిట్టివా |
రలిటా నిల్వనర్హులంచు నిటుతీ • ర్మానించెరహ్మణ్య ॥ ౯౭
- కం॥ అవియాజౌద్ధులు నిశ్చయ | మునుజేసి నిపాతభీతిః • బొందిన
నన్నుం గని యుచ్చసౌభగీయం | బుఁనుండి ధరిత్రిపైకిఁ • బోఁ
దొగిరిగి ॥ ౯౮
- చం॥ శ్రుతితతి సత్ప్రమాణమగు • చో విషమస్థలినిచ్చటా నిపా |
తితుండనుయ్య నేననుతఃతి విడనంచు వచించి యుచ్చసౌ |
ధతలము లెక్కుచుంబడుచు • చాల్చి నేననుసంచయంబునే |
బ్రతుకుటచేతనే నిగమ • రాజకి మాన్యతయబ్బెవిద్వరా ॥ ౯౯
- కం॥ అగుచోననుచును సంశయ | ముగఁబల్కుట విషమశాస్త్ర •
మును వినుటను హెచ్చగుచేకమునుండిపడె | దగు నాకన్న
డఁగె విధిక్య • తంబగునదియ ॥ ౧౦౦

గీ॥ అక్షరమునొక్కఁడిమవాఁడ • యగుగురుండ | టనిన శాస్త్రాన
దేవునే • మనఁగనలయు? | సుగతగురుఁడు విద్యనే • దగనె
టింగి | దానినిడితి మహాపరా • ధమునతనికి॥ ౧౦౧

ఉ॥ జై మినియేయుపజ్ఞ గఁ బ్ర • శస్తినిగాంచిన శాస్త్రమందునా |
దామతిఁజొప్పఁగాఁబడుట • నార్య! తథాగతుఁడు తన్మత |
స్థామితగోప్యసంగతుల • నాత్మనెఱింగియుఁ దత్కులంబుచే |
సేముచుఘాతఁజేసితి నఁనిందుఁబ్రేతుఁ దిరస్కరించితి॥ ౧౦౨

కం॥ ఈరెండుదోషములకు ను | ధీరాజస్తవ్య నిష్క్రు • తినొనర్పఁ
గ నీ! మారుతసఖఁజొచ్చితి నది | యారయఁ బునరుక్తి నీవ •
దాబ్జముఁగననౌ॥ ౧౦౩

ఉ॥ నీవలభాష్యముఁ ఘనమ • నీషనొనర్చితివంచు సంయమిం |
దా! విని దానియందున న • యంబుగవృత్తి నొనర్చి కీర్తిని |
భూవలయంబునంగనెడఁ • బోయనియెంచితిమున్ను, గాని యి |
ష్టావితథోక్తి నేమియగు? నట్టినుభాగ్యము నాకులేమగా॥ ౧౦౪

మ॥ నిను, నద్వైతముబోవనంచిత జనా • నీకార్థమీ భూతలం |
బునజన్మించినశంభుఁగానెఱుఁగుదుం • బుణ్యాత్మ! పూర్వంబైనా |
కనుఁదెన్నున్ సఫలంబుఁజేసినయెడఁ • గట్ట! మదిప్రక్షయం
బునకేనిటిపనింబొనర్పరుగదా; • పూర్ణప్రమోదంబున॥

ఉ॥ ఓబుధపూజ్య! యీయుగళ • జోత్కటపాపముఁజాపనిప్పు దీ |
క్షాబలమూని యీతుషకృ • శానుశిఖావలిఖోనఁజొచ్చితిన్ |
శాబరభాష్యమట్లు విల • సద్భవదీయసుభాష్యమందు నా |
కీబహుభాగ్యమింతలిఖ • యించి నుతింగనుభాగ్యమొట్లగు॥

మ॥ పరమోదారుఁడు భట్టపాదుఁడిటు నం • భాషింపనీషద్విక |
స్వరమైయాననకంజ మొప్పఁగఁయమీ • డ్వైత్యంశుదాఁబల్కెని
ద్ధరణి వేదచయార్థకర్మవిముఖ • త్వప్రోల్లసజ్ఞాబ్ధనం |
హరణార్థంబుజనించు నిన్ను గుహఁగా • నార్యేష్ఠ! యేనెఱుదన్

గీ॥ నీదుసంభావనయుఁబాప • మీదు సజ్జ సతతిశీఘ్రకునై నిజ •
వ్రోతమునాచి రించెదవు కరకజలముఁ బో • క్షించిబ్రదుకఁ |
జేయుదును వార్తికము దీనఁ • జేయుమిచ్చు॥ ౧౦౮

మ॥ అనుచుంబల్కెను బ్రహ్మవిద్యరుని శాంత్యర్థగ్రంథ్యుఁ బుధా |
ర్చ్యుని నామస్మరిగాంచి ధర్మవిదుఁడు • బోధ్యతున్
విద్యాధను॥

డునునో భట్టపదాభిధాన విబుధుండు • బ్రశయంబెంతయో |
తనకుంజెల్వినొసంగఁగాఁబలికె హృద్యంబొగతి • దాధృతి॥
శా॥ ఆహా! నాయెడఁగూడఁ ద్వన్మహితసాధ్యభాషణంజెన్న నెం |
తోహృద్యంబగు, వక్రమాధనువునందు • శూరవర్యుల్ గుణ |
వ్యాహరోపణజేయు పోలిక మహా • పూహంబునున్ సద్గుణ |
వ్యాహరోపణముంబొనర్చు గుటిలఁపూహంబునందుండయన్॥

మ॥ కరుణార్ద్రులైనదచ్చతావకకటా • క్షవ్రాతసాతంబులన్ |
జగకాలంబుననే మృతింగనినను • జ్జీవింపఁగాజేయ శం |
కర! దక్షుండవు, కానిపూనబడెనా • మ్నయొక్తమాసద్రవ్యతం |
బురసన్, దీనినివీడుచో బుధచయంపున్నింప నేనందనే॥ ౧౦౯
కం॥ కావున శుద్ధంబయ్యును భూవలయ విరుద్ధకృత్య • మునుస
ల్పగ మ! ద్భావంబు సమ్మతింపడు | పావనగుణజాల! భవ్య •
పాటలచేలా॥ ౧౧౦

గీ॥ దేవ! నీదుప్రభావంబు • దెలియునాకు | భూతములనొంచి
పూర్వంపు • రీతిఁదిరిగి | యును సృజింప సమర్థుండ • వనిన
నన్నుఁ | బ్రతుకఁజేయుట నీకుఁ • త్రంబుగాదు॥ ౧౧౧

చం॥ శమివర! మున్నె? చిత్తజల • హతవినిశ్చితమైన యాప్రీతా |
గ్ర్యమువిడ నుత్సహింపనటా • గావున నాయెడఁబేర్చి నోగురూ |
త్తమ! భవతారకాఖ్య ప్రథి • తంబగుబ్రహ్మము నిష్ఠనాకుఁడె |
ల్పి మహిఁ గృతార్థజేయుమతి • పేశలమా హృదయంబె
సంగఁగన్॥ ౧౧౨

—♦ భట్టపాదుడు శంకరుని మండనమిక్రమి జయించు బనిగల్పించుట. ♦—

శా॥ నీకై మార్గముఁ జూపఁగావలయునో ♦ నేఁజూపెదన్ మండనా |
ఖ్యాకుండున్ నుమనోవరే. ప్రియఁడు దిగం తాకాంతసత్తీర్తిభూ |
నాకాకఃప్రభుఁడొక్కఁడొప్పుడు జయిం ♦ పందగ్గవాడట్టి స |
ద్ధీకుంగల్పిననో జగంబఖిలమున్ ♦ దేవా ! జితంబయ్యెడున్ ||
అ॥ వె॥ మహితకర్మయోగ ♦ మార్గంబెముఖ్యమా | ననుచునెపుడు
బల్కు ♦ చును ధరితి | వేదవిహితకర్మ ♦ వితతితత్పరతఁబ్ర ♦
వృత్తిశాస్త్రపరత ♦ వెలయునతఁడు || ౧౧౬

చం॥ అతఁడు నివృత్తిశాస్త్రమున ♦ నాదరముఁబొనరింపఁజేసలే |
గతివయినన్ భవద్వశగుఁ ♦ గా నొనరింపుఁడు వానినోయమీ |
ణ్ణుత ! యట్లులై నమీచగు మ ♦ నోరథమానటుగాన వేగమా |
గతిని దదంతికంబునకుఁ ♦ గాతుకమొప్పఁగనేగుఁ డిత్తటిన్ || ౧౧౭

శా॥ ఉంబేకుండననొప్ప మండనునిదా ♦ యోషాగ్రయంబాయటం |
చుం బండ్వాసుముచేతఁ బిల్వఁబడుచుం ♦ మన్మున్ను వాద్దేవి రో |
పంబుండేనొకన్న దుర్వసనుచే ♦ శాపంబునుఁ గాంచి ధా |
త్రింబుట్టెన్ద్యయ భారతీవృథితయై ♦ దీవ్యత్సువిద్యాఘయై || ౧౧౮
కం॥ ఆవిశ్వరూపుఁ డఖిలక | లావలి ననుమించు, నిష్ఠుఁ ♦ డగుమ
త్సచ్చి | మ్యావళిగానఁదదంగన | నీవటసాక్ష్యమ్ముచుంచి ♦ యిత
నిం గెలుమా || ౧౧౯

ఉ॥ ఆతనిచేతనేభవదు ♦ దంచితభాష్యములందు నన్నిట |
న్భృతిగవార్తికంబులను ♦ గల్పనముంబొనరింపఁజేయుమీ |
వీతటి విశ్వనాథుఁబలె ♦ నిచ్చటికిం జరుదెంచినావు నా |
కీతటిఁ దారకంబువచి ♦ యించి కృతార్థునిఁగానొనర్చుమా || ౧౨౦
శా॥ ఓనిష్కారణజాయమానకరుణా ! ♦ యోదేశికాగ్రేయ ! నీ |
వీనాసన్నిధిలో ముహూర్తమితమై ♦ యెంతేనినొప్పారు భ |
వ్యానేహంబునునిల్పు, యోగవిద ! నీఁ కాత్మాబ్జభాగ్యంబునో
నీనీయాపముఁగాంచుచు న్మదసుప్తల్లేలాగతిన్వీడెదన్ || ౧౨౧

మ॥ అనుచుంబల్కెను నాకుమారిలుని బ్రహ్మంబుండగండెల్పి బై ।
 టనునోనంగల మోహమంతయును నూడంచేసి బ్రహ్మైక భా ।
 వునిఁగాఁజేయుచునయ్యమిప్రవరుఁడు నోవ్యోమాధ్వముంబూనివే
 గనె యామండనమిశ్రుగోహమునకే * గంగాఁ దలంచె స్మృతి॥

ఉ॥ అంతట భట్టపాదుడమి * తాదరమొప్పఁగ నై జవాక్యము ।
 న్నాంతముగా నెనర్చి యతి * పంచయనాథ విభోధితాద్వయఁ
 త్యంతనుతత్త్వఁడై ప్రశఙ్గి * తాఘలబంధు మనై మమత్వము ।
 న్నాంతముఁజేసి శంకరుప్ర * సాదమునంగనె విష్ణుధామము॥

—* ఆ శ్వా సాంతము . *—

మ॥ దశహస్తోల్లసదాస్య! దాస్యచణ భ * క్తవ్రాతచేతోబ భా ।
 స్కర! దీప్యత్కరుణాలవాఁ! గిరిరాట్కన్యాయుతోత్సంగ! సం ।
 గరరంగాంతరస్థిత త్రిశూర * క్షస్సంచయాధీశ! సా ।
 దశభూగా! జగతితలావన సుదఃక్షా! మోహినీపూర్ధవా?॥౧౨౪

ఇది శ్రీభమిషిపాట్యన్వయ .....వేంకట
 సుబ్రహ్మణ్య శతాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
 శ్రీశంకరవిజయమునందు షష్ఠాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము.

న ప్రమాశ్వానము

దప్రియసఖ! శర్వా
ఋదీవ్యద్వామభాగ! • నిర్మల! నిత్యా!
మోదా! నిజభక్తతతి!
శ్రీదా! ప్రేమధావళీశ! • శ్రీసకలేశా!॥

గీ॥ అవధరింపుమనంతరం • బర్చ్యుచుండు న శంకరసంయమీ •
శానుడాప్ర! యాగకడనుండి వెడలెదా • వేగమండ! నాఖ్య
పండితునింగెల్వ • నభంగిని॥

— శంకరుడు మండనుగెల్వ మాహిష్మతీపురికరుగుట. —

మ॥ చనుచు శంకరుడర్హగంధిసుమన • స్సంఘాతవిభ్రాజమా!
ననిరీక్ష్యాంచితవీధిక విమల ర • శ్చ వాతచిత్రోచ్ఛవ ।

ప్రసఖండాంబరచుంబిరమృశేఖర • ప్రాసాదసంఘాత మం!
డనవిభ్రాజితః బూశ్చయప్రవరనీ • డ్యంగాంచేమాహిష్మతిన్

గీ॥ కాంచి యతివిస్మితాంతర • శంజుడగుడు హరివిధంబుగడిగియె
సం • బరవధంబు! నుండి శంకరయమిసుమ • నోజమెన! పుర
వరోపాంతగారామ • ముననుదుష్టి॥

సీ॥ సుమహితామోద వ • త్సుమనస్సమూహంబు; చే సంతతంబు
భా • సిల్లుదాని! శ్రుతిచయంబునకు సమ్మతములొవాక్తుల;
జెప్ప సద్విజరాజి • నొప్పుదాని! మహితజీవనభాస • మాన

మైచూడనొ; సరసుల గుమితోడ • వజ్రలుదాని| సమృతసల
రారి • నానాశ్రీతేష్ట సం; ధాయిభూజనులచేఁ • దనరుదానిఁ|
గీ॥ బురవరోచాంతవనిని శం • కరయతీందుఁ| డెల్లనైపులఁగనుఁ
గొని • యుల్లమందుఁ| బురవరంబునుగాంచి నఃప్రశువహించు|
తోరపుండుష్టిచందె బు • ధూమగాఁ॥ ౫

చం॥ వికసితకంజదీప్యదట • విన్వహించి తరంగరంగదం|
బుకణసుశీకరావళిని • మున్నుచు సాలమహీజరాజిని|
చుక చలియింపఁజేయుచు మ • నోహరమైతగు సర్మదాశుగం|
బకలుషుభావ్యకారుఁగనుఁజూయిని గూర్చుచుఁగొల్పెనత్తటిఁ
ఉ॥ ఆనని విశ్రామించి తన • యాహ్నికమంతయు దానఁదీర్చి తా|
నావచజాప్తుఁడఁబరపు • టంతరమెక్కుచునుండ మండనే|
లావిబుధాలయంబునకి • లాగురుఁడేగుచుఁగాంచె వానిదా|
సీవనజాత్సులంజలముఁ • జేఁగొనిరాఁజనువారి దారిలోన్॥ 2
కం॥ కని శంకరుఁడువిదలతో| ననెమండనపండితాల • యంబెలనని
వా| రునుసన్యుద్భుతశంకరుఁ| గనిచెప్పిరుదు తరంబుఁ • గాతుక
మొప్పన్॥ ౩

గీ॥ శుశ్రుతులఁ దమంతటనెతాము • రూఢిఁగనునొ? పరునిచేతనొ
యనిద్వార • పంజరాంత| రస్థితశుకాంగనాళితి • రంపువాద|
మాచరించునొ? యెట? మండ • నాలయమదే॥ ౪

గీ॥ ఫలమునిడఁగ రక్తర్మమై • యలరునొక్కొ? బ్రహ్మమో యం
చునెటద్వార • పంజరాంత| రస్థితశుకాంగనాళితి • రంపువాద|
మాచరించునొ? యదే మండ • నాలయంబు॥ ౧౦

గీ॥ జగము సత్యంబెయగుఁగాద • సత్యమెయను| చుంజవంబున
నెటద్వార • పంజరాంత| రస్థితశుకాంగనాళితి • రంపువాద|
మాచరించునొ? యదే మండ • నాలయంబు॥ ౧౧

మ॥ అనుచీరితినిబల్కు తొయ్యలుల వా • క్యాసీకముంజక్కఁగా
విని యాహిమ్ముట మండనేశ్వరునిదా • వేశ్మంశుబౌహ్యస్థలం|

బునకు నృంకరియోగియేగి సుదృఢం ♦ పుండల్పుచేమూయబు
డ్డనివేశంబునుగాంచి తాఁజూరగ నా ♦ టంకంబటంచెంచుచు॥

గీ॥ శంకరుండిల్లు వారి వా ♦ క్షరణిగోలి । గృహబహిస్థలికేగిత♦
గ్రేహమునుగ । వాటగుప్తముగనిచోర ♦ వలనుపడద । టంచు
నెడలోననపుడు భా ♦ వించివేగ॥ ౧౩

గీ॥ ద్యుపథమునుబూని దృఢమై ♦ యోగశక్తి । నరిగి మండనమి
శుగ్ర ♦ హంగణాంత । రంబుచనుడిగ్గికనెభూత ♦ లంబుచకును ।
మండనంబగు గృహముది ♦ దంశియపుడు॥ ౧౪

మ॥ కలయంగన్గొనిచొచ్చె శంకరుడులే ♦ ఖస్తోమపావాసపుం ।
దులయైవాతచలల్లసద్వజతతిం ♦ నోరంబుగానొప్పి సా ।
ధలనన్మోళితలావరుద్ధసురవ ♦ ర్మంబైవిరాట్టు భూ ।
తలనన్మండనడై న మండనునియా ♦ స్థానంబుకొమ్మ మృషి॥

ఉ॥ నై మినిసంయుతుండయిన ♦ సత్యవతీతనయుచ్చవీష్యను ।
ద్దామతపోవిశేషతయ ♦ థావిధిశౌర్ధమునన్నిమంత్రీణం ।
బామయిఁజేసి వారిచర ♦ జాబ్బములంగడుగంజెలంగు వి ।
ద్యామహిమార్జితప్రతిభు ♦ నబ్జజనన్నిభుగాంచెమండను॥

గీ॥ అంబరమునుండిడిగి యట ♦ యలివరుండు । వ్యాసజై మినులం
జేరి ♦ హర్షభరితుఁ లై నవారలయాదృతి ♦ సర్వగతిని । గనిము
నివకద్వయాంతిక ♦ మున వసించె॥ ౧౫

ఉ॥ మండనమిశుగ్రండంబరపు ♦ మార్గమునండిగి మౌనిసంచయా ।
ఖండలనన్నిధింగడు వి ♦ కాసమెసంగగనున్నవాని నా ।
దండినిజ్ఞానసూత్రీశిఖుఁ ♦ దాఁగనిమస్కరిగాఁదలంచుచు ।
స్మండగునాగ్రిహంబుననుమించెబ్రివృత్తిపథేషుఁడయ్యును॥

మ॥ అతిరుఘ్టుండగు నాగృహశ్రమికిన ♦ త్యంతంబుఁగొతూహలా
చితుఁడౌమస్కరిచక్రవర్తికిని బా ♦ ల్పెన్వాసిఁబ్రశోత్తర ।
ప్రతతుల్మెండుగ నుత్తరోత్తరముగా ♦ రాణించుచుఁ శోత్తరఁ
తతికిన్విస్మయదంబులై వరుసను ♦ దృదీఠినిట్లత్తరి॥ ౧౬

— శంకరమండనసంవాదము. —

మం॥ గీ॥ ముండియెటుచుండి?

శం॥ యాగళం ♦ బు

మం॥ భవదీయ! మైన మార్గంబునడిగితి ♦

శం॥ నట్టులేని | మార్గమేనునిచెప్పె?

మం॥ నీ ♦ మాత్రండు | యనుచుచదితెల్పె

శం॥ నారీతి ♦ యర్హమెయగు॥

— ౨౦ —

కం॥ మార్గమునీవడిగితివా | మార్గము నీకు త్రరంబు ♦ మండన! యొ

నంగె॥ మార్గముచూడగనివాకా | మార్గము నీమార్గయనెను ♦

మాట నెటులను॥

— ౨౧ —

మం॥ కం॥ సురపీతయైనదొక్క?

శం॥ భూ! సుర! యదితాక్షేత్రగాడ? ♦

మం॥ సురవర్ణమునీ | వెలుగుదె!

శం॥ తద్వర్ణమునే | నెలుగుదుఁ

దద్రోనము నీవ ♦ వెలుగుచువునుమా॥

— ౨౨ —

మం॥ చం॥ అకట! కలంజముందిని మ ♦ దాత్ములిటుల్ విపరీత

వాక్యముల్ |

చకచకగావచింతురు వి ♦ చారముమాని;

శం॥ యగు॥ ధృవంబు తా | వక సవిధప్రభాతుఁడు భ ♦ వద్గతి

నెక్కుడుగాఁగలంజ మెం |

చకతిని వాగుచుండఁడె వి ♦ చారమదేటికి మండనాభిధా॥ — ౨౩ —

మం॥ చం॥ ఖరమువక్తై నభారమగు ♦ గంతనుమోదముతో వహింపఁగాఁ

బరువె? దురీహ! నీకకట ♦ భన్యశిఖావిమలోపవీతముల్ |

శం॥ పరమదురీహ నీపితకు ♦ భారమునిచ్చెనుగంతను॥ వహిం |

తుక, శ్రుతికానుభారమని ♦ తోఁపఁగవీడితి జందెమున్ శిఖన్॥ — ౨౪ —

మం॥ గీ॥ పాలనముచేయలేక స్వభార్యవీడి | శిష్యపుస్తకభారేచ్ఛఁ ♦

తెలఁగునీదు | బ్రహ్మనిష్ఠత ప్రకటింపఁ ♦ బడియెనేఁడు | పరమ

శిష్యుకముఖ్య! శం ♦ కరసమాఖ్య॥

— ౨౫ —

శం॥ గీ॥ గురునిఁగొల్చుట వ్యవధిగా • గురుకులంబు । ననుసమా
వర్తనముఁజెప్పి • యనవరతము॥ స్త్రీలకెప్పుడు శుశ్రూష • జే
యునీడు । కర్మనిష్ఠతమిగుల వ్యా • ఖ్యాతమయ్యె॥ ౨౬

మం॥ కం॥ ఉంటివిగద మూర్ఖుడ! వా॥ ల్లంటులగర్భముల వారి •
కతననె వృద్ధిం॥ గంటివిగద! యానాతుల॥ తొంటిక్యతము నక
ట! మఱచి • దూఱందగునే?॥ ౨౭

శం॥ కం॥ ఎవ్వరియోనులఁబుట్టితా? యెవ్వరిస్తన్యమునుద్రావి •
యేవుంగనితా? యవ్వనితలఁ బశువట్టుల॥ నెవ్వధిఁగ్రీడించుచుం
టి • విల? మూర్ఖతమా!॥ ౨౮

మం॥ గీ॥ వహ్నులకు యత్నమూనియు • ద్వాసనంబు॥
వేగఁగావించికంటివి • వీరహత్య॥

శం॥ పరమగుపదంబు నెఱుంగక • పదవగుచు॥
నాత్మహత్యనెకాంచితి • వవనినీవు॥ ౨౯

మం॥ గీ॥ ద్వారపాలురవంచించి • చోరుఁబోలె॥
నెల్లు మూర్ఖుడ, వచ్చితి • విపుడిచటికి?॥

శం॥ కోరివచ్చినభిక్షుల • కొఱకుఁ గూడు॥
నిడక కుడిచెదవెట్లు? నీ • విపుడు చెపుము॥ 30

మం॥ గీ॥ కర్మమునొనర్చు సమయంబు • గాన నిపుడు॥
మాటలాడనుసుమి మూర్ఖ • మర్త్యుఁడోడ॥

శం॥ సహమా! యతిభంగముగ మాట • లాడు నీడు॥
జ్ఞానమెంతయుఁ బ్రకటన • మూనెనిపుడు॥ 3౧

మం॥ కం॥ యతిభంగోమృత్యుక్తుఁడవు॥ యతిభంగముతగునుగాదే? •

శం॥ యతిభంగమున • షీతిసుర! పంచమ్యంతాం! చితముగఁదలఁ
పుము సమాస • సిద్ధిని బుద్ధి॥ 3౨

మం॥ ఉ॥ భాసకువాసమైయెనఁగు॥ బ్రహ్మమదేడ? దురీహులేడ? । స
న్యాసమునేడఁ బాడఁగ న • నారతముం దురితాళిక్కె నా॥

- వాసమునై చెలంగు కలి • వైఖరియేడ? సహో? మహారసా।
 వాససుఖాన్న సక్తిని జ • వంబుగఁగంటివి యోగివేషము॥33
- శం॥ ఉ॥ చూడఁగనాక మేడ? నవి • శుద్ధపుటాచరణంబదేడ? నా।
 వేడిమివేల్పునేడఁ బృథ్వి • వికా సతతంబఘ సంచయంబుతోఁ।
 గూడినయట్టియాకలియుఁగూఁ యదెచ్చటఁజూడఁ జేయెలన్।
 గూడఁదలంచి కర్మమల • కుంగలవేషముఁదాల్చితి త్తణిన్॥ 34
- చం॥ ఘనరుషతోడ నీమొదలు • గాఁగల దుర్వచనానిట్లు మం।
 డనుఁడన వానికెల్లను ద • టాలున శంకరయోగి కాతుకం।
 బుననె సదుత్తరంబుఁగఁమఁ బొల్పుగనిచ్చుచునుండ న్యాసజై।
 మినులపుడంది రిద్వరును • మిక్కిలియక్కజము న్మనంబులన్॥
- గీ॥ చిటునగవుగల్గుజెమిని • చేతఁజూడఁ బడెను మండనుతోనిట్లు •
 వ్యాసుఁడనియె। నాత్మవిదునిధుతేషణ • సమలినుయమి। సం
 చితులఘస్కిగాదిటు • లాడ! వత్స!॥ 35.
- కం॥ మతిఁదలఁపుమితని నభ్యా గతునిన్ శ్రీకామసింహఁ • గావేగ
 నిమం త్రితుఁజేయుమనుచు చూచివి। దితవిధి నాశ్రవుఁజేసె॥
 క్షీణిక్షితుఁగన్॥ 36
- గీ॥ అంత నామండనబుధుఁడు • శాంతుఁడగుచు। సుభామంబున
 నుదకసం • స్పర్శజేసి వ్యాసమునియాజ్ఞవలన స • న్యాసవ
 రుని శాస్త్రవిధిఁగొల్చికోర భి • తుంగొనంగ॥ 37
- ఉ॥ శంకరుఁడప్పడిట్టులనె • సౌమ్య! వివాదపుభిక్షుఁగోరి ని।
 శృంకగఁ దావకీసమగు • సన్నిధికేజనుడెంచితి న్నిరా।
 తంకముగాఁ బరస్పర వి • ధానవిధేయతయే ఫణంబుగాఁ।
 బొంకముఁజెందు దానినిను • పూర్వపుటాదనభిక్ష నేమియూ॥
- చం॥ నిగమశిరఃపథంబున వ • నిన్విపులంబుగఁజేయుచొంటె నె।
 స్నెఁగమఱియొండు కామితము • నాకిసుమంతయులేదు, నీవుయ।
 జ్జగణగతేస్థితుండవయి • సంస్మృతి తారహిమాంశుసన్నిభం।
 ట!వంచితముంబానర్చితౌ॥౪౦

- మ॥ ఇపుడాసర్వవివాదీవై స నిచు శే • హీ! నిర్జతుంజేసి స॥
 త్యవభంబౌ నిగమాంతముంజగతి వి • భ్యాతంబుఁగాఁజేయుదుం॥
 గపటంబున్విడి మన్మతాశ్రయిండ్లవై • స న్మేలుకాదే నివా॥
 దపరత్వీయననిబుద్ధి, మోక్షినిని • త్యా! యంచువాక్రుచ్చుమా॥
- గీ॥ అనుచుఁబల్కెను యతిరకు • సర్థవద్దొ చనుమునాలించి పా
 త్తవి । స్మయఁడగుచును సనపరిభవంబుతోడను • స్మతయ
 మ్ముఁడగు సతఃసత్క నిజగౌర • వాశ్రితుఁడయి॥ ౪౨
- గీ॥ వేయిముఖములఁజెలఁగు ద • ర్వికరేశు॥ నెడనయిన నోడినాఁ
 డనం • చీతఁడనఁచు । శ్రుతిమతంబునువీడి క • ల్పితమునైన॥
 మానిమతమునఁ బడఁడెపు • డైనఁగాని॥ ౪౩
- గీ॥ అనని గోవిదుఁడెప్పుడు • ద్భవముఁగనునొ । సరసమగువాద
 మెపుడేని • జరుగునొక్కొ? యని యనారతముంగోరు • కొ
 నెడునాకు॥ స్వయముగానచ్చె నేడహో • జయమహంబు॥ ౪౪
- చం॥ అలరుతని త్తటి స్మనల • కంచితమై తగువాదగాధ; పు॥
 మ్మలనిగమోత్పరిశ్రమముఁజక్కఁగ దానఫలించుఁగాత; భూ॥
 తలమునఁ జూడఁగాన వసు • ధన్వసుధావసధూఁసునాకె కా॥
 నలెననుచుం దనంతటనే • వచ్చినదానినిగై కొండొకో?॥ ౪౫
- శా॥ ఈనేనాయమహంతనేనిచునుమా • యింతుంజుమి యోసుధా॥
 భానుస్థామృతతుల్య దివ్యత్రయశో • భా! నీవభీతిన్మరా॥
 భానీకాచ్ఛ కలావహంబయిన దీ • వ్యద్యుష్మదాలాపనం॥
 తానంపుంగలహంబు నాకిసుము చే • తఃకంజముప్పొంగఁగఁక॥
- గీ॥ అనుగతాఖిలదర్శన • యును దురీహ॥ వారగర్వాటవికిని గ •
 శోర పరశు॥ నిభయునగు నాదుపటుతయు • నీదుకర్ణ పథముఁ
 జేరదొకో? వాద • పరుడవైతి॥ ౪౬
- సీ॥ వాదంబునిడెడు భా • వమునీకెసంగిన; యెడల భిక్షునుగొం
 దు • నిప్పుడనుచుఁ గడువల్పముగనెనీ • వడిగినాడవునుమ్ము;
 దండివరేణ్య! వా • దమనుమాట । వినినయంతనె మోద •

మునుజెందితింజుమీ; చిరకాలమభిలాష • చేతనున్న! నొక్కఁ
డేనియు వాది • ఘక్కిగారాకుంట; నిపుడు నీచుడిచేత • నెనఁ
గె ముదము!

గీ॥ వాదమునొనర్తు సందియ • మేదియిచ్చును । మన జయపరాజ
యంబుల • ననెనువాఁడు । పలయుఁగాక కళాహీన • ధ
లము వాద! మగు, జగీషులుగావించుతి • తగఁగలహము॥ ౮౮

గీ॥ వాదమునవాదియుం బ్రీతి • వాదియును వి । పక్షపక్షంజులం
గందు • రీక్షితిఁగద । చెప్పుమ వాదించుమనకిట • శపథమెది
యొ? దానను బ్రమాణమెదియొ? మ • ధ్యస్థులెవరో?॥ ౮౯

ఉ॥ నేననగేస్తులందుచుతి • నింగన నర్హుడనీవును న్యతీ!
శానుడవోవదద్వర! వె • సన్మన యీవిజయాజయంబుల!
న్మానుగఁజేయుమయ్య సఫ • ణంబులఁగాఁ బొనరింతమంతన!
న్యూనముగారహించెను మ•నోహరవాదమును నిమిత్తంబుతో॥

ఉ॥ ధన్యుడనై తినేడు నను • ధాసలి నార్యుడవీవు వాదపుం!
జన్యమునన్నఁగోరుట, ల • సద్గతితేపగుఁగాత నోయతీ!
కాన్య! వివాదమిత్తటిని • మధ్యదినంపువిధింబొనర్తునం!
చు న్యతిసంచయాధిపుంజూచి నయంబునమండనుండన॥ ౯౦

చం॥ చిటునగవంచితాన్య సర • నీతుహమందుఁ జెలంగనట్టులే!
జరుగును తేపెవాదమని • సంయమిసంచయపూజ్యుడైన శం!
కరయమివల్కు మండనుడ • ఖండముదంబున వ్యాసజై మిని!
శ్వరులనువేడె వాదమున • సాక్షిత్వసందుడటంచు భక్తితో॥

ఉ॥ నుత్కులు వ్యాసజై మిని ము • నుల్లగ మండనపత్నిని స్సర!
స్వత్యవతారఁగానెఱిఁగి • పల్కిరి మండనుతోడనిట్లుతా!
చిత్తమెసంగుచుండ, విదు • పీమణిఁ దావకపత్నిని న్నుధీ!
ట్లుత్య! సదన్యజేసిధృతి • తోడ వివాదమునల్పుమంచొగి॥

చం॥ మునియుగమన్నమాట కను • మోదముఁజూపుచు నంత

మండనుం!

- మను బ్రకృతంబుచేయఁగఁ గఁ మన్వడి నెంచి శుచిత్రయంబుః బాఁ |
 లెనెనఁగు మూఁగురన్నుల • లేఖచఁచూర్చుల సప్తదైవయు |
 క్తిని నరుడెంచవారలనొ • గిన్విధిఁగొల్పె ననూఁభ క్తితో॥
- గీ॥ విధినిభుజియించి యటనుప • విష్ణులగు ము | నులకు నామూఁ
 గురకుఁ బౌర్వ • ములను జామ | రములఁగొని వీచుచుండిరి •
 శ్రమముఁబాప మండనాశ్రవులిరువుర • మందభ క్తి॥ ౫౫
- గీ॥ యమివఁజేయఁడు దైవయో • గముననితరు | లకు సుదుర్లభ
 మైనదే • శికులదైవ | దర్శనంబునవారి సం • స్పర్శవలచ | భా
 షణంబున మిగులసం • తోషముఁగనె॥ ౫౬
- కం॥ నిగమత్రయ్యంతార్థముఁ | దగనెఱిగిన యామునిత్రి • తయ
 మంతటనొ | ప్పగ నొక్కముహూర్తము మెం | డగుతుష్టిఁ బర
 స్పరంబు • ననుకొనిరెదియో॥ ౫౭
- గీ॥ ఆధరామరవిధుని గే • హంబుచుండి | నెడలిన మునిత్రయంబు
 నఁ • దడయకొద్దు | రైరదృశ్యులు, మూఁడవ • యమియెసఁగె
 ను | భూజవ స్పర్శదాతట • మునఁగలగుడి॥ ౫౮

—• సూర్యాస్తమయవర్ణనము. •—

- మ॥ వసుమంతుండ నటంచుఁదీక్షమగుగో • వ్రాతంబున న్లోక పుం |
 బనఁదూలించితి సుంతయేనియచుకం • పంగాంచ నైతంచయో |
 గినమాజేష్యుని శంకరుంగని విర • క్తింబూని శాంతాత్ముడై
 వెనమిత్తుండయి పొల్చెఁబళ్చిమదిగు • క్తివధింబుననామఁడున్॥
- చం॥ కలవసురాజి నిప్పగిది • గాఁగొని నన్విడెవాసరంపుడొ |
 య్యలిమతి దీనచేకువల • యాఁతనక్కట! కంటినంచుదా |
 వలముగనందె రోషమును • వాసరకామినిపై నసంగఁ బా |
 టలరుచితోఁబ్రతీచినిదటాలున భానుఁడదృశ్యుడయ్యెదా॥
- మ॥ ఘనవైరాగ్యమునూని భాస్కరుఁడు లో • కంబున్విసర్జించివే |
 గనెహంసత్వముఁగాంచఁగాఁదశమదిం • గాంక్షించిగోసంచయం

బురు సుప్తంబుగఁజేసియంతగతము • న్యుండొను నెమ్మేనఁదా |
ల్చిన కామాయపుటంబాకో? యనఁగిఁదా • తృప్తంబుకెంజాయ
తో॥ ౬౦

చం॥ అమృతముతోడఁబోల్పఁదగు • చమ్మునియుగ్మమువల్కినట్టివా |
కృములను నాత్మశిష్యునిచ • యంబునకున్వినిపించుచుంబ్రమో
దముతన కెంతయోగమర • నద్దు • మశంకరినయమింద్రుఁడా
విసులపురాత్రినంతయును • వేగచుబుచ్చెబూత్మచింతతో॥

—పృథాక కాలవర్జము—

మ॥ అరివిందంబులఁదోగి యుత్సలసమూ • హంబుదనునాఁగి |
పురపుండ్రులఁదూగి, చందనపుటా • మోదంబుననూఁగి
స్తురినింబున్లునసాగి, సూచనిచయా • స్తోకాంచి తామోద సం |
భరితంబై మలయానిలంబెనఁగెనా • పృథ్వాషమందొప్పుగన్
గీ॥ వెలినిలోనున్న తమముచు • వేగఁచినను గోగణంబునవారింపఁ
గోరిపరము హంసయిదెవచ్చెమేల్క ను • పుచుఁడెల్పు | బో
ధకుఁడొనఁగనరుణుండు • పోనిచె బాగిచి॥ ౬౧

ఉ॥ తిన్ననివేర్చినొప్పెనఁగు • వేదకవర్జుని నాశ్వరాజచే |
మున్నగులట్టి బంధచయ • మున్విడి శ్రేష్ఠజరించుశిష్యుల |
ట్లన్నిలినాప్తసాధి • రాంశాలవిచిత్రతయ్యుమొగ్గలం |
దున్నయభిల్బుచు • నె • నుక్కటపుంకృతులంబొనర్చుచు॥

సీ॥ నిగమశాఖాశిఖా • సంచయంబునకునెవ్వఁ; డలరుగు త్రియసంగ •
సలరుచుండు | దగనాగతమనాగ • తమునర్తమానంబు; ధర
నేనికతమునఁ • బరఁగునిరత | మెవఁడుజంతునికాయ • కృతక
ర్మములకెల్ల; సాక్షియైచనుగర్మ • సాక్షియనఁగ | దినదినం
బును సద్య • రునకు నెవ్వఁడుకళా; వలిఁదానొసంగుచు • సల
రఁజేయు? |

గీ॥ నెవఁడు విబుధులకన్నంబు • నిడుసతతము? | తనదుగోరాజిజుక్ర
హి • తంబునెవఁడు | చేయు? నట్టియహస్కరుం • డాయమరప |
తిదిశనుదయించెఁగెంజాయ • గదురనంత॥ ౬౨

—సరస్వతీసాక్షిక శంకరమండనమిశ్ర పాదోపకరణము—

మ॥ అరుణాంభోఃపృథువా పదీధితులచే • నాకాశమెల్లన్విభా |
స్వంమైయొప్పగ భేద్యువేదియును బ్ర • జ్ఞావద్వరుండై న శం |
కరుణాత్మీయవినేయసంచయముతో • గాల్యంబులందీర్చివి |
ద్వరరమ్యంబగు మండనార్థుని సభ • న్వాదార్థమైచొచ్చెదాకా

ఉ॥ మండనపండితుండును స • మస్తకలావలికాలయంబుగా |
నుండెను శారదాఖ్యునిజ • యోషనుసాక్షినిగా నొనర్చితా |
నుండెవివాదముంగుఱిచి • యుత్సుకుండై పతిదేవయైనయ |
య్యండజమానయున్స్వవిభు • నానతిచేగొనె సభ్యభావమున్॥

కం॥ పతిచే నియుక్తయగు నా | పతిదేవతయెసఁగె సభ్య • భావ
మునగృహః | శ్రీతయతులతారతమ్య | స్థితి నెఱుంగఁగవచ్చుభార •
తీదేవియనన్॥

౬౯

మ॥ ఉరువృద్ధింగనినట్టి మండనుని వా • దోత్కంఠశస్లోబరా |
వరవిజృంభంబురేంగితజ్ఞానునై • వర్తించు నాసంయమి |
శ్వరుండు న్ముండుగనే యెఱుంగుటఁబ్రీతి • జ్ఞస్థియసందాబరా |
వరయొగ్మైక్యపరంబొనర్చెనిటు వి • దాప్రీతాంచితంబౌసభకా

మ॥ పరమార్థంబును సచ్చిదచ్చమునునా • బ్రహ్మంబుదానొక్కడే
వఱులున్ముక్తియెవెండియానటుల స • ర్వంబౌప్రపంచంబుగాఁ |
గరమజ్ఞానముచేతఁగప్పఁబడి త • ద్జ్ఞానంబునన్బ్రహ్మమై |
మఱులు నిశ్శయముతోవముక్తి యగునా • మ్నాయంతమేమా

సమా॥ ౭౦

చం॥ నిజముగదీననేజయము • నేఁగనుఁగొందునొ, యొక్కవేళనా |
కజయమైయెనచో యతితఁ • ద్యాగముఁజేసికపాయచేలము
ద్విజవర! వీడికట్టుదును • దెల్లనిపుట్టమునాదమిప్పుడొ |
పృజయమొ? యొండా? యీయుభయ • భారతియేమనకున్వ

చించుతక ౭౧

గీ॥ కడునుదారుడు యమినరే • బుద్ధి మనునైన | శంకరుండిట్లు శివ
ధంబు • సలపకేహి | మాన్యుడగుమంతనమండొత్తి • మతము
నిలుపు | నట్టిశివభంబుఁజేసె • దా • నంతనిట్లు॥ 23

సీ॥ చిత్స్వరూపముచే బ్రహ్మ • సిద్ధిచూనాత్మయం; దురుత క్తనుఁతలే •
మినినిగమశి | రంబులెన్నఁడుబ్రహ్మ • ణంబులందునఁగావు; తగ
వాక్యబోధిత • మగునశేష | కార్యజాతమున కా • గమశిఖా
పూర్వభా; గమెచ్చిమాణంబుగా • నమరునెప్పుడు | గొప్పశబ్దంబుల •
కును గార్యమాత్మంబు; గుణిచి శక్తియునొస • గూడుచులకుఁ |

గీ॥ జేయవలయును గర్మంబు • నాయువున్న | యంతవజకునుదేహు
ల • హర్షిశంబుఁ | గర్మములనుండియే ముక్తి • కలుగుననుట |
నిగమముల కెల్ల నభిమతం • బుగఁజెలంగు॥ 24

ఉ॥ వాదమునుం బొనర్ప జయ • వంతుడ నేనొకవేళఁగానిచో |
నేదనితట్టిమాటకు య • తీశనుతా! విపరీతరీతిగా |
నీదుతెఱంగుఁగైకొనెద, • నిక్కము; సాక్ష్యమునందుమున్నునీ |
వాదరమొప్పుజెప్పింపు • దంగనయే సకలంబెఱిగిగెడి॥ 25

సీ॥ గెలుపునందినవారి • కలరెఱుపనాశ్రమం; బును బరాజతుఁడుగై •
కొనఁగవలయు | ననుచు నేకాంతంబు • ననుభవంబును జేసి;
కొని శంకరుఁడును ము • డుఁడు సప్ప | డశ్యుదారమనీష •
యాద్వయభారతి; జెలువుగా సాక్ష్యాభి • ప్తి క్తజేసి | యొకరి
నొక్కరు గెల్పు • నుత్సుకతమెఱయ; జయదత్తదృష్టులె • నయ
మెసంగ |

గీ॥ దండిపండితవరులతో • నిండియుండు | నిమగ్నభనుపవిష్టులై •
యుండివాద | మును సమంబుగఁజేయుట • కునుమొదలిడి | రఖిల
వేదులు సుస్మిత • ముఖములలర॥ 26

గీ॥ నయముమిగులఁగ సన్మోన్య • జయముఁగోరు | మతులనుపవిష్టు
లగుయతి • పతులమెడల | నుభయభారతియత్తటి • నుంచె
బూల | దండలను సభ్యయౌచుము • డంబుగదుర॥ 27

గీ॥ ఎవనిమొకనుండు పూవంశ • యెలమినెపుడు | తొలఁగు? నవ్వు
డ యతనికి • గలుపులేమి | తెల్లమానని యాయమ • తెలిసి
యరిగె | గృహియతుల కన్న భిక్షుల • నింటఁజేయ॥ ౭౮

కం॥ ఇరువురు జయఘలనిహితా | దరులై యొనరించువాద • తత్త్వ
ముగనఁగాఁ | బరమేష్ఠిముఖులు తన్మం | దిరమున వాహనగు
లౌచు • దివిబొల్పిరటా॥ ౭౯

చం॥ యమివర మండారద్యులకు • నయ్యె సదస్యబుధోక్తసాధువా |
దము, నిజపక్షయుగ్మనుని • దర్శితవేదము, విద్వరప్రమో |
దము, బహుమంజులాంచితప • దప్రచయోల్లసదర్శనవాక్సమూ |
హమగుటచే బరస్పర కృతామితమోదము, వాదమయ్యెడఁ॥

చం॥ దినదినముం బ్రకర్షమునఁ • దేజరిలెప్పిదనీకసన్నిధిం |
గనుచుఁ బరస్పరంబుగనఁ • గాఁబడు భంగమనేజయంబునుం |
గనుకుతుకంబు నిర్దురకుఁ • గల్గ నొనర్చుచునై న సంయుగం |
బుననగు రోషమున్లనముఁ • బొందక వాదముమోదదంబునై ॥

శా॥ అనోన్యంబుఁ బ్రగల్భమానటుల స్మే • రాస్యాబ్జులై పోరిరా |
ధన్యుల్బద్ధనుఖాసనస్థులయి స్వే • దంబొప్ప నాకాశేమం |
దన్యానంబగుచూపుఁజొన్ని ప్రతిప • ట్టాచోత్తరంబు న్నుధీ |
మాన్యంబొగతిఁద్రుంచి చూఱఁగొనుచు • న్మన్యాక్తుతా
చిరువురఁ॥ ౮౨

కం॥ అనుదినమును గాల్యంబుల | నొనరిచి యుపవిష్టులగుచు • నొ
నరించిరి మం | డనబుధుఁడు శంకరార్యుం | గును విద్యావాద
ముంగ • డున్నపులెన్నఁ॥ ౮౩

చం॥ ప్రతిదినసంబు నాయుధయ • భారతివాసరమధ్యమందున |
య్యతి నిజభర్తృసన్నిధికి • నల్లనఁజేరి వచించుమస్కరీ |
శతకును బ్రాణనాథునకుఁ • జయ్యన భిక్షుకు భుక్తికిన్సమం |
భితమగు కాలమట్లుకడ • చె ద్దినసంబులైదునాఱును॥ ౮౪

మ॥ యమిలోకేశ్వరుడా విచక్షణునిదా • త్యంజుండగన్ తోదను
క్షమముంగన్గొని యెల్లపక్షములకే • కాలంబునందైన త్నో!
భమునుంగూర్చియు శంకరార్యుని సమీ • పంబందు దీపింపకు!
న్నమహాకోటులనొప్పుదానినిమహానందంబుతోఁద్రోచెదాన్॥

శా॥ ప్రాగల్భ్యంబును వీడియుండియును సభ్యస్తుత్యుడౌమండనుం
డాగేయప్రతిభ న్యమింద్రుఁగని స్వీ • యంబై ససిద్ధాంతము!
స్థి గాంభీర్యముతోడ నిల్పఁగనన • ద్వివ్యాగమాంత ప్రసి
ద్ధాగణ్యోక్తులమెప్పు నద్యయిను • సిద్ధాంతంబుఁబోఁ
ద్రోయఁగన్॥

౮౬

— • శ్రీశంకర మండనమిశ్రుల సంవాదము. • —

సీ॥ ఓనందమీశ్వర • వాసిగాజీవేశ్వ; రులకునెప్పుడు నేక • రూ
పమగుట । మంచిగానంగీక • రించెదరీరందు; నలరుసాక్షిగ
బ్రహ్మ • మనవరతముఁ దగశుద్ధతను బుద్ధ • తను నుదాసీనత;
నొప్పుచుంటనటంచుఁ • జెప్పిమరలఁ । బురుషార్థదముగఁ జె
ప్పుటను వేదశిరంబు; లకునెప్పు నప్రయో • జకతయనడె?

గీ॥ యనియుమానాంతరావగతార్థబోధ! కంబులగు లాకికోక్తుల •
కరణి, సుప్ర! మాణవిషయంబుగాఁగ నా • త్మనువచింప! కు
నికినందుఁబ్రమాణంబుఁ • గనముమేము॥

౮౭

కం॥ అనవుడు నయ్యమివరుడి! ట్లనిప్రత్యుత్తరముఁజెప్పె • సత్తతి
నామం! డనగేహివరునితోడం! దనవాక్కు-శలముమెఱయఁ •
దత్తుభలోనన్॥

౮౮

సీ॥ మండనబుధ! విచు • మానంబిదేనుమీ; తగశ్వేతకేతు ను •
ద్దాలకుండు! నాత్మవీవై తివ • టంచు విజ్ఞుఁగఁజేసె; నేబ్రహ్మ
మైతినం • చెఱుఁగుకతన! నభయంబునోజన • కా! వహించి
తివీవు; బ్రహ్మంబుననెయెల్ల • వఱలెఁగాన! నెల్లనీవై తివికేవి
శుజ్ఞోహముల్?; తనయ! యైక్యములోనఁ • గనెఘనీక!

గీ॥ టంచు జనకునివిజ్ఞఁ గావించె యాజ్ఞఁ వల్కున్యఁడేకనెండఱో
విజ్ఞ • వరులు శిష్యుఁ తరిని బరమేశ్వరుని నాత్మ • తనుగ్ర
హింపఁ జేసిరని వేదమాఖులఁ • జెప్పఁబడియె॥ ౮౯

మం॥గీ॥ వేదమాఖులఁదత్త్వ మ • స్యాదివాక్కుఁ లనఘ! హుంఘ
ఘ్నుఖంబుల • యట్టులఘము॥ నుమపుజపియింప; వీనికిఁనొక్క
యర్థ॥ ముననులేదు వివక్షయె • ప్పుమనుగాని॥ ౯౦

శం॥గీ॥ సదమలార్థంబుఁదోఁపమిఁగదయభిజ్ఞ॥ లనిరిహుంఘఘ్నుఖం
బులఁకునుజపోప॥ యుక్తతను బ్రాజ్ఞ; యిచటనువ్యక్తముగనె॥
యర్థమగుచుండ నెటుల జ • పార్థతయగు॥ ౯౧

మం॥గీ॥ తత్త్వమసియనుమాట క • తమునజీవ! శివులకై కృతఁడైన
ను • సవనకర్త॥ శివుఁడెయనుప్రస్తుతినివిధి • శేషమెయగుఁ
గానియతివర్య! యైక్యంబు • కలుగఁడెపుడు॥ ౯౨

శం॥చం॥కృతువులకంగ భూతములు • గాఁజెలునందివ యూపము
ఖ్యవ॥ స్తుతతుల నెల్లకాలమును • దోయజబాంధవ ముఖ్యదివ్య
సం॥ తతులఁగఁజెప్పు వాక్తతిక • దా ! విధిశేషము? కర్మకాం
డసం॥ స్థితమగుచచ్చియేగతినిజెల్వగు వేటాకకాండమందునన్॥

మం॥చం॥యతికులవర్య ! నీవనిన • యట్టులజీవునియందు నీశదృ ।
ప్రీతనఁజేయు, బ్రహ్మతనుజెందనియన్నమనోనిలార్కులం॥
దతులితరీతి నాగమచ • యంబులు, కర్మసమృద్ధికై సుఖ॥

స్థితినిదలిర్చు బ్రహ్మమతిఁజేయువిధంబునఁ దత్త్వమాదులున్॥

శం॥చం॥ప్రకటమతీ! యనారతముబ్రహ్మవిభావనఁజేయునాలిజ్ఞ॥
దికమితదత్తిఁ దోఁచెడుగ • తిన్నిగమాంతగ తత్త్వమాదివా॥
జ్ఞీకరమునందుఁ దోఁపదిది • నిక్కమకావున నిష్కడీపు చె॥
పుకరణియెల్లు కూడెడిని • బోధమెయింగనుఁ గొన్ననిత్రతీ॥

మం॥సీ॥యతివర్య ! నిగమాంత • గతభాషణంబులు; బ్రహ్మత్మతఁ
బ్రమాణ॥ పరతఁగనుతనై సనుసోమాధ్వ॥ రానూనపువిశేష;
ములఫలదర్శన • మునకువిధిని॥ గల్పించినటులిటఁ • గల్పింపఁ

దగుబ్రహ్మ; మే యగుబ్రహ్మంబు • నెఱిగినయను | ముక్తిఫ
లంబును • జోధించుశ్రుతికిబ్ర; హ్మముకాదలంచెను • సతఁడు
బ్రహ్మ వేదిగావలెనను • విధిచట్టులెనబ్ర; హ్మమునాఁగనేమి?
యా • తృప్తయననేమి? | యనుచులోశంకించు • కొనితత్సర్వరూ
పన; మర్పణచేసిత్వఁ • డఖిలవిదుఁడు | నానందరూపుఁడు •
నఖిలగతుఁడును; ననునాదిగాఁగల • యాగమాంత | వాక్కుల
నత్తఱి • వామకకుండెచ్చి; కొనిబ్రహ్మము నెఱింగి • కొనగ
వలయుఁ | దదుపాసననుమోక్ష • మొదవకున్ననుశాస్త్ర; దృ
ష్టంబుగా నైనఁ • దేజరిల్లుఁ | దిన్నఁగావిధిఁజొన్న • కున్న హానాదిసూ;
న్యమునరాజరిగెను • నవనియెల్ల |

గీ॥ ద్వీపసప్తకయనెనువా • గ్వితతికిఁబలెఁ | దత్త్వమస్యాదులకునన •
ర్థకృమయగు | నిఁకఁబ్రవృత్తి నివృత్తుల • నేవచింప | కున్నవానికి
శాస్త్రత్వ • మెన్నసున్న॥ ౯౬

శం॥ సీ! అక్కట ! విధినిమీ • రటుచొన్నుచోఁగ్రియా; జన్య
యాటవిముక్తి • సర్గముఖము | లట్లువినాశంబు • నందుఁగదా
మోక్ష; మునకుసాతిశయత్వ • ముచుననిత్య | తయునులేమిని
గ్రియా • త్వము దానికొసరింపఁ; దగదు జ్ఞానముమనో • ధర్మ
మయ్యు | వాసియథాభూత • వస్తుప్రమాణాది; కముచుమాత్ర
మెఱుంగఁ • గలదుసుమ్ము | ఏదేవతముకై గృ • హీతమయ్యె
హవిస్సు? ! మతిఁదల్పనొవష • ట్కృతులదాని |

గీ॥ నదియెమానసమనఁబడు • నదియుఁబురుష | తంత్రీమగుటనొన
ర్పంగఁ • దగునొనర్చ | కుంటకుచు జ్ఞానమునకట్టు • లొనరదెపు
డుఁ | గానఁదజ్జన్యమగుముక్తి • హానిఁగనదు॥ ౯౭

మం॥ కం॥ తత్త్వమసియనెను వాక్యము | తత్త్వజ్ఞ! యుపాసనాభి • ధావ
ర్యవసా | యిత్యముఁగనకున్నను సద్భ | శత్యముజీవునకుఁజెప్పు •
సర్వజ్ఞనితోన్॥ ౯౮

శం॥మ॥అనఘా ! జీవునకీశుతో, దులమనా • హాత త్వమస్మక్తిచే!
తనతన్ జెప్పునా? సర్వవిత్త్వనకలా • త్మతాద్విదికాంచద్గుణా
లినా? యాద్యంబునున్నజెప్పడగదో • లింగాంచుటన్నద్గుణా
లినెయన్నస్వ మతోద్విరోధమగుట • న్లేదెన్న సామ్యంబటన్॥
మం॥మ॥ అనుడింబోలున విద్యదామృతినివి • ఖ్యాతింగనన్లేనిబో ।
ధనుఖానంత్యముఖంబులై సవరమా • త్మప్రోల్లసత్పద్మనా ।
ఘనమత్వాంచిత సద్గుణాబులను వ • క్కాణించు జీవాత్మకీ ।
శసమత్వంబును దత్తమస్యభిధవో • మంబెన్న గాలేమగా॥

శం॥శ్రి॥ఓమనుభాసుపర్య! భవ • దుక్తియైశ్చర కుంబరాత్మతా ।
దావచియింపరోషమిక • దద్విషయంబుననేల? నీకవి
ద్యావరణంబునుండిపర • మాత్మకకుంబ్రతి భానశంకనీ
చేవిదనీకవర్య! నిర • సింపబడెంగద! చూమమియ్యడన్॥

మం॥మ॥శమిమూర్ధస్య! జగత్ప్రసూతియగునా • సర్వేశుతోజీతన
త్వముచేజీవుచు నుసామ్యమునుదా • వాక్కుచెప్పమంగాతఁద
త్వమసీత్యుక్తి జగంబుచేతనమునం • దాంబుట్టుటంజేసిసాం
ఖ్యముఖిల్ చెప్పుప్రధానభూతమర • మాణ్వాదుల్లిర స్తంబులౌ॥

శం సీ॥అక్కట! బుధవర్య! • యటులేనిమీమతం; బునదత్త్వమసి
యంట • చనదుగాదే? తత్త్వమస్తియటంచు • దనరగావలె
నట్లు; లనుటవేదశిఖాళి • కనభిమతము జగతికిజడతాళి • శం
కవోవగనిల్లె; చెప్పగొవలెనని • చెప్పదేని వినుము “ తదై
క్షత” • యనుశ్రుతిలోనుండు; వీక్షణశబ్దను • దక్షతనది॥

గీ॥ తెల్లమగుచుండనన్యగ • తిన్జడత్స శంకమాన్పుట కనఁబ్రశ •
స్తంబుగాదు విప్రీవర! క్షిప్రీముగనీక • ణప్రదాన ముఖ్యనిర
సనకనుచుఁజె • ప్పటయుడగదు॥ ౧౦౩

మం॥మ॥ యమివా! నేనుశివుండగా ననెమప్రోత్పక్షంపుజ్ఞానంబుత;
త్వసీత్యుక్తికిఁగల్గనైక్యవరత • న్వాక్కుచెప్పగారాదువే!
దమునిత్యంబును బత్యమన్న విధిచే • తందత్త్వమస్మక్తిజే ,
మ్యమెయాఁగానిఫలంబువేతెదియుసంప్రాప్తింపదావాక్కునన్॥

- శం॥౩॥ అక్షముచేత భేదమిది • యోనడఁగలున బేధవేదవా!
 కృత్యతియిందియంబునకి • లామర! భేదపునన్ని కర్ణమే,
 యీక్షితలేమిఁగల్గుదును • మీ! మతిఁగాంచినభేదపుంబ్రమా!
 లక్షణమందుచేభిదచె • లంగదుజీవపరేశులందునన్ ॥ ౧౦౫
- మం॥౪॥ నేనీశానునికంటె వేటచునుడిం • దీపించుభేదంబె యో!
 జ్ఞానీ! జీవునకొవిశేషణమె, యో • జంగానసంయోగతం!
 దానాయక్షభిదంబులంజెలఁగకు • న్నన్నన్ని కర్ణంబునం!
 ధానంబందు విశేషణత్వముచఁగా • దా! వాదమింకేటికిన్ ॥
- శం॥౬॥ కేవలనూవిశేషణత • కేవలరింపకపన్ని కర్ణము!
 న్నివనఁదోనవచ్చు ధర • ణీసురవర్య! యతిప్రసక్తి, య!
 తూనలిసన్నికర్ణముభి • దాశ్రయమైన విశేషణత్వమా!
 నావిధిసన్నికృష్టతయు • నాత్మకులేమినన్వృత్తుల్లన్నన్ ॥ ౧౦౬
- మం॥౭॥ యోగివరా! భిదాశ్రయత • నొప్పెచు నాత్మకు నింది
 యంబుతో! సాగదు సన్నికర్ణమని • చక్కఁగ నీవమలూప్య
 దాత్మము! స్లోఁగన నిందియంబుచున • లుప్తపుద్రవ్యములౌట
 చేత సం యోగసమాశ్రయత్వమెన • మున్నతి నాయుగమందె
 సంగెడిన్ ॥ ౧౦౭
- శం॥౮॥ అవనీసురాగ్రీణ్య! • యాత్మతాఁబ్రభువైన; నణువైననగుఁ
 గాక • యైననేమి? | యుక్తంబుగాదు సం • యోగితనిరువంక;
 లచు నొక్కదానికై • ననువచింప! సావయవునితోడ • సావ
 యవునకెసం; యోగితజగతిలో • దాఁగనఁబడుమనమునింది
 యమచుఁకొనిభిదాసంగిత; నంటిమి గాని స • త్యము సరయఁగ!
 గీ॥ నిందియముగాడునుమ్మ సు • ధీంద్ర! మనము! నేత్రముఖ్య
 సహాయత • నెగఁచునట్టి! దీవముంబోలు, సమమ యిం • ది
 యములందు! మనమునేననుటుచులశ • శిననునుడికి ॥ ౧౦౮
- మం॥౯॥ భేదపుంబ్రమయక్షజ • గాదు, సాక్షి! రూపయగునన్న
 దానవి • రోధమగుట! జీవపరమాత్మలకభేద • సిద్ధిఁదెలుప |
 దగఁబ్రమాణతఁగనునెత • త్వమసిపదము ॥ ౧౦౯

శం॥సీ॥ సాక్షియై తనరుఁ బ్ర॥ త్యక్షంబిలనవిద్య; చేనావృతుం
డైన ♦ జీవునకును నమితమాయావృతుం ♦ డగుపరమాత్మకు;
భేదమున్నట్లుతోఁపింపఁజేసె డినిదత్తమసి, వాక్య ♦ మునునవి
ద్యోరుమా; యావినిర్ముక్త బి ♦ వాత్మచరణి పులకభేదంబునే ♦
తెలిపెడి శుభ్రియును; బ్రత్యక్షమునుభిదా ♦ శ్రీయములగుట
గీ॥ చేవిరోధంబులేదును ♦ మీ విరోధ మున్ననాదిబ్రవర్తించు ♦
చున్నబలర । హితపుబ్రత్యక్షముతుదిం బ్ర ♦ వృత్తమైన నిగ
మమున బాధితంబగు ♦ దగరజితము తిని నసంతరజాత శుక్తి
ప్రమయటు ॥ ౧౧౧

మం॥గీ॥ అనఖలజ్ఞాండఁగాన ఘ ♦ టాదికమటు జీవుఁడువిభిన్నుడగు
నదా ♦ శివునికన్న । ననెమనను మానముననుసం ♦ యమివ
రేణ్యు॥ రాదోకోబాధకమభేద ♦ వేదమునకు ॥ ౧౧౨

శం॥ము॥ తనరంగఁబరమార్థభూతమె విభే ♦ దంబిద్ది కాకున్నగా
ల్పనికంబా? పరమార్థభూతమనబో ♦ ల్పనాన్యమేలేదు, కా
ల్పనికంబన్నఁ బరస్పరవ్యవహృతి ♦ స్థాయుద్విభేదంబులే
దనిమేమొప్పితిమందుచేజనదు వి ♦ పా! నీకుసాధింపఁగన్ ॥

—♦మండనమిశ్ర పరాజయము.♦—

మ॥ తిరమా నీమొదలైన శంకరుని యుక్తివాతమొప్పారెవా
క్తరుడేదత్తపరానుమోదమయి వి ♦ ద్వద్విశ్వరూపప్రమో
దరనస్తంభనమై నిజేశ్వరయతి ♦ త్వవ్యాజవాగేశ్వరీ
పరసాక్షిత్వయుతంబునై సుమచయోద్వర్ణాచ్ఛగంధంబుతోన్ ॥
గీ॥ యతివరోద్భుక్తిసీగతి ♦ నాత్మమెచ్చి మండనార్యుని మెడనుం
డు ♦ దండవాడి యుండఁగని భిక్షుకికనీరు ♦ లెండలపతి యు
తులతోఁడెల్పి మతియనె ♦ యతికినంబ ॥ ౧౧౫

కం॥ కోపాతిరేకమున మును శాపమునిడెనాకు దుర్వ ♦ సనముని
భవదీ యాపారజయమెయవధిగ నాపనిజరుగుటనువచ్చి ♦ నటు
చనదయతీ ॥ ౧౧౬

మ॥ అనుచుఁబల్కి స్వధామ మందఁజను సాఁయంబన్యతీంద్రుండువే॥
 గనెబంధించె జయింపఁగోరి వనదు • ర్గామంత్రీరాజంబుచే॥
 తనశంకవన్ముతై కృసిదిక్కిఁబై • తాఁగానిసర్వజ్ఞతం॥
 దనకున్నావను బూజ్యభావమును సి • ధ్ధంబాటకుంగాదుసూ॥
 కం॥ శంకరసంయమివద్యుఁడ॥ పంకిలయైపరఁగునుభయ • భారతినిటు
 ని॥ శృంకగ బద్ధఁగఁజేసి య॥ లంకృతినయభక్తులటఁజె • లంగఁ
 గననియె॥ ౧౧౮

శా॥ అంబా! నిన్ను నెఱుంగుదున్విధికి భా • ర్యంగాఁదురీభేదియా॥
 సంబాజానికీసోదరీమణిఁగనీ • హంజేసియేవేగఁజి॥
 త్రొంపా శ్రీముఖరూపముంగనెమ హ • ర్షస్వాంతఁగా, నిష్ఠువి॥
 శ్వంబుంబోవఁ గృతావతారనుసర • స్వత్యంబఁగానేనహా॥

మ॥ జననీ! కావుననేమత్తఱినెయు • మృద్భక్తవద్యుండనై॥
 చను నేనెప్పుడు నీనిజంబగు నివా • సంబంధనంగీకరిం॥
 తునా? యంచావచనంబుశారదకు నెంతోసమ్మతంబయ్యెమం॥
 డనుచి త్తంబు నెఱుంగఁగోరియతియుం • దానుండె హృష్టాత్మఁడై

ఉ॥ నీతియుతంబులై నిగమ • నిస్తులితార్థము నిర్ణయించుచీ॥
 భూతలమందెసంగు యతి • భూపతివాక్కులచేత వేగ భవ॥
 స్తాతిశయాగ్రీహుండయిన • సంతటఁ గిర్మజఁకుండుగాన నా॥
 త్మాతలదేవుఁడప్పుడెద • సందియమందియనెన్యమిందుఁగ్రోన్

కం॥ యతివర! నేనిపుడీన॥ వ్యతరంబగు నపజయంబు • వలనవిషాద॥
 సితిఁగననుగాని జైమి॥ న్యతులోక్తులనొంచితంచు • సందితిఁగృ
 శత॥ ౧౧౯

గీ॥ ఎఱుగు జరిగినదానిని • జరుగఁబోవు॥ దాని, జగమునకెల్ల
 హి • తంబుఁజేయు॥ వఱలుదక్షతనిగమ ప్రి • వర్తననిధి॥ నట్టి
 ముని న్యర్థపదవక్త • యెట్టులగును? ॥ ౧౨౩

—మండనమిత్రునకు శంకరుఁడు జైమనీయంగిత్తుఁడెట్టుట—

మ॥ అని సందేహమునందు మండనునితో • నాదండితాఁబల్కి ని
 ట్లని, యాజైమినియందులేశమును న • న్యాయంబుచూపట్టదా॥

తనిచిత్తంబుననుండు భావపుయథా • ర్థంబు నివ్విలోకింపఁగా |
మనమేయజ్ఞులమౌటఁజాల ముసుమీ • మాన్యుండెయోనాతఁ |

మః || ౧౨౪

కం॥ కవిజనమెఱుంగని మునిదా | ప్రివిమలవచనంబుదెబ్బయ్యె? • పలు
కుము యమివ | ర్య! వినిసమంచితమగుచో | భవదు క్తి నెఱోషము
డిగి • భావించునెడఁ || ౧౨౫

గీ॥ అనుచు మండసంబుధుఁడు పా | ర్థసముఁజేయఁ | గరుణనొప్పారు
మతిని శం • కరయమిండ్రుఁ | శుభయభారతి మొదలగుసభి
కులువిన • జై మినీయేంగితముఁదెల్పె • నామెఱునిటు || ౧౨౬

మ॥ వినుఁడి బ్రహ్మపరుండునై యువిషయావిష్టాత్ములౌవారిఁబో |
వనెదందాఁదలపోసియమ్ముని పర • బ్రహ్మంబునందంగసా |
ధనతస్సర్వమునై న పుణ్యమును స • త్కర్మాతిరేకంబుచే |
తనిరూపించె డయాపరుండగుచుఁ ద • ధ్యంబిద్దిముమ్మాటికిఁ ||

మ॥ అమలంబైన “తమేత” మన్నదము బ్ర • హ్మజ్ఞానముంగల్గఁజే
యమహాసాధనమౌట, ధర్మసముదా • యంబునిఁధించెన్సుమో
క్షమునందుత్సుకుండై నమానితదపే • షంజేసియేధర్మసం |
ఘమురూపించెనుగాని వేఱెదియుచుం • గాదంచునేనెంచెడఁ ||

కం॥ అని శంకరసంయమిజై | మినిమునిహృదయమును సభనుఁమ్మ
దుపుగననమం | డనమిశ్రింఁడంతసంశయ | మునుగనియమివరుని
వినయ • ముననిట్లడిగెఁ || ౧౨౭

గీ॥ దమివ! సఫలంబులగుఁ గ్రియా • ర్థకములగుట | శ్రుతులె,
యతదర్థకోక్తులీ • షీతినివృక్షలె | యనుచుఁదెల్పిన జై మిని •
మునిశ్రుతులకు | సిద్ధవస్తుపరత్వంబుః • జెప్పనొక్కొ? || ౧౨౮

చ॥ ఈతెఱుఁగొప్పనాఁడగయ • తీశితపల్కుఁ, బరంపరానద |
దైవితపరంబునై యు శ్రుతి • వారమునాత్మవిశోధసత్ఫల |
భ్యాతనుకర్మమందు నల • రారెడిఁగావునఁగర్మకాండగ |
భ్యాతనదు క్తిసంతితికి • గర్మపరత్వముఁజూపెమానితాఁ ||

చం॥ అనిని మండచండనుఁడె • దాత్మపరత్వమువేదసంచయం॥
 బురకగుటిష్టమైనయెడఁ • బూరుషభిన్నమునైన చేతకుఁ॥
 ఘనఫలదత్వముండెలియఁ • గాననిజై మినిమానివాసిబా॥
 ల్చినపరమేశుఁగూడనిరఁ • సింహుటకుంగతమేమిచెప్పుమా॥ ౧౩౨

సీ॥ అనివల్కు మండచుఁ • గని శంకరయమిందుఁగ్గిఁ; డనియెఁదా
 నిటు సభ్య • జరులుమెచ్చినసఘః! యీజగమెల్ల • నగుఁగర్భ
 పూర్వక; మరు సనుమానంబెఁ • యాగమోక్తి తతిలేక యేప్ర
 కా • శీతుఁజేయుఁబరమేశు; ననువాదమాత్మంబు • లాగమంబు॥
 లనికాణభజులుఁదా • మనిరుపనిషదేక; గమ్యునీశ్వరున నా •
 గమవిదులెఱుఁ॥

గీ॥ గుటకుఁదగరనిగమవా • క్కులెవచించు॥ నట్టిపరమేశునను
 మాన • మిట్టిదెట్టు॥ లెఱుఁగుననిదృఢయుక్తిని • కరమునశివ॥
 పరపుటనుమానమునుమునీ • శ్వరుఁడుతోచె॥ ౧౩౩

కం॥ వినుమట్టులె పరమేశా॥ నునివలన జగంపుభవము • నున్లయ
 మును నింకనమలమగు ఫలమునుజై॥ మినిమునినిరసిం చెమగులఁ
 మెలకువతోడఁ॥ ౧౩౪

శా॥ ఈనేనాడినమాని వాక్యముననెం • తేనొప్పుగోప్యంబున॥
 జ్ఞానుల్పుంతయుఁజూడనేరకననీ • శప్రోచ్చవాదోత్సుకుం॥
 గానమాన్యునిఁజెప్పుచుండెదరు దీ • నంజేసియేయమ్మునీ॥
 శానుండానెనీశవాదిగఁ బరే • శజ్ఞాగ్ర్యుడిమ్మేదినిఁ॥ ౧౩౫

గీ॥ ఇంతమాత్రం నె యతఁడుని • రీశవాది॥ యగునెడ, నిశాటనా
 హిత • మైత్రమము॥ నహములందున వెలిఁగెడు • నహిమక
 రుని॥ మహితమా ప్రభుఁజేయదే? • మలినఁగాఁగ॥ ౧౩౬

కం॥ అనిశంకరసంయమిచె॥ ప్పినజై మినిమానినచన • విలసితభావం॥
 బునువినికనిరంబయుమం॥ డనుఁడునుసభ్యులును నుత్క • టంబ
 గుతుష్టిఁ॥ ౧౩౭

జైమిని ప్రసన్నుడై శంకరుపల్కులు సార్థకములనుట.

గీ॥ మౌడచుండంత జైమిని • మతి నెఱిగియు| నెదనుసందియమిను
మంత • కదురంగమతిఁ| దలఁచెనాతనిపల్కుచే • తనునెఱుంగ
మునిని, మానిమువచ్చె మం • డనునికడకు॥ ౧౩౮

కం॥ విసుమతీ! యనిమునిమం| డనుతోననెవిశువుమీమ • నస్సం
శయమౌ॥ ఘనుఁడీతఁడెద్దినాసూ| త్రనికరపుంభావమనియె? •
దధ్యంబడెయో॥ ౧౩౯

చం॥ యతిశ్రుతితండు నాదుహృద • యంబునెకాదునుమీ, శ్రుతి
స్మృతి॥

ప్రతితిగలటిభావముఁ ది • రంబుగఁదానయెఱుంగుఁజమ్మనా
గతమునతీతము న్మౌదలు • గాఁగలదెల్లనితంఁడెఱుంగున|

టితరుఁడెఱుంగనేరఁచును • మీ, పలుమాటలతోడ నేమియా॥

గీ॥ శ్రుతిశిఖోక్తులకెల్లగు • రుండు సచ్చి| దేకరసతత్పరణ నిర్ణ •
యించెనుగద| వారిశిష్యుండనగునేను • వారికి విమ| తముగనం
దునెయొక్క నూ • త్రంబునేని?॥ ౧౪౦

కం॥ సుమతీ! మతిఁగలసందే| హమునున్విడిచినుము గోప్య • మగు
పల్కు భవా| భిమునుఁగుజనుఁబోవఁగదూ| పముఁగనువరము
నిఁగనితని • భావింపుమెదల॥ ౧౪౧

సీ॥ కృతయుగంబున సజ్జ • నతనికి విజ్ఞాన; మును గపిలుండను •
మునియొసంగుఁ | ద్రోతయందున నవ • ధూతవర్యుండైన;
దత్తుండు విజ్ఞానదాతయగును | ద్వాపరయుగమున • ద్వైపా
యనమునీందుఁ; డొసఁగు విజ్ఞానంబు • ను శుమతులకుఁ|
గలియుగంబునను శం • కరసంయమిందుండె; జ్ఞానంబు నం
చిత • సంతతికిఁమ|

గీ॥ ననుచు కైవపురాణంబు • నందు నితని మహిమము వచింపఁ|
బడెఁగాన • మతిమదగ్ర్య॥ యిమ్మహితు సన్నతంబునీ • విప్స
డంది| భవజలధి నుత్తరింపుము • భయమువీడి॥ ౧౪౩

— ఓమిన్యపదేశమున నిస్సంశయఁడై మండనుడు శంకరు మఠించుట. —
మ॥ అనుచుకొనె మిని మండనాభ్యుపసకు దీప్తదోభిధిగావించియా

తృనె యాశంకరుఁ గొనిలించికనె నం॥ తర్ధానమున్వాయజూ॥
కనికాయాగ్ర్యుఁడు మండనుండునుయతిఁత్రానాభుఁడౌ శంకరా॥
ర్యునకు స్ఫుక్తిసెలంగఁగా నెఱిగినిర్దుష్టంబుగా నిట్లనుకొ॥ ౧౪౪
చ॥ అనఘవరా! నిరస్తనమం॥ తాతిశయుండవటంచు నీజగం॥

బునకును హేతువంచు నవఁబోధయె దేహముగాఁజెలంగుచు ।
న్నన బుధనంచయోద్భుతినొనర్పఁగ నిమ్మొయిఁబాల్చితంచు ని॥
న్నను మతిగురైఱుంగుదు జఁనుర్లయముఖ్యవికారహీనుఁగక॥

చ॥ యమివర! వేదశేఖర చ॥ యంబులచే నుదితంబునైన యే॥
కమగుపదంబుఁదత్తమసి ” • ఖడ్గముఁజేఁగొని నీపుప్రోవకు॥
న్నమహిఁబుమర్థహీనులె య॥ నందగు జౌద్ధులపల్కులన్నసం॥
తమసపుఁగూపమందుఁబడి • తాలయమందక యుండనేర్చునే?॥

దం॥ కలనుబ్రబుద్ధుఁడైనటుల • గన్గొని మూర్ఖుఁడొకండులోననే॥
మెలఁకువఁగంటినంచు నెల • మిందలపోసెమరీతిగా మఠిం॥

దలఁచెదరన్యలోకగతిఁ • దాము విముక్తిఁగఁ గొందఱటవా॥
గలనిరసింతుదేశిక ! ని • రాకృతమాయులుగాన మీజనుల॥

౯॥ ధీరత్వంబున భేదవాదులనుము • కిందూతెదం, జూడని॥

సారంబై తగుకర్మతాముఖరసం • సారంబుఁబోదోయమి॥
స్థిరశ్రేష్ఠ!త్వదు క్రస్తుస్థిరవిము • క్తిన్మొచ్చెదంజాల సం॥

సారాతీతనసంతచిత్రమదభా • స్వత్సర్వురిన్నీసదా॥ ౧౪౫

౧౦॥ మునుదై తేయ వధూనమావృతను భూపుత్రింబరేశప్రియన్॥

హనుమత్ప్రఖ్యుఁడు సూచుమాత్రజననుత్యత్వంబుఁదానందన
న్ననవిద్యాఽసురనాశిమింగఁగధృతి • దత్తుక్షినికాప్రచిపా
వనుసర్వేశునిఁడెచ్చు నీవవని వి • శ్వస్తత్యతంగాంచవే?॥ ౧౪౬

• మున్నచింత్యమునీదృశ • మునగునీడు॥ మహిమనెఱుఁగమినిపు
డన • మంజనముగ॥ నేననినదెల్లఁగరుణాభి • వైన నీవు తగ
క్షమింపుము జగదార్థి • దయన! దయను॥ ౧౪౭

గీ॥ కపిలగోతమకణభుక్తుఁ ఁభమునిపర్యుఁ లురుతరప్రతిభాధ్యులైఁ
యునువిమోహఁ । మునుగనిరటన్ననిగమార్థఁ • మునువచింపఁ
బరశివాంశమునకెకాకఁ • యురులకగునె?॥ ౧౫౧

మ॥ అమృతోద్ధారమొనర్చునట్టి భవదీ • మాస్యేందునగుదుద్భవిం
చుమహాభావవదుక్తిసంచయసుధాం • శుస్తోమమొప్పంగ నో!
యమివర్యా! యింకనేలచిత్తమలిన • త్యాపాదకంబై సకా,
ర్థమపాదాక్షకణాదభాషితచయో • ద్యుత్సంతమశ్రేణితో॥

నీ॥ దేవునితోడ వి • ద్వేషించుచును సాధు; గోగణంబులఁజేల్పఁ
గోరునట్టి యభినవయవనవ • యంబుచే నీజగం; బెల్లసంవ్యా
ప్తమ • య్యెనిపుమగన! నిట్టివాంబులగుల్పు • నట్టి మర్త్యుల
కేట్టు; లలరెడినోమోక్ష • మవనినకట! తెలిసె నిర్జితకలి •
మలులొచువిష్ణుత; త్వాచురక్తులుచొచు • నవనిఁబొల్చి॥

గీ॥ సద్వదద్యుర్యునినుఁగొల్చి • సద్విదగ్ర్యుఁ । లగుచుఁదగుకాశలిని
దగి • జగతినిబ్రతి దిక్కుచందునఁదామెయై • తేజరిల్లు నట్టి
వారుండనాకేటి • కట్టిచింత॥ ౧౫౩

గీ॥ అల్పబుద్ధులవివరణఁబలనెమప్రబల! నాగములకాటులకునొచ్చుఁ
నాగమములు! తావకోక్తిసుధాసేక • మేవఱలక! యాత్మవిధృ
తాశయంబులై • యలరఁగలవె?॥ ౧౫౪

కం॥ తావకసూక్తిసుధాకిర! ణావళిఁగాకున్నదీప్ర • మైదుస్సహ
మా! నీవిపులభవఖరాంశుజ! మావిస్తృతతాపమెట్టు • లార్య!
శమించు?॥ ౧౫౫

గీ॥ కర్మయంత్రంబునెక్కియ • క్కట! తపశ్శ్రీ! తగృహకాంతా
తనూజభృ • త్యధనతతులఁ । గమదృఢపుమానమునుగని •
పడిననన్న! విమల! యెత్తితిభవకూప • బిలమునుండి॥ ౧౫౬

కం॥ తొలిబాములఁజేసితిఁదప! ములనుసుకరములను, లేక • మొన
యునె, కరుణ! నిలయుఁడవై జగతీతత! నలరెసునీతోడఁగఘమ •
హాత్మ! యిపుడొగి?॥ ౧౫౭

సీ॥ శమమనుతోలిఁజేసి • నమహితపుణ్యభీ; జమునకుమేలకయై
యమరునదియు | దమనముల్లాసభూ • జమునందునలరు కెం;
జగురు నానుతిఁజేయఁ • దగినదియును | నై రాగ్యవృక్షంపుఁ •
గోఠకంబైయొప్పి; సహనతాలతకుఁ బు • ష్ప మగునదియు |
నై కాగ్య్రసుమపుట • స్తోకమరందమై; శ్రద్ధనొప్పారెడు •
సత్పులమయి |

గీ॥ చెలువుఁగాంచినమీవగు • పలుకులపరి | చయమునస్మత్సుపు
ణ్యసం • చయముచేత | నేటికందంగఁగలుగుట • నీటులేని | భా
గ్యముంగంటినిత్తవై • రాగ్యనిలయ!! ౧౫౮

గీ॥ అమరులకునైనఁ బూరుషా • ర్థములనిశుచు | భూరిసంసారపరు
లగు • ముక్తినిశుచు | సత్కృష్టోర్మిశయైవ యు • ష్మత్కటాక్ష! |
ఝరినిధన్యంఢెక్రింకెడు • గురువరేణ్య!! ౧౫౯

చ॥ నెలఁతలమేల్మిచన్గవల • నీటగుపైటచెఱంగు గాలిసో |
కులలిసెగొఁగిలింపుఁదమిఁ • గూడిన చంచలులున్న నేమి? ని |
స్తులఘనకీర్తికోశులయి • తోచు భవజ్జనులన్న, మీదుప |
ల్కులనుసుధాపయోధిర్గురి • లోపలనాడెదరోగురూత్తమా!!

సీ॥ వాసిఁబొల్చెచునట్టి • నై శద్యమునవేగ; నజ్ఞానతిమిరంబు • నప
హరించు | చింతాఖ్యసంతాన • తఁతుసంగ్రధితనూ; తనభవ
త్సాక్షిము • క్తాఫలముల | హారంబులనుదాల్చి • హర్షసంభ
రితులై; చూచుమాత్రినెమన • స్తుష్టినిడెడు | మహితమనస్కు
లీ • మహిలోన నెల్లడ; విహరించు చుందుని • ర్విషయ
లగుచు |

గీ॥ దండివర! మండనంబెన్నఁ • బండితులకు | నింతకన్నను వేఱున్నె? •
హృద్యయైవ | విద్యయనుకాంత తనయంత • వృత్తిహముఖ |
సురలవారిచివారినే • ధరణిఁగోరు | ౧౬౦

చం॥ శుక్రులకు శోభఁగూరిచి వ • సుంధరనొప్పెడుమీదుకీర్తినం
చితులలఁదుష్టిచ్ఛ్చున్విధ • జింతురుగావుతలోకబంధుభా |

సుతలిని గూబలట్లుకుజ • నుల్కుచుమోహముఁగాంతుఁగొరసి
 క్షితి గురుసేవనేవిగత • కిల్బిషతం బ్రమదాబ్ధిమునైదఁ ॥౧౬౨
 నీ॥ దమివర్య! మీదుచిం • తనమె కోర్కెలనెల్లఁ గల్పనంబొనరిం
 చు • కల్పతరువు! గురువర్య! మీపాద • పరసిజయుగళంబు;
 నకు మొక్కిక్కుటయె నంద • నమనువనము! శమిసార్వభౌమ!
 యు • పృత్యేననాది నం; కల్పమే నిజముగఁ • గల్పవల్లి!
 జ్ఞానోపవీత! యః శ్రాంతఁబునెదమీదు; సుగుణవర్ణనమెయహః •
 జామిసురధుని

గీ॥ యనఘ! నిరతంబు మీపద్మ • జనమెకనుల! కగపడెడు నిర్జరా
 వాస • మగుజగమునఁ గానఁ దిరముగనెంచి నా • కమును
 దృఢము! కన్నలఘువుగ మీవారి • లెన్నెదరెడ ॥ ౧౬౩

కం॥ కాననిపుడే గుమారుని! మానినినింటిని ధనంబు • మఱియును
 గృహంబు! ధానేకకర్మములవిడి! మానితునినుఁగొలుతుఁజూడు •
 మా; దాసునను ॥ ౧౬౪

మ॥ అనిసత్యోక్తిమదార్యసన్నతగుఁం • డై వేదియాశంకరుం!
 శునునవ్విప్రసనుగృహంబునయమిం • దుగ్రంజేయఁగానెంచియా
 తని ధర్మానుచరిగనుంగొనఁగ నం • తం దన్మనోనిష్ఠభా!
 వనిరూడికన్పతి తానెఱింగియనె నీ • వాసిన్యమిశానుతో ॥

—• ఉభయభారతి శంకరునకుఁదనభావిదశుడెల్లి వాదాభిముఖయాట. •—

గీ॥ యమికులశ్రేష్ఠ! నీదుమ • నమునెఱుఁగుదు! మున్ననే ముని
 ముఖమున • విన్నయట్టి! జరుగఁబోవునదెల్ల నీ • తరుణమునను!
 జెప్పెద సదస్యయతుఁడవై • చిత్తగింపు ॥ ౧౬౫

ఉ॥ నేనొకనాఁడు నాదుజన • నీసవిధంబుననుండ, మించులం!
 బూని జయింపనొజడలఁ • బొల్పుచుఁ దావెలిబూదిపూతనె!
 మృణుననంగఁగానపర • మిత్రుఁడొ నాఁజనుడెంచెనత్తతి!
 హృదయైకంశుబ్రహ్మపరఃమానసుఁడొచుగృహంబుచెంతకు ॥

గీ॥ ఆర్యవర! పాద్యముఖ్య స • పర్యలనపు | డామునిని దృఢుఁజేసి
మ • దంబవినయ | మునశీరమునొంచి యంజలి • నొనరిచి
యడి | గెనిటు మామకమ్మెనదా • నిని ముదమున॥ ౧౬౮
కం॥ మునిని! నానుతదౌభా | వినినే గుర్తెఱుగ నీవ • వేల తప
ముచే! తనెఱుంగుడెల్ల గృహసమునియెడ మీబోటులందు • రు
రహస్యంబుక ॥ ౧౬౯

చం॥ అనఘమః! మదాత్మభవయాముపు నెంతవహించు నెట్టివా |
నిని ఒత్తిగావరించు నన • నీస్థలి నెందఱఁగాంచుఁ బుత్తులి |
స్థు సభాధాన్యసంపదను • గాంచి యొనర్చునె యజ్ఞసంతతి |
స్థు సదయఁ దెల్పుచుంచమగిఁ గాక్షణమాత్రి నిమిలితాక్షుడై ॥
కం॥ ఆసునివర్షుఁడు పరుసగి | నామాతకుజరుగఁబోవు • నాతెఱు
గుననూ | నామలనయతోఁదెల్పుచు | నామఁబుఁ దల్పెను రహ
స్య • మిగుసిద్ధానిక ॥ ౧౭౦

సీ॥ క్షీతిలోఁ బ్రబలబౌహ్య • మతఃతానంబుచే; దొలిచదువుల
తెన్న • కలముగాఁగి | మలదానినిదేర్చి • నరివిండిభవుఁడు
మఁ; డనకవీఁద్రాభిఞ్మ • గలిచెలంగు | నగజశంకరుఁబోలె •
హరిఁబయోధిజయట్లు; సీపుఁగ్రియనుకూపు • నాపురుషునె | పతి
నిగాఁబడసియం • చితులఁ బుత్తుఁగఁగాచి; యెల్లజన్మంబుల •
నెలమిఁడేసి |

గీ॥ ధర్మముల కెల్లఁజల్లెయై • తనహృదీశు | సువరతమును నీడయ •
ట్లునుసంచుఁ | గలసతులకెల్లఁ దలమాని • కంబునగుచు | నగ
మఁ జరకాలమానంద నిలయమగుచు॥ ౧౭౧

గీ॥ తనివ్వి! ప్రబలంబుతా కుమ • తములనవ్వి | మా శ్రుతిశిఖాకృ
తాంతంబు • నంతనిచట | స్థాపనముఁజేయుటకు మర్త్య • తను
పునంది | శివుఁడిలకు నాత్మపదములఁ • జెలుపుగూర్చు॥ ౧౭౨

మ॥ శమివేషుండగు నీశుతోమత భవ • త్సత్సత్రికా భర్తవా |
దమునుంజేసి జయింపఁగాఁబడి యమం • దంబై నభక్తింబ్రపం |

- చముచండెల్లకకు న్యరణ్యుడగునా • సద్వర్మనే స్వీయగే।
హముఖత్యాగముఁజేసి తాశరణము • స్వర్గంబునంగాంచెడి॥
- కం॥ ఇటులామునియని చనెని॥ పుటికింతయునయ్యె నాకు • భవ్య!
నిజముగా॥ నెటులను మునిచల్కున నీ॥ పటుశిష్యుడందంతిని క॥
భావముగమహి॥ ౧౭౫
- కం॥ మతిమద్వర! యైవను నా॥ పతివు సమగ్రముగ న • పజయ
మునిడవే॥ నితనిమెయి సగముగాన వి । పతఃగాననుఁ జేసికొను
ము • శిష్యుగనితని॥ ౧౭౬
- గీ॥ జగమునకు నెల్లఁగారణ • ముగఁజెలఁగుచు । సర్వవిత్త్వమునఁ
దగెడు • సర్వగుడవుఁ । బరముఁడవునై యు గురుమతీ • కర
మువాద! మొనర సీతోనొనర్చనే • డ్యనువహింతు॥ ౧౭౭
- మ॥ అనుచుంబల్కిన మండనార్మ్యసతి చా • నాయర్థపద్యాక్యరా॥
జనగర్హ్యించి శబ్దసంచయ విరా • జన్మకరార్మ్యంబుదా॥
విని సమ్మాదరసాద్ధిలోమునిఁగి యా॥ విహృతకోమాంచుడై ।
యనె నాసాధ్యునిగాంచి యిట్లుశరదిం • ద్వంశుప్రభాస్మేరుడై॥
- గీ॥ వెలఁది! నామదివాదంపుఁ • గలహమును నొ॥ సర్వవేషకగన
సంచ • నంగసీనుఁ । దగచు, మహితయశస్కులీ • జగతిసంగ॥
నాజనముతోడ వాదమొ • సర్పరెళుచు॥ ౧౭౮
- కం॥ అనిపల్కు శృంకగాచా॥ ర్మ్యనికంతేవాసినిచయ • యుతునింగ
నితా॥ ననెనిట్లుభయభారతి । ఘనతరసద్యుక్తులెవఁగ • గాఁ
దత్తభలో॥ ౧౭౯
- గీ॥ ఎవరునిజమతముచునొంప • నెపుడెదఁదలఁ చెనరొ? వారెన్న
నాతుల • గుదురు, పురుషు॥ లగుదు రెవరైన నవ్వారిఁ • దగు
జయింప॥ నాత్మమతక్షణోత్సుకు • లగుబుధులకు॥ ౧౮౦
- ఉ॥ కావుననేయతిప్రవరి! • గార్గియనంబు సాధ్యుడోడ స॥
ద్భావుఁడు యాజ్ఞవల్క్యుడను॥ తాపసవర్మ్యుడొనరెచ్చెవాదము॥
న్యూనిభుండై నమైధిలుఁడు • మున్నులభాంగతతో వివాదముం॥
దావిధిఁజేసి, వీరువసు • ధం బ్రతిభానిధులార్య! కారోకో?॥

గీ॥ ఉభయభావతీకాయుక్తి • నొప్పవచన | మునువిని ప్రహృష్ట
మతియై, శుభ్ర • తినదిజలధి | యైవెలయుయోగివాగధి • దేవత
యగు | నాపెతోవాదముఁ దలంచె • నాబుధసభ॥ ౧౮౩
ఉభయభావతి శంకరుతో వివాదమునకుఁ గడగి కళాస్థానములనడుగుట.

చం॥ జరిగెవివాదమత్తటిల • సన్గతినాబుధసత్సభం బర |
స్వరము జయంబెకోరెను వి • భాస్వరబుద్ధుల నొప్పనట్టి చా |
తునిరిచింపఁగాఁబడెను • దోషవివర్జితశబ్ద సంచయో॥

గీ॥ తగుసుయత్తుల నెసఁగు చి • తృపుఁబదముల | వీరబాసరించు
వాదంబు • విని సభికులు | శేషుఁగమలాపుగురుఁగవి • నీకుఁ
బోల్చి లేదనవనినేరే బో • లెచ్చదరువారు? ॥ ౧౮౪

గీ॥ తగునియతకాలమునఁదక్కఁ • బగటతేయి | నై ననువివాదకథశాంతి
నందదయ్యె | ధీరమతులిట్లు సమముగాఁ • బోరుచుండ | నేగె
బదునేడుదినములు • వేగమునను॥ ౧౮౫

గీ॥ అంత శారదనిగమాదు • లైన నిఖిల | కలలచవిజేయుఁగాఁగళం
కరయమీదుగ్గి | నెడఁదన త్తటి బాగుగ • నెఱిగిమఱియు | వేగ
నిట్లనిలోనభా • వించెనపుడు॥ ౧౮౬

చం॥ ఇతఁడతిబాల్యమందుననె • యియ్యమిభావమునందియుంటనం |
చితనియమంబులీయనఘు • చెంతనె వాసముఁజేయుచుండుట
సృతిహృదయేశ శాస్త్రనిక • రంబునెఱుంగఁడుగాన వీనివా |
కృతుఁమమీఱనమ్మదన • శాస్త్రముతోనిప్పుడేజయించెదక॥

గీ॥ అనుచు లోనంచి శారదాం • గనవివాద | మునఁగల ప్రసంగ
మునుడఁచి • బుద్ధిచాతు | రినిబ్రసంగాంతరముఁదెచ్చి • ఘన
సభయమి | వరునడిగెమారశాస్త్రుత • త్వంబునిట్లు॥ ౧౮౭

గీ॥ సుమశరుని కెన్నికలలో? చె • ప్పుమవియెట్టి | వి? మహినే, యే
వదంబున • వెలయు? బహు | యుగళముననెట్లు విలసిల్లు? •
యునతులందుఁ | బుధువులందుననెట్లు టా • వ్వును? యమింద్ర!

— శంకరుడు శంకరుడు గడువడుగుట, —

మ॥ అనుచు న్నారడపుచ్చచేయవిని యుత్సగ్యుండుప్రత్యుత్తరం॥
బునుదానీయకవిజ్ఞాఁజౌటఁ దనదా • బుద్ధిన్వీచారించె ని॥
ట్లని, యిద్దానిని జెప్పకున్న నగునా • కల్పజ్ఞభావంబు చె॥
స్పినచో సంయమిధర్మసంక్షయము పొ॥ స్తించున్వీచారంపఁగఁ

గీ॥ స్వల్లు తనమతియోజించి • యిలఁగలట్టి యతులనియమంబుఁ
గాపాడ • యునునరుండు॥ నించువిలుని శాస్త్రంబు • నెఱిఁగి
యునెఱుఁ | గనిమనుజునట్టులాపెతో • ననియెన్లు॥ ౧౯౨

గీ॥ పడఁతియొకనెల నాకిట • గడువునిమము॥ వాదులొప్పెదరిట్టియ •
వధినొసఁగఁగ॥ సంతవిద్యలనన్నిట • నలరువటిమఁ బలెమికుకే
వంగభవశాస్త్ర • పటిమఁగూడ॥ ౧౯౩

మ॥ అనుచు స్వంకరయోగిపల్క సతితా • సంగీకృతింజూపె వెం॥
టనెయకాఁగాకయటంచు, సంతట యమి • డ్వర్యంకుఁదానా
కృమిం॥

చెనభంబుక శ్రుతివిగ్రహంకు శ్రుతస • చ్చిష్యంకునై
యోగదృ॥

ప్రినినామిన్న తెఱంగునన్నడచె వా • సింబొల్పుచుందానొగిన్॥

అమరకరాజమృతకశేబరమునఁ బ్రవేశింపనైశంకరుడు చద్రపాదుతోడఁకెచ్చుట

సీ॥ చదలుతెన్నన నేగు • శంకరసంయమి; వర్యంకు కనుఁగొనె •
వసుధనొక్క॥ తేయిని వేటాడి • యాయాసమంది సం; దున
మహీజపుమూల • మునగ తానుఁ డైయు నాకమునుండి •
యవనికిజారిన; వేలుపొనానట • వెలయువాని గూక్షకృష్ణమున
నా • కోశించుచటనుండు; ప్రమదలచేఁ జుట్టఁ • బడినవాని॥

గీ॥ మహితముగు నార్తినందిన • మంత్రీజనము॥ చేత నావృతుఁడగు
వాని • భూతలపతి॥ సమరకాభిధునంతన • య్యమివరుండుఁ
బద్ధపాదునిగనుఁగొని • పలికెన్లు॥ ౧౯౪

గీ॥ అందపుంజందముచక్కెల్ల • లగుచునూటి! ఇక్కుడగుతొయ్యలు
 లగుమి • యెవనికెసగు? నట్టి యమరకభూపతి • యక్కట!
 శ్రీమ | మునమృతినిగాంచియిలబడె • బుత్త! కంటె ౧౯౬
 కం॥ మృతుడగు నీనృపుకాయము! సతిరయమునజొచ్చిరాజ్య •
 మందితనిసుతుం బతిగానొనరిచియోగపు | గతిదిరిగియురా •
 గవేడ్క • గనెమన్మతియు॥ ౧౯౭

శా॥ సేనీకాలమునందు నీయవనిజా • నిస్తోమమూర్ధన్యు, నా!
 నానీరేజదళాక్షులంపలరున • న్యాదృగ్భయాశ్రయప్రకో!
 పానందాదులసర్వవిత్తమును దా • ర్థ్యంబొగతింజేయఁగా!
 సానందంబుగఁజూడఁగోరెదనెద • న్నచ్చాత్రచూడామణీ॥ ౧౯౮

మ॥ అనుచు నృంకరయోగిపల్కువిని శిశువృశ్చేష్ఠుడైనాననం!
 దనుడీతీరుగఁబల్కెనత్రటిని సాం • త్వంబెంతయేనొప్పను!
 ద్వినిసర్వజ్ఞవతంస! సుంతయును భా • వింపంగలేదీవెఱుం!
 గనిదై నన్నచభక్తియిత్తజి ననుం • గావించువాచాలుఁగక॥

—పద్మపదఁడు శంకరునకు మత్స్యేంద్రియోగి పృత్రముఁజెప్పట.—

మ॥ మునుమత్స్యేంద్రియోగఁడనంగ నొప్పెమమహా • త్ముంహొక్కఁడా
 త్మీయశి! ఘృనిగోరక్షసమాఖ్య నంచితమనీ • ఘనీన్ద్రయదే
 హంబుఁబో! వనియోగించిగతాసుడై న యొకభూ • ప్రశేష్ఠ
 నెమ్మేనియం! దునఁదాఁజొచ్చితదీయపట్టణపునా • ఘండయ్యె
 దీవ్యన్మతి॥ ౨౦౦

శా॥ ఆయోగీంద్రియ భద్రపీఠికనుదా • నానీరుడై యుండఁగా!
 శ్రేయోవాతమనిద్రమై ప్రజలసం • సేవించెనశ్శాంతముం!
 దోయధ్రింబులు నర్హకాలములయం • దుందామువర్షించెల!
 క్షీయుక్తంబయియొప్పెనప్పురి ఫలిం • చెందెరులిచ్చాగతి॥

గీ॥ కనుఁదెలివి నొప్పనట్టి పెరి • గ్గడలునంత • తేనిమేరునఁజొచ్చిన •
 వానినొక్క! దీవ్యఁగానెంచిరాట్సుద • తీమణులను! జెప్పివంఱి
 వానిన • శీకృతికయి॥ ౨౦౧

మ॥ సేవిపప్రేరితలై న యావేలఁదులు • స్సంగీతమున్లాస్యముం॥
బ్రచురాహ్లాభినయాదులం బ్రమదమొ • ప్పంజాపనయ్యోగిత
ద్రచనాచాతురిపై సఁబేర్మిఁగని పూ • ర్వస్థార్థయోగంబువీ
డిచిరంబున్నకలాత్మభావముననుండుం బ్రాకృతుంబోలఁదా॥

సీ॥ గోరక్షుఁడును దన • గురువర్చునిప్రవృత్తి; నంతయునెఱిఁగితా •
నంతనలని॥ దేహంబు నెన్నియో • తెఱఁగులఁ బోచుచు;
నటునివేషమునూని • యటకునరిగి । శుద్ధాంతకామినీ • స్తోమం
బునకు నాట్య; ముచునేర్చుఁగనియుక్తి • గని వరుసగ । నెకి
మినికెంతయు • నేకాంతమిత్తుండై; యొప్పిహితోక్తులఁ • జె
ప్పుచునట॥

గీ॥ తగిననమయంబువేచి త • త్వంబుఁజెలిపి । తనదుగురునినివృత్త
రా • గునిఁగఁజేసి । గొప్పయోగానుపూర్వని • జెప్పిపూర్వ
దేహముండేర్చె నాతండు • తెలివికలిమి॥ ౨౦౪

ఉ॥ అక్కట, దేశికేంద్ర! విష • యంబులయందలిపేర్మియిట్టిదా॥
మక్కుననూను వీర్యనియ • మంబునుద్రోసినఁ బాచితంబుమీ॥
కెక్కుఁడుగాలభింపదె? మ • హీస్థలిలో నవకీర్తిరాదె? స॥
మృక్కుగమీరనేర్తురు స • మంజనకృత్యముఁదెల్పఁగా నిల॥

గీ॥ క్షితిసతులమైర మనదున • ద్రవ్యతమదేడె? మిగుల నిందింపఁద
గిన యీ • మీనకేతు॥ శాస్త్రమెట? దానిఁగూడనో • సద్గు
రువర! మీరె తెల్విన జగముశ • మించునిపుడె॥ ౨౦౬

చం॥ లలిఁగఁడుమున్నె సంగి శేధి • లంబగు నియ్యమిధర్మముస్థరా॥
స్థలిఁ బ్రకటింపఁ గంకణముఁ • దాల్చిన మీకెఱుఁగంగరానిదె॥
న్నలవమునైనఁగల్గదయి • న న్నగవత్పద! నాకు మీవయిరి॥
గలిగినపేర్మి నిట్లనితిఁ • గాని మఱెద్దియఁగాదునుండిల॥ ౨౦౭

కం॥ ఆశంకరయమియంతఁగు । శేషయవదుమాటవిని వ • చించె
నిటుల వ॥ తా॥ శస్త్రమె, నీవనినది॥ వేళలవరమార్థమునిట •
విను, చెప్పదనే॥ ౨౦౮

— విస్సంగునికీ కావత్తెక్కుమలంటవని శంకరుడు తెలుపుట. —
 కం॥ సంగవిరహీతునకీధర! ణింగామములుద్భవించ • నేరవేపుడుగో!
 పాంగసలలోడఁగూడియె! సంగెడుశ్రీహరికిఁబోలెనచ్చాత్రమణి!!
 ఉ॥ నీరజపాద! కోర్కులుజ • నింపవసంగున కెన్నఁడేని నా!
 భీరవధూనుఖండగు ను • పేందుగ్గినకుంబలె నల్యభిఖ్యనా!
 ప్సారెను నట్టియోగమున • కాఁ బ్రతిమేదినివజ్రమద్ది మా!
 కీరసలోనఁజూడ నవ • క్షిరతదై న వివర్యయంబిదా॥ ౨౧౦
 మ॥ కలకామఁబులకెల్ల శిష్యవరసం • కల్పంబె మూలంబు శ్రీ!
 లలనేశానునకు స్సముండనయిపో • లంగల్లు నాకద్దియే!
 కలుగంబోదికఁగామమూలమగు సం • కల్పంబు హానింగన!
 స్థలసంస్మత్యఘదృష్టికై న భవసాశంబెల్ల నాశంబగుణ॥ ౨౧౧
 చం॥ జనుడెవఁడంగముఖ్యములఁ • జక్కంగనెంచకనేనెయంచులో!
 గడునభిమానముంగని జ • గంబుననుండునో? చూడవాడెమూ!
 రుడగుఁజమి! నిజంబుగన • రోజపదా! యతనింగుఱించియే!
 భిర్పడఁ బ్రతిపేదనద్విధివి • భాస్వరశాస్త్రము లుర్విలోపల॥
 చం॥ జగతినాశ్రముండునున • జాతియునేకరసుండజంకు నె!
 న్నుగనవబోధమాత్రుఁడు నశంతుడవర్ణుఁడునై న యాత్మ నా!
 త్మగఁగృతబుద్ధితానటిఁగి • ధన్యుఁడునై నిగమంపుమాభిప్రై!
 దగనివసించుచు నిర్విధికి • దాసుఁడుగాఁడెపుడేనిదానిలన్॥ ౨౧౩
 గీ॥ మట్టినుండిజనించిన • యట్టిఘటము! మున్నుగలదెల్ల మన్నులే!
 కున్న లేని! యటులఁ బరమాత్మజన్యంబు • నైయు జగమె!
 సగదు పరమాత్మలేక ది • వృత్రయమున॥ ౨౧౪
 చం॥ మనమునలోకమెల్ల నిది • మాటుటచేక సనిత్యమంచులో!
 గనుఁగొనువిజ్ఞుడేగతిని • గర్మఫలంబులచే విలిపుడె?
 సమృతపుబుద్ధిచే నిహత • మైనదిగావున స్వప్నకాలమం!
 దొసరుచుపుణ్యముఖ్యమది • యుర్విఫలంబునకొనఁచెవ్వమా॥
 మ॥ నియమంబొప్పగ నర్హుడక్షీణులని • ర్లిద్రోప్రభావంబులౌ!
 హయమేధంబుల నెన్నిచేసినను బు • ణ్యంబుంగనంబోడు ని!

భృయుఁడై పాటులఁజంపినంగనఁడు పా • పంబున్నవక ర్తృత్వముం
తయుహానింగనియుంటచేతఁబరమా • రజఃసమతానిధరః॥

గీ॥ త్రిశిరసుంజంపెదమను య • తిప్రీవరులఁ బలుపురనువేగవృక
ములఁ పాలుచేసె । దానఁగట! యిందునకులోమఁహానియైనఁ
గలుగలేదని బహుచా • గమపుఁబలుకు॥ ౨౦౭

కం॥ ఘనదక్షిణతా కృతువులఁ ఘనధనములజనక భూమిఁకాఁతుఁడు
విబుధా! భినిదృష్టిపఱచి యభయమె! కనె,దనుగతిఁగనఁడ
టంచుఁ • గాణ్యనచనమా॥ ౨౦౮

చం॥ గురుదురితాళిచేతఁ దఱుఁ • గుంగనఁజెన్నఁడుఁ దత్త్వవేదినృ!
త్రిరిపునిమాదిరి, నాజనక • రాజవిధంబున వృద్ధిసంపఁడి!
ద్ధరసుకృతాళిచేత; సుకృ • తంబులనేల యొనర్పనై తి? నీ!
దురితమునేలచేసితిని? • తోఁపక, యంచుఁగనంపతాపము॥

గీ॥ కాననీమేనితోడనే • సూనశరుని కలనెఱింగిన దోషంబు • క
లుగఁడై నఁ గోవిదులతెన్నఁగాపాడు • కొఱకుమఱియొ! కతను
పుంగనియిత్నింతుఁ • గలనెఱుంగ॥ ౨౧౦

ము॥ నుతియింపందగుకీర్తినొప్పెడు యతీ • నుండాతఁడీరీతినం!
సృతిభీతింబరిమార్చు సక్రథలఁడు • ప్రిండెల్పుచున్నివ్యసం!
తతితోడంబదచారుతా జనులకం • దంబాలఁగవ్వంబునా!
క్షీతిభృచ్చుంగముఁజేరితామరలఁబ • ల్కెన్నివ్యవారంబుతోన్॥

—శకరుఁడు శ్వశరీగమనకు శిష్యులఁగావలియొంచుట. •—

చం॥ అలరెడుఁజూడుఁడీరలుగు • హాగ్రీమునస్సమదేశహాయ భా!
సిలు శిలయొక్కఁడాశిలకుఁ • జెంతనెయచ్చజలంబునై ఫలా!
వలిబహుభారనమృతరు • వారమనోహరసత్తటంబునై ।
చెలఁగుసరస్వతకంఠసర • నీరహాసంబయభాసమానమై॥ ౨౧౨

గీ॥ సూనశరవిద్యనెఱుంగనా • మేనినుండి! దర్పకునివిద్యనంతనేఁ •
దగనెఱుంగు! వఱకుమీరిటనుండియే • మఱకునాడు! తనువునన
నద్యగుణులార! • మనుషవలయు॥ ౨౧౩

గీ॥ అనివినేయులశాసించి • యాగుహనురు| యోగబలుడగుయతి
నేత • వేగఁదన శ| రీరమునువీడియమరక • భూరమఃః శ| రీర
మునఁజొచ్చె లింగశ • రీరమునను॥ ౨౨౮

మ॥ తనయంగుష్ఠముమున్ను గాఁగదశమ • ద్వారంబుదాఁకన్సమీ|
రునిఁదాఁచిచ్చికరంధ్రమార్గమున ని • ద్దృష్టార్థయోగంబెఱిం|
గిన యాయోగి బహిఃప్రదేశమున క • క్లేశంబునంజేరియ|
ల్లననాతెన్నునఁజొచ్చెనామృతపదా • గ్రంభేకధీకుండునై॥

కం॥ మృతుఁడై నజేనిమెయిచిచ| లితమల్లననయ్యె హృత్ఫణిలిన్వరు
నగన| ట్లెఱిఱచెనటులనాభూ| పతిలేచెంబూర్వమట్లు • పరిజ
నులుకనన్॥ ౨౨౯

చం॥ మొదటఁదదంగమందలరె • మోమునరమృత, నాసికాంతని|
ర్యదనిలమంతఁజెన్నెనఁగె • నక్షి వికాసమెలరెచెంతటం|
బదచలనంచెనఁగెఱిద • పన్వీలసిల్లెబలంబుచంత భూ|
మిదయితుఁడాసుషుప్తిఁగని • మేల్కునునట్టుల లేచె సత్తతీ॥

చం॥ తిరిగియులబ్ధజీవునిఁబ • తింగని హర్షభవద్రవంబులం|
గరముప్రహృష్టరమ్యముఖ • కంజములన్వెలఁదులైచలంగిర|
త్తతీనరుణోదయస్ఫరిత • తామరసంబులసారసోద్భృతి|
దిరముగనొప్పునట్టి నలి • నీలతలట్టులనవ్వనంబునన్॥

మ॥ అమితంబై యలరారు నాసతులదా • హర్షంబునుంగాంచిప్రా
ణమునుంగాంచినతేనిఁగూడఁగనియా • సందాత్ములౌమంత్రిన|
త్తములుం గాహశకంబుదుందుభిముఖో • ద్యద్ధోషముంజేసిర|
ద్విమహీవ్యోమములంబొనరైనపుడే • దిమ్ముంగొనంగానటన్॥

— శంకరుఁడు పరకాశుబ్రహ్మణ్య పరమరకరాజై వెలయుట. —

గీ॥ అంతఃగృతశాంతికవిధులై • హర్షమునఁ బు| రోహితామాత్య
ముఖ్యుడౌ • రులుతగుగతి| మంగళముఁజేయ భద్రమా • తం
గమువయి| నెక్కి భూపవరుండుశా • నేగఁబురికి॥ ౨౩౦

కం॥ నగరంబుఁజేరి నృతుఁడిలఁ దగునాపులఁజూచినమ్మ • తంబగు
సన్నఁగి త్రిగణముతోఁజేఁడులుతనఁ దగునాజ్ఞనుమెలఁగఁజ్రోచె •
హరిదివముఁబలెన్ ॥ ౨౩౧

గీ॥ ఇట్లు నృపభావమునసంయ • మీశ్వరుండు । మహినిబాలించు
చుండన • మాత్యులెల్లఁ సతనియెడ సంశయాత్ములై • యప్పు
డేకఁ తంబునంజేసిరాల్చ • నంబునిట్లు ॥ ౨౩౨

ధృ॥ కో॥ ప్రకృతిభాగ్యవశంబుచే జన • పాలుఁడీతఁడుమి త్రిఁగాం ।
చికడువేగమెప్పాణముంబడ • సెన్దరాథలివంత నె
ట్లొకనఁగానటులేయెసంగెఁగ • శున్నుదివ్యలవెద్దణఁ
ప్రకరుఁడై తొలిమాదిఁగాకతి • రంపునన్నుతిపాత్రతన్ ॥

గీ॥ అర్థులకుఁధనమొసఁగు య • యాతియట్లు పలుకునఁజూడై బృ
హ • స్పృతివిధముగఁ సరివృపాలురగెలుచుఁ దా • నర్జునుబలె
సర్వమునెఱుంగు నీతఁడు • శర్వరీతి ॥ ౨౩౩

చం॥ అనిశవిస్మృత్యరంబులగు • సట్టివియు న్మునులేనిశౌర్యధై ।
ర్యనియతి దానపూర్వములు • సన్మృలకుం గడుదుర్లభంబులై ।
కనఁదగు సద్గుణంబులన • ఖండమహివలయేఁగుఁ డీతఁడొ ।
ప్పునుగనె నాద్యుఁడొ పరమఁపూరుషరీతిగఁ జూచుఁడియెడన్ ॥

సీ॥ ఋతువులనేకాక • క్షీతిరుహంబులివెల్లఁ; గుసుమితాగ్రంబు
లై • కొమరుమిగిలె । భేనురాజయుమహి • పీనికాయంబును;
జాలునట్లొనఁగెను • పాలనిపును । ఇవ్వమొనంత ను • వృష్టిచే
దగి యర్హ; సర్వసస్యంబుల • నుర్వియలరెఁ బ్రజలెల్లఁ దమ
కుఁ జె • ప్పఁబడినధర్మంబు; లందనురాగంబుఁ • బొందిరితగఁ

గీ॥ గలదొసంగులకిల్లై న • కలియిడైయు । నతిశయించెఁజ్రేత
నీ • క్షీతిపుమహిమఁ గాన మృతేనిమెయిఁజొచ్చి • కమసిరి
గనిఁ ధరననఁఘుఁ డొక్కఁడేలెఁడుఁ దభ్యముగను ॥ ౨౩౪

ఉ॥ కానగుణంబురాశియు న • కల్మషుఁడొ నితఁడెట్లు పూర్వపు ।
నేనిని జెందకుండునో య • మేయనుధీవరులార! యట్లుగాఁ

బూనికతోడఁ జేయుదము • భూజయలెల్ల సుఖంతురంచు మే
ధానిధులైన పెద్దగడలు • తామొకనిశ్చయముంబొనర్చుచు॥

— • మంత్రులు మృతకళిబరపెటనున్నస్థాపించఁజేయ కాపించుట • —

అ॥వె॥ మహిని నెవ్వఁజేసి • మనుజుండు విగతాసుఁ | డైనయెడల
వాని • మేనినీర | లెన్నకుండనే ద • హింపుడనుచు భృత్య |
వరులకాననిడిరి • మఱుగునందగ | ౨౩౮

అ॥వె॥ అంత రాజ్యభరము • సంతయు భూనాథుఁ | డాపులగు న
మాత్యు • లందునునిచి | పడఁతులదరిని బెఱ • పుడమితేనికిఁ
గాని | విషయనమితి ననుభ • వించెనపును॥ ౨౩౯

— • శంకరుడు రాజహువమున రాణులంగూడికామకాస్త్ర పారగుఁడౌట. • —

సీ॥ సురుచిరమైన యు • ప్పరిగలో వెన్నెల; వలెనుండు ప్పటికం
పు • ఫలకమునను | వెలఁదులతోఁ బాచి • కలచే దురోదర;
క్రిడలఁజేయుచుఁ • గెలుపెసఁగెన | నధరసందశనంబు • నటులె
బాహూద్వహ; నంబుచు మహితోత్ప • లంబుచేత | సంతాడ
నంబును • వింతయాశురతివి; పర్యయంబునునట • ఫణముగాఁగ |
గీ॥ నేరుపాటుచు జేసి మ • హితలేందుఁ | డతివిలాసంబుతోడన •
హర్షి శంబు | సంగనాపాంగ సంచయా • లింగితుండయి | యురు
తరానందజలధిలో • నోలలాడె॥ ౨౪౦

సీ॥ కెమ్మోవిఁగలయ మృతముతోఁ గలియుట; చేతరుచ్యంబయి •
చెలఁగునదియు | నాననానిలముతో • నమరినసంపర్క; మునఁ
జేసి పరిమళ • ముఁగవినదియు | వెలఁదులకరముల • వెలయు
చుండుటఁజేసి; మిగులహర్షంబు నొ • సఁగెనునదియు | సితకర
చ్ఛవిపరి • మృతముచుం ద్రావిన; మదకరమునునొచు •
బొడలునదియు |

గీ॥ నైన మధువును భూమిాశుఁ • డాదరమునఁ | బసిఁడిగిన్నెలతో
డఁదాఁ • బలులెఱఁగులఁ | గ్రోలుచువిలాసినిజన • పాలిచేతఁ |
గోలఁజేయుచు మాల్గల్గి • నోలలాడె॥ ౨౪౧

సీ॥ మధుసూనులారా • మవకలకలితంబు; జాతలేశస్వేద • సంయు
తాబుఁజేతోహరాలాపఁచాతురీలలితంబు; పులకాంకురవ్యాప్తి •
విలసితంబు । సంస్కరస్నేరేజ • సారభరమ్యంబు; సంచితసీ
త్కార • సంచయంబు । దరముకుళితమ్య • తరనేత్రీలసితంబు;
లజ్జలవవశోద్వీ • లాసయుతము ।

గీ॥ సంచలచ్ఛార్ద్రకుంతల • ప్లాంచితంబు । నతివిస్మృత్వరసుమశర •
ద్యుతియుతంబు । నగువిలాసవతీముఖంబుఁగుతలేశుఁ । డక్షులం
గోలిమిగులఁగ్న • తార్థదయ్యే॥ ౨౪౨

సీ॥ సందప్తనద్రీ • చ్చందబింబనుఫలంబు; బాధతపీన ప • యోధ
రంబు । వివృతసజ్జఘనంబు • వేల్లితమణితంబు; బ్రాస్తామితో
త్సాహ • భాసితంబు । శ్రవణమంగళరణద్రీత్న మేఖలమునా;
సాదితసుక్రియా • భేదయుతము । నటదఖలాంగంబుఁ • ముటిత
నిశాహంబు; విగతాన్యభావనా • విలసితంబు ।

గీ॥ నై నయానందమాధరా • జానికపుసు । వాక్చయంబునకుసుని •
ర్వాచ్యమగుచు । దినదినంబునువృద్ధితోఁ • డేజరిల్లి । మదికిమా
త్రంబు తెలియనై • యొడవెఁజూడ॥ ౨౪౩

శా॥ జ్ఞాతానంగకలానుతత్త్వం మనో • జ్ఞప్తోల్లసచ్ఛేష్టితో ।
పేతుండున్విషయాళినంతటనువ్యా • వృత్తంబునొనిందియి ।
వ్రాణింబొప్పగఁదాసదానుస్మృతస • ద్రామోత్తముండై కుచ
ఖ్యాతశ్రీగురుఁగొల్చినద్రీతవిధా • త్రానందముంబొందెదా
ఆ॥ వె॥ పుడమితేడు పూర్వ • మునఁబోలె దానందె । భోగినులను
గూడి • భోగములను । గమరమించె గంతు • కలలవాత్సా
యన । విధులఁగలిసి శాస్త్ర • విధమునెఱిగె॥ ౨౪౪

సీ॥ ధర్మాదివర్గ త్రి • తయపునద్రీతియు; విద్యాసముపదేశ • వి
ధమునాగి । రికసువృత్తమును నా • యకసహాయముఁజేయు;
దూతికకొనరింప • నొతెఱఁగును । సమయభావప్రమా • ణము
లను రత్యవ; స్థాపనములుఁ బ్రితి • జాతులుఁ బరి । రంభణ న

ద్వీచా • రములుఁ జొంబణభేద; ములు నఖదశసజా • తులును
దశస| విచ్ఛేద్యవిధులును • వివిధదేశ్యోపచా; రములును సం
వేశ • నములగతులు| వివిధచిత్రరతాళి • విధమును బ్రహ్మ
రణ; పునియోగములరీతు • లును దదుక్త | సీతాకరముల
దైన • చెలువును బురుషాయి; తంపుతెఱంగును • నింవగు
పురు| జోససంసర్గంబు • నొ పరిష్టకమును; బ్రణయజకల
హంబు • మునుగలటి|

గీ|| యమలవాత్సావ్యయనోదిత • మైన సూత్ర| జాతమును దాని
దైన భా • వ్యముఁ బటుభుతిఁ| గనుఁగొని వినూత్ననద్యావః
గర్భమగుని | బంధమునుజేసె నృపతిన్ • పథ్యధరుఁడు|| ౨౪౬

చం|| యమికులసార్వభౌముఁడిట్లు • లాయవనీశుని మేనఁజొచ్చి వి|
దుగ్రమతనుతొ తదంగనల • తో విహరించుచునుండ నంతఁద|
త్సమయముదాఁటుటంగని వి • చారముతోయమివాళిపుల్లదం|
గమునటఁబోచుచిద్విధము • గాఁబ్రలపింపఁదొడంగిరందఱున్||

—శంకరశిష్యులు చింతించి నురుని నెదకుటకై నెడలుటఁబోయె—

చం|| మనగురువర్ణులొక్కనెల • మాత్రమె తామనభింబోనర్పియే|
గనదియుఁగూడఁబోయె మఱి • ఘనసములుంజనె నైదో?
యాతొ? యిం|

కనుదమమేనఁజొచ్చినను • నాథులఁ గామనలంబోనర్పఁద|
నృనముననేటికై వను స • మంజనమాదయపుట్టదయ్యెగా||

చం|| ఇకమనకేమిసేయనగు? • నెచ్చటికిన్వదకంగఁబోవనా? |
నకలుఘడిచ్చటంగలఁడ • టంచుఁదగనృనలంగుఱించి భ|
వ్యకరుణతోడుతంబలుకు • వారెవరాజలరాశిభూమినో|
పికఁగనినంబరాంగగున • భీతుగురుం దెలియంగనొసఱుల్||

తోటక| తిరమా శృవనొప్పెను • దేశికుఁడి|
త్తఱవిడితగవ్వవి • ధంబునకు|

నృతిచేర్పకయున్నెడ • మాకువికు

ధరతత్పదభాక్కుల • కండయెటుల్

౨౫౦

సీ॥ సకలేంద్రియంబుల • జాడ్యంబునిశ్శేష; ముగఁబాపినవనవ •
ముగఁజెలఁగెను॥ నాహ్లాదమునుమాటి • కమరుచునదియును;
సంతతాశ్లేష్టర • జస్క-ములగు॥ సంయమిశ్వరపాద • జలజాత
ములనాశ్రయి; యించుట శ్రేయంబు • నిచ్చునదియు॥ విఘ్నం
బులేకవివృద్ధిసందినయట్టి; దోసంబునకునును • ద్వాసనయును॥

గీ॥ హద్దుసుంతయులేక యే • పొద్దుననఁగు॥ నదియునొదివ్యతా
సన • ననవరతము॥ సంచితమనంబుచేఁ గాఁగి • లించికొనుచు॥
విపులమగు భక్తితోడ భా • వింతునేను॥ ౨౫౧

సీ॥ ఫలితంబులగు సత్త్వ • పాదపంబులయట్లు; పరిణతయోగసం •
పదలరీతిఁ జెన్నార్యుడైదిక • శ్రీలభాసలఁబోలె; మెయినొప్పు
తత్త్వని • ర్ణయములగతి॥ నిగమనసంగతు • నిజలాభవైభవం;
బుననుధన్యత్వంబుఁ • గనినవోయన॥ సువశాంతినాఁబడు •
నువిదలోమతఁగూడి; గార్హస్థ్యభావంబుఁ • గాంచినవన॥

గీ॥ నలరియతదన్యతను నఖి • లాత్మకముల॥ గుచునువెలసెమళం
కర • గురువరేణ్యు॥ ధామములనెల్లమణికుని • ధాత్రిలోన॥
నెపుడుదయనొప్పుచు ననుగి • హించునొక్కొ?॥ ౨౫౨

కం॥ అజ్ఞావినయముఁబాపుచు॥ విజ్ఞభవాగ్న్యతకమంబు • వేచేయుచు
యో॥ గజ్జవరుండై తగునా॥ తృజ్ఞాను శంకరుఁడనాకు • మహి
నొసఁగుగతి॥ ౨౫౩

ఉ॥ మోహతమోహతింగనని • పూజ్యునినెట్టివీఁజేరిసంయము॥
ల్బాహటమైనమాయనెడఁ • బాసెదరో యుమృతప్రపంచబీజే॥
నోహరముఁ శ్చితాభికయి • నుత్పతనండును నమ్మహాత్ముకా
తూహలవద్దగధ్వఃబడు • తోడనశోకతయోధినిదనా॥ ౨౫౪

మ॥ మునునాకుండు ననాద్యవిద్యయనలా • మోపై నపెంజీకటిం॥
దననద్గోతరిచేతఁబాపిగలిత • ద్వైతంబునానద్యయం॥

బునుదీపింపఁగఁజేయుచుంబరమత • పూహంధకారాధ్వపాం |
భనికాయంబుననుండు దుమ్మ భకుదంభంబూఁపుటెన్నోప్పెదో ||

౪౫ ముక్తిన్దాసినిగానొనర్పఁ దగు నొ • పుంఁగాంచియున్నట్టి ర |
మోక్షక్తిస్త్వీయపదాంబుజశ్చితహృదంహోనాశముంజేయుచా
నక్తిస్త్వీవాగిరాకయున్న బరిహా • సంబుజ్జనుల్నేయ స |
ద్భక్తింబొల్చెను నాకుదుఃఖముశమిం • పంబోదుసద్దేశికా ||

గీ॥ ఇట్లుబురుభేదముందన • హితులుచెంద | నవగతయతీశమహి
ముండు • నై యుబద్ధ | పాదుండర్థంబుతోనొప్పు • పలుకులఁ
దగ | భేదమునుబొవుచునుబలికెనపుడిట్లు || ౨౫౭

ఉ॥ స్నేహితులార! భేదముచు • జెందికుడిమనమెల్లఁగూడియు |
తాహమునూని గూఢముగ • ధాత్రినిలావివరంబులన్తరి |
ద్వాహపథంబునందునశి • వంకరు శంకరు దేవముఖ్యస |
ద్దేహనిగూహితుండయిన • దేవునియట్టులరోయఁగావలె ||

భుజంగప్రమాతము॥ అనిర్విణ్ణచిత్తుండు • నై తాఁబ్రియత్నం |
బుచుంజేయేధుష్పాప్ర • ముంబొందునర్థం |
బునున్మున్నుదివ్యోత్త • ముల్విఘ్నముంబొం |
దినంగాంచరేవేగ • దివ్యామృతంబు || ౨౫౮

క॥ మఱియొకమెయిఁజొచ్చుటమన | గురువర్యుఁడువెదకఁబడుట •
కుంఁగాఁడయిన | స్ఫురుచులరాహూదరశశ | ధరుండట్లులఁదెలియఁ
బడెను • దనగుణములఁదా || ౨౫౯

గీ॥ హుతవహద్యుతియైన స • ద్యుతివరుండు | కామశాస్త్రంబునెఱుఁ
గన • కామిష్టాయుఁ | దనతనువునుండి వెడలికా • మినులల్లె |
లకుఁదగినతేనిఘనజె • లంగఁబోలు || ౨౬౦

చం॥ అవిరతత్వప్తిమద్భుధవ • రాగ్రాణియకామనదేశికోత్తముం |
శువలలుచోటమద్భులుక • శున్నుఖయింతురు, రోగము |
ఖ్యవిపదనీకముంగనమి • గాలమవృష్టిదుఁడిందుఁజ్ఱెట,ద |
స్యవిరతిపీడఁబాయుటను • నుర్వినిస్వస్వసుధర్మనిష్ఠులై || ౨౬౧

గీ॥ కాన నాలస్యమునువీడి • కడుకయమున | నికవధిభవాభీషేతోఁ
హా • గురువరపద సరసిజంబును వెదకంగఁ • జనఁగవలయుఁ|
గాని మనకిటఁ గాలంబుఁ • గడపఁజనదు॥ ౨౬౩

కం॥ అనుచుంబల్కిన యబ్జప దునివచనము నెల్లరునువి • ధూతా
తిశయా త్మనిలిపి యటఁగొందఱగురు | తనువును మనుపంగ
నునిచి • తరలిరివేగన్॥ ౨౬౪

సీ॥ ఒకకొండనుండి వే • తొకకొండచొప్పునఁ; గలనగంబులనెల్లఁ •
గలియఁజూచి యొకకాననూని యిం • కొకకానరీతిగాఁ; గొ
ల్లతా కానల • నెల్లవెదకి | యొకగొబనుండి వే • తొకగొబ
మాదిగా; గహ్వరంబులనెల్లఁ • గాంచికాంచి యొకదేశము
విడి మ • తొక్కదేశంబుగా; వివిధదేశంబుల • వెదకివెదకి|

గీ॥ వేలుపులయిండ్లనిరసింపఁ • జాలునట్టి | కలిమినలరారు గృహ
ములఁ నలరుచుండు | నమరక వసుంధరేశు దే • శములకంతఁ|
జేరిరా శంకరయమిందుఁ • శిష్యవరులు॥ ౨౬౫

చం॥ అట మృతఁగాంచియు న్మరలఁనాయువునందుటతేడతండువి
స్ఫుటనుగుణంబులం బృథువి • భవప్రీతినట్లే దిలీపునాటిఁగాం
చుటవిని దేశకుండెయనుచుండలపోసి వినేయలెల్లను|
త్కట విరహోద్భవా ర్థవిడఁ • దారురుధైర్యముగాంచిర త్తతీన్॥

మ॥ తరుణీసక్తుఁగ గానలోలునిఁగన • ధ్యాత్రీశునాలించి య
వ్వరిలోనింకనెసంగు సంగతులనా • మూలాగ్రమున్నున్నెఱిం
గిరికాన న్నెసవారలెల్లరును సం • గీతజవేషంబుల|
స్మరసంపాగతిఁదాల్చి యప్పురములో • నంజొచ్చిరంచద్గతి॥

గీ॥ అంత తేనికీనాత్మ వి • ద్యాతిశయము | రీతిఁ దత్సంగ్రహార్థ
ధృ • తాతిశయము| గాన నెఱిఁగింపఁజేసి యా • తేనిదైన
యానతింగని తుట్టిని • లోనికరిగి॥ ౨౬౬

సీ॥ కరకంకణధ్వను • ల్వజలఁ గెలంకుల; రమణీమణు ల్చామ •
శములవీచి వీనులకింపుగా • గానంబు సంగీత; విదలైన కామి
ను • లెదుటఁబాడ బంగరుంగఱ్ఱన • సంగుసితచ్ఛత్ర; మున

మణిమకుటమొ • పృను వహింప! నిందునిఁ దారక • బృండ్
ముట్టులఁదన్ను; సుదతినికాయమ్మ • చుట్టికొలువ!

గీ॥ మేనిఁగని మహికికిగిన • సూనశరుఁడ । నంగ సాంతఃపురుం
డైన • నాకవిభుని । మాదిరిగ నర్హకేళి వి • నోదములఁగొ!
లుపుననలరువృపువ్పార • లు కనుఁగొనిరి॥ ౨౬౯

— శంకరశిష్యులు పాబుపైదర్శించి రాజహాపథరగురుని మేల్కొలుపుట. —

గీ॥ కాంచితద్యోగములకు న • క్కజమునంది । తేనికనుసన్న నువ
విష్టు • లై నితాంత । సుస్వరంబుగ మూర్ఖనా • సుపదవిదులు!
సభవిమోహంబుగనఁ బాడి • రభయతనిటు॥ ౨౭౦

లయగ్రాహి॥ భృంగవర! నీదయిన • సంగతినివీడి గిరి; శృంగము
నరమృథవ • దంగముసెలంగ । స్థంగమునుగాంచె శిశు •
భృంగతతి దానిమను; పంగఁ గలుపాంతరము • లంగనుటచేసి!
పుంగటకటా! యిటుల • నంగ సమయంబు నెఱుఁ ; గంగను
బ్రపంచముదో • లింగలుగుదానిం । బాంగుచుచువీడి నిజ • ముం
గనఁగలేకటఁజై; లంగుచునువంచనము • నుంగనితివేలా?॥ ౨౭౦

గీ॥ శమదమాదిక పూర్వగు • ణములవీడి । గర్వముంగనియిప్పుడ •
పూర్వమనము! ననుసరించుచు నావస్తు • వనుచుఁదలఁప! నేల?
రోలంబ! మామాట • నిఁకదలఁపుము ॥ ౨౭౨

గీ॥ నేతినేత్యాది వేదవా • గ్రీతినిపుణ! ముగను మూర్తంబులన
మూర్త • ములనుద్రోసి! త్రోయఁగారానిదేని బు • ధులును
స్వాత్మ! తనుదలంతురొ; యట్టి సు • తత్త్వమీవె॥ ౨౭౩

ఉ॥ మిన్నది మున్నుగాఁగల య • మేయజగంబును నృప్తీజేసి వి!
దృన్నిచయంబు గూఢముగ • దాననుజేరి సుయుక్తిసంచయం!
బన్న ఘనావఘాతనిచ • యంబునఁ గోశతుషాళియందునం!

దిన్నఁగదేని బియ్యమటు • తీయుదురట్టి సుతత్త్వమీవభీ॥ ౨౭౪
దం॥ అతివిషమంబులైన విష • యంబులనిచ్చఁజరించు నింద్రియా!
శ్వతతిని దోషదర్శనక • శానిహతిన్మరలించి యంతఃసం ।

చిరనిజచిత్రశ్శతతి • చే నట ధీరులుగట్టియుంతురా।

తతధృతితోడ నట్టి పరతత్త్వమవీవసుమీ! ద్విరేఫమా!॥ ౨౭౫

గీ॥ జాగ్రదాదులునౌ నవః స్థలనునేది। తాననుస్మృతమగుచును
సూనములను। దారమట్టులుపాధిని • దాకకలరు। నట్టిపరతత్త్వ
మీవైతి • వళివతంస॥ ౨౭౬

గీ॥ హాటకంబునకును నుకి • రీటముఖ్య। వస్తుతాదాత్మ్యమట్టుల •
వరుసశ్రుతులు । పురుష ఏవేదమిత్యాదు • లరయ నిఖల।
కారణతఃజెప్పు దేనికా • సారమీవె॥ ౨౭౭

ఉ॥ ఈమెయినొప్పు నేనెదివ • సేశ్వరమండలవాసి నాగ్రహ।
గ్రామణి మండలంబున వి • రాజిలుచుందునటంచు వేదవి।
ద్దామణు లాత్మశిష్యులకుఁ • గావ్యతి హారముతోడ దేనినిం ।
దామువచింతురట్టిపర • తత్త్వమవీవసుమీ;ద్విరేఫమా!॥ ౨౭౮

కం॥ వేదానువచనసద్దా। నాదికముల శ్రద్ధజేసి • యమలాంతరుతా।
భూదేవరులకెఱుంగఁగ। నై దీపించెనుతత్త్వ • మళివర! నీవే॥
సీ॥ శమదమోపరమ ము • ఖ్యములై న సాధనం; బులచే నిజాత్మ
నె • విలసదాత్మి। యందు విద్వద్వర్య • సందోహ మెద్దాని;
వెదకి నుశ్రద్ధఁద • ద్విధమెఱింగి। యాత్మోరుతర నచ్చి • దా
నందరూపమై; సంస్కృతిఁదిరిగియు • జన్మమృత్యు। లక్షణక్షేత్రం
బు • లనెపుడు చెందక; నిత్యసౌఖ్యంబుల • నెగడుచుండు।

గీ॥ నట్టి పరతత్త్వమీవౌదు • వళివతంస! । తలఁచికొనుము మన
మ్ములో • పలనిజమ్ముఁ। దెల్లముగ మానుపలుకులఁ • దెలిసి
కొనుము। మోహము వహింపఁబోకుమీ • వైహికమున॥

శా॥ నై పుణ్యంబలరార నిప్పగిది వీ • ణాతంతునాదంబుచే।
నాప్యధీశునిమ్రొల వారు నిజకం • తాలాపముంజేర్చియా।
తాత్మసార్థమెసంగఁ బాడవినిచే • యందగ్గికార్యంబు నా ।
భూపాలుండునెఱింగి వారలఁ దగం • బూజించిపంపెన్వడి॥

ఉ॥ సాధువరేణ్యుడై వటలు • సంయమి వారలచేతనిట్టులు।

నాథుని మేననుండి నుమ • నన్నులు మెచ్చఁగనిర్గమించి యా!
భూధరగవ్యంబునకుఁ • బోయె స్వదేహములోనఁ జేరఁగఁ

శంకరుఁడురాజదేహమువిడిచి భటులు దహింపజేయుచున్న తనదేహమునఁజేరి
తా పో చ శాం తి నూ నుట .

అ॥ నె॥ పూర్వదృష్టమైన • భూధరగుహఁజేరి నృపతివర్య భృత్య •
నిహితవహ్ని । చేదహింపఁబడెను • స్వీయమా మెయిఁగని!
వేగదానఁజొచ్చె • యోగవిదుఁడు॥ ౨౩

కం॥ అంతట నవ్వైశావసర! శాంతికి నయ్యాత్మవేది • చంద్రుఁడు
నృహరి! గాంతపదనుతుల నిటుల! శాంతశరణ్యుని నుతించె •
సలితభక్తి॥ ౨౪

—శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్తుతి పద్యరత్నములు. —

శా॥ శ్రీమద్వాసిధివాస! చక్రధర! శా • రీ! భోగిరాజ్ఞోగ సం!
స్థామేయాభమణి ప్రభాసితశుభాం • గా! యోగిపూగేశ! ని!
త్యామోదా! శ్రీతభక్తసంతత శర •ణ్యా! దుర్భవాంభోధిహా!
తా! మానాధ! నృసింహ! నాకిమ మచం•తా! నీకరాలంబమున్॥

మ॥ అజరుద్రేంద్ర మరున్నభోమణి సుధాం • శ్వగ్నాదికానేకది!
వ్యజనానీక శిరస్సరన్నకుట దీ • వ్యత్యోటిసంఘటితాం!
ఘ్రిజలేజామలకాంతికాంత! వరలక్ష్మీ సత్కుచాంభోజ హం!
స! జగద్భద్ర! నృసింహ! నానొసఁగుమీ•శా! నీకరాలంబమున్॥

మ॥ సగధారీ! భవకాననంబుచమమ • న్మౌర్ధ్వంబున స్సంచరిం!
పఁగ మారోగ్రీమృగంబుబాధనొనరిం • పంబూనెఁదానందుచే!
తఁగమంగవ్యమునంది పర్విడఁగమా • త్సర్యాభిధగ్రీష్మమె!
చ్చుగఁబీడించెడుఁగాన నిమ్మనృహరీ!•స్తుత్యా!కరాలంబమున్॥

మ॥ ఆవనింజూడనగాధమూలమునున • త్యంతంబు ఘోరంబునా!
భవకూపంబునఁజేరి దుఃఖశతన • ర్పవ్యాకులాత్ముండనా!
చువడిందీనతనాశ్రయించితి బుధ • స్తోమార్చితా! నిన్నుఁగా!
సనెనఁ శ్రీనరసింహ! నాకిమమసం • తా! నీకరాలంబమున్॥

శా॥ మానాథా! ఘనపావబీజమున జ • స్మంబందికర్మాఘశా!

ఖానీకంబుననొప్పి యిందియనికా • యంబన్నపర్ణావళిం,

జానై మన్మథదుఃఖసూసఫలమా • సంసారవృక్షంబుపై ।

నేనిష్ఠైక్కి పడంగనుంటిస్యహారీ! • యిమ్మాకరాలంబమున్ ॥

మ॥ అజ! సంసారవహాహిం క్రిభయదా • త్వంతోగ్రిదంష్ట్రాంతర

స్థగన్నా శకకాలకూటవిషద • గ్ధంబయ్యె నారూపమో

భుజగాదీశవిరోధివాహన! సుధాం • భోరాశివాసాస్వభా

క్తజనార్తిఘ్న! నృసింహ! నాకిమమనంతా! నీకరాలంబమున్ ॥

మ॥ శ్రీతనంరక్షణ! యీభవంబనెమ కా • ర్పిచ్చిప్తురన్ముట్టి వి

శ్రుతమాభీతినిగొల్పు హేతులదనూ • రుట్సుంతతింగాల్చిబా

ధితకాయుంబొసరించెగావున యమి • ధ్యేయాభిదా! నిన్నుజే

రితి లక్ష్మీనరసింహ! నాకిమముతం • డీ! నీకరాలంబమున్ ॥

శా॥ నారావాస! భవంబునాబరంగురా • నాయంబునంజేరిదు

రావీరాక్షాఢములన్న గాలములఁగూ • ర్పంబడ్డయర్థంబులం

జేరనండితతాలుమస్తకమునై • చింతించుమీరంబనో

శ్రీరామేశ! నృసింహ! నాకిమముపే • ర్మింద్వత్కరాలంబమున్

మ॥ భయముంగొల్పును నీభవంబునుదే • భంబోసమస్తానం

చయనీహరపతంగ! నాచయిసవ • ర్నంబున్నమర్మంబుగా

యముందావిడివేగదొండమునఁబిం • డంబొనటుల్నేయన

వ్యయ! నింజేరితిఁగాననిమ్ము నరసిం • హా! నీకరాలంబమున్ ॥

శా॥ భూనాథా! యొకచోటచంధతనుని • ర్మోదుండనై యున్ననా

జ్ఞానాభిఖ్యధనంబునిందియముల • న్నత్వాఢ్యులచోరుల

త్యానందంబునదొంగిలించిననుమో • హంధోరుకూపాంతర

స్థానంజేసిరికాననిమ్మునృమృగేం • దా! నీకరాలంబమున్ ॥

మ॥ ఘనసంసారపయోధిలోనఁగడును • గ్గింబుంగరాళంబునా

ఘనవక్త్రంబునువిస్తరించినను నీకామాఖ్యనక్రిమంబుమై

తిని దామింగిరమేశ! రాగరసనో • ర్మిబాధితుంజేసెఁగా

వున లక్ష్మీనరసింహ! యిమ్మునుగుణ • వ్యాహా! కరాలంబమున్

శా॥ శ్రీకాంతాధవ! పద్మనాభ! హరి! నీ • రేజాతనేత్రా! సురా
 నీకేనా! మధుసూదనా! మురిపూ! • నిత్యప్రమోదాంతరా!
 వైకుంఠేశ్వర! వాసుదేవ! కరుణా • వాణీ! జగన్నాయకా!
 నాకారిఘ్న! నృసింహ నాకిమమనం • తా! నీకరాలంబముఖ,
 ఘ॥ అనుచున్న క్షిని శంకరుండునుతిజే • యంగాదయాంభోధియై
 వనృసింహప్రభుసత్కృపేక్షణముచే • నాకిప్రకాండాస్యమం
 తనశాంతిఁగనెంత సంయమియునా • ధాత్రీధరోద్గహ్వరం
 బునరాహ్వస్యబిలంబునుండితుహినాం • శుండట్లు తావెల్వడన్

—శంకరుడగ్నినుండివెడలి మండనునిటికరిగి కారడనోడించుట.♦—

చ॥ చిరతరహా వియోగమునఁ • జేసి వివృద్ధి నెసంగుపేర్పించే ।
 వజ్రలెను శిష్యులెల్లరును • వహ్నిముఖంబుననుండి వచ్చుశం
 కరయమిఁజుట్టిరపు సన • కప్రదునార్యు సనందనాదుల
 ట్లురహి నెసంగు నయ్యమియుఁ • లోఁగ నెమండనగేహగేహఁదాన్
 నీ॥ చిరవియోగమునజే • సి వివృద్ధమైన సా; హర్షంబుతోనొప్పు
 నట్టిశిష్యులందఱుఁజుట్ట స • నందనాదులచేత; సంవృతుండ
 నట్టి • సనకయోగి । యట్టులనలరు సం • యమిచంద్రుడగు
 శంక; రుండు మండనమిశ్ర • పండితావ! సధమునకునువేగఁ •
 జననెంచి యాకాశ; పథమును గైకొని • బయలువెడలి

గీ॥ మునుకనినయా ద్విజావాస • మునకునేగి । గళితకర్మాభిమాని
 యు • ఘనతరవిష! యవిషవినివృత్తర్థుండు • నై న మండ! నా
 ర్యుధర్మసతీసాహ • చర్యుఁగనియె॥

౨౯౯

ఉ॥ మండనమిశ్రుఁడు న్నగగన • మార్గమున స్మహికేగుడెంచు నా
 దండివరేణ్యునింగని ప్ర • ధానసదంగముఁ బ్రశ్రియంబున
 న్నించుగనొంచి యంజలిని • నిత్యసుభక్తిని బ్రట్టి పూజల
 న్మొనుగఁజేసియుండెనని • మేషనిజాక్షలఁ ద్రావువాఁడోవాన్

ఛ॥ సత్యవచస్కుండంచురు య • శంబును గాంచిన మండనార్యుఁడా
 యత్యధినాథుపాదముల • యందుఁబడె న్నృహము స్ఫరీరమా

మత్స్యమరేశదేశిక! శ • మప్రముఖార్హగుణాకరా! మధీ!
 స్తుత్య! మదీయమంతయును • జూడఁగనీ దెయటంచుదా మెగిన్!
 గీ॥ మొదటఁ దనవిభుచేబూజఁ • బొంది యాస! నమున విబుధు
 నితోనొప్పు • యమివరేణ్యుఁ! జేరి వినయాననతమూర్తి • యై
 రుచిరవ! చనవిశారద, శారద • యనియెనిట్లు॥ 302

గీ॥ ఎల్లవిద్యలకునునీవె • వల్లభుడవు! సకలదేహులకార్య? శా •
 సకుండవీవె! బ్రహ్మకథిపతియగు పర • బ్రహ్మమీవె! శివము
 భక్తులకిను సదా • శివుడవీవె॥ 303

కం॥ మనసిజవైరీ! సభలో! ననుగెలువకయేతగమన • సకలనె
 టుంగ! స్థనయత్నంబొనరించుట! మనుజకథానుసరణమె ను •
 మా మహిలోనక॥ 304

ఉ॥ ఈపు మమున్వేవాదమున • నిత్యశిగెల్పుటచేత సిగ్గుమ!
 మ్మీనసుధాతలంబున య • తీశ్వర! యేగతినావహించు ఛా!
 యావిభుచేతనై న మహి • తాభిభవంబెపుడెనినాన? తా!
 రావిభు ముఖ్యదివ్య • నికరంబునకు నివృథలాపకీ ర్తికై?॥ 305

కం॥ మునునాకుఁగలుగుభామం! బునకుంజన నానతీయు • ము బుధ
 వరేణ్య! యనిపల్కు నుభయభావతిఁ! గని శంకయమియు
 నిట్లు • గానపుడనియెక॥ 306

అవతారముచాలించియేగు శారదను శృంగగిర్యాదులంబు శంకరుఁడునెలకొల్పుట.

చం॥ ఎఱుఁగుదునేనునిన్ను జనఁనీ! విధికింబ్రియపత్నిఁగా మహే!
 శ్వరుని సగర్భ్యుఁగాఁగనువ • చః ప్రచయంబునకాద్యయాసధీ!
 శ్వరినిఁగఁ జిత్స్వరూపఁగనె • సంగియు విశ్వముఁబోవనిందిరా
 దిధుచిరమూర్తులంగని ను • తింగచమాతనుగాఁగభారతీ॥ 307

గీ॥ కానమాచేతనలకొల్పఁ • గాఁబడియెను! శృంగగిరిమున్నుగాఁగల,
 త్నేత్రములను! శారదాభిధవై కోరు • కోరికలనొ! సంగుచు వ
 సింపుము బుద్ధుల! • సన్నుతిఁగని॥ 308

మ॥ అనుచుం బ్రోర్థనచేయు శంకరునితో • సారీతి నొకగాకయం॥
చునుదాఁబల్కి యమిందుగ్రీవజ్ఞానిపరం • జ్యోతిస్స్వ
రూపంబునె॥

తనధామంబునకేగెభారతి; తదం • తథానమున్నభ్యుతె ।
ల్లను నాకస్మికజాతముంగనుచుఁ జా • లంజెందిరాశ్చర్యమున్॥
నీ॥ యతివరేణ్యునిచేత • జతుఁడైన తనపతి; దగుయతిత్వముచేత •
నైనయట్టి; నైధవ్యశోకంబు • చేధాకుశిందాక; నిసతిదానంత
ర్ధి • నింగనుఁగొని ఘనమోదముఁగనె ము • డనమిశ్రుఁడును
నాధు; పగుదానినింగని • యమివరుఁడు! సంతుష్టఁడయ్యెనా •
సభలోనిబుధులుచు; బలుతెఱంగుల నాపె • బ్రస్తుతించి
గీ॥ రంత మండనమిశ్రుఁడు • నపుడువిధివి హితముగాఁగఁ బ్రజా
పతీ • యేష్టజేసి ధనమునంతయునిడి • యాత్మదహనునిల్చి
యాయమింగొల్చెనస్తమి • తాశుఁడగుచు॥ 3౧౦

—మండనునియతిజేసి శంకరుఁడు సర్వసంశయములు వాపుట.—

గీ॥ అంత శంకరగురుఁడు న • న్యాసగృహ్య! విధిని మండనబుధు
నకు • విహితకృత్య! ములనొనర్చి భనధ్వంస • మునకుసూచ
కమగు „తత్త్వమసీ” త్యుక్తిఁ • గఱపెఁజెవిని॥ 3౧౧

గీ॥ బుధుఁడుసవిధిగ సన్యాస • పూర్వముగను భిక్షుగొనెనంతగురు
వరుఁ • డాక్షితిసురు! నకునిగమమాధినిష్ఠమై • నపరమాత్మ!
తత్త్వవాక్యమునకిటు ల • ర్థంబుఁదెలిపె॥ 3౧౨

ఉ॥ జాతినిరూపముంగని యె • సంగుటచే నగుమేనుభాండపు!
నీతిసనాత్మయైమఱి శ • రీరమునాడనుమాటలోన నో!
భూతలదేవ! భేదమను • భూతమెయూటనభేదరూపవి!

భ్యాతివిపర్యయోద్ధమగుఁ • గాపునసీవదికాదునమ్ముమీ॥ 3౧౩

మ॥ అగుధాత్రాదులయట్లు సాధనములై • యక్షంబులొసన్నతీ!
తగురీతింగన నిందియంబులకు నా • త్మత్వంబులేదార్య! నా!
దగునేత్రంబనుచో విభేదమదితా • నౌటన్నుఘస్త్వాదికం॥
బుగుభావాధిని లేమిఁజేసిఘటసా • మ్యంబేయగుంజూడఁగన్॥

చం॥ అనవరతంబు నింద్రియములన్నియు నాత్మతనందు నంచుఁజే

ప్పినయెడ నొక్కయక్షమును పేతవివాశమునైన నన్నిహా॥

నినిగను నాత్మతామతి జ॥ నింపద, దింకననేకనాయకం॥

బునగుటచే వివాశమును ధ॥ బొందు శరీరముశిష్యసత్తమా॥

గీ॥ లక్షములలోన నొక్కఁడ౯ నాత్మయనినఁ గన్నువోయినచో

స్మృతి ధ॥ కలుగకుండు॥ స్మృత్యను భవంబులొక యాత్మఁ జేరి

యుంటఁ జూచినినిలో నెఱుంగుట చొప్పుడదిల॥ 3౧౬

గీ॥ ఏగె నాయెడ వేఱొక యెడకనునెడ॥ భేద మొదవుటచే

సుషు ధ॥ ప్తి నిలయంబుఁ గనుటఁ జిన్మతులకు విల ధ॥ క్షణము

గాన॥ నక్షమగుఁగాని మనము తా ధ॥ నాత్మగాదు॥ 3౧౭

గీ॥ భేదమొనరుట సంస్థి ధ॥ నూదకునికి॥ నింద్రియాదులకుంబలె ధ॥

నిపుడుబుద్ధి॥ కిని బరాత్మతతోయఁ బ ధ॥ డెను జివర నె॥ కృతి

పదంబుంటచే ననాం ధ॥ కృతికినల్లె॥ 3౧౮

గీ॥ మామకప్రాణములనెఱు ధ॥ మాటలోన॥ భేదమగు పట్టుటను

సుషు ధ॥ ప్తి నిలయంబు॥ నందకున్నను బ్రాణంబు ధ॥ లాత్మ

తనువ॥ హింపఁజాలవు సుమ్ము మ ధ॥ హిసురవర॥ 3౧౯

గీ॥ వినుము దేహాదికము కన్న ధ॥ వేఱయినిర॥ తము నెసంగడి

యాత్మయే ధ॥ త్వంపదంబు॥ తత్పదము సర్వహేతువై ధ॥ తనకు

బ్రహ్మ॥ మగును రెంటికి నైక్యంబె ధ॥ యసిపదంబు॥ 3౨౦

కం॥ అని తత్త్వమసియనంబడు॥ ఘనతరవాక్యంబునందుఁ ధ॥ గతి

యర్థముఁజే॥ ర్మిని శంకరుండు తెల్పఁగ॥ వినిమండనుఁడిట్టు

లనియె ధ॥ వినయమెసంగఁ॥ 3౨౧

ఉ॥ తత్పదవాచ్యుడైన పర ధ॥ తత్త్వ సురూపుఁడు సర్వవేదియా॥

ద్వత్పదవాచ్యుడై యలరు॥ వాడగుమూఢుఁడు వీరి శ్రెట్టులో॥

దిత్సరిపూజ్య॥ యైక్యము పృ॥ పృతమగుఁ ఘనమైనదీ ప్తికు॥

ద్యత్పృథు సంతమంబునకు ధ॥ నక్కట॥ యైక్యముసంభవించునే?

కం॥ అనియడ్చిన మండన మి॥ శ్రునిఁ గనుఁగొని యంత శంక ధ॥

రుండురు కృపఁ బా । ల్పిన మనమలరఁగ ననియెను । ఘనతర
సంశయము వాయఁ డ గానీరీతిన్ ॥ 3.23

సీ॥ వినుమొక్కసాయాహ్నా డ మననొక్క వేషంబు; ననెసంగు
పురుషునిఁ డ గనిమఱుసటి । దినమున నినజను డ ధ్విమందున
నన్య; వేషంబుచే గడు డ భూషితుఁడగు । నాపూగుషునె
చూచినప్పడు గుఱుతెఱిం; గిన వాడతండ్రితఁ డ డనుకొను
గతి । దేశకాలాదులఁ తెఱఁగులు మాఱుట; దొసఁగు వాఱ్యా
ర్థమం డ దెసఁగియున్న ।

గీ॥ ననఘ! లక్ష్మ్యార్థమది బాధఁ డ గనదు, గాన । మునుపెకడు
ధృతి నాఙ్గించు డ కొనుటఁజేసి । కర్మశతులకు వీడంగఁ డ గప్త
మైన । దేహముఖమే నె యనెడుబు డ్ధిని విడుపుము ॥ 3.24

గీ॥ ఘనవివేకాన నెసఁగు బు డ్ధిని సతతము । నాత్మభావనమునె
చేయు డ మయ్యదాన । భూరిదుఃఖదమైన సు డ సారబంధ ।
ములను విడిము క్తభావంబుఁ డ బొందెదీవు ॥ 3.25

గీ॥ ధ్యాంక్షుగోమాయు వహ్నిసా డ ధారణమగు । మేన దుఃఖద
మైన పే డ్ధిని విడుపుము । విడుముటలె జైటఁగలయ్యెట్టి డ
విషయమమత । ననఘ యవిశంకమతిఁ బర డ మాత్మనిడుము 3.26

ఉ॥ తీరమునుండి యింకనొక డ తీరమునంజరియించు మీనమా ।

తీరముకంటె వేఱయిత డ దీయగుణంబుల నందకుండునా ।

తీరున జాగ్రదాదులను డ దేహిచరించుచు వానికంటెదా ।

వేఱగు వానిధర్మముల డ విద్వర ! చెందఁడుసుమ్ము నమ్ముమా ।

మ॥ సుమతీ! త్రాటిని గాంచి భ్రాంతిఁగనుచో డ్దోషితలచ్చిద్రదం ।

డ మహాశీషముఖ్యమేగతిని జా డ డంగల్పితంజానా! భ్రాం

త మనస్కుండగు వానికాగతినె ని డ ద్రా స్వప్నజాగ్రన్ముఖం ।

బమరుం; గావున బ్రహ్మమైతివిఁక నా డ ద్యభ్రాంతినిస్వీడుమా ॥

గీ॥ ప్రాజ్ఞ! పౌత్యకమౌబగు డ పరమపదము । బుధునకగుఁ జేరు

వగ దూర డ ముగ నదియగు । మూఢునకు లోనవెలిఁజిత్తు డ

మునసిననుబ । యటవెదకి కానరేరహా! డయాత్మమహిమ ॥

గీ॥ పలువురొక నీరశాలలోఁ ♦ గలిసియుత్తరక్షణమునందు భిన్న
మా ♦ ర్గముల నేగు విధముగాఁ బెక్కుపేరుల ♦ వేశ్యములను
బెరిగిదేహములు మృతినందు ♦ దురు చివరకు॥ 330

గీ॥ పవలు లేయిని సుఖమును ♦ బడయఁజేయఁ బడునది సుఖంబు
సుంతయు ♦ నిడదుదుఃఖి కరమెయగుఁ గారణములేక ♦ కలు
గదు సుఖి మిలను హేతువునకునొందు ♦ హేతువుండు 331

ఆ॥ నె॥ ఒక్కమాటవినిన ♦ నొడవించుఁ బరిపక్వ మతికివాత్మ
మతిని ♦ శ్రుతివచనము నిరతమందమతికి ♦ గురుపదాంబుజ
సేవ నల్లనల్లననిడు ♦ నల్లదాని॥ 332

క॥ ష్టితిఁబ్రోణ వాభ్యసన సమీ । రితకృత్యముఁ జేయుటను
బరి స్ఫుట వినయా నిర్విత మతిగురుఁగొల్పుట ని । ర్గతమగు
హృన్మలమః; బోధఁ ♦ గనఁదగునంతన్॥ 333

చ॥ పగలును లేయును బరమభక్తిని దేశికునందుఁ జిత్తమా
నఁగవలయున్ బ్రసన్నుఁడును ♦ జ్ఞానవిదుండును నైన దేశికుం
డగ తనయావిభుండెయగు ♦ నాతఁడు తన్నతి భక్తిఁగొల్పుర
మృగుఁబని శిష్యునింగనున ♦ మండద యాకలి తేక్షణంబునన్॥

గీ॥ కల్పలత యట్టులనిశేష్ట ♦ కామితము ఘ లింపఁజేయును గానఁ
బా ♦ లింప వలయుఁ గురునియానతి; దానికి ♦ ధరనసాధ్య ।
మేదియును లేదు సుమ్మ పృ ♦ మోదదమది॥ 334

తే॥ గురువు నెప్పిన చొప్పునఁ గొలుచుతటిని । దేవతా కృపకల్గమి
దిద్దనతఁడె । గురువెదయతప్ప దిద్దనా ♦ దరువెలేదు । కాన
నాతని నలిగింపఁ ♦ గాదెవండు॥ 335

కం. చెడుగుడిగి తగిన నడవడిఁ । బడు జనుఁడు కృతార్థుఁడౌను
మతి బాగోగుల్ । విడవెడఁదగురుఁడెకటపెడి । నడఁగ ననిష్టం
బునిష్ట ♦ మందిక కాఁగన్॥ 336

తే. హితము గూర్చునుపాస్య దైవతమెయైనఁ । గొలువ వలెనదొ
తెల్పుఁగా ♦ గురుఁడెవలయుఁ గానియెడ నెటనిష్టదుఁడౌనతీంద్ర
యునిఁ దెలియ నెట్లుజ్ఞాన ♦ కొనరదెపుడు॥ 337

గీ॥ గురుఁడు హర్షింప హర్షించు ♦ సురగణంబు । నతఁడు కోపించు
నెడరుష ♦ నందునదియు । నెపుడును సదాత్మ భావన ♦ నెడఁ
గనియెడు । నొజ్జయన్నను విశ్వము ♦ యుండకాడె॥ 33౯
చ॥ ఇటుపరమాత్మ తత్త్వమునఁ హీనమనస్కుఁడు శంకరార్జ్యుఁడు
త్కల మగుపేర్నితోఁ దెలుపఁ ♦ గావిని మండన మిశ్చుండంతవి
స్ఫుటదయఁబొత్తుమీదయిన ♦ చూపునునాపయి దేశికాగ్ర్య
కొల్పుటఁగృతి నైతి నంచు యతి ♦ భూపతి పాదయుగంబునం
బడెన్॥ 3౪౦

గీ॥ అతనికి సురేశ్వరాభిఖ్య ♦ నఖిలదిక్కు । తీకృతప్రఖ్యజేసె
య ♦ తిప్పవరుఁడు । జగతిఁ దుచ్చీకృత విధాత్మ ♦ సౌఖ్యమైన
భావ్యకృన్ముఖ్యశిష్యతఁ ♦ బడసెనతఁడు॥ 3౪౧

చ॥ ఇటుల సురేశ్వరాభ్యను మ ♦ హింగని నిర్మముఁడొచునర్పణ
తటమున నొప్పునట్టిమగ ♦ ధ ప్రథితంబగు దేశమందు వి ।
స్ఫుట సకలాగమాంతచయ ♦ మున్నతతంబును జింతసేయుచ॥
తట విధిలోక సౌఖ్యమునె ♦ దంగణుతి పకయుండె నాతఁడున్॥
మండనని సురేశ్వరాచార్యుఁడు మగధమనిని శంకరుఁడు వెడలుట.

సీ॥ ప్రణతబుధ త్రిక ♦ రణముల దండించి; చెలువుగ వర్తింపఁ
జేయువాఁడు । మణిపాళి నెసఁగు భూ ♦ వణమట్లు సుగుణసం;
చయముచే సతతమెఁసంగువాఁడు । కుమతంబులను నర ♦ ణ్య
ములను క్తి కుతార; ఖండితంబులఁజేయు ♦ చుండువాఁడు ।
వరగుణ వచ్చిష్య ♦ పరివృతుండై యిట్లు; జితమండనుండయి ♦
చెలఁగువాఁడు।

తే॥ నగుచు శంకరయమివర్జు ♦ డలరులగుమి । వఱలు మోదుగు
చెట్లపైఁ ♦ దిరుగు నఖిల । మధురగీతంబుతో నొప్పు ♦ మహిత
వనముఁ గనుచు వెడలెను దక్షిణ ♦ కాప్యగుటిచి॥ 3౪3

తే॥ సనకసన్నిభుడైన యా ♦ శంకర యమి । పతి, మహారాష్ట్ర
దేశమం ♦ దతులకోశ । ములఁ బ్రచారముఁ జేయుచు ♦ నళిరి
శమిత । కుమతుండై యంతనరిగె శ్రీ ♦ కుధరమునకు॥ 3౪౪

మ॥ వికసత్కుండవన ప్రసంగలసదు ♦ ర్వీజాత సంగప్రశ ।

స్తకనద్రమ్య సుగంధ గంధవహధూ ♦ తత్మౌజసంఘంబు మ

త్తకరి వ్రాతవధాతి శూరమృగనా ♦ ధస్తామమున్ సర్పరా ।

ట్రుకరాచ్ఛాభరణప్రియంబునగుశ్రీ ♦ గ్రావంబుఁదాఁగన్గొనెన్

తే॥ కలికలుషభంగయు, గిరిస ♦ కాశచలత । రంగయును నధరీకృత

తుంగయునగు । ఘనరసాతలగామిగం ♦ గనువినేయ । వరుల

తోడుతమున్గె శం ♦ కరగురుండు॥ 3౪౬

సీ॥ పృణతజనానీక ♦ పటుతరమోహంధ; కారంబుఁబాపి యె♦

ప్పారునదియు । నాదిత్యవర్తనా♦స్వాదించుచుండెడు; తుంగ

శృంగాళిఁజె ♦ లుగునదియుఁ జూచెడుమనుజుల ♦ పాచితంబుల

నెల్ల; నిర్మూలములఁజేసి ♦ నెగడునదియు । స్ఫుటగతినుత్కట

రటనంబొనర్చుభృంగ; గములఁ బట్టులఁగడుఁ ♦ గ్రాలునదియుఁ

గీ॥ గూలయుగరమ్యయైన పా ♦ తాళగంగ । చే సమాశ్లిష్యమై

ప్రశ ♦ స్తిఁ గనినదియు । నైన యాశీనగంబున ♦ య్యతివ

రేణ్యుఁ । డెక్కి శివలింగముంగని ♦ యెనతిభ క్తి॥ 3౪౭

శంకరాచార్యుఁడు శ్రీశైలమున విడియుట.

మ॥ ఘనకౌదంబునఁగాంచెశంకరుఁడు మో♦ క్షప్రఖ్యసత్సంపదా

ర్జనుఁ బాదాబ్జనతార్జును బృణత సం ♦ సారాఖ్యదుర్బీజభ

ర్జనుఁగా మాది విరోధి వట్కఁఘనతా ♦ సంతర్జనున్మల్లికా ।

ర్జును శ్రీమద్భృమరాంచి కాసచిప్రఁగాఁరుణ్యాబ్ధినార్యాధపు॥

కం॥ తృష్ణారహితయుఁ దట భూ । జోష్ణవినాశకయుఁ గార్ష్య

యోగాంతకయా । కృష్ణాధునిదాతటమున । నిష్ణాతుండయ్యె

నతఁడ ♦ నేకాశీవుఁడై॥ 3౪౮

మ॥ అతిచిత్రాచ్ఛచరితుఁడంచితయశో ♦ వ్యాప్తాఖిలాశాంతుఁడ

శ్రితవిద్య ద్విపులార్థదుండునగు నా ♦ శ్రీశంకరాచార్య స ।

ద్యతివద్యుండటఁ దావసించి యతిర ♦ మ్యాంచత్పదానీకభా

సిత కోశాళిన సద్గ్రహంతమునకై ♦ చెప్పె స్ఫుధీరాజిన్॥

శం॥ గురుపరుఁడా సదాశీవుల ♦ కుంబర శాస్త్రయశ స్తిరస్కృతి

- దిరముగఁ జేయునానిగమ ధివ్యశిఖావర భాష్యజాతము ।
 న్వరదయఁదెల్పుఁబాశుపత ధివ్యవజ్రైపులు గెల్వరాసురే ।
 శ్వరముఖులైన యాశ్రవులు ధివారిజయించిరి వాదమందున్ ॥
- ఉ॥ అందులఁగొంద తాత్ప్రయమగు ధివట్టిమతంబుఁబరిత్యజించియా
 నంధము తోడుతన్గ తన ధివతనమత్సర మానదోషులై ।
 చెందిరి శంకరార్యునకు ధివ్యతఁగొందఱు కోపవశ్యతన్ ।
 బొందితదంతకాములయిపుచ్చిరికాలముఁగల్గఱాత్ములై ॥ 392
- నీ॥ కలుషాత్ములైన నీ ధిచులు పల్కుపల్కుల, నిగమాంతములె
 యని ధినిక్కుచుండి । తాముకల్పించిన ధినిమంబులనెవేద;
 ముల నీమములుగాగఁ ధిదలఁచుచుండి । శ్రుతిశిఖా పృతిపాద్యుఁ
 నతిశుద్ధుఁ బరమాత్ముఁనామ్నాయమార్గంబు ధివకటతటచు
 గాదహించుచును సా ధిదృష్టిహృమై యొప్పు; శంకరునందు
 నీ ధిరై విశిష్ట ॥
- గీ॥ బుద్ధిఁజేపెడు ఖలులెల్ల ధిమున్నుకృష్టు । నందుశత్రుత్వమతి
 నూని ధివట్టిపొండ । కాభిధుఁడుఁ బోలెనీధాత్రి ధియందుఁ
 జరమ । గతిన్ బొందకయేల ను ధిస్థితులగుదురు ? ॥ 393
- మ॥ యతిలోకేశ్వర సూక్తి సక్తుల లర ధివ్యాధింగనన్ గాణభు
 జ్జిత మెచ్చెటనొడఁగెగా పిలము శిర్గంబు నిర్జడైవమ
 ర్హతముంగర్హపదంబు నందెగనె చా ధిర్గంబెన్నఁగాదుర్గతిన్ ।
 క్షితిలో వైష్ణవమున్ సమర్థులయి పోషిం తెవ్వరంచద్దయన్ ॥
- ఒకకాపాలికుఁడు శంకరుని శిరమును దనకీయ నొప్పించికొనుట—
- మ॥ ధృతిఁగాపాలికుఁడొక్కనాఁడుకననేతెంచెన్ స్వకియోరుదో
 వతతిండాచియు సాధువేషమున భా ధిస్వదీతి మందోదరి
 పతియట్లాప్పుగఁ దాల్చివేగముగనా ధిపాతాళగంగాతట ।
 స్థితునిన్ సంయమి సార్వభౌమనమలున్ శ్రీశంకరాచార్యునిన్
- నీ॥ వశ్యుండియాశ్వుతా ధివరసంయములచేత; ననిశంబును విమృ
 గ్యుఁ ధివనవాని గామోరు రోషాది ధికామితీనంతరి;
 క్షతమునవశ్యుఁ ధివనవాని సిద్ధాంతనూత్రిత సిద్ధం

బును బ్రశస్య; మునునైన సద్భాష్య ♦ మును సుధీని ధాను
ణాశిష్యుల ♦ కానందమలచార; నుపదేశ మొనరించి ♦ యోగ
మూని॥

గీ॥ యమలపాతాళగంగా త ♦ టముననేక! తమున సాసీనుడగు
వాని ♦ గుమతవిపిని నికరశాత కుతారవా ♦ జ్ఞేచయ్యనియతి
పతిని శంకరుగనియెగా ♦ పాలికుండు॥ 391

గీ॥ కనిముదంబంది చిరకాల ♦ మున కభీష్ట! మమరునటులోన
నిర్ధార ♦ ణమునుజేసి శిష్ట నిజలాభమునను సం ♦ తుష్టనియతి
పతి గుఱిచి కృత్యశేషంబు ♦ బలికెనిట్లు॥ 392

చ॥ యమివర! సర్వవి త్వముదయాభుతయన్ ఘనమా సుశీలభా!
వము మొదలైన యట్టియన ♦ వద్యములై తగుమిగుణంబుల
న్విమలమతు ల్వచింపవిని ♦ వేడుకఁగూడిన మానసంబుతో!
మిముఁగననేగు దెంచితిన్ మేయమతీ! విదితప్రవృత్తిన్॥ 393

ఉ॥ ఈమహిలోన నీవొకఁడ ♦ వేసుమి మోహముఁద్రుంచివైతివా!
క్రొమ్ము ధిక్కరించి కడు ♦ దూరముగాఁగశరీరమానము!
స్థిమహితా! యొనర్చి యతి ♦ నిర్మలమైన సదద్వయంబు నం!
దే మహిత పృమాణముల ♦ నెల్లను గూర్చినవాడవెన్నేఁగన్॥

చ॥ ఒరులకు మేలుచేయుకొఱ ♦ కూనితివీమెయి నెల్లవేల్పులుం
దిరముగ నీయశంబునె ను ♦ తింతురు సంతతముందివంబునన్!
గరుణఁగటాక్ష వీక్షణము ♦ నందొలఁగించెడు సజ్జనార్తుల!

స్థర నెవరిడు నీకు సత ♦ తప్రియభాషణ! దీనపోషణ॥ 390
క॥ సుగుణాల యుండవగుటను! జగదేశేద్యుడవు సర్వ ♦ సంపే
దివిగా! నగతిత మానుడవు విజయి! వగుటంగళ పాస్తీతారి ♦
వాల్మజీవరా! ॥ 391

గీ॥ అఖల సుధగుణ నిలయులు ♦ నెవరావ రజ్జులగుమిమ్ముబోటి
వా ♦ రలను జేరి! పొందఁగారాని కామిత ♦ ములనయినను!
బొందెకొరక కారాన్యధ ♦ లెదొందజనరు॥ 392

అ॥ 393 అనఁగా సర్వవిదుడ ♦ వైన నీవొనరించి! నఘనకార్యమును

గ॥ ని ఘనకరుణఁ దగు కపాలింద్రపు ॥ నిఁ గఁజేయయత్నించు |
నను గృతార్థుఁజేసి ॥ కొనఁదలంతు॥ 3౬3

సీ॥ ఈమేనితోరాప్య ॥ భూమిధరముఁజేరి యీశుతోవిహరింప ॥
నెదనుగోరి శతవత్సరములు దు ॥ మృత తీవ్రతపముల; శివుఁ
గూర్చి నేఁజేయ ॥ శివుడువిపుల ॥ మగుతుష్టిఁ గని యిట్లు ॥
లనియె నాతోడుత; నామెప్పునకు సార్వ ॥ భాముశిరము! నేని
సర్వజ్ఞని॥ దైవమూర్ధముఁగాని; హుతవహునందువేల్చితివయేని॥

గీ॥ సేమరు నీకోరుకొని నపు ॥ మర్థమనుచు; నభవుఁ డంతర్హితుం
డయ్యె ॥ సంతనుండి తాదృశశిరంబులంగొను ॥ తలఁపుగలిగి
తిరుగుచుంటిని నాకవి ॥ దొరకవయ్యె॥ 3౬౪

గీ॥ లోకహితమునఁ దిరుగుదయాకరునినుఁ ॥ గంటి నఖలజ్ఞ
దైవయో ॥ గముననిప్పు ॥ డింకనాయనుబంధ మ ॥ య్యెడు
నిజముగ! దర్శనాంతంబుగాదె బం ॥ ధము జనులకు॥ 3౬5

గీ॥ సార్వభాముని శిరమైన ॥ సర్వవి ద్య! తివరుశిరమైననాదు సి ॥
ద్ధికి సుహేతు! వందు మొదటిది నామది ॥ కందరాదు! నీవె
యింకఁ బ్రమాణంబు ॥ కోవిదవర!॥ ౪౬౬

చం॥ సిద్ధమగుకీర్తి నీకెసఁగు ॥ శీర్షమొసంగినచో ధర్మిత్రిను
ద్ధురమగు సిద్ధిలాభమునఁ ॥ దుష్టియునాకగుమేనికున్నన!
శ్వరత గుఱించి లోఁగడు వి ॥ చారమునుంబొనరించి యంతవి
ద్వరనుత! యిచ్చవచ్చిన వి ॥ ధంబునఁజేయుము చెప్పనేటికిన్॥

గీ॥ స్వేష్ట దాయకమామెయి ॥ నెవరువీడ! రనుచునేనెడ్లశీర్షంబు ॥
నడుగనొల్ల! నీరన విరాగయుతుల శ ॥ రీరమాను! లితరులకు
మేలుఁజేయనూ ॥ నితిరిమేని॥ 3౬౭

గీ॥ ఆత్మఁ జిత్తంబు స్వార్థంబు ॥ నందుఁగూర్చి! కొనినవాకాటని
తరాత్రి ॥ గనరు జనులు! వైరిఁబరిమార్పనిండుండు! వజ్రము
కొఱ! కై దధీచిది వెన్నమ్ము ॥ గైకొనఁదొకొ?॥ 3౬౮

చం॥ ధరను దధీచిమఖ్యులగు ॥ ధన్యులు నిత్యముగానిమేనినిన్!
బరులనిమి తమైవిడిచి ॥ భవ్యము సర్వగతంబు సంతత!

స్థిరమును నాయశ స్తనువుఁ ♦ జెంది జగంబులకెల్లనోయలే!
 శ్వర! పరితృప్తిఁగూర్చిర ని ♦ శంబునమూల్యలసద్గుణంబులన్ ||
 కం॥ పరులకు ముదమొనరుపఁ గొం । దటు శాంతులు కరుణ
 వఱలఁ♦దాల్తురుమేని స్థరనాబోటులునుందురు । కరుణా విరహి
 తులు స్వార్థ ♦ కాంతులునగుచున్ || 32౧

గీ॥ ఈషణంబులఁ బాసి మ ♦ హింజరించు । చుండు మీకుండ
 దొండు ప్ర ♦ యోజనముప । రోప కృతితక్క నా
 బోటు । లుర్విఁగామ ♦ పరత యుక్తమయుక్తంబు ♦ నెఱుంగ
 రకట॥ 32౨

మ॥ తనదాజీవమునర్థికిచ్చెమును ను ♦ దృఢృక్తిజ్ఞమూలవా!
 హనుఁడప్లేయొసఁగెన్ద్రోచియనుము ♦ న్యగ్రుండువెన్నెమ్మునిం!
 దునకు స్వీరలపాయశూన్యయశముం♦దూర్ణంబుగానావిధూ!
 దునశిన్యాస్తముఁ గాంచిరంచు విబుధే♦ద్యుల్ మూరలాలింపరే?॥
 గీ॥ మేనుతాల్చిన బుధులకు ♦ నేనడిగిన! దతినినింద్యమున ప్రదే♦
 యంబునగును! నైవజ్ఞాత పరమార్థు ♦ లగు విరాగ । యుతు
 లకు నొసంగరాని దీ ♦ క్షితినిగలదె? ॥ 32౪

చం॥ సకల సుధీవరేణ్యులును ♦ సంయమివర్య! వచించి రెల్లసా!
 ధకులకు సిద్ధిఁగూర్పవను ♦ ధాస్థలి నస్థలి తోర్ధవీర్యమ!
 ప్రకమె పశ శస్త్రమంచును వి ♦ చార మొనర్చిన మీరెకాకనా!
 కొకరును గానుపింపరు మ ♦ హోదధివేష్టిత భూతలంబునన్ ॥

ఉ॥ భూరికృపార్ద్ర! దృష్టిననుఁ ♦ బ్రోవుము కీర్ణ మొసంగుమీనమ!
 స్కారని దేయటంచుఁబద ♦ కంజములంబడినట్టివాని వి!
 స్తారదయంగనుంగొని య ♦ తండ్రుఁడు శంకరమస్కరిండుఁడి!
 తిరుగఁ బల్కెవానిదగు♦దీనతఁజేతములాఁగఁగాఁబడె॥ 32౬

ఉ॥ సోయగమైన నీనుడిక ♦ సూయనుబొందను లేకమైననో!
 ధీయులే! తుష్టితోధుతమ ♦ వీయశిరంబు నొసంగుదున్మహా!
 పాఠ్యభివృద్ధిమీమనుజ ♦ పాశికరీరమటంచెఱుంగు వి!
 శ్యామకృష్ణధర్మధీనముగ ♦ శంగమునుంగడు తుష్టిఁజేయఁదే?॥

గీ॥ మహితయత్నంబునను రక్ష్యః మాఁడయ్యుఁ హనిఁగాలసమా
కృష్టః మైకనుమెయిఁ గాననీమేనను బరార్థః మైన యెడల
నదియెనరునకుఁ బరమార్థః మగు నిజముగ॥ 32౮

గీ॥ కాననోసిద్ధి విదుఁడ! యేఁ కాంతమునస
మాధినుండెదరమ్ము నీఁ మతముఁజేయు
దును బ్రకాశంబుగను శిరంఁ బునిడనుత్ప
హింపనటుగాన విజనతఁ నేకొనుమిఁక॥ 32౯

చ॥ అనఘమదేక సంశ్చయతే యాటమదాశ్రపు లెల్లనిప్పుడెం
చిన కృతి సుంతయేనిఁ దమఁ చేతములందు నఱింగి లేనివా
నినిబానఁడుతుల్యునుఁ నిక్కువమితనదైనమేనిఁజా
యను నిజదేశికోత్తమునిఁ దాతగుహానికి నోర్తులేలన్॥

గీ॥ అనుచునిటువారు సంకేతమును బానచ్చి రంతఁగాపాలికుండు
హృదయః ప్రాప్తుఁడగుచు నరిగె శంకరుఁడును దనఁ దైనధామ
మునకుఁజనిచెప్పుడయ్యెలోఁ దనరుదాని॥ 3౩౦

కీ॥ వైదికులగు శిష్యులున్నా నాదికములకొఱకు దూరఁ మరు
గిఁగఁ గరుణామేదురుఁడగురుఁ డంబుజ పాదునిభీతిని వివిక్త
పదముననుండన్॥ 3౩౧

సమాధినున్న యాచార్యశిరము ఖండింపఁ గాపాలికుఁడు కలపడుట.

ఉ॥ కేలఁ ద్రిశూలమున్ గొనుచుఁ గీకటుఁడైభసిత త్రిపుండ్రము
స్థానమునందు దిద్దివృక్షఁ పాలమయంబగు మాలఁదాల్చికం
కాలచయంబుచే దనదుఁ కాయము నెల్లనలంకరించి కా
పాలికుఁడంతవచ్చె యతిఁ వర్జ్యుని చెంతకుముందుచూచుచున్

మ॥ కరము నైభరవమూర్తియై పరఁగునాఁ కపాలికుఁగాంచిశం
కరుఁడంతదనదైనమేనిని విడం గాలోనఁగాంక్షించితా
గరుణానీకమును న్నమాహితమనః కంజండునైసంహరిం

చిరహింసాత్మకబరాత్మయందుననుగూర్చిందాఁబరార్థార్థియై
నీ॥ జత్రుదేశమునందుఁ నత్రస్తుఁడైచుబు; కంబును నిన్పిము;ఁ
ఖంబునెత్తి జానుదేశములనుఁ ల్లానంబులగు హస్తముల

- నుంచి సగముకన్ములను దెలిచి నాసికాగ్ర నిరీక్షణమొనర్చు
వానిని; సిద్ధాసనమునశే ధి త విబోధః మాతృక్షై యుండి
చి న్మాత్రంబున హృషీక; వర్గంబునుంచి వి శ్వంపు సర్గః
గీ॥ మునుసమాధిని మఱచి య ధి మూల్యసౌఖ్య మునదివంబును
నిరసించు ధి బుధసమర్చ్యుః యోగివర్చ్యుని సనకాది యోగిస
ముని శంకర యమింద్రునిం గనఁ బంకిలుండు॥ 3౮౫
గీ॥ స్వమతి పూర్వాజ్ఞితోరుదో ధి సముపేతుఁడైన యానీచుఁ
డును శంఖః సవలద్రోసి ఖడ్గముంగొని శంకరుఁ ధి గని వధింపఁ
దగ్గఱకు వచ్చునపుడె ప ధి ద్భ పదుండెఱిగె॥ 3౮౬
చం॥ అమలుండు పద్మపాదుండు య ధి తాత్మని శంకరదేశికుం
ద్రిశూ లముఁ బయిశెత్తి చంపఁగఁద ధి లంచెడు పాతకినా
కపాలింగాం చి మిగులదేశిక ప్రియముఁ ధి జేయఁదలంచెడు
వాండు గానఁగో పముఁ గడునందితా నచట ధి భాసిలెఱి
జ్వల దగ్గిలెల్లుండై॥ 3౮౭

పద్మపాదునుండి వృసింహాకృతి వెడలి కాపాలికుండతేర్చుట.

- మ॥ పరమంబు స్మరదార్తి భంజకమునుం ధి బ్రహ్మదశశ్ర్యంబునొ
నరహర్యక్షు నిదైన సన్మహిమ దూ ధిర్ణంజాగతి న్వాఱిరు
ట్చరణుండా వర మంత్రసిద్ధి గనుట ధి న్నదభక్తి నంతస్పాదఁ
బురుహంబందుఁదలంచిమానవహరీం ధి ద్రుండయ్యెదాన త్తటిక
జ॥ తనదుసూచయంబుజల ధి దప్రభయంబునుగ్రమ్ముచుండబూ
తనిచయమెల్లఁ దీవనిన ధి దంబునభీతిగనంగనుద్రీయం
బున సకల ప్రజాప్రతతి ధి మూర్ఖునుగాంచఁగనేమొకోయిదం
చును సురలాకులాత్మలయి ధి చూడఁగ నెంతయుద్గిరిక్ష్యుండై॥
గీ॥ అతివివృద్ధస్వమన్యు వి శ్రుతమనుష్య భావుడును దత్తక్షు
బ్ధ ధి పటునిజస్వ భావుడును నత్యుదగ్రస్వ ధి పంచవక్త్రీ
భావుడును నొచు నుఱిశెఁగా ధి పాలికుపయి॥ 3౮౮
కా॥ అంభోధుల్క-దుక్షోభముంగనఁగకా ధి ద్రాకారమొప్పారఁగా
నంభోపాధ్వముజారనద్రీనిచయం ధి శాకంపముం శెందఁగం॥

- గుంభిన్యగ్రముసంచలింపఁ గ జనా ధ్యుల్బంశముంజెండఁగ
స్సంభీతిన్ నణదాచరాదులటవ ధ్యుల్బంశమున్డఁగన్॥
మ॥ ఊవేగంబునఁజెడిదూకి శతకో ధ్యుల్బంబునా నైజసా
త్కరణాగ్రాధిక్తివ త్రిశూలుఁడగునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
కడుఁడైవానియురంబువచ్చె మునుర ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
స్తవక్షంబును వచ్చినట్లు సురసంతానస్తుతుల్పర్వఁగన్॥ 3౯౨
గీ॥ లబ్ధవదుశంధు నావిష్టుఁ ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
హుఁడై ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
ణాట్టములఁగూలఁజేసెదా ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥ 3౯౩
ఉ॥ పాకటమైన యాధ్యనిని బాహ్యగతుల్విని యండఱన్ గడున్
వ్యాకులచి త్రవృత్తులయి ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
వ్యాకులచిత్తుఁడైన గురుఁ వర్జుని దత్తవిధంబునన్మృతుం
డైకనిపించు భైరవుని ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
గీ॥ లంత నామ ర్త్య సింహుడ ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
తేజంబు ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥
బ్రీతిరవంబెల్ల దిక్కుల ధ్యుల్బంబునా ధ్యుల్బంబున్డఁగన్॥ 3౯౪
ఉ॥ పాటిలు స్వాత్మబోధనుద్యుత్పాధులను న్మధియించి శాత్రవో
చ్చాటనఁజేసి యొప్పెసఁగుశంకరసంయమివర్జుఁడుండదా
ర్భాటచలత్సమాధియయి పద్మదళంబులఁబోలు కన్నులం
గాటపువేడుకండెఱచి కాంచెగరాళములు న్నసింహునిన్॥
సీ॥ చంద్రాంశు సమసటా బాలజటాలు భాస్వన్నయనాంబుజ
వన్నిటాలు నుద్యద్రవి సహస్ర సుద్యుతిభాసు విః ధ్యుల్బం
విసోఘట కృతదట్టహాసు కరజనిర్భిన్న భీ కర భైరవోరస్థః లో
చ్చులద్రుధిసి క్రిచ్చరీరు గళవైజ యంత్రుని కాస్తుభ
సంస్పర్ధి కాపాలికాంత్రమా లాపరివృత్తు
గీ॥ సురదితి తనూజ వితాన కరసుఘోరీతర నిజాకారవివ్యధి
తణగ దండు నిరత దంష్ట్రాకరాళాస్య నిర్వదగ్ని కేల సం
లింగగను యో గీ వరనుతుని॥ 3౯౫

సీ॥ నిజరోమ కూపవినిర్గత విస్ఫులిం; గముల దీపించు లోకముల
వాని జృంభిత జంభారి ♦ శంభుదంభ స్తంభ; నారంభరద పేషుఁ
డైన వాని । లయమునకిద్ది కా ♦ లముగాదు కోపంబు; నుపసం
హరింపుమీ ♦ వో మహాత్మా । యనుచు ససాధ్యును ♦ లున్న
గృతాంజలులును; సతను కంపులునైన ♦ శతధృతిముఖ॥

గీ॥ లైన దివిజలచే నర్థ్య ♦ మానుడైన । ఘనుని విద్యుచ్ఛలోగ్గి
జ ♦ హ్వ; నరసింహుఁ గాంచి మోదాశుగ్లచినద్ద ♦ కంఠుఁ
డగుచు । యతివరుఁడు చెంతగత భయుండు న్నీతించె॥ 36౮

శంకరాచార్య కృతస్మసింహస్తవము

ఉ॥ ఓన్మహారీ ! యనర్థదము ♦ నుగ్గమునొరుష సంచారింపుమీ ।
పూనికతోడఁ దావక రిపుండు హతుండయి ధాత్రినున్నవాఁ
డీ నిఖల ప్రపంచమున ♦ హీనభవద్రోషనయ్యె భీతమై

కానసనాతనంబునధిశంబునునాదయఁగొల్పునాపయి ॥ 36౯

చ॥ నరహరి నీదుమేనిసుమ ♦ నన్మృతు సత్త్వగుణాధ్యమంచుఁజె
ప్పిరి కద కోపమించుకయుఁ ♦ బృథ్విని నీకుచితంబుగాదుగా ।
న రుచిరకాంతి బొందుము ఘనంబగు శర్మములోకమందఁగా ।
హరివగునీవునాహరునిదాగుణమున్వహించి తెట్లుగనేరం

గీ॥ సకలభయముల యందు ని ♦ న్నకలుషమతిఁ । దలంచు పురు
షుండు భయములఁ ♦ దొలఁగి సుఖయ! గునననేమందు ? మీ
దు దర్శనమగు నెడఁగానదుర్లభమే మిముఁగనుటదేవగంగ
కం॥ మనమున మీపదకంజం । బును దలచినవాఁడు మృతిని ♦
బొందె విముక్తిన్ । గనుననిన మీకరాభిమాని మృతుఁడగు
నితఁడు భవముఁ ♦ దిరిగియుఁ గనునే॥ ౪౦౨

ఆ॥వి॥ అత్యుదార గుణుడ ♦ వై సీత వ్యసనాద్ధి! తుని హిరణ్య
కశిపు తనయుఁబోచి । తివి, సమ సగతనుఁ దితిజాండుపలుకఁగ ।
స్ఫుట ముదానిజేయ ♦ ముందెసఁగితి॥ ౪౦౩

సీ॥ అజరజోవృతుఁడవ ♦ సృజింతువేని శంబుసకలమోన్మదపం
హంబునెనఁ ॥ ౪౦౪ ॥

ప్రొచెదు సత్వంబుఁ బూనిదాని । సంహారమునరుద్రీ । సం
జ్ఞండవై తమో; గుణమున నఖలంబు । నణచెదీవు । జగదను
గ్రహణార్థ । మగు జన్మగుణములుగాని; నీకవియుని ।
కృముగలేవు ।

గీ॥ దేవనీడిప పదంబు వా । గృహములకు । నతిశయించి చెలంగు
దా । ననవరతముఁ । బ్రొచెదువులెల్లనో యోగి । పూజితపద ।
చకితములయి ని నుంచెల్వె । జగములోన॥ రంర

కా॥ నీచేతన్విగతాసుండయ్యెగద యీ । నీచుండు తాఁగాననో
వాచాగోచర! సంహరింపుము రుష । న్వర్ణ్యాభయంబుంగృహ ।
శ్రీచెన్నారంగనిమ్ము విశ్వమునకు । స్పృందారకులీర్వరెనీ ।
దాచెల్వంగని భీతులై శమముఁదా । రఙ్గించుచున్నారెట॥

ఉ॥ హీనజనాళికి నృపద । హీనదయంగనఁ గా నశక్యమాఁ ।
గాననకోటి శంపలను । గాదనిపొల్చెడు నీదుమూర్తిన్ ।
మానవ పంచవక్త్ర! పర । మ ప్రథితా! యుపసంహరింపుము ।
న్యూన! యతీతసీమయయి యొప్పతిలోకిని బ్రోవుమి త్తటి॥

కా॥ కల్పాంత ప్రవిప్రంభితాంబుధర సం । ఘాతస్థదంభోభిజా ।
నల్పరావగ గర్వనాశక మహా । ర్యక్తీడ దుష్టోనిపా ।
నల్పఘోణపుటోరు రంధ్రయుగని । ర్యద్ధోరఘూర్జారవా ।
నల్పంబౌభవదట్ట హాసము నృహ । ర్యతౌమముం బ్రోచుత॥

సీ॥ ప్రళయ కాలమునందు । గళితకారుణ్యఁడై; జృంభించి నటి
యించు । శంభునిదగు । ఫాలాక్షమఁదలి । పావకణ్వాలల; నా
లీళమైనట్టి । యఖలలోక! ములఁ బుట్టినట్టి య । ద్భుతమా
భయారావ;మును ధిక్కరించుచోఁపుగనినదియు! బ్రహ్మాండ
భాండోదరకుహరమధ్యమం;దలియనేకాంత్యదుఃస్థమగునునికీ

గీ॥ కన్నిరూపమాచు । ననవరతంబొప్పు ।

నట్టి శ్రీనృసింహు । నట్టహాస ।

మిదివిశుత్వమగుదు । నేనొనర్చినయట్టి ।

దురితములను జొలంగఁ । బ్రోచుఁగా॥

సీ॥ నడుమ బంధింపగాఁ డ బడినవాసుకియను; గుణవేష్టనంబునఁ
గొమరుమిగిలి । కరమొప్పు మందర డ గిరిదైన మధనంబు; చే
ఱ్ఱోభితంబైన డ క్షీరజలధి । భూరిలహరిమిధ డ స్ఫూర్జిత స్ఫూల
నా; చారంబుఁ బలెఁగడు డ ఘోరమగుఁచుఁ । గల్పాంత మం
దునఁ డ గడు విజృంభించెడు; నుగునిడమరుకో డ దగ్గరవము ।

గీ॥ తోడ జద్ధాభ్యసూయమై డ తోచినిఖల ।

జనులపీనులకెల్లఁ గ డ వృతరమైన ।

యట్టి శ్రీనిరసింహ మ డ హోటహాస ।

మస్మదఖిలాఘములఁ ద్రుంచి డ యలఁగఁగాత॥ ౪౦౯

— సృసింహుఁడు కాంతింపఁ జద్వపడుఁదాచార్యునకు మొక్కుట. —

మ॥ అనుచున్సంకరయోగిసం శ్రవముఁ జేయంగాన్మసింహుండుదు ।

ప్రిని దానందికృపాకటాక్షముల నా డ శ్రీశంకరుజూచు చి

ట్లనె, ముప్పొద్దునునీకథంజదువుచో డ నాలించుచో భక్తిదాఁ

గనిపాపచ్యుతుఁడై చిరాయువయిమోక్షంబందుమర్త్యుండిలన్ ।

మ॥ కరుణాసింధుఁడు శ్రీనిరసింహుండిటు వత్కాణించిశాంతంబున ।

త్రణిఁదానందఁగనాసనందనుఁడు నంతస్త్రియభావంబుగాం

చిరహించెంగడు శాంతుఁడైపిదప దాక్షిణ్యాభియైపొల్చుకం

కరయోగీంద్రున కాత్మదేశికునకుం డ గావించె దాసన్నతి॥

గీ॥ దానిఁగని శిష్యవరులద్భు డ తంబునంది ।

యాదరంబొప్పనిట్లు పృ డ ప్లాదపశ్యు ।

నిమ్మహాత్ముఁ బ్రసన్నుఁగా డ నెట్లానర్చి ।

కొనితనియడుగనిటు సనం డ దనుఁడువల్కె॥ ౪౧౦

— సతీరులతోఁ జద్వపడుఁడు తనకుఁగల సృసింహదేవానుబంధముఁజెల్పుట. —

చ॥ తోలినరసింహదేవునకుఁ డ దుష్టిననారతమిచ్చునా యహాః ।

బలగిరి శృంగమందునఁబ డ విత్తరరంబగు నొక్కకానన ।

స్థలమున శక్తవర్మల కెసంతరవశ్యుని నీపరాత్పరుం

దలఁచుచుఁ బుచ్చితి స్వహూది డ నంబుల టుల్కటయైన

భక్తితోన్ ।

చ॥ వియత్తుడనాచు నుండఁగవఁ జేచరబాటుఁడొకండువచ్చియే॥
 లయమివఁదేన్యాదేనినొ తఁ లంచుచునొంటరిపొచునిచ్చట॥
 న్మయమును వీడియుండెదపుఁ బాగుగఁదెల్పుమటన్నవానిదా॥
 నయమునుగాంచి విస్మితముఁ నస్కుండనైయుటులంటివానితోన్
 కం॥ కంతమువలకు నరత్వముఁ గంతిరవరూపమవలఁ గల మృగ
 మును నుత్కంఠమున నివ్వసమునన॥ కుంతిరగతివెదకెద ధార॥
 కొనదదినాకున్॥ రంగి

మ॥ అనినేబల్కుచునుండ నవ్వనచరుం ఁ డాకానవాంతింబునం॥
 దునఁదాఁజొచ్చి నృకేసరిన్ వృథలలాఁ స్తామంబునంగట్టిమె॥
 టనగణ్యంబగుపుణ్యసంఘయముచేఁ నామోలకంబెచ్చియుం
 చిన నేనానరసింహదేవుఁడదుఁ దుష్టిన్మక్తి సేవించితిన్॥ రంగి

గీ॥ దేవదేవ మహద్బలఁ భావములకుఁ నైనఁడోఁపనినీజ్ఞుఁ కానన
 చరు॥ నకుఁవశుఁడవైతి వనుచు విఁ నయమెసఁగఁగఁ నేనడుగ
 నిట్లుచెప్పెనాఁ నృహరినాకు॥ రంగి

మ॥ ధరనేకాగ్రమనస్కృతవ్యటలి యుఁ ద్యద్భక్తితో నీవసే॥
 చరబాటుబలెఁ బూర్వైక జలసంఁ జాత పృథూతాదిని॥
 ర్జులైవ్వారును బూర్వమేన్నఁడునువఁ తాన నన్నుధ్యానింపరై॥
 రరహింగాన సౌపాలభింపకుమునిఁ ర్విజ్ఞాత్తుఁడొ వీనినిన్॥

క॥ అనియిట్లు తెల్పి భూరిదాయనునావై బలపెన్మహారాయంతర్ధనం॥
 బునుగ నెననిజలజపదుండెనవినిమోదరసమగ్నుఁలైరందఱుటన్॥

అ క్తా పాఠ ము .

కం॥ యక్షేశమిత్ర! దీతిజజ॥ నక్షయకర! భక్తరక్షఁ గృపియ! ఘన
 మే॥ రుక్మిణి భరకార్ముక! నిట! లాక్ష! మహాయోగిమానఁ సా
 హస! శివా! రంగి

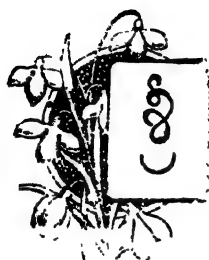
సగ్విణి॥ భూరికారుణ్య విఁ స్ఫూర్తితాపాంగ! సు॥ స్మేరరమ్యాస్య
 రాఁ జీవ! జీవస్వయా॥ పాతమకాంబతా! భక్తరక్షాకర్త
 మృతాసరసానందతా! సర్వలోకాధికా! రంగి

శా॥ సర్వాన్నామయశిఖావి మృగ్యపదకం ♦ జా! కంఠసంజాతము
 ర్గచ్ఛాధిక్యతిరస్కి) యాకరణ ద ♦ టా! దక్షిణామూర్తిరూ!
 పోర్ణిదేశికవర్ణ! వర్యమునిరా ♦ శ్వాధాశ్రవోదంచనం!
 తశ్వేవ్యావసథా! సదాశివ! శివే ♦ దా! మోహినీపూర్ణతా!॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ.... .. వేంకట
 సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంజైన
 శ్రీశంకర విజయమందు సప్తమాశ్వాసము

శ్రీ శంకర విజయము.

అష్టకూశ్వసము.

ఫలదశార్చ్య! నిగమ శి!
ఖాశణిత విమృగ్యపాద కంజ! సమర్పా!
సాఫల్యద! గజదితిజా!
శి! ఫణిభూషణ! మహేశ! శ్రీసకలేశా॥

ఆ॥ వె! అవధరింపుమంత ♦ నయ్యతి సావ్యభౌ! ముండు సకలతీర్థ!
ములవినేయ! సంచయంబు వెంట ♦ జనుడేరఁ జరియించె!
గరమువేడ్కమదిని ♦ గడలుకొనఁగ॥ ౨

శంకరాచార్యుఁడు గోకర్ణేశుని దర్శించుట.

గీ॥ ఘోరకలినుండి కాపాడు ♦ కొనఁగఁబడిన! ధర్మమార్గంబుచేఁ
గఁజుఁ ♦ దనరునదియు! సంతికచలత్పయోధిర! యముకలదియు!
నైన గోకర్ణమున కంత ♦ యతిపతిచనె! 3

చం॥ అనిశము విశ్వనాట్యమున ♦ కద్భుతసూత్రధరుండు నంబుజా!
సన జలజాక్షముఖ్యసుర ♦ సంచయవంద్యుఁడు నర్థవామభా!
గనియత కామినీకుండును ♦ గామముభార్యవలేపభంజకుం!
డునగుమహేశునింగని యి ♦ టుల్వినుతించెగృతప్రణామఁడై॥

గీ॥ వారిదముతోడ నొకటన ♦ దైవితవాద! పుం జెలువుఁగాంచి
వేళొక్కటంజపల ల! తా సుసాధిత జలదైక్య! తాసమర్థ!
నాగురుతనొప్పశివుమేని ♦ నేగఁగింతు! ౪

చం॥ సుమహిత వామదేహమను ♦ క్షీణిణినిచినయంశుభాసనం!

- త్యోగంచత్కరుణారసాకరుడు నై యుక్తే సరిత్కుండునై
యాపివ్యద్భవకేసునింబరము స యోరాధ్యుఁ బ్రాచీనుఁబ్రా
హ్మదోల్లాసకు సంస్తుతించెదము పం చాన్యున్దనదృష్టాన్.
గీ! ధాత్రిబల్యాహరణరతిఁ దానవామి సతఁగొనివహించెనవడ
జఁ నంబును, దప! ములను గాంతారహితుఁడయి పొసరి
చెనెవఁ! దాశ్రమలకాద్యుఁడతఁడో ము ననిశముమము!
మ! అధికోద్యత్తర వారియైన యెవఁడు ధ్యత్సంగరంబందుఁదాఁ
ప్రతితాత్ప్రజ్ఞవరేణ్య నర్థునునిఁ దూర్ణంబౌగతింగల్పనో?
విభువిభావీతుఁడున్నరేఘ్యుఁడునుసేవిద్రూపుఁడనాదయా
నిధిచేనిపునసాధభావమును గం టిన్ముక్త బంధుండనై!
మ! కనసాశీకభవంబునై వెలయుడ యంతైన ధామంబుచే!
తనువేగస్థశవక్తుఁ గాముకువిరో ధగ్రోస్తునిశ్చంహరిం
చిన జేవుండు ధరాత్మజాకుచములం జెన్నార నుష్ణంపుసా
క్షినితాంతాత్మ సుఖానుభూతినిడుతం జెల్వాదయన్మాకలన్
ఉ! హలహలంబుఁగైకొనియు నగ్రగళంబున నొప్పువాఁడెను!
త్రాల సుకేతుఁడుంబరమ ధర్మమయండును రోహిణీశుచే!
నోలివిచుంబ్యమానమయి యొప్పెడుమాలి నెసంగు నాదయా
శీలుఁడు మమ్మునోముతన శేషసుధీనుతుఁడెల్లకాలము!
ఉ! ఆకలితాహితాపుఁడయి యంకమునందు వినాయకుండుదాఁ
ద్రాక్షబంధంగిఁగూర్చంగ శి రస్థులమందుఁ గలాపభూషయె
న్నైకదువేడ్కఁగూర్చంగఁబ్రహ్మమునొందుచు నెఱుఁబూతనా
మాకలనైహికప్రియము మాయుతభూమముమమ్మునోముతన్
గీ! విదితసర్వజ్ఞ భావంబు మదనజయియుఁ! దణచుగఁ గ్రతుద్వీ
వత్కృతాదరముఁబేర్చి కేకసీమంబుఁ బరమ బోధకభామ
మునగు భూమంబుఁగనఁ జిత్త మునఁదలంతు! ౨౦
గీ! నకల జనముల చిత్త విషయముదాఁటి వెలుఁగునదియుఁ ద
మంబును దొలంగఁజేయు నెదియునద్యానశ్శేత హృదయం
బునునగు భూమమున కేనమశ్శేత ముంబొనరు! ౨

గీ॥ హరిహరుల నిట్లుయమివర్జ్యః ♦ డరఃటిపండ్లః రుచి నతిశయించి
వలలెడు ♦ వచనములనుఁ బూజితులఁజేసి చ నెనంత ♦ ముదిత
చిత్తః యైన మూకాంబిక వసించు ♦ నచటికపుడు॥ ౨౨

శంకరుడు క్రిత మృతబాలుఁడు సజీవుఁడగుట.

చం॥ అచ్చట నొక్క బాలుని గతాసుఁడదేక తనూజులాటచే
నుచ్చతరంపుభేదమున ♦ నూరుల యందిడి యేడ్చువారి ను
ద్యచ్చరితాఘ్యలైన ద్విజ ♦ దంపతులంగని శంకరాఘ్యుఁడు
బోచ్చెను లేనియట్టిదయఁ బూనుటఁదానును బొందెభేదమున్॥

గీ॥ యమివరుండిట్లు భేదంబు ♦ నందునంతఁ “బ్రావణాలని నరుని
కాంరుణ్యమెన్నఁ ఘోరతరమైన భేదంబు ♦ కొలకయగు”నా
టంచు నతనూక్తియొకఁడు వినించెనపుడు॥ ౨౩

కం॥ అతనూక్తి దాని విని విజ్ఞతఁబాలెడు శంకరుఁడు త్రిజగద
వనచరాద్భుతశక్తి నసఁగునీకే శ్రీ తినిజముగనట్టికరుణ ♦ చెలఁగు
ననియన్॥ ౨౪

గీ॥ అంత బాలుండు నిద్దర ♦ నందిలేచు! వానితెలుఁగున నసువుల
వలలికడు సుఖముగ లేచెను సర్వజగద్ధితకర! మగుయతిచరిత్రఁ
గని జన ♦ మక్కజపడె॥ ౨౫

ఉ॥ సాలతమాలతాలసుర ♦ సాలముఖాఖిలతుంగ భూమిరు
ట్పాళికృతార్హమూలమున ♦ భంగురభద్రచ యాకరంబుఁ బ్ర
త్యేకతభక్త కల్మషము ♦ సాధకసంపదనీకసిద్ధికి
న్యూలమునానుమానిలయ ♦ ముంగనిసంయమిలోనికేదాన్॥

కం॥ అనందాశ్రువులొలుకఁగ! మేనఁబులకలెనఁగ సంయ ♦ మిప్రవ
రుండ! న్యూనమేగు భక్తినమితకృపానిలయనేవినిట్లు ♦ ప్రస్తుతి
చేసెన్॥ ౨౬

అచార్య కృతమూకాంబికాస్తవము.

శ్లో॥ త్రిదశేచ్ఛా! జననీ! త్వదంభ్రజలజా ♦ దీప్తుల్పరాధంబువై
నఁదరిల్లుంగడు వానిలోన మహితాంగందాక్ష! మున్నూటయి

ర్వది దీప్తుల్యచంద్ర వహ్నులను దూర్ణంజాగతింజాచ్చికో!
 ల్పదివారాత్మల సందులోకముల కాలోకంబు నెక్కాలమున్!
 గీ॥ దేవి! యావాహనాసనా ♦ దికములైన యటువదియునాల్గుభేద
 ము ♦ ల రహిమీటు! నట్టి యుపచారములచేత ♦ ననిశమంతర
 ఘన సీసేవఁగావించు ♦ రు మహితులిల॥ 30

శా॥ అంబానీకు ముదంబానర్పఁగ విశు ♦ ధ్ధాజ్ఞాను చక్రింబులం!
 దుంబత్రంబుల వేయిటం జెలఁగున ♦ ర్ణజంబునస్థనన్యవా!
 రంబాయర్వదినాల్గు సేవల నహో ♦ రాత్రిల్లహాభక్తితో!
 డంబూజించును వేటువేటుగ నిరా ♦ టంకంబుగా నెప్పుడున్॥

ఉ॥ పాకృతుఁడంబ! తావక సః పర్యనోనర్చెడుఁదా బహిష్ఠలి!
 స్థికలితుండు మధ్యముఁడు ♦ నింగొలుచున్నహిరంతరంబులం!
 బాకటభంగిను త్రముఁడ ♦ నారతమున్నినుఁ గొల్చులోననీ!
 యేకతయందె సక్తులయి ♦ యేమియుఁజేయరిలన్మహో త్రముల్
 గీ॥ కలవు ముప్పదియెనిమిది ♦ కలలువాని లోనబోధిసీముఖ్యంబు ♦
 లైన యెదునగు నివృత్తి ప్రధానంబు ♦ లంబ! బుధులు!వాని
 వై నొప్పునీపదా ♦ జ్ఞముభజింతు॥ 33

చం॥ జగముల నన్నిటన్లయకృ ♦ శానునిరూపమున స్థహించి భా!
 ల్పుగ నమృతాకృతిం దడిపి ♦ భూధరరాత్తనయా! సృజింతువీ!
 జగములనా నుధాకృతినె ♦ సత్కృపఁ బోచెదవట్టినిన్నుఁచె
 చ్చగునుతిఁజేయువారగుదు ♦ రంబ! సృజించెడునట్టివారలై॥

ఉ॥ హైమవతీ! గురూత్తముని ♦ దానుడిచేమును జ్ఞాతవైనని
 న్నామెయెయైతి నేననుచు ♦ నంచితమైన సమాధియోగవి!
 ద్యామతిఁబ్రత్యభిజ్ఞకు మ ♦ హావిషయంబుగఁజేయు పుత్రభి!
 జ్ఞామతసారవేదులని ♦ శంబు కృతార్థతఁగాంతురిమ్మహిన్॥

గా॥ అంబా! హైమమునుంజతుర్దశమునా ♦ నాధారచక్రింబునం
 దుంబాల్పారెడు వడ్డళంబులనునెం ♦ తోవిదుమాభంబుకా!
 స్త్రీంబూర్ణంబుగవంది యొప్పెనఁగుస్వా ♦ ధిస్తానమందెహికా!
 ఘంబుం జాండఁగఁగోతువాతుకొలుపుం ♦ గావించు సీకుండగన్

గీ॥ వశదళంబులనొప్పియో ♦ తల్లి! ధూమ్ర! వర్ణమా హణిపూరక
వరరథాంగి॥ మున నిను సతంబు భజించు ♦ జనులకెప్పుడు॥
నీపురబహిష్కలంబున ♦ గాపురమగు॥ 32

చం॥ సతతము పింగళాకృతిన ♦ సంగి ద్విపట్నదళాధ్యమాననా॥
హతమను చక్రమందు నిను ♦ నంబ! భజించెడువారికిన్ భవ
ద్వితతపురంబులోపల ని ♦ వేశమెసంగడు; వారలందు సు॥

స్థితులయిభూరిసౌఖ్య విత ♦ తింగనుచుందురు తుష్టి నెప్పుడున్
గీ॥ తొమ్మిదియు నేడు దళముల ♦ తోడధూమ్ర! శోభనలరారు
చుండు వి ♦ శుద్ధచక్ర! ముననిను భజించువారికా ♦ మోదద
మగు॥ నీదుసాన్నిధ్యమో జన ♦ నీ! కననగు॥ 33

గీ॥ ఘనసహస్రదళంబునై ♦ కప్పురంపు ఛాయనలరారునాజ్ఞాను ♦
చక్రమందు॥ భక్తినినుఁగొల్పునట్టి స ♦ ద్భక్తవరుల! కంబ!
త్వదోగతుల్యభో ♦ గంబాదవును ॥ 34

సీ॥ మున్నుగళిచక్ర! మునకు పట్చక్రంబు; నకుఁ జింతితైక్యంబు ♦
నకలుషమతి॥ నెఱుఁగుటయును ననం ♦ తరము శ్రీచక్రంబు;
నకును దన్మంత్రంబు; నకునభేద॥ మును గురైఱుఁగుటయును
నంతఁ జక్రంబు; నకు మంత్రమున కభి ♦ న్నతనెఱుఁగుట॥
యును నంతటఁ ద్వదైక్య ♦ మును దలంచుటయును; నననాల్గు
విధములై ♦ యలరునేక॥

గీ॥ తానుభవములఁ దనరు మో ♦ హంబుఁదుంచి యంబ! ధ్రువ
మండలాఖ్య స ♦ హసనిపత్రి! కమలమున నిన్ను నిల్పిధ్యా ♦
సము నొనర్చు॥ చుండుసాధకవరుఁడు సా ♦ యుజ్యముఁగను॥ 35

శా॥ ఆమూకాంబిక నిట్లు శంకరుఁడు స ♦ ద్వాహరసూనానిచే
నామోదంబునఁ గొల్పిసాధకని కా ♦ యఁబెల్లఁ గీర్తింపఁ భి
క్షామాత్రోదనతృప్తుఁడౌచునుగడు॥ న్నాంతాత్మకైకామము

భ్యామిత్రైఘ్నముద్రుంచికొంతసమయంబుచోచ్చటబుచ్చైశ్ఛైతిన్
సీ॥ నిజకర్మ నిష్ఠులై ♦ నిత్యంబును నిషిద్ధ; మును దూరముగ విసం
ర్జనముఁజేసి॥ యద్రుమత్రతనొప్పు ♦ నవనీసురులఁ గాంచి; కల

దేశముల నెల్లఁ ♦ గలియఁదిరిగి । యను బ్రదేశంబును ♦ శగ
లేమి యపమృత్యు వెటనైతినుండియే ♦ యేగుమరల । శ్రుతి
పాఠకులు నునా ♦ హిత వహ్నులునునైన; ద్విసహస్ర విభు
లు ♦ వెలయుదురెట ।

గీ॥ మధ్యమణిహార ముండియా ♦ మాపతి గగనాధిరూఢుండు
నైరాత్రి ♦ నట్లుదేని నగజతో మధ్య కేశ్వరుం ♦ డలరఁజేయు
బ్రతి గృహహుతాగ్ని వరగంధ ♦ భవ్యమెద్ది ॥ ౪౩

గీ॥ అట్టి శ్రీబలిసంజ్ఞమా ♦ సగ్రహారా మునకుఁ దనశిష్య సంచ
య ♦ ము వెనువెంటఁ । గొలిచిరానేగ శంకర ♦ గురువరుండు
సకల విబుధులు మిగుల సం ♦ స్తవ మొనర్ప ॥ ౪౪

ప్రభాకరుఁడు తనమూగకొడుకు నాచార్యునకుఁ జూపి యంగలార్చుట.

ఉ॥ ప్రాకటసన్మనస్కుఁడుఁబ్ర ♦ భాకరనామకుఁడుం బ్రవృత్తిశా
స్త్రైకరతుండునుంగ్రతుచయపరివిజృంభిత కీర్తియున్బుధా ।
సీకనుతుండు శాస్త్రవిద ♦ సీకపుఁడుంబ్రీధితాను భావుఁడుగ
శ్రీకలితుండునానాకధరిత్యైమరాగ్రణియుండెనచ్చట ॥ ౪౫

ఉ॥ ఆతనికి స్థిరణ్యమును ♦ దగ్రధరిత్రయును న్సుబాంధవు ।
జ్ఞాతులు గోవులున్మౌదలు ♦ గాఁగల సంపదలెన్ని యున్నఁద
చ్చేతమునందు సుంతవిల ♦ సిల్లడు సంతసమెన్నఁడుందనా ;
జాతుఁడుముగ్ధచేష్టుఁడయి ♦ సన్నిధినుండెడుకారణంబునకా ॥ ౪౬

ఉ॥ మారునిమిఱు రూపమున ♦ మందమరీచి సమానతేజము
న్దారుణిఁబోలు తాల్మియును ♦ ధానిధితుల్య ముఖంబుగల్గి యె
ప్పారియుఁ బల్కఁడించుకయు ♦ నాదృతిమై వినఁజేవియున్మన
స్సారసమంధుదేనినొవిచారముబాలుఁడు సేయుమండుఁడై ॥ ౪౭
మ॥ గ్రహమేదేనియుఁబట్టబాలుఁడిటుమూఁకత్వంబునుంగాంచెనో
మహితంబొలొలిసేతచేతఁగనెనో ♦ మహాసూరిమూర్తివం
చహమున్రాత్రియునాప్రభాకరుఁడులో ♦ నాలోచనంజేయుచు
నృహవిశ్వాపటులొలుఁధోత్తములసం ♦ ప్రశ్నింపఁగాఁగోరె
చాడ ॥ ౪౮

చం॥ బహువరకోశ భారులగు ♦ పల్వురు శిష్యులునుంబ్రశిష్యులు।
 నృహితసుభక్తిఁ గొల్పుచు న ♦ మంజనమాగతిఁ జోడరా
 మహా । మహుఁడొక సంయమిశ్వరుడ ♦ మానుషుఁజాపురిఁ
 జేర వచ్చెనఁ చు హితవరుల్వచింప విని ♦ సూనునిదోగొని
 యాద్విజాగ్న్యఁడున్॥

గీ॥ జేనిగురు నిష్ఠదైవంబు ♦ రిక్తహస్తుఁ డగుచుఁగనఁజనరాదంచె
 టుఁగునుగాన । ఫలములఁగొని యాయమి ♦ పృవరుఁజేరి
 వానిముందిడి తత్పదా ♦ బ్రముల తెఱఁగె॥ ౧౦

ఉ॥ భస్మ నిగూఢవహ్నిఁబలె ♦ బైకి జడాకృతినున్న పుత్రునా।
 ర్యస్మరణీయ నాముడగు ♦ నయ్యమివర్యునికాలిదమ్మకి
 శస్మృతితో నమస్కృతిని ♦ ఫల్పఁగఁజేసెద్విజండు;బాలుఁడు ।
 నిస్సృతగాత్రుఁడైపడి పృథివీస్త్రుతహద్యుఁడునయ్యలేవమిన్॥

కం॥ దయశంకరుఁడును ద్విజుని తనయునినవాఙ్ముఖుని హస్తానభి
 సంబులనె । త్రియతనినేకనుచుండ వినయమెసఁగఁ బ్రభాకరుం
 డునతినిడియనియె॥ ౧౧

గీ॥ అరిగెనితనికిఁ బదుమూఁడు ♦ హాసనములు లేదు సుంతయు
 నవబోధ ♦ వేదములఁ బఠింపలేదక్కరముల లి ♦ ఖంపలేడ
 యిన నొనర్చితి సదుపన ♦ యనమునెల్లా॥ ౧౨

కం॥ పలువ్రతు బాలురువీనిం బిలిచెదరాదుకొననై నవీడరుగ
 డు, శుశ్రీలు వారలెల్లరవ్వుడు । కలిసి తనుఁగొట్టుచున్నఁగనఁ
 డెడఁదరుష॥ ౧౩

కం॥ తినునొక్కప్పుడొకప్పుడు తినఁడు, నిజేచ్ఛానుగతిని దిరుగు
 నితఁడుసె । ప్రినఁజేయఁడైనరుషఁగొ । ట్టను; బెరిగెడి నిత్యము
 త్కటమగు నిజకృతిన్॥ ౧౪

కం॥ యమివర! వీనికిఁ గలవా । డ్యమునకుఁ గతమెద్ది? తెల్పు ♦
 మనివిప్పుడు పృ । శ్నముచేసి యూరకున్న । న్యమివరుఁజా
 బాలు నవ్వు ♦ డడిగెనిటులటన్॥ ౧౫

కం॥ బాలక! తువ్వఁడవీమిలు లేల జడునిధంగి నుండి ♦ మితయు

నాకుం బోలవచియింపు మనశ్రుమ । జాలకతనువో మహి
తుడు ♦ పలికెగురునితోన్ ॥ ౧౭

పృథాకరఘ్నశ్రు తత్త్వవేత్తత బయల్పడుట

గీ॥ జడుడనేగాను; జడము మ ♦ తన్నిధాన । మునఁ బ్రవర్తించు
సంశయ ♦ ముంగననిట । గురువర ! షడూర్చి షడ్భావ ♦ విర
హితమును । బరమసుఖతానమైనత ♦ తృప్తమయేను॥ ౧౮

ఉ॥ భూమిని నాకెసంగునను ♦ భూతియిదేవిబుధా ! ముముక్షువి
త్సోమముచే నెఱుంగఁబడు ♦ చు నిల్వసిల్లుత మంచుబాలక ।
గ్రామణిద్వాద శామలత ♦ రంబులఁ బద్యములఁ జిదాత్మత
త్వామలరూపముండెనిపె ♦ నార్యులుమెచ్చధుతప్రపంచమున్ ॥

గీ॥ రవిజగచ్చేష్టలకును గా ♦ రణమగునటు । చిత్తనేత్రాతివృత్తిని ♦
మిత్తమగుచు । దూరితోపాధియై న భ ♦ స్తుల్యమైన । యట్టి
నిత్యోపలభిరూ ♦ పాత్మ నేనె ॥ ౧౯

గీ॥ ఉష్ణమనలంబుఁజేరితా ♦ నొప్పవగిది । నిత్యబోధ స్వరూపత ♦
నెగడు నెవని । నద్వయు నబోధరూపేంద్రి ♦ యములుచేరి ।
యలరు నిత్యోపలభిరూ ♦ పాత్మ నేనె॥ ౨౦

గీ॥ ఆననాభాసకంబె యా ♦ నద్వమందుఁ । గాంచఁబడునట్టి దా
స్యత ♦ కన్నవేఱు । గాఁగ నెద్దియులేదట్టి ♦ కరణి జీవుఁడుడు
మతులఁ జిదాభాస ♦ కుండగుచును । నట్టినిత్యోపలభి రూ ♦
పాత్మనేనె॥ (పంచపాది) ౨౧

గీ॥ ముఖమొకడు కల్పనాహీన ♦ ముగఁదలిర్చు । నద్వమదిలేమి
నాభాసఁ హాని నల్లె । మతిలయింపనిరాభాస ♦ కతనగు నెవఁ
డట్టి నిత్యోపలభి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౨౩

గీ॥ చిత్తనేత్రాదికవియై క్రిఁ ♦ జెలఁగియెవడు । చిత్తనేత్రముఖ
మునకుఁ ♦ జిత్రచక్షు । రాదియైచిత్తముఖముల ♦ కనవగమ్యుఁ
డట్టి నిత్యోపలభి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౨౪

గీ॥ ఎవ్వఁడు స్వతః పృథాకత ♦ నెంతయును వి । శుద్ధచిత్తుండు

నయ్యను ♦ బుద్ధుల బహు! భంగిగాఁదోచునీరస్థ ♦ భాను
పగిది నట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్యనేనె॥ ౬౫

గీ॥ సిరములఁ జరంబులను నొక్క ♦ తిగ్మకరుఁడె । పలుతెఱంగులఁ
దోచెడు ♦ పగిది నెవఁడు! చలములుఁ బ్రభిన్నములునాధిపతి
లకొకఁడె! యలరు? నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్యనేనె॥ ౬౬

గీ॥ అంబుదచ్ఛన్నదృష్టి క ♦ జ్ఞాప్తుఁడబ్బ । పిహితుఁడుగి నిష్ప్ర
భుండుగఁ ♦ బృథ్వీదోచు! పగిదినతిమూఢదృష్టికి ♦ బద్ధపగిది
నలరు నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్యనేనె ॥ ౬౭

గీ॥ సకలవస్తువులందు నె ♦ సంగియున్న । నెనని నద్వయునిఖలవ ♦
స్తువులు దాఁక! వెవఁడు సభమట్టులచ్చుండు ♦ ను విమలతను!
వట్టినిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్యనేనె॥ ౬౮

గీ॥ మణులకును పాధులందునే ♦ మాడ్కిభేద! భావమగు విష్ణుఁ
డాభేద ♦ భావమల్లె! నీకుసేభేదములనగు ♦ నీటఁ జందిగి!
కలకుఁబలెనీకునగును జం ♦ చలతయెన్న॥ ౬౯

గీ॥ పాశీయుండునుసిరిక ♦ పండు పగిది! బరమగు పరాత్మా
తత్త్వంబు ♦ వఱుఁజేయు! కతన హస్తామలక సంజ్ఞ ♦ గలిగి
శ్లోక! ములుచెలఁగెఁ దత్కవికిఁబేరు ♦ వెలసెనదియె॥ ౭౦

చం॥ ద్విజవరుపట్టికి న్నదుప ♦ దేశమెలేక పరాత్మాతత్త్వమా!
ద్యజననమందెసంగు సుకృ ♦ తాతిశయంబునఁ గల్గెనంచున!
క్కజమును సంయమిశ్వరుడు ♦ గాంచి స్వకీయ కరాంబు
జంబునా! ద్విజవరుబాలునొదల నఁవేల దయామతితోడ
నుంచెదాన్॥ ౭౧

మ॥ ఇటులాబాలుడు వల్కి యావలకుఁ దా ♦ నేగ న్యమిం
దుండు తా! నిటులాబాలుని తండ్రితోఁ బలికెనీ ♦ కే పట్టి
తోడొచును! డుటకునోగ్యుఁడుగాఁడుప్రజడిమా ♦ ధ్యం
డైన యాబాలుతో! నిటనకయ్యెడు లాభమెద్దియునులే ♦ దిం
కేల నీకీతఁడు॥ ౭౨

గీ॥ పూర్వజన్మ భవాభ్యాన ♦ మున నఖలము! నెఱుంగుఁ జెప్ప

డితండు తా ధింఁచుకయును నట్లుగాకున్న నకట! ని ధిరక్ష
రుండు! స్వానుభవముఖ్యతత్వ ప ధ్యముల ననునె? 23
గీ॥ లేదితనికించుకేని గృ ధిహివిషయ సక్తి; స్వశరీరమందునె ధి
సంగదు భ్రమము! కతనఁదాదాత్యైత; యదిస్వాం ధి గమునఁ
గల్గి దన్నఁ జెప్పఁగ నేల బా ధి హ్యములయందు? 24

తత్త్వజ్ఞహస్తానులకు స్వంటఁగొని శంకరుడు శృంగగిరికిఁజేరుట.

చం॥ అనివచియించి యయ్యమి వ ధి రాగ్రణి విప్రతనూజుపెంటఁ
గై॥ కొని తనయిచ్చవచ్చు నెడ ధి కుంజ నెనంతట నాప్రభాకరుం
డును నొక కొంత దూరముగ ధి డు నివసయంబున నయ్య
మిందుత్తో! డ నరిగియింటికిం జనెది ధి టంబగు బుద్ధిని
బూని యెట్టులో? 25

సీ॥ ఆత్మభృదంతరుం ధి డగు ఋశ్యశృంగుఁడి; పుటికిఁ దపంబు
నె ధి చ్చట నొనర్చు నెటఁ బ్రవహించుదాఁ ధి కుటనె సందా
పిత; భద్రదీప్యత్తుంగ ధి భద్రయలరి సాంగవేదాధ్యైత ధి ల
భ్యాగతారాచిత్పితసురభూజలు మహా ధి ధ్వరకరులును,
శాంతాంతరాయుల ధి శ్రాంతశాంతులువిజ్ఞ; తెటఁ దుష్టితో
వసి ధి యింతురెలమి!

గీ॥ నట్టిశృంగ గిరికినిసం ధి యమివరుండు! జలజపదముఖ్య శిష్యులు
గొలువనంబు జాక్షవిబుధేంద్ర ముఖులచే ధి నభినుతింపఁ బడు
చుసమవాప్తకాముడై ధి పయనమయ్యె! 26

గీ॥ శృంగగిరిఁ జేరియచట వ ధి సింఁచుచు విను! టనపుమర్థంబుల
నొసంగు ధి టకు సముచిత! ములగు నిజభాష్యముఖకోశ ధి
ముల మనీషి వరులఁ బరియంపఁజేసె శం ధి కరగురుండు! 27

గీ॥ శేషులజ్ఞావినముగ్రిగాఁ ధి జేయుచుజప! దురితములమీఱకుండఁ
బోఁ ధి దోయుచుగురు! నిర్విశేషముగా జీవ ధి శర్వులకెపు
డగు నిరస్త విశేషంబు ధి యమివచించె! 28

చం॥ యమివరుఁడా నగంబున ను ధి రాధిపరమ్యవిమలనకల్పహా
శ్మయమును సమస్త శిల్పముల ధి రంజలఁ గల్పనఁ జేసివిషుదా!

తృముఖః సురేద్యయై న పరః ధేవతకుస్సతతంబు పూజదా
నమిత విసీతితో జరుగు ధేవతానామోజనచేసిన త్తతి॥

ఉ॥ తీరుగదా నొవర్చిన ప్ర ధేవతానామోజనచేసిన త్తతి॥
స్వేరును బూనిభక్తుల క ధేవతవరంబుల నిచ్చుచుండి శృంగ
గేరి పురంబునందళల ధేవతానామోజనచేసిన త్తతి॥

పార్వరెడు దేవగొల్పుటకు ధేవతానామోజనచేసిన త్తతి॥
శం॥ చిత్రానుసారియును నై జ్యోత్స్నాధర్మానుచారియును భూత
దయా యత్తుడు మితవచనుడునా సత్తముచోక శిష్యు
డుండ ధేవతానామోజనచేసిన త్తతి॥

సీ॥ వెలికేగుగురునకు సలిలాదికము నిచ్చు; చనుమార్జవప్రమి
చ్చును గురునకు బాగుగాగని దంత ధేవతానామోజనమునకు
దగుకావ్య మొసగును ధేవతవరునకు ముందుగనే స్నాన
ముండేసి నిత్యంబు; గంబళ ముఖ్యవత్ప్రంబుల దగి సమ
ముగ మృదుమహాసనమును గల్పించు; గురునకు సంతృప్తి
వలలునట్లు॥

గీ॥ శ్రీయ్యుతయ మీంద్ర పాదనా ధేవతానామోజనము నొత్తునేర్పు
గ నీడయ ట్లుద్వి సీతి ననుసరించుచు నన్వహం బును
బ్రహ్మదా భరితుఁ డానంద గిర్యాఖ్య వలలునతడు॥ ౧౨

గీ॥ తావిజృభింపఁ దొజ్జచెం తను నెపుడును గూరుచుండఁడు
కాల్పాది గురునియెదుట జెప్పదగుదాని నకు పేక్షిం
పఁడెక్కు దుగఁ బలుకఁ దొజ్జకుం బృథ్విమగపటకుడు॥ ౧౩

శం॥ గురుచోకచోట దావిడియఁగొల్బుననాగెడు నేసినేగునా
దరమున నాలకించు విత తంపుఁగృపం గురుదానతీచ్చదా
ని, రహిననుక్తుడైయు నువి సీతుడునై హితముంబొనర్చునా
గురున కనిష్టమాపనిగూఁతనంబునజేయఁడెన్నఁచున్॥ ౧౪

గీ॥ శిష్యవరుఁడారఁ తొకనాడు స్వీయశాటి కాశినుదుకథునిం
గూర్చి యరుగవాని రాకకై వేచుచును శంకర యమి, భక్త
వత్సలతఁ బాఠముల విలం బము నొవర్చె॥ ౧౫

గీ॥ శాంతిఁ బాతముఁజేయన • సంఖ్యలైన । ఛాత్రులుద్యుక్తు
లగుచుండ • శంకరార్యుఁ డుండఁడు మణింబులో గిరిఁ యను
నమోగి తుండగు నటంచుఁ బలికె న • ఖండదయను ॥ ౮౬
చ॥ గురువరుఁడాడినట్టి పలుకున్విని శాస్త్రమునందనర్హుఁడున్ ।
గరమును మందబుద్ధియు నందగు వాని నిమిత్తమేటికో ।
గురువర! వేచియుంటయని • కూడనిభీని జూపెన త్తటి

సగరిసి జపాదమానియనుఁ ఛాత్రుఁడుదేశికవ్యుముంగటన్ ॥ ౮౭
గీ॥ అతనిగురుతర గర్వంబు • నపనయింప । స్వాశ్రితుల యందె
సంగు ద • యవ్యతివేరుఁ డొసఁగె నానందగిర్యాఖ్యఁ నసఁగు
శిష్యుఁ । నకుఁ బదియునాల్గు విద్యల • నకలుషమతి ॥ ౮౮

ప్రియశిష్యుడైన యానందగిరిని శంకరుఁడు సర్వజ్ఞుఁడేయుట.

ఉ॥ ఆతఁడు తత్త్వణంబున నె యగ్యగురూత్కరుణ వ్యహించివి ।
జ్ఞాత సమస్తవిద్యుడయి • సత్పితృత్వముఁ దెల్పుతోటక ।
ఖ్యాతనుసాధు వృత్తముల • నత్తటిభక్తి పురాత్మఁడొచునీ ।
రీతిని దేశికోత్తము బరిస్ఫుటమానుతిఁ జేయుచు న్వసన్ ॥ ౮౯
తోటక! జనిమృత్యు జలంబును • సౌఖ్యవిషాద్య న మీనమునైన
య • గాధ భవా భిని పాతితుఖన్నుఁద్య • దీయవదం । బును
జేరవనుంగృహ • బోవుగురూ! ॥

౯౦

తోటక! కరమున్విషయంబున • గప్తమునా । తటిని స్మరలించి
స • తంబుఁదను । స్థిరబుద్ధినివీడి సుధీక ! పరాత్పరతింగను;
మోహముఁ • చాల్చకుమీ ।

౯౧

తోటక! విదితాన్నమయాదుల • వీడుము నా । యది యిద్దదేశే
నను • నట్టిమతి స్పృహయస్థునజంగుణ • హీనుఁబరా । త్మ
దలంపుమునేనని • ధవ్య ! సదా ॥

౯౨

తోటక! జలభేదముచేత వెంస న్నివికిం । బలనే ఘటికాదిస
భంబునకుం । బల బుద్ధి విభేదము • నం గలదీ । యిల సీతు
బహుత్వ మ • హీనునకు ॥

౯౩

తోటక! దినకృత్ప్రభమా న్నిచి • తిన్నతతం । బును లోకమనో

గతమున్నకలం బును నీవవికారివి ♦ బుద్ధి నెఱిం | గినహేతు
పు నన్నద ♦ నిందుడవే ! | ౯౪

|| శ్రీ శంకరయమితే ♦ శికపాద సీరజ; యుగమూలయైకడు ♦
నొప్పియంత | శంకర గురువరా ♦ శ్రయము నంతటఁగాంచి;
తత్త్వన కరుణా మృ ♦ తంపుసేక | మున నెంతయు వివృద్ధిఁ
గనినయయ్యానంద; గిరి మహాభక్తివల్లరి వరుసగ | బుధులను
బంధరంబులకుఁ జేరందగు; నామోదసుమమున ♦ నలరియంత

గీ॥ సకలసత్తమకీర సం ♦ చయముచేత | మాటి మాటికి నాస్వా
ద్య ♦ మానములగు హృద్యతోటక వృత్త సత్త్వద్యములను
లలిత ఫలముల నెంతయు ♦ నలరెనపుడు || ౯౫

చం॥ హితమగునట్టి యున్నతిని ♦ నెవ్వనిచేఁ గని భాత్రిలోనఁదాఁ
గృతపదయాచు నుత్పదము ♦ సింగన నెంతెడువానికభిసం
గతమగుచున్నాచు భువ ♦ నత్యయమెల్ల నధఃకరించు స |
ద్యతివరుసేవఱుట్టిగిరి ♦ దాతమమున్విరళంబానర్పదే ? ౯౬ |

గీ॥ వరసుపర్వోక్తి నెఱుంగని ♦ వాఁడునైయు | గురునిదయఁజేసి
యానంద ♦ గిరియు నంత | నమలతోటక వృత్త పద్యముల
శ్రుతి శి | ఖార్థముందెల్పెదాసవ ♦ యస్కులుకన | ౯౭

గీ॥ అమృతరసమాధురీ ధురీ ♦ ణ మగుచు నెసఁ గునలయానంద
గిరివాక్య ♦ గుంభమువిని జలజపదముఖ్యశిష్య సంఘయము
గర్వ | ఘను విడిచి కాంచి రక్కజంబును మనముల | ౯౮ |

అనందసింహ తోటకాచార్యుడని శేరందుట.

గీ॥ ఘనతరంబగు భక్తి నీ తని వలనను | దోటకాభిధ వృత్తసం ♦
దోహ మిట్లు | లుద్భవించుట శిష్టవం శిష్యుడగునితని | నార్య
మొల్లెఁ దోటకా ♦ చార్యుడనిరి | ౯౯

చం॥ ధరనిగమాంత వేద్యపర ♦ తత్త్వనివేదన మాయతీట్వరం
దరకృత భద్రితత్త్వకర ♦ ణంబు నేటికి నింతెంతగెవి
ద్వరచయ సంగృహీతమయి ♦ వాసి నెసంగు పదానినొప్పిఁగా
నురఱుగు నీతితో నలరుచుం బ్రథితంబయి తత్సుసంజ్ఞతోన్ ||

కం॥ శ్రీతిలోన నతఁడు శంకర! యతివలననికంతఁదోట † కాభి
ధఁగనివి । శ్రుతుఁడయ్యెనబ్జపదసదృ । శత నలరియమింద్ర
ముఖ్య † సచ్చిష్యుండై ॥ ౧౦౧

చం॥ అలరెడు ధర్మముఖ్యపురుషార్థములొక్కఁబుగాదికాగమం
బులొజలజోద్భవాస్యములొముక్తివిభేదములొయటంచువి
జ్ఞలుకరమున్విమర్శనము † నుంబొనరించి యెఱింగిరంతని ।
ష్కలుషుల దోటకాదులను † శంకరశిష్యులఁగామనంబులఁ ॥

శా॥ స్ఫారద్వారల సత్ప్రభూణగ మహే † భవాతగండస్థలీ
వాపోల్లొలమదప్రవాహమధులి † ద్వారోరుసంగితభం
గీరావధ్వనితాశ సంపదను నిం † దింత్రేప్పుడున్లొననా
త్మారామార్యపదస్థిరోక్తి పరసం † పత్యైఖ్యలాభోత్సుకుత్ ॥

మ॥ ఉడుమంధానకులాచలోన్మథిత సిం † ధూద్భూపీయూషఁ
నరుచింబోలెడు కీర్తిన్మొప్పుచునస † న్మార్గావరోధంబుని
ద్ధరణిజేయుచు నప్రధృష్యమతుతా † ధన్యేదృగంతేవస
ద్వరులుగూడిరహించెశంకరయమి † ద్వర్వండుసన్నతుండై

ఉ॥ ధీరుడునొ సురేశ్వర సు † ధీవరుడంతట నొక్కనాఁడువి
స్తారపుభక్తి నాత్మద బు † ధప్రవరుగురుజేరి మ్రొక్కిగం
భీనతర్హర్తాభావమయి † పృథ్విసనారతముంజెలంగుశా
శిరకసూత్రభాష్యమున † వృత్తినొనర్పడలంచి యిట్లను ॥

శంకరభాష్యమున వార్తికమొనర్ప మరేశ్వరుడనుజ్ఞ నొందుట.

గీ॥ గురువర! భవత్ప్రమోదంబు † కొలకు నాకుఁ జేయఁదగు
దాని నిపుడు శా † సింపుఁడు దయ! నొజ్జయెడ భక్తిమంతఁ
డై † యొప్పునెవ్వఁడతని జీవితమే ధాత్రీ † నంచితమగు ॥

చం॥ అనుచు సురేశ్వరుండడుగ † నార్యపదుండెదఁదాఁబ్రమోద
ముఁ గనివచియించెన్నిట్లుల న † ఘా! ముదముందగ నాకొన
ర్పనీ మనమున నెంచెదేని మహి † మామకభాష్యమునందు
వార్తికం బనెడునిబంధనంబులు † ధావనిమొచ్చఁగఁజేయు
మిథ్యుగఁ ॥ ౧౦౨

చం॥ ఇటుభగవత్పదుండన సు + శేష్యరుడగురుమూర్తి కంతను ।
 త్కటమగుభక్తి మొక్కియను + దర్శయుతాతిగభీరవాక్యసం॥
 ఘటిత భవత్సుభావ్యమును + గాంచనశక్తుడనై నమీకృప
 నిటముగనాదు శక్తికొలఁ + దిన్గమకింతు నిబంధనార్థమై॥౧౦౮

౧॥ అని సుశేష్యరుడట్లె యా + న నెడు నార్య! పాదుని సదభ్యను
 జ్ఞాదా + నాదలగొని । యరిగె; నేకతమున నంబు + జాంఘి
 హితులు! చిత్సుఖాదులు గురునంతఁ జేరియనిరి॥ ౧౦౯

సీ॥ గురువర్య! తానొసె + గును గర్మమేనాక; నరకాది కంబుల +
 నరులకెపుడు! గాని ఫలప్రదం + డైన జగత్ప్రభుం; డెన్న
 మఱొక్కఁడు + సున్నయనుచు । సార్యకాలికుడైన + సశేష్య
 రునిఁ గూడ; యుక్తిచయంబుచే + నుత్తరజ్ఞఁడై కర్మతత్పరుం
 డై బోధమై యెవ్వఁ; డెంతయు నిరసించె + నిర్ధరితి॥

గీ॥ నట్టిమండనుచే నిప్పు + డఖరిలోక! హితముకొలఁకీరు సేయించ
 నంచు యత్న! మదిహితంబునకై కాక + యెదవఁజేయుఁ ।
 బటుతరానర్థ రూపమా + ఫలముఁజొందు ॥ ౧౧౦

గీ॥ లయముఁ బ్రత్యేకముగ నఖ + లంబునకుఁ బు! రాణవాక్రతి
 యనె, బాద + రాయణుండు । దానికింగర్త; జైమిని + మాని
 వ్యాస! పక్షుఁడుల యావలంబిత + చ్చి క్షితుండు॥ ౧౧౧

గీ॥ పృథ్విగురు శిష్యులకుఁ బక్ష + భేదమొదవు! నెడల గురుశిష్య
 తయు వారి + కెట్లుపాసఁగుఁ? బాసఁగినను నాశ్రమోక్తంబు +
 పూర్వపక్ష! మగుగురూక్తంబెసిద్ధాంత + మగు నిజముగ॥౧౧౨

సుశేష్యుని నమ్మరాదని యితరశిష్యులు పట్టుపట్టుట.

భం॥ జననంబందిన దాదిసేటివల క + శ్రాంతంబుఁ గర్మంబున!
 న్మనముంగూర్చి యొనర్పుఁ గర్మమును గ + ర్మంబుంగడున్నక్తి
 మీ!టును జేయండు కడుంబ్రయత్నమున నా + ర్యుల్పస్వర్గ
 ముభోక్తుఖం । బును జెందుండని యాతఁడన్యులకుఁదా +
 బోధించు చుండుంగడుక॥ ౧౧౩

సీ॥ ముఖకర్మసక్తుడై + యును నేడు సన్యాస; మును తెండు

కారణం ♦ బున నివృత్తి । తత్పరుండగునంచు ♦ దలఁపఁజోల
దదెట్టు; లనిన సన్యాసంబు ♦ నైనవాడ । మున నీతఁడోడితాఁ ♦
బూనెను గానిస్య; బుద్ధిపూర్వకముగాఁ ♦ బూనెనొక్కా ?
కాననీతఁడు నమ్మ ♦ కమున కనన్తుడం; చును మాదునెద
లఁదో ♦ చును సతతము॥

గీ॥ నట్లగుటనిచేత భా ♦ వ్యంబుననుని బంధనంబునుజేయించి ♦
భవ్యనూత్ర । నిష్కపరమార్థమునకు హా ♦ నినిబానర్ప । కుడు
పరి వ్రాజకాగ్రణ్య ♦ గురువరేణ్య ! ॥ ౧౧౧

చం॥ యమివర! యిట్టివాఁడు భవ ♦ దాజ్ఞనుబూనినిబంధనంబుభా ।
వ్యముననొనర్చినేని యని ♦ శంబును గర్మపరంబుగాఁగ భా ।
వ్యము నొనరించుఁ గానఁదద ♦ జఃసవిష్ణుద్ధిని గోరుమీరుమూ ।
లమునను గూడ విచ్యుతి నిఁల. గొనరింపక యుండునొప్పుగున్

చం॥ కరము నభీష్టమైయలరు ♦ కర్మము నెవ్వఁడొనర్చినోపునో ।
నరుండతఁ డెట్లు గర్మమను ♦ నామము నున్విడఁగాఁదగండుమ
స్కరవిధియందు నాగ్రహమె ♦ సంగిన చోజనుపాంధమూకభూ
సురులుతదాశ్రమాన్యుల నుచున్వచియింతురుభాట్టసంస్థితుల్ ।

గీ॥ ఇతఁడు తద్భట్టమత పక్ష ♦ రతుఁడుగాన । మీకుసమ్మతుఁడైన
సు ♦ ధీకలితు విధి పుండి సూత్రభాష్యవా ♦ ర్తికమొనర్ప ।
మాదు నిర్బంధ లవమును ♦ లేదిటఁజడి । ౧౧౨

మ॥ గురువర్యా! మునుమేమువేడ్కదివిషత్కూలంకషాగ్రణ్యదా ।
పరతీరంబున సంచరింపఁగను మా ♦ భక్తిప్రకారంబుస ।
త్వరమేలోఁదెలియంగ నాఁగఁగరుణా ♦ ధామాత్మలొమీకుసా ।
దరులైపిల్చిరి కాదె రిండనుచు ను ♦ ద్యతీర్తిమమ్మందఱన్

గీ॥ అప్పుడాపల్కునువిని మే ♦ మందఱమును! దరణికోటకాకులుల
మాచుఁ ♦ దిరుగుచుండ । నీసనందనుడ మర వా ♦ హినిదగు
రయ । మునకు నెదురుగ వెడలఁదాఁ ♦ బూర్ణధృతిని! ౧౧౩

గీ॥ భాత్రి నాచార్యవర్యులొ ♦ తమ యెడఁగల । యన్యమను
జాతపాశ్యసా ♦ మాన్యమైన । యితని భావంబుఁగని తుష్టి ♦

ననసిగంగ । బాగరుందమ్ముల సృజించెఁబ్రతిపదమున॥౧౨౦
చం॥ అడుగుల నాజలేజముల యందుననుంచి సనందనుండు, దాఁ
గదురయ మొప్పుదావకస యశముఁజేరుటచేత బద్ధ పా
దుడనెడు పేరునీరు విబు యధుల్వినుతింపఁగ వానికిచ్చి రా ।
తఁడె తగుసూత్ర భాష్యమునఁ దద్దులు మెచ్చుగవృత్తిఁ
జేయఁగన్॥ ౧౨౧

గీ॥ ఎపుడు మీకాలిదమ్ముల యే కొలుచుట । నెల్లభేదంబులం
దోచి యుల్లసిలుటఁ జెలఁగెడు స్వభావమున నెతా యిద్దుఁ
డగుట । నతఁడె తగువంచు బల్కితి యార్యవర్మ॥ ౧౨౨

ఉ॥ ఎందును దీటులేకసఁగు యెవ్వని కుగ్రతపంబుచే శతా నం
దుని ధర్మపత్ని కరు యామతితోడఁ బ్రసన్నయౌచుని ।

చ్చెందమవౌప్రబంధములఁ జెల్వగవాఖ్యలఁజేయుశక్తి నా
నందగిరి ప్రభుండుబుధఁనముఁడతండును దీనికిందగున్॥ ౧౨౩

గీ॥ క్షితిని సతతంబుఁ గర్తైకరతుని విశ్వ రూపు నమృతమయ్య
గు యవర ! బద్ధ పాదుడచేయుఁగావుత యభాష్యమునకుఁ
డీకనని పల్కిరి వినేయు లేకతమున॥ ౧౨౪

చం॥ సరసి జపాదుడంతట వె సంజనుడెంచి వచించునిట్లుశం
కరగురుతోడ హస్తమునఁ గల్గిన యామలకంబుఁబోలెనో
గురువర ! యద్యయంబు నెఱుఁ గుంగదుఁగావున వేగమీరలే
కరుణామయి గరామలకుఁ గాననిరెవ్వని నాతఁడుండగున్ ।

కం॥ అనిపల్కునట్టిపద్మ పాదుని గనుఁగొనిలే తనవృత్తి తోముఖ
మెసఁగఁ దన శిష్యులెల్ల వివఁగాన నె శంకరసంయమింద్రుఁ
డతికృపనిట్టిన్॥ ౧౨౬

మ॥ వినుమోపద్ధపదా ! కరామలకుస యే తృత్యమన్యాదృశం
బనశానై వసమాహితుండగుటశాన్యంబయ్యె బాహ్యభృష్ట
త్తినరానీకమునందు నాతనికి యస్థిమంతుఁడైనట్టితం

ద్రినియోగింపఁగనొక్కయక్కరమునే నిందాఁబఠింపండవో॥

కం॥ ఉపనీతుఁడైయు నీతం డెపుడును బర్హమార్థసక్తి నెనఁగ

టచేనే! దవతనము గురుని కడ ధీ । సుపరిణతిని జేయఁడయ్యె
నుంతయునేనిఁ ।

౧౨౮

ఉ॥ ఆదేడు బాలురంగలిసి ♦ యన్నమునుండినఁ గాఁదలంపఁడే!
నాఁడునునైన సాధువచ ♦ నంబునొకండును నోటినుండిరా!
నీడితఁడట్టి వీనివన ♦ నీసలిభూతనిపీడితాత్ముఁగాఁ!
బాడిగనిశ్చయించికొని ♦ వచ్చిరి మాకడకుందదీయులుఁ ।

కం॥ మముఁగాంచి బాలుఁడతలం దమితంబగు భక్తి బల్ల ♦ రా
నతులంజే! సిముకుళిత హస్తఁడగుడు జానముతానక్కజముఁగ
నెఱు ♦ నంబుగ నపుడే! ౧౩౦

ఉ॥ అత్తజీమేము వీనిఁగని ♦ యర్భక! యెవ్వఁడవీవు? నీకునే!
సత్తముఁడయ్యెఁ దుడిగి?వె ♦ సస్యవదాగమమేడనుండి?సి
విత్తజీ జెప్పమంచన న ♦ హీనసుపద్యమయోక్తులన్నుధీ!
సత్తముఁడుంబ్రమోదఘన ♦ సత్త్వనిఁగామనుతన్నుజెప్పఁడే!

కం॥ తనవీనులనేనాఁడును । వినఁబడని తనూజవచన ♦ విభవంబును
నీ! తని తండ్రియపుడు విని తుష్టిని జెంది వినయమెసఁగ వ ♦
చించెనిటులఁదాఁ । ౧౩౨

గీ॥ జడుఁడని జనంబుచేనెంచఁ ♦ బడియునీతఁ! దుర్విఁ బ్రజ్ఞోన్న
తులకైన ♦ దుర్విభావ్య! మైన పరమాత్మతత్త్వంబు ♦ నెఱ
మకడ!ననననఘ!మీప్రభావమే ♦ మనఁగవచ్చు! ౧౩౩

చం॥ యతివర! జన్మముంగనిన ♦ దాదిగ సంస్మృతి పాశముక్తుఁడౌ!
నితఁడునజన్మమండవయి ♦ యెంతయు నొప్పెడునీకెళిమ్యుఁడౌ!
సతతమెసంగుఁగాతవిక ♦ సజ్జలజాతవనంబునందు సం!

తతముఁజరించు హంసయెటు ♦ తాత్పురకాటవిలోరమించెడిగా
గీ॥ అనుచునీరీతి విన్నప ♦ మును బానర్చి! యతఁడగుగనీతఁడిట
నుండఁనది మొదలుగ! శైశవమునుండిపరమాత్మ! సత్తచిత్తు!
దెటువ్రవర్తించెడుఁ బ్రబంధ ♦ ఘటనమునను? ౧౩౪

మః॥ అనుచు స్వంకరదేశికుండనఁగఁదా ♦ మాలించి శిష్యుఁడను
న్వినయంబొప్పుఁగఁ బ్రచ్చచేసిరిటులు ♦ రివ్వదేశికాగ్రాహితా!

ఘనవిజ్ఞానము నీతఁడున్మృవణము ♦ ఖ్య పృస్ఫుటోపాయరా।
జనాకంఠేనియులేక యేగతిని గాంచెదెల్పుఁడీ బాగుగఁ।
కం॥ అనవుడు వారలఁగనుఁగొని యనఘుఁడు యమిసార్యభౌముఁ♦
డర్హకృపంబా! ల్చినమన మలరఁగ వినుఁడీ! వినిచెదననిచెప్పె
నిటుస ♦ విస్తరఘణితీ॥ ౧౩౭

చం॥ అమలతరంగయున్బహు వి ♦ ధాఘవిపాటనపాటవప్రసి।
ద్ధమహితసుప్రవాహాయు బు ♦ ధవక్రర స్తవనీయతోయయు॥
గమలహిత ప్రభూతయును ♦ గంసనిఘాదనపాదకంజచి।
హ్నమ హితసుప్రభావయును ♦ నాయమునాధుని యొప్పు
ధాత్రిలో॥ ౧౩౮

చం॥ యమివర వాసయోగ్యమగు ♦ నయ్యమునా తటమందు
సాధువృత్తమున గెసంగువాఁడును స ♦ దాశివ వేదియునంగ
యోగవి తృప్తిముఖుఁడును న్మృదేద్య గుణ ♦ భవ్యుఁడుసంస్మృతి
సన్నివృత్తుఁడు । నృమకలితుండునైన యొక ♦ సంయమివన్యఁ
డనంగుసిద్ధుఁడై॥ ౧౩౯

మ॥ ఒక నాఁడొక్కధరాసుపర్వసతియ♦య్యోగీంద్రమూర్ధన్యనం॥
తికమందుంద్రితరదవ్యయస్కుఁడగునా♦త్మీయాత్మజం దించియ॥
ర్భకునిస్వీని నిమేషమాత్రము ద్విజాగ్రణ్య!ప్రతీక్షింపుమం॥
తకునేపచ్చెదనంచు నెచ్చెలులతో♦ స్నానార్థమైయేగెదా॥

ఉ॥ యోగివరుండు నల్లెయని ♦ యోగముఁబూనుచుఁ గన్మోగు
డ్చుచో॥ నాగకయంతలోపల నె♦ యల్లననల్లనఁబోయి బాలుఁడా।
సాగరగామినిబడి వె ♦ సన్నిడె బాణములఁ దడియుల ।
య్యోగికి ముందుపట్టిమెయి ♦ నుంచికడు న్విలపించిరందఱు॥

కం॥ అమ్మునివారల యాక్రీ! శమ్మును వినిఁబున్నఁడెవె॥ సందనదా
యో । గమ్ముననా బాలుశరీ । రమ్మునఁదాఁజొచ్చెనంత ♦ రాణద
లిర్హ॥ ౧౪౦

ఉ॥ అయనయేకరామలకుఁ ♦ డయ్యెను గాననెచ్చెప్పకుండనా ।
హ్నయనికాయముఁస్మృతి స ♦ మాజము కాత్రుతనిస్ఫుధా

ఘమా! రాయనఁదా నెఱుంగును ది + రంబుగ నింతవచింప
నేలఁగియో! శ్రీయుతులార! లేదితని + చే నెఱుంగంబడనట్టి
దుర్విలోకం.

౧౪౩

ఉ! కాన బహిఃప్రవృత్తి యయి + కాల్గెడు భావ్య పువృత్తి
యందు నుంబూనికతో నియోగమును + బొందఁ దగండిలఁ
దాదృశాత్మకుం । డైన యితందు; ధాత్మహరి + కాత్మ్యరు
సాక్షిక సర్వవిత్త్వఁదా । ధీనిధిమండ నుండా జగ + తిందగు
బుద్ధ సుతత్త్వఁదాటచేక ।

౧౪౪

గీ! సకల కాస్త్రాంబునిధి పార + సమవలోకి! యును సముజ్జ్వల
సత్కీర్తి + యుతుఁడు నమల । ధర్మరతుఁడును నైన యీ +
తఁడె యనర్హు! డైనయెడ వేఱొకండు జ + గానఁగలఁడె? ॥౧౪౫॥

గీ! నేను బలుపుర కిష్టంబు + కానిచేత! నీప్రబంధంబు నందుఁ
జే + యింపను సుండి । యేకకార్యము నందున + నేకవిఘ్నంబు
ములు జనించుట సంశయ + ము కలుగునిట ॥

౧౪౬

పక్కపాదుఁ డింకొక నిబంధనమువ్రాయ ననుజ్ఞాతుఁడగుట.

చం! అనవిని యావినేయులిటు + లాడిరి దేశికుతోడఁ దావకా ।
జ్ఞనుగొని యీసనందనుఁడఁసల్పెడు భావ్యమునందువా ర్తికం
బును గురువర్య! యిన్మహితుఁబుద్ధిబలంబు నెఱుంగులోకమీ
యనఘుడుబ్రహ్మచర్యముననందెయమిప్రవరాశ్రమంబుదా
మ! అననాచార్యుఁడు వల్కుసజ్జనచయం + తానందమందననం
దనుఁడి భావ్యములోన వేఱొక నిబంధంబుందగంగూర్చుగా!
తనితాంతంబుఁ బరప్రతిజ్ఞమగు నుద్యద్వా ర్తికంబెన్నఁదా!
ని నొనర్పంగ సురేశ్వరుండతఁడు పూ + నందీక్షణదాగ్రాత్రగ
కం! శ్రీశంకరార్యుఁ డిటులా! దేశంబును శిష్యసంత + తి నొనఁగి
రహా! దేశంబుఁ జేరి యంతను! లేమని గనుఁగొని వచించె +
నీతీరుగఁదా ॥

౧౪౭

అ! నా ఓనినేయ వర్య! + యొనరింప కీపుభా! వ్యంబు నందువార్తి
కంబు నిఁకను! మిగుల దుర్విదగ్ధు + లగుచు వీరెల్లరు! నీవొన

ర్చుటకు న హింపరైరి

౧౧౦

సురేశ్వరాచార్యునదిహని సతీయలు విశ్వసించుకోకము వ్రాయుమనట.

బం! అనిశముగోహి ధర్మముల యందున నీదగుభావమున్ గనుం
గొనుటఁ దదీయసంస్కృతిని హింసించితిరంటగు శంకనంది తీ
తని రిటువా ర్తికంబును ద్వంద్వాజ్ఞను భాష్యమునందొనర్చి కూ
ర్చుని తఁడు స్వీయధర్మమగు హింసదగ భాష్యమునార్య !
యంచొగినన్.

౧౧౧

సీ! వేదప్రసిద్ధంబు హింస యత్యాశ్రమ; మనుమాట నీదు సి హిం
సాధాతమనియు! వాకిట మెలఁగెడు హింస వారిచే వారింపఁ; బడి
నీగృహంబులో హింస పలికిజేర. లేరైరినిగమాంత హింసవిద్యుత్
లైస; భిక్షులుకులు దామ హింస పేక్షతోడ! ననియు నిదాదిగా
నగువాడు కనుపని; విశ్వసించరు నన్ను హింసలనభి!.

గీ! కానఁ బా లైముఁగించుమా! త్రాననమ్మి కంబు లరలకల్లను
గలుగునట్లు! నియతినధ్యాత్మ నిష్ఠమై నగడు కోశ! మును
ధృతి రచించి వాకుఁజూ హింస పుము వివేయ!.

౧౧౨

ఉ! అయ్యెడ శిష్యవాక్కిధిలి తాత్మ మనోరథుడై సురేశ్వరుం
జయ్యనఁ దాస్వతంత్ర కృతి! సల్పఁగనిట్లు నియుక్తుఁడేసి లే!
దయ్యెనుసూత్రభాష్యముననక్కట! వార్తికమంచుదుఃఖతుం
డయ్యె నొకింతకాలమెడ హింస భగవత్పదుఁ డేకతంబునన్!

గీ! అంతట సురేశ్వరుండొజ్జ హింస లిడన. శిరమునంబూని
నైష్కర్మ్య సిద్ధియనెడు గ్రంథమునువేగఁడేసి శంకరు
న కొనఁగి! కన సురేశ్వర దేశికా భిక్షును వసుమతి!

సీ! అవని నిష్కర్మత తత్త్వవిషయబోధ ప్ర; ధానమై సతతంబుఁ
దనరునదియుఁబూర్వ పక్షాలాపములనెల్ల నొంచెడు; నిరవద్య
యుక్తుల నగడునదియు. గడు హృద్యములయి యొప్పై
దు పదంబులడంబు; చేదుదివలకును జెలఁగునదియు.
ఘనతర దీక్షను గొని పఠించెడువారి; కురుతరానందంబు
నొసఁగు నదియు.

గీ॥ నైన నైష్కర్మ్యసిద్ధ్యభి ధానకోశ । మును మొదటనుండి
తుదిదన్కఁ ॥ గని ప్రహర్ష । భరిత చేతస్కుఁడౌచు శం
కర గురుఁడు । చూపె నద్దానిఁ దనదు శిః ఘృలకు నెల్లంగిగి॥
శం॥ అమ్మెయివారల కెల్లను । నమ్మకము సురేశునఁడు ॥ నంగలి
గెసుత । త్వమ్ము నెఱింగినవారొరు । లిమ్మహిలేరేరుననుచు
నెడఁదలలోనన్ ॥

౧౫౬॥

శా॥ నిష్కర్మాత్మమునేఁడు నెచ్చటను దం ॥ డిశేష్టలాలింతురో
నైష్కర్మ్యబదిదేని నెఱుంగనుట ॥ స్థనాశికింబొందనా ।
నిష్కాముడగు నా సురేశ్వరుఁడుదే ॥ నింజేసినా కోశమా
నైష్కర్మ్యజ్ఞవరోత్కృపంబరఁగెదా ॥ నైష్కర్మ్యసిద్ధ్యాఖ్యచో
సురేశ్వరుఁడు తా రచించిన నైష్కర్మ్యసిద్ధికి కాపమిడుట.

గీ॥ దేశికానుజ్ఞచేత వా ॥ రికముఁజేయుఁ । గడఁగవిఘ్నంబునిత
రులు ॥ కలుగఁజేయు । కతనబుధ రచితంబయ్య ॥ క్షీఠిఁజె
లంగ । దిదియనుచు శాప మొసఁగె సురేశ్వరుండు । ౧౫౭॥

గీ॥ ఇట్లు నైష్కర్మ్య సిద్ధినా ॥ నసఁగుకోశ । మును దగరచించి
యార్యపా ॥ మనకుభక్తి । తో సమర్పించియపుడు వి ॥ శ్వా
సముఁగని । మరలనిటులొజ్జతో సురే ॥ శ్వరుఁడువల్కె॥ ౧౫౮॥

శా॥ గుర్వాదేశము మీఱరాని దనియు ॥ స్తుర్వాజ్ఞ నున్మీటుచో ।
నుర్విదేశిక శిష్యభావమదితా ॥ నొప్పారదంచెంచియో ।
సర్వజ్ఞ ! భవదాజ్ఞఁజేసితిని గో ॥ శంబింతయేకాని యీ
యర్విన్లా భయశోర్పనంబులకుఁ గా ॥ నూహించి

కాదేమియున్ ॥ ౧౬౦॥

చం॥ యమికులవర్య ! పూర్వము గృ ॥ హస్తఁడనైయును నేఁడు
తత్సర్వభా ।

వముగలవాఁడఁగాను సుమి ॥ వంజల యావననిష్ఠునెఱ్ఱు ధా ।
ల్యమనుసరించునే ? మునలి ॥ యావతుఁజేరు నెయావనంబునే!
గుమనుజాఁడెల్లవీడి యరు ॥ గుందనపూర్వపురీతినిమ్మహి ।

గీ॥ నేనుగృహినంచు యమివర్య ! ॥ మానసము నఁ । దలఁపఁగా

రాదువారుమాః త్రంబుమున్ను! కారె? బంధంబుననుముక్షిః
గారణంబు | మనమె గృహియైన యతియై న ధ మస్కరివర |

గీ॥ శ్రుతులఁదుర్యాశ్రమములేని ధ చో మనలకు | గురువర! తదా
ప్తివినివృత్తి ధ పరశపథము| లల్ప సమయంబుతో నెట్టులగుఁ
బ్రతిజ్ఞ | నెటు నిరోధింపకుండు న ధ నిష్ఠమైన? | ౧౬౩

గీ॥ భిక్షమాణులు నాదగు ధ వేశ్యపుంబి | వేశముంబొందకున్న
నో ధ దేశికవర! యెట్లుమీరందితిరి?భిక్ష ధ నెట్లునేనా! నర్పితిని?
మూయులోకాన ధ నము నెవఁడిల | ౧౬౪

గీ॥ దేశికవశ్యా! తత్త్వోప ధ దేశమునఁబా రాత్మతత్త్వంబు నెఱిగి
స ధ న్యాసమునిల | నూనితి విరాగమునఁగాని ధ యోడికాదు!
తత్త్వనిర్ణయమునకు వా ధ దంబగుఁగద | ౧౬౫

మ॥ మునుగేహస్థుడశాచుఁగర్మముల సం ధ బోధింప నైయాయితా
దిని భూర్యర్థములౌ పృబంధముల బు ధ ద్ధి ప్రాభవంబౌవృధా
తినినీఁజేసితినిన నిత్రటి భవ ధ ద్ధివ్యాంఘ్రినీరేజసే |

వనముంబాసి యమీంద్ర! శామనమొనఁర్పంగోరదెద్దానిని |

సీ॥ అద్వైతవస్తు బ ధ ధాదరులైనట్టి; విబుధులబుద్ధుల ధ వెలయు
చుండు! దుర్వాది సంఘయ ధ గర్వవైశ్యానర; జ్వాల మాలా
సమా ధ స్వాదితమగు! భూరితరశ్రద్ధఁ గూరిమితోడ నూ;క్తా
మృతసుప్రవా ధ హమునఁ దడిపి | నీ వహాయపుడెయు ధ
జ్జివింపఁ జేసెద; వానసంబునఁ బరి ధ హాసమలరఁ |

గీ॥ గాన సంసారమనియెడు ధ కడలిఁగడవ | సాధకంబైన నీవరి ధ
చర్యఁ జేయ! నెవఁడెడఁదలంపకుండునో ధ యే నెటుంగఁగోవి
దచయాగ్రిగణ్య! స ధ ద్గురువరేణ్య! ౧౬౬

అచార్యుఁడు గురేశ్వరుడే కృతికాణ్య భాష్యవృత్తు లానర్పించుట.

చం॥ ఇటులని యూరకుండెను సు ధ రేశ్వరుఁడత్రణిశంకరార్యుఁడ
క్కట! తగువారైంబిచటఁ ధ గాదుగదాయనునట్టిలోనియు |
క్కటమగు శోకశుష్కమును ధ జ్ఞానజలంబున నార్పియెంచెనం
తట శ్రుతిభాష్యవృత్తుల నొకప్పుడురేకునియుక్తుఁడేయఁగ

సీ భావానుగుణ మృదు ధవ్యవాక్యంబుల; విలసదర్థంబును
దెలుపునదియు | హృదయంగ మాత్మీయ ధవముల గుమి
తోడఁ; బూర్వపక్షముదోసి ధవర్వనదియు | సిద్ధాంతయుక్తు
ల ధవే జొన్నబడినట్టి; సిద్ధాంతరూపమై ధవలఁగునదియు |
ఘనతరాసక్తితో ధవను గాంచువారల; కానందదాయకం ధవ
బైనదియును!

గీ నైననైష్కర్మ్య సిద్ధ్యభి ధానకోశ | మునపుడశంక రార్థ్యండు
మొదటినుండి తుదివఱకుఁ గాంచి మిగుల సంతోషింపనిది |
చిటునగ వెసంగనిటునురే ధవరుని కనియె || ౧౬౯

సీ ఓవివేయవర్ణ్య! నీవిప్పుడాడిన; యట్టిపల్కు నిజంబె ధవ
గునుగాన | యాజుషామూయ శా ధవంత్రి స్థితంబైన; మల్క్కు
తభాష్యనా ధవకనిబంధి నునక్కి వార్తిక ధవము నాదు
కొఱకువే; గ రచింపుము బుధసంఘమునుతింప | నట్టులె ధవ
దీయ ధవగు కాణ్వశాఖయం; దును నొప్పుమద్యావ్యధము
నకువేగ |

గీ బుధవరులుమెచ్చ వార్తికం ధవను రచించి | ప్రమదమును
నాకుఁ గూర్పు మా ధవహింక | ఫలమగునుగాదె సజ్జనా ధవ
వళిక్మతంబు | క్షితితలంబున మతిఁ బరి ధవించిచూడ ||

ఉ అర్చులఁబాపువార్తికము ధవాయుగళంబున వేగఁజేయుమా |
కార్తిక చంద్రికాభనధి ధవకంబగునున్నతిచే జయించు స |
త్కర్తిగడింపుమా | మొదటి ధవరుగదుశ్శతవాక్యరోధము |
స్వర్తలునంచు సంచకుము ధవవచనంబు నెనమ్ముమాశ్రవా ||

చం అని ధవవత్సదుండు తన ధవజ్ఞానాసంగఁగ వాసురేశ్వరుం |
డును దనశేముషీగత పఠ ధవత్వమునార్యచయంబుమెచ్చగా |
ఘనతరభాష్యయుగ్మమునఁ ధవల్పనఁజేసెను వార్తికద్వయం |
బును; గురులిచ్చునానయది ధవస్థలిలోనఁ చార్యమాఁగదా |

చం అనుచరులాత్మదేశికుని ధవానతిమీఱఁగరాదటంచు నెం |
చినిగమశేఖరద్వయికిఁ ధవెల్వుగవార్తికయుగ్మముందగం |

బొనరించి నిస్తులంబయిన ♦ బుద్ధినెసంగు సురేశ్వరుండొసం ।
గెను దనదేశికాగ్ర్యునకొ ♦ గిందగు కానుకగాఁగన త్తఱిన్ ॥

గీ॥ పంచపాదికనాఁబూర్వ ♦ భాగమొప్పు వృత్తినాఁదద్విశిష్టం
బు ♦ విశ్రుతిఁగనఁ । జేసె భాష్యంబునకుఁడిక ♦ నాసవంద
నాభిధుఁడుదేశికుని దైన ♦ యానఁజేసి ॥ ౧౭౪

గీ॥ ఆసరోజాత పాదుండు ♦ వ్యాససూత్ర చయ వివేచనమునకు
నై ♦ స్వయశమునకు విజయడిండింపు మనుటిక ♦ విపులయుక్తి
కలితకౌజ్జకు దక్షిణఁ ♦ గా నొనర్చె ॥ ౧౭౫

గీ॥ దినకరాదిగ్రహళిగ ♦ తిని మతిఁదగి నంతయొజించి వేగనే
కాంతమున సురేశ్వరునిఁజేరి యామస్క ♦ రీశ్వరుండు పలికె
విపులతర ప్రేమ ♦ మలరనిట్లు ॥ ౧౭౬

ప॥ వినువత్సా! చరణంబులైదెంచట ♦ నివ్యాతినింగాంచునం
దునుసూత్రద్వయయుగ్మమేవసంధయం దున్నాభివిఖ్యాతిగాం
చును నీవుందొలిసేత కాపరిణతి ♦ న్మోధించి మద్యావ్యతీ
కను నాచస్పతివై యొనర్తువది సం ♦ కాశించు నెల్లప్పుడున్ ।
ఆచార్యుఁడు శిష్యులందఱిని భాష్యముల నిబంధములువ్రాయమనుట

ప॥ అనుచున్నకరసంయమిందుఁడునురే ♦ శాభిఖ్యతోఁబల్కిమీ
దును నద్వైతపరంబులొ నటుల నా ♦ ర్యుల్పంప్రతిపంగఁబె
క్కునిబంధములఁజేయుఁడిమ్మహిని మీఁకూలుకష్టప్రజ్ఞచే
ననిహస్తామలకాది శిష్యులకుఁదాన స్థానతిచ్చెందగన్ ॥ ౧౭౮

గీ॥ వారలెల్లరునగురు ♦ వర్యునానఁ । జేసెచేసిరి ననుమతి ♦ వాసి
మీఱి నాత్మతత్త్వాబ్జునకు సూ ♦ ర్యాభిములగు విశక
బహుకోశములనుగో ♦ విదులుమెచ్చ ॥ ౧౭౯

గీ॥ పద్మపదుఁడంత సత్తీర్థ ♦ పర్యటనముఁ । వేయఁగాలోఁ నలం
చిదె ♦ శికున కెఱఁగి పలికె బహుతీర్థయితదేశములనుజూడ
నెంచెద ననుజ్ఞగురవర్య! యిమ్మటంచు ॥ ౧౮౦

౧౦॥ శంకరసంయమివరుఁడా పంకజ పాదోక్తి నపుడు ♦ బాగుగ
వినియే । కాంకసమాన మునస్మిత మంకురితముగాఁగఁబలికె

నతివయస్యిన్మృతః॥

౧౮౧

చం॥ గురువరు చంద్రనుంటయె య ధ గుంజమిత్తేల్నివాసమెన్నన
గురుపద కంజతోయమెయ ధ గున్మహితంబగు తీర్థమాసుధి
వరుని మహోపదేశమున ధ వాసినెసంగు పరాత్మదృష్టియే॥
ధరణిబ్రహ్మస్తమానిఖిల ధ దైవత దృష్టియగున్సదాశ్రవా॥

గీ॥ ఒజ్జచెంగటనే శిష్యుఁ ధ డుండవలయుఁ గాని వేఱొక్కయెడ
కరు ధ గంగరాదు॥ వితతమార్గ శ్రీమాతిక ధ త్వితునకెపుడు
నిద్రకృమ్ముటచే జింత ధ నీయమున్నె॥ ౧౮౩

కా॥ సన్యాసంబది రెండు తీరులుగ విశ్వంబందుఁ జెన్నారు వి
తనన్యాసంబును నట్టులేవి విదిహాసన్యాసమున్వివ్యమూ॥
ర్థన్యా! వీనిని బూనునిర్వరకునుం ధ దత్తవంపదార్థైకమే॥

యన్యాసంబగునట్టియత్నమునఁజింత్యంబాఁజుమియెప్పుడున్

చం॥ కనఁబడునొక్కచోటనుదఃకంబు; మఱొక్కటఁగానుమిపదిం॥

కనొకటఁగాననాను శయ ధ నస్థలమొక్కటఁగానరాదుగా॥

పునఁగనఁజాలఁడధ్వమునఁబోయెడుమర్త్యుఁడుశరమృత్యుఁడ౪॥

త్రిని శయనస్థలీజలగ ధ తృప్తను దాఁగలుషీకృతాత్ముఁడై॥

మ॥ అతిసారజ్వరముఖ్యరోగచయమ ధ త్యంతంబు బాధించుచో॥

ధృతివారించు నుపాయమెద్దియును నం॥ తేవాసివర్యా! యసం॥

గతమాఁదోవజరించు వానికి జనం॥ గానిల్వఁగాలేడువా॥

డతని స్వేగ సహాయుఁడైననుబరి ధ త్యాగంబుగావించెడున్॥

ఉ॥ వేకువఁగ్రంకుటెడను లభింపదు; దేవసమర్చనంబు శి॥

ష్యా! కడుదుర్లభంబగును ధ శాస్త్రసమీరితశౌచమేమియు॥

స్నేహయెపోవు; మిత్రతతి ధ నింగనరాదు; సమాధిశూన్యమా॥

నాఁకలిగొన్న పాంథునకు॥ నక్కట! కూరయు దుర్లభంబగున్॥

కం॥ అని శంకరసంయమిపాం॥ ఘనకున్మార్గంబునడుమఁదోచెడు

కష్టా! భిని దెల్పఁబద్ధపాదుఁడు॥ వినిగురుఁగనివల్కెనిట్లు॥ విస్

యమెసంగన్॥

౧౮౪

పశ్యపాదుడు తీర్థయాత్రల కనుజ్ఞాబడయుట.

- చం॥ గురుపకులాడువాక్యముల ♦ కుంభీరిలేదిలనైనఁ దెల్పుదుం॥
 బరమసుఖంబుఁగూర్చుగురు ♦ పార్శ్వనివాసమటన్నమీదువా॥
 క్షరణియె నిక్కమానయిన ♦ సంయమిశేఖర! దేశరాజిఁదా॥
 నరయక నామనంబకట! ♦ వ్యాకులత నివ్విడదేమిచేయుదున్?॥
- గీ॥ ఉండడుదకంబదంతట ♦ నొక్కటియును । వెనుకముందువి
 దిక్కులఁ ♦ దనరదెప్పుడు త్రోవయును సువ్యవస్థమై ♦ తోవ
 దనఘ॥ పుణ్యమెప్పుడేని సుఖమునఁ ♦ బొందనగునె?॥ ౧౯౦
- చం॥ యమివరి! పూర్వజన్మమున ♦ నార్జితమైన యఘంబెధాత్రిజ॥
 న్మముఁగను వ్యాధియాచును ఘ ♦ పంబగువట్టి ఫలంబొసంగన
 న్నమహిని వాదముండదు, స ♦ నాతన కర్మమభుక్తమై స్వదే॥
 శమునఁ బరస్థలంబునను ♦ జంతువునంటి చరించుచుండెడి॥
- గీ॥ ఇటవసించిన నింక నొ ♦ క్కటవసించి ననువిడఁడు మర్త్యుఁ
 గాలుండు ♦ తన సమయము । నచ్చునెడల మృతుండయ్యె ♦
 వాడిచటికి॥ నరుగుటనటంట జనులమో ♦ హంబుననగు॥
- కం॥ మనుముఖ్యమునులు శౌచం॥ బును స్వప్తముగాఁ బ్రవృద్ధ ♦
 ముగ దేశాదిం । గని చేయుడనిరి శాస్త్రం॥ బునఁ దద్గతిఁ
 బోవుమమ్ముఁ ♦ బొందవఘంబుల్ ॥ ౧౯౩
- గీ॥ పడయునీశుని దయయున్న ♦ యెడల నడవి నున్నను నరుండు
 కోరిన ♦ యన్నముఁదగఁ గోలుపోవును విధిప్రీతి॥ కూలుడైన
 యెడ నెదుటనున్నదాని మ ♦ ర్త్యుఁడు రయమున॥ ౧౯౪
- గీ॥ తన గృహముఁబాసి తీర్థద ♦ ర్శనమొనర్పఁ గా విదేశగుడై
 యు పా ♦ ఖ్యముగ నరుగు । దెంచు, కేహగతుండును
 గాంచు మృతిని నిట్టలగుటకు గురువర్య! హేతువెద్ది?॥ ౧౯౫
- గీ॥ దేశకాలస్థితంబైయు ♦ దేశకాల । ముక్తమై యొప్పు బ్రహ్మ
 ప్రమోదమునట॥ నటంగనెడు వారికంతరై ♦ కాగ్ర్యమున్న
 యెడ సమాధి పొసంగున ♦ లైడల ననఘ! ౧౯౬
- గీ॥ చిత్తమునుదేర్చు స తీర్థ ♦ సేవ, దేశ । ముఁగనుటగుత్సాహ

లము చిత్తః † మునకునగును । సుజనసంఘము నర్థాభిః † జూర
గొనును ; గాన భ్రమణ మభీష్టంబు † గాదెవసుధ॥ ౧౯౭
కా॥ విద్వాంసు డు విదేశ సంతతినని † క్షేదమున్నై యుండితా!
విద్యన్ముఖ్యునిదైన సంగతినె కా † వించుంజాడీ! విజ్ఞా డే!
విద్యత్సంతతికెల్ల మిత్తుండగు ను † ద్వంతుష్టతో మైత్రి; యో
యద్యైతజ్ఞ! చిరంబు నిల్వదు వెస † హ్లా నింగనుంజమ్మిలన్॥
గీ॥ తావిదేశగతుండైయు † భావమునను గురు నిలుపుకొంటయే
గురువరసమీపా వాసమగు; భక్తిలేమి భా † వముననొజ్జ!
జేరఁడే నంతికగుండైయు † దూరగుండగు ॥ ౧౯౯

చం॥ తనదగు బుద్ధిదేర్పువను † ధన్యుధుతోడ బుధుండుకూడిబు!
ద్ధిని దగఁదేర్చుకొన్నయెడ † దివ్యవివేకముఁగాంచుమెల్లఁగా
ఘనతరమా వివేకమును † గాంచినచో విదుఁజుండి యల్లన ।
ల్లనఁదన హేయమాగుణము † శౌల్యముఁ బాయునుదేశికోత్తమా॥
కం॥ ఉరునయమున నిటుతోయజ! చరణుండు వచించువాక్య †
చయమును వినియు! ధృరమగు దయఁబొల్పెడుశం కర యమి
వరుండనియెనిట్లు † కంజపదునితోన్ ॥ ౨౦౧

చం॥ అమలమనస్కు! నీకిటుల నాగ్రహమేటికి? దీగ్గసేవనా!
ఖ్యసుహితపూనిష్ఠామునఁ † కైతవమున్వహియించినీకు వి
ఘ్నము నొసరింపలేదెడఁదఁ † గల్గిన దార్థ్యమెటుంగఁగానిపే
ధమున నినాడఁ బోకుము వె! తంగలిగించెడునంతదూరము॥
మ॥ నలినాంఘ్రీ! యొక తెన్నె కాదు సుమి నా † నాక్షేత్రీతీర్థప్రయా!
తలకుం గావునఁ జోరమార్గముఁ బరిత్యాగంబుఁ గావింపుని!
స్తులసాఖ్యబున నొందుతోవఁ జనుమా! ఊణీసురాగారము
ల్కలవేన్నిలు; లేనిచో హితులతో † గమ్యస్థలింజేరుమా॥

సీ॥ సలుహగవలయు స † జ్జనులతోడుత మైత్రి; సుఖతతినదియె
కూర్పునుసతతము! ఘటితోరు రసములై † క్రాలునధ్యాత్మైక్య
కథలు ప్రశాంతసంఘంబుచేత! శ్రావ్యమాణములై వె! సందను
క్షేతంబు; లనుదుర్గించి మిగులనో † ప్పను జగతిని గాననే

యాకథల్లున భవభయవార; కములును శ్రాంత సం ధమున కల్ల॥

గీ॥ విశ్రమ హాహిజములును జి ధిశ్రవఃపి । మోదకరములుఁ
దృష్టాపఃనోదకములుఁక్షుత్కళంకాంతకములును ధిజమ్మదేశి
కాంఘ్రిసేవోత్కటామోద! ధియజ్జపాద!॥ ౨౦౪

శా॥ త్రోవంజాల దినంబులం జనుచుఁ బా ధిధోమాత్రముంగూడ
నం తేవాసిప్రవరా! గ్రిహింపఁ దగదా ధిశీరన్నఁగాదోషమా
నావిఘ్నంబభిగమ్యదోష తతిక ధిజ్ఞాతృనోద్దిష్టదే॥

శావాప్తింగనియుండుసౌఖ్యముగఁగాఠ్యప్రాప్తియానంతకు॥

ఉ॥ చేరగఁనౌస్థలంబుఁదగఁ ధిజేరక మార్గమునందె యున్నఁచో
గారియనందునజ్జపద! ధికర్జము; సిద్ధికి మూలహనియాఁ
గోరినయట్టిస్తానమునఁకుం జన కుటయు నొనుగావున॥

స్థారినయుండకేగఁ దగు ధిస్తానముఁ బాంథుఁడువేగఁజేరనా॥

మ॥ తమదోషంబుల సాధువేషములచే ధితంగప్పి వెన్వంటమా॥

ర్గమునం బోరులు దైవమున్వసనముఁ ధిగ్రంథంబునుందస్కరిం
చుమతించాము చరింతుగొన గుణసంధిదోహంబుచేతంబియ
త్నమునన్మోఘ్యులునుమౌఱుంగనినరున్నమ్మంగరాదెన్నఁడున్॥

చ॥ వె॥ త్రోవనడుమనైన ధిదోవకునామడ । లోననైనభిక్షుంలు
వెలయునెడఁ జేరికొలుమువారి ధిమీతితివేనిఁ ద్వ॥ త్కార్య
ములను జెరుపఁ ధిగాఁదగుదురు॥ ౨౦౫

మ॥ క్షితిలో నెద్దియనాపదంబగుచుఁ దాఁజెన్నారనో?దానిచా
మతముంజేరి భజింపు మెన్నఁడును దుర్మార్గస్థులైనట్టికు ।

త్సితులన్లోనఁ దలంపఁ బోకుము ధరి ధితిం గల్గవ స్వాంత వి
క్షతిచేత న్నుభవై చరింపుము సఖ ధిస్థంబాఁజామితప్తియున్॥

చం॥ అనఘగురూతమాననమహా ప్రభవంబగువాఙ్మయామృతం
బునిటులఁ గోలియెంతయుఁ బి ధిమోదమయాంతరుఁడై ప్ర
యాణ మఁయ్యెనలినపాదుఁడంతట ను ధిరే శ్వరముఖ్యులతోవ
సించె శృం । గనగమునందుఁ గొంత దను ధిశక్తురువర్యుఁడు

వానిఁ బంపితాఁగి

౨౧౦

శంకరుఁడు యోగదృష్టిం జెలిపి మాతృసందర్శన మొనర్చుట.

అ॥ నె॥ అప్పుడాత్మశక్తిఁ దగునను భావంబుఁ చేతఁ దనదుత్పత్తిఁ
రీతి నెఱిఁగి ఛాత్రతతికిఁ దెల్పిఁ చదలు తెన్నునుబూని ।
జవనికడకుఁ జేరెఁ శంకరుండు॥ ౨౧౧

ఉ॥ ఆతురయైనమాతఁ గని యార్యపదుండుఁ దదీయపాదకం
జాతసమీపమందపుడుఁ సాఁగిలి మ్రొక్కెనుభక్తితోడనా
న్నాతియుసన్నిధింజెలఁగు నందనుఁగాంచి శరీరబాధఁదా
నాతఁజి బాసె గ్రీష్మసమ యార్దితుఁడబ్రముచేత సెట్లటల్॥
మ॥ అవనిస్సంగ విహీనుఁడై యును విమో హధ్వంతముం
బాపు యో గివరేణ్యుండు నిజాంబవై నలరుభక్తిం జెం
తకుంజేరి యిట్లువచించె స్థనయిత్రితోఁ జనని! యా లో
కింపుమీ నన్ను; వే! గ విసర్జింపుము భేదముం దెలుపుమే
గావింపఁగా నొపనిన్॥ ౨౧౩

చం॥ అనవిని చాలకాలమునఁ కంతికముం గుశలంబుతోడఁజే
రిన సుతునాపెతాఁగని ప రిస్ఫుట హర్షమయాంతరంగయై
కనుఁగవసమ్మ దాశ్రువులు గారమెయిం బుల కల్పెలంగఁబు
త్ప్రనిక నె మందమా నెలుఁగుతో నిటుల త్తతినార్తితోఁపఁగన్
మ॥ సుత! నీవీ దశయందునుంగుశలివౌ చున్నాకిటుల్గానిపిం
చితి,పింకెయ్యదియింత కెక్కుడయివాసింబొల్పుకృత్యంబుఁగొ
ద్ధతచే జీర్ణతఁగన్న యీమెయిని నే న్ధాత్రిస్ఫురింపంగ లే
ర; తగందీని దహించి చేర్చుమిఁకఁ జేరంబుణ్యలోకంబునన్॥
సీ॥ అనియిట్లులనుతన జననిదా వచనంబు; నాలించి యాశంక
రార్కుండంతఁ బరమసుఖ స్వరూపమును మాయామయా;
శేషవిశేష దు ర్దోషరహిత మును బ్రమాణాతిగం బును
నేకమును స్వప్రభంబునున ప్రమే యంబునగుచుఁ దనరు
నెయ్యది సనా తనమాచు, నెటవాస్త; పదముఖభాగక
ల్పనములేదా ।

గీ॥ మిన్నుఁ బలెఱోన వెలి నెద్ది ♦ సన్నిహితము! గానపుడు దాన
నాద్యంత ♦ మైనిరామ! యంబునై యొప్పుఁ బరమగు ♦ నట్టి
బ్రహ్మ! మును జననికి నెఱుకపఱ ♦ చెను బ్రియముగ! ౨౧౬
మ॥ తన యుండిట్లు పదేశమున్నలుప నం ♦ తన్నాధ్వయోనాపెపు
త్తునితో నిట్లను; సౌమ్య! నిర్గుణమునం ♦ దున్నిల్వఁగాలేదునా
మనమట్లాట గుణాఘ్య నీశుని వచిం ♦ పంబూనుమసూలమా!
చుననూత్కూటు నగోత్రమాచు నెటునిఁ బ్పుండ త్వమాత్రం
బెడఁ ॥ ౨౧౭

గీ॥ ఇట్లుపల్కెడు తన జన ♦ యిత్రీవచన! మును గృపంబొల్పు
నయ్యతి ♦ ముఖ్యుఁడువిని యార్తిసంచయహరు నష్టమూర్తి
నపుడు! భక్తివిలసిల్లనిట్లని ♦ ప్రస్తుతించె! ౨౧౮
ఆచార్యకృత శివస్తవము.

మ॥ పరతత్త్వార్థమునై చిదాకృతియు నై ♦ బ్రహ్మాందిరేశాదిని ।
ర్జరమృగ్యంబును నైతురీయమునునై ♦ స్వాంతోక్త్యతీతంబునై
పరమాద్యంబున నాదిహానియుఁ బర ♦ బ్రహ్మస్వరూపంబునై
కక మొప్పారెడు శైవమామహామునుఁ త్కంతంబునంగొల్పెదన్

మ॥ నిరతంబుంగడుభక్తిఁ గొల్పెద భవా ♦ నీనాథ సంసారనా
గరపోతంబును సేవనాగత మహా ♦ త్కంతాధ్యబృందారకా
సురసంతాన విసమ్రీశీర్ష విలసఁచ్చోభాధ్యమందారసుం
దర సూనప్రచయాభిషిక్తమునునా ♦ త్వత్పాదరాజీవముఁ ॥

శా॥ గౌరీశాన! జగత్ప్రియాధిప! విరా ♦ గప్రోల్లసద్యోగిరా
ద్వారాంతస్థులవాస! సంశ్రిత జన ♦ వ్యాప్తోరుకారుణ్య! సం
సారాపద్వినివారకా! విపులతే ♦ జఃపుంజమూర్తి! నమ
స్కారమోసకలైక బాంధవ! తగం ♦ గావంతు నీశివ్పుడుఁ ॥

శా॥ దేవాధీశ్వర! యాదిదేవ! శుదన ♦ ద్వేషీ! పురారీ మహా
దేవా! బాలసుధాంశు శేఖర! యమిఁధ్యేయస్వరూపాయమా
రీవిశ్వేశ! హరాయటంచు నిను న ♦ ర్ధిన్లోన నెల్లపుడు
న్యానితుం గృపనింపు మట్లగుట నా ♦ పై సత్కృపావారిధి!

- మ॥ ప్రభుభాగీశ్వర! దానకాల మిది; పా॥ తగ్గించెన్న నే; నీవెదా
నమునుంబాతునిశిచ్చుదాత; వటుగానన్ని న్నె యాచించినాఁ
డ; ముతేవారిని వేడఁ బోవను దయా॥ ధ్యా! సుఖిరంశాభవ
త్సుమహద్భక్తి న నాకొసంగుమిల నా॥ దుష్టస్య॥ దెక్కుతై
మ॥ పశువుంగానను వెంచెదేనియదియే॥ భవ్యాశ్వహఃగాదెనీ
కుశివా! నన్నుఁగళంకిఁగానననినభ॥ క్తున్నాసఁగఁదాల్చెదీ
పు శిరంబుదున వానినే; ననుద్విజ హ్వంఁగాఁగభాషించెదే
ని శుభప్రవమకాదె? యెల్లరు నెచో నీహొప్పినన్దస్యలే॥
మ॥ మృడ! నీకన్న మహింబ్రపన్నునకు నా॥ త్తంబాపఁగానాశర
ణ్యుఁడు లేడంచుఁడలంచు మమ్ములఁ గృపా॥ యుక్తుండనై
యోము; మిప్పుడ మాదైన్యముఁ బాపుమయ్య;దివిష త్సూ
జ్యత్మకా లేనిచోఁ జెడు నిక్కంబుగ భక్తివత్సలతల॥ క్షిం
పంగ నీకియ్యెడన్॥ ౨౨గీ
- మ॥ శివ! నేనొడ్లకు ద్రోహ లేశమయినన్॥ జేయంగలేనైతిని
ట్టి విధిబ్రీతుఁడవయ్యెదో? యెఱుంగఁదండ్రి! శ్రీస్వప్రతాత్మ
సంభవవిద్రోహులకైననీవుదయయ్యె॥ పుంగాఁ బ్రసన్నుండనై
తివి; నాకేటికిఁగావు? తెల్పుముయమి॥ ధ్యేయప్రభావాదయన్॥
- శా॥ ధ్యానంబున్నుతి నర్చనంబును యథా॥ న్యాయంబుగాశల్పనీ
శానా! నాకెఱుంగంగరా దయినను॥ తానాంబునంగొల్తుని
ర్మానున్భీతియుతుంబురస్థితునిమా॥ ర్కండే గునింబ్రోవడు
ర్మానాధ్యాంతక భంజకంబయిన యు॥ మృత్యాదరాజీవమున్
- మ॥ గళమందంకము మేనునందున భుజం॥ గవ్రాతము తేతిలో
పలవేధస్సు కపాలమున్ను దుట్టిపై॥ భవ్యానలాక్షంబు, నా
దలబాలేందుని; వామభాగమునఁ గాం॥ తారత్నముదాల్చిశో
భిలుదేవోత్తముఁ దక్క వేల్పునొరునే॥ వేడంగఁజొనన్నడున్॥
- ఉ॥ శంకరసంయమిండుగ్రీడిటు॥ సంస్తుతిఁ జేయఁగఁదుప్రీతినిదియే
ఁగాంకవిభూషణుడంత విక్య॥ తా స్తుల తూల పిష్టాహులుం
గింకరులన్వక్తీయుల న॥ నిందుల నాసతి చింతకంఠనా॥

శంకరుమాత వారిఁగని ♦ చాల భయంబునఁ బుత్తుతోననున్
క॥ తనయా! వీరలఁ గనినం । తన భీతి జనించె నా యె ♦ దం
గంపిత మ । య్యెను మేనుగాన వీరల । మునుకొని చనఁజాలఁ
దెల్పు ♦ ము మఱియొకగతిన్ ॥ ౨౩౦॥

క॥ అనుచుం గడుభీతిని దనఁ జనయితివచింపనంత ♦ శంకరయము
భూ । ర్యనునయమున నాశివదూ । తనిచయముం బంపియంతఁ
దల్లికొఱకున్ ॥ ౨౩౧॥

ఆచార్యకృత విష్ణుస్తుతి.

సీ॥ భోగిరాట్పర్యంక ♦ మున లచ్చి తొడలపై; కొమరారు పాద
కం ♦ జములవానిఁ । గరములభక్తిఁ జా ♦ మరములఁబూని
భూ ♦ నీళలు పీవఁగా ♦ నెగడువానిఁ । బటుభక్తినంజలి ♦
ఘటియించి యెదుటఁబా; ల్పెడు తార్మ్యచే గొల్వఁ ♦ బడెడు
వాని । ధృతమూర్తులగు నస్త్రు ♦ దేవతలేవురు; జట్టఁగానడు
మఁ జాపట్టవాని

గీ॥ ఘనతమాలాభకోమలఁ తనువువాని మహితరత్నప్రభాస్ఫురఁ
నృకుటుండుగుట । బాల భానుమదగ్గింద్రీ ♦ నీలనగముఁ ।
బరిహసించు హరిన్భక్తిఁ ♦ బ్రస్తుతించె ॥ ౨౩౨॥

చం॥ తన తనయుండు దెల్పిన వి ♦ ధంబుననొప్పెడునంబుజాక్షునీ
శుని నపుడాసతీమణి వి ♦ శుద్ధ మనంబునఁదాధరించి భ ।

క్షిని మృతికాలమైనను మ ♦ తిష్ఠరినంబుజనేత్రునంచుచుం
దనయునిమోలయోగులవిధంబునస్వామలదేహమున్విడఁ ॥

గీ॥ అంత శరదైందవమరీచి ♦ కాంతియై వి । చిత్రవిచలధ్వజాశ్శ
మై ♦ చెలఁగుచునుమ । నోజ్జమా వ్యోమయానంబు ♦ నుం
గొని తగి విష్ణుదూతలు పోదుర్భవింఁచిరపుడు ॥ ౨౩౩॥

చం॥ కనుగవక్తింపుఁగొల్పుచునుఁగ్రాలెడునాహరిదూతలంగనుం ।
గొని షరితుష్టయైనతిత ♦ నూజఁబ్రశంసనొనర్చె నంత నా ।
పేను బహుమానపురోహముగ ♦ విష్ణునిదేశగులూవిమాన మం ।
దున నుపవిష్టఁజేసివెనఁ ♦ దోడ్కొనిపోవఁ దొడంగిర త్తటిన్ ॥

గీ॥ అగ్నిదిగశుక్లపక్షోద • గయనమాస । వత్సరది నేశివిధుతటి •
ద్వారణ జిష్ణు । కమల సంభవముఖ్యలో • కములనాపె । వసు
నగా చాటి తానందె • బరమపదము ॥ ౨౩౬॥

శంకరుడు తల్లి కిసుత్తరక్రియఁజేయుట.

మ॥ యమివర్యుండునిజాంబకంతఃజరమం • జా సేతఁదానేయున ।
ర్పు మతిన్బంధులనెల్లరంబిలిచె, వా • రున్మంకరుంగాంచి సం ।
యమి హాసీకధికారమిజనని దే • హంబుందహింపంగనో ।

కుమతీ! యున్నదె? యగుచుదూరికడు • న్లోపంబుదీపింపఁగక
గీ॥ తననుబండుగులెంత దూ • రిననుగోప । మును రవంతయుఁ
| కెందక • యనలమునిడఁగోరి । సంయమితనబండు • గులను నెమ్మి
నెంతవేడిన వహ్నిదా • మియ్యైరి । ౨౩౭॥

గీ॥ దానఁబటురోష సంవృతాం • తరుఁడగుచును మిగులనెండిన
కట్టలఁ • దగఁగడించి । చేతఁగరకంబుఁగొనియింటి • చెంత
మాతృ! దక్షిణ కరంబునను వహ్ని • దామధించె ॥ ౨౩౮॥

కం॥ అదహనంబునఁ దనజన । నీదేహంబును దహించె • నిర్మమి
వశ్యం! డైదీపించెడు భగవ! త్పాదుఁడు దివిజులు నుతింప •
బండుగులు కనన్ ॥ ౨౪౦॥

శంకరుడు స్వజనులకు శాపమిచ్చుట

చం॥ అడిగిన నగ్నినీయమిని • నార్యపదుండు సరోషుఁడౌచున ।
ప్పుడు శపియించె బాంధవసః మూహమునీగతి; నింతనుండియ
య్యెడుజడులార! సప్రచ్ఛతిబహిష్కృతిమీకు; భవద్భ్రహంబులం
దుడుగును భిక్షుసంయముల • కుండెడు నిండ్లకడ స్మృశానముల్ ॥

గీ॥ అనుచు సంయమిశాపమి • చ్చిన కతమునఁ జదువరచ్చటి ద్వి
జలుపాఁ • జదువునిండ్ల యతులు భిక్షులుగొనరు; గృ • హం
బుల కడఁ గట! శ్మశానంబులయ్యె ని • ప్పటికి నచట ॥ ౨౪౨॥

గీ॥ కలిగెఁ గాలతీనున్న వి • ప్రులకు నెల్ల; నిట్టి కష్టంబు శంకరు •
నెడలఁ దామె! నర్చిన మహాపరాధము • నను మహితుల!
యెడలఁజేసిన యపరాధ • మిడునె శుభము? ॥ ౨౪౩॥

మ॥ కడుశాంతుండని బాధసద్భుధునకుం ♦ గావింపఁగారాదు; శాం
తుఁడు దానయ్యను బాధనందునెడఁ బూ ♦ నున్రోషముం
జల్లనై॥ కడుసౌఖ్యంబునొసగుచందనపు వృక్షంబైనసంఘృ
ప్తమై॥ యిదు నత్యుగ్రకృశానుకీలలను గా ♦ దే! భూతలం
బందునఁ॥ ౨౪౪

శా॥ శేజోవతులొనర్చుకార్యములశా ♦ స్త్రీయంబులైతోచినఁ॥
భ్రాజతత్కృత కార్య సంచయముదూ ♦ ర నాదు; నింద్యం
బనం॥ గాఁ జిత్తంబులఁ దోచు భార్గవుని జా ♦ కర్మంబు;
స్వీయప్రజా॥ రాజస్మైనులు కొందఱీయరొకొ కూర్చి ♦ రంజా
వృకాస్యాళికిఁ॥ ౨౪౫

౪॥ కరుణాభిరక్షన శం ♦ కరసంయమిండుండు; మ్మునిజనులును
గోరు ♦ కొనెడు నదియు॥ బెంచైన సౌఖ్యపఁరంపరచేనొప్పి;
వితమన్నమై పునః ♦ పతన రహిత॥ మగనదియునునగు ♦ ను
గతికిఁ దనతల్లి; నిం జేర్చి దుర్మత ♦ పుంజమునుమా పీతలం
బున నంత ♦ శాతనంబునొనర్చి; స్వమతంబు నిల్పఁ జి ♦ త్త
మునఁ దలఁచి॥

గీ॥ దానికిందోడుగా నర్హుఁ ♦ డైన వాఁడు॥ దనకు శిష్యుండునగు
సనం ♦ దను సమాగి॥ మఱియునకునై వికీర్షించు ♦ చునుమతిని
దలంచిన సుకార్యమున నాల ♦ సించెనచట॥ ౨౪౬

పద్మపాదుడు దక్షిణదేశమునాత్రిచేయుదుఁ గాళహస్తి కరుగుట.

చ॥ అనఘుఁడు పద్మపాదుఁడును ♦ నంతగురు హావరాజ్యచేనుదీ॥
చ్యునిఖలతీర్థస్థేవనము ♦ సల్పిపదంపడి జేరె గుంభమం॥
దున జనియించి వాధినొక ♦ తోయకణాబుగఁ గోల్కట్టెను॥
న్మునివరుఁడుండు దిక్కునకు ♦ మోదమోదన్విలసిల్లనల్లనఁ॥

ఉ॥ ఆదిశరావ్య భూమిధర ♦ మైకనువాఠికనారతంబు స॥
మోదదదమై సమాశ్రితస ♦ మూహ విమోహనివారకంబునా॥
నాదురీతేందనాగ్నియుఁబి ♦ నాకినివాసముఁ గాళహస్తినా॥
గాఁదనరాకుక్షేత్రమును ♦ గాంధే సరోరుహపాదుఁ డుత్తర॥

- చం॥ కమలపదుండు దేవధుని • కన్నను గన్నగ మిన్నయాసువ
ర్ణముఖయనం జెలంగుధుని • స్నానమునుం బానరించి చొచ్చెదే
వమునిజనా ద్విహాయి శి • వాధపుడై తగుకాళహ స్తినా
భుమహితమా గుడించి వప • ధూతకళంకు నుమేశునింగ నా॥
- మ॥ కనిసద్భక్తిని సంస్తుతించెను భుజం • గ వాగ్రసంకాశితాం
గుని; బాలేందుకలా విభాసిత శిర • స్కున్భురికాయణ్యతో
యనితాంతార్ద్రమనస్కయా నగజచే • నాలింగితుండైనవా
ని నమర్తస్తుతులింగ సన్నిహితుని • శ్రీకాళ హస్తీశ్వరు॥
- చం॥ పలుమటుభక్తి మ్రొక్కుచును • భావసుమంబుల చేభవానితో
నలరెడు కాళహస్తీపతి • నర్పితునింబానరించి యంతనా!
జలజపడ్డుండు వేడ్కవిల • సత్సద్గుభక్తిని వీర్థయాత్రల
స్సలుపగ వేడియందుకొన • శంకరదేవుని యానఁచానొగిన్॥
- సీ॥ పార్వతియనుపేరఁ • బరఁగెడునాదిమ; పృకృతి కడుంబ్రహ్మ
ర్షమునఁజూడఁ నవిరతంబును సదా • శివుఁడు సాయంతనంబున
నటించెడు నెట • ఘనులు నమల! హృదయులునైన మా •
సీమ్రులు దివ్యదృష్టిని శివుఁజాండవం • బునెటఁ గనెడఁ రో?
జన్మమృతి ముఖో • రు తర భీతినిబాపి; యెదకుఁగంటికిఁ దుప్పి
నెద్ది సేయు ।
- గీ॥ నట్టి యురుతర మహిమచే • నలరువుండఁ రీకపురమున కాపుండ •
రీక పాదుఁ డరిగియిటఁగల తీర్థపు లభిధయెద్ద । టంచునటఁ
గలవారిఁ బ్ర • శ్నించెవేడ్క॥ ౨౫౨
- ఉ॥ వారలలోనశంభుపద • వారిజభక్తుఁడొకండు వల్లెనీ
తీరుగ; నోయతీశ్వర! ను • ధీవరులెల్లఁగ మున్ను వేడఁగా
వారలపై నెసంగెడు కృ • పన్నిపుడిన్పట సొన్నరించె బృం
దారక వాహినిస్థనియుఁ • చానిటఁ గూరిచె భవ్యతీర్థముకొ॥
- గీ॥ శివుని యాజ్ఞను నీతీర్థ • ము వలలెనను! కతన దీనిబుధుల
శివ • గంగయాదు! రిందుఁగొన వారల • య్యిందుధీరుని
తాండవముఁ గాంతురఘములఁ • జెందుదురిల॥ ౨౫౪

101 భువినాట్య శ్రాంతుండగు శివునకు శ్రమముచుపల్నఁ **ఁ** జిం
తింపుచు నా శివ; గంగనాగనిటన! య్యె; వెలసెవక్కతన
క్షేత్ర **ఁ** మిద్దితదాఖ్యఁ **॥** ౨౫౯

102 సాయంతనమున ధూ **ఁ** ర్జటి నాట్యమును దివ్య; సంతతి విను
తింప **ఁ** సలుపుచుండ! నటనంబొనర్చెడు **ఁ** తటముచే నిహతమై;
చలియించుచుండెడు **ఁ** జలగతిఁదగి! స్వనికేతనంబునై **ఁ** వజ్రలు
చంచజ్జటా; వలెనుండి యిరుపార్శ్వ **ఁ** ముల వినోద! వశమునఁ
దిశభగావారి, పర్యాపత;ద్భిందుకం బయిచాడి; నందువలన!
103 సారసంవేదులైన న **ఁ** జ్జనులుకొండ! తిమ్మహాతీర్థమును వది **ఁ**
యింతురు; శివ! గంగయని; దీనగ్రుంకి శం **ఁ** కరపదాబ్జ ములఁ
గని విశుద్ధమతి నాట్య **ఁ** ముఁగనుబుధుఁడు! ౨౬౦

ము॥ కడుభక్తిన్బివగంగమున్గి హిమ వ **ఁ** తన్యా మనోనాథుఁగాం
చెడుమన్యోత్రముఁ డందుపుణ్య గరిమంజెప్పంగ నీనుండుఁజా
లడన నివ్వములొనఁ దద్విభవ మె **ఁ** ల్లనస్తుతింపంగ నె ।
వ్వఁడు శక్తుండగు? నార్యపాదజల జడవ్వంద్వద్విరే ఘాత్రమా
చం॥ అని తనతోడ నిట్లటను **ఁ** మాధిప భక్తులలో నొకండు తె
ల్పిన ముదితాంతకుండయి చ **ఁ** లింపని చిత్తము నీశునందుఁజే
ర్చి నలినపాదుడంత విధు **ఁ** శేఖరజాహ్నువిలోనఁ గ్రుంకిలో!
కనిచయగోప్తయైన శితి **ఁ** కంఠపదాబ్జముల న్భజించెదాన్!

104 తామరసపాదుఁ డంతట **ఁ** రామసేతు! పునకు నేగఁగఁదన
చిత్త **ఁ** మునఁదలంచి! పలుపురు వినేయులెంతయుఁ **ఁ** గొలిచి
రాఁగఁ! బ్రయశమాననుఁడొచుఁ దా **ఁ** బయలు వెడలె!

105 క్షీరాబ్ధివాస ర **ఁ** సికుఁడు, హేమాంబరుం; డు నిఖలవ్యాప
కుం **ఁ** డునగు పద్మ! నాభ ముఖ్యాభిధా **ఁ** నవిరాజితునకిల;
బూతమై తగుదేని **ఁ** పులిశతలము! కరము సమ్మతమాచుఁ
గ్రానెనో యట్టిశా; వేరి నాఁ బూతమై **ఁ** వెలయుధునిని
జనుచు మార్గంబునఁ **ఁ** గని దానిలోఁ గ్రుంకి; తత్పుటలాభి
షి **ఁ** కంబునెన!

గీ॥ కమల నాభ పదాబ్జయు ॥ గృమును భక్తి నెదనుధ్యానించి
యంభోజ ॥ పదుండు విమల ॥ మతిఁములేవి నేయనిచయసం ॥
యతుఁడగుచును! వెడలె నుచితస్థలి-గూర్చి ॥ వేడ్క-లోడ॥
పద్మపదుండు మేనమామ యూరవిడియట.

గీ॥ అంబుజపదుండు మార్గము ॥ భృంబునందు వఱులు మాతులు
నిటికి ॥ నరిగెజనుచు! యతుఁడు మాతులుండునా ॥ లో
యజపదు! సాశ్రీవుని జాగుగాగని ॥ యలరెను గడు॥ ౨౬౦
కం॥ కలబందుగు లెల్లను మా! తుల గేహగతునిగాగఁ ॥ దోయ
జపదునిం దెలిసి చనుదెంచి కనుఁగొని యలరిరి కనుఁగవల
సమ్మ ॥ దాశ్రులుగారక॥ ౨౬౧

ఉ॥ ఒక్కఁడు మోదముంగ నె మ ॥ తొక్కఁడు రోదనముంబొన
రైనం! కొక్కఁడు లేతనన్వాలయ ॥ నొక్క మెయింగ నె
వేళొకండు తా నెక్కుడు పేర్చి మున్ను చరి ॥ యించినతీరు
వచించె, వేళొకం దెక్కుడు తుష్టితోడ వచి ॥ యించె; స్థల
ద్వతి మొక్కెనొక్కఁడక॥ ౨౬౩

కం॥ అంబుజపాదుని జిరకా! అంబున కగపడిన నిర్మల ॥ ల మన
స్కుఁ బ్రమో! దఃఖలరజాచిబంధు జ! నంబెల్ల వచించెనిటు
ఘ ॥ నంబగు వేడ్కక॥ ౨౬౪

కం॥ చిరకాలమునకు మాకను తెఱఁగును జేరితివి; నిన్ను ॥ దిల
కింపఁదలం! తురు; మైత్రీ నెల్లబంధులు కరుణాకర! యైనఁ
జూడఁ గారావుగదా॥ ౨౬౫

కం॥ తనయులు జట్టలు నెచ్చెలు! లునులేరు మహిమబాధ ॥
లోపించును! జోరనిచయ భయముండదు కా! పున భన్యత్వా
స్పదంబ ॥ పు న్యతితమహి॥ ౨౬౬

ఆ॥ నా పూలబండ్లగుమిని ॥ బాదుగు కొమ్మలనొప్పు! పెద్దతరువు
జేరి ॥ పీడసేయు రీతి; భవికు నరు ద ॥ రిద్రులు బాధింతు!
రను దినంబు సద్బుధాగ్రగణ్య॥ ౨౬౭

కం॥ అమితకుటుంబ పాలనప ధీరాత్మతనుండెడు మాకు నష్టసా
ఖ్యమెసఁగ దల్ల నిద్దురయుఁ ధీగల్గదు; దేవనమర్చనంబునె
ట్లమరుడు? తీర్థయాత్రయెటు ధీలయ్యెడు? సంయమివశ్య!
మిమ్ముఁబోలు మహితులైనవారి నిల ధీలోనెటు కొల్పెడు
భాగ్య మబ్బెడిక॥ ౨౬౪

కం॥ అంచితఁడవీవు యతితం గాంచుట నజిగిరిమి మాడు ధీ
గామంబునకే! తెంచిన యొక పాటునిచే! బంచెనుయాత్రా
చ్చలమున ధీబ్రహ్మరుటకునిక॥ ౨౬౫

సీ॥ పరవివర్ధితములా ధీతరువులపైఁజేరి; సుఖమిడువానిఁ బఠ్యము
విడుగతి నన్యప్రకృష్టంబు ధీలగు మతదేవాల; యంబులఁజేరి
సం ధీయమి వరుండు! నిజముగావీ డువా ధీని దేటులెల్లఁ
బు; మ్పంబులఁజేరి సా ధీరంబనఁ దగు! రసమునే కొల్పి
క ధీరణిని సంయమియు సా; ఖ్యమునంది యింటింట ధీనన్న
మొకొనుఁ!

గీ॥ గాయమే దేహమగు నాత్మ ధీగతికళత్రా! మగును; సంయ
తమే సాఖ్య ధీముగరహించు! ఘనవిరాగయుతాశ్రవు ధీ
యులట్టి ధీయమివరునికున్న? యింకఁ గామ్యము మహాత్మా॥
చం॥ మనుజు మనోరథానికి స ధీమాప్తియెసంగదొకండుగల్గెగో
రును మఱియొండుకామ్యమునఁగుండు దివానికలంబ్రయత్నముం
బొనరుచు భార్యఁగైకొనఁగ ధీముద్దియచేతుతేనేనిగోరుఁదాఁ!
దనయొలనట్టి కామిని కధితంబునఁగాంచఁదలంచునొండుదాక॥

ఉ॥ కోరిన వాంఛితంబులొన ధీగూడకయున్న యెడన్నకుండు వి
స్తారపుదుఃఖముంగనును! తామఱియిష్టవియోగమందు;లో!
నారసిచూడఁగామవశు ధీదండుచు దుఃఖమునెట్లు కావున!
నూర్చివిరాగము స్ఫురతఁముంబురుషుండు వహింపఁగావలెన్॥

గీ॥ క్రాళు హృదయ విశుద్ధి విరాగఘనకు! మూలమై; దానికిని
సూక్ష్మాముఖధసేవా యని ఘనములెల్లి; రసఘ నీయట్టివారఁ
లొరుల మేలునకై దానఁదిరిగివరిల॥ ౨౬౬

చం॥ తిరిగెదరావ్య లీవసు మఃతీసలి నెల్లెడ స్వీయగోత్రముం॥

బరులకుఁ దాచుచు స్వదులఁ భంగినిలోకపుఁజూడ్కిఁదోచుచు
న్దురుకృపభూతకోటికయిఁగొల్పుచునోయనఘా!యథేచ్ఛఁజే
కుఱిన పదార్థముంగొను చఁకుంతలమాగతిజ్ఞానతత్త్వై॥

మ॥ అమలుబైతగునాత్మ విద్యను మహాంహస్సం హతింగాల్చిశు
ద్ధమతుల్కాలఁ జరింతులోక తరిఁదీ ధర్మాతమునంగ్రహిం
ప మహాత్ముల్యతి సంచయప్రవర!త దృవ్యాత్మ సంజప్తతో
యమునే తీర్థముగాఁగఁదెల్పుదురు విద్యావతులెక్కాలము॥

చం॥ ముదమొనగూర్చెభవ్యమయిఁ పాల్పెడు నీదగుదర్శనంబు;కా
న్నిదినములుండు నీవిటమఁ నీషివరాగ్రణి! యొక నెన్దా యే
గురువని యీజనప్రతతిఁ కుందెడు నన్న నసంగివైననీ
వుదయచునీడి యేగునెడఁ బొందెడు దుఃఖముఁజెప్పకకృమే?

సీ॥ అలజడి గుమియను ధులమునకుఁగోళ; మతిసాహసంబున ధ
కాలయంబుఁ బరదోషసూచకఁ త్వమునకు నాధార; మనృత
భాషావిశేషఁ పాశ్రీయుంబు అమితహింసా మాంస ధము
దుష్టసాంగత్య; యుక్తంబును ద్యజంపఁ నుచితమునయి యతి
నింద్యమగు గేహఁ మాశ్రీయించుటఁ జేసి; ఘనధనాశంసఁ
గూర్చి రనియతులము॥

గీ॥ దురితయుక్తుల మట్టి మఁ మ్మురుతరదంతం నెసఁగెడు నపాంగ
ములఁ జూచి వెసవిశుద్ధ మతులఁ గావింపుమిటనుండి
నుతులఁబెక్కులొచరింతుము యతిసంచయాగ్రగణ్య॥ ౨౭౭

కం॥ అనిదైనన్యమంది బాంధవ జనమెల్ల వచించినట్టి సదావ్యక్త
ముల నిర్విని యలరి పద్మపాదుండను వారలతోడ నిట్లు లభిక
కరుణతోన్॥ ౨౭౮

బంధుత్వకుఁ బద్మపదుండు ధర్మోపదేశమొనర్చుట.

గీ॥ వరహృదయులార! వినుడు దై వమె నిఖలముఁ గూర్పు విడఁ
జేయుఁగా నవి జ్వలకు నిష్ట సంగతి నివృత్తులొదవిన సమ
యములను నిర్వికార మనస్కరఁ నెగడుటొప్పు॥ ౨౭౯

- ॥ మిట్టమధ్యాహ్న మప్పుడుఁ బెట్టిదంపుఁ టాఁకలిని దప్పికండ్డాలి
నాకు నెవ్వఁ రోగిరముఁ బెట్టదురొ? యంచు ఁ నేగుదెంచుఁ
మనుజుఁదేర్చిన గృహిపుణ్య ఁ మన నలవియె॥ ౨౦౦
- పం॥ అనుదినము స్థనీజలము ఁ వందునఁగ్రుంకుచుఁ గేలదండముం
గొని హరిణాశనంబు మెయిఁగూరిచి మాపునుఁజేపు వహ్నియెం
దునఁ దగవేల్పుచున్నియతి ఁ తోఁగ్రుతి వాక్యములంబరించుచే
చిన తుదతోడఁ దావకుగు ఁ సేరురయంబున గేస్తునిటికి॥
- ౧౦॥ అధ్యాత్మ వేదియై పృథి వాధ్యయనముఁ జేయుచును య ఁ
తాత్పర్యము చు॥ నృధ్యాహ్నమునకు గృహి గృహా మధ్యము
నకుఁ జేరు నపుడు ఁ మస్కరియు నొనన్॥ ౨౦౧
- ౧॥ జడలతాలుపు నింటితేఁ ఁ డి డినయోగి॥ రమున మెయిఁబెంచి
కొనుచు ఁ దీ ఁ వ్రేమగు తపముఁ జేయుటను దత్ఫలంబెన్నఁ
జెందునియ్యి॥ రనని సత్స్మృతి ఘోషించు॥ ననఘులార! ౨౦౩
- ౧॥ తెలివనలరెడు నిల్లుతోఁ ఁ డలయ కుండ॥ దెంకినుండియై తీర్థ
యా ఁ త్రీకులఁగొల్చి॥ పడయనగుఁ జండు పుణ్యంబు ఁ
బహుళకష్ట॥ సాధ్యయాఁ దీరముఖసేవ ఁ జగములందు॥ ౨౦౪
- మ॥ ధనికుండొ నిల్లుతోడ యెల్లరకు ను ఁ దా నెక్కుడంచేదలం
తునుదాస్యంబుననొక్కఁడింకొకఁడుబంధుత్వంబున న్వేక్షాకం
డునుజౌర్యంబుననింకొకఁడుఁబ్రణయాధ్యుండై మహ్నోక్తుండుమై॥
త్రీని నన్యుండు బలంబుచే నతని చా ఁ శ్రీనంది జీవించుటన్॥
- మ॥ నిగమజ్ఞుండగు విప్రపునందెది విజా ఁ నీకంబులొప్పారు నం
చుఁ గడునవ్వుదమె తెల్పుఁగాన నిగమ ఁ జ్ఞుడైన భూదేవు నా
చ్చగుభక్తి నృజియించి హరికలితం ఁ డౌనల్లుగా నల్పు భ
వ్య గుణుండెల్ల సురాధిదస్వినఘనం ఁ డౌజుండు ఛాత్రీస్థలి॥
- సీ॥ నియతాత్ములు స్వకర్మ ఁ నిఘలునిఘలార్థ; విదులు, జితేంద్రియ
వితతులు; నని॥ శము నొడ్లకుపకృతి ఁ నలుపుటయే ఘన;
వృత్తముగాఁగొనినట్టి ఁ వారలైన॥ మహితులెల్లరును ని ఁ ర్మ
ముత్తై గృహస్థుని; తెంకిఁగూర్చియై యెల్ల ఁ తీర్థములను॥ దక్షఁ

గొల్చియేతెంచె ధరు; వారిదన్నెడు; గృహియింటనున్ననఁ
కల్పిమఁడయి!

గీ॥ కమనఖల తీర్థసంసేవఁ గలుగుఫలము! గాన నతనికిఁ దీర్థ
మొక్కండె తీర్థ! మని వచించిరి బుధులు; ధ॥ నాధ్యుఁడైన!
యిల్లాతేఁ డొండెడకునెప్పు నేగరాదు! ౨౮౭

కం॥ ఎలుకలు మొదలగునవి; లో॥ పల మెలఁగుచు బ్రదుకు; ధే
ను ధక్ష్మిన్మృగముఖంబులు బ్రదుకు బయటఁగావున! నిల
యియెఘునుఁడెల్లరకు న॥ ని తలంచెదనే॥ ౨౮౮

మ॥ పురుషార్థంబులకెల్లమూలమయియొప్పు న్మేనునూ; దానికో
గిరమేమూల మటంచునేదముల ల॥ క్షింపంగనా; నద్దియు!
నృజులు న్నేస్తుహితంబునందె; యటుగా నన్నతృలంబెల్లసా!
దరగేహాధిప భూరుహాశ్రయమె యాఁదధ్యంబుగానిష్కృతా॥

చం॥ మఱియువచింతు నాదరముమైవినుఁడీరలుసుక్కిమీదుమం!
దిరములఁజేరినట్టి యతి ధింగొలుపుండు; సముద్ధరింతు వి!
స్ఫురితభవత్కులంబును సు॥ పూజితుఁడైన; నతండుఁదానిరా
కరణమునందేనియగు ధక్ష్మముఁ జెప్పును దెల్పరామిచే॥

గీ॥ చేయుఁడు ఫలాభిసంధివ॥ ర్జించి శ్రుతిసా మీరితంబగు కర్మం
బు మారలెప్పుడు! జగదధీశుఁడు సంతృప్తుఁ డగుతమంచు!
దానమిమానస విశుద్ధి ధవరెడునొగి! ౨౮౯

చం॥ చెవులకునింపుగాఁ బలుకు ధేడలనక్కుశఁ జేర్చవారిచ!
నవలవయిన్విరాజిలు సు॥ గంధమహాగరుపంకయుక్తిమా!
దు విమలచిత్రకంఠమతి ధూషితమైనను సంయమిండ్రవా!
దవనజసేవఁ జాసెదురి తంబులు ధన్యతఁగంటి మీయెడన్!

గీ॥ బండుగులకిట్లు బోధించి పద్మపదుఁడు, సలిపె భిక్షును మా
తులు సదనమున నె॥ యడిగె ఘజియించు యమిని శి॥ వ్య
కరమొందు! నలరుకల్పమిదేమటం తప్పుడు మామి! ౨౯౦

స్వయంశర శంకర భావ్య బీకను తదవధుఁడుమనఁజూచుకొప్పుట
మఱి ఇది భావ్యంబునైన బీకనుమనూ ధీశాన! యంతఃసరము!

- ట్పదుఁడాదెం, బరికింతునొక్క-తరి క + బృంబిమ్మునాకంచువే
దె,ఁడమిన్నాతులుఁ డంతనయ్యమియునాఁటికాసుకోకంబుని
చ్చెదయన్నామకశంక;నాతఁడునుఁజొందానిసాంతంబుగన్
మ! భవనాధీశుఁడు కబ్బమందెసఁగునం భస్మంభవాంఘ్ర్యచ్ఛకో
శవినిర్మాణ విచిత్ర కాశలికి నా + శ్వర్థంబుకుంగొచ్చె;లో
వవిషాదంబుఁ గనెన్నతాంతరులనా + నాయుక్తి జాలంబుచే
తవెసన్నాకులఁగా నొనర్చుటకునై + తానేకకాలంబునన్
గీ! కడుఁడనకభీష్టమా పృథా + కరమతమది యును నిరాకృత
భుయ్యో స + ద్యుక్తివిరతి! నందుఁ దాను సమత్సరుం + డైయు
సాభ్య! సూయుఁడైయును గోశసం + స్తుతి నొనర్చె॥ ౨౯౬
దం! కమలపదుండు మాతులునిఁగన్గొని యంతవచించున్జిల్లు;పా
త్రము భవదీయ గేహమున + దాచియభీతిని బోయెదన్నభో
త్రమ వరసేతువుంజుఁజిచి + తానిట మామకజీవముండు; కో
శముపయి మాకెసంగుగతి + సక్తి గృహదులఁగల్గదొడ్లకున్
ం! ఈతెఱఁగున నయ్యమి తన! మాతులునకుఁ దెల్పి హృష్ట +
మతియై శిష్య! వ్రాతమది తన్నుఁగొలువఁగ! సేతువునకుఁ
బయనమయ్యెఁజెచ్చెరసంతన్॥ ౨౯౭
- బ! నెడలంగఁబోవున + ప్పు డయాసరోజాత; పదునకు నెడమ
కఁన్నదరె మొదటఁ బిదజనాతీరున + నదరెనుదనదైన;యెడఁచ
భుజంబును + నెడమతోడయు! నెదురుగావచ్చెన + య్య దనున
నొంటరి; పాటుండుమదిని విచార మొదప! మరుజుఁచొక్కండు
ముం + దునకేగుదెంచి య; త్తటి వీనులవియ బిగ్గరగఁదుమ్మె॥
- ॥ నిట్టిదుశ్శకుపములు చూ + పటైవచ్చు! నట్టియలఱడి సూచింప +
నట్టివాని! నెల్ల నదనెన్ని కయ్యతి + వల్లభుండు! వేగముజె
గోవిదుండాట + నేగఁదాను॥ ౨౯౮
- పద్మపదకృత భాష్యటికను శీసమామ తనయంటఁ బెట్టి తగులఁబెట్టుట.
- బ! భగిని సంభవుఁడేగినంత నిటు లో + భావించెనమ్మాతులుం
డును నన్నొగును పక్షహాని మహిఁగో + కాగ్ర్యంతిదున్నట్టులై-

- నఁ గడు నేర్వగమె యిద్దిదగ్ధమయిన ♦ నృదేశికాంచనృతం
 బొగిఁదాఁగాంచుచుహాఁపచారమును; గాఁడు క్షిందొలంగింపఁగన్
 గీ॥ నృహతనాశంబుకన్న వే ♦ శృమిది హాని నందుటయెమేలు;
 గాన గృహంబుతోడఁ గబ్బము దహింతుననియెంచి ♦ కడు
 నొగినలు! గడల నింటికిఁ జచ్చిడి ♦ యడలెనతఁడు! 300
 నీ॥ నలుకెలంకులమహా ♦ నల మంటుకొనినాడు; భవనంబు నఖల
 వస్త్రపులతోడఁదహియించుచున్నది ♦ త్రటి నక్కటకట! నా;
 కివియెల్ల నెటులభియించునికను! నావస్తువులువోయి ♦ నను,
 గుండకుండుదుఁ! గాని కంజాంఘ్రి నా ♦ కడ సువచన! రచనల
 మిగుల వి ♦ రాజిల్లుచుండెడు; గ్రంథింబు నొకఁడుంచి ♦
 పాణతుల్య!
- గీ॥ మిదిసుమి; భద్రముగనుంచు ♦ మేనుమరలి! వచ్చికైకొందు
 దీనినం ♦ చిచ్చఁజనియె! నతఁడిటకు నేగుదెంచి “యో ♦ యన
 ఘ!కోశ! మి”మ్మనిన వానికెటువచి ♦ యించువాడ? 301
 చం॥ జనులు వినుంగ నిట్లతఁడు ♦ సంతతమా కడుఁ బేర్చిబోలెరో!
 దనమునొనర్చె, బల్కుదురు ♦ ధాత్రి జనుల్వినినట్టిదానినే!
 కొని; యిదెమూలమే యనుటకుం బొనిరించిన వారికన్న ధా
 త్రిని బ్రకటించువారికిరు ♦ రెట్టులఁ బాచితమంచునెంచుచున్,
 చం॥ కమలపదుండు స్వాశ్రవని ♦ కాయముతో నరుదేరఘారిపా!
 పములను గాంచుమాత్ర నొగిఁ బాపెడుపుల్లమహామునీంద్రు
 నాశ్రమమునుజేరి శిష్యనిక ♦ రంబునకెల్లను దన్మహాస్థలం
 పుమహిమ మెల్లఁ దెల్లముగ ♦ బోధపడన్వివరించెనీకతికా!
 పక్కపాడుడు శిష్యులకు రామేశ్వరమహిమకై రామకథచెప్పట.
- మ॥ వినుఁడి రెల్లరు; మున్ను రావణుడు సా ♦ ధ్వీశిర్షమాణిక్యభూ!
 తను సీతన్వరియించి పట్టణపుటు ♦ ద్యానంబునందుంచెనం
 చును శ్రీరాముడు వానిఁజంపబ్బవగ ♦ స్తోమంబునునొసదరుం
 దును దోడుజనుదేరరాగడలియె ♦ డ్లంజేరెనుత్సంతతోకా!
 చం॥ పుడమినె పశ్యతెడఁగఁపుల్లఁ గాని మహాసముద్రముం

- గడవగఁ జాలరేగతిని ♦ గాంతును సీత? నటంచు రామచం
దుఁడెదఁగడుంగడుందలఁచి తోయధిదాటిమహీజఁగాంచన
య్యెడు సదుపాయముంగనక ♦ నీచలవర్ణపుఁజెట్టుక్రిందఁదా
గీ॥ తనదు వింటి నొకటవైచి ♦ దర్శలపయి! గూరుచుండఁగవంత
విధూరగతము! ముని సురార్థము సుఖ శీత ♦ మునగు తేజ
మున్విన్వెల్లను వ్యాపించు ♦ చొక్కఁడగపడె॥ 302
- గీ॥ తనకు నభిముఖముగ వచ్చు ♦ దానిఁ జూచి యురుపరాశ్రము
లైన యందఱునులేచి రంత నాసుప్రభామండలాంతరమున
నలకు పురుషాకృతిఁగనంగ ♦ నయ్యెనొక్కఁడు॥ 303
- గీ॥ ఆప్రభామండలంపు మ ♦ ధ్యంబునను ని ఖల తపోమయమా
శివాకృతి యగపడె! దానిలో పాదిముద్రతోఁ ♦ వనరుకుంభ
సంభవమునీండుఁగాఁగపి ♦ చయమెఱింగె॥ 304
- ఉ॥ ఆకలశోద్భవుంగనిన ♦ యంతస రాఘవుడంతరోద్ధమా!
ప్రాకటమైన భేదమును ♦ బాసె; మహాజన దర్శనంబె చిం
తాకులులైన దేశుల మ ♦ హామతి దైన్యముఁబాపుఁగాదె?
పెం జీకటినింబ్రభాకరుడ ♦ శేషముగానొగిమాపునట్లుగ
చం॥ రవివశోద్భవుడైన రాఘవుడు భార్యాయుక్తుడౌకుంభసం!
భవమాసీదుని బాద్యముఖ్యములచే ♦ భక్తిన్సమర్పించిత
త్సువిరాజింపద నీరజానతశిర ♦ స్కుండౌచునొక్కింతసే!
పు విచారాంబుధినుండిపల్కెధృతినింబూర్ణంబుగానూనితా
మ! మునివర శోకమగ్నపృథుస ♦ ముద్రమునందుననున్ననన్నుమీ
రనుపమ సత్కృపంగనుటకైయరుదెంచుటమిమ్ముఁగాంచిమా
జనకునిఁ గాంచివట్టు లెద ♦ సందియమందితి; నన్నవాప్రకా
మునిగఁ దలంచుకొందునికఁబూర్ణశుగర్లవముందరించెదగ!
ఉ॥ నాదగు సత్కులంబు నలి ♦ నప్రియునుండి జనించెనందున!
న్వాదృశకష్టభాజనులు ♦ మానివరా! జనియింపలేదు; నే
నాదిఁబదచ్యుతుండనయి ♦ యంగన తోనను జన్ముతోడని
రొడ్డుడనైయకల్యమును బొందితిఁ దాతనియుక్తియొగి!

- కా॥ మారీచుండను రక్కసుఁడొకఁడనా॥ మాయాకురంగాకృతి
 స్థూరస్థున్ననుఁ జేసె నాసతికి; నం + దుంగూడ నాపైనదు
 ప్పారంభుండగు రావణుండు మునినే॥ పథ్యంబునన్వచ్చెను
 న్నారీరత్నమునున్న రించుకొనిలం॥ కాపూర్ణతుండయ్యెఁడా॥
- గీ॥ సహజముగఁ దన్వియైన యా + సాధ్వీయపుడు నాదశువియో
 గముననుదై + న్యంబునంది॥ చిక్కిపోయినమేని తోఁ + జెలు
 పుఁ బాయె॥ దన యశోకవనమునం॥ దనఘ! యుంచె॥ 307
 చం॥ కడలినిదాఁటి దుష్టుడక + కంఠరునిం బరివారయుక్తున
 క్కుడగుభుజాబలంబునను + ఘోరరణావనినుక్కడంచినా॥
 కడలిని దెచ్చునట్టి సదుపాయముఁ దెల్పుఁడిట్లుల్లంబుఁదె॥
 ల్పెడు ఘనులీకుతక్క నిక + లేరొరులేకును సన్నునీశ్వరా॥
- కం॥ అనుచుంబల్కెడు శ్రీరా॥ ముని గనుఁగొని యయ్యగస్త్య
 మునికర్పణఁడు సాంత్యన పూర్వకముగఁ గడుఁజే॥ ర్మినిదావచి
 యించె నిట్లు + స్మితవక్త్రుండై॥ 308
- కా॥ రామా! శోకవశంబు నందకుము దుఃఖారోరు దుఃఖావలి
 న్భూమిం దైవవశంబునంగని యొగిస్త్రుఃఖాఘునిర్ముక్తులై
 ధీమద్గీత చరిత్రులై నెగడు ధాత్రీనాయకు ల్లిగ్గరు॥
 కోపమోద్యోశములందునంగలరు సంతోశోధింపఁగా నెంతటో॥
- చం॥ ఘనమతి! మేటిపీచకక + కార్ముఖధాతులలోన; నీదుత
 మ్మునకుఁ బరార్కమంబునసముండొకఁడనియుఁగానరాఁడు;కీ
 శనికరవేష్టితుండయి లిసత్సృగు భక్తినిభాసునూనుఁడె॥
 ప్పుడు దగఁగొల్పునిన్ను రఘుపుంగవ! నీటిటులాడబాడియే॥
- కీ॥ ఇట్టి సహాయ సంపదయిహీనపరార్కమ! నీకెసంశయి
 ప్పట్టన నేహితంబుఁగల + కంఠసింహుంట్రినికేమొనర్చును॥
 బెట్టిదమైన వార్ధినిను + భీతిని వీడుము దీనిగోవుతన॥
 అట్లుల; లోడలంపు విశ్రుడందుము మోదము; జానకీపతి॥
- చం॥ మునుపటులీ సముద్రజలం॥ ముందుటికాలములోవఁగోలెదం॥
 అనఁబడి యెండినంతఁగపి + సైన్యముతోవొగిలంకింపు దీ॥

- శనుమహిలోన సద్యశము! నాకెయుశాగతమా; బయోధిగ!
 ట్టికయెడ నీకెరాఘవ! ఘటించెడునయ్యదియత్కటంబుగన్!
 ౧౦|| ఘనతర సేతువుంజలధిఁగట్టి రఘూద్వహ! సీతఁదస్కరిం
 చిన దుగితాత్ము రావణునిఁ జెచ్చెరగీటడఁగించి యా విధూ
 దుశలిన బాంధవాబును గఁడుంధ్రవమా యశముంగడింపు; శీ
 శనిచయ సంయుతుండవయి * సత్వరమిహానరింపుమిహనిన్!
 ౧౧|| ఈగతి నాఘటోద్భవము! నీదుగ్ని ప్రేరణఁ జేసిరాముఁడీ
 సాగరమందునం బ్లవగ * సంఘముచే నురుభూధరంబుల
 న్బాగుగ సేతువుండగ నొనర్పఁగఁజేసి పయోధిదాఁటిఘా!
 రాగసమానురావణుర * రావనిఁగూల్చిమహిమఁదెచ్చెదాన్!
 ౧౨|| అనుచు నిష్క్రమింపఁజేరి సీతఁజేరినామహాత్మ్యము!
 నిర్విఘ్నంజేయుచునట్టి తీర్థమున నా * విరూపాక్షోమాంచుఁడా!
 చును స్నానంబుమఁజేసి భక్తిని సురస్థుత్వండునా రామనా!
 భుని సేవించి నుతించెదన్మహిమనం * దుస్సద్ధదీపింపఁగన్!
 ౧౩|| శ్రీరామేశ్వరు వైభవంబుఁ దన సచ్చిష్యాభికిందెల్పునా!
 వారి ప్రోద్భవపాదునొక్కఁడిటుదా * ప్రశ్నించె నీక్షించియి
 య్యా! రామేశ సమాఖ్య కంచితముగాఁజానసమాసంబులం
 తారాజీవపదుండు తెల్పెఁదివిధంబొఫక్తిగానంరటన్!
 ౧౪|| వినుఁడుమీ లెల్లరు! వీనులకింపుగా; రామేశ పదవివరణమునిపుడు
 శ్రీరామచంద్రుండు! సెప్పెరామేశాఖ్య; వాసిఁదత్పురుష స
 మాసముగను! శ్రీకంధరుఁడును వాసిగఁదెల్పె నీపదంబును
 బహువ్రీహియం * చును మొదమున! నింద్రాది సురవతులెల్లరి
 యాఖ్యకుఁగర్మధారయమయి * క్రాలుకనిరి!
 ౧౫|| మనకు నెల్లరకీ యాఖ్య * యనఘులార! త్రితర సమాస
 రీతిని తెలంగూడీని నెడ నిట్లు తలఁచెనుమానవులకు! నాత్మ
 తత్వంబు తుటిలోన * సతవడుఁజాడి! 32౨
 ౧౬|| కతము నిశ్చితమగుచు ని క్కరణఁదెల్పె! బడిన పరతత్పమా
 సుంబు * బాగుగవిని యెల్లరును హృష్టులైనుతి * యాంతుచుం

డఁగడపెనటఁ గొంతకాలంబు † కంజపదుఁడు! 322

మ! వరతీర్థ ప్రకరావగాహ సమవా † ప్రసాంతనైర్మల్యుడై
సరయుండై నుటనుండి తావెడలె స † చ్ఛాత్రాభితోనంబురు
ట్రురణుండఁచితదేశముల్లనుచు వి † శ్వాసంబునన్మాతృసో!
దరగేహంబుచుగూర్చి స్వీయమగు గ్రంథశ్రేష్ఠముండైకొనన్
స్వకీయగ్రంథవాశమును బద్ధపదుఁడు వినుట.

శా॥ కర్ణాకర్షిణఁ దోవలోననె నిజ † గ్రంథంబుతో మాతులో!
దీక్షావాసముఁ గాల్చిచెచ్చెహఃత భు † గీస్తార్థ్యుఁడెల్లయి
య్యోజితపదుఁడు తావిని తది † యుజైనగేహంపుట!
భ్యస్తానముఁ జేరఁగాఁ జనియె † న్నాంతర్యుడై యంతటన్!

ఉ! వచ్చిన యర్హుఁడగుని † బండుగుండ త్తరీబల్కు నిట్టలో!
సచ్చోతాగ్రగణ్య! విల † సత్పురుషోశము విశ్వసించినా!
కిచ్చియ † చ్ఛనేగి తోగి † నింటనుడాచితి దాని గాలిదా!
నెచ్చెలియెల్లలోనఁబడి † నిక్కముగాదహించెగేహమున్!

గీ! నాదు సదసంబు దగిలై † నను మనంబు! నందుఁ బరిదేవనం
బును † జెందనఁత! తావకిగ్రంథ మదివహ్ని † దగ్ధమగుట
కుఁగడువగచెద నెద నిజం † బుగయతీంద్ర! 330

మ! అనునామాతులు పల్కువంబుజపదుం † డాలించి చిత్తంబునం
దున భేదంబునొకింతగాంచి ధృతినిం † దోనంది యామాతులీ!
యనివేకంబు విదగ మాటకుఁ గృపా † శ్వాంతర్యుడైమామనుం
గని యిరీతిగఁ బల్కె నెల్లరు వినం † గాశక్తిదీపింపఁగన్!

గీ! దగ్ధమయ్యెగదా! ప్రమా † దమునఁ గోశ! మిది; యశఘ!
దానికే మొన † డైదపు నీవు † గ్రంథము వినప్తమైనను † గలదు
నాకు! బుది; దీనను దానినే † బావరుతునొగి! 333

గ్రంథ పునస్పృక్షకై పూనిన పద్మకడువి మందమతిగా మామతేయుట.

ఉ! ఈశరణోన్వయించి సుయ! మీందుగ్రిఁదులానఁజేగ భాష్యపుం!
డికనొనర్పఁగా మొదలి † డెన్జను లక్కజమంద;మాతులులి
డాకమలాంఘ్రిమేధకుమ † హాభయముంగని పెట్టెభుక్తిఁబల

తాకులుఁడైతదీయమతిఁ హాని నొనర్పఁగనంతనేదియో॥ 33౪

గీ॥ దాని నెఱుంగఁక నీరజాఁత పదుఁడు భుజియించెఁ; దీక్షనుదానర
చించుటకును జాలఁడయ్యెను బూర్వంబు ఁ వోతనతఁడు
పుడమిఁ గొందఱు సెప్పుకొఁ ఁ దొడఁగిరిట్లు॥ 33౫

గీ॥ అంతలో నాశ్రమంబుచే ఁ నవరులుఁగఁడు దయితులు సతీ
స్థలునగు కొం ఁ దఱుద్రుతగతిఁ దీర్చుయాత్ర నొనర్చుచుఁ ఁ
దెన్నునజల జంఘ్రియమిఁ గాంచిరొగి యదృఁచ్ఛాగతులయి
చం॥ క్రమముగవారలెల్లరు స ఁ రఃప్రభవాంఘ్రికిఁ మొక్కితత్పదా
బ్జములఁగఁడుం జెలంగెడుర ఁ జంబును మాకులఁ దాల్చిరంతశీ
ఘ్రిముగనె యేక కాలమునఁ ఁ గల్గినయోగముచేత నొనము
స్సముదయముంబరస్పరము ఁ సన్నిఁ; కైకొని రొక్కసానిగన్॥

గీ॥ తీరములనొం గొలిచి య ఁ దృచ్ఛను దనుఁ చేరువకునేగు
దెంచి నఁ పాటువలనఁ సుఖము నొసఁగ స్వదేశీయ ఁ సుప్ర
వృత్తి నావివేయులగుమియట ఁ నాలకించె॥ 33౬

గీ॥ గురువరేణ్యునిఁ గానకె ఁ కుఁడుగవ్యధితఁ చిత్తులై యెల్లగురు
సత్ప్ర ఁ వృత్తి నెఱిఁగి ఁ కేవల సుదేశములకు నే ఁ గిరి గురుఁ
గనఁసత్వరంబుగనాత నా ఁ ఛాత్రవరులు॥ 33౭

కేరళశతమహాసురాలయేశ్వరమున శంకరాచార్యశిష్యులు దర్శించుట.

చం॥ జననికి నాశ్రయకృత్యముచు ఁ పంకర సాయునిసేతము తలో
నొనరిచి మిన్నుదాఁటఁదగుఁ నున్నచిఁ గాత్రం కేవలము గా
జనెనగు కేరళంబున వ ఁ సిరిచి చరించెరు దాస్యధన్యపా
లననిరతుండునై కమఁ జె ఁ లగి స్వశిష్యుల రాఁగోరుచున్॥

గీ॥ అంత నిరుపమ మహిముఁడౌ ఁ నయ తీగ్రుఁడెఱిఁగేశమునఁ
జరియించుచునటఁ నటలెకు మహాసురాలయే ఁ శ్వరుని హరిని
భక్తిబ్రణమిల్లి యీగతిఁ ఁ బ్రస్తుతిచె॥ 3౩౮

చం॥ జగదధినాథ! నీవు సద ఁ సత్ప్రముక్తగతుండు మాయచే
నొగిఁజదచిత్వరూపమును ఁ నున్నట చిత్రమునైచెలంగునీ
జగమునులీలఁజేసెదు వి ఁ చారణచేయఁ బ్రయోజనేచ్ఛయె

పుంగలుగఁజూచునీకుఁ; బరి • పూర్ణతఁజేసి రవంతయేనియున్
 చం! చెలువుగ ముజ్జగంబును సృ • జించెదపేవురజంబుతోడని
 స్తులత్పథుసత్త్వవృత్తివగు • చుండగఁ బోచెదుజానినిదమః
 కలితుఁడవై హరింతువటు • కావున నొక్కనినట్టి నిన్నుభా
 క్తులు వినుతింతురెక్కుడుగఁ•దోయజఞాత హతీశ్వరాఖ్యులఁ •
 చం! మడుగులఁ బెక్కిటంగిరణఁ మాలియెఠాఁ బ్రతిబింబితస్వభా
 పుఁడయియొకండయొప్పెసఁగుఁపొలికగాబహురూపమాచునా
 పెడు నిఖిల ప్రపంచమునఁ • బ్రీతినిజొచ్చియొకండవైయుతు
 గడునలరారుచుండుదువు • కాదె యనేకుఁడవై జగత్ప్రభుఁ
 డ! ఈగతివ్యయమింద్రుఁడు ర • మేను విశేషముగానుతించియా
 దేవతమందెయుండఁ గడు • దీర్ఘవియోగజడైవ్యచిత్తులై
 వేవరశిష్యులెల్లరును • విస్సుటభక్తిఁడదీయపాదరా
 జీవయోగంబునందలలఁ • జేర్చినమస్సులఁ జేసిరేకమై
 కల! గురువర్యుఁడువారలనురు • కరుణాగుళలాదికంబు • గాఁబ్ర
 శ్నింప! స్మరసిజవదుఁ డతిదీనాం తరుణై గద్గదికదోఁపఁ •
 దానిటులనియెన్ • 3౪౬

చం! గురువర! రంగనాయకున • కుంతితభక్తినిగొల్చియుంతనే.
 మఱలఁగమత్పురాశ్రమపుఁమాతులుఁడధ్యమునందుఁగాంచి సా
 దరముగ ముచ్చటించి తనఁ ధామముఁగూర్చి విసీతియెంతయో
 వలలఁగఁ దోడఁ బెట్టుకొని • భవ్యమరింగొనిపోయెనన్నోగిఁ
 క్త్యుడుఁడు గృంథవాకము వాచార్యుతోఁ జెప్పి తన మండపతితక్త పాఠుల
 గి! నేను దొల్లిటి దావాస • నానుబంధ • మున భిదావదుఁడైన
 యా • తనియెదుటభాష్యదనభిజ్ఞతనుభవద్భాష్యటీకానింఁచు
 యుశంకలేక ప • తించినాఁడ॥ 3౪౭

డ! ఆతనిపూర్వపక్షముల • నన్నిటి దాపిత ముద్రవక్త్రసం
 హిత పిదానమంత్రములు • ఖండిత గౌరవముఖ్యతంత్రము
 త్కృతికవేద నారమహి • తామృత సిక్తమాలా భవత్సుఖా
 గ్నితులచేత జేరికవ • రేణ్య; దుశ్రంబుగ నొంచి నింఁచి

౩౩. నానాభుక్తేనాముః ఖమున ఖడ్గాఖడ్గిః విహరణకల్పితః కుహితః
జనుః నక్షపాదకదంబుః నందు శస్త్రాకప్తిః; నాశవిషవిషమ
నూః నువృప్తిమంబుః బృథుతరంబైన శాః శిల ముతంబందు
యః; స్థాయస్థి కల్పితోః చృశ్రమంబుః ఘనతరంబైన శైః మిని
తులంబునఁగళాః; కచిఁగల్గినట్టియుః శ్రీశ్రమంబుః

౩౪. సంహతాన్మఃకు విపుల సః శ్యాక్తికశతః శర్వనాక్తిమయ
ములైః పరఁగుమీడుః సూక్తముల రక్షితుండైనఁగూరికకుఁడు
మమతభంజనగణ్యః సః ద్దురువరేణ్యః! ౩౪౦

౩౫. అంతః కునువోలెననుమెచ్చి యతఁడుగూఢః హృదయఁజై
పత్కృతువిఁజేసెఁ హితునియట్లుః లక్ష్మతనశంకరేక భాః
వ్యంపుఁడీకః వానినిలయంబునఁడుంచి యేనరిగితి! ౩౪౧

౩౬. నిలయమత్సదు నృత్యంబుః సలుపురుద్రుః సాలముననున్న
శ్వలనునిఁ కీలలట్లుః భయదమై వహ్ని మామకః భావ్య
టీకః వానినిలయంబుతో బూదిఁ గానొనర్చె! ౩౪౨

౩౭. అహితగ్గింధాబును విని సహియింపఁగలేక యితఁడు స్వక
గోమామువేఁ దహియింపఁజేసె సద్బుద్ధి హరంబగుగడముఁగలిపె
దివ్యాన్నమునఁ! ౩౪౩

౩౮. అమనీనార యొకండుదేశికవరేఁ శ్యా! తా విజ్ఞుభింశ్చమే
భినితో; నిష్పదు నాదు బుద్ధితోలిమాః! ద్రిన్నిశ్చయఁబైయెసం
గిన నైర్మల్యమునందదక్కటః; త్వదంఘ్రిద్వంద్వముంకొట్టుమా
కును నర్హంబాకొ యిట్టిదీనదశ దః క్షుల్మీకఫిక్షింపఁగన్! ౩౪౪

౩౯. గురుశర! మీదుభావ్యమ నఁ గూర్చితినేలఁ తంపువృత్తిః!
మృరిత సుయుక్తి శాలమునఁబొల్చెడువయ్యద త్రోవలోనను
ద్ధురమాత భుక్తిభానిఁబడిఁ తోనకటా! నశియించెదావ్వి!
తిరమగు యత్నముననిసిఁ తిన్నరలంబొవరింప నత్తటిన్! ౩౪౫

౪౦. గురువన! వామతి నాపటుః తరఘన పద్మక్తి వితతిఁ! దగఁ
దొడ్లిటి మాః! దిరిఁ దానుపక్ర విధువదుః వికచింకఁగనిచ్చ
దేణుః! వినినెద దిమానున్! ౩౪౬

మ॥ అనుకంపంబునిధీ! గురూ త్రమ! త్వదీయంబౌపదాగ్రింబుజే!
 రిన వారెందఱు దీనులైయు మునుభాతింజూడ సర్వేట్పడం!
 బునుదామాదగలేదు?; సంతతముమిమ్ముగొల్పునాదోషమే
 మి? నమద్దేవ! యథాంశమన్న నదియుఁస్మిచాడ సేవాంతమా!
 చం॥ ఉరుతర భక్తినిల్లనుపయోజపడుం గరుణాకరం భితం!
 తరుడయి యార్యపాదుడు సుధాజలధిప్రతిమంబునా విభా!
 స్వర రచనాయుతంబులు నపాస్తవికౌహములు న్నుధీమనో!
 హరములు నైనవాక్యములనప్రతిసాంత్యనముంబానర్చదాన్!
 కం॥ కమలపద! వినుము దుర్వార్యము విషమంబునగు నీధరం
 గర్భ విపాకమిది; కట! మున్న యావిషయము చెల్లినచిం
 చితిని సుధాధిపయమికిన్॥ 359

తానుమును విన్నతస్థింధిమెల్ల నాచార్యుఁకుచెప్పి వానించుట.

మ॥ మును శృంగాద్రిని నామచేతఁ పుష్పపుష్పాభిరూపి నీవు నె
 ప్పిన యాపంచసుపాది మామకమనః; పేటింగకు గుప్తమా!
 చును రాజిలైదు నేడు నందువలన; నోకంబునుం బాసి దా
 నినిసమ్మోదముతోడ వ్రాసికొనుమా; నీరేజపాదాఁయిగిన్॥
 మ॥ సరసీకుట్టుదున్ద్విలార్య పమఁడా; శ్వాసించి తానంతఁ జె
 ప్పెరయంబౌపదగలబూర్వయైనయనుపూర్విగ్రాలునాపంచపా
 దిరసాంచత్కృతినిం; ద్రిలోకగురుఁడుఁ స్వవ్యత్కలా మూలమా
 పరమాఖండ విభోధుఁడీగతినిజె; పృజిత్ర మున్నేమహిన్॥
 గీ॥ పద్మపాదుండు సంతన; పంచపాది రయమున లిఖించుకొని
 ప్రహర్షపు భరమున! లేచునాసీరుడగు; హర్షలీనుడగుచు
 విమచు బాష్పంబులిచు బాకు; గమనకొచు॥ 360

ఉ॥ అంతట రాజశేఖర స; మాఖ్య నెసంగెడు కేరళక్షమా!
 కాంతుఁడఖండభక్తియెసఁ గంజనుదెంచి సదాశ్రీవావృత!
 ప్రాతుని సంతరంగ రిపు; భజను శంకర సయమింద్రున
 త్యంతవిభాక్యనైజమకుఁ టాగ్రినిఘృష్టపదాగుఁజేసెదాన్!
 కం॥ యమి సార్వభౌముఁడా భూ! రమణుంగని సీవుమున్ను; రచి

- యించిన భావములగు రూపకములు భూ! ప! మహింబ్రధిత
ములెళియనుచుఁ బ్రశ్నింపంగన్. 3౬౪
- చం! నయమునఁబల్కుఁ గేరళజ ధ న ప్రభుఁడంజలిమాళిఁ జేర్చియి
ట్లు; యమిసమాజశేఖర! ప ట్టుజ్వల నార్చులయందు నాటక!
త్రయమదిమత్రమాదపతి తంబయియాహుతిభావమందెవెం
డియునొగిదానిఁగూర్చెడుమ నీవయెసంగదునాకుసుంతయున్
గీ! పావకవిధగ్ధమైన య పంచపాది నలినపదునకు దయచేసి
నారనివిని మీకడకు నేగుదెంచితి నాకమల ప దుఃఖలె
గృతిఁజేయుఁడీ కృతా యనిగనన్ను. 3౬౫
- కం! అనుచుంబలు తెఱఁగులనా జనపతి ప్రార్థింపనంత శంకర
గురుఁడు న్ననదయనాటకములమూఁటిని నామూలాగ్రము
గవ డిన్వచియించె॥ 3౬౬
- కేరళేశ కృతనాటకత్రయమునట్లె శంకరుఁడు చెప్పివ్రాయించుట.
- ఉ! కేరళనాథుఁడుంగడు నొ గింబ్రమదంబలరార శంకరా
ర్యేరితనాటకత్రయము నెంతయు విస్మితుఁడై లిఖించి వి
స్తారపుభక్తి దచ్చరణ సారసయుగ్మమున న్వసమాళికో!
టీరమణిప్రభాతతి ఘటంపంగ మొక్కివచించునీగతిన్. 3౬౭
- చం! యతికులవర్య! తావకద యామృతసిక్తుఁడనాట నేడు ధ
న్యతముఁడనైతి మద్రచిత నాటకము ల్బహిలోపఁ గోవిదా
దృతిఁగనునింకఁ గింకరు వి ధింపుడు నన్ననివేడ నాయతీ
శిత; నృపుతోడ నీగతివచించెదేశముగాఁగ నత్తటి. 3౬౮
- చం! అమలమనస్కు! నేమును మహారుషఁ గాలటినాడుకాగ్రహ
రమున వసించువిప్రని క రంబును సద్విజబృంద తర్క బా
హ్యముగ శపించినాఁడనిక నట్టత నీవునొనర్చుమన్న భూ
పమణియమింద్రునానతినిభక్తినినొడలమొక్కిపూనెదా. 3౬౯
- కా! సప్తవ్యాఖ్యనువెండియుంగురుకృప న్నంజాంఘ్రితానందిసం
తుష్టింజెందఁగఁ గేరళాధిపతి యుం దూర్ణంబయోగింద్ర ప
తానప్టాంగ ప్రణతించినర్చియతిరా దాస్యమున మౌనక!

శ్రీమహాప్రసిద్ధునిదితుష్టిమందిరమునందుచేగన్గుడుట ॥ 320
ఆ శాస్త్రసాంఠము .

ఈ మోక్షనివాస! హాసవరిపుష్పకరాచ్చిత పావకంఠ! కల-
టాక్షకళా! శతా శరాసనకృతాంబునిధి! నిధినాథమిత్ర! మి-
త్రాక్షునివాసాధిపానిలహి • తపఃధితాక్ష! కృపాకటాక్షసం-
తక్షితమోహినీపురవ • రస్థిత మూనవ! పార్వతీశ్వరా! ॥ 321
ఈ వేదాంత చరిత్రాంత! రేవతిస్థాంతార కీర • వివిధక్షితసం-
పావక! సతతవ్రతమసీ! త్యాగిక సదాకల్యాణక్షయ! • యతి
జ్ఞాల్లత్యు! ॥ 323

మూలేని! శ్రుతిశిఖరసుదీపా! • సుధబోధస్వరూపా!

పాతవివ్రతజనార్త! • హర్షసంపూర్ణమూర్తీ! ।

కృతుచయ భజనీయా! • కంజకాతాండకాయా! ।

సతత భజితలిప్తా! • సర్వచేతాహృదీప్తా! • 324

ఇదిశ్రీభమిడి పాట్యన్వయ .... వేంకట సుమిత్ర

హృద్యా శర్మాభిధేయూంధీ శృతంబైన శ్రీకంకర విజయముందప్త
మాశ్వాసము.

శ్రీ శంకర విజయము.

న వ మా శ్వా స ము.

షణ్ముఖజనక ! యహీ !
 డూభవణ ! ఘోరస్థానాత్రిపుంక ! బుధమన !
 స్తోమక ! వికారరహిత ! య !
 శేషజనాంతర నివేశ ! † శ్రీ సకలేశా !

సీ॥ అవధరింపుము యమి † పవరుడౌశంకరా; చామ్యుడంతట
 మహా † దార్యకలితుఁ డగుచు దిక్కులనెల్ల † నొగిజయిం
 చెడు వేడ్కఁ; దామరసాంఘి వా † స్తామలక సు । రేశ్వర
 తోటక † కృష్ణదర్శన బుద్ధి; వృద్ధి సమిత్పాణి † విష్ణుగుప్త ।
 భానుమరీచి వి † జ్ఞానకంద విరించి; చాదశుద్ధాంత శు †
 భ్రతరక్షి॥

గీ॥ చిద్విలాస ప్రముఖులైన † సద్వినేయుఁ లెల్లరు; సుధన్వః
 నెడు ధా † త్రీశ్వరుండు! భక్తిదనమెట వేడ్కరాఁ † జయన
 మయ్యె! మొదట మధ్యార్జునముఁగూర్చి ముదమెదఁదగి ॥ ౨

గీ॥ లజముఖ సురార్చితాంఘ్రివా † రిజన దృష్ట! పూర్వ మధ్యా
 ర్జునేశ్వరు † శర్వనచట! గణిమతి మహాపాపచారము † లను
 భజించి వలికెనద్దేవు గుఱించి యి † పుగిది కరఁడు! 3

శంకరాచార్యుడు మధ్వాద్వైతప్రసాదమున జన్మమున శేషమును.

శా॥ ఓమధ్యార్జునవాద! నీవఖిలవే † దోత్రం ససూక్తి ప్రకాం
 డామేయార్థముఁ దత్త్వవేదివియనా † దల్లట నీమానవు

ప్రమంబెల్ల వినంగఁదెల్పు మఖల † శ్రుత్యంత భావంబు లన్
 బ్రాముఖ్యంబుగఁగోచరించునదియ † ద్వైతంబా? ద్వైతంబా? †
 మ॥ తిరమూర్తిని శంకరాద్యుఁడిటు పా † ధ్వింపంగ మధ్యార్జునే
 శ్వతుఁడాలింగ శిరంబునుండి జనులా † శ్చర్యంబునంజూడభా॥
 స్వర సర్వావయవాశృతి న్విడలి య † ద్వైతంబెసత్యంబటం॥
 చురు నాదంబున మూఁడుమారులనితా † నూనెందిరోధానమున్
 సీ॥ లుతట మధ్యార్జు † నాధీశుభక్తులై; వలెదతుదేశ † వాసు
 లె॥ శ్రీశంకరాద్య స † దేశికుఁగాఁజేసి; కొని యుమాభాను
 నై † కుంతగణప శర్యసంపూజనా † సక్తమనస్కులు; నైప్రా
 తరవగానా † నాదులఁబరి శుద్ధులునైవేద † చోదితాచారస్థు;
 లైపంచ యజ్ఞప † రాంతరులయి॥

గీ॥ నిర్మలాద్వైతరతులునై † నగడి రచటి వారి నెల్లరనిట్టుల †
 ద్వైతవాదు లగు గతినొనర్చి శ్రీశంక † రాద్యుఁడంత॥ సేతు
 వున కేగె శిష్యుసం † సేవితుఁడయి॥

శా॥ ఆరామేశ్వరమందునన్నిరి తనూ † బార్హమిషంబాసురన్॥
 క్షీరంబుంబలై గ్రోలిమత్తులగు శా † క్షేయాశితో నయ్యె వి
 స్తారంబు న్నికటస్థద త్తఘనమో † దంబున్ స్ఫుటోద్వృక్తిపా॥
 శీరమ్యంబును నావివాదమిటులో † లిన్మస్కరి స్వామికిన్? ౭

రామేశ్వరగత వివిధశాక్తయై లెల్లరు శంకరాచార్య శిష్యులగుట.

గీ॥ అచటనివసింపు శాక్తేయు † లందఱొక్క మొగిని యతికడ
 కేతెంచి † మూర్ధములను విసతులనొనర్చి యనిఁటిట † వినుఁడు
 మాదు॥ పరమపావన సతము మ † స్కరివర! యని॥

గీ॥ ఎల్లకర్జంబులకు జన † యిత్రి యాద్య॥ కరము శంభుని గొన
 ముల † కంటెను బర! శక్తియే మహదాద్యమా † జగమిదెల్లఁ
 దన్మహామాయనే కాల్మ † దభ్యముగను॥

కం॥ ఆపెనునోవాఙ్ముఖ్యుడు రాపయగుటఁ గొలువరామి † యమ్మి
 కుల వర! మే॥ మాపెవరాంశ మెయ్యానా॥ శ్రీసార్వభౌమక్రినాద
 భ † జించెద మెప్పుడు॥

కం॥ శ్రీవిద్యోపాసకులకు॥ జీవన్ముక్తియగు దేని + చేనట్టియుమా
సావర్ణాంఘ్రులబద్ధ॥ గ్రీవా బాహువులమయి చ + రించెద
మెప్పుడు॥ ౧౧

ఉ॥ విద్యనవిద్య నుండగభు + విన్నదిలోన నెవండెఱుంగునో॥
వేద్యభివందుఁడతఁడయ + విద్యను మృత్యువునుండరించి నె
ద్విద్యను బొందునెప్పుడు న + విచ్యుతమా నమృతంబుగానన॥
య్యాద్య న కొల్వఁగావలయునచ్యుత మోక్షమునందఁగోరినక
గీ॥ విమలమైన కటాక్షలే॥ శమునముక్తి॥ దయును, నిశ్వరసద్రూపి॥
ఁజియు నగుపర॥ దేవత నే యత్నమునను ము + క్తిరతులెప్పుడు॥
గొలువఁగావలఁజాడి యమి + కులవరేణ్య॥ ౧౩

గీ॥ వలులు యతివర్య॥ ప్రకృతి కీ॥ శ్వరునకుశ్రుతి॥ వలన నెయభేద
సంసిద్ధి॥ విలసనంబు॥ గన సదేవేతి ముఖ్యవా + క్యములు తత్ప
రములవియె ముఖ్యపత్రమా + గములుసుండు॥ ౧౪

గీ॥ జ్యోతివసంస్థితమగు నకా + ర ప్రముఖము॥ నకు సముత్పత్తియే
విధా + నమున నగునొ॥ యల్లతచ్చక్తులగును మా + మాద్య
లకును॥ సత్తమ॥ యెసరిగునాసము + త్పత్తియెన్న॥ ౧౫

గీ॥ అనఘ॥ స్వాధీనవల్లభ + యని వచింపఁ బడిన శక్తియెరుద్రుని
కడ భవాని॥ యనఁ జెలంగెడు ననునిశ్చ + యమునమేము॥
నియతిసేవింతు మాభవా + నిన సతమ్ము॥ ౧౬

గీ॥ మనుజువర్యులరైన మీ + రు నొగివేడ్కఁ దన్మహాచిహ్నములఁ
దాల్చి + తల్లియైన॥ యట్టి పరమేశ్వరిన కొల్వఁ + డామె
యెనుండి॥ శ్రేయము యమింద్ర యెసఁగున + మేయదయను॥

సీ॥ అనిపల్కు శాక్తేయు + లను గూర్చి శంకర॥ యమివర్యుడని
యెఁదా + నంతెన్ని॥ లయ్యది నిక్కంబె॥ యనినను శ్రేష్ఠజ్ఞ॥
తన ముక్తిపురుషున + కొనరునంచు॥ శాస్త్రంబులెల్లను + చ్చ
ముగఁ నుల్కుటనాత్మ॥ నాత్మచేధ్యానించి + యంతముక్తుఁ
డగుఁ గాని మానవుఁ + డన్యమాతెఱఁగునఁ॥ గాఢస్థితికిని
న + క్కనుది నుండు॥

- గీ॥ కనఁదమేవే”తి ముఖ్యవా + క్యములు పెక్కు లిటఁబ్ర
మాణులులగును మొ + దట “నచా”మి! తిముఖమంత్రంబు
నందఱఁ తీరుసెప్పిము క్తికిఁబరేశుత త్వంబు + పోక్తమయ్యె॥
- కం॥ మఱియును సాంఖ్యులు ప్రకృతికిఁ బరుదునునవికారయునగు
పరమేశ్వరు గూ రైఱుఁగుటనె ముక్తి యని తెలి వ్పిరిగానఁ
బరాత్పరునిఁ దె +లియము క్తియగున్॥ ౧౮
- కా॥ బ్రహ్మేశ్వర్యాది కవేదవాక్యమునఁ జెప్పంగాఁ బడంగాఁబర
బ్రహ్మంబుండగగు రైఱుంగుఘనుఁడే॥ బ్రహ్మంబెయాఁగానియా
బ్రహ్మత్వంబును జెందఁడమ్యుడనిని + ర్వాజంబుగాజ్ఞానికిన్
బ్రహ్మేశ్వరంబె, యటటమీరునిక సంతపాదింపుఁడజ్ఞానమున్
కం॥ వినుడు భవాని యటంచీ! రనిన జగజ్జనని యెన్న + నద్వైత
విశా! ధిని యగు విద్యయెసుడి యా! పెనుగొల్పుటఁ జత్త
శుద్ధి + విలసిల్లు నొగి॥ ౨౧
- గీ॥ కానఁ గుంకుమపుండ్ర జాం + బూనదపద! ముఖ్యచిహ్నము
లను వీడి + మోదమెదను! వెలయు “బ్రహ్మహమని”యెడు
విద్య నెరతి! నంది ముక్తులరగుఁడేటి + కన్యపథము॥ ౨౨
- మ॥ అనుచుంబల్కెడుసంయమిప్రసరువ్యాహారంబునాలించి వెం
టనెవారెల్లరుత్య క్త చిహ్నులయిగా + ధంబైన సదృశినా!
ఘనునేజేశికుఁగాఁ దలంచుచుఁ దదు + కన్నాన సంధ్యానుర
క్తిని బంచార్చన ముఖ్యసక్తిని సము + ద్దీవ్యత్నదద్వైతభా
క్తినివేగంగని పొందిరంతటఁ దదంతేవాసి భావంబును॥ ౨౩
- గీ॥ అంతఃగంజాక్షమాలిక + లఱ్ఱు లందు! వెలయ భుజములయం
దర + విందచిహ్న! ములు సెలఁగఁగుంకు మాంకిత + ముఖమఱు
లెఱఁగఁ గొండఱనిరయ్యతీందుని + కు వినతువిడి॥ ౨౪
- మ॥ వినుడిసంయమివర్య! మాదుమతము + నివస్తారమానాదరం
బున; విశ్వంబునకెల్లఁ దల్లి సకలం + బుంగూన్పు కల్యాణి భా
వ్య; నతాత్తిన్ను; సనాతనం బ్రకృతిసేవ్యస్త్రిమహాలక్ష్మినీ
మనిశంబున్నయింపుచుండెదముమోక్షావాప్తికైభక్తితోన్॥

- మ॥ “అప”దిత్యాదికవేదవాక్యములచేతశాంతమోసంయమిం
ద్ర “సదేవే”తి ముఖశ్రుతీరితమున † నాజీవజాతాదులు
ల్లసితంజా పరమేశు దేహముననే † లక్ష్మీమహాదేవినుం
డి సముత్పత్తిని జెందిరట్టి రమ దం † డిశ్రేష్ఠ!సంసేవ్యయా॥ ౨౬
కం॥ భావింప సతతమంత!ర్భావంబుపరేశునకు వి † రాజిలైడునే!
దేవేశియందు నాశీ!దేవియెసంసేవ్యమోక్ష † ధిషణులకెల్ల! ౨౭
చం॥ గళములగంజమాలికలు † గ్రాల; భుజంబుల బంకజాంకము
ల్యలయగంగుంకుమంబునునువిస్ఫురదాస్యములొప్పలక్ష్మీనిం
గొలువగగ గోరువారికెస † గుంజుడి ముక్తికరంబునందెకే!
వలముగ నెఱ్ఱెగానయమివర్య! భజింపుడు లక్ష్మీ సీరును॥
కం॥ అనుచుంబల్కెనువారినిగని శంకరయమివచించె † గడునక్క
జమై కనుపట్టునిదియటుంచియు! వినుఁడీరెల్లరును దత్త్యవిష
యంబునిటుల్ ౨౮
- మ॥ సదసద్రూపపరాత్మయా నొకఁడ † శ్వసప్రప్లయానేరుగా
రిదినిక్కుంబు“నతత్మ”యంచుశ్రుతియం † దేబోధితంబయ్యె;దా
బృథులానందసురూపుడై సతతమున్విభ్రాజమానుండగు
దదధీనత్వముగన్నయా పృథ్వితిక † న్నన్మోక్షతత్త్వంబెఱా?॥
- గీ॥ అనవరతమాత్మనెవఁడు “బ్ర”హ్మహ”మనుచు! ధ్యానము
నొనర్చునో ముక్తియలరువాని కరమున ననిత్యసముపాస
కప్రతికి! నట్టిదాలోక సప్రాప్తి † యగునుజుండు! ౩౧
- ఉ॥ కావునమీరలెల్ల నిక † గంభవకుంకుమధారణాదుల
నేవిడియాశ్రయింపుడు; ప † విత్రతరాద్వయవిద్య; దానమీ
కొవెసముక్తియంచు నిటులార్యపదుండు వచింపనారు;స!
ద్యావములొప్పభక్తికలి † తంబగు శిష్యతనందిందటున్!
- గీ॥ అంతఁబుస్తక పుండ్రచిహ్నముల నెఱుగు! శాందోపాసకులు
యమిసార్యభాము! నికడకరుదెంచి విపులవి! నీతితోడ! బ్రణ
తుల నొనర్చి నిలిచి యిప్పగిదిననిలి! ౩౩
- సీ॥ ఓయతివర్య! యామ్నాయంబునిత్యమా; టనదిజగత్కర్త్రీ

యనియునిత్య! యనియు వాక్కును దెల్పుటను వాక్కునంగళా; రదమాటవిద్యావి + రాజితయగు నాపెయే నిత్యస్వరూపిణి యెల్లలో; కమ్ములకుంగార + ణమ్ములకునికన్నను బరతత్వసన్నత, బ్రహ్మవిష్ణ్వశాత్త ముఖ్యంబుతాశుభపదగీ॥ ములవిరత్వమాపెనే తెల్పు; + నలరువాపె యేగుణాతీతయై మోక్షాధీగరిష్టులైనవానికిసేవ్యయాః + గాననిక! శారదోపాసనమెసల్పుఁ + డీరుభక్తి॥ 38

శా॥ నావేదేతిముఖోక్తి లేదెననికామ్నాయార్థవిత్వంబు; వాఁడావాగ్భాసురదివ్యరూప మెఱుంగం + డంచుంగడుందెల్పెఁగాదా? విద్యజ్ఞనవద్య! గాననిగమా + రక్షణపూర్వంబుగా నేవిప్రుండెదవాకన్విహసమునుదా + నేప్రొద్దనిల్పవ్వలెన్॥

మ॥ అనుచున్వారువచింప సంయమి వగు + డాలించితాఁబల్కునిట్లనిశంబుస్థలముఖ్యములదే + మా సంగతింజేసిపుట్టిన వేదంబునిత్యమెట్లగును? బాటింపంగ నిత్యత్వమందునఁదావర్ణమెయొక్క! వర్ణములసం + దోహంబా? తెల్పుండిటన్॥

సీ॥ సకలలయమునవా + నికివిలయముగల్గు; టను వర్ణములు నిత్యతనుగనవిల + నిగమంబులీశుని + నిశ్వసితంబను; నుడినిజన్యతగానఁ + బడెడుకతన! నేదిజన్యమొయది + కాదు నిత్యంబను; సత్ప్రమాణమునన! శాశ్వతంబె! యావేదతతియునుభావింపమఱియుము; గాంతసమయమునఁసంత మొంది॥

గీ॥ నట్టి సాంగశ్రుతిని నఖిలాధిపుండగు! కమలబంధుండుసృష్టిశా + లమునఁదెలిపె! బరమమానుల కొఱకనిఁపలుకఁబడియె! భానుసిద్ధాంతమునవేదవర్తనంబు॥ 32

కం॥ శ్రుతులేప్రళయమునంబుజ! హితువలనంజెందినకన్త! జేరితినినిత్యతశారదకుంబాసఁగునొమఱిఁబరికింపుఁడిపుడీరు + మంజులరీతిన్॥ 33

శం॥ అమరులనిత్యతైనను స్వయంభవుఁడాద్యుఁడునిత్యుఁడైనజ! స్రీము; నటుగాన శారదకుఁరాజలు నిత్యతయన్న; నిద్దర!

మృత్యునాశో యనిత్యుడగుఁడౌచతురాసనుడట్టి వానియా
స్వమున వసించుకొరద కెఁసంగు నెనిత్యతబుద్ధిఁజూచినన్?!

1. పరమప్రకృతియకాచుఁబరఁగెడునాసరి; స్వతియమహాన్ముఖ్య
సకలమునకు! హేతువంచునువచిఁయించెదరేనియొ; పృదుపర
మాత్మకుఁ బరములేమి । వాగాద్యతీతుఁడై । వలెడు పర
మాత్మయే; సదాది విబోధ్యుఁడౌసతతముఁగానియాప్రకృతి
తాఁగదెఱ్ఱుఁడద్వాచ్య; యక్కలంబున నెసఁదాద్యములగు!
2. శబ్దముల నాపరాత్పరఁ జ్ఞానమెకడు । సాధనీయంబునుండు;
మో । మౌనమునాగివందుటకు మార్గమాపర । మాత్మ
నెఱుక! తక్కలేదెద్ది, యుననివే । దంబుతెలిపె॥ ౪౦

3. కానమీరలు శుద్ధమైన యదైతలంబు;నందునాసక్తినిబొంది
న్నాన! ముఖ్యంబులౌ కర్మములఁ బొనర్చుచుఁ దత్పఃలముఁ
బరమున కర్పణముగఁజేసి! దురితంబులను గడుఁదూరంబుగాఁ
దోచి; శుద్ధచేతస్కులైసుఖఘనుడగు । పరమాత్మ నెఱుఁ
గుటవలన ముక్తినిబొందె; దరుగాని వేఱొండుఁదారినిగన!

4. రనుచు శంకరయమిపల్క । నాలకించి సుస్వభావములెసఁగ
సాఁరస్వతమత! నిష్ఠులగు వారలయ్యతి! నేతకంత! నుండినచ్చి
ఘృతైరి వే । దండమథన!॥ ౪౧

5. అంతట వామాచారులు! సాంతేవాసియయి వెలయు । సయ
మిఁగనియా! చెంతకరుదెంచి యిటుల! త్యంతక్రోధమునఁబల్కి
రందఱువినఁగన్॥ ౪౨

6. ఈప్రసవిత్స్వరూపంబు । నెఱుగఁకుండ! వ్యర్థవేషుండవైతి
వం । ధ్యాతనూజుఁ బోలునదైతమునసక్తి । బొందుకతన!
లయమునను భేదముంటన । ద్వయమెలేదు! ౪౩

7. చంద్రునిశమునుంబరేశునడ । నైనవిమర్శము వేఱుగా నెఱుఁ
డును సుమి యేదిలేమిని న. । బుప్రతిమక్రియయైననాభరే ।
శుగక్తును దుర్లభంబౌ పరిశుద్ధ యునిత్య జగద్విధాత్రీ, యీ
శువకును బీజధూపయ్యయి । శోభిలునయ్యది శక్తియేయగు॥

కం॥ విద్యారూపిణీయును జగ॥ దాద్యయునగు నాపెయెడల
ననిశము నిరతి ప్రోద్యన్నతులగు జనులకె॥ సద్యస్కాలమున
ముక్తి ♦ శయనిష్ఠుడుగున్॥ రగి

మ॥ సతతంబాపరశక్తి పాదజల జా ♦ ర్చనకులౌ వారికీ॥
క్షితిలోలేదు సుమీనిషేధము కడు ♦ నిర్ధాత్ములౌవారికా॥
గతినే సంవిహిత క్రియాళి సలుపం ♦ గాలేదు నిర్బంధమో॥
యతి! భృగ్వాదివిశుద్ధచిత్తులకుఁగాఁగార్యకార్యముల్లేవుగా॥ రక
గీ॥ కాన మీరును వేగన ♦ కలమునువిడిఁ పరయు విద్యాత్మికయు
నౌచు ♦ వలలుశక్తి నాత్మమోక్షంబు కొఱకునై ♦ యాశ్ర
యింపుఁడోయతీ! యననిటువల్కె ♦ నాయతివతి॥ ర2

సీ॥ మీదుపల్కునిజంబు॥ గాదేలయన “యత్ర”; యనెడునామ్న
యవా ♦ క్యముననాది బోధకాలమున నా ♦ త్మనకు వేఱగు
నది; పరికింప లేదని ♦ పలుకఁబడియె॥ నికను విమర్శంబు ♦
నకు లేదు నెలపున; త్యక్త్యంబు లేదనాత్మకును జూడఁ గావు
న నిత్యంబు ♦ గాని యాప్రకృతిదా; సేవనమున ముక్తి ♦
చెందరాదు॥

గీ॥ చూడ “మాయాభిరింద్ర” య♦ న్మృతివచనము! వలన బహు
రూపత వివంగఁ ♦ బడియెనాత్మ కల్లుగావున నెపుడుజి ♦
దాత్మయుఁ బ్రకృతికిఁబరుభజింపవలయు ముక్తికొఱకునయి॥

గీ॥ భూతభవ్యేషుఁడని వేద ♦ ము పరమాత్ముఁడెప్పుడుండంగ
మీరకిం ♦ చిత్కరుఁడని పలుకు టెన్నంగ మాధ్యంబు ♦ వల
న నెయని తోచె మాఁడెందమున కిట్లు ♦ దుష్టులార!॥ ర3

కం॥ అనిశము కళంజ భక్షణ॥ మునొనర్చుచు మద్యసాన॥ మును
జేసెడు మీ॥ కు నెగడదు బ్రాహ్మణత; గా॥ వున నిష్కృతిఁ
జేసికొనఁగఁ ♦ బోలును మీకు॥ గిం

గీ॥ భ్రగువు విష్ణునిఁ దన్నెన ♦ భిగతజలము! నెల్లఁగోలెను గుం
భజఁడెన్నఁదగిన॥ లీలఁదుగిటిలోన; నెందుచే ♦ లేదుమీకు
నట్టి సామర్థ్యమిప్పుడు మీ ♦ కది తెలుపుడు॥ గిం

గీ॥ కాన బ్రాహ్మణ్యమున భ్రష్టుఁడై నమిరు | మూర్ఖతనువీడి
నిగమసంఘంఁగి ప్రోక్షమైన | తెలుఁగునను వేగముగ నిష్క్రమింఁగి
బాసర్పి కొని విశుద్ధుల రగుఁడనిఁగి గురుఁడుతెల్పి॥ ౧౭

౧౮॥ విని వారెల్లరు నయ్యమిశ్వరునకుఁగి న్విస్తారమాభక్తి పం |
దనముల్పేసి తదుక్త నిష్క్రమిని నాఁగి మూయేరితంబా తెలుఁగి
గునఁదూర్లంబుగ నేయెనర్చి కొనియోగ్యులై చ్చతుర్థాద్వయం
బునసక్తివర్తకర్మరక్తిగని రఁగి పూజ్యాఁఘ్రి సచ్చిష్యులై |

చం॥ యతివరుఁడిట్లుయ్యుక్తినిచఁగి యంబున వేగనార్యచిత్తులై |
సతతమయోగ్యవృత్తిద్విజఁగి జాతి బహిష్కృతిఁ గాంచినట్టిదు
ర్మత గతులైన శాక్తులనుఁగి మాటువచింపఁగ శక్తిహీనులౌ |
గతి నొనరించి లోక హితఁగి కాంక్ష నొనర్చును గర్మసేతువుకా

ఉ॥ రామకృతప్రతిష్ఠుని ధర్మఁగి రాధరరాట్టనయొల్లనన్మహాఁగి |
వామవిభాగుఁగి శక్రమణిఁగి వార లసన్మకుటున్విధింద్రము |
భ్యామరవండుగి నీశ్వరునిఁగి నయ్యమివర్మఁడు భక్తినాశ్రవ |
స్తామ సమేతుఁడైకొలుచుఁగి చున్వసియించెను రెండుమాసములౌ |

లింగధారు లాచార్యునితో వాదించుట.

సీ॥ అంతలోన భుజద్వయంబున లింగాంకఁగి ముల శూలలాంఛ
నఁగి ములను ఫాలఁగి ములఁదాల్చి కడు రౌద్రఁగి మూర్ఖులై
యదైవతఁగి మత వైరులౌ శైవఁగి మతగతులును | సంసంబు
లను డమఁగి ర్వంకంబులునుఁగి శూలఁగి చిహ్నంబు లురములఁగి
శిరములిందు | లింగ చిహ్నములుఁగి దఁగి లిర్వంగనురుభీతిఁగి జను
లకుఁగి గూర్చుడుఁగి జంగములును |

గీ॥ భుజపాదయనాభిసులలాటఁగి ములననేకఁగి శూల చిహ్నంబు
లెఱుంగఁగి బాఁగి శు పతమతులు | నేకమై దేశికునికడఁగి కేగు
దెంచి | ప్రణతులనొనర్చి పలికి రిఁగి పుగిదినపుడు | ౧౯

గీ॥ సకల కారణభూతుఁడీ శక్తిరుఁడుశివుఁడై | కానసేవింపవలయు
మోగి మ రతు లెపుడుఁగి దేశస్థచిహ్నములఁగొనియాఁగి తనిన
భక్తి నిటఁగి బ్రహ్మాణులగునీ వేఁగి దేరితములు | ౨౦

ఉ॥ నాకముమాళిగానభము॥ నాభిగసూర్యుడు॥ జంద్రముండునా॥
లోక యుగంబుగాఁగ దిశ॥ లున్నవణంబులుగాఁగనాగమా॥
నీకమువాగివృత్తముగ॥ నిత్యము నెవ్వని కొప్పవేదముల్॥
వాకొను నట్టి శంకరు శి॥ మకరుఁగొల్పెద మోక్షకాంక్షినై॥

గీ॥ ఋతుఁడుసత్యుండు॥ బరుఁడును॥ గృష్ణమిగి॥ ఘోరుఁడును బ్రహ్మంబు
సూర్యు రేతుఁడు విరూప॥ నయనుఁడునునైన విశ్వాత్ము॥ న
కయెసఁగుత॥ భక్తి యుక్తంబులైన మ॥ తృణతులెపుడు॥

కం॥ ఇవి మొదలుగఁగలిగి యెసం॥ గునచనముల నవిరతంబు॥
మందేహముల॥ నివచిహ్నంబుల॥ దాల్చిన॥ శివుభక్తులునిలు
తురవఘ॥ శివలోకమునన్॥

౬౦

సీ॥ ఇదిగాక వినుఁడు॥ చదలునందునశంక॥ రునిగని మీరెవ్వ॥
రని సుపద్య॥ లమఁగా॥ దొల్లయె॥ లెడలనే నొక్కడ॥ నై
రాజలిలిఁగాని॥ తేరొరులిక॥ నిల్లెటి నెల్లజ॥ గజ్జేలునేతనై॥
సద్వితీయుఁడనై యె॥ సఁగుదునేనె॥ సురిలార॥ యనుచు
శంకరుఁడా సుపద్యురుల॥ కానతిచ్చె॥ గృహస్థమానసుఁడయి

గీ॥ కాన సామాన్యుఁడును శివుఁ॥ గర్తఁగాఁగఁగి బలుకు బ్రహ్మ
త్మ ముఖ్య శ॥ బ్రములచేత॥ దనరునతఁడే యుపాదాన॥
తను బ్రభువయి॥ సర్వకాలములందునో॥ సంయమింద్ర॥

సీ॥ వాసుదేవుఁడె మున్ను॥ వలలెఁగాని విరించి॥ యను శంకరుఁ
డునుగా॥ ద నెడునుడికి॥ వినుఁడు ప్రత్యుత్తరం॥ బును జగం
బెల్ల నీ॥ తనియందు వసియించు॥ టనగువాసుఁ॥ డట్టివాఁడీ
దేవుఁ॥ డగుటచేవాసుదే॥ పుండనఁగా॥ జెల్లెశస్వరూపయతఁడగు॥
సుఖజీవనంబును॥ నిఖలంబునకుఁజేయు॥ టనుశంకరుండనఁ॥
దనరెశివుఁడా॥

గీ॥ పాలకుఁడు విష్ణుఁడను॥ నెడఁ॥ భాల్కుఁడైన॥ వాడెలేకున్న
బాలక॥ త్వమె పొసఁగదు॥ వ్యాపకతదాని కర్ధమై॥ వలలు
ననిన॥ నీకుఁడే విష్ణుపదవాచ్యుఁ॥ డౌశమింద్ర॥

౬౧

గీ॥ సంయమివలేణ్య॥ శివరహ॥ స్థంబునందు॥ దుర్వసనమాని

గుత్తిచి యిం ♦ దు ధరుఁడువచి । యించిన సువాక్యముల నాల
కించుటకగు । సావధానతతోడ; ని ♦ దేవచితు॥ ౬౩

సీ॥ అద్వితీయుండను ♦ సక్షుండనుబరా; త్వరవరుడను, శుభ ♦
ప్రదుండశివుండ! సద్రాపినాత్ముండ ♦ జతురాస్యవిష్ణుల; కెల్ల
లోకములకు ♦ హేతు భూతుఁడనుఁ బురాణుండ బూర్వు ♦
డను బూర్వగుండ బూర్వ; గజేష్ఠుండను నేనా ♦ కండన
సుమిఘనమదిచ్చారూపాయను జగత్సంహార; కర్త్రీయునగు
శక్తి ♦ కలియునన్నె!

గీ॥ సృష్టికిని మున్ను మరల శృ ♦ జింతునాపె నదియుఁ ద్రిగు
ణాంకుర నిదాన ♦ మైచెలంగఁ దగుమహత్త్వము జనింపఁ ♦
దానొనర్చి యొగిన హంకారమును నంత ♦ బుఁ గలిగించె॥ ౬౪

గీ॥ సత్త్వమురజంబుఁ దమమునాఁ ♦ జనుగుణముల! మూఁటిసంత
సృజించి యె ♦ ప్పుగగుణత్ర । యాత్మకులప్రదుల సృజించె
వంతఁ బదియు! నొక్కటియునైన సంగ్ఖ్యచే ♦ నొప్పువారి॥ ౬౫

ఉ॥ వారలలోరజోగుణవి ♦ వాసిగ సృష్టికిఁగర్తజేసె, వి
స్తారవయస్ససత్త్వల వే ♦ సస్పరిపాలకులంబొనర్చె, సం
హారముఁజేయఁదానుసగుణాఘ్యులఁ దానియమించెనాపె, యీ
తమగ సృష్టవృద్ధినిర ♦ తిక్రియలేర్పడియె గంబులన్॥ ౬౬

చం॥ క్రమముగ సంభవించెనునాకారము; దావనుకార; మయుకా
రము వలనన్మకారమును; బ్రహ్మయు, విష్ణువు, రుద్రుడన్న నా
మముల నెసంగి యాప్రణవ ♦ మంత్రీసదక్షరనిష్ఠ; వారియం
దు మహితులైరమ్మాగురికఁ ♦ దోచిరొగుల్త దనుక్రయాతలై

సీ॥ సకలదివ్యులు చరాచరము లోకంబు; యనువారలవిభూతు
లునును; మానివిమృడ! వార్లెను వేర్వేలు పేరుల; గాం
తురా యాగుణ ♦ కర్మములను! ననుసరణంబున ♦ వినుమంత్య
కాలంబు; నందు వీరెల్లరు ♦ నస్తమయము గను, రాజసమును
రాక్షమునైన బ్రహ్మతే; జమున బ్రహ్మయునమఁ స్తంబుచాల్చి

గీ॥ శృష్ట్యైక విష్ణుతేజ మం ♦ దేలయించు! విష్ణుఁడును శుక్లవర్ణ

- మై ధి వెలయురుద్రు! తేజమున నస్తుండగుఁ బ్రకృతినిరయమున! జొచ్చురుద్రుండు శుక్ల వ ధి రోయుతుండయి! ౨౮
- గీ. శుక్లవర్ణంబుతో నొప్పు ధి చును మడిచ్చి యైన ప్రకృతిలయించె నా ధి యందెకాన! నేననంతుండనైతి న ధి న్నానిగమము! లేనియెఱుంగవు మన్నాయఁ యెఱుకపడదు! ౨౯
- గీ. కానవిభూతిని ధి మేన నెల్లనుబూసి; యెఱుతురుద్రాక్షభూఁ మాధిఁదాల్చి నిరతంబుమధ్యాసఁ నిరతులై పంచాక్ష; రీజపపరులునై ధి తేయిఁబగట! భద్రదాయకములౌ ధి రుద్రీనూక్తములజ; పించుచునీశ్వరుఁ విమలు, త్యక్త! రూపప్రీజగతినిఁ పొంపనవ్యక్తుఁడైన వానిని తుద్రీఁ నమితభక్తిఁ ।
- గీ. గొలుచునరవయ్యలకుఁ జెలంఁ గును విముక్తి! హస్తమునఁ గాన వీవునుఁ నవరతంబు! భసితరద్రాక్షధారివైఁ భక్తిశీత్రుని పూజనమొనర్చుము; విముక్తిఁ బొందుమనఘ! ౩౦
- మ! అనిదుర్వాసున కానతిచ్చి యతివ ధి రాఘ! యామహాదేవుండ! దెన దృశ్యత్వమును; దదాదిఁగఱు భక్తిప్రీతి సచ్చిత్తుండ! చును దత్తోక్తప్రభావలంబియయియీ! శున్నానితాఁగొల్పుచుండె నజస్రింబును గాన ముక్తినిగనఁ సేవింపనాసీతునిన్ ।
- గీ. “ప్రజలస్మృతియింతు” ననుచు నాఁరాయఁబండు! తలఁచెదాన ద్వితీయుండఁ తలనురుతర! భూతములు పుట్టె గనిరి విధాతయుంబ్రాజాతయి జన్మమున నిచ్చాఁ జదువువల్కు! ౩౧
- గీ. చూడనారాయణ పదవా ధి చ్యుండిటనుమ! హేతుఁడేయగుఁ జాండు బి ధి హేంద్ర విష్ణు! ముఖనరచయంబెశారంబు ధి నిఖిలబుద్ధి! గుండగు నీశునకయనమ ధి గుటనదెవుడు । ౩౨
- చం! యతివర! యమ్మహేశ్వరుని ధి యంశములేయగు నెల్లవేల్పులున్ముతియె యిటంబ్రమాణమగుఁ జాండు; ధరాదినిరుద్రులేరుసం! తతముఁ జెలంగుచుందురొ? ప్రాణమమువారికి నెల్లకంచున!
- ద్రితెలిపె; భూరియత్నమునఁ ధి దృప్తిబుధాధికి గల్గెజేయగన్
- గీ. కారణంబొకఁ జేసియ ధి గ్యోత ఘటిల్లు! నట్టులేనివృత్తును

గా ♦ ర్యాత్మతంబా! సంగునీశునకనుచువిస్తప్తముగను! జెప్పె
నాహ్నాయముబుధరా ♦ జకిఁ దెలియఁగ ॥ 2గ

కం॥ మహితుంబుభు; సత్య, గుహా! నిహితున్జ్ఞాన స్వరూపు! ని
స్సృహ్మముని! మ్మహి నఱుఁగఁగవలెననుచు! స్వహుభంగులఁ దె
లుపు శ్రుతులు ♦ ప్రిమథాధిపునే ॥ 2జ

సీ॥ నిర్గుణుడైన యీ ♦ భర్గుండమునుజరి; కాలంబుసృజియింతుఁ
గాక యనివిచారించి తనదుతే ♦ జమును సూర్యాకారముగఁ;
జంద్రుఁగామనంబును సుసత్త్వమును భౌముఁగాఁగ సాము
నిఁగాఁగ వాఙ్మయం; బునుగురుఁ గాజ్ఞాన! మునోగి శుక్లమును
శుక్రుఁగాఁ గ్లేశ ♦ మును శనైశ్చరుఁ గాఁగ; పృజియించె సర్వ
శుఁ ♦ దశఁదుతాను ॥

గీ॥ సూర్యముఖమండలము లెల్ల! సోమధరుని దైవతేజంబునంజేసి
యలరుచుండుఁ గాని తమ యంత నలరవు ♦ మానమెన్నఁ
గా“నతత్ర” యటన్ననై ♦ గమవచనమె ॥ 22

గీ॥ కర్మముననేజనించిలో ♦ కంబుకర్మ ॥ మున నెలయమందునను
వాక్య ♦ మునను గర్మ ॥ మే జగద్బీజమని వచి ♦ యింపఁజన
దు ॥ జడవిడదు కర్మము ఫల మీ ♦ శ్వరుఁడులేక ॥ 2౩

గీ॥ కాన నీశ్వరుఁడే జగ ♦ త్కారణమగు ॥ నట్టి యీశ్వరు నఱుఁ
గని ♦ యట్టివానిఁ గని “యసన్నేవ” యనెడునైఁగమశిఖోక్తి
దూఱఁగదు; నట్లే బ్రహ్మ వి ♦ దుంబొగడను ॥ 2౪

గీ॥ కానఁబరమాత్మయును జగ ♦ త్కర్తయునగు ॥ నమ్మహేశుని
వైశ చి ♦ హ్నములమెయిఁ దాల్చి యపురమాత్మనిఁ ♦
గొల్చుటతగు ॥ ననిశమును ముక్తిఁగోరెడు ♦ జనులకెల్ల ॥ ౨౦
అచార్య బోధవిని వారాహాదమునఁ దచ్చిహ్మలగుట.

మ॥ అనిభాషించెడు శైవపంథికి న ♦ య్యాచార్యవరుండు తా!
నను; సృష్టిస్థితినిష్ఠయంబుఁదగట ♦ హృదిస్వరూపాభిచే ॥
తనుగావించెడు దేవుఁడొక్కరుఁడె; వే ♦ ద్యంతైన యర్థంబిదే!
యననా; నాకునభీష్టమైన దిదితే ♦ యాఁజండజన్మంబునునో

గీ॥ మూల శూన్యంబెయగులింగ + ముఖ్యధార । ణంబు; వీడఁగ
వలయు నె॥ న్నగనిఖల సు॥ పర్యమయమైనమెయికిఁదా + పం
బులేక । మైన శ్రేయంబునిజదు నుఁ + డీ; నరులకు॥ ౨౨
కం॥ నాభికిఁ బయిసోమపులును । నాభికధస్థలమునందు + ననసోమ
పులు । న్యోభిలెదరు; నిగమజ్ఞుం । డాభాసురునందునమరు +
లకాంతంబున్ । ౨౩

సీ॥ శిఖను శీర్షంబునఁ + జెలువౌ లలాటంబుఁ; గర్లంబులును నా
సి + కయుఁగవోల । కంబును జిహ్వనో + వ్రంబును జాబు
కంబుఁ; గంతంబునం సయు + గంబు భుజయు॥ గంబు బాహు
ద్వయఁ + గరములునురమును; నాభిని గటిని లి॥ గమును వృ
షణి ములఁ దొడలను జాను + వులగుల్పములః బాద; ముల
నాశ్రయించి మ + న్ముఖ్యులైన ।

గీ॥ వేల్పులెల్లను, మునులును॥ బితరులును వ॥ సింఛిన్నానాది భుక్తి
మి + శిశ్రుములైన॥ నిత్యకృత్యములను దృప్తి + నింగనియెద
రనుచు బుణ్ణకీతు గుఱిచి చె +ప్పెను శివుండు ॥ ౨౪

గీ॥ వేల్పులెల్ల వసీతురు + విప్రుమేన॥ ననుచు వేదంబెపల్కుఁగా॥
వున శరీర॥ తాపమొనరింపఁ బడునెడఁ + గోపముఁగని యాసు
పద్వులు మొయినుండి + యరిగెదరొగి ॥ ౨౫

కం॥ తాపమొనర్చెడు నరునకు॥ శాపమునిడి శీర్షముఖ్య + సంస్థిత
దివిజాల్కోపమున నగుగనశఁడగు॥ బాపియుఁ జిరికావ్యమట్లు॥
పరిహార్యుండునై ॥ ౨౬

ల॥ వె॥ కర్మయోగ్యమగుచుఁ + గ్రాలు విపునిమేన । వ్యాధిలేక
చిహ్నముమరఁజూచి॥ లోకనాథుఁడౌ ది॥ వాకనుఁజూడవలెను;
హృదముననైన + మునుఁగవలయు ॥ ౨౭

గీ॥ కలప్రశుతులందుఁ బెక్కువా॥ క్యంబులిట్టివి; కడు “యోన్యా”
మనంబడు॥ వేదమేవి భేదయుగుపాసనంబును + పెక్కుగతులఁ
జెప్పె నింద్యంబుఁగాఁగఁదా + నొప్పిదముగ । ౨౮

ఉ॥ హృది విషద్యుండు నిజ + కర్మచితంబు కా॥ లిసత్యవా

- శాదికలోక పుంజమును ♦ హానియుతంబుగఁ జూచిలోనని
 ర్వేదమునంది యంతఁగడు ♦ వేగ ననన్యమతిం బరాత్మ వి
 ద్యాదయితుందగం గొలిచి ♦ యందు విముక్తినినిర్వికారుడై।
- కా॥ వేదార్థజ్ఞుని బ్రహ్మబోధమునకై ♦ వేచేర నానంచు న
 వ్వేదం బేయనుఁ; గానము క్తిఁగనసం॥ వేద్యంబు బ్రహ్మం బెయకాఁ
 గాదొండొండగుచిహ్ను ధారణముమో ♦ ఘం బేయగున్ముక్తియు।
 న్నాదైవారెడుఁ జుండుకేవలము నా ♦ త్కృష్ణాన సంపత్తినే। ౯౦
 చం॥ అనిశము గహ్వరేష్టునిగు॥ హాహితు; గూఢు; ననుప్రవిష్టుఁబూ।
 ణ్ణునిబరునిం బురాణుని ఘ ♦ నున్నివు ధీరుఁడుతాహృదబ్జమం
 దున మహితాత్మయోగగతి॥ తోడుత భావనముంబానన్చి ఏ
 దును బ్రమదంబు శోకముఁగఁడున్ స్థిరచి త్తమునంజెలంగుచున్।
- గీ॥ ఘనతరాధ్యాత్మయోగాను ♦ గతినిధీరుఁడనిశముఁ బురాణు
 గూఢుగు ♦ హాహితు విభు! దుర్గశుని గహ్వరేష్టు; ని ♦ త్యు
 నిననుప్ర॥ విష్ణుఁడలఁచి విశున్సుఖ ♦ కష్టములను॥ ౯౧
- గీ॥ ప్రవచనము చేతనైనను ♦ బహుతరత్రు తంబుచేనైన; రుచి
 రమే ♦ ధనయినఁబర! మాత్ముఁడు లభింపఁడె; వ్వని॥ నాత్ముఁ
 డువరియించు నవ్వానికేలభి ♦ యించునాత్మ॥ ౯౨
- కం॥ ధీరుఁడుశోకముగవఁగళ! రీరుని ననవస్థమాళ ♦ రీరాఘమునం
 దారయ నిలిచెడునాత్మన! నారతమున్విభుమహితు మ ♦ నము
 నఁ డలఁచితాన్। ౯౩
- కం॥ చదలును జర్మముఁజాట్టు పగిది నెప్పుడు భువిమనుజులొ॥ గింజ
 ట్టెదర! య్యదనునదేవు నెఱుంగక! యొదవెడు దుఃఖమున కం
 త ♦ ముర్వరలోనన్॥ ౯౪
- గీ॥ కానగురుని కృపాకటా ♦ క్షమునఁ బ్రాప్తమైన యట్టిపరాత్మ
 వి ♦ ద్యనొగిఁజేరి యద్వయామృతపాన తృప్తాంతరంగులరయి
 సుఖముమఁజెందుఁడు ♦ ర్వరనుమీరు॥ ౯౫
- మ॥ అశుశుభలైదు దేశిక ప్రవరు స ♦ ద్వావ్యహర మాలించిన
 ద్విసయంబాప్పు గనమగ్రీతఁడగుచు ♦ నిద్వేష నీకుండునాఁ

జనులింగిప్రవరుండొకండు పరితు ధ్రువాంతరజై యంతని
 ట్లను సంయమ్యధినాథుని గుఱిచిదీవ్యద్భక్తి తోడన్వడిన్ |
 మ॥ యతివార్య! శరణంబు నీవసుమినా ధ్రువాంత ముంగానసం
 స్మరిదుష్టాహ విషాగ్నిదగ్ధతనునం ధ్రువాభవత్సత్కృపా
 మృత వర్షంబునఁబ్రోవుమింకఁగడు పేర్నిన్యమృదు క్త్రుతీ
 రిత సందోహమునఁన్నశించె భిదయుర్విన్ననయీశానుడన్ |
 కం॥ శివపూజకు ఫలమివై తి విఁ కదైవ్రత సుధనిడి ను ధ్రువా
 నడుగురు ప్రివరా! నీవుమహాత్తముఁ డవురుద్రునికన్ననీవు
 డమిఁ బరికింపన్ |

మ॥ స్తుతిసీరీతిగ శంకరార్య నుతిసా ధ్రువాంతేసి యాశైవుఁడా
 నతులంబల్పరుచేసి తత్పదరవింధదవ్వందవసరంబుఁదా
 వి; తదుక్తాచరణోత్సుకుండగుచుఁ దా పేస్వాన్వయగ్రామసం
 స్థితలౌవారలనెల్లనవ్వయగులం ధ్రువాన్తరుంగొల్పుచున్ |
 గీ॥ లింగచిహ్నితులును భస్మ ధ్రువాత్మతనులుభవ్యరుద్రాక్షధరలు,
 విఘ్నశూల ముఖ్యులగునన్యలయ్యతి ధ్రువాజూచి |
 పటుతరక్రోధముననంతఁ బరికిరిల్లు |

౧౦౧

శరణం గొందఱు శైవులు మఱియో వాదమునరహితం.

శా॥ మాయావేషధరుండ ఏవెవఁడ? వి ధ్రువాద్భిన్నుధీరాజికిన్
 శ్రేయోదాయకమైప్రమాణమునునై ధ్రువాత్మతగ్రంథంబునం
 దేయొప్పారెడు వీని భ్రష్టుఁగఁగడు ధ్రువాగతింజేసి వే
 పోయోజించెడువంచకుండవయి దుఃస్వప్న యిటన్నిల్వమీ
 శా॥ భవ్యంబై కడుఁబొల్పు నీ ధరణిలో భ్రాహ్మణ్యమెన్నంగవై
 వ్యవ్యంబోసుత! దానికన్నను గరి ధ్రువాంతకన్నన్ గడున్
 శైవ్యంబెన్నఁగను త్రమంబనుచు న ధ్రువాప్రదృశ్యంబార్య సం
 స్తవ్యంబాగతిఁబల్కెనారదము నీ శానున్నమీక్షించితాన్ |
 అ॥ అట్టులొటనేటి ధ్రువాధతతనంబు | నీ వొనర్చినాడ ధ్రువా
 విప్రుడితనికి | శ్రుతినిసమ్మహేశ్వ ధ్రువాదు వసుధేయంబు |
 నభినుతింపఁబడియె ధ్రువాత్మకముగను |

౧౦౨

సీ॥ సర్వభూతసుగుహా • శయ్యుడు సర్వానన; శీర్షకంధరుడున •
 శేషభవన! సంవాపియమ్మహే • శ్వరుడు కావున సర్వ;
 గతుడు శివుండంచు • ఘనతరముగ । శ్వేతాశ్వతరిని • శ్చిత
 ముగానాయక; నూర్జును వచియించి • యుపరమించె ।
 గాననానూక్తిచే • నైనసర్వాత్మకుండు శివుఁడేయనితేల •
 డుంగద! కన!

గీ॥ స్కాందమున యామళంబున • గంగప్రీయ । నియునుబావ్యతి
 లక్ష్మీయ • నియును శివుఁడె! వారలకు భర్తయనియును • కా
 కొనంగ! బడియె దద్వాక్యవిరతిని • పృథు ముని! విను॥

సీ॥ మునుహిమాచల శీర్ష • ముననుండి యురువేగ; ముగంగగశ్చ
 శీర్ష • మునబడనతఁ • డంతఁదద్భార సం • భ్రాంతఁడైయిక
 నింత; నుడి ప్రీమతివయి • యుండుము నను! బొంది యు
 చ్చైర్గతిఁ • బోకుమివనిగంగ; గనియానతిచ్చె శం • కరుడు
 గంగ! యును నది మొదలుగా • నురుభక్తి బూరుష; శ్రేష్ఠుని
 బ్రహ్మహ • రిప్రముఖుల ॥

గీ॥ కల్లంగారణమైన య • య్యాశ్వరునకు! నెఱిగి ప్రీతోడఁ
 గలియుట • ప్రీయనంగ! బడియె విబుధులచేత న • పురమ
 శివుడు! హీవిభుండనునామంబు • ననసేదాన!

కం॥ పరశక్తి; సర్వచేతోహర; మాహేశ్వరి; హిమాల • యాత్మ
 జ; శ్యామ । త్వరుచిర; యిత్తతినయ్యా । శ్వరుతోడఁజెలఁగు
 టనుదాన • సంగలక్ష్మీయనక! ౧౦౭

శా॥ తత్తేజఃకణజాతులైరిమును ప • ద్మాశారదాకోటులీ!
 శోత్తేజంబుననందెగేవసరో • జోద్భూతకోటుల్ముఠా!
 త్పత్తిన్వీరు లంబునందిమరలం • దామీశుచేతనము!
 త్పత్తింగాంచెదరచ్చటచ్చటఁ దద • భ్యక్షుండుశక్తుండెయో!

గీ॥ నిర్మల స్ఫటికాభమై • నెగడు దక్షి । ణంపుఁబార్వంబునందు
 ది • నత్వమునట! వామపార్వంబు నందున • శ్యామవర్ణమైన
 రాత్రిత్వమీశున • కలరు నపుడు! ౧౦౮

- గీ॥ తనదుసర్వాత్మ, రూపత్వమును శివుఁడును పర్వలగుఁజించి
చెప్పె, న * ధర్మవేదమున; జగద్ధేతు భూతత్వమునఁబె;
శివరా హస్యమువచించుశివునిధ్యే * యత్వమహిమ॥ ౧౧౦
- సీ॥ ధ్యేయుండుశివుఁడని * తెలుపుటకునుమీకుఁ; గరుణాఘ్యులౌమా
ని * వరులెసాక్షు! లీశ్వరుండే జ్ఞానమిచ్చెడువాఁడన; నెన్నంగ
శుకమాని * యేసుసాక్షి! సంవేద్యుఁడగువాఁడు * శర్వుఁడే
యనిపల్కు; టకు వేదతతియుత్క * టతరసాక్షు! లాత్మ
భక్తాహిత * హర్షసూదనుఁడీశు; డనుటకు యమముఖ్యు
లధిక సాక్షు!
- గీ॥ లీశుఁడేనిత్యుఁడనుటకు * నెన్నదుఁహిణ! మూర్ధప్రభుమాలి
కాబృంద * ము, గురుసాక్షి! మృదుఁడెయాద్యంత శూన్యండ *
నెడు నుడికిల! సాక్షులు వరాహహంసశా * హరియునిధియు!
- గీ॥ ఇట్లు వేదంబులందెల్ల * నెంచిచూడ! విశ్వమున కెల్లగారణమీ
శ్వరుఁడగు! రుద్రుఁడేయగుఁ గారెవ్వరునని బుధులు! తెలిసి
కోఁడగు నంచును * దెలుపఁబడియె॥ ౧౧౨
- గీ॥ తప్తలింగ విభూతిరు * ద్రాక్షముఖ్య! ములను ధరించు
టను బీత * ముఖ్య పూజ! నమున సదుద్రసాక్షజ * ప
మున నిఖిల! పాపనిర్మూలై శివ * రూపముగను॥ ౧౧౩
- శా॥ స్త్రేయంబుంబొనరించియుం గురునినా * తింజెందియున్నద్యమ!
స్థియు క్రింగన కెప్పుఁ గ్రోలియును నీ * పృథ్విన్ద్విజంజంపియూన్!
స్త్రేయంబుంగను భూతిలిప్తుఁడయి వాసిస్థస్మశయ్యాస్థితుం!
దైయుత్కృష్టతరాఘముక్తుఁడగురు! ద్రాధ్యాయితానిమ్మహిన్!
- సీ॥ కనకంబు హరియించి * యును గురుతరుణిని; బొందియు బ్రా
హ్మణుఁ బాలియఁజేసి! యును మద్యముంగోలి * యును భస్మ
సంఘన్ను! దై భస్మశయ్యాశ * యానుఁడునయి! యెఱుఁ
రుద్రాధ్యాయఁజపమొనర్చెడు మర్త్యుఁ; డఖిలాభునిష్కృతుఁ *
డగునటంచు! రుద్రాంధమున ని * రూఢిగాఁ బటకంగఁ;
బడియె శంకరునడ * భక్తియనిన!

గీ॥ కోటిజన్మాన్జితంబునా ♦ మేటిపున్నె! ములవలనఁ గల్గునిఁకఁ
బెక్కు ♦ పలుకులేల? శివునడ దృఢంపుభక్తితోఁ ♦ జెలఁగు
నరుఁడు! భూరిపాపౌఘ యుతుఁడై యుమ్ముక్తుఁడగును॥ ౧౧౧
కం॥ అని శివగీతలఁ దెలుపఁబడి; నటనమఱి తెలుపఁగాఁబడి
నిటుల ధర్మాది నిఖిలపు మర్థములఁ బొం । దనగు తెఱంగడి
ముని ప్ర ♦ తతికి శివునిచే॥ ౧౧౨

సీ॥ మునులార! తెల్వద ♦ వినుఁడు ధర్మార్థకా; మవిమోక్షముల
పార ♦ ము వెననందఁ జేయునట్టిదియై పృథ్వి నందినపాశు;
పఠమనఁ బరఁగెడు ♦ వ్రేతపుఁదెఱఁగు! మును విరజాఖ్య దీ ♦
క్షును భూతిరుద్రాక్ష; ధారణంబు నొనర్చి భూరివేద! సారాఖ్య
శివసహ ♦ స్రమును జపింపుఁడు; దానిచేమానవతనువుడిచి

గీ॥ శైవమామేని నందెద ♦ రావలనొగి లోకశంకరుఁడైన పి ♦
నాకపాణి! మీకుఁ గైవల్యము నొనఁను ♦ మిక్కుటంపుఁ
గరుణతోడుత నెదుట నా ♦ తొత్కరించి॥ ౧౧౩

గీ॥ నిపుణ కాలాగ్నిరుద్రోప ♦ నిషదమునను! భూతినంధారణంబు
వి ♦ పులికవశ్య! మగునని నిరూపితంబయ్యె ♦ నక్కతమున!
భసిత మహిమంబు నెవరు నె ♦ వ్పంగఁ గలరు? ॥ ౧౧౪

కం॥ తలఁగంతంబునఁ గర్ణాబుల బాహువులందు భక్తి ♦ పొదలఁ
గరుద్రా! క్షులఁ దాల్చునరుఁడు శివుఁడగు! నలరుఁబరాత్పరుఁడె
యయిధ ♦ శామరుఁడైనన్ ॥ ౧౧౫

శం॥ అనుచునగస్త్యసంహితను యత్యధినాయకప్రోక్షమయ్యె; భూ
మినిమనుజుండు నైజమగు ♦ మేనిదపింప నొనర్పకాప్రమో!
ద నిలయమా పరాత్పరుని ♦ ధామమునందఁడటన్న” వేదమా
ననియతిలింగ ధారణము ♦ నమ్మి ముముక్షునొనర్పఁగావలెన్ ॥

మ॥ అని వాదించు విపక్షశూల ముఖశై ♦ వానికముంగించియి!
ట్లను నాసంయమితల్లజుండు, నిటలే ♦ దాగ్నేయ తాపంబిఁకే!
మనగ్మచ్చప్రముఖంబెతాపమగుగృహ్వాన్త్రాచ్ఛాబ్దాయనాద్యంబుగ
న్మనుజుండెప్పు కృతుండుకావలయునా! మ్నా యార్థమానిద్దియే!

గీ॥ లింగచిహ్నిత తనుఁడై మెఱ లంగు వానిఁ । దప్తశంఖరథాం॥
గాంకిఁ తతనునిగని న యెడ నప్పడన్న న మొనర్పవలయుం
సూర్యనేనియుఁ గడు నొగిఁ జూడవలయు॥ ౧౨౨

గీ॥ తప్తలింగాంక సంయుక్తుఁ డప్తశంఖః చక్రచిహ్నితుఁ బతితుఁ
బాఁ మండసంచీ యాచరణ తత్పరు నరు వాఁ క్యముననైన
గౌరవితంగఁ జనదు నిఁ క్కముగఁ బుడమి॥ ౧౨౩

చం॥ అవనిదప్త చిహ్నధరుఁ తొనరుటం బరికింపఁ గ్రాణివా
చ్చవ సదృశాకృతులుండియఁ జస్రముసంత్యజరాజి పోల్కివీ
డవలయువారి; వారలకిఁ డంబడు హవ్యముఁగవ్యము న్విలే
యపు; మనుమంత్రితంబయిన నన్నముత్యాజ్యమువారుచూచినా
కం॥ క్షితిసురునకుఁ దగుశూద్రదే క్షితమగు వన్నంబును న్నుఁ జం
పగ; లింగాం కిత చక్రాంకిత జనవీ క్షిత నుదికాకున్న యెడ
నొఁ గిన్నహిలోనన్॥ ౧౨౪

కం॥ వేదాంగ తత్పరుండును వేదాచార రతుండునగుఁ విప్రుం
డును లిం గాదిక చిహ్నప్రకరముఁ చేదానొగిఁబతితుడైనఁ
శించు నిజముగఁ॥ ౧౨౬

ఆ॥ వె॥ అనివచింపఁబడె బృఁ హస్నార దీయంబు నందునఁగడు
నిశ్చయంబుగాఁగి మజ్జయు సావధాన మతిని మార్కం
డేయఁ మునఁగలట్టి సంగఁ తిని వినుండు॥ ౧౨౭

సీ॥ కలిగెను మునుబ్రాహ్మణులకునుగాయత్రి; కిని భూరిసంవాదం
మనుపమమయి యందుఁగడుంగృధఁ డై యమ్మహాదేవి; యా
పాటులంగనిఁ “పాపులార॥ కలియుగంబున నబ్జములుమూడు
వేవేగ; పసుధఁ బాపండు దేఁ వతలరగుచు । శ్రుతిసమీరిత
కర్మఁ శూన్యులరై కడుఁ; దాంత్రికాచారతఁ త్పరులునగుచు॥

గీ॥ భ్రష్టులయ్యెదరంచు శాఁ పంబునొసఁగెవంత వారెల్లదీనులైఁ
యాభగవతి నంతయును వేడ సత్కృపాఁ స్వాంతయగుచు॥
నాపె యాపాటులకు నిట్లుఁ లానతిచ్చె॥

శా॥ మీరీశాపముచేత నెల్లరును భూఁ మిన్నేడసంశూన్యులై॥

భూరికోధముఖ ప్రపీడితులైఁ ♦ మూర్ఖత్వసంయుక్తులైఁ
సారజ్ఞాన సుకర్మ సుస్థితుల భ ♦ ప్రత్వంబునుం గాంచి లింఁ
గారంభాంకితులై కలింజెడదరాఁ ♦ ర్యానీకదూరస్థులైఁ

గీ॥ ఇట్లు నిశ్చేషతఁగలి మీఁరెల్లరుఁగనియంతటసదద్యయాఘానఁ
చింతకులును! సత్యధర్మ పరులునయిఁజగమునందు! వెండియుఁ
జెలంగెదరుసుండి ♦ విపులార॥ ౧౩౦

గీ॥ అనుచుగాయత్రి మున్ను తె ♦ ల్పిన కతమున । లింగముఖ ధా
రణంబుసేఁయంగఁజనదు! యనుజాలకు వాక్కులెటనుండిఁ మన
ముతోడ । మరలునో యట్టి పరమాత్ముఁ ♦ దరమెకొలువ?॥

సీ॥ కాపున శుఁతిని బ్రహ్మవతారుండగు; శివుని యుపాసనఁము
విపులముగ! వాకొనంబడియె నిఁరాకరింపఁగరాద; దేరికైనను
భూతి ♦ ధారణంబు! రుద్రాక్షధృతియును ♦ భద్రప్రదము
తొటఁ; గావింపఁజను భూసుఁరావళికిలఁ గాని లింగాద్యంబు
లైనచిహ్నంబుల; ధరియించుటకు నెటఁ దొరకదుతగు!

అ॥ వె! నట్టిమానమనుచు ♦ గట్టిగాశంకర! యమివరుండు దెలుపఁ
నాలకించి! భక్తవర్మణఁడౌ వి ♦ పక్షశూలుండిట్లు! పరమగురుని
గుఱిచిఁ పలికెనంత॥ ౧౩౧

చం॥ యతివర! వేల్పులెల్లఁ ద్రిపు ♦ రాసురులం బరిమార్పలేక మే!
శిత్పహుతభుక్కుధాకరులఁచే నిషువున్నును జేసిరందున!
స్థూతపహుఁడాది; మధ్యశశి యుందుదివిష్ణువునుండగౌబతి!
స్థితులయిరంత, దీనిని బ్రసిస్థుఁడెవ డువహింపనోపునో॥

సీ॥ అనుచును వారెల్ల ♦ రును విచారించునో; నందుఁగొందఱు
వల్కిఁరిప్పడిట్లు! దీనిని వహియింపఁ ♦ గానోపురుదుగ్రిండు
వహనేందులతని నే ♦ తల్పింబులగుట! సాత్వికంబైనతే ♦ జము
ననాతని దేహ; ముననుండి హరి సము ♦ ద్భూతుఁడగుట భా
రంబుగాఁ దోఁపఁ దారుదుగ్నినకునిద్ది; యనవినివేల్పులెల్లను
గడుఱొగి!

గీ॥ వెండికొండకునేగి యా ♦ ఖండపరశు! నింగని మహేషువును

- వహిం ♦ పంగభక్తితోడఁ బ్రార్థింపరుద్రుండు ♦ తుష్టినంది
పలికెనిట్లుల నానువ ♦ రుద్రుల గుఱించి॥ గ౩౪
- గీ॥ నేనె పశువులకెల్లఁ బ్రభు ధానపతిని గాదె? కాపునమీరు వే
గముగఁ బశుత! నెనయవంగీకరించినయెడలనిమ్మ! హేషువును
లీలఁబోలె వ ♦ హింతునేను॥ గ౩౫
- గీ॥ అనవుడు నేవల్పులెల్లబ్ర ♦ హృదులమగు । మేమెపసులముమా
కెల్ల ♦ స్వామివీవె! ఫాలలోచన! యనిలింగ ♦ శూలముఖ్య!
చిహ్నములఁ దాల్చిరురుభక్తి ♦ చెలఁగనవుడు॥ గ౩౬
- శా॥ అంతన్వాసుకీద్రాడుగా ధనువుఁగా ♦ హైమాచలంబుస్థరం
శాంతంబైన రథంబుఁగా శశినిను ♦ జక్రంబుఁగాఁగవా!
కాంతున్నారథిఁగా శ్రుతిప్రతివే ♦ గన్నూర్జదశ్వాధిగాఁగ।
గంతుదేవీషి యొనర్చి యయ్యసురుల ♦ స్థండించెదేవ్యుడై॥
- గీ॥ కానయుక్తంబుఁటంగాది ♦ కంబులైన । చిహ్నములను ధరించు
ట ♦ నేవల్పుడైన! శివునివొచిహ్నములనుద ♦ తేవకులమయి
యలరారెడు మాకు వ ♦ హింపఁదగదె॥ గ౩౭
- కం॥ ఇలలోన సేవ్యచిహ్నం బులనోయమిసంచయాగ్ర ♦ పూజ్య!
యజస్రం బులనీతభక్తిని సేవకు! లెలమిమెయిందాల్చుటెన్న
నిపుడేర్పడనే?॥ గ౩౮

ఆచార్యకృతబోధనీ లింగధారులు వామోదించి కల్పింపులగును.

- చం॥ అనెడు విపక్షసూలుఁగని ♦ యయ్యమిసంచయవర్మఁడంతఁబ
ల్కునిటుల; మానహీనమెయ ♦ గుంజఁడియీనుడి; వేల్పు
లందు నెం
దునుగలయట్లుచిహ్నధృతి ♦ తోఁపదు; భూతినిదాల్చుటెన్ననా!
పనిషదవాక్యమక్కతన ♦ భస్మముధార్యము మానవాశికి॥
- మ॥ దమమేపారనెఱుంగనయ్యెదవు శ్రీ ♦ ధాభక్తిసుధ్యానయో!
గముచే నాత్మనుగాని లింగముఖల ♦ క్షృవారసంధారణం ।
బమలజ్ఞానమొసంగఁజాలదని వే ♦ దాంతోక్తియోగాన జ్ఞా
నమునందంగఁదలంచువారలకుఁ జిహ్నవ్రాతమగ్రహ్యమా॥

చ॥ అమృతతఃబాందఃగానరునఃకాత్య నెటుంగుటతక్కునొందుతూ
గ్గము మహిలేదటన్న శుక్తిఃకాండవచస్సులచేముముట్టు సం ।
ఘమునకు దేహతాపనము • నందగునర్థమదెన్ననున్న; శా
స్త్రములనుదానినిదయుఁది • రంబుగఁగానఁగనయ్యెడింజుఁడి ।
గీ॥ భూపతికిఁచత్రలాంఛనః • ము విలసిల్లుకరణిలింగాదిధృతియునుఁ
నరునకటరు । ననినచోరోషమేల? తాఁహమగుదానిఁ బూనఁ
దగు భారమదిమీకుఁ • బుడమిఁగాదు ॥

చం॥ భువిశివభక్తుఁడౌజనుఁడు • పూనవలెన్బుజగాదికంబు బా
హువు మొదలైన యంగములఁనుత్కటభక్తివనవ్యచిత్తుఁడౌ ।
చువిమలభూషణావళిఁగఁ • జూడఁగసర్వపుభ్రాంతిచేతనై ।
నవెఱపుచేవికంపితమ • నస్కునకియ్యడికాదుపూజ్యమైగరర॥
కం॥ కాపునఁబామరబుద్ధిని । వేవిడిచిహ్నములదొరఁగి • వేదేరిత
క । ర్మావలిశివునందిడి శివ । జీవులకైక్యానుచింతఁ • జేయుమె
డందఁగ । గరగి

కం॥ శివ జీవైక్యవిబోధము । నవెనన్నాశంబుఁగనుమ • నస్థాజ్ఞా
నం । బు; విముక్తియంతనగు నీ । కువెలయదింకొండగుతెఱఁ •
గున భువిలోనఁ ॥ గరఁ

సీ॥ అనుచిట్లు శంకర • యమివర్యుఁడువచింప; నాలకించివిరుక్ష •
శూలుఁడంత! ఘనభక్తివయ్యతం • ద్రుగకుఁమ్రొక్కినపుత్త్ర;
మిత్రబాంధవముగా • నత్రపుడయి । లింగాది చిహ్నంబు •
లంగడునొగిపిడి; యదైవతమతసున • క్రాంతరుఁడగుశిష్యుఁడై
యలరె; దే • శికునిదా సత్ప్రసా; దమున నన్యులు నవ్వ •
ధంబుగానె।

గీ॥ సురుచిరాదైవత పరులును • సుఖనిరతులు! నైతదాశ్రవతం
గాంచి • యలరింత! యమివరుఁడు ననంత శ • యన మనఁ
బడు! దేశముంజేత శివ్యత • తి తనుఁగొలువ ॥ గర2

శంకరాచార్యులవరతశయనమున కైష్ణవుల వశపటచిహ్నము.

చం॥ అటనిరతంబెసంగు నిఖ • లామరగన్నుతుఁ బద్మనాభును

త్కటమగు భక్తియొప్పెసంగఁ ♦ గాంచిభజించివసించెవేడ్కన
చ్చటనొకమాసమాత్రముని ♦ జప్రియశిష్య గణంబుతోడుతం
బటుమతియైనసంయమిన్పు ♦ పాలుఁడుశంకరుఁడార్యవంధ్యుఁడై ।

గీ॥ భక్తులును బాంచరాత్రులు ♦ భాగవతులు వైష్ణవులు గర్భ
హీనులు ♦ వైఘనసులు ననంగనాటుతెఱంగుల ♦ నలరువైష్ణ
పులపుడేతెంచి యయ్యతి ♦ పులగనిరంత । గ౪౯

గీ॥ వారలంగని యయ్యతి ♦ వద్యుడవుడు మీదగుమతంపు లక్షణ
మేదొచ్చెప్పుడ నుచునడుగఁగభక్తుల ♦ య్యతివరువకు మొ
క్కి పలుకంగఁ దొడఁగిరి ♦ ముందుగనిటు । గ౫౦

మ॥ జగదీశుండగు వాసుదేవుఁడొకఁడే ♦ సర్వజ్ఞుఁడతండయ్యె

పుగరామాద్యవతారధారియయ్యెఁపుందానజాండైయునుం
దగమూఢాగ్నిలమైనయెల్లరము నుం ♦ దత్సేవఁగావించుచో ।

నొగి నయ్యాశుసలోకతం గనెద మా ♦ ర్యుల్లీరలాలింపుఁడీ
కం॥ అనికొండిన్య మునీంద్రుఁడు । వినిపింపఁగ నెల్లరమును వినితగ
ననిశం॥ బునవంతుఁడౌ విభునిసే॥ వనమున నిరతింగ నెదము ♦
వసుధాస్థలిలో॥ గ౫౧

కం॥ నిర్మమివర! యాచారము । కర్మజ్ఞానభిధద్వివిధ ♦ గతిఁగ్రాలు
సీలం గర్మపలు విష్ణుగుప్తసు శర్మాదులగుదురు; విష్ణు ♦ శర్మా
దులమై ॥ గ౫౩

గీ॥ మేము జ్ఞానులమై యిట ♦ నేముదమున । నుందుమన వినిమీ
జ్ఞాన ♦ మందలివిధా మెట్టిదియొ తెల్పుఁడ నిమగ్ను ♦ రీశుఁ
డడుగ! విష్ణుశర్మ యిటులఁబల్కె ♦ వినయమెసంగ ।

చం॥ “వఱుఁ గరంబనంతభగ ♦ వత్పదపాద సరోజమేసదా ।

శరణముగా” నటంచునని ♦ శంబును మానమునూనుటేయతీ ।

శ్వర! యగు జ్ఞానమై, జగతిస్వాంతమునంగనఁగాఁ దృణాదిసం
చరణము నారమాధపు ఘనంబగు నానతిలేమిఁగామిచే॥ గ౫౫

చం॥ అనియెడు విష్ణుశర్మగనియార్యపదుండిటుపల్కు; తుర్ముడౌ
జనవముచేత శూద్రుఁడు; ద్విజన్ముఁడు గర్మముచేత; నెప్పుసం

ధ్యనుగొలువన్వతెన్ననుజః † డట్లాశరింపమిఁబ్రత్యవాయుయా
ననఘుఁడు ప్రాతరాదికము † తానమయంబుల వహి వేల్వనా!

గీ॥ అట్టులొనరించు విజ్ఞఁడై † నట్టి బ్రాహ్మణుండఖల భద్రము
లనుగ † నుశనివేద! వచనములు నిత్యమును గర్మ † నిచయ
ముఁదగఁ బొగడుచుండుఁగదా వైష్ణ † వగణవర్య! ౧౫౭

ఉ॥ కావున నెల్లరు న్నకలఁ కాలముల నిగమోక్త మైన క!
ర్మావళిఁ జేయఁగావలయు † నవ్విధిగర్మములం దొలంగుచో!
వేవెతలన్వహించ్రీనుచు † విద్యరుఁడౌ మనువన్న; జీవితం
డై విడుగర్మరాజినవఁడందెడునాతఁడు నారకార్తులన్ ॥ ౧౫౮

గీ॥ స్నానదేవార్చనాది క † మైన యట్టి కర్మమనిశంబె శంకును †
నిర్మములగు యతులకైనను; బ్రాహ్మ్య వి † చ్యుతులగుచుని
ల నిటు మీరుంట యెంతకా † లంబునుండి! ౧౫౯

చం॥ అనియమిశేఖరుండడుగ † నాతఁడు వల్కెడు 'నాకుసప్తముం
డునరుఁడు నన్నుఁబోలిన య † టుల్తగెనించుక వానితండి' క!
ర్మనిరతుఁడంచు బాల్యమున † మస్కరిశేఖర! వింటి'నంచునం!
తనెయతినేత' యేగు ముద్రితంబుగదూరముగా'గనంచ న౯ ॥

చం॥ అనవుడు విష్ణుశర్మ విపు † లార్తిని బొందిసంధుఁడౌచుభ!
క్తిని యతినేతకంతటనా † గింబ్రణతింబొనరించివేప! న!
న్ననుక్షమియింపుమంచనఘ † నుండగు నార్యపదుండుతన్ను జే
రిన యతనిందయన్బుధవ † రేణ్యులశిష్యులఁగాంచి యిట్లనుగ! ॥

శం॥ ఓ యాశ్రమాగ్రులార! డ! యాయుతులయిమీరువీరినధిక
రయమునం బ్రాయశ్చిత్త విశుద్ధులఁ జేయుఁడు బ్రాహ్మణ్య
సిద్ధి † సెలఁగననుచనగ! ౧౬౦

శా॥ ఆయం తేవ సదగ్యులున్గురునిదా † నానందలందాల్చివే!
ప్రాయశ్చిత్తమునుంగురూక్తగతిఁదీ † ర్పన్దానసంశుద్ధులై
యాదోగింద్రునిఁజేరివాడు'గురువఃర్యా! మీదయన్బుద్ధిమా! ॥
కాయెన్నుక్తియెఁబనొకెల్పు'జనయంత్యగ్రుండుతానిట్లున్ ॥

పంచాయతన పూజ నాచార్యుఁడు పడేశించి యనేకులఁ జక్కఁజేయుట.

మ॥ క్షితిగారి గణపత్యహస్కరశివ ♦ శ్రీశుద్ధిజాచారదే
వతలైకాతడ రేవురుందదురుసే ♦ వాసక్తులొ విజ్ఞలం
చితకర్మంబులఁ గామ్యహీనులయి వా ♦ సింబాల్పిబ్రహ్మత్వణ
వ్రతులై సంతతమంబొనర్చెదరు ధీ ♦ రస్వాంతులొచుండగ
సే॥ ఇటునిత్యకర్మంబు ♦ నిలనొనర్చినయెడ; నిర్మలమై క్రాలు ♦
నమ్మనంబు మనము నిర్మలమాచుఁ ♦ దనరిన యెడజీవ; శివ
విభేదాభావ ♦ ము వెలయునొగి జీవశివైక్యంబు ♦ సిద్ధించె
నేనిమూ; లాజ్ఞానవినివృత్తి ♦ యగునుజుండు అజ్ఞానవినివృత్తి
యేజ్ఞాన హేతువా; లింగదేహముదాన ♦ భంగముగను

గీ॥ లింగదేహంబు భంగంబు ♦ నుంగనునెడ నొదవు మోక్షంబు
గానివేఱొండుగతిని సంగదనుచు భూరికరుణ యె ♦ సంగ
నిట్లు నిర్మమి వచింప వినివిష్టు ♦ శర్మయంత॥ ౧౬౫

ఉ॥ అంచితభక్తి నాతఁడొగి ♦ నయ్యతినేతకువందనాశిఁగా
వింది గురుందలంచుచును ♦ వేదసమీరితకృత్యమున్నుహృ
త్సంచయయుక్తుడౌచుడగ ♦ సల్పుచుస్మార్తసుకృత్యసక్తుడై
పంచసమర్పనంబునుస ♦ బాంధవుడై కడుఁదానొనర్చుచున్॥

గీ॥ స్నానముండగఁజేసిమృ ♦ తన్నిను సదూర్ధ్వ పుండ్రమును; భూ
తిఁజండనం ♦ బునఁది పుండ్రి మునొనరించుచు సత్కర్మ ♦
ముల ఫలేచ్చ విడిచి బ్రహ్మర్పణముగఁగా ♦ వించుచుండె॥

గీ॥ ఇట్లు వారల నమ్మస్క ♦ రీశ్వరుండు తనకు వశులుగఁజేయ
నం ♦ తనొగి బ్రహ్మ గుప్తముఖులేగుడెంచి మి ♦ క్కుటపు
భక్తి నయ్యతీంద్రున కెఱిగియి ♦ ట్లనిరితారు॥ ౧౬౬

కం॥ నిర్మమిచయవర! మేమును । గర్మమునొనరించుచునుడ ♦ గ
స్పృహృపరంబర్పిఁగా వించుచుఘన । శర్మమునవసించెదమిట
♦ సారేపునిలమై ॥ ౧౬౭॥

చం॥ అనపుడువారిఁగాంచి యిటులార్యవదుండఁగు నింతమంజిహ
దనమతులొచుఁబంచసున్న ♦ పర్యనోపక్రమఁతానభేదవా ।

సననోగివీడిమీరలు వె + సన్వపరాత్మవిబోధసూలమా ।

తనువును బాసిచేరెదను + తథ్యనిజిద్ధనునీశునద్యయ్య ౧౭౦ ।

కం॥ ఘనుఁడార్యపాదుఁడాదరి ముననిటులనబ్రహ్మగుప్తః ముఖ్యులు విని భ । క్రిందితదంబులకు మొ॥ క్రి॥ నగడిరద్యయ పరతన + కిల్పిషమతులై ॥ ౧౭౧ ।

అ॥ వె॥ అంత విప్రదేవుఁడనియెడుభాగవ । తుండాకండు వేగ + దండివర్మఁగి శేరి మొక్కి యిటువ + చించె సంయమివర్య ! వినుము మామతంపు + విధముననుచు । ౧౭౨

సీ॥ ఎల్లవేదములందు + నెల్లతీర్థములందు; నెట్టిఫలమెసంగునెట్టిఫలము । మనుజుఁడందునుజనా + ర్మనునినుతించుచో; ననునిది మొదలుగాఁగదనరునుడులు! నెగడుటచేనహర్నిశమును హరి కీర్తనముననాన క్రిందఁనరుచు శంఖ! చక్రాది సచ్చిహ్న + చయ చిహ్నితుండనై; ధృతవిమలో ర్థవృపుం + డ్రితతి నగుచు ।

అ॥ వె॥ నిలవసెంతు మోక్ష + మెసంగు నాదగుకేల । ననుచు నాతఁడిట్టు + లాడ వినియితివరుడంత విప్ర + దేవుని గుఱించి యిక్కరణిగరముయై క్రి + వఱలఁబలికె । ౧౭౩

కం॥ చక్రాదిచిహ్న ధారణ మకృమమగు నరుల కనుచు + నఖిల శుభ్రులం దీక్రమముగఁ దన్నిందో! పక్రమమెసంగుటను జహ్న పాశితగనిజా! ౧౭౪

ఉ॥ ఇంతయెకాకయాభగవ + దీద్యసుమూర్తిరహించుఁజమ్ముతా! సంతయు నాల్గురీతులుగ + నేక పరాంబరరూపయాచువా!

శాస్త్రవంతయుగానవాప్యయును! నైరహియిం చెడునాద్యవానిలో సంతయునా "యతో" ఇతిముఖేద్యతరశ్రుతులిందుమానముల్

గీ॥ రెండవదికూడనట్టిదై + యుండితనరు! సర్వలోకాత్మిక యనంగ నిర్విశంక! మతని నావిష్టుచిహ్న సం + ధృతినివేగఁగి జేసికాను ముసమర్థతఁగి తెలఁగదేని! ౧౭౫

గీ॥ లేనియెడఁ దప్తమానోక + చానిచేత! నైనగాటంబుగా నొగి + పరిధోతున్ను! గాళిరముజాఁకమేని నం + కనమొనర్చు! వైష్ణ

- వతఃశైవదేవపు మేనిఁ బాసిదానఁ ౧౭౭
- గీ॥ మత్స్యముఖమూర్తులెల్లరఁమాపతికను॥ మూడవదియైన మూర్తిను ఁ మ్ము తగఁడప్తలోహమయి తత్సుమూర్తుల ఁ దేహమంతి॥ తమ్మొనర్చుము శంఖాదిఁకమ్ములే? ॥ ౧౭౮
- కం॥ శ్రీహరియట్టులనీవును॥ తాహములగు చక్రముఖము ఁ లంజాల్పమునీ॥ కొహరిత దానవెస; సో॥ త్సాహమనస్కుండవయియె ఁ సంగదవెపుడు॥ ౧౭౯
- గీ॥ నాల్గవదిగాఁగ హరికి నె ఁ న్నంగఁబడును॥ భాసనెనెగు శిలామయా ఁ ర్చానుమూర్తి॥ దానిమేని నొగింజిప్పి ఁ తంబొనర్చి॥ కొనుము మూఢుఁడ దానము ఁ క్తినిగ నెదవు॥
- గీ॥ ఇట్టిపావండమతివేదఁహించి విధివి॥ హితమయిన స్వీయకర్మసం ఁ తతినొనర్చి॥ తత్ఫలంబును వేగఁ బఠాత్పరునకుఁ దగనమర్చింపుమిదియెక్క ఁ త్యంబుజగతి॥ ౧౮౦
- గీ॥ దానశుద్ధుండవగుచున ఁ ద్వైతనిరతుఁడైన గురునంతఃతేరువొయమృహత్ము॥ నదుపదేశంబునను విన ఁ వ్రసన్యకర్మ॥ పాశుఁడవయిఁవిముక్తిని ఁ బడయఁగలవు॥ ౧౮౧
- ఉ॥ ఒందులెఱుంగు ముక్తిగన ఁ నుండదటంచు వచించువేదమే॥ దండిగఁగాన జోధఁగన ఁ ధారుణి మోక్షముఁగోరుశుద్ధచిత్తుండగు మర్త్యసత్తముఁడు ఁ తోరపుయత్న మొనర్చఁగావలెంబండినదా వ్రయత్నమున ఁ భవ్యవిముక్తి లభించునంతట॥
- మ॥ అనియాదండినరుండు వల్కవిని తా ఁ నవ్విప్రదేవుండు భాక్తిని నన్నేని నమస్కృతులనిలిపి ఁ కల్లెన్యమృదంఘ్రిబ్జదర్శనలాభంబుయతీంద్ర॥ నాదు సుకృత ఁ వ్రాతంబునంగానధ॥ న్యునిఁగాఁజేర్చినినన్నొనర్చుమనిదీనుండొఱు బ్రార్థింపఁగ॥
- శం॥ యమివరుఁజాతనింగురు ద ఁ యాకలితంబగుదృష్టిజూచియాస్యమునను లేతనవ్వాలయ ఁ నాడునిటుద్విజ దేవ! యింకశ్రీఘ్రిముగనె చిహ్నముల్తారఁగి ఁ కామ్యములన్నిడి కర్మపాఠిఁజేయుముతగఁజిహ్వామెతినని॥ యూహఁదలంపుముమోక్షమబ్బడి॥

కం॥ అనుచు యమిందుగ్రిడు దెల్పఁగి ననభుమతిని ప్రదేవుఁ డా
లించి వెనఁ న్ననభ క్రినంతఁ బంచా । ర్చన పరుఁడును నద్య
యార్థఁసక్తుఁడునయ్యెన్॥ ౧౮౬

సీ॥ అంతట శార్ఙ్గపా ఁ బ్యాభిసానుఁడగుమఱి; క్కండిటులనియె
మ ఁ స్కరివరుఁగని సారజ్ఞవర! “నమో ఁ నారాయణాయ”
య; నెడుమంత్రమును నేము ఁ నిరతముఁ దగి జపియించుచు
ను శంఖఁచక్రముఖ్యములైన; లక్ష్మీశులక్ష్మణులు లనుదనువునఁ
దాల్చి సంసార బంధమునుండి ముక్తుల; మైశాశ్వతంబయి
యలరునదియ॥

గీ॥ నిఖలభూత వ్రతతికిని ఁ నిలయమగుచు । గురుసుఖదమును నైన
వై ఁ కుంతమునొగిఁ జేరెదమునుమ్ము వినుమిఁకఁ జిహ్నధారఁ
ణమునకుఁ గలట్టి సత్ప్రమా ఁ ణంబు నిపుడు॥ ౧౮౭

చం॥ చెలువుగఁగంతమందుఁ దుల ఁ సీసలినాక్షసుమాలికల్బుజం
బులఁదగ శంఖచక్రములుఁ ఁ బొంబగునట్టి లలాటసీమయం
దెలమిని నూర్ధ్వపుండ్రముర ఁహించెడు నెవ్వనికాతఁడేయమి
ట్కులవర! వైష్ణవాగ్రీణియ ఁగూర్చితిఁబూతఁగఁజేయునాతఁడే॥

కం॥ అనెడు పురాణవచోబల మునఁ దాల్తుముమేనఁజిహ్న ఁముల
యతివర! మిఁ రును నట్లొనర్చి మోక్షం । బును గనుడని
యతఁడన యతి ఁ పుండిటులనియెన్॥ ౧౮౮

సీ॥ ఓశార్ఙ్గపాణిని ఁ కుచితంబుగాదిటు; పలుకఁగ నామ్నాయ ఁ
మలరమినిటఁ బరికింపఁగా “నత ఁ పుతనుఁడౌ నరుఁడు మో;
క్షమునందఁడను” శ్రుతి ఁ కలదటన్నఁ గిట్టివహానికై ఁ కృత
తపోముఖ్య; మానిజ కర్మంబు ఁ గాని యీశ్వరభ్యాసఁగాని
తి ఁ రంబుగఁజేయక, కనఁజాలఁడు విముక్తి ఁ మనుజుఁడంచు॥

గీ॥ దానికర్థమగుంగాని ఁ తప్తచిహ్న । ధారణము కార్యమనికాదు
తథ్యముగను గానఁ జిహ్నంబులను దాల్చి ఁ గాఁ దగదిల
మోక్షముఁగోరునట్టి స ఁ త్పూరుషులకు॥ ౧౮౯

కం॥ “కనుబ్రహ్మంబు నెఱింగిన | మనుజుండె విముక్తిన నెడు” ♦
మహితశ్రుతిఁజేసి నెగడు బోధయెమోక్షుగ | బునకు న్నేతు
వయి నిరత ♦ మును శార్వర్యయా॥ ౧౯౧

కం॥ ఒగిఁజేరుదురు సుకృతముత | టింగినయెడన్నా నవులు ధ ♦
రితికి ననువాక్య గతింజేసి మఱొందుతె | అగువనగుంజమ్ము
సంస ♦ రణమునరునకు॥ ౧౯౨

గీ॥ కడుబ్రహ్మార్దీయ ము ♦ ఖ్యంబులగు పు | రాణములదప్త
చిహ్న ధా ♦ రణ నిషేధ | మగపడెడు; జహ్నధృతిని నే ♦
హరి సముండ! నగుదుననుట మనోరాజ్య ♦ మగునిజముగ॥

గీ॥ వినుమవని శూన్యండు శిఖోప ♦ పీతముఖ్య | ములధరించిన
మాత్రీ విప్రుండుగాని యల్లుగాఁదత్తశంఖచ ♦ క్రాదిచిహ్న
ములఁ గొనినమాత్రీ విష్ణుస ♦ ముండుగాడు॥ ౧౯౩

కం॥ బ్రహ్మత్వ బోధముననే | బ్రహ్మప్రాప్తి యగున నెడు ♦ ప్రా
మాణ్యమునన్ | “బ్రహ్మహమస్మి” యనుచిటు | బ్రాహ్మణ!
చింతింపు మెపుడు ♦ భావమునందున్॥ ౧౯౪

కం॥ అనవరత బ్రహ్మవిభా | వనఁజేసి నశించుభేద ♦ వాసనఁజెసనం
తన శార్వర్యాణి! జీవుఁడె | తవరుంజమ్ము శివుఁడగుచు ♦ దధ్య
ముగాఁగ॥ ౧౯౫

గీ॥ అనిశము “శివోహమస్మి” యం ♦ చనుకొనియెడు | మనుజు నెవ్వ
నినైనఁ బేర్చిని శివుండు | వేగఁదవతోడఁ దాదాత్య ♦ భాగి
గాఁగఁగఁజేయునని శివగీతలఁ | జెప్పఁబడియె॥ ౧౯౬

సీ॥ అనుచిట్లు పలుకు పం ♦ యమివర్యునకు శార్వ; పాణిపగ్రామ
ముల్బుక్తిఁజేసి పలుకునిట్టులయితి | ప్రవర! ధన్యుడనైతి; దివ్యమా
భవమపఁ దేశమునను నద్వైత నిష్ఠుఁడఁ | నయ్యెడ నిప్పుడు; నావుడు
ముక్తుఁడనై వెలసెద | వటులేని యనుచు సం ♦ యమిసార్వభౌ
ముండు; పలికె నాతనిఁగూర్చి | పరమకరుణ॥

గీ॥ నతఁడు స్మార్తసదాచార ♦ రతుఁడుఁబంచ | యజ్ఞకరుఁడును

బంచార్చనానురక్తుఁ డునయియంత స్వదేశీయఁ డినులశెల్లఁ
భాసురాద్వైతనిరతులఁ డి జేసెనట్లే॥ ౧౯౮

గీ॥ అంత మాధవనామకుం డైనవెట్ల! పుండోకఁడఁ సయమిం
ద్రునిఁదండకరుగుఁడెంచి సాష్టాంగనతినిగాఁ వించితనదు । మత
పుఁదెఱఁగునిటుల వచిం డి పందొడంగె॥ ౧౯౯

ఉ॥ బాగుగఁద ప్రశంఖముఖ డి పాశులఁదాల్చి నమర్చుఁడందుఁదా
వేగమె విష్ణులోకమును డి విష్ణుని దాక్ష్మవనంచుఁ బొంచరా
త్రాగమమందుఁ జెప్పఁబడె డి నట్టిప్రమాణముతావళోక్తిచేఁ
దాఁగ నెనాశమి త్రటి యథార్థముగాయమివర్య ! నాపుడుక॥

మ॥ యమివర్యుండిటుపల్కు నాగమశిఖో డి క్తాచారమూనందగుం ।
జమియామ్నాయవచోనుకూల్యముననంచు నేదవఃక్యానుకూ
ల్యములేకుండిన నూనరాదనియుఁడె డి ల్లంజాగతింబోక్తమ
య్యెమహోచ్చంబుగఁగానవేదవిహితం డి బేయాచరింపనవలె
గీ॥ సంతతమతీంద్రియార్థ విజ్ఞానమునఁబ్ర మాణమై యొప్పునట్టి
దాఁమ్నాయమెకదాశ్రుతిసదాచారమేమనుఁ జలకునూనఁ ।
శెల్లుఁ దగదాగమాచార డి మొల్లఁగనిల॥ ౨౦౨

కం॥ ఎటవేదవిరుద్ధంబగు । నటమానమొకప్పుడైనఁ నలరదుగానం
గుటిలంపుఁడెన్ను విసుమం । తట బ్రహ్మజ్ఞాప్తికైయొ డి న
ర్పునిజకృతిన్॥ ౨౦౩

కం॥ దానన్యస్థుడనై ను జ్ఞానముఁ బడసెదపు దానఁ డి గలిగెడు
నీకుఁ నేవినిశ్రేయస, మొదొక! దానంగలుగదువిముక్తి తథ్య
విదిసుమా॥ ౨౦౪

ఉ॥ ఈవిషయంబునంగల శ్రు డి తీరితమున్వినుమీపునర్యభూ
తావళియందు నాత్మనన డి యుంబునునట్లులెమాత్మనందుభూ ।
తావళిఁగాంచుచున్ననుజాఁడందుఁ బరంబగు బ్రహ్మముధరి
త్రీవిబుధుండు వేటొకగ డి తింగనఁ జాలఁడుమాధవాభిధా॥

గీ॥ కానఁబాపంజ చిత్తులిఁ డి గడునొగిదిదీ మోక్షసంసిద్ధికోటకు
నా డి త్తుగనబజ్జి యావిరతనిష్ఠతాసము డి పార్జనంబుఁ జేయ

యత్నింపుమింక విశేషముగను।

౨౦౬

చం। అనుచుయత్నిండుఁడఁగరఁయంబునమాధవనాముఁడంతఁ
దిన దగువేడ్కచే స్వపరఁ దేశకులస్థులతోడ నద్యయః [జెం
త్వనిరతినుని సాంధ్యనతిఁ వహ్నిసమర్చన ముఖ్యకర్మచా
ళిని బానరించుచుంగనెలఁ దివ్యమివర్య కృపన్విశుద్ధఁడై।

విభవముననాచార్య బోధవలనఁ జక్కఁబడుట.

అ। వె। అంత వ్యాసదాసుఁడనడు వైఖానసః మతగురుండొకం
డుఁ మస్కరీండుఁ చెంత కరుగుదెంచి యెంతయురువతోడఁ
నిట్లు పలికె సంయఁ మీందుగ్రిగిటిచి ।

౨౦౮

కం। ఓ యతి! నాదగుశతమును । నాయణఁడును మరలుపంగఁ
నసమర్థుఁడు నా । రాయణఁడే పరదైవం బైయనిశమునామ
నంబుఁ నందుండుటచేన్ ।

౨౦౯

కం। కద"తద్విష్ణోఃపరమం । పద" మిత్యాది శ్రుతిని విఁ భాస్వ
ల్లక్ష్మీ । ట్పదపువరివృత్త్యమే కో! విదవర! చెప్పంగఁబడియె
విశ్రుతిఁగి ।

౨౧౦

గీ। బ్రహ్మాయను రుద్రుఁడుజని నాఁ రాయణువల । ననకనిరటం
చుఁ దెలుపు నాఁ మ్నాయమహితఁ । వచనములఁజేసివారియె
సఁ ర్వంబునకును । హేతువని తెల్లమానుయఁ తీండ్రజగతి॥

కం। కావున సంతర్వామియ । నై విశ్వోత్పత్తివృద్ధిఁ హానికృతి
చణుండై వెలయునట్టి మాధవు । నే విడువకొల్పవలయుఁ
నపుడు వరునకుఁ ।

౨౧౨

గీ। అట్టి భక్తున కర్హమై ఁ నట్టిలక్ష్మణంబు వైఖానసమతంబుఁ
నఁదెలుపఁబడె । విపులముగఁ శంఖచక్రపఁ విత్రతనుభో యు
ను ధృతస దూర్ధ్వపుండ్రతఁ యును నటంచు ।

౨౧౩

చం। అనుచిటులాతఁడఁదని యార్యపదుండువచించునిట్లు పా
లనమొనరించువాడు కమల ప్రభవుండగుఁగాక విష్ణుఁడై ।
ననునగుఁగాక యెవ్వరయి నం గలహంబిటనేల తత్త్వజ్ఞ
ధన ధృవహాపదంబమరుఁ బామటియొక్కటఁగల్గదెప్పుడు॥

గీ॥ విష్ణుభక్తుండవగుచో న + విరతము పలుపు మిలదత్ప్రితికొలు
కుఁ గ + ర్మముఁడగుగతి॥ గాని తత్పరధాంగశంఖముఖచిహ్న
ధారణాబు నొనర్పంగఁదగదునీకు ॥ ౨౧౧

మ॥ హరికిన్భక్తుండవౌచు నీవెసఁగుచో + నశ్రాంతముంగర్మమా ।
హరి సంప్రీతికినై యొనర్చుమ యనఁ ర్హంకౌఞ్జమీ తత్పశం
ఖరథాంగాదికచిహ్న ధారణము మా + సంబెన్నఁగాలేమి భా
స్వరవేదోక్తివిరుద్ధమాగమమిలంబ్రామాణ్యముంగంచమిన్॥

గీ॥ ఆగమాచార సత్తుండవయ్యెదేనిఁ గలుగు విశ్రవ్యమున కెభం
గము నిజముగి ననుచు యమివర్మ్యుడు వచింప + నాలకించి
వ్యాధదాసుఁడు మరలఁదాఁబలికెన్ని॥ ౨౧౨

ఆ॥ వె! ఓయమింద్ర! పూర్వ + యగమునఁ బంచము ద్రావి
ముద్రితుఁడయి తనరె ధరణిఁ గరముఁ బగుడుయోగివరుడు
దత్తాతేయుఁ డనుచుమీలాడఁపినమె మనము॥ ౨౧౩

ఉ॥ కాన ముముక్షుతాబుధులు + నైకొని నట్టితెలుంగునేనరు
ల్పానవలెంజమీ మఱియు + భూరిగతిన్విననాఁ బురాణసం
తానమునందుఁ జక్రముఖ + ధారణ మట్టిలఁగానిచోనగు
హ్లానియె వైష్ణవత్వమున + కల్లగుటన్స్థిరిచిహ్న మూననా॥

చం॥ అనవుడు సంయమి ప్రవరుఁ డాతనితోననున్బిల్బోయియో
మనఁడగు నీవివేకమిల + నర్భకులేనియొదత్త్వదర్శి; యో
గినిచయమాన్యఁడున్నిహత + భేదుఁడునై తగుడత్తయోగికం
కనమున సుప్రయోజనము + కల్గునొ కల్గదొగురైయంగఁగన్॥

కం॥ పుడమిన్మున దత్తాత్రే॥ యుఁడు ముద్రాంకితనుండయి +
యుంజెననుచు మార్త్యుఁడవాడుఁ జెప్పవినమె! న్నఁడుఁగావున
మూఢనూ మ + సంబును విసుమా॥ ౨౧౪

కం॥ వినఁబడుఁ బురాణతతియం దునఁజిహ్వాపుధారణాబు + తోరం
బుగఁగా! వుననదె శూకనిశము మహి! ఘనతరవిధియంచుఁ
బల్కుఁ + గాఁదగదునుమా॥ ౨౧౫

మ॥ ధరఁబ్రోక్షుడునకు నిశ్చీషణునకు + స్థంభావళస్వామికి ।

- స్వరయంబొగతి బాలుడౌ ధృవునకు • నామిరికిన్ ద్రాపదీ
తరుణీశేఖరకున్ వ్రజౌకసులకుం • దధ్యంబుగానోయియె
వ్యరుచక్రాంకనముం బొనర్చిరి విభా • స్వదైవ్యవత్సాప్తితై
మ॥ కానన్నీవొగినిట్టి మూఢమతిని • స్థండించి పాపండచి
హ్నినీకంబుఁ బరిత్యజింపుమిఁక బ్ర॥ హ్యంబైతినంచెట్లు డెం
దానన్బావనముం బొనర్చికొనుమా • దానన్బుఖంబొప్పఁగా
వేనిర్వాణపదంబుఁగూర్చి చనుమా • విద్యద్వజేద్యుండవై॥
- నీ॥ అటుగాక నీకవ • శ్వము చిహ్నములఁదాల్చు; వలసినయెడఁ
జెక్కి • భులఁగళమున! శేషునిచేతఁబ • క్షిప్రమరునిచేత; శంక
సుంతయులేక • యంకనమ్ముఁ గావించికొనుమయ్య • కణ్డేంద్రి
యప్రథా; నమగునట్టి భుజద్వ • యముఁదగుగతి జ్ఞానేంద్రియ
సమీప • గతమాకపోలద్వి; తయమునునటు చిహ్ని • తమ్మ
గునడఁ
- గీ॥ బశువునుంబోలెనీవు వి • బంధనుండ! వైచరింపంగ నర్హుడఁ
వగుదువునుమి! యిట్టినిజకర్మహీనుడై • నట్టి వైష్ణు! వునకు మి
గులునుసితపటం • బుల ధరణమె॥ ౨౨గీ
- కం॥ అనుచిటుయమివర్షుఁడువ! ల్కినవిని యాతండువేగఁ • గేల్దో
యినిమో!డ్చి నితాంతభక్తితోనిటు! లనునయ్యమివరుని గుఱి
చి • యపుడా ర్తిమెయ్యి॥ ౨౩
- శా॥ స్వామి! మీకృపచేవివేక మొదవెఁజ్జకాది చిహ్నంబుల! న్నే
మేనన్వహింపలేదుమును మ! నింపుడు లక్ష్మణులు!
దామున్నొజ్జవహించెనంచు వినియే! తద్రీతినున్నాడన!
స్వేమాన్యద్వయనిఘఃజేయఁగమము • స్వేమాఱుప్రార్థించెడఁ!
మ॥ అనుచున్విన్న హముంబొర్చుచునుసా! స్థాంగంబుగా మ్రొక్కిమ్రో
లనుగేలుంగవమోడ్చి భక్తిఁడలవా!లంగాలు నావ్యాసదా!
సునివీక్షించి కృపార్థియై తగుయతీ! శుండాననాజ్ఞంబునం!
దున లేనవ్వలరంగఁ బల్కెవిబుధ • స్తుత్యంబుగాఁ దానిట్లుల్॥
- గీ॥ వ్యాసదాస! వచ్చితునా! యాసరహిత! మాతెఱంగున మోక్షం

బు ♦ నందువిధము! సావధానమనస్కుండ ♦ వైవినుమిఁక! సర్వ
వేదాంత సారమా ♦ నుద్వినిదియె॥ ౨౨౯

గీ॥ అరయ సంతారిఁగాను బ్ర ♦ హృంబనేను ముక్తుడనటంచు భావ
న ♦ మునొనరించు! కొనుమనిశమట్టివిధిసశ ♦ క్తుడవగునడ! వా
కొనుచునుండు మెపుడునీ! వాక్యమెతగ॥ ౨౩౦

గీ॥ ఇట్లు భ్యాసవశమున ♦ నీషణత్రి! కంబుద్వంద్వాశినూర్మిష
ట్రుమును విడిచి సత్కుబరమాత్మనెఱిగి మో ♦ క్తుంబుఁగ
నెదుఁగాని వేఁడుతుండెఁగునఁ ♦ గానలేవు! ౨౩౧

గీ॥ యమివరుండిట్లు బోధింప ♦ వ్యాసదాసు! డేనుధన్యుడననివది
యించుచు దృఢ! గతిని “బ్రహ్మహ” మనెడు వా ♦ క్యమె
తలఁచుచు! జనియెనిజభృత్యయుక్తుడై ♦ సదనమునకు॥ ౨౩౨

ఆ॥ అతనామతీర్థుఁ ♦ డనువైష్ణవుఁడుకర్మహీనుఁడొక్కడయ్య ♦
తీంద్రుఁడెంత! కేగుదెంచి సంయ ♦ మీశ్వర! నామతం! బును
వినుండటంచు ♦ ననియెనిట్లు॥ ౨౩౩

శా॥ “సర్వవిష్ణుమయం జగత్త్ర” నెడుభా ♦ స్వద్వాక్యసంపత్తిని
యుద్విందీనిని ద్రోయశేషునకుఁగా ♦ దూహింపఁగా నొజ్జయే!
సర్వేశాన! మదీయశిష్యునొగియు ♦ మృతృదకంశాతము!

నిర్విదంబును బాపిచేర్చుమనియెం ♦ తేవేడ్కఁ బ్రార్థించుదా॥
క॥ గురుండిట్లువేడ జగదీ! శ్వరుడల్లె యొనర్చుఁగాన ♦ జనివెండి
యునీ! ధరనాకుంగలుగడు, యతి! వర! జీవన్ముక్తుడనయి ♦
వలలెడ నెపుడు॥ ౨౩౪

గీ॥ ఇట్లు వేమోక్షరతులగు ♦ నీరుఁ గర్మ! ములఁదొరఁగి సర్వమ
యు నివి ♦ భుంబరేశు! విష్ణునెదనూనుకొనునడ ♦ వెసవిముక్తి
సందెదరు నిక్కువంబుగా ♦ యమివరేణ్య! ॥ ౨౩౫

చం॥ అనవుడు వానిఁగాంచియిటు ♦ లార్యపదుండువచించునీమతం!
బు నిజముగా వచించితివి ♦ ముక్తుడవేనుమి జీవతుండవ!
య్యునుదీతఁగర్మముందొరఁగి ♦ యొప్పుట, నింద్యమనింద్యమున్మ
నం! బునఁగనకే పిశాచమటు ♦ భూమిఁజరించెదులజ్జఁబాసియే॥

సీ॥ కర్మమార్గంబునాఁగనుజ్ఞాన మార్గము; నంగఁదెన్నుట రెండఁ
సంగునవని ఫలమునకై శుశ్రీతిఁ పృథిహితసత్కర్మ; గణము
నొనర్చుట ఁ కర్మపథము। వేదోక్త సత్కర్మ విరతి నొనర్చిత;
త్ఫల సమర్పణమెఘు ఁ బ్రహ్మమందె। చేయుటయే సుత్ర ఁ
సిద్ధమై కాల్గెడు; జ్ఞానమార్గంబనఁ గాఁదగుఁగడు।

గీ॥ రెండుపథములనుండి భృంశుండవగుట। నుర్వినిజముగ దండ
నీ ఁ యుండవైతి। త్రకట కపటాకృతివిగాని ఁ యకుటిలమతి
నెన్న శ్రీవిష్ణు భక్తుండ ఁ వీపుగావు॥ ౨౩౮

మ॥ అమలంబౌ నిజవర్ణ ధర్మమును బాఁ యండవ్వఁ డశాంతము।
సమమబుద్ధి న్నస్సుహృద్విపక్షజనప ఁ క్షుద్వంద్యమందెవ్వఁడొ।
ప్పు మహిష్టింసనొనర్పఁడవ్వఁడెవడెఘంజౌర్యముంబూనఁడొ।
దమియా నాసిత మానసుండెహరిభఁ క్షత్రేష్ఠుడొనిమ్మహి॥

గీ॥ చెలఁగెడు మదాజ్ఞలేశుతి ఁ స్మృతులువాని మీటియెవఁడు
చరించు భూ ఁ మిని మదాజ్ఞఁ ద్రోయువాడగు? నతఁడెవి
ద్రోహినాకు। వైష్ణవుడతండుకాఁడు మ ఁ దృక్తుడయ్యు॥

గీ॥ చెలఁగెడు మదాజ్ఞలేశుతి ఁ స్మృతులు వాని మీటియెవఁడు
చరించు భూ ఁ మిని మదాజ్ఞఁ ద్రోయువాడగు నతఁడు వి ఁ
ద్రోహినాకు। నరకముంబొందు నాచఁడ ఁ నారతంబు॥ ౨౪౦

కం॥ ఇత్యాదివచనములఁగ। ర్మత్యాగమువిప్రునకసఁమంజసమె య
గున్। క్షిత్యమరుఁడు కర్మంబును నిత్యముఁ జేయంగవలెనఁ
నడు నిగమోక్తి॥ ౨౪౨

కా॥ భూగీర్వాణుల కెన్న నుండదలనె ఁ పుంజమ్ముడేవాంతర।
త్యాగంబేనియు; “వహ్నియేద్విజలకుంధైవం” బటన్నట్టివే
దాగణ్యైన్విజేసి; కాపున నకా ఁ ర్యంబేయగుంగర్మనం।

త్యాగంబిమ్మహిబ్రహ్మచర్యముఖనామాధ్యాశ్రమాఘంబున॥

కం॥ విను సంధ్యాతిక్రమణం బుననైన యఘంబు కృత్రఁ ముల
దొలఁగునుగా। పున నాకర్మత్యాగం బునఁ దనరదలంద్విజ
త్సముజనావశిక్తి॥ ౨౪౪

సీ॥ యతిసార్వభౌముడీ ♦ గతిఁబల్కఁగా విని; నామతీర్థుండుప్ర
ణామశతము! చేతనయ్యమిని సంప్రీతుని గాఁజేసి; త్రాతెనెంత
యుఁ గర్మ ♦ శీలుఁడగుచుఁ దమపక్షపువిఖండ ♦ నము నెల్ల
రుంగని; యట్లే నిష్కృతినిన ♦ పుట్టఁజేసి భూతిత్రిపుండ్రుని ♦
మేతులై పావనా; ద్వైతావలంబులై ♦ పూతులునయి॥

గీ॥ వేదవిహిత సదాచారః సాదరమతు! లై సతతమయ్యతీంద్రుని ♦
భాసమాన! దయకుఁ బాత్రతఁగాంచి యెంతయునుభక్తివిను
తిఁగాంచి రార్యపాదునిఁ గరంబు॥

అరగ

హైరణ్యగర్భ మతనిబర్హణము.

సీ॥ అంతట శంకర ♦ యతిసార్వభౌముడం; తేవసచ్చయముభక్తి
మెయిఁ దన్నుఁ గొలిచి రానటనుండి ♦ గుహసముద్భవభూమి;
యైవసుబ్రహ్మణ్య ♦ మనెడు పుణ్య! భూమి నేను దివసం ♦ ఖ
లకుఁ జేరికుమార; ధారనాఁజనుభునిఁ ♦ దగసశిష్యుఁడగుచుఁ
గ్రుంకి సుభక్తి ♦ యలరఁగ శేషరూపియగు వడాస్యనో ♦
పికభజించి॥

గీ॥ భవ్యకామాయవననస ♦ భాజితుండు! దండకరకల సత్కరఁదవ్వ
యుండు భూతిభూషితాఖిలతనుండునై! పాలుపుమీఱె! నవరరు
దునిఁబోలె దా ♦ నటఁగరంబు॥

అరఁ

మ॥ పలుదేశంబులనుండి విప్రతతి సు ♦ బ్రహ్మణ్యముం గూర్చిత
చ్చిలసద్జ్ఞానమహాధనుండయిన యా ♦ శ్రీశంకరాచార్యునా॥

స్థలమందుంగని విస్మితాత్ములయి వి ♦ స్తారంపుభక్తిన్నమ!
స్ఫులఁగావించివచ్చిచి రత్తతియతీ ♦ శుంకూర్చి తాగిగతి॥

గీ॥ యమికులవరేణ్య! మేము బ్రహ్మన్వయప్రభవులమగు విప్ర
లముమను ♦ ప్రముఖ పహిత! కర్మసక్తులము హిరణ్య ♦ గర్భ
సేవ! నా త్రహృచ్చుద్ధులమయి స్థైర్యముఁగనితిమి॥

అరఁ

సీ॥ కడునెసంగె హిరణ్య ♦ గర్భుండు జగదాది; నాతఁడొక్కఁడ
భూత ♦ నేతయయ్యె! దవిలియీద్యావాపృ ♦ భువుల రెండిటి
ధరి; యిందె సంతతమా వి ♦ రించియొక్కఁడ! యట్టిబ్రహ్మను

ఏడి + మావిరాడికంబునే; దేవునికొఱకు వి + ధితుమింక! నను
నివి మొదలగు + మనుబలంబునఁ జేసి; యఖలంబునకుఁ గర్త +
యబ్బుభవుడె.

గీ॥ పాలకుఁడు నాతఁడే మహా + పృథ్వీమును న! తండ్రికావిం
చు సర్వోత్త + ముండతండా రూఢి సర్వాధికానంద + రూపుఁ
డాతఁడేయగు నటంచుఁ బ్రాప్తిమున్క + లెపుడుఁబల్కు॥

ఉ॥ ఈసకలంబునా జగతి + నెక్కుడు వేడుకతో సృజించితా ।
నేసకలాత్మతంగదుర + హించెడు నాతఁడెదానఁ జొచ్చియిం
చాను “తదైక్ష తే”తిముఖ + రాధిక వేద శిఖోక్తిసంఘము
ల్లాసముతో వదించె బ్రబ + లంబుగ సుతతమునృతీశ్వరా! ॥

కం॥ అతఁడె యొనర్చెడు లక్ష్మీ! పతినింబశు పతిని గూడ + బా
హుల నని స! చ్ఛుతులు వదించెఁడు గాన జ! గతి కాతఁడె
యతివరేణ్య! + కారణతఁగన్క॥ ౨౫౧

గీ॥ జ్ఞాన నిష్ఠులమును గర్మసక్తులమును! గూర్చకరకశ్శితులమున +
జార్చనపరు! లము నయిన మేము నిన్నుసం + యమివరేణ్యుఁ
గాంచిమిగులఁ గృతార్థతఁ + గంటిమనఘ! ॥ ౨౫౨

ఉ॥ ఐనను సంయమింద్ర! వినఁ + డాదరమొప్పుఁగమానుడిన్లవం
బైనఁ బ్రయోజనంబుఁగన + నద్వయ విద్యను; గల్గదంబుకు
ద్యోనికతంబున స్థయము + నొందుచు జీవగణంబు దుఃఖదం
బైన భవంబుమాటికిని + నందుస్వకర్మముచేతఁగావునక॥ ౨౫౩

మ॥ సువిచారాధ్య! విరించికుష్మిదగఁజొచ్చుంచాలయంబందుఁబ్రా.
ణివితానంబుల యంబునందు; విలయా + నేహంబునన్మోక్షము
బృహస్పతి బ్రహ్మవిదగ్విద్యవిధిపదం + బున్ముక్తుడైచేరుఁబ్ర
హ్మనిదాప్నోతి పరమ్ములన్నని గమ + వ్యాహరమేమానమా
కం॥ కానందండముఁ గరకము! నూనినెగడు మస్కరించు + యో
త్తంసులు స! ద్ధీనిధులునయి చెఱఁగుమీ । రాసలువ జగంబుఁ
జేర్ + శర్వులదునుడీ॥ ౨౫౪

శం॥ అనవుడు వారలంగుఱిచి + యార్యపదుండు వదించుబ్రహ్మము

భ్య నిఖల భూతముల్జనిని ♦ గాంచెడు నెవ్వనినుండి యట్టివా
నిని ఘనబోధమై నెఱుగ ♦ నిత్యవిముక్తి లభించువంచువా
కొనఁబడె సర్వవేదచయ ♦ కోటలచే నవని స్థ సంబుగన్ |

గీ॥ కాన నెప్పుడు నెఱుకకుఁగారణమయి వఱలు! వేదాంత వాక్య
శ్ర ♦ వణముఖంబు! ననిశము నొనర్చనలయు లయంబుముక్తి
యనఁ బడెనుండు నిజముగ ♦ వినుఁడొకండు॥ ౨౫౭

గీ॥ కార్యమైయుండిన హిరణ్య ♦ గర్భనిభజి! యంచుటను నిత్య
ముక్తి ల ♦ భింపదుసుడి! కాన మోక్షంబుఁ దొరఁగియిం
క నొగిశుద్ధ! మైన యాత్మవిబోధంబు ♦ నాదుఁడీరు॥ ౨౫౮

గీ॥ అనుచుయమివర్షుఁడు వచింప ♦ నాలకించి వారలాత్మీయ చి
హ్నము! త్వేళమవిడి! ప్రవిమలాత్మ విబోధత! తృప్తులగుచును
శిష్యులై కాశీరయ్యతి ♦ శ్రేష్ఠునకును॥ ౨౫౯

వహ్నిచరనిపూదనము.

గీ॥ అంతవహ్నిమతాసక్తు ♦ లగు సుహోత్ర! ముఖ్యులరుదెంచి
యయ్యతి ♦ ముఖ్యునకును! వందనంబులొనర్చి యీ ♦ చంద
ముగను! బలికిరెంతయు వినయ మొ ♦ ప్పంగఁదారు॥ ౨౬౦

సీ॥ సృష్టికంటెను బూర్వ ♦ దిష్టమందునవేల్పు; లకు నెల్లనొక్క
వా ♦ వకుఁడె ప్రథముఁడై యొప్పెనియ్యగ్ని ♦ ననుసరించి
జనించి; నట్టి సుపర్వుల ♦ యందు విష్ణుఁడు త్రముండయ్యె; నా
హుతవహ్నుడుయజమా; నునికొఱకై యజ్ఞ ♦ మునరయమున!
నాజ్యాదికహవిస్సు ♦ ననురక్తిని గ్రహించి; చేర్చుతవిబుధరా
జనిగుఱించి!

గీ॥ యనెడు నిగమవచోబలం ♦ బుననలుఁడె! సర్వకారణమగుట
నిజంబు, మఱియు! నగ్నిద్విజాలకు వేల్పును! నట్టివాక్యబలము
నంజేసి యతఁడె వి ♦ ప్రసాదకువేల్పు॥ ౨౬౧

గీ॥ జాతవేదుడు మిగులఁ బ్ర ♦ బ్ధిరిభినాదు! పాపపురుషుఁడై
కృ ♦ సంఖ్యశువుల! సుఖవసతి జీవనంబుఁ గూ ♦ ర్చుతమటన్న
శ్రుతిధర్మమువల బాపమా ♦ రుండతండా॥ ౨౬౨

ఉ॥ కావున నెల్ల విప్రులుఁ ద * గన్పతతంబును వీతిహోత్రసం
సేవనముంబానర్చుచుని * పిదము వేవిడివిస్ఫులింగవి
ఖ్యాతిలతావిహీన శక * లాంచి తఘాలతలాఘ్యలైనచో॥ గేవ
లమున్విమోక్షమునొ * గింగననాదు నిలంధ్రవంబుగా॥

చం॥ యతివర! మేము వేదనిచ * యప్రతిపాదితుడౌటఁజేసియా
హుతవహునే యనారతము * నుత్కటభక్తిదగ న్భజించిధి
న్యతముల మైతి మీరు నిక * నట్టులెఱుఁగెననిభక్తిగొల్పిధి *
న్యతవెననందిము క్తిగనుఁడంచు వచింపయమింద్రుఁడిట్లను॥

చం॥ వినుఁడిపుడీరల్లెరును * వేల్పులలోనవముండువహ్నియం
చును బరముండు విష్ణువను * చున్పురల్లెరుఁ దద్యుగాంతరం
బున నెఱుఁగుదురంచు శ్రుతి * మూర్ఖమువాకొను చుండ నెట్లుల
య్యనలుఁడు సర్వహేతువగునారసిచూడ జగంబులోపల॥

ఉ॥ పావకుఁడెల్లవేల్పులకు * భాగదుఁడైతగు కర్మదైవతం
బైవిలసిల్లుఁ గానికన * నాద్యుఁడుగాఁడు; కృశాను హేతువా
క్యవశిసర్వభూతనిచ * యాత్మకృశాను పరంబగుంజుమి॥

కావున వహ్నిధీనముగఁ * గర్మమొనర్చుచు విష్ణుగొల్పుచుక
కం॥ శుద్ధాద్వయమందెప్పుడు * బద్ధాదరులగుచు మీరు * బ్రహ్మం
బును సం శుద్ధయగు బుద్ధి నెఱుఁగుఁడు సిద్ధంబగు దానముక్తి
శీఘ్రమొమికు॥ ౨౬౨

గీ॥ యమివరుండిట్టుల వచింప * నాసుహోత్ర ముఖ్యులాలించి
యయ్యతి * పునకు భక్తుఁడేతముగ మ్రొక్కి స్వీకృతాద్వైత
నిష్ఠా లై మిగులధన్యతఁ జెలంగి * రంతనుండి॥ ౨౬౩

సా ర మ త డా రీ క ర ణ ము.

గీ॥ అంతకత్తనుమాళిచే * నలరిపూర్ణ మండలాకార తిలకంబు *
మానుగఁగొని కరము రవిభక్తులొదివా * కరముఖులపు డచటి
కరుదెంచి యతిపు గు * తీచి యనిరిటు॥ ౨౬౪

చం॥ ధృవమగుచూమతంబును య * తిప్పవరా! వినుమీసమ స్త్రో
కవికలికిన్పుచక్షువంబు * కాలెడు భానుఁడెఱున్న యట్టివే॥

దవవన సత్ప్రమాణమునఁ దామరసోద్భవముఖ్యరూపుడై;
యవిరతముద్భవస్థితి లో యంబులకారవికారణంబగుట |

కం॥ వేదంబక్కుతన “నసా వాదిత్యోబ్రహ్మ” యంచ యమికు
లవర! యా మోదము రహింపఁగాన నాభూదేవప్రతి డెందఁ
మున నెఱుంగంగఁ ॥ ౨౨౦

గీ॥ కన “ఘృణిసూన్య ఆదిత్య” యనెడుమనువు కలదు వేదము
నందాని యనుట రక్త గంధమును ఫలమునఁ బెట్టి కంధర
ముల రక్తసుమమాలికలఁదాల్చి భక్తి నెఱుఁతు ॥ ౨౨౧

సీ॥ దండివరా! తూర్పు కొండయందుదయించు; తరణిమండలముఁ
గొం దఱు సుహేతు వగుబ్రహ్మరూపమం చుగణించి
భజింపు; మఱి కొండతాకాశ మధ్యనిష్ఠఁ డౌరవిసంహార
కారణుండునునుప; సంహారబలమున జగదుపకృ మణికార
ణుండునా స్మరహరుఁగా నెంచి; కొలుచుచుండునుమఱి కొండ
ఆవని |

గీ॥ నస్తమయ భానుబింబు నఖిలపాల కుండు జనివృద్ధిలయకా
ర గుండును బర తత్త్వరూపుడు నారమా ధవుడటంచు
నెంచి కడు భక్తితోడ నే వించుచుండు ॥ ౨౨౨

సీ॥ ముప్పొద్దునందుఁ ది మూర్త్యర్థకంఠాట; వరణి బింబ
మును గొం దఱు భజింపు మఱి కొండతెపుడుడ వృం
డలేక్షణదీక్ష; నూని హేమశ్మశు యుతుఁడుగనక కేశ
భాసితునద్ది నేశమండలమందె; సంగుపూరుషుని భక్తి
దగభజింపు వారిలో గొండతా సూరమండలవీక్షణము
జేసి పాద్యాది కముల గొల్చి |

గీ॥ యేభుజింతురు; కొండల హీనభక్తి దప్త లోహంబుచే
ఫార తలమున భుజ ములనురమునందు మంజల లలిత
చిహ్న ములనొనర్చి భజింతురు పూషునెడను ॥ ౨౨౩

చం॥ యతివారి వీరి నెల్లరకు నారయఁగా వనిశంబునీసమీ
రితమగువేయపాస్యము త రింపఁగ నెల్లరక్షియే యనా |

రతము నుపాసనీయము తి రంబుగఁ దద్రవిమండలంపు సెం
 న్తుతి నెవచించు సచ్చు)తులుఁ దోరముగావలరారెడుంగడున్ |
 గీ॥ పురుష సూక్తంబు నందును గరముభానుఁడేనిరూపింపగాఁ
 బడి యెను మఱియును! “ఋతగు” మనురుద్ర) సంత్రమం యె
 దెసఁగు పురుష! శబ్దమును సూర్యపరమై యె సంగుఁజాండు ||
 గీ॥ అరుణుఁడును సూర్యుఁడును భానుఁ డర్యముఁడును! రవి
 యు విష్ణుండు నల్లె హి రణ్యరేతుఁడుఁ దపనుఁడుఁ తిం
 ద్రుఁడును మిత్రుఁ డును దివాక ! రుండు విష్ణుండు ద్వాదశ
 చండకరులు || ౨౭౬

ఉ॥ సత్యముగాఁగ వీరలనె సంగడు విష్ణుఁడె విష్ణుఁడెన్న నా |
 దితులయందు విష్ణుఁడన “దీప్తివహింతును జ్యోతిరానిలో!
 సత్యధికాంశుమంతుఁడన నార వినాఁగరహింతు” సంచనో!
 యత్యధినాథ! కృష్ణుఁడుదయన్మునువర్జునుఁగూర్చి తెల్పెదాకా!
 చం॥ జననము సూర్యునుండియె య జప్రముఖుల్లనిరెల్లరున్నమ!
 సైనిగమనన్నిరూప్యతనె సంగుటసర్వస హేతుభూతుఁడౌ!
 టపనిశము నిష్ఠము క్షిఁగ డంగెడు నెల్లరక్షిత యీమయుం!
 డవఁబడుసూర్యుఁడేకొలువనర్హుఁడగుంజమిసంయమీశ్వరా! ||
 చం॥ అన నిటు సంయమిప్రవరుఁడౌడు “దివాకర! మూఢ! నానుడి!
 నివనుముమనంబునుండిజనినింగ నెఁజంద్రముఁడియ్య హస్కరుం
 డును నయనంబునుండి యెజనున్నమవా ప్తినిగాంచెనంచు బ!
 ల్కెను నిగమంబు దీని బరికింపుముడెందమునందు బాగుగాన్ |
 గీ॥ ఏది జన్యంబగునో? యది యే యనిత్య! త యగునను
 తర్కవాక్య సి ధాంతమునననిత్యునందెట్లు బ్రహ్మత యగునను
 నగడ? నిగమ! బలమున నటన్న వినుఁడిర లలుకఁదొఱఁగి ||
 మ॥ సకలామ్నాయ నికాయమెన్నఁగవివ స్యన్నిష్ఠసక్షిప్తహృబో!
 ధకమాఁజమ్మునిజమ్ముగామఱియువా తమ్ముంగృహనుండును!
 వ్యకరుండువృలవైరి మిత్రియును వి శ్వస్వామిదానానఁ జా!
 నె కడున్ భీతినివీచుఁబొల్పుఁదిరుగు స్వీక్షించు వెన్నాడెడున్ |

మ॥ అనుచున్నప్పముగావచించె నిగమం॥ బయ్యండుదానవ్యమిం॥
చును విశ్వేశునియాన నెప్పుడు నటం॥ చుండెల్లమా॥ గాదె? యీ
శుని భావంబుననే రవిప్రముఖులె॥ చుంగ విరాజిల్లుచుం॥
ద్రను వేదోక్తినిజేసి సూర్యునకు వేదాత్మీయమాభానమున్॥

ఉ॥ సప్తదినాది యందున ని॥ జంబుగ సర్వవియచ్చరాళి॥
స్పృష్టియగుం; దదంతమునఁ॥ జేటగువారికి నెల్ల నట్టిదా॥
* దివ్య పుటాదియుందుదియు॥ ధీయుతులందురు కల్పమంచునా॥
సప్తకుగల్ప యుగమున॥ రాత్ర్యమామాదివసంబగుంజామి॥
కం॥ అనుచు స్తోత్ర శాస్త్రం॥ బున రవిముఖులకు నిక్క॥ ము
గ నిత్యత లే॥ దని తెల్పుఁబడియె నిట్టిత॥ పనునకు నజముఖ్య
జనక॥ భావమెటులగుగ?॥

ఉ॥ అంబుజగర్భనిష్ఠఁబర॥ మాత్ముని నొక్కని నేవచించు వే॥
దంబులు గాన మీరలెడ॥ దన్ధృతి నింగొని వేగఁబూర్వచి॥
హ్నంబుల నెల్లమున్విడి న॥ దాచరణోత్సుకులై కడున్విశు॥
ద్ధంబగునట్టి యద్వయవిధంబు నెఱింగి విముక్తి నందుఁడి॥ అగ్ని
కం॥ అని శంకరసంయమితే॥ ల్పినవిని వారెల్లరపుడు॥ పృథుతర
మా భ॥ క్తిని గురున కెఱిగి వినుతిం॥ చి నెగడి రమ్మహితు
నకు సు॥ శిష్యులయికడుగ॥

శ్రీ శంకరసంయమి గణపరమేశ్వరు సకలమై పయనమగుట॥
గీ॥ అంత శ్రీశంకర యమింద్రుఁ॥ డచట నురు॥ విప్రవర్యులచే
గారవింపఁగఁబడి॥ యాశ్రీవచయంబు తోడరా॥ నచటినుండి॥
యేగఁబవనాశగుఱిచి జ॥ యేళ్ళతోడ॥

మ॥ త్రిసహస్రాశ్రవులెల్ల గొల్చిరురు భ॥ క్తిన్సంఖరావాలిచే॥
త సువాద్యంబులచేతఁ దాళముల హృద్యస్తోత్రవాక్యంబుల॥
స్లఘదచ్చవ్య జనానిలంబులను ఘం॥ బారావసాలి న్నిర
స్త సుఖకేతుని నయ్యతి పవరు హ॥ ర్నంబొప్ప వేర్వేలుగగ॥

కా॥ త త్తత్తేక సమాగతుల్విజాలు వి॥ ద్వద్వంద్యుడౌ నయ్యమి॥
శో త్తంబునగునత్పదుంగని సుధా॥ శోపేత విజ్ఞానసం॥

- వత్తింగూర్చుడు తత్పదుక్తిగతమా + భావంబు నాలించివే!
చిత్తస్థైర్యమునందిపొల్చిరటఁ ద + చ్చిహ్వాన్యులై యెల్లరుగఁ
- కా! ఆదండ్యగ్రాణియిట్టలారాశ్రవసమూ + హంబెల్లఁ దోరాఁగనా!
యాదేశంబుల కవ్వహంబుఁజని యం + దందుంగడుండుర్మల!
స్థాదీనాత్ములఁబాటులన్నిజ శుభ + వ్యాహారరాజింబరా!
మోదోపేతులఁగానొనర్చుచునుసఁమ్మోదాత్ముఁడైయంతటన్
- గీ! అశ్రిత శుభదమునుగణే + కాశ్రమంబు! నైన గణవరమను
పురి + కరిగియవటి! కౌముదీధునిఁ గ్రుంకితి + ఘ్నపతినవ్య!
యుని శశించుచు నొకనెల + యుండెనచట॥ ౨౯౧
- సీ! గణనీయసద్గుణ + గణులును బరపక్ష; వారణోద్యుక్త భ +
వ్యవచనులును! బ్రాథవాదులుఁ బర + పటుతర విద్యా ప్ర;
భేదులుఁ బంచార్చ + నాదరులును । నగు పద్మపాదముఁఖ్యా
శ్రీపుల్లిగ్గణం; బులను విఖ్యాతిని + బొందిరికడు! గురువాశ్వ
మును మాళిఁ + గూర్చి శిష్యుండను; డు నియతుండై యాశ్ర +
వనిచయమున!
- గీ! కెల్లఁ బాశాదికముసల్ప + నుల్లమందు! మోదమెసఁగంగవారి
ఁ + పాదుఁడుఁబర! మాత్ముండగు దేశికునిఁగొల్చి + యంత
నమ్మ! హాత్మునకు భిక్షమిడు భక్తి + నన్వహమును॥ ౨౯౨
- కం! పిమ్మట సదృశసంయుక్తమ్మగునో గిరముశిష్య + తతికెల్లను
ని! త్యమ్మను బ్రహ్మార్పణమని నెమ్మడిఁడలఁచుచును దుస్తి +
నెగడఁగ నొసఁగున్॥ ౨౯౩
- మీ! యమివర్మండగు నార్యపాదునకుసోపాంతంగంబుగాఁగన్వ్రణా!
మమలనానాయమునందుభక్తిమెయినఁమాన్వాశ్రీపుల్యుల్లిహృ
త్కమలమ్ముల్వికసింప మాస్తములభ + క్కాశాశముల్పానిసృ
త్యముఁ గావించుచుసచ్చిదవ్యయుశివుఁడారిట్లుకీర్తింతుచుచు॥
- మీ! పరిపూర్ణంబయి సుత్యమయ్యును ఖరూఁగంబై చిదానందమై
కరమునాగ్రీణు బ్రహ్మమేనగుడు లో + శివబిద్ధినామందున!

వ్యతిలు న్ముక్తిని రావ్యమట్టులటుగా • సన్నిధ్యయిద్దంతునేఁ
దిరహారీతిని నిశ్చయించితిని బు • ద్ధిపాభవం బాప్సఁగఁగఁ

గీ॥ నింగియము స్థూలకారణ లింగతనువు లందు సస్పృష్టఁడనయి
నే • నుండు నెపుడు నట్టి నాయందుఁదారసు • తాదికమగు
నట్టి సంబంధమేరిఁ • బుట్టఁగలదుగి॥ ౨౯౬

సీ॥ జలకణావళిచే న • జస్సంబునంటఁగాఁ; బడనట్టి వారి జ •
ప త్రమిట్లు నేనుండు నెపుడును • నానుండి పుట్టెన; నంత
యా ప్రకృతి య • నంతరంబు పుట్టెను దద్గర్భ • మున మ
హత్త్వగి దాని; కి సగుణయా నహం • కృతిజనించె నయ్య
హంకృతికి బి • హ్మయ విష్ణుఁడునురుదుగి; డును జనించిరి
గుణ • ధ్యులయి వరుస

గీ॥ సృష్టిసంస్థితిలయములా • సృష్టవిష్ణు రుద్రులవలనఁగడునయ్యె
రూఢిగాఁగ • మేను కార్యార్థులగువీరి • చేనయినను దద్ధృద
యగుఁడనగు పర • దృష్టనేను ॥ ౨౯౭

గీ॥ లోనవలినల్లయెడలను • నేనయింటి నురుతరజ్ఞాన ఫలమును
• నొసఁగుదేన • నేనసర్వమయుండను • జ్ఞానమేన సర్వ
ముననుండు • అహంబు సత్యమేన ॥ ౨౯౮

శా॥ సర్వాధారుఁడ సర్వసంగతుఁడ నే • సర్వైక హేతుండ నే
సర్వతీతుఁడ సర్వవాసుఁడను ను • జ్ఞానస్వరూపుండ నే
సర్వజే నిలమండలాంతర విరా • జత్పూరుషుండననదం
తర్వేదిఁడ నద్యయుండ విగతఃకర్మదుద్వంద్వం నేనాద్యుడఁగఁ ॥

గీ॥ ఈశ్వరుండను నిత్యుండ • శాశ్వతవిభా వుండ సదుపాసక
విముక్తి • దుండనేన శ్రుతులు నధ్వరములుననా • రతము
నన్న తెలుపు వద్యైతునజనిఁగాఁ • బలుతెఱఁగల ॥ ౩౦౦
కం॥ వేదాదులచే నెఱుఁగం గాఁదగు ననుసత్య నడఁద • గ న్న
తరము నే మేదినిధ్యానించు సుధీ మేదురులకు ముక్తియనువు
మొందెభయించుగా ॥ ౩౦౧

మా॥ సనుమిన్నింటను నద్యుతంబును బ్రక • స్తంబుననద ద్వైతమా

ద్యము నుత్కృష్టమునై యెసంగడుమదీయంబైనసంవిత్స్వరూః
 తమునున్నోన యమాదియుత్తరడగుచు * న్భావించునాతండు శీ
 ఘ్రిమసర్వార్థకుడై సమత్వమున సంకాశించు నెల్లప్పుడు
 గాఢపత్యమత విపాటనము.

మ! ఇటుల న్భాడుచు నృత్యముననిపి వా * రెల్లన్యమంబందియం
 తట నాచార్యసమీప భూమినిఘనా * నందాధ్యులై విశ్రమిం
 చుటయు న్వా రలఁగాంచి దేశికుడు తుష్టండాచు నిత్యంబునొ
 ప్పుటయున్లొని తత్పురీ నిలయ విఃప్రల్పల్పిరీ రీతిగఁ 303
 సీ! అంబరంబటు నిరా * లంబమానద్వయ; బ్రహ్మంబువాఙ్మనః
 ప్రముఖవృత్త్య! గోచరంబిలను న * గుంగాదె యజ్ఞహో; ధముఁ
 జేయ నిట్టి మ * తమెటు యోగ్య! మగుఁగాన మీమతం *
 బాద్యుల కున్నాగు; గాఢోపదింతని * క్కంబుసుండు! వెన
 దాని విడియాటు * విధముల నలరిగా; గాఢత్యమనఁగఘ *
 నత్యముఁగని

గీ! యెల్లవేదార్థములచే వి * హితమునై మ! నుజలకురుశాంతి
 మోక్షంబు * నుండుతముగ! నొసఁగికడుఁ గాల్గుమాదగు *
 వసదృశమత! మును తుభావాప్తికై గ్రహిం * పుడిపుడిరు॥

గీ! అవనిదుండైక దంతచి * హ్నాద్వయాంకి! తుడును శక్తియు
 తుండునైతోఁజెడుగణ! పతిని దన్మూలమంత్ర) * పము సలు
 పుచు! భక్తిధ్యానించు పాటుండ * పడయుముక్తి! 304

మ! కమలభ్రాజిత హస్తయాచు సదలంకారాఢ్యయై స్వీయయా
 రమణీకేళికర గాఢిలింపఁగఁ గడు * వ్రంజిల్లి విశ్వంపుస!

గ్గము వృద్ధిన్వలయంబుఁజేయుటకునశాంతంబుఁదాహేతువృ
 చు మహాభీష్టదుఁడైన విఘ్నపతి నీశున్పక్తి ధ్యానింపనా!

చం! అనువదనంబునందువమ * హాగణనాధుఁడై సృష్టిముఖ్యశా
 ర్యనిచయ కర్తయంచును ది * తంబుగ నీరితమయ్యె నంబుజా!
 సవముఖహాని యందువను * శాశ్వతుఁడై తగునీగణేశునం
 దున నిది యుక్తమేయగు శు * తుల్వసురించెడు నీగణేశునే!

చం! తగుగణనాధుఁడొక్కఁడె ఋతంబుగ మున్ననితెల్పువేదవా
కర్మగతినిజేసి యీగణపుఁ డయ్యజముఖ్యుల కాదికారణం
బగు జగదీశులౌ విధిముఁ భామరులెల్లఁ గ్రమంబుగా నృణం
తఁగఁబడి రమ్మహామహుని యాయనెనిక్కముగా యతిశ్వరా!

కం! అని పల్కెడు గిరిజాసుతుఁడనుగాణాపత్యునినుడి నాలించి
సుధీ! ఘనుఁడార్యపాదుఁ డిటుప | లెను వానింగుఱిచితానా
గిన్యక్తముగాన్. 30౯

కం! ఓగిరిజాసుత గజముఖుఁడొగణపతిరుద్ర పుత్రుఁ డగుటను
నగుఁదా! నేగతిఁగారణముగ సుతుఁ డేగతిఁ దనజనకుజనిఁ
హేతుతఁ గనెడిక? 3౧౦

ఉ! కాపున బ్రహ్మమే నిఖల యకారణమైతగు భవ్యవేదవా
క్యావళి సత్ప్రమాణమున యారయనీవనివట్టి పల్కుఁదా
బావనమైన బ్రహ్మమునె బాగుగఁదెల్పెడు బ్రహ్మవేతిము
భ్యావల హీనవాక్యనిచ యంబునఁజేసి నునిశ్చితంబుగా!

చం! అనియనునార్య పాదుఁగని యగ్గిరిజాసుతుఁడిట్లుపల్కుమీ
దునుడియమీ! ద్రనిక్కముగఁదోచెడు నైకనునంకశూన్యదా
జనుఁడు నిజేష్టదైవతము యన్నిధికింజన నెట్లు యోగ్యతం
గనునొ వచింపుఁడంచనఁడ యన్యతివర్ముడు పల్కునీగతిక!

మ! వినుమోమూఢమనస్కు! బ్రాహ్మణకులౌ విరూపతివేదోక్తకృ
త్యనికాయాచరణోత్సుకత్వము శిఖా యజ్ఞోపవీతాదిధా
రణమున్విప్రతఁగూర్పు విప్రుఁడుగృతార్థతవంబుఁదానింతమా
త్రినకాంచున్దుమిధాత్రిజహ్నభృతిచేదానందుఁబాషండతక

గీ! వేదబ్రాహ్మణును బురాణ విరతినింది తంబునగువట్టి కర్మ
బు యధాత్రిలోన! ముక్తిపదమునఁ గల యర్థ మును నెఱుంగు
బుధున కొనఁగింపఁ జనదును యు నిజముగను! 3౧౧

సీ! దళచతుష్కమునరా జలి హేమనిభమైన; యట్టి మూలా
ధాత యనడు చక్ర! మునగఁజేసుఁడు వసం చును విద్రుమా
కార; మైన న్నాధిపాన యనఁగనెసఁగు! పద్మలభాజిత య

చక్రింబువందునఁ; జతురాస్త్వఁడెఘఁగు దశదశ మగుచు
నీలవర్ణంబుగఁ గ్రాలెడు మణిపూర; కాఖ్యచక్రిమునందు
హరివసించు

గీ ద్వాదశ దశాధ్యమగుచునెం తయును బింగి భాభనోత్పన
నాహత త మనడుచక్రి మందు నిరతంబు భూతచ యక్రభ్రమ
డగు రుద్రుఁడు వసించుఁజమ్మ ని ర్నిదుఁడగుచు 301
గీ ఖండదశదశాధ్యమై ధూమ్ర తోభతోడఁ గ్రాలెడు విశుద్ధ
మానెడు చక్రిమున జీవుఁ డలరు గర్భూరరుచియాస హస్ర
దశయు తమగువాఙ్మఖ్యమున నొప్పు దాఁబరాత్మ 302
ఉ మేన నెలావసించెడు జ మిగణవాఘుఁడు దానఁజేసిసుం
తైనఁ బ్రయోజనంబు మహి నంకమున స్థలియింప దెన్నఁడఁ
దానివసించుఁ జమ్మసత తమ్ముఁ బరేశుఁడు వేయిరేకులం
జానగునట్టి చక్రిమున సర్వనియామకుఁడయ్యునాక్షియై 303
గీ నిర్గుణుఁడు సచ్చిదానంద నిత్యరూపుఁడు నఖలాతీతుఁడఖ
లాత్ముఁడు నఖలోత్త ముఁడు నఖలవేద సంవిహి తుఁ
డగు నప్ప రేశుఁజింతింపుము విముక్తి నెనయఁగలవు 304
చం యమివరుఁడీగతి నైలుప నగ్గిరిజా సుతుఁడాలకించి శీ
ఘ్రమై నిజచిహ్నమున్వీడిత గన్గణ సంయుతుఁడౌచునగ్గురూ
త్తముఁడగు శంకరాచ్యుతకుఁ దావరశిష్యతనంది పంచయ
జ్ఞములను బంచపూజనము సక్తిసోనర్చుచు నుండెనట్లు 305
హరిద్రాగణ పతిమత నిరసము

గీ వేగముగ నంతటనుహరి ద్రాగణపతి మతవివాది యగు
గణ కు జూరుఁడనెడు మృత్యుమోకందరుదెంచి య మృత్యు
రీందుఁ గాంచి కదురుష్టుఁడగుచు నీ గతివదించె 306
పీ ఓయతివర్య మీ రోపితోడఁగా; గానత్య మథమిదె
న్నఁగన యుక్తమని తెల్పి చిరకాల ముననుండి సుమతీసఖ
స్థుఁడగు నీగిరిజా సుతమని దదాశి తులఁగూడ నిపుడుభ్ర
ష్టుఁగావొనర్చితి; రిదిమీకుఁడగునొక్క యుక్తదేవుఁడెంచిన

నన్నువాదిగణగర్వఘ్నుని; గణకుమారాభిధుఃగానఱుఁగుఁడు!
గీ॥ గణపతి మతంబునందునఁ ♦ గలదె న్యూన! భావము వినుండు
తత్ప్రీతి ♦ పాదకమగు । మంత్రమునకుంగలట్టి స ♦ మంజస
మగు! నర్థమును సావధానమై ♦ యలరుమతిని! 3౨౨

సీ॥ బ్రహ్మాండవిష్ణు రు ♦ ద్రము ఖామరగణంబు; లకుఁ బరియు
నుపదే ♦ శకులయితగు! భృగుగురుశేష ప్ర ♦ భృతులకు
నుపదేశ; కుఁడు నొక్కమాటు బా ♦ గుగవినుటనా! విద్యుల
నెల్ల స ♦ విస్తరంబుగ నెఱింగెడి వారిలో నుత్త ♦ ముఁడును
విశ్వ! కర్తలకెల్ల ని ♦ క్కముగ జ్యేష్ఠుండును; బ్రహ్మలకుం
గూడఁ ♦ బ్రభువయితగు!

గీ॥ నట్టి గణపతి ధ్యానింతు ♦ మమితభక్తి! నతఁడు మానెస్తు
తులనెల్ల ♦ శాలకించి! వేగమాకార్య వితతి ని ♦ ర్విఘ్నముగ
నా! నర్చుఁగావుతఁ బ్రీతిన ♦ నాశతంబు! 3౨3

మ॥ ఇదిమంత్రంబునకైన యర్థమగుదం ♦ డీశాన! కానన్మహిం
ద్రదివోకః ప్రముఖాఖిల ప్రజకు నీ ♦ దేవుండకార్యాళి నా
ల్లఁదగ నేప్రయోగస్కాండమందెసఁగుఁడెల్లంబొగతిన్ధ్యానమీ
త్రిదశాగ్రణ్యని దిద్దియేసుఁడి విము♦ క్తింగూర్చునిక్కంబుగన్!

ఉ॥ పచ్చని పుట్టమునైయిని ♦ బాగుగఁజాల్చినవాని నాద్యుని
బచ్చని జన్నిదంబుగల ♦ వానిఁ జతుర్భుజనింద్రినేత్రుని
న్విచ్ఛయవంధ్య నావనవ ♦ నేజవిలిప్త హరిద్రునంకుశా!
త్యుచ్ఛసుదండపాతు నభ♦ యోజ్యువిఘ్నపునెన్నముక్తియా!

సీ॥ పీఠనాసాధరుఁ ♦ బీఠయజ్ఞోపవీ; తునిఁ జతుర్భుజాఁడ్రినేత్రుని
హరిద్ర! చూర్ణవిభాజన్ము ♦ ఖార్జోజఁ బాశాంకు; శధరు దం
డాభయ ♦ శయనోజా! నిఖిలబుధస్తప్రయోగిఖిలామరాగ్రణ్య;
నిత్యునింగణపతి ♦ ని నవిరతము! భక్తితో నవఁడెద ♦ భావించి
పూజించు; నతఁడు ముక్తుడనంశ ♦ యముగఁ బుడమి!

గీ॥ నీతఁడే విశ్వమునకెల్ల ♦ హేతువగున! జముఖులంశస్వరూపులై
సంభవంబు! నితనినుజ్జీయి కాంచి ర ♦ క్కతనవిఘ్న! పత్తి

గీ॥ ఏకదండమురీతిఁ దుం + డాకృతిఁ దగఁ ద ప్రలోహంబుచే భుజి
ద్యయమునందుఁ జిహ్నితుండగు వానికే + చెలఁగునిక్క-
ముగ విముక్తి మతోద్ధకుఁ + బాసఁగదద్ది॥ 3-22

చం॥ అనవుడు సర్వవేదియు దయాభియునై తగునార్యపాదుఁడా!
తనిఁ గనిపల్కె నిక్కరణిఁ + దభ్యముసీవనినట్టి దప్పరా!

త్తునకె సమన్వయించెడు వి + భుండతఁడాతఁడె విశ్వకర్తయా
ననిశము సర్వనాముఁడు గ + ణాధిపవాచ్యుఁడు నమ్మహేశుఁడే

గీ॥ అంశకంశికిని విభేద + మమరకునికిఁ జేసి సర్వాత్మకడగుతానె
చెలఁగురుద్ర! సూనుడై సర్వవిఘ్నని + షూదనుండు! సర్వ
దుండును సర్వ సం + స్తప్త్యుఁడు నయి॥ 3-23

చం॥ ఇలగణనాథ ముఖ్యులగు + నేవురుమోక్షము నందఁగోరువా!
రలకు భజింపనర్హులు తి + రంబుగఁ గానిశ్రుతిల్పురాణమం!

జలియునుదూతెడిన్జుమిఘ + నంబుగఁదుండముఖాంకసంచయం
బెలమిమెయింధరించునరు + నెప్పుడుఁగానఁదొఱంగుమంకముతో!

గీ॥ పంచపూజా పరత్వంబుఁ + బంచయజ్ఞ! తత్పరత్వమునందియ
దైవతనిరతుఁ డవయి 'బ్రహ్మహమ్స్వి' యం + చవిరతంబు!
నెదను భావింపుము విముక్తి + నెనసెదీప్ర॥ 3-24

చం॥ కడుదయ నిట్టలయ్యతి శి + ఖామణిపల్కుఁగ నాలకించియో
తఁడునురుధక్తి నగ్గురు ప + దద్వయికింబ్రాణమిల్లితాఁ జవి!

త్తుఁడు నిలఁబంచ పూజనప + రండును దత్కృతనై విశుద్ధ
మా! నెడఁదనునయ్యమీశు భజి + యించుచునందె సుఖంబు

నంతయన్ 3-25

గీ॥ గణకుమారకుఁ డిట్లు మ + స్కరివరేణ్య! చేత నిరసింపఁబడి
చన + క్షిప్రముగఁ బా రమగురునిఁ జేరి యంతహే + రంబ
సుతుఁడ! నెడు మతోక్కుండు వల్కెన + ప్పడిటుతాను॥ 3-26

ఉ చ్చిచ్చ గణపతిమతనిరాసము.

సీ॥ యతివర్ణ! హేరంబ + సుతుఁడను వాఁడనే; జనుదెంచితిని
గజే + శమతమునిట! నొంచిరనుచు నా + రించినిమ్ము

జయంప; గణపతి మతమయు ♦ క్తనును చెట్లు! గాఁబల్కితిని
మహా ♦ గణపతి మతమొక్కఁ; డును హరిజాగణే ♦ శుని
మతము మ! తొక్కండు మఱియును ♦ నుచ్చిష్ట గణపతి;
మతముమొక్కండు ♦ మఱియునునవ!

గీ॥ నీతగణపమతంబు వె. ♦ డియు సునర్ణ! గణపమతమును సంతా
న! గణపమతము! సనఁగ నాటుతెఱఁగులనై ♦ వాగమమున!
గణపమత మొప్పనని చెప్పఁగా బడఁదగ ॥ 33౪

గీ॥ ఇవియుఁ బదిరెండు తెఱగుల! నెసఁగెడుఁజామి! వామదక్షిణ
ములనెడు ♦ నామములను! వామమనజ్ఞానమార్గమై ♦ వఱలు
దక్షిణమనఁ గర్మపథంబు సంఘమివరేణ్య! ॥ 335

శా॥ నేనుచ్చిష్ట గణేశు సన్మతము స ♦ నిష్ఠనృజింతున్యమి! ।
శానా! దక్షిణ వామమార్గము లఱ ♦ స్రంబొక్కఁజాతీరు గా
దీనంగ్రాలుటఁజేసి ధాత్రీనిస ము ♦ ద్దీపించెనుచ్చిష్ట వి
ఖ్యానంబాదిని దీనికి సన్మతము సే ♦ వ్యంబిద్దియేసుద్ధిలన్ ॥

గీ॥ పాశమంకుశమును గదా ♦ భయములుఁగర! వనజములనొప్పఁ
గ్రాలువా ♦ నిని ద్రిణయను! మహిత తుండంచలనిపీత ♦
మధుకు భుజచ! తువ్వయుగణేశుని భజింపు ♦ తు నెపుడేను!

గీ॥ మహితమఃపీత నిష్ఠవా! మమగు నంక! మునరహించెడు దేవి
నిం ♦ పుమెఱుఁగొఁగి లించి తుండమున భగము స్పృశించు
వాని భక్తివ్రాంతమును గణ ♦ పతిని గొలుతు! 33౬

మ॥ అనుచుం దక్షిణవామమార్గములను, ధ్యానంబు ధాత్రింగ్రమం
బునఁ జెప్పంబడె నంగమంగియునునై ♦ పాత్యురు నీరెంటనె!
పును వామాతిశయంబెక్రాలుటనుచో, పృంజమ్ముజీవేశులం
దునఁ బోలెననరతైక్య సిద్ధియతిసంహోహగ్య! వీక్షింపఁగన్ ॥

ఉ॥ శావున నిట్టి సన్మత యు ♦ గంబును నైకొని కుంకుమంబునా!
దావర ఫాలమండలఁది ♦ యాత్మ కథినముగా నెసంగు క!
ద్ధావళి వాచరించుచు గ ♦ నాధిపుఁగొల్పుచు నిట్టి సన్మతం!
తీవసుధం తెలుగదము! చెంతయు సంతసమువ్వహించెదన్ ॥

- గీ॥ మఱియు నీమతమందు ధ + ర్మమొక్కఁడెసఁగుఁ బురుషులెల్లను
నొకజాతియు రమణులిల నెల్లనొక జాతియొటచే నెల్లనాతు
లునుఁ బుణిష సంఠతికి భోగ్య + లన యతీంద్ర॥ 3180
- చ॥ పురుషుల కంగనాతతికిఁ + బొందువియోగమును వృహిన్యతి
శ్వర! దురితంబుఁ గూర్చు ని + జంబుగనీపెరితంఁడనాథుఁడం
చరయఁగ లేదు సుమ్మొక నియామకమెన్నఁడుగానియుంజర
స్వరవరసంగజంబయి యెసంగు ముదా ప్రియ ము క్తియైతగుఁ
కా॥ ఆపందాత్మకుఁగాగణేశ్వరుని బ్ర + హ్మదుల్దదంశోద్భవు
ల్గనాక్షాయమునందుఁ దెల్పఁబడెనుఁ త్కర్షంబుగాఁగన్గణే!
శానుల్భారి గణస్వరూపులు నజఁ స్రంజెన మీకుంబ్రాణా!
మానీకం జని యంశకంశికిని భేదాభావమానానుడి॥
- చ॥ యమికులవర్యుర్రుద్రుఁడుగ + గాధిపరూపుఁడెకానియొందుగా
దు మహి“నకర్మణా” యనెడు + తోరపువేడసదు క్తిచేతఁగి
ర్మమునకు మోక్షహేతుతవిరాజిలుఁ ద్యాగసహిష్ణుతాదిచి
హ్నములనుగూడువృత్తియుఁదనర్చు విముక్తికిఁగారణంబుగఁ॥
- క॥ ఈదృగ్స్వత్వవలంబన మోదందీశ! యనుకూల + ముద్భి
ష్టగణేట్రాధుమతంబున కగుటను! మేడినినిదె ముక్తిరతసఁ మి
తికిఁగొనఁదగు॥ 3181
- సీ॥ అనిపల్కు హేరంబ + తనయునితోనిట్లు; పల్కు సంయమి
సార్వభౌముఁడంత! సురగ్రోలఁగారాదు + పరనారిగవయ
రా; దనునివి మొదలైనయట్టి బహుని! గమనాక్యములచే +
గడునింద్యమగుతాని; నూనిన మతమును + నొగిసుఖంబుఁ
గోరువారలు కడు; దూరంబుగాఁద్రోయ;వలయును మఱియుఁ
దత్తవిదుఁడగుయ॥
- గీ॥ తివరునకెతా ‘నకర్మణే’ + తి శ్రుతివచి యించు మోక్షంబుఁ
గాని మ + హిమ్నురాపుఁ దుఁ బరనారీరతాత్మకుం + దునగు
పాప! కలితునకుఁగాదు సూచె ని + క్కముగనెన్న॥ 3182
- సీ॥ మద్యపానాదులొ + నుద్యమంబులచేత; ముక్తిఁగాంతు మటం

చు † మురిసిపలుకు! అన్నదౌష్ట్యమెయోన † హీనదుఃఖము
నిచ్చు; గాన నీమతము శీ † ఘ్రముగ వీడి! భూ సుపర్వల
వాక్య † ముల వారిదయచే వి; నిష్క్రూరిఁ జేసికొని నిగ
కూర్చి! గాములుఁ బంచపూజామనస్కులుఁ బంచ; యజ్ఞాది
నిరతులు † నగుచుమీర!

గీ॥ లనిశమాధార ముఖ్యంబు † లైన చక్ర! ముల గణేశదుల
సుధ్యానమునొనరించు | చునజపామంత్ర నిరతుల † చును
విముక్తి! నందుఁడీడెందముల సంది † యంబువీడి॥ ౩౪౭

గీ॥ అనుచు యమివర్మఁడు వచింప † నాలకించి రయమున ద్విజాను
మతిని హే † రంబసూను! ముఖులు కృతనిష్క్రూతులయి యొ †
ప్పుచు యమింద్రుఁ గొలిచితద్దయ విప్రతఁ † జెలఁగితపుడు॥

నవవీరమువర్ణ సంతాన గణపతి శుభకర్మ విధానము

గీ॥ అంతమిగిలిన మూఁగుర † య్యతివరేణ్య! చెంత కేతెంచి
మొక్కివ † చించిరిట్లు! దేవ! జగమెల్లను గణప † తి స్వరూప
ముగను భావించుమెప్పుడు వి † ముక్తిగుఱిచి॥ ౩౪౮

గీ॥ ముక్తినిరతులకెల్ల సంత † పూజ్యమైన! యీమతత్రయమును
నెట్టు † లీరలు నిర! సింఛితిగొ తెల్పుడనఁగ వ † చించెసం
య! మీశ్వరుఁడు వారిగుఱిచి తా † నివ్వధముగ! ౩౪౯

సీ॥ కడుమూఁగులీరల † క్కారణంబుననిచ్చి; తంబగు శాస్త్రత †
త్వంబు వినుఁడు! పుట్టె బూర్వంబునఁ † బూరుషాధిష్ఠిత;
యగు సత్ప్రకృతికి మ † హత్తుసుండు | కలిగెదానికి నహం †
కారంబు; త్రిగుణాత్మ; కమగు నద్వియైరుద్ర † కంజజహరి!
రూపమై తగెనందు † రుద్రపుత్రులుగణే; శుఁడుఁ గుమాకుఁడు
భైర † వుఁడు ననంగ!

గీ॥ భ్యాతినింగని స్వస్వాధి † కారనిర్వాహణ నిరతులౌచు ధాత్రిఁ
బూజ్యతమగుంచి రందుగణపతికమరనృబృందసాధ్య! కార్య
ములనాదిపూజ్యత † క్రాలుఁజందు! ౩౫౦

గీ॥ కాననాధారముఖములగణపతినిధి! విష్ణుజీవవరాత్ముల † విపు

లనిశ! ముదగుభజియింపదగు జ్ఞానముపొసంగనియె! దనిను
హరి గణపు శివు మృదానిగొలువ! 3౫౨

మ! అనుచునయమివశ్యుడాడవినితాఁగివీరభద్రాదులొ! య్య
నఁ జహ్నుంబులనెల్ల వీడియమి శి + వ్యత్యంబునుంజెందితు!

ప్రినినదైతమతాభిమానమునున + క్షీణంబుగానందిధా!

తిని బంచామరపూజ నాదిరతులై + దీపించిరెం తేనియుగా!

కా! శ్రీమచ్ఛంకర సంయమింద్రుఁడిటుకాం + చీమండలస్థపజా!

స్తామంబున్నవశంబుఁజేసి విబుధ + స్తుత్యంబుగాఁగాంచిపూ!

ర్ణామోదప్రదమై తనర్పుపరవి! ద్యాంఘ్ర్యమూచిత్రము!

స్థిమీఱునచియింపఁజేసియటఁజే! సాదేవి కర్పన్విధి!

మ! యమివశ్యుండు నిజాంఘ్రివారిహసే! వార్ధాగతాంధ్రప్రజా!

సమితిసత్కృపఁజూచి వేంకటఁగే + శానుంగదున్మక్తిధ్యా

నముఁ గావించి విదర్భరాణ్యగరికా + నందంబుతోఁజేరిభూ!

రమణార్చుంగొని భైరవార్చకులన + ర్వాప్రజ్ఞులంజేసెదాఁ!

దిగ్విజయార్థ మాచార్యుని కర్ణాటదేశ గమనోద్యమము.

శం! కర్ణాటదేశయాత్రా! నిర్ణయుండగు సంయమింద్రు! నింజూచి

విదారభారోధిమేఖిలాపతి! తూర్ణంబుగ మ్రొక్కిభక్తితోనిలు

వలెఁగా! 3౫౩

చం! యమికులసార్వభౌమ! వినుఁడాదృతితోడుతనా నుడింబ్రయా

ణము నిపుడీ రొనర్పఁగ మ + నంబున సొచిన దేశమద్దితా!

సమిత కపాలిభక్తయుత + మైతనరారుటమికగమ్యరూ!

పమగునటెట్టుతా ననినఁ + బల్కెదనేగనినంత వట్టసుఁగా!

చం! శ్రుతులయెడన్వహించెదర! సూయజగంబులకెల్లదామనా

రతమును హానిఁగూర్చఁగఁగ + రంబుసముత్సుకతన్వహింతురం!

చితుల యెడన్విరోధము వి + శేషముగా నెదఁబూనుచుండుర!

కృతమున మీదుసద్యశము! గాంచిసహింపరటంగపాలికుల్!

శీ! ఇట్లుధాత్రీధవుఁడు వచి + యింకుఁగనిని యెగినధిక్యసుధన్వ

యై + తగుసుధన్వ! దనె యతీశ్వర! త్వద్భక్తుఁ! దనయినేనె

సంగ నెటుదుష్ట భీతినా ♦ సంగుననుచు!

357

కం॥ సకలశ్రవయుతుడైతి ర్థకరాగ్రిణియంత పెడలె ♦ దగ
నొగి గాచా లికజాలము గలువఁగనది । క్రకచాఖ్యకపాలిదే
శి ♦ కవసుడు విసిరాఁ ।

358

ఆ॥ వె॥ వల్లకాటిభూతి ♦ నల్లమేననలంది కేలశూలముంగ ♦ పాల
మూని తన్నుఁబోలురీతినున్న పల్వరతోడ! వచ్చిపలికెదండి
వహ్యుఁగాంచి॥

359

క్రకచుడను కాపాలికునితోడి వివాదము.

ఉ॥ మేననుభూతిదాల్పితిరి ♦ విారిదియు క్తమెకాని పావనం
బైనక పాలముంగరము ♦ నందునఁ బూనక హేయఖర్బుతం
బూనితిరేల? యెక్కరణి? నుర్విఁగపాలిభజింతురీరు? మీ
పైనదయాపయోధియగుఁ డైరపుఁడెట్లు కృపన్వహించెడిఁ ।

గీ॥ రుధిరయుత మానవశిరస్స ♦ రోజములను మద్యమున ధైరవ
సవర్య ♦ మహితభక్తిజేయకున్న యెడం బ్రహ్మార్జును నెట్లు?
స్వసమయాను మతోనొప్పభవ్యుడతఁడు! 363

మ॥ అనుచునై భిరవతంత్రితత్త్వమునున య్యత్యగ్ర్యసాన్నిధ్యమం
దున నాతండు వచింపఁగావిని సుధన్వండాతనిం “దుష్ట” యం
చును నిందించి నిజాధికారి పురుషస్తోమంబుచే ద్రోయఁజే
సెనొగిన్నతృభనుడి దూరముగ విస్తీర్ణంపుఁగ్రోధంబునఁ ।

కం॥ దానన్యుఁకుటిభీతిక! రాననుడయి పెడవులదుర ♦ నతఁడు
పరశువుం బూనియొగిమీశిరంబుల! నేనటకక పేరనుండు ♦ నే
యనుచరిగఁ ।

364

చం॥ ఇటులతఁడార్థవాసమున ♦ కీలయాంబువ భీకరార్భటు!
ల్పటుగతితోనొనర్చుచు గృహముఖాయుధధారులొచు నెం
చుటకునసంఖ్యులొచునున ♦ నూనదుపాంతరులొక పాలురం
బటుమూలంపె భూసురుల ♦ పైకిరయంబునఁదజ్జహంసచే

ఉ॥ వాదలఁగాంచి భూసురుల వార్యభయాకులు లొటఁగాంచి మే
కాళిదయిచ్చిచరగింతును ♦ ధన్విధముఁగంకటియువ్వుజోరభి

- తూరమణోత్తమండననః * సంగుసుఖన్వయ సాశుగుండునైః
భూరితరంపురోషమునఁ * బోయికలంచెశరాభివారలక॥
- చం॥ అరితతితో సుధన్వయదురఃకాయంబుననొక్కటఁబోరుచుండభూః
సురహనవార్థమింక నొక * చోగ్రకచుండవినీతుడంపనః
త్వరముగనే గుడెంచిరని * వాయులు వేపురుసాయుధుల్యతీ
శ్వరునెడఁ గొల్పుచుండెడు ద్విజన్ముల చెంతకురోషయొక్తులై॥
- గీ॥ శమివరానీకినీసకాశమునకేగుఁ దెంచునట్టి కపాలభృ * త్సంచ
యంబు దూరముగఁ గాంచి వ్యధితచి * త్తులయివిప్రు లెల్ల
శంకరగురునాత్ర * యించిరపుడు॥ 32౯
- చం॥ అనిముసలాదికంబులగు * నాయుధపాళినిబూని పాటుల
న్వేసవధియింపఁగాఁ దలచి * విస్తృతమారుషతోడనట్టవః
ససమితిఁజేయుచుండనదు * సన్నిధిఁజేరినయాకపాలుర
శ్చసితముఁగానొనర్చెయతి * వర్యుడు రోషభవాగ్ని చేనొగి॥
- గీ॥ పుడమితేడును నొగిపేమ * పుంఖములగు తనశరంబులచే
ఖండితములగునరి॥ వడనజలజప్రతిచేతఁగదనమహిస॥
లంకరించియతికడక * లరుచువచ్చె॥ 32౧
- గీ॥ అంతఃగ్రకచుండు దనవారు * హతులగుటయుఁ జెక్కుచెదరక
ద్విజులెల్లఁజెలఁగుటయును॥ గనికడువిష్ణుచిత్తుడ * చునొగి
మస్క॥ రివచుచెంతకు మరలన * రిగె నతిరుష॥ 32౨
- చం॥ ఒగిఁగనె దీపుసుమ్మిచట * నోకుమతాశ్రయః నాప్రభావము
వృగఁగొని తిష్టెయిప్పనికి * బాగుగనర్హఫలంబునందె దం॥
చుఁగరమునంగపాలమును * జోద్యముగాఁగొని రాక్షసంబుక
న్నుఁగవనుమూసిచేసెనుఘ * నుండగుభైరవుఁగూర్చిధ్యావము॥
- ఉ॥ భైరవ తంత్రవేదియుఁ గ * పాలియునాక్రకచుండుధ్యావమి॥
తీనున సల్పఁగానొగి సు * ధీవరులక్కజమంక మద్యసం॥
పూరితమై కపాలమది * పాత్రాద దర్శము కోలిశిష్టమా॥
వారుఁగినుంచి లోడలచె * భైరవునాక్రకచుండువెండియు॥
- ఉ॥ మోలఁబ్రసన్నుడయ్యెహుత * భుక్తుకపేతి సమస్ఫురజ్జటా॥

- జాలి పృథుత్రిశూలి నర • సంచయశీర్షకపాలమాలి మ
ర్యాలి భయప్రదాతి విక • టారవయుక్తృకటాట్టహాససం
శాలి మహాకపాలి క్రక • చప్రధితుండు తలంచుమాత్రలోక।
- గీ॥ కృకచుఁ డవ్వేల్పునకు బ్రహ • ర్షమున నెఱంగి । త్రుంపుము
భవత్సుభక్త వి • దోహినితని దేవ! యననాదు నాత్మయం
దేవిధిసప రాధివైతని యతనిశి • రంబెతుంచె। 32౬
- గీ॥ పరమగురుఁడంత సంహార • భైరవునకు! నమితమగుభక్తితోఁ
బ్రణా • మములసల్పి! వినయమెసఁగంగ నెల్లరు • వినుచునుండఁ
బలికె నవ్వేల్పుతోయుక్తి • కలితముగను! 32౭
- సీ॥ స్వామి! యిమ్మహివేద • సంచయంబునఁ బురా; ణములందు
నట్టి క • ర్మము వచింపఁ । బడెనొ దానినె మానివుఁడువిధి
గాఁజేయ; వలెనెప్పుడునుభక్తి • కలితముగను! గర్మాంబుచేతనే
ధర్మాంబుద్విజలకు; సాధ్యమాననినాదు • సన్మతంబు! ధర్మాంబు
చేదురి • తంబులెల్ల నశించు;నఘహానిఁ జిత్తంబు • నమలి
నమగుఁ ।
- గీ॥ జిత్రము విశుద్ధమగు నెడఁ • జెలఁగువేగ! నాత్మసాక్షాత్కృతి
తగన • టంచునెల్ల! విపులనదస్సులందేను • విపులీతి! దెలి
పిలిని పెల్లరకుండగఁ • దెలియుభంగి॥ 32౮
- ఉ॥ అంతట నీదుభక్తుఁడన • నాక్రకచుండు దుష్టురొక్తుల
నృంతముమీఱఁ బల్కుచు న • భాజనభాజన మిద్దికాదటం
దెంతయుఁ గోప మొప్పుగన • హీనతఁగొట్టిరి మామకాశ్రపు
ల్గుంతయుమేల్చిలేమిఁగ్రీక • చుండునునాగతుఁడేసెనిన్నుదా
కం! ఈకయిసత్య మసత్యము । నోపరమదయానిధాన ! యొగి
నీవె మది । స్తోపిపక తగనారసి । యాపయిశాసింపుమునను
నందఱు నెఱుంగన్! 3౨౦
- చం॥ ఇటయమిచంద్రముండువచి • యింపఁగభైరవుఁడిట్లుపల్కు- నీ
విటకుఁడులింద్రన త్రమ! మ • హీసురులన్నియమించివేగఁబ్రా
చుటకుఁడెంచివట్టి నువి! శుద్ధజయందగు కలకరుంకను

పృతికిని బూజనీయుడవు * భాసురవేదపదార్థగుండవు *
కం॥ నీచేగృతమగుకర్మమునాచేతంగూడదగనో * నర్పబడినయ
త్తేచెలఁగుఁగాన బ్రాహ్మ * శ్యాచారతఁగూర్పుమీద * య
స్వీరికొగి * 3౮౨

గీ॥ వికలమగు కలియుగముద్భవించినంత * నేయతీశ్వర! వారల *
కిచ్చవచ్చు మాద్రినయ్యెను వృత్తి నే * మంత్రబద్ధఁ డనయ
తోచితిఁగాని బాధ విధిగాదు * 3౮౩

సీ॥ అనుచు సంయమివరే * బృనితోడఁబడికిభై; రవుడత్తజీన
గోచరత్వముఁగ నె వమ్మహామరునివా * కృమ్మలనాలించి;
కాపాలికమతాను * గతులగువటు * కమ్ములెంతయుభీతిఁ *
గని శంకతయమీంద్రు; పదకంజయుగళికిఁ * బదియురెండు
తెలఁగులనెఱఁగియో * దేవ! మాఘలమైన; మముబ్రోవుఁడి
రాదరమునననుచు * 3౮౪

గీ॥ దీనులైవేడఁగాఁ గృపా * భీయగు శంక! రయమిదయఁ బావ
నులఁగవా * రలనొనర్ప శిష్యులకునాజ్ఞనిడ; సర * సీజపదా
ది శిష్యులునుదేశికానుజ్ఞ * శిరములఁగొని * 3౮౫

ఉ॥ వేకువఁగ్రుంకఁగోరునటు * విప్రసదధ్వగులానటుల్లిసం *
ధ్యాకరణవ్రతంబు సత * తంబుద్భవంబుగ నూనునట్లుగా *
రీకమలాప్తవిఘ్నపహ * రిప్రమథేశులఁ గొల్చునట్టుల
వ్యాకులచిత్తులనటుల * వారినొనర్చిరివత్తులైకడు * 3౮౬

కం॥ వారును శంకరగురుపద! నీరజయుగమునకుభక్తినింబావను
లై మీఱినతులఁ జేసివెన * స్థారుణిదారెల్ల శిష్య * తంగని
రెలమి * 3౮౭

గీ॥ అంతనచటికిఁగడుదారు * నాకృతియగునట్టికాపాలికుండొక్కఁ *
డరుగుదెంచి శిష్యవర్మలనడుమనా * సీనుడైన * శంకరయ
మిఁగనియనెని * శృంకనిట్లు * 3౮౮

సీ॥ జరికింపఁగలదెకా * పాలికమతమందు; న్యూనత్వమునుమఱి *
యొక్కమతము నందునాధిక్యంబు * నక్కటవటుకాదు; అని

జమత్రధష్టతనుగనిరిటా జాత్యభిమాన సం ♦ సక్తుతాటను
నాకు; జాతితోడుత్రబయోజనములేదు! దేహంబులెల్లభౌతిక
ముకాటనుజేసి; జాతిభేదముఁజెప్పఁజాలఁడెవఁడు!

గీ॥ గానమాకుఁ బ్రమాణము ♦ ల్లావు బ్రాహ్మణ తత్వముఖజాతు
తెపుడు నె ♦ న్నంగరెండె! జాతులెసఁగెడుఁజుండు స్త్రీ ♦ జాతి
యనఁగఁబురుషజాతియనఁగనీ ♦ పుడమిలోన । 3౪౪

మ॥ పక్షికూనందము దేనిఁగూడుటనుసం ♦ ప్రాప్తించునోయట్టిభా
వుకమా హేతువుఁబట్టి శ్రేష్ఠమయ్యె ♦ ప్పంగామినీజాతియిం
చుకయుంగమ్యయిదిద్దగమ్యయనుచీ ♦ ఖోణిన్విచారించనే!
రికినింగూడను సమ్మతించము పర ♦ స్త్రీసంగనిదోక్షినిఁ ॥

ఉ॥ ఎల్లరు స్వీయలేయగుదు ♦ రీక్షితిలోయమివర్య! కూడుట!
నల్లయఘంబుకల్లుట త ♦ గన్వమదంబును బొందజేవుఁడుం ।
దెల్లముగాఁగఁజర్మమును ♦ నిత్యముఁజర్మముతోడఁగూర్చియే
యల్లరినందుఁడెదృప్తియిదె ♦ యాఁజమిజేవున కెన్నముక్తిగఁ ॥

కా॥ నారీపూరుషసంగతిం గలుగునా ♦ నందంబెయాభైరవ!
శ్రీరూపంబగు దేహపాతమునఁ దు ♦ ప్పింజీవుఁడవ్వేల్పునే!
చేరున్మోక్షమనంగనిద్దియె యమి ♦ శ్రేణ్యగ్రణీ! కాపున!
స్మిరం ాకొనుఁడీ మతంబునొగిఁబే! ర్నిన్వివ్యసంఘంబుతోఁ ॥

చం॥ అనవుడుసంయమిండుఁడిటు!లాతనిఁగాంచివచించునొనిజం
బునెవచియించి నాఁడవిటఁ ♦ బొందికతోఁపఁగ నీదుతల్లియె!
వ్వనిసుతయోవచింపుముధృ! వంబుగనావుడు “దీక్షితుండునా!
జననికీదండ్రి” యంచతఁడు! సంయమివర్యనితోడఁదెల్పఁగఁ ॥

కవి॥ అతఁడెట్టు లిమ్మహినిదీ! క్షితుఁడయ్యెనొ నీవొగిన్వ ♦ చింపు
మనుచునాయ్యతిపుఁ డతనినడుగఁగనీ!తివాతఁడుదెల్పఁచొడఁ
గఁ ♦ గాతుకమెసఁగఁ ॥ 3౪5

ఉ॥ తాళముఖావసీరుహగ ♦ తంబగు మద్యమువాహరించితా!
గోఁజునుంతదానిఁడన ♦ కునస్సవిత్వమదెంతయున్నమా!
ర్యాభిక్షమునెప్పుడతఁ ♦ డక్కతవన్మహిదీక్షితుండునా!

- గాలలిఁగాంచెఁజమ్ముజనఁకాండము తన్నునుతింప నంతయున్ |
- గీ॥ యలికులపరేణ్య! యాతని * సుతయెనాదు! తల్లి యానంద
ముంబొండఁ * దలఁచిచెంత | కేగుదెంచిన వారికి * నెల్లమేని |
నిడితనుపుచుండునాపె యె * ప్పడునువారి॥ 3౯౧
- గీ॥ అవని నన్నునున్న త్తభైరవుఁ డటంచు | జనులుపలికెడరనఘ! |
నా * జనకుఁడును సు | రాకరుండనఁ బరఁగు డి * వాకసు
లును! మద్యగంధమునఁ జలాయ * మానులగుట॥ 3౯౨
- గీ॥ కానఁ బూజ్యుడఁజాడి సత్కు * లీనుఁడనగు! నేచు మీకెల్ల
రకు సమీ * చీనమైన! యీమతంబునె కైకొని * నీమమువిడి
నిక్కరానందముఁగనుండు * నిర్భయులయి॥ 3౯౩
- గీ॥ అనుచుఁ బల్కిడు కాపాలి * కుని గుఱించి! పలికె సంయమి
వద్యుడి * ట్టులిఁకనింత! నుండి చఱియింపుమీ మహీ * మం
డలమున! మూఢ! కాపాలిక! యథేచ్ఛ * ముగను నీవు॥ 3౯౪
- గీ॥ రసనుదుష్ట మతస్థులా * బ్రాహ్మణులను | దండనమొనర్ప నే
నాగ * తుండనైతి! గాని యెరులను శాసింపఁ * గాదుకాన!
దూరముగఁ బొమ్ము తగదు నీ * తోడఁ బలుక॥ 3౯౫
- చం॥ యమివరునోటనీనుడి బ * యల్పడు నంతనె శిష్యులెల్ల దు
ష్టమతిని వానినంతయు వె * సనన్ద దూరముగాఁగఁ బట్టి లా
గిమహిఁ బడంగఁ ద్రోచిరతి * కిల్చిషమా మతిసంత వీడి యి
య్యమివరశిష్యవస్త్రనిచ * యంబువహించుచునుండనాతఁడున్ |
- చార్యాక మతఖండనము.
- గీ॥ అంత నాశ్రవ విరతి త * న్నావరింపఁ! బ్రమథ సంవృతుఁడౌ
ఖండ * పరశుఁబోలె! వఱలు సంయమి వసునిఁ జా * ర్వాకుఁ
డొకఁడు! దూరమునఁగాంచి తలఁచెనీ * తీరుగ నెడ! రంగ
- నీ॥ అక్కట! దేహము * ఖ్యాతీత శూన్యార్థ; వాదుకామూర్ఖు
లీ * వసుధ నెల్ల! నావరించిరివారి * దాసంగతినిజేసి; యన్యు
లుఁగదు మూర్ఖ * తైరికాన! మాకుఁగూడను దుష్ట * మతి
యగుఁ జేరిన; నైవను వారితో * నగ్గించి! యగునట్టిసన్యాసి॥

యటనుండెనొక్కడ; య్యతియెట్టిదో యిప్పుడరయవలయు!
గీ॥ నాకతఁడు లేకమేని వి + వేకవంతుఁడైనటులఁదోచెనేనియఁ
వ్యానియెదుట! నుండి భాషింతుసుంత లే! కుండనేనిఁ జనద
వచ్చిన తెఱఁగున + సత్వరముగ! రం ౨

కం॥ అనుచిటులాతఁడు డెదఁ బునఁ గడుయోజించి వేగ + మున
మస్కరి నా! ధుని సభఁజూచి యతీశా! నునితో వచియించె
నిటు జనుల్నివిమెచ్చన్! రం ౩

సీ॥ యమివర్య! నీవు త + త్వము నెఱింగితివేని; మోక్షలక్షణముఁ
దె + ల్పుము తగుగతి ముందు నాదువివేక + మును దెల్పెదను
విను; ముఠాదిరూపియై + యలరుజీవు! నకు దేహలయమెయె
న్నఁగమోక్షమగుఁగాని; వేఱెద్దియుంఁగాదు + వెఱ్ఱులు మృతి
నందినదేహియి + లందనువును వెండి; యును బొందిచేరు నం
చును వచింతు!

గీ॥ రద్ది నిక్కంబుగా దబ్బి + యందులయముఁ గనినధునులకు
మరల నా + గమనమొదవు! నెడలమృతుఁడగు వాఁడును +
బుడమిఁబుట్టుఁ గానదేహికి మృతియె మో + క్షంబునుండు!

ఉ॥ చచ్చిన యట్టివారికిల + శ్రాద్ధముఖంబుల నాచరించుచో!
హెచ్చుగఁ దృప్తికల్గునని + హ్రీని దొఱంగివచించు మన్యుల!
స్నేహగవచ్చు స్వర్గమును + నిర్భరమా నరకంబుఁ బుణ్యుల!
త్యుచ్చతరాఘములవ్రుసఁనొందెదరంచును బల్కుచుండఁచో!

గీ॥ పుణ్యులును బాపులును స్వర్గ + మును నరకము! బొందిని
దొఱంగి నంతనే + పొందితదను! హప సుఖ కష్టములను వ +
రసనటఁగని! యవి తఱుగఁధాత్రిఁజేరుదు + రందరహహా!!

గీ॥ స్వర్గసుఖమును నరక క + ష్టంబనంగఁ గలదె లాటకంబె
నింక నొ + క్కట సుఖంబు! వసుధఁగనువాఁడు పరఁగుఁదా +
స్వర్గియనఁగఁగ్లేక భోక్తయె సుమినార + కియనఁగనిల!

ఉ॥ వృక్షమునుండియింక నొక + వృక్షముఁజేరెడు పక్షిఁబోలెదే!
హోక్షముఖంబులెల్ల నుల + యంబునుభూతములందుఁబొందఁగా!

- నాక్షణ్యమందె జీవుడగుర ధీయంబుననేగెడు నొందుచోటికి
 స్వక్షుత సంచువాకొనుట ధీపుగునట్లపొసంగదెన్నడున్ ||
- గీ॥ దూపయ్యతమాటచే నేగ ధీనోపుబక్షి గాని జీవుడనన్లుటా
 త్రాళమట్లు రూపకీనుండగుటజేసి యోపడరుగఁ గాన
 న్మాడునుతంబె యుక్తమగుజమ్ము || రంగ
- కం॥ అనుచుంబల్కెడు చార్వా కుని నవలోకించి యోగి కుం
 జరుడీరి తిని బల్కెనెల్లరును వినఁ ఘనమగు సద్యక్షివళలఁ
 గాఁదానచటన్ || రంగ
- సీ॥ శ్రుతిబాహ్యమగు నీదు మతమట్లుగావున; వినుమీవు నా
 మతం ధీను దగుగతిఁ బరమాత్మ నాగఁదె ల్పబడు
 జీవుడదేహ; ముఖ్యంబుల విభేదముంగను నడ నాతండుసర్వ
 భూ తాంతఃకరణ సాక్షి యై యొప్పి కూటస్థుఁ డనఁగఁ
 బరఁగు నంతఃకరణవృత్తి యందుఁగూటస్థుని; దగు భానమే
 జీవుఁ డన నెఱంగు
- గీ॥ నెప్పుడంతఃకరణవృత్తి యెంతయునువి శుద్ధమై లింగదేహం
 బు సోలఁజేయు నపుడ జీవత్వవిభ్రాంతి హాని జీవు నక
 గునని తెల్పునెల్లనా మ్నాయములిల || రంగ
- గీ॥ దేహపాతమున నె విము క్తియగు ననెడు నీదునుడియప్ర
 మాణమా వేదమువచియిం చె జ్ఞానంబున నెముక్తి యం
 చుఁగాన నరుడుయత్నింపవలయు జ్ఞా నంబునంద || రంగ
- సీ॥ జ్ఞానాగ్ని యెవ్వరి కర్మంబులను నెల్ల; దహింపించునో సనా
 తనమయితగు బ్రహ్మంబువేగ వా రలు చేరుదురటన్న;
 నుడియమావంబంచు నుడివెదేని నీనుడిమాత్ర మే నిక
 నెట్టులందెడు? మిగులఁగుచ్చితమనఁ దగునుగాదెయగ్ని చే
 ఘ్నాలదే హము దగ్ధమైవను; జీవుండు లింగ విశిష్టఁడగుచు
- గీ॥ నరుగు బహుళమును గూర్చి యరయమాన ముగఁదన
 రెడి జ్యోతిష్టేమ ముఖ్యవాక్య గణపిచట జీవుడేగుఁదా
 దద్దెబలగ పగిది నింకొక మెయింకంచు బలికెనుతియె

శీ! వానికేనైననుతాదులగు * వారలు శ్రాద్ధముభార్వాకృత్యసం
తాన మొనర్చఁ గావలయు* దారుణమై తగుప్రేతతన్విడం
గానురుపుణ్యలోకములఁ * గాంచఁగఁబిండములన్గయాదిని
ర్వాణమునందనీఁదగుఁ బు*రాణములందిటు తెల్పఁగాఁబడెన్!
గీ॥ అక్కఱంబునఁ బదునేడు * సంశయములనె సంగులింగతనువుతో
వి * హంగమట్లు! చనును జీవుండు పఠతోక * మునకటంచు
యాధిగాఁదెల్పఁబడెఁగాన * మూఢ! చనుము! రంగి
చం॥ యమివరుఁడిట్టులాడవిని * యాతఁడు వేసముబాసనంతవే
గముగఁ బరిత్యజించి యవి * ఖండదయాంతరుడైన యగ్గురూ
త్తమునిపదద్వయంబునకుఁ*దానురుభక్తిని మ్రొక్కితత్సుకో!
శముల భరమ్ము మోసెడుల * సన్మతి రాజిలెనంతనుండియన్!

సాగతునితోడి వాగ్వాదము.

గీ॥ అంత బలిసిన మేనితో*వింతదోఁప! సాగతుండొక్కఁడయ్యరి
సత్తముకడ! కగుగుదెంచి పృణామమ్ము * లాచరించి పలిక
నెల్లరు వినఁగని * పుగిది నపుడు! రంగి

చం॥ యమివర! మూఢభావమున * నక్కట! యీజనమెల్లఁగర్మశీ
లమగుచు నుండఁ జూడఁగఁజె * లంగదుభౌతికమైనయాశరీ
రమునకు స్నానదానముఖ * రంబులచేత విశుద్ధియెప్పుడు
న్విమలుఁడుజీవుఁడౌమెయిభు*వింబడుమాత్రనముక్తుఁడౌజుడి!

చం॥ తనువుదొంగిలెండియును * ధారణిజీవుఁడుపుట్టు దారుణం
బున ననికొందఱురతి * మూఢులు వారు ధనంబనంగమే
దినిఁ దనుముఖ్యజంబగున * దృష్టముచే నొగిలభ్యమానుగా!
ప్రసంబుణభీతిఁడందమునఁ * బొందఁగనక్కరలేదయేరికీ!

కం॥ తనుహానికలుగనవల * క్షణమైననులేమి ఋణము * నలిపేయు
నాశ్చ్యంబునుగో*లపలయున నెడువ! చనమేమానమగుఁజమ్ము
సంయమివర్యా!
రంగి

శీ! శాస్త్రనమోనిఁ బెంచికొనఁ * గావలయుంజుమనంతతమ్ముమే
భానిలో ఋణంబున ను * తారముగా నఖిలాదనోత్సవం!

- డా విమలాత్మఁడేనుఖము + నందుసుఖాప్తియెసూచియుక్తినా!
 గావిసిల్లుఁగావున ను + ఖంబును బొందునరుండ ముక్తుఁడా!
 మ! అనుచుంబత్కెడు సాగతుంగని యతి + శాగ్గిఁబ్ర్యఁడిరితిఁబ.
 త్కెను నీవాడినదెల్ల వ్యర్థమును న + శ్రీ లంబునా ధాత్రిఁజే ।
 సినదా కర్మఫలంబునంద నిగమ + స్మృత్యాదులంబొక్తమ!
 య్యెనిరూఢింబరలోకయానముఖమాఁయీదేహభృత్యాళిన్!
 గీ॥ కాన ఋణముఖ్యములఁజేయు + వానికి జన । నము మరల
 ధాత్రినగుట ని + క్కము దురిత పిహితమయినయట్టియజ్ఞాన!
 మతినొగివిడి నిలుము సత్పథమునననఁ + బలుకునతఁడు! ౪౨౩
 సీ॥ మునుసుగతుండను + మునివర్మఁడిల నెల్లఁ; గనుఁగొని మిగుల
 నక్క జమునంది జగమునకెల్లలోఁసత్త్వంబుఁజింతించి; ప్రా
 ణిసేవాతత్ప + రత్వమూని ధర్మంబులందును + తమ ధర్మ
 మననోష్ఠఁ;జమ్ముప్రాణ్యవిహింసఁ నమ్మనంగ! నట్టిధర్మంబుఁ
 జే + పట్టి కపాలవి; వర్తనంబునఁ దగ + వలలెడేని ।
 గీ॥ నొగివిముక్తుఁడవగుదంచు + నురుకృపనుప దేశ । మొనరించె
 నాకు న + దిమొదలుగను! నమ్మహాత్ముని యానశిఁ రమ్మునఁ
 గొని దేహులందెల్లఁగరుణ వ + ర్తితు నెపుడు! ౪౨౪
 చం॥ అరయనహింసకన్న ఘన + మైతగుధర్మము లేమిఁజేసి యీ!
 ధరణిని నెల్లవానికి సఁ తమ్మును నాదగు నీమతంబె సా!
 దరముగ నూనఁగాఁదగుదీ + దండివరేణ్య! యచటనీవు స!
 త్వరముగదీనినూనికడుఁధన్యతనందుముఖివ్యపాళితోన్! ౪౨౫
 కం॥ ఇటులాసాగతుఁడు వచిం + చుట వినిసంయమివరుండు + చో
 ద్యంబుగ నం తట నాస్యమెఱుపుఁగన పి గుట్టముగ వది
 యించె నిటుకు + బుద్ధివిడంగన్! ౪౨౬
 ఉ॥ పేలికు మూఢ! సాగత! ధః రిత్రిని ధర్మమెఱానహింసఁగి జే
 దాలికచించె “జన్నముల + నాపశుహింస గుధర్మ” మంచునె!
 చెప్పలలి సోమముఖ్య సవ + నావళిలోఁ జతుహింసనాకడం
 వీలలివేదవాగ్దతుల + కేయగు నొడ్లనవేక్కువిక్కుహిన్! ౪౨౭

మ! శ్రుతినిండాపరులై సదాచరణ సంశూన్యాత్మకౌ వారలీ!
 క్షితిః బాషండులసంబరంగెదరు ల * క్షింపంగవారెల్ల స!
 త్తి తిదేవోద్భవులయ్యును న్నరకముం * జెంపంగలారజ్జు!
 క్షతిదాకన్యసియింతురందని మను * క్షౌభ ర్తమున్నాడఁడే?
 గీ! కాన బ్రాహ్మణ ముఖ్యంబు * లైన వర్ణ! ములకు నెల్లను నా
 మ్నాయ * ముఖ్యములని! రూపితంబగు నాచార * మేపరమ
 సు! మానమధముండగొనునది * లేనినరుడు! ౪౨౯
 కం! యతివరునుడివిని యాసా! గతుఁడభిమానముఁదొంటి * కడు
 భక్తియతి! శితకెఱిగిరముఁదచ్చి! వ్యతి నేపించుచుండ *
 నది మొడలుగఁదాన్! ౪౩౦

క్షపణకునితోడి జైనమత ఖండనము.

గీ! గోచి మాత్రంబు దాలిచి * గోల యంత్ర! మొక్క కేలను
 బూని వే * తొక్కచేతిచే దురీయంత్రముఁగొనియ * చెప్పరు
 పుగ నొక! క్షపణకుండంతవచ్చి శం * కరయమికన! ౪౩౧
 సీ! యమివర్య! వినుము చిత్రమునై పరమశోభ; నమునై యెసం
 గడు * నాదుమాతము! బూర్ణసమయనామ * మున నొప్పునే
 నీను; యంత్రంబులను సమ * యప్రవర్తకుండయిత్రాలుమా *
 ర్తాండుని బంధించి; కాలమెఱిగి ముజ్జగంటువండు! శుభము
 నశుభము విస్ఫుటముగాఁచెల్పెడఁ; గాలంబుదైవమై * కాల్ప
 నాకు! ౪౩౨
 గీ! జాలఁడిశుడు నాదు ప * క్షంబునొంతు! ననవుడు యత్యంత్రుఁ
 దాతనిఁగనితగ వచియించితి వలెననినుఁ జరీ * క్షింపవలయు!
 నంతవలకటసుడుమీ * పనివచించె! ౪౩౩
 కం! దాని! క్షపణకుఁడునునటు! లేనిలిచెదనిచట సంయ * మీశ్వ
 ర!మీదా! నానతినని యంగీకృతి! నూనియతికాంతికమున *
 నుండెనయమున! ౪౩౪
 సీ! మొయ్యెల్లగడుమల * మయమాఁచుఁదోఁపఁగొ; పీనమాత్ర
 ముఁబాల్చిజైనువంత! శూన్యలాంఛనుఁడును * శూన్యపుండ్ర

కుడునై; బిందువుండ్రమునాస్యమండఁబూని చూచునెల్ల
రకుఁబి + కాచమట్లురుభీతి; గొలుపుచు శిష్యులఁ + గలిసిసతతఁ
గర్హితకర్ముడై + “యర్హన్నమ” యటంచు; బిగ్గరగాఁగడు +
మగ్గడించు!

గీ॥ చునుయతేశ్వరగనంతి క + మునకువచ్చి యెదుటనిలఁబడ్డీతగా
తులఁ + బొదలఁజేసి యతికులవరేణ్య! వినుముమా + మతవిధంబు!
ననుచునీరీతి నెల్లరు + వినఁగఁ బలికె॥ ౪౩౪

సీ॥ జీవాత్మతనుజన + దేవుండె సకలదే; చులడందములయందు +
నొప్పుముక్తి! మండయి యతఁడు ముక్తుండగు జ్ఞానమా; త్రీ
ముచేత దేహపా + తమగుపిదప! జీవుండు శుద్ధుడై + చొరగు
నెప్పుడుదేహ; మనమలపిడమా + నట్టిమేను! స్నానాది
కృత్యసం + తానంబుచేసెప్పు; దునువిశుద్ధినిగాంచ + దునిజ
ముగను!

గీ॥ గానస్నానాదికముఁజేయఁ + గాఁదగదిల! నించుకయుసార్థకత
లేమి + సేరికేని ననుచు వాస్తవమును వచింపఁనాలకించి పలికె
శంకరసంయమి + ప్రవరుఁడీల్లు॥ ౪౩౫

మ॥ కుమరై న! యసంగతంబులుత్పదం! క్తుల్ సుమ్మస్థాలంబునూ
క్షుమ్మనుంగారణ నామకంబునునసం! గానంగముల్కూడుని!
క్రమముగాజీవునకుండెడి స్త్రీమముగాఁ + గాంచుస్థయంబెప్పుడే
హమలీమూ! దును నసైజీవుడగుని! త్యానంద చిదూపుఁడై!

గీ॥ ఈశ్వరునికంటె భిన్నుడ + నేననుమతి! యేయవిద్యయగు
స్వర్ధుఁ + జేయునదియె! యదితొలఁగ ముక్తియొదవు శ్రీ +
యమిట్లుదుర్ల! భమగుఁ గావునఁదీరదం + గముపదుటన! ౪౩౬

మ॥ యమివర్ణ్యుండిటువల్ల నానుభవఁతా + వాలించితేశిష్యసం!
ఘమతో బాసనువేసముదొలఁగిరా + గత్యాగముఁజేసిని!
త్యమునుండేశికసంశయంబునకు కా! న్యాకర్షణంబుబ్రహ్మ!
బ్రహ్మభానుజ్ఞాదదాధిపైనుడు వని + గ్రహ్యుండునై దేవభక్త!

శబలుండను శాద్ధునితోడివాడను.

కం॥ అంతట నయ్యమివయ్యని చాతకుశబలుండను పేరఁ జెలఁగెడు
భాద్ధుండఁ తే నాసియుతుండయి యెంతయు వేగముగవచ్చి ఁ
యీగతిఁబలికె॥

సీ॥ యమివర్య! నీదుబాధమునిరర్థంబగు; మనుజశృంగముతోడ ఁ
మహినభేద! మెన్నఁగాసామ్యంబు ఁ నెనయును సర్వోత్త;
ముండవేటికిఁ బ్రవృత్తుండవయితివి? చూడఁబడుఫలంబుఁ
వీడితానఁగరాని; ఫలముఁగోరెదవునీ ఁ విలనుదృష్ట! విద్రోహి
వై కట! ఁ వెలయదు సూపరో; క్షమున ఫలంబులే శమును
నీకు!

అ॥ వె॥ నరయశూన్యమైన ఁ యట్టి పరోక్షంబు! ఫలముకొఱకుఁ
గాదు ఁ తలఁపనీడు । మతమిదెన్నజీవ ఁ యుతముగామినిరర్థ
కమౌయగు నిదియెనిఁ జమ్ముసుమ్ము॥ రరం

ఉ॥ నాదుమతంబునందున స ఁ నాతనుఁడే కుండునయ్య నాత్మచి
త్తాదులకెల్లఁ బ్రేరకత ఁ వందు ననేకుఁడుఁజేతనుండునై!
తాఁడనరాదు, ద్వైతరహి ఁ తత్వమున న్నుభూపియుంబరా!
మోదుఁడు శాశ్వతుండుఁబరి ఁ పూర్ణుండునై కడునిత్యముక్తుడై!

గీ॥ నేనకర్తను భోక్తను ఁ నేన; నేన । గాపరానందమయ్యు
డనై ఁ క్రాబుదు; నని । తలఁచుచు నభీష్టమెసఁగునం ఁ తకు
దనువుల నాదుచు విముక్తుండగును దేహబుద్ధిఁగి॥ రరం

కం॥ అనుచాశబలాఖ్యుండున । ల్కిన వినిసంయమినరూడు ఁ లేన
గవుననా! ననమలరఁ బలికెనపుడా । తనితో నీతీరుగాను ఁ
తంబగు ఫణితి॥ రర3

గీ॥ సత్యశాచపరుండునై ఁ నిత్యమెవఁడు! దేవతాతిథిపూజ భక్తి
మొనుసల్పు! నతఁడు విధిలోకమునకేగి ఁ యటవసించు! బడు
నలుపు రింద్రులుండెడు ఁ వఱకుఁజమ్ము! రరర

శా॥ దేవప్రీతిదమై కడుంజెలఁగుజ్యోతిష్టామముఁజేయుభా
దేవ్రుండందును నాలోకమును దృఢంబునాదరికంబునా

గావిశ్వంబున భూతినింగనినయా + గమ్ముందగండేయుచోఁ
దావిభ్రాజిత సత్యలోకమునకు + ద్వృదీతిగా నేగనా॥ ౪౪గీ
కం॥ శ్శుభదురుభక్తిని ధరలోనదుఁడేయేవేల్పుఁగొల్పు + నయము
మొలుపదా॥ దురితములఁ దొఱఁగి యాయా॥ సురవద్యునిలోక
మునకు + సొంపుగనరుగు॥ ౪౪౬

కా॥ ఏయేభక్తుఁడు శ్రీధతోనెసఁగియే + యేవేల్పునర్చింప నం॥
తోయొక్కంబుగఁగోరు నిర్మలహృద + శ్లోజంబు నంజూడనే॥
నాయాభక్తువకుంబొనర్తునచలం + జైత్రాలఁగా శ్రీధృజా॥
మూయావేలుపునందు నిక్కముగ జా + ద్యంబెల్లహానింగన
కం॥ ఇవిమున్నుగ నెసఁగెడు వచా॥ వనితతనింజేసి జేపు + నకుఁ బర
లోకా॥ ప్తి వఱలుఁగావునరాదు త॥ నువువడుట నెమోక్షమగు
జ + నున్న త్తరికిన్ ౪౪౮

సీ॥ తనయందువఖల భూ + తములఁదన్నఖలభూ; తములయందున
నార + తంబుఁగనుట॥ నేఁరబ్రహ్మాంబు + నోత్తరబొందనరుండు;
గాని యొంజొక్క మా + ర్గమునఁజెందఁ గానోపఁడనుటాది॥
గానొప్పుశ్రుతివచో; నీకంబుజ్ఞాంబు + లేకముక్తిఁ గాంచ
రాదంచువ + చితఁగావునఁగల్గి; తమగుజీవతనఁసత్యరమెవీడి॥
గీ॥ తన్నుఁబరమాత్మఁగ నెఱింగి + ధాత్రిలోన సచ్చిదానందతఁ
గడు నె + సఁగుట ముక్తి యగుచు గావునమూఢత + నొగిఁ
దొఱంగి॥ నిత్యముక్తుండవగుచును + నీవెసఁగుము॥ ౪౪౯
కం॥ తగసంయమివరుఁడిటు వ॥ ల్కఁగ నాశబలాఖ్యుఁడువి॥ కడు
భక్తియెల॥ ర్పఁగగురున కెఱఁగితద్యశ॥ ముగఁగించెడువందివేష॥
ముంబూ నెవెస॥ ౪౫౦

మల్లపురంబున మల్లారిభక్తుల మల్లించుట

చం॥ యమిభవఁడంత శిష్యయూతుఁ + డైనవిమల్లపురంబుఁజేరివా॥
సమునటనిర్వదొక్క దివ + సంబుల దాఁక నొనర్చియందువా॥
సముగలపాటులంగని పు + శస్త్రపువేకువనిరొనర్చుకృ॥
త్యముఁదగఁదెల్పుఁడంచదుగఁనదికలు మొక్కివచించిరిగతి॥

సీ॥ యతివ్యమల్యాఖ్యః॥డగు నైత్యమడియించి; మల్లారినాఁబ
రఃమపురుషుఁడీల॥ ననసెఁబ్రసిద్ధి నే॥ మెల్లరమవ్వేల్పు; నను
దినంబునుభక్తి ॥ దనరఁబూజి॥ నొనరించియతనివా ॥ హాన
మైనశ్వానంబు; యొక్క వేసముబాస ॥ నూనికంత॥ ముల
యందు గవ్వపేరులఁదాల్చి నిశ్శంక; మూఁడువేళలనిత్యము
నువిభుఁడగు॥

గీ॥ నట్టి మల్లారినాట్యవా॥ద్యాదికముల॥ చేఁబ్రసన్నునిగానొనర్చి
తదనుగ్గి॥హంబుచే మించిదురితసం ॥ ఘంబుఁడ్రుంచి॥ యిటని
వాసమొనర్తు మహీనరక్తి॥ రగి२

చం॥ అనిశముఁ దత్కటాక్ష జని॥ తామితమోదనుభాపయోధితో
మునుఁగుచునీజగంబఖల ॥ మున్విలసిల్లుఁదదీయకుక్షీనం॥
చునుమది నెప్పుడూదలఁతు॥చున్నుఖవాంఛదోట॥గియుందుమే
మనఘ॥ వచించెవేదమఖిలాత్మత నీతనికెక్కుకుక్కుకు॥

గీ॥ కాననీరునువేదోక్త ॥ మైనయట్టి యీసదాచారముసశిష్యులై
సతమ్ముఁ॥ గైకొనుఁడొసంగెదముమంచి ॥ గవ్వపేరు॥ లనొగి
వానినిదాలిది ॥ కనుఁడుముక్తి॥ రగి३

కం॥ అనుచప్పుర నిలయులువ॥ ల్కిన కల్కుల నాలకించి ॥ లేనగ
వాస్యం॥ బునఁజెలగ నార్యపాదుం॥ డనియెవ్వారలగుఱించి ॥
యత్తఱినిట్టుల్॥ రగి४

సీ॥ ఒక్కందు నద్వితీ ॥ యుఁడుసర్వసాక్షియు; నిఖలకారణంబునై॥
నగడుఁదాఁబ॥ రేసుఁడుచునువదియి॥ “సదాదిక;” శ్రుతి
వచోనిచయము॥చ్చతరరీతి॥ నట్టిపరబ్రహ్మమఖలవిశ్వముసుని;
జేచ్చానురూపమైయెసఁగుప్రకృతి॥ చేస్మజంతెను విరించి
హరిఁబ్రదాఖ్యుల; ప్రకృతిగర్భమున సంభవమునంది॥

గీ॥ సృష్టిముఖకర్తలైరింకె॥ ద్రిదశులన్య॥లనఁగఁడ త్తదుగానుతా॥
ల్యమునఁడత్రాదంశజాలె యాకుర నెడు ప్రాఖ్యాతివేద॥ వచన
సంసిద్ధమగుతును ॥ వఱలుకరన॥ రగి५

చం॥ కలరెటనేనియు నివలయ ॥ కారణమానంద వీరభద్రము॥

- భృగూచలుమండిరాద్రీమయి యొప్పెడునంశమునందుఁ బుట్టినా
రతు మహివానినందఱిది • రంబగురీతి నెఱుంగము క్రితఁ
- తెలుఁ గెడు నంచనంజనదుఁ జీవశివైశ్వమే ముక్తియై టచేన్ ॥ ౪౧౭
- సీ॥ శ్వానవాహాయాధుఁడైన మల్లారి నాఁ; బడువేల్పు కుద్రాఁశఁ
భవుఁడు శ్రుతిసా మిరితుండౌటచే • భారుణిఁదన్నతఁ; బూన
నానెడు మీ • దైన నుడియుఁ మంచిదిగాఁదోప • దెంచ
నేకాదశ; రుద్రసంస్తుతి నొన • ర్చుటకుపక్రమించెడు నమ
కమఁదెంచెనామల్లారి; “శ్వపతిభ్య”యను నెడఁనఱలు బహుతః
గీ॥ రుద్రబాహుశ్యతంజేసి • ప్రోక్తమయ్యెఁ బూర్వవాక్యంబు
నందునఁ • బర్చి“శ్వభ్య” యనదుమడియందుఁ దద్వాహ •
ననరికలవ • టన్నవద్దియునైన గ్రా • హ్యంబుగాదు॥
- సీ॥ రుద్రులకెల్ల ని • రూఢంబుగా జగ; ద్వాప్యతకత్వంబు తా •
వఱలుకొఱకుఁ గ్రాలెనా వేదవాఁ క్యమునుండఁజెప్పెఁ; ననిన
“నమశ్వభ్య” • యనఁగశ్వాంతః రగతు లైయొత్పరు • ద్ర
క్షఘ్నితకు నమ; సాఁరమటంచును • శ్వపతులనఁగఁ శ్వామ
కబలముఖు • లైనవైవన్వత; వంశసంభవులును • శ్వానవిక్ర
గీ॥ మాత్రమాసాదులును శ్వమా • సాశనులగుఁ జట్టి చండా
లుకునగును • రట్టివారిఁ డౌదముల నొప్పుకుదుల • కందఱకు
నఁ మస్మతి యటంచు నరమా • మ్నాయమునకుఁ
- కం॥ వేనించఁ నచోమ్మఁ తాన్ని నమువిపులకునీరి • తంబయ్యెనొ
యా శ్వానముల వేషముఖముల నూనుటచే మిగులదోష •
ముద్యరఁగాదే? ॥ ర౬౦
- తం॥ ఇటులఁగులప్రవృత్తిని మహితలమంకు శ్వవేషముఖము
నుటయొనరిత్యముఖములనుశ్యసుకృత్యములందొఱుగియుం
డుటయొనరు మూఁడు వేళలఁగఁ శుంగడు నాట్యసుసక్తి మెలఁ
గుటయొక్క నెల్ల మిశరలఁగుంజఁడి బ్రాహ్మ్యః ఘాతుకంబులై
అఁచి కాననిట్టి మీముఁఖంబులఁగొరచుచో భానుఁగనుటసెప్పఁ
బడియొక్కత్రా మందు జగతిమానఁ మూడుట కర్హక్ష మగు

బుధులకు నిక్కః ముగములుండు॥

ర౬౨

మ! యమివర్ణ్యుండిటుపట్టుశానుకులఁదామాలించివేళ్ళత్రమూ
లములొప్పుతుములట్లు భూధవుని మో॥ లందర్నఁగావించిన
ట్టి మనుష్యావళిపోల్కి నమ్మహితదం డిశ్చేష్టపాపాబ్జము
లము నందుంబడిరెల్లరుం గరుణాగ్రాణిన్పొప్పుడంచాడును॥

కం! కరుణాయాతుండై శంకర । గురుఁడవ్వారిఁగని నిలుఁడు కుం
దకుఁడనిజే! పరిశుద్ధుల జేయటకిడ! సరసిజపాదాది శిష్య
చయమునకాన॥ ర౬౩

సీ! అంతటఁబద్మపాదాది శిష్యులుదేశి; కాక్షచేవారలఁగంఢఁబులి
రోముండనము నభి డ గామినియందయు; తప్పాశములును
నంతనొగిమృత్పై! చేమండనము మృత్తుచేతెండియునుతర;
న్నానమ్ములునిక నామ్నాయవిహిత! మగునట్టికిఁ బా॥ యశ్చి
త్రముఁడగఁజే; యించి బ్రాహ్మణ్యాద్య డ నెవయఁజేసి

గీ! రంతగురునకుఁ గడువిన యమునవారు । నెఱఁగి సచ్చివ్య
భావంబు డ నెనసిశౌచ! ముఖనిరతిఁ బంచపూజాభి డ ముఖత
నేజ! సక్తి గురుదయ ముక్తిభా డ జనతగనిరి । ర౬౪

మరుంధాత్రుమహిమివ్యక్తన భక్తులకు సహృద కానింతు

గీ! అంతపటనుండి పశ్చిమాధ్వానుగామియై యతందుగ్గిందుపేరె
థఁకాద్యవాద్య! కలితకరులును జిత్రవాఁ గలితపద్మ!లైన
శిష్యులతో మరుంధాఖ్యపురము! ర౬౫

సీ! ఆపురినున్న తంబైన వివ్యక్తేన; గోపుర మొకఁడె సంఘులలి
తమయి! దానికి ముంగలఁదవరు నెంతయునువి; శాలమామను
బ్రహ్మశాలయందు! యతివరుండంతర్గుఁ హాదికల్పవమునొనర్చి
సద్గర్భాన డ నన్మండై మ! నొన్ననీ నామకాఁ గున్యమాత్రీను
లత్పూర్ణ; బూర్ణమంతల సుహృపుఁజరమాత్ముఁ ।

గీ! గాంచిసీయూషబిందుసంఘాతపాన! తృప్తమతియాఘమెండి
యొద్దివ్యకుండ!లినొగి నాధారమును జేర్చి డ ఘనుఁడదీర్చు
గణపతినులింది యుండెను డ ఖంబుగవట! ర౬౬

మ॥ శమిలో కేశ్వరుఁడేరి పల్కింటు విష్వక్సేనభక్తుల్బుజా॥
గ్రములన్సంఖరథాంగచిహ్నములెసం॥ గన్మోములందూర్ధ్వపుం॥
డ్రములొప్పన్గరపాళిఁదోత్రమును దం॥డంబున్విరాజల్లవా॥
సమునాయూరనొనర్చువారలునమ॥స్సంఘంబుముందొప్పగఁ॥

మ॥ పనుధన్వాదుమతంబెమంచినగు విష్వక్సేనుఁడేదైనమా॥
ట సతమ్మాతఁడు విష్ణులోకమున దం॥డస్వామియానట్టివే॥
ల్పు సమీచినపుభక్తిఁగొల్పుమమున॥ల్పుండాయముండించుకే॥
నిసెదంబెట్టగజాలఁడెప్పుడును దం॥డిశ్రేణిశ్రోన్మణీ॥

కం॥ మేళువడమమ్మవిష్వక్సేనుఁడువైకుంఠమునకుఁ॥జేర్పగభట॥
సం॥ తానమున కాననిడుదం॥ డీనా॥చేర్చెదరువారు॥ నెంతయుఁ॥
గరుణఁ॥

కం॥ కా॥ స్మిరునువిష్వక్సేనునిచిహ్నములనికనొ॥గిన్నక్రిమియిం॥
బూనిభజింపుఁడుమోక్ష॥మాన్మనిజముగఁ గఁతలస్థి॥ తామలక॥
మటుల్॥

౪౭౧

సీ॥ అననిట్లుపల్కున॥య్యతినేతవారిశో॥ మహిమీదునుకులస॥
మంజసములెయగునేకతంబున॥ననినవిష్వక్సేనుఁ॥ డనతూధ॥
పుని భక్తుఁ॥డంచునుడువఁబడవలై శ్రీహరి॥భక్తులుఁగలరువై॥
కుంఠంబునందుఁబెక్కురుతలంపఁ॥దద్భక్తులును మహి॥దద్భ॥
క్తులకుఁబూజ్య॥లను ననుజ్ఞామాత॥మున నెవారి॥

గీ॥ శైలస్వాతంత్ర్యముగ మాన॥ మెసఁగమినిబా॥ సఁగునటులఁ॥
బూజ్యభావంబు॥సగుణుడగుట॥ హరియెతల్లోకజగమిషు॥లగు॥
జనులకు॥పాస్యఁడు విముక్తిదుఁడుఁబరం॥పరతనతఁడు॥ ౪౭౨

ఉ॥ పాయనిభక్తిఁడెందమునఁ॥ బ్రత్యగభిన్నునిఁగాన తమ్మునా॥
రాయణునొక్కనింబరుడి॥రంబుగ ధ్యానమొనర్చునట్టిస॥
ద్ధీయుతుఁడందుముక్తిసుద॥ తేపరిరంభణకార్యమందునా॥
రాయణుడేమతండుయి॥రమ్మరహించునసంశయమ్ముగఁ॥

గీ॥ కానమీరలునేగ మోక్షంబునందఁ॥దలఁతురేనిపఖండున॥దవ్య॥
యునిభద్గురువరశాస్త్రీబ్రహ్మేశంబు॥ న విపులముగ॥ నెడనుధ్యా॥

నింపుఁడొగిము క్తి నెనయఁగలరు!

౪౨౪

మ॥ అనుచుంబల్కినసంయమిశ్వరునివ్యాఘ్రహఃఖంబునాలించివెం
టన వారెల్లఁజిన్నెలందొఱఁగిగాఁగఁబైవ భక్తివ్యతీ ।
శునకున్నొక్కి తడియమైన దయ సంశుద్ధాత్మవిజ్ఞానముం
గనియుప్పరిసాధువృత్తినిగమోక్తస్వచ్ఛకర్మచులై॥

కాంచాదిమన్మథభక్తుఁ బంచపూజనపథల జానన్ముట.

౪౦॥ అంతట నాసంయమిమరు! చెంతకు మదను నెడభక్తిఁ జెలఁ
గెడువార! ల్పంతమునవచ్చి వందన! సంతతిఁగావించిముదమొ
సంగ ననిరియల్॥

౪౨౬

చ०॥ యతివర! మామతంబువినుఁడద్భుతమానిది సర్వచిత్తసం
గతుఁడును సర్గవృద్ధిలయఁక ర్తయుఁగామితదుండు సర్వసా
మృతుఁడునునాట నెల్లరకు ఁ మన్మథుఁడేయనిశమ్ముసేవనీ
యతముఁడుఁజుండతం జిపరమాత్ముఁడుమోక్ష మొసంగునాతఁడే॥
గీ॥ హృదయసంస్థితవర్తులా ఁ కృతివిభూష! ఇద్వయముచేతనాగిన
ధీనముగఁజగముఁ జేసికొనఁగ సుదతులదఁ ర్పించుటను స్పృ
శించుటనుసౌఖ్యమొదవులఁభించుము క్తి॥

౪౨౮

౪౦॥ కాపున నీరునుమదనుని! దౌవిపుటోల్పవమునందు ఁ నంచిత
తచ్చి! హృదయదాలించి సౌఖ్యము! తోవెలసివిము క్తిఁగనుఁడుఁ
తోడఁగడంక॥

౪౨౯

చ०॥ అనవుడుఁబల్కునయ్యతికులఁగ్రాగ్రియిట్టిటులప్రమాణరీ!
తీనుడువఁబొక్కుఁడీఁకను ఁ తింపబడెన్జగదౌఘస్పృష్టిపా ।
లనలయకార్యరాజికి జ ఁ లపభవోద్భవవిష్ణురుద్రులే!
యనిశముఁగ ర్తలంచు నెటుఁ లాజనురాదులక ర్తకాముఁడో? ॥

చ०॥ సుమశరుఁడన్న విష్ణునకుఁసూనుఁడ కాపునఁ బాతనాధికా ।
రము సతతమ్మునాతనికి ఁ రాజిలునంచువచింపుఁజెల్లద!
ర్యమునిమహా తరప్రభత ఁ దాత్మజఁడౌశనియందెఘంగునే?
సమాధిక మైవతండ్రిదగుఁక క్తితనూజనకున్నమాడఁగన్ ॥౪౩౦॥
మ॥ అనసీమాండలిఁగామిసీవరఁకవశ్యంబుండగన్నల్పఁజా!

- లువసంతోత్సవకాలసంభృతఘనాలోకాధ్యభూషాశించా।
 ల్పవలెంజు"మృనఁజెల్లదంగనలలో ధ లత్వంబుతత్సంగిమా।
 నవసంగంబునుగూడ దూరముగసంఘాత్యాజ్యంబుతానంటచేన్।
- సీ॥ శివఫలవహ్నిభాస్మీభూతుడైనట్టి; యతనుఁడేగతినినిర్వృతిని
 గూర్చుఁదిపురాంతకునిరతీఁదేవివేడఁగఁదద్య; రంబుననొకమా
 ద్రిఁగరానంది।నట్టిప్రద్యుమ్నునొకమరునే తెలుగున; సృష్ట్యా
 దికర్తృతఁచేఁజెలఁగుట। మీదుమతంబెన్నఁ ధ గాదుప్రమగును
 బ్ర;త్యతౌదికివిరుద్ధమగుటఁజేసి।
- గీ॥ యనుచుయమివర్త్యుఁడు వచింపఁనాలకించి। క్రొంచవిన్ముఖ్య
 లొఁజిన్నాఁరాజివిడి। నిగమవిహిత సదాచార ధ నిరతిఁఁఁచి।
 పూజనాసక్తినిబొందిఁరాజిలిరిల। రూర
- మాగధపురమునఁ గుబేర భక్తుల నద్వైత సక్తుల నొనర్చుట.
- గీ॥ అంతనటనుండి శిష్యుఁడ ధ యంబుతోడ। నుత్తరపు మార్గ
 మున యతి ధ సత్తముండు। వెడలి మాగధ సంజ్ఞచే ధ వెళ
 యు పురముఁదేరిగుడినుం ధ శిష్యుసం ధ సేవితఁడయి।రూర
 మ॥ నవనిధ్యాత్మక హేమతత్పదక స ధ తానంబు కంఠంబులం
 దువిరాజిల్లఁ గుబేర ముఖ్యులగు శ్రీదుంగొల్పునేతత్పురీ।
 నివసద్బ్రాహ్మణులయ్యమి ప్రవరుసా ధ నిధ్యప్రదేశంబుఁజే
 రివెనవ్వంకనముల్పొన్న యనిరీ ధ రీతి స్వకోర్కర్తమున్।
- చం॥ నిధులకుఁ దొమ్మిదింటికిని ధ నేతకుబేరుఁడయ్యాటఁజేసిస।
 ర్వధనివరేణ్యులందును గ ధ రమ్మను నాతఁడమేటి యట్టివా
 నిధర భజించుమాకొదవ ధ నేరదురిక్తతయెఘఁగాననో।
 బుధవరబ్రహ్మహుపమగుఁపూర్ణసుమోదముమాకెసంగడున్
- ఉ॥ కర్మములర్థమూలములు ధ గావున నర్థపుఁడొకుబేరునే।
 కర్మకులెల్లరుంగొలువఁ ధ గావలయున్దండి ముక్తికాముతా।
 నిర్మములున్నతమ్మనత ధ నిస్పృహించుట మంచిదాతఁడే।
 శర్మదమాధనమ్మిడుట ధ సర్వజగద్విభుఁడున్నభేంద్రుఁడున్।
- కం॥ నిరతముఁ గుబేరసేవా। పరియాయక్ష్మిఁజియొక్క ధ భాసిల్లు

సురసుం! దరియనఁగ నాపెఁగొల్చిన | నురుసంపల్లభికల్లునున్వి
జనులకుఁ | రహ

ఉ! వారలు మందభాగ్యులు ధృ + వంబుగ నర్థపుఁడౌ కుబేరునా
వ్వారు భజంపఁనన్యసుర + వారముఁగొల్పుచుముక్తి నందఁగాఁ
గోరెదరో యనారతము + ట్తోఁటిని గావున మోక్షకాంక్షులౌ
మీరుఁగు బేరసేవనమె + మేలని సల్పుడనన్యచిత్తులై |

ను! అనుచున్వారలు వల్కసంయమివరుం + డాలించితానిట్లు ప
య్యెను మీదామత మప్రమాణమగున + ట్లెంబునానాధనం
బునకున్నేతకు బేరుఁడౌతనొరుఁడౌ + ప్పంగాత నెవ్వాఁడుత్తు
ప్తిని దానంగనెడి నిధిస్థధనరీ + ల్గల్లుమోదమైటుల్ |

కా! హెచ్చెగర్వమునూనియుండునపుడున్లెచ్చెధనమ్మన్నవాఁ
డుచ్చంబౌనధికారమన్యమనుజుఁ + ప్పూహంబుపైఁజూపుచు
న్వచ్చున్లోదలఁపంపమేలుదొసఁగు + న్నంపాదనంబందెతా
నిచ్చన్లెన్ను నొసంగఁడర్హులకు సుం + లేనిగడున్లోభిత్తు |

కా! ఖర్వంజేయు సదీహఁబాపభయముం + గాంచంగనీదెప్పు నా
శర్వప్రీతిదమైన భక్తిలవము + న్నల్పంగనీదర్హులై
యొర్విన్గ్రాలకు పెద్దలంగనఁగ నీ + దూనంగనీదీవిని

స్వర్వజ్ఞేయదశార్య కార్యమతి న + ప్రఖ్యాతిదార్థంబవహా |

కా! కామంబుంగలిగించు రోషమునసంగంజేయు లోభంబును
న్వ్యామోహంబునుగల్గఁజేయుదుదమున్వైవళంబచేకూర్చునెం
తోమాతస్వర్వముఁగూర్చెడిస్థనమదెం + దుంగాన సౌఖ్యంబులే
దేమాత్రంబునునిందనర్థమగుఁజు + మ్మెన్నం ధనంబిమ్మహిన్ ||

గీ! ధనమునకు ముక్తికిని జాల + దవ్వగలదు గావునఁ బ్రయత్న
మున విమో + క్షమతులకున | నర్థరూపమనందగు + నర్థ
ముందొఁగఁదగు వియోగహీనమూ + నఁగఁదగునొగి ||

చం! తలఁపఁదగు స్థనమ్మునుసతమ్ముననర్థముగా నెదస్థన
మ్ములవడినట్టి మానవునఁకాత్మజనుండియునున్భయమ్ముఁదా +
గలుగుటఁజేసి సుంతయునుఁఖమ్మునిజమ్ముగ దానలేమిని |

స్తులమగునీసునీతియెవఁసుంధర నెల్లవచింపఁగాఁబడెన్ || ౪౯౧
గీ॥ ధర్మమైనను నర్థసాధ్యమగుననినా యెడలనగుఁగాత ధనము
గోరెడునరునకు సేవ్యుఁడుకు బేరుఁడే కాఁడు భవ్యపూర్వపు
ణ్యమునమర్తులకు ధనంబుఁగనఁదగుట || ౪౯౨

సీ॥ గణ్యుఁడౌ బ్రహ్మహిరణ్యగర్భుండనఁ; గేశవుండనఁగులక్ష్మీ
శుండనఁగ నార్యాపతిహిరణ్య ధీర్ముండయొప్పునిం; ద్రుఁడు
హేమశైలగతుండయిక్రాలు నిట్టివారాయశ్శురాట్టుదాధనము
నఁ నెసఁగెదరనుట నా హాసమగుఁగడు నికమీఁదమీకుఁబ
లుకఁగాఁజనదుమహా; నిందార్థకోర్తుల నెందు నేని

గీ॥ సంకముల నెల్లఁదొఱఁగిమీఁరింక నుండి! స్నానసంధ్యాదితత్పరు
లైనరతముఁ బంచపూజానిరతులరై యంచితమగు నట్టియ
దైవతివద్యఁజేపట్టిమనుఁడు || ౪౯౩

కం॥ అపవనివారగుటవార్యునిపాదాంబుపృథుతయుగళమునకుభా
క్తి నెఱఁగిచిహ్నంబులవిడితనరిపించార్చనాదితత్పరులగుచున్ ||

ఇంద్రోత్థమున నింద్ర మతస్థుల సత్పథసులఁజేయుట.

అ॥ వె॥ అంత శిష్యయుక్తుండగుచునింద్రపృష్ఠ మనఁగఁదనరు పు
రికిఁయమివరేణ్యుఁడేగనచటనుండు ధింద్రమతస్థులఁజ్యున
ఘుఁజేర్చి మొక్కియనిదిటులొగి || ౪౯౪

తా॥ ఓ సంయమ్యధినాథ! యెల్లరకుసేవ్యుండించుఁడేసుమ్మతం
డేసగ్గాదివిధాతధాతయునులక్ష్మీశుండు రుద్రుండునాఁ
దాసంకాశిలు నెపునొక్కరుండెత తచ్చబ్రసంవాచ్యుఁడై
యాసద్వేదమెచెప్పెసర్వదతసర్వాధీశతనీనికిన్ || ౪౯౫

ఉ॥ ఈతనితమ్ముఁడేసుమియఁమీశ్వర! వామనుఁడాసుధాదివి
ఖ్యాతసమస్తవస్తునిచయంబునునీతనియింట నెప్పు నీ
నేత నవేల్పులెల్లరువి ధి నీతిభజింతురు నిన్వ శేషుఁడౌ
నీతఁడె యాత్మసంస్వమునఁకీతఁడధీశుండతీతుండంతకున్ || ౪౯౬

గీ॥ మున్నధికమైనరుషనరాన్ముఖ్యులైనయతుల సాలావృకంబుల
కైయొసంగె యతులకెల్లను శిక్షమం దగుటనితఁడె శ్రీయ

ముంగోరుమీకు సంసేవ్యుడునుండి॥

౧౦౨

కం॥ అనుచుంబల్కెడునయ్యిందుని భక్తులనుడులయతివి ధుండు
వినియాస్యం । బునలేనగవలరంగనిట్లని యెన్నారలగుఱించి ధ
యంచితరీతిన్ ।

౧౦౩

సీ॥ ఇంద్రశబ్దంబురహించెదానితయు; బ్రహ్మదిశబ్దాంతరస్థము
గుచుఁ గాననాజగముపాదానకారణమిందు; డేయనుమీను
డియెన్ననప్రమాణంబగుటనస మంజసంబగునదే; వేత్త్యా
దివాక్యాశ్రితద్వినెప్పటి బడియెనోయావర బ్రహ్మంబుసత్య
మా; నదియెజగదేతు వదెపరాత్ముఁ ।

గీ॥ దాతఁడిచ్చనుజగముజే యంగఁజేసెఁ బ్రకృతినానొప్పునది
మహత్ప్రముఖతత్త్వపూర్వకంబుగజగముఁబొల్పుగనొనర్చె
నందుఁదిగుఱాత్మకంబాన హంకృతితగు ।

౧౦౪

గీ॥ ఆయహంకారమందుబ్రహ్మహరిదుగ్రి లేర్పడిరివారిలోనృప్తి
నేర్పరించు బ్రహ్మవలనఁ గలిగెనిండ పావకాది సకలనా
కాకసులదైన సంభవంబు ।

౧౦౫

ఉ॥ సృష్టికిఁగర్తయిందుండని చెప్పినఁ దక్కినలోక పాలురున్ ।
సృష్టలంకేల కాలెని సర్వదభావము నట్టిదా విని
ద్వప్తసుఖాసుపానమునఁదోచెను బ్రహ్మతయన్నబ్రహ్మలున్ ।
వ్యష్టిననేకులాదురిక వ్యర్థమెయనా నొకఁడన్న వేదమున్ ।

సీ॥ కృతమాదిగానెసం గెడు నాల్గయుగములు; నొకమహాయు
గమునా నొప్పునమ్మ హాయుగంబులు వేయి యగునడఁ
జతురాస్య; డగు బ్రహ్మకొకపగ లనఁగఁబరఁగు నట్టిపగ
టిలోని డగు పదునాల్గవ; పాలుకాలముదాఁక బ్రదుతు
నిందుఁ డట్టివాఁడెన్నఁదా నెట్టుల నశ్వరుం డగుపరమేశ్వ
రుం డనరహించుఁ ।

గీ॥ గాన భర్తంబులయమందఁ గామిగులుచు సర్వమునకును
వాదినాఁ బర్వ విశ్వ హేతువైనట్టి బ్రహ్మంబునేభజించు
నెఱుంగు వేదప్రమాణము వల్లుతన ।

౧౦౬

మ॥ అని సంయమ్యధినేతసేప్పవినితా ♦ మావీర భద్రాదులొ
య్యనఁజిహ్వాంబులవీడి యగ్గురువరేణ్యాంఘ్ర్యిజ్జయుగ్గాభివం
దనమున్నక్రినొన్న తత్కరుణస్నా ♦ రప్రక్రియాసక్తి బా
వన పంచార్చనముఖ్య రక్తిగనిభా ♦ స్వచ్ఛిష్యులైరెల్లరున్॥

యమిశేఖరుండు యమప్రసంబునకేగి యమభక్తుల పఱలించుట.

గీ॥ అంతనటనుండి శివ్యచ ♦ యంబు వెంటా రావెడలిదండి పతి
యమ ♦ పృస్థమన నె సంగుపురమున కరిగియ ♦ చ్చటవసించె
మాసమితకాల మమిత స ♦ మృదమెసంగ॥ గీ०౯

గీ॥ అత్తజీభుజాగ్రముల మహి ♦ హత్తతప్త లోహచిహ్నంబు
లూని పోల్పుగనటించు చయ్యతిపుచ్చెత కుంగింక ♦ రాఖ్య
ముఖ్యుల యమభక్తులువచ్చి మొ ♦ క్కియనిరిట్టి॥ గీ०౧౦

కం॥ యమిశేఖర! యముఁడేవిల! యమునకు హేతువగుఁగాన ♦
నాతఁడెస్సొ ప్రముఖములకుఁ గర్తయుని క్కముగానగు
నతనివారె ♦ కాంతురుముక్తిన్॥ గీ०౧౧

సీ॥ యమునికె మీరుసో ♦ మముఁగూర్చుండి హవి; స్సునువేల్పుఁ
డిరుగ ♦ మరునికొఱకు! ననిశంబు యమునె పాం ♦ దునునిక్క
ముగను శ్రౌ; తస్మార్తరూపమై ♦ తనరుమఖము! దూతయై
యయ్యము ♦ చేతనోనర్పఁగాఁ;బడె జూడ వీతిహోత్తుఁడు
సతమ్ము! ననియిట్లు పామిన్ము ♦ లందుఁజెప్పంబడె; యజ్ఞ
భోక్తృత్వమ ♦ య్యమునకె తగఁ॥

గీ॥ హసనీతండ్రి సృష్ట్యాది ♦ కఘనహేతు! వౌపరబ్రహ్మమగు
నట్టి ♦ యముఁమూర్తి! శ్వేతకృష్ణ విభేదంబు ♦ చేతమిగుల
రెండుతెఱఁగుల రాశించు ♦ చుండువినుండు॥ గీ०౧౨

గీ॥ ఎక్కి శుక్లంబగుచు నొప్పు ♦ నద్దినిక్క! ముగఁ బరబ్రహ్మమని
యెచు ♦ నిమవాక్య! బలమునంజేసి శుక్లమైచెలఁగుమూర్తి!
యాఁబరబ్రహ్మ మదెనిర్దు ♦ కాఖ్యయముఁకు॥ గీ०౧౩

సీ॥ నిర్గుణరూపమై ♦ నెగఁడెడు యమునుండి; మహాదాదితృత్వసం
భవ ముఖముగఁ దగఁబుట్టెరుద్రాభి ♦ ధానయమావతా;

రము దానఁగృష్టవ ధర్మయుతుండగుచు జనియించెదావిష్టుఁ
సంజ్ఞఁడై యవిష్టుఁ నాభికంజమున రక్తాభుండగుచు బ్రహ్మ
నాఁబుట్టెనా ధర్మబ్రహ్మనుండిజనించి; రప్తశిక్షతులు గగి ధర్మ
ప్రకరము!

గీ॥ వ్యక్తమయ్యె జనించె స్థా ధర్మచరాస్మ కమగు జగమెల్ల
నిట్లు త ధర్మగంభీరర్పి దండపాణియు మహిమనిష్ఠుండునగుచు
దక్షిణదిగ్గిశుండయ్యెదా ధర్మశిక్షకొఱకు! గీ॥

ఉ॥ ఆరయస్వాంశతాహరిహ ధర్మదులమధ్యను భస్మమధ్యనం
గారముఁబోలెవాయువునఁగ్రాలుహుతాశనుమాడ్కినఁబుభు
ద్వారసమావృతుండగు ది ధర్మవాకరుపోలిక స్పృష్టిముఖ్యశ
తాశరణమయ్యె దాననవ ధర్మమృతనుండు యముండతండిలన్

సీ॥ తావుననిఖిలజగత్కారణనువాక్య; తాత్పర్యరూపమైతత్పదార్థ
మైశుద్ధబుద్ధము ధర్మక్తాది రూపంబునా; బ్రహ్మంబునాగుణ ధర్మ
రహితయముండై యగు సంయమిశ! తదంశుండౌసగుణుండు;
నిర్గుణుండౌయము ధర్మనిన్మజుపఁ గాశక్తులేరును ధర్మగామిమే
మనిశంబు; నీలాభుండౌయము ధర్మనింగొలుతుము!

గీ॥ దేవవేగహాని ధర్మనూనమూలాజ్ఞాన మంతయముండెసర్వ ధర్మ
మనెనుబోధ మెసఁగు శుక్లయముని ధర్మయెఱుకయకా పిమ్మట
మోక్షమొదవు నిక్క ధర్మముగను బిదప! గీ॥

గీ॥ కాన మోక్షార్థులగుట నిష్కలనాగిమీర! లెల్లరు ననన్యచిత్తులై
యెసఁగుభక్తి నయ్యమోపాస్తి సలుపుండి ధర్మయమునెఱుక న
పొందెదరు మోక్షసామాన్య ధర్మమును నిజముగ! గీ॥

కం॥ అనుచుంగింకరముఖ్యశ మనమతనిష్ఠులు వచింప ధర్మస్కరి
పతితా వినిపల్కెనిట్లు లతటి ధర్మనతరసద్యక్తు లెసఁగఁగావా
రలతోన్! గీ॥

కం॥ మీదునును లియ్యెల్లను వేదవిరుద్ధంబులగుట విజ్ఞానశిఖా
మోదంబెప్పుడునుగూర్చుగాదక్షంబులిలలోనఁగా నెన్నంగన్

శాచికేతోపాఖ్యానము

సీ॥ మునునాచికేతాఖ్యఁ దనరెడు విపుండు; జనకప్రదత్తమాఁ
కాపమునను । యమునిపురంబున ఁ కరిగి యయ్యమునింట;
నశనశూన్యతమూఁడు ఁ నిశలవలకు! వసియించె గడుబ్రహ్మఁ
వర్చస్సుదీపింప; నట్టి యతిభివర్యు యముఁడుసూచి తానెంత
యును వేప ఁ మానుఁడై యద్ధరా; మరుఁజేరి మిగుల న
మృత్యుమెపఁగఁ

గీ॥ బలికెనిటు లీవుమూఁడు రాతులు నిరశనుఁ డవయుచ్చట
నిష్కొప్పుఁడవగు చతిధి వైవసించినకతనభూఁ దేవ! మొక్కె
దనువరత్రయమును గోరు ఁ కొనుమటంచు॥ ౧౨౦

కం॥ నతిపూర్వకముగ శమనుఁడఁకితవరనిటు వల్కనాచి ఁకేతుఁడు
వినిము! ద్యుతుఁడయి మనోహరంబగు ఁ గతినయ్యమునాగ్ర
జాతుఁ ఁ గనియిట్లనియెన్॥ ౧౨౧

ఉ॥ అల్పముగాని మీదగు ద ఁ యన్విలసిల్లుత నింక శాంతసం
కల్పుఁడువీత భీతియు వి ఁ నాశితమన్యుఁడు సస్మశస్మతా
నల్పుఁడు నాచుమజ్జనకుఁడై తగు గౌతముఁడెద్దరిత్రిలోఁ
బాల్పగు ఖ్యాతితోడ సత ఁ ముందొలి యావరమాతనిష్ఠయే॥

ఉ॥ నావుడుబల్కునిట్లు యము! నాధునిపోదరుఁడార్యవంశ్యమీ
దావిమల ప్రభావమున ఁ నార్యుఁడు మీజనకుండు నిర్భయుం
డై విగతస్వమన్యుఁడయి ఁ యంచితచిత్తుఁడునై యసీమాఁడై
దేవతయేశ్యుఁడై మహిసఁ తి ప్రముదంబున నొప్పునెప్పుడున్

కం॥ శాపున రెండవ వరమును । వేవరియింపుమిఁకసిపు విష్ణోత్తమ!
యం॥ చావేలుపుతగఁ బలుకం॥ గావినియిటువలికె ద్విజాఁడుఁ
గడువినయమునన్॥ ౧౨౨

గీ॥ నీవెటుంగుడు స్వర్గవ ఁ హ్నినిగరంబుఁ డద్విధముఁడెల్పు
ముగిశ్రద్ధ ఁ ధానుఁడనగు! నాకొఱకుఁ జేర్చితో; స్వర్గ
లోకమునను నమ్మితలనుదానఁగ నెదరు ఁ శమన! బుధులు!
మీ! అనుచుంగోరెను నాచికేతునకుఁ దా! నగ్ని స్వయాపంబుఁ జే

ర్మిని గాలుండువచించె నంతట ధరి ధేవుడాధర్మజే!
పునితో జేవ! పరేతుఁడౌనరునకు ధన్యంబుఁజూడన్బి ॥
త్స నితాంతమ్మని కొందఱాడెదరు సత్యంబందురింకొట్టిలన్
కం! ఈవిద్య నాకుఁగూరిమి ధైవాఁగ దెల్పినన్ను ధన్యుఁగ
జేయం! గావేడెనిదై మూఁడవ । దావరమగుఁగాత మనుచు
నరితఁబలుక ॥ ౧౨౭

చం! వినియముఁడవ్వరంబు బృథివిన్లడుగోత్యముగాఁదలంచియా!
తనికి ధనాధులన్నువితఁతంబగులోభముఁగల్గఁజేయఁజా!
లునుడులఁబల్కి యాతనిని ధలోభవిముక్తుఁగ విద్యఁగోతువా!
నినిగ నెఱింగియర్హుఁడని నమ్మది నంచినచించె గోత్యముక ॥

చం! లనిశము నెల్లవేదముల ధనారసిదేనిఁదలంచు సంతతం ।
జునువచియించు నెల్లతపఃముల్లడుదేనిని బ్రహ్మచర్యము!
స్థనులొనరింతు దేనిఁగనఁగాననయంబును నప్పదంబుపా!
కొనియెద సంగ్రహమ్ముగనుగోప్యమునీకు ధరామరాగ్రణీ ॥

గీ! బ్రాహ్మ్యమును క్షత్త్రమును నజస్రంబునోడ! నమగునెవనికి
నుపసేచఁనంబుమృత్యు! వెవనికొనట్టి విభునిన ధీనువతను!
సర్వతనుగతు నాత్మనంచనగుము ॥ ౧౩౦

కం! ఇవిమున్ను గఁగలనుడుల! న్యవితనయుఁడు సెత్తునధః రాదేవత
నూ! భవుఁడువినిధన్యుఁడగుచుని! జవసతికిం జనియెదా వెసస్థ
ద్విదుఁడై ॥ ౧౩౧

మ॥ ఘనుఁడైనట్టియముండువిప్రునకువః క్షాణించె బ్రహ్మోపసే!
చనమామృత్యువటంచునిట్లు శ్రుతిఁగాంచంఘానగుంజమ్ము, తా
దనకున్భక్త్యముగాఁగఁజెల్లమిని పత్యంబౌపరబ్రహ్మమే!
యనిశంబున్నకలాది హేతువుఁబరంబాఁగాలుకంఁటెన్లడుక ॥

చం! అనిశమునట్టి బ్రహ్మమే బ్రహ్మయత్నమునన్విధివిష్టశర్యము!
భృనిఖలరూపతంగొలువఁగాఁదగు నెల్లరక్షననాపసే ।
చనికములైనచిహ్నములసంతతమున్ధరియింపము ॥ క్రిక!
లుననుట సామాసంబననగున్లడుఁగాజవజోధలేశముక ॥

కం॥ వినుఁడిమార్కంజేయంబ నెడు పురాణముననుక్త ధర్మగు కర్త
భక్తావనుఁడైన మహేశ్వరుఁడు యమునిదండించి నిజభక్త
పోషణుఁడయ్యెన్ ।

సీ॥ సుందరుండనంగవ ధర్మధరంగలఁడతి; దురితాత్ముఁడైనను
ర్మ్యుఁడొకండు ధనవాంఛజేసి యా తమజాగరణమొక్క;
శివరాత్రియందొనఁబ్బెదెలియక । కొంతకాలంబున కుంగు
తాంతునిదూత;లరుదెంచి మెయినుండి యతనిలా? పాశ
బంధంగ జేసి వేశమనునిపోలి;కింనొనిపోవుచుండంగనంత ।

గీ॥ శివునికింకరులగుదెంచి వెనెవారి నెల్లరనుబారఁ ద్రోలిమహా
శులోక । మునకునాసుందరాఖ్యుఁగొంపొయిరతఁడు । కాలె శివ
భక్తులందునంగిణిగనచట॥ గీ 3౫

చం॥ మఱియునజామిశాఖ్యుఁడునుంజనమెతగువిప్రకృత్యము ।
న్ద్రుఁడగునీచజాతియగుతొయ్యలితొడుత సంచరించియే
పురఁదనుజన్ములంగనిక పుగిట వారల బేర్చి జేర్చుచు
న్నిరతముఁదన్మనస్కతన నేహము నె-తయఁబుచ్చెనీచుఁడై ।

ఉ॥ ఆయఘమూర్తియున్మరణమాతఁజేదాఁగడసారిపట్టినా
రాయణ!యంచుచిల్చుచును బ్రాణములన్విడయామ్యులౌభట
లీయుతువానిఁబట్టికడుఁబీడితుఁ జేయుచునుండనంతనా ।
రాయణదూతలచ్చటకనాగతులైరియంబుమీఱఁగఁగ ।

గీ॥ వచ్చియమకింకరులనునావలకుఁద్రోసికూర్చినవ్విప్రువారువై
కుంతమునకుఁద్రోడుకొనిపోయిరయ్యమదూతచయముభగ్ను
సంకల్పమియేగఁభవనమునకు॥ గీ 3౬

శా॥ కానన్మీరికఁ బూర్వచిహ్నములవేగన్వీడియదైవతి
ద్యానిష్ఠాతులరైయనారతమువేదప్రోక్తపత్కర్మసం
తానంబుంబొనరించి శుద్ధులయి యంతనేశికోద్యత్కృప
న్దానంబూనిసుశాంతులై కనుఁడు మోక్షంబునుసాధియుక్తులై ।

చం॥ యమివరుఁడిట్లు తెల్పఁగరయంబునవారలు భక్తితోఁబ్రా
మములనొనర్చి చిహ్నధృతిమానియతిప్రవరోక్తమైనమా ।

ర్గమునఁజరించుచున్విగతఁకల్మషులైసతమయ్యమిట్టదా|
బ్జముల నెదందలంచుచుల ♦ సన్మతులై విలసిల్లిరెల్లరున్||

సంయమిండు ప్రయాగలో వరుణభక్తుల నద్వైతులఁగావించుట.

చం॥ యమివదుఁడంతశిష్యునిచ ♦ యంబాగిఁదోనకు దేంగంగకు|
న్యమునకును స్సరస్వతికి ♦ నారయసంగమదేశమాప్రియా|
గమ నెడిపుణ్యదంబగుఁచుఁ గాల్గెడుత్తేత్రముఁజేరి యందువా|
సమునొనరించెశిష్యచయఁసంయుతుఁడైప్రమథేశుఁడోయనన్||

ఉ॥ అంతటఁ బాశచిహ్నధరు ♦ తావరుణ ప్రియులుస్వభాంకులా
చెంతయుమీరు వాయుభజఁసేప్పితులు స్మృతపూర్ణచిహ్నులై
వింతగనొప్పవట్టి పృథి ♦ వీభజనేహులు బిందుచిహ్నసం|
క్రాంతశరీరులైనయద ♦ కప్రియులు స్వచందెంచిరొయ్యనన్||

ఉ॥ వారలలోపల న్వరుణ ♦ భక్తులఁ బెద్దవచించెనయ్యమి|
ద్వారవరేణ్యతోడ యమి ♦ నర్య! విచిత్రముఁ బుణ్యదంబునై
మిత్రుడు మానవతంబె పుడఁమిన్వరుణు డఖిలోత్తముండుబృం
దారక ముఖ్యవంద్యుఁడు స ♦ తమ్మును జీవనదేశుఁడౌటచేన్

అ॥ అంతఁ బాణినాథుఁ ♦ డను వాయుభక్తుండు| నతులసంయ
మిశు ♦ నకుఁ బానర్చి పలికె నఖిలమునకుఁ ♦ బ్రాణమయె
సఁగు స| మీరుఁగొలువఁ గలుగు ♦ మేలటంచు|| గిరగ

కం॥ అంతట భూమ్యర్చాని ర | తాంతరుఁడై తగుననంతుఁ ♦ డను
వాడు నమ| స్సంతతి యతిపతి కొనెడిచి | సంతత మఖిలోత్తి
మేల ♦ సంసేవ్య యనన్|| గిరగ

ఉ॥ జీవనదాభిధుండు యమి ♦ శేఖరుత్తీనిటుపల్కె మ్రొక్కియో
దేవ! భజింపఁగావలయుఁ ♦ దీర్ఘమునెప్పు సుఖంబుఁగోరు మ|
ర్వావళికి న్నివేణిగత ♦ మైతగు పీఠముబిందు మాత్రిమః|
హోవిరతి న్వసన్తు నుమ ♦ నోపును భక్తిమెయిన్భజించినన్||

ఉ॥ చూచినమాత్రఁదీర్ఘమది ♦ శోషణముంగనఁ జేయుసర్వమా|
పాచిత్రముస్థలంచి యని ♦ పల్కుదు రాద్యులుకొంద అంబ!నిం
జూచిననే విముక్తియగు ♦ చోఁబరిశుద్ధమతి న్మునుంగఁగా|

- దోచుఫలంబెఱుంగనని ధోల్లివచించెను నారదుండు తాన్ ।
 ౧౧. తనరు “నాపోవా ఇ ధం సర్వ” మనునట్టి; వేదోక్తిఁజేసిభా ధి
 విపజలమె సగ్వాత్మకంబై య జసంబుఁగావున; బ్రహ్మత్వ
 మెసఁగుఁ దీర్థమునకెపుడు నట్టితీర్థంబునే ధమనిశంబుసేమితు;
 మిటఁ బరంబునను లే దించుకయు వి చారంబుమదిని మో
 యంబు మాకమరు హా స్రామలక స్రావ ధ మైరయముగఁ
 ౧౨. గావున ననారతము మోక్ష ధ కాంక్షులైన మిరలెల్లరు నిక
 త్త ధ మెయినిదీర్థ సేవనమెసల్పుఁడిదానఁ ధ జెలఁగుమీతు
 మోక్షసామ్రాజ్యవైభవం ధ బు తిరమగుచు॥ ౧౪౮
 ౧౩. అనుచిట్లు వారునలుపురు । ననశంకర సంయమిందుఁ ధ
 జాలించిరయం బున వారిసెల్లఁ గనుంగొని యుక్తియెల్లఁ
 బలికె ధ గోవిదులలరన్॥ ౧౪౯
 ౧౪. వినుఁడు నానుడులీరు ధ విశ్వహేతూక్తి వి ధ రుద్ధంబులగుటని
 రూఢముగను మిమతంబులివెన్నఁ ధ గామానములు గావు;
 తనకు జగద్దేతు ధ త వెలయమిని మొదలవర్షులు నెసం ధ పూ
 జింపఁగారాదు క్షరమైన భూతపంచకములోనఁ జేరుటఁ జేసిన
 మీరునకుఁ బరమ; త్వములేదు జన్యభా ధ వముగలుగుట॥
 ౧౫. నల్లెధరకును జన్యమా ధ నదియనిత్య మనెడుననుమానమునఁ
 దీర్థమునుననిత్య మగునికేమన భూతచ ధ యంబునడుమఁ
 దీర్థము తమమను చాశ్రుతివచియించె॥ ౧౫౦
 ౧౬. క్షరవిజ్ఞానముచేతనక్షరవిరా ధ జద్రవ్యహ్మసంప్రాప్తి లే
 మిరహింజెందెడి మోక్షమబ్బడునుఁడి ధ మీకెప్పునే నైహిక
 ధ్వలభంబున నిత్యసేవనముచే ధ దోపంగఁ బోదట్లుగా
 నరయంబొగతి మోహమున్దో ధ జఁగి యూ ధ నంగోరు
 డదైవము॥ ౧౫౧
 ౧౭. విశ్వసుఖాతి శ్రాంతమ । నశ్వరమునమేయమునయి ధ యల
 లెడు బ్రహ్మం బేశ్వక్తేయస మొసఁగుట । శశ్వన్మతినుని
 ము క్తసంగులరగుఁడి॥ ౧౫౨

కం॥ అని శంకర సంయమితే । ల్పినవిని వారెల్లహృన్మృగలిసత విశ
రయంబునఁ జన్నలదొఱఁగికడున్దనరిరి శుద్ధాద్వయవరః తఁ
దతాళిపులై॥ ౧౫౩

ఆచార్యుండు శూన్యవాదితో వాదించుట.

ఆ॥ నే॥ అంత నయ్యేంద్రుఁ డెంతకు శూన్యవా॥ దియరుదెంచి
మొక్కిదేవ!తోవ॥ యందుఁగంటినొక్కఁ యక్కజమద్దానిఁ
దెలియ మంచునిట్లు పలుకఁదొడఁగె॥ ౫౫౪

మ॥ మృగత్వష్టన్వీనిల్లు శుద్ధమగు వారిన్నానముం జేసివే
గగనోద్భూత సుమాళి శీర్షమున సంకాశింపఁగాఁజేసిమిం
నగఁగేలన్మృతశృంగమూని చనువంధ్యాపుత్తునిఁ దేవబు
ద్ధిఁగడున్మక్తి భజించివచ్చితి నొగిన్ధి వర్య! మీఁచెంతకు॥

ఉ॥ సంబర మొప్పనిప్పుగిదిశంకఁదొఱంగి వచించువానివా
శృంబులనాలకించి విబుధాగ్రాసీకుఁగల్పినామధే
యంబెటువంటి దంచడిగె॥నయ్యతి నేతయతండునేనిరా
లంబనసంజ్ఞతోడుతఁజెలంగుడు మత్పితక్లప్తనాముఁడ౯

కం॥ కడుఁగీ డితోఁ జెలఁగునాతఁడెచెప్పెయేంద్ర! మన్మథంబును
నిలనాపుడు నవ్వియయ్యమీశా॥నుడువల్కెను వానిఁదాఁగఁ
నుంగొనియిట్టుల్॥ ౫౫౫

ఉ॥ నీదుమతంబిదెన్నఁగడు॥ నింద్యముశూన్యముగానశూన్యమా॥
నేదదికాడుబ్రహ్మము మఃప్రీతిలోనదమేవభార తే॥
త్యాదిక వేదమానముననక్కఱనన్విడు మూఢతన్నుఖా॥
పాదకమైన యద్వయవిభాస్వరవిద్యనెయునుదు త్తరీ॥

సీ॥ అనియమిందుగిడు వల్కఁదిని పెడియునతండు; మమివరేణ్య
నితోడఁననియెనిట్టులాకాశమునకు బ్రహ్మతసెప్పఁగాఁదగు;
వ్యాపకమాట సంయమివరేణ్య! కడుఁబెద్దయన్నిటికన్న
నాకాశంబె; యాకాశమేవరా యణముసతము! నాకాశమున
చోచ్చునభిలంబుననుశ్రుతిఁగ్రాబుబ్రహ్మత్వమాకాశమునకె॥

అ! య! కాననీమతంబెఁ యూనంగఁదగు నెల్లరకును ముక్తిసందుఁ
టకుఁడలంపు! కలుగు నెడలననుచుఁ ఁ బలుకంగనయ్యమి! పృ
వరుఁడంతనగుచుఁ బలికెనిట్లు! ౫౫౮

శా! ఓయీ నీవిటులాడకింకగుణసంఁయుక్తంబగున్నంతట
మౌనమాకాశము కానదానికిని బ్రహ్మత్వంబులేదెన్నఁగా!
వాయూత్పత్తిహేతువయ్యుజనిభావంబుద్దియూ నెంబర!
మైయొప్పారునుమిన్ను నాఁగఁజనునఁయ్యాకాశశబ్దంబిలఁ!

చం! నిగతుములెల్ల లెస్సగ గ ఁ ఁ ఁ చెడు ఖాదులకన్న దేనిఁబె!
ద్దఁగ నెది ద్వైతవర్జితముఁదత్పదరూప మనాదిహానికం!
బగణిత భూరిహర్షమయఁ మైతగు బ్రహ్మమదాకసంబునాఁ
గఁగరముఁ గ్రాలునదైయగుఁ ఁ గాదెనభస్మిటనాకసంబునఁ!

మ! అనుచు స్మయమినేత తెల్పఁగనతం ఁ దాలించి సంతృప్తుడై
యనునాదేశికవర్యుఁ గాంచి యధికం ఁ జాభక్తితోనిట్లు పా!
వనతంగంటిని మంటిఁదొంటిదగుదుఁరావ్రాహ్మణుముం గెంటికొం!
టినిమిమ్ముంగనుఁగొంటముక్తిఁగనఁదుఁప్తి నైల్పుఁడీ బ్రహ్మముఁ

ఉ! పేశలమైన పేర్నిభవ ఁ భీతిని బాపియసాపుఁ జేయుమో!
దేశికవర్య నన్ననయఁ తిప్పవరుడను నిప్పులెప్పునా!
కాశసమాఖ్యునదవ్యయఁ నఁ ఖండునిభక్తి భజింపు మీవునీ!
కాశివమోసుధీ! యనుచు ఁ నయ్యమిశిష్యత నందెనాతఁడుఁ
అత్ములుండను వరాహాభక్తుని! విదేహముక్తి గజత్తుట

శా! అంతస్సత్త్వం సంజ్ఞకుం ఁ దగు వరా ఁ హస్తామిభక్తుండనే!
కాంతేవాసియుతు న్యతీంద్రుఁగ నిసాఁష్టాంగంబుగాఁముక్తియ
త్యంతంబు నృనుణీయమాసుఁడి మదీ ఁ యాచామతంబిద్దివి!
నింతు నీకు యతీంద్ర! విన్ననుచుఁ జెప్పెన్దానుదత్తనిధిన్
చం! ప్రళయజలప్రతీనను ధ ఁ రన్నును దక్షత నుద్ధరించెని!

ర్మల కృపనెవ్వఁడా దిమవ ఁ రాహుని సప్తిభుభక్తితోభుజా!
జాలనొగిదంష్ట్రచిహ్నములఁబూనిభజింపుఁడుముక్తిఁజెందమీ
రలు తగ నెల్లరు స్వరుఁగ ఁ రంబును నిక సమాహితాత్ములై!

- చం॥ అనపుడుసంయమిందుగ్రిడిటు॥లాతనితోనను, లక్ష్మణాఖ్య!నీ
పునుడివిసట్టి పల్కిదియ ॥ పుం గడు నింద్యము విప్రవర్యుచే
తనొక తపంబెసేయఁగ న ॥ చాతగుఁ జిన్నాధృతి బ్రమాణతే!
చ్చనగడనేని మేనను యు ॥ మహిముఖాంక ములస్థరింపుమీ!
మ॥ వినుమీ లేదు ప్రయోజనంబులవము ॥ నేవ్దోక్తకర్తంబుకం॥
ఁనునవ్యంబగుదానిచే సగుణత ॥ స్త్రీపించు బ్రహ్మాంబుఁగొ!
ల్యనగుంజమ్మ నదేనిఁజిన్నముల నె ॥ ల్ల న్విడిసేవింపు తు
ప్తిని శ్రీవిష్ణుశివాది రూపమగుచుం ॥ జెన్నారు నాబ్రహ్మమున్
డ॥ మేదినిదండ మండఁదగు ॥ మిక్కిలి భూదివిజండుఁద్యక్తసం॥
ధ్యాదికకర్మఁడైన యెడ ॥ పట్లగుట న్యసమూహబుద్ధి నీ!
వాదె భద్రోలిచిహ్నుముల ॥ నన్నిటివీడి కులార్హకర్మమే!
యాదృతి సల్పశుద్ధిఁగని ॥ యందెదుభవ్యముమోక్షులభిచేన్!
కం॥ అనియతివర్యుఁడు దెల్పఁగ ॥ వినిదేశిక ముఖ్యువలన ॥ విమల
జ్ఞానం॥ బును గనియతఁడు దదాశ్రవ ॥ తనెగడ నిరతంబుఁ
బరమ ॥ తాపసుఁడగుటన్॥ గీ॥
- సీ॥ అంతటఁగామక ॥ రాభిఖ్యుఁడగులోక; సేవకుండచుగుదెం ॥ చి
యమివర్యు! నకుమ్రొక్కి యనియెన ॥ నారతంబు నెసంగుఁ;
గడుఁ బరేశుండు లో ॥ కములగుమి నె॥ కానమోక్షసక్తు ॥ లైన
మీరలననన్య; మతులొచుదానినేసతముఁ గొల్పుఁడగుముక్తి
సత్యలో ॥ కాత్మక తత్వేవ; నమున సేకానియ; న్యమునఁగాదు ॥
- గీ॥ నాపుడున్దండి నేతయో ॥ ధీవిహీన! సత్యరూపవిముక్తి య ॥
నిత్యసేవ! వలనఁ గలుగదటంచన ॥ వాఁడు గురున! కెఱఁగి
యదైవతవృత్తిర ॥ హించెఁగరము॥ గీ॥
- సీ॥ అంతటగుణసేవ ॥ నాసక్తులయ్యతీ; శ్వరునకు మోక్తి పల్కిరి
టు లపుడు! సంయమిశ్వర! యెవ్వి ॥ జగములకెల్ల హే; తువు
లెవ్వికర్తులు ॥ ద్రుహిణముఖుల! కట్టిగుణంబుల ॥ ననిశంబు
సేవింపు; దలఁచెడుమేమతి! ధన్యులమిల! సర్వమయములై యె
శంకుట నవియెమో;క్షముఁ గోరుమీకు సేవ్యములు సతము!

గీ॥ ననుదు మోక్షాప్తికొలుకుటఁ న్యభజనంబు దెంతయునయుక్త
మని సంయఁ ఁ మీంద్రుఁడాడ! వినికుమరివీడి వారెల్లఁ ఁ విమల
భాస్వ! దద్వయానక్రై గనిరి తఁ దాళిపులయి । ౧౭౧

స్వాంఖ్య సద్వైతమతావలంబుఁ గావించుట.

గీ॥ అంతటఁ బ్రధాన సంవాది ఁ యైనసాంఖ్యుఁడ! దెంతయురయం
బుమొయినటఁ కేగుదెంచి! యతికుల శ్రేష్ఠునకు నమఁస్కృ
తులఁజేసి । పలికె స్వమతాభిమాన మొ ఁ పుంగనిట్లు!

గీ॥ దండివర! విశ్వమునకు సాఁ దానకారణమయిరాణింఁచుఁ జమి
ప్రధా ఁ నముప్రమాణ! మగును మన్వాదిక స్మృతు ఁ లట్లు
స్మృతిమ । హన్ముఖ సుహేతుగుణ సామ్యఁ మగునదనఁగ ॥

గీ॥ పరఁగునవ్యక్తమనవ్యక్తఁ భావమనఁగఁ బరమునకుఁ బరమొ
కడఁ పఁ పంచమందు । చాని సేవించుమాత్రనేఁ మాన
పులకు! సన్నిహితమయికాల్గు మో ఁక్షమునిజముగ ।

శం॥ ఇత్యాది స్మృతులనిశము । యత్యధినాయక! రహించు ఁ
నక్కఱమునస! నృత్యంచతులగుబుధులకు । సర్వంబుగ నీమ
తంబెఁ చనుఁ గైకొనఁగఁగ! ౧౭౨

శం॥ అన విని సంయమిందుఁడిటు ఁ లాడెడు, వేదవిరుద్ధమాటని
ట్లనఁ జనదెడ్డు, నాంఖ్య! వినుఁమారయశ్రుత్యనుకూలమైనతం
బునువిలసిల్లు సత్స్మృతియెఁబొందుఁబ్రమాణతఁజాడగాజగం
బునకుఁబ్రధానమొప్పుదును ఁ బొందదుకారణతస్థవంబుగన్ ।

శం॥ జడమననా ప్రధానమిద ఁ శబ్దమునాఁబడు నీక్షితృత్వమె ।
న్నడుఁ గనరామిఁ బ్రాజ్ఞుఁడగునానానిటుకారణత్వముఁ
బడయదిద ట్లుగానఁ బరఁమంబు సదాత్మక మవ్యయంబునాఁ
బడియెడు బ్రహ్మమేసతము ఁ భాసిలుఁగారణమాచునంతకుఁగ! ।

గీ॥ కాపున విమూఢమతినివే ఁ గముగవీడి! ప్రవిమలాదైవతనిష్ఠఁ
గ ఁ రంబు నెనసి! సుఖవిసేవిపుడగుమటంఁ చుయమిశర్ముఁడాడ
వినిసంయమిందుఁతో ఁ నతఁడిటులనె । ౧౭౩

శం॥ డమికులవర్త! చూడఁగఁబఁధానమశబ్దముగాదుసున్నుఁజా!

సి మొనయు వేద మేయిటన • చింత్యమరూపమనంతమవ్యయం

బుమహదభిఖ్యత త్వపర • మునసహనమగంధ్యనాది వ్య

క్రమనఁగరానిదైతగుపదంబు నెఱింగితొంటంగు మృత్యువు

౪౬ అనుచు నేవకమునం బ్రధానమిటులే • యవ్యక్తకబ్బంబుచే

తను జెప్పంబడెనంచు నాతఁడననా • డండిందుఁడాలించితా

ననునవ్యానికి నీగతి స్ఫురికరణ • వ్యవ్యక్త కబ్బంబుచే

తను బ్రాజ్ఞం దెవచింపఁగాఁబడియెసూతరధ్యంబుగావెండియున్

౪౭ ధరలోన స్థానామ్యసేవనముచే • తన్న త్వవిస్తాకథా

స్వరరూపంబగు జ్ఞానమెప్పుడును నె • చంగల్లదల్లాటఁ బా

మరబుద్ధి! యొగిసిమతంబు విడిచి • ర్వానిన్యమై త్రాలునీ

పరమాద్వైత సువిద్యనూని సుఖవై • భాసిల్లు మీవెంతయున్

౪౮ అనియమివరుఁడాడరయఁ • బున సాంఖ్యుండతఁడుఁ దనదు

పూర్వమతమువేడి నెగడెనద్వైతాస • క్రినియమి పాశ్రవత

చేసు • ధీకలితుండఁ

గూ

కావీలాఖ్య యోగితోవాదించి కృత్యతీతుడు

౪౯ అంతఃగాపిలాఖ్యుఁ • డగు యోగవిత్తముం

మీందుచెంత • కరుగుదెంచి వివయమెసఁగ నెఱిగి • విజ్ఞాప

లికి వింతఁ గొలుపు విధముదోఁరు • బలికెట్లు

గూ

౫౦ యమివర! యోగమున నె మో • క్షముసేకులు సాధకులకు

సత్యంబుగనం • చుమదీయ పామ్రాణిక • విముల మతంబు

సుమిదాని • విధముఁదెలిపెదన్

గూ

౫౧ విమలమైచెలఁగు వి • విక్తదేశమునందు; శుచియునుభాసన

స్థుండునగుచు • పమకంతశీర్షదే • హమహితుండై యాశ్ర; మా

తిగుండైయింద్రి • యముల నెల్లఁదగనిరోధించి యెంతయుఁ

దనగుతు;ముఖ్యున నెఱిగిహృత్పంధరీక • మనురజోవికహితం

బుగవిసృద్ధముగ భా;వించి తన్మధ్యనువికడునివిధు

౫౨ శాంతునవ్యక్తునాదిమ • ధ్యాంతరహితు

నమృతునినచింత్య • తివునేకు;నఖలభూత! యోనికల రేక్షితను బ్రహ్మ! యోనినదు

తునిఁజదానందునిఁగిణయఁనునినరూపు ॥

గూగి

గీ॥ మహితుఁబరమేశునభవును॥ మాశుహాయ॥ నీలకంఠునశోకు
భ్యాఁనించిమునివరుఁడుఁడమఃపారమునొగిఁజేరుననుటాదియ
గునిగమవాక్తితిఁబ్రమాణమగుమతమిది॥

గూల

చం॥ మఱియుయమింద్ర! యాగమసమాజమునందజపాఖ్యవిద్య
విస్తరముగఁజెప్పఁగాఁ బడియె॥ దానవిధానమునన్బుధాళికిం
గరమును జక్రమట్కముఁద॥ గన్మహిభేదనముంబొనర్చుచో॥
వఱలు విముక్తిముక్తిరతి॥ భాసిలు మిడిదెయూనఁగాఁదగున్॥

చం॥ అనవుడు సయమిప్రవరుఁడతనితోనను నిట్టులోయి! నీ!
దునుడియిడప్రమాణమయి॥ తోచుఁజమిదహరాభిధానవి
ద్య నెవచియిచెనా శ్రుతివిధితానము ముక్తిదమదైకానినీ!
వనిశముఁబల్కుయోగమెదఁనారయహేతువుకాదు ముక్తికిన్॥

మ॥ అజపాభావుకమూలమంత్రమునకోయప్రాజ్ఞ! "సాహ"మృతం
చుజగన్మండలి సరముప్రసంగుటంబూడండజీవేశభే॥

దజమాగంధలవమ్ములేదుగద పఠితంబాప్వఁగా నెట్టుల
య్యజపావిద్యయెయోగమంచనగళకన్యంబయ్యెడి నైల్పుమి॥

సీ॥ సుక్రమృగఁజక్రి॥ మట్కంబునుంగుండ; లినిచేతభేదించుట
నెవిముక్తి॥ యగుననునుడియనునప్రమాణంబగుఁ; దగఁదన్ను

సర్వభూతములయందు॥ దనయందు సర్వభూతములసీక్షించు
నేర్పరియెచేరునుబరబ్రహ్మమునొగి॥ గానియన్యంబగు॥ కార

ణమునఁగాద;టన్న యామ్నాయవాక్యమునఁజేసి॥

గీ॥ శాంతిదాతు్యపరతితితిక్షలనెసంగు॥ శుద్ధమతియైనయధికారి॥
చూడవలయు॥ నాత్మయందాత్మగేవలమనుశ్రుతివచ॥ నములఁ
దావకతులముపే॥ క్షమింకనుమ్మ॥

గూం

కం॥ అనుచుంబల్కెదుయతివ॥ రుద్రవకాకాపిలసమాఖ్య॥ యోగము
తనుం॥ డన"నపరిజ్ఞానవశం॥ బునఁబల్కెదుదండి॥ నిక్కముగ
విను"మనుచున్॥

గూం

సీ॥ పుడమినిభేచరీముద్రనెఱుంగక;యునుధున్మితయస్థం॥ యోగ

ముందిఁకూటంబటంచెడఁ బాటింపకయనుశ్చంఁగటకంబును
లోఁదఁగఁదెలియకయుఁ బూర్ణమండలమార్గఁ మునమనోన్మని
దాస్యఁదూపంబు నెఱుంగు నేఁర్పుంగవకయుఁసంగుష్కమాత్మఁడై
యలరెను పురుషుని; యునికి గురైఱుఁగకఁయునవిరతము ।

గీ॥ నెవఁడు “బ్రహ్మహమస్మి”యంఁదెచ్చగనను నతని నాల్కను
వేగఁగోయంగవలయునిలనవస్థాతికస్థానఁమెఱుంగకేనఁబ్రహ్మ
మనువానిశిరముధఁరంబడు వెనఁ ౧౧౨

మ॥ లయయోగజ్ఞఁడుఁదాఁబరంబనఁగఁజెల్పింబండుబ్రహ్మంబు నెం
తయు వేగంబుగఁజేరెడ్డిన్వతమనంఁగానొప్పుయోగంబుబు ।
ద్రియుతుండెవ్వఁడెఱుంగునో యతఁడుఁదాఁదీవ్యధర్మింజేరునఁ
వ్యయమైకాల్పసనాతనాబయిన బ్రహ్మంబున్పరంబున్వనఁ ౧౧౩

క॥ అనునివిమొదలగునట్టివఁచనములబలముననుజేసిఁసంయమివర
మోఁ త్తునిరతులగుమీకిజెత్తెఁ గొనఁదగుయత్నమునయోగిఁ
కోటినుతింపక ॥ ౧౧౪

మ॥ యతివద్యుండిటులంతవానికను“నీఁ వయ్యారెయజ్ఞానమో ।
హితచేతస్కుఁడనౌచువ్యర్థముగనేఁహెచ్చొగతిన్వాగెదీ ।
క్షీతినష్టాంగికయోగమెన్నఁగవిముఁక్షింగూర్చదెఱున్విశుఁ
ద్ధతనైకాగ్ర్యముశౌతమార్గమిడునుఁద్ధంబొక్కవేదంబెయా॥

నీ॥ ఆత్మాయమెఱుగు బ్రహ్మజ్ఞానమునముక్తికలుగునటంచునుఁ
బలుకుచుండఁ మోక్షంబుఘేచరీఁచుఖ్యవిజ్ఞానంబు; లేనిమానవు
లకుఁ లేదటంచుఁననుటయత్యంతసాఁహసముననేకాని; కాదుమ
ఱొక్కఁడౌకారణమునఁ గానవేదప్రోక్షఁ కర్మనిష్ఠుండవై;
చిత్తశుద్ధిని నెఁగిసినువివేకి

గీ॥ వైవిరక్షినిగనికమాఁద్యములనొప్పి । యొగిముముత్తుండవగుచు
నంతఁతఁకుముఖము వలనఁదత్త్వమసియనుసఁద్యాక్యమువిని ।
యాత్మగతినివిచారించుఁనుధికముగను ॥ ౧౧౬

ఆ॥ వె॥ అంతనీప్రసచ్చిదానందమయపరమాత్మకవిత్వతీయఁద
రఁజెయేనటంచునెఱిఁగి యుత్తరావృత్తికంబగుఁ ముక్తిక

నెదునిక్కముగనునుమ్ము! గ్రా2
కం॥ అనియత్కృతంనుడు పేర్నిదెల్పంగవినియతండు మిగుల జెలఁ
గుభా॥ క్రిందత్పదాబ్జయుగ్మంబున జెలఁగి తదాశ్రవత్వ ముం
బాందె పెనా॥

తరమానువాదులతోడి వివాదము

గీ॥ అంతఃబరమానువాదసమాశ్రితులగు ధీరశివనామకాదూలేః
తెంచి పంయ! మీందుప్రదకంజయుగమున జెలఁగి వేగ! స్వీయ
మతరీతిగడఁగిరి చెప్పనిట్లు! గ్రా3

ఉ॥ ఎన్నఁగఁగ ర్తనాఁబడువ రేశుఁడు సర్గమునందు నిత్యతం
జెన్నగుభూముఖానువులఁ జేర్చు లయంబునవానివేటుసే!
యున్నిపుణత్వ మొప్పెసఁగ నోయమి! లోకగురుండులోకముల్
చెన్నుఁగజేసిజేవులసృజించిచెలంగును సాక్షియట్లుతా॥

చం॥ అనవుడు వారికయ్యతి చయ వ్రవరుండిటుపల్కు నెన్నమీ!
దునుడు లివప్రమాణతను ఁ దోచెడు వేదవిరుద్ధరీతిచే!
వినుఁడిక ఖాదిసర్గ మొద ఁ వెన్నరమాత్ముని వల్లనంచు వా!
కొనె నిగమంబటన్న నొనఁ గూడెడు నిత్యతఖాదులందెటుల్
మ॥ అగునిత్యుండు పరేశుఁడొక్కరుఁడె జన్యంబైనయీవిశ్వమొ!
ల్లఁగనుంగొన్నననిత్యమేయగును వా ఁ లాయంబజన్యత్వమా
జగదీశానునికంటె గొన్నిట విరా ఁ జదీరితిమై నున్నజె!
ప్పఁగ రాదెప్పుడు నంతకు స్థనకత ఁ న్భాసిల్లమిన్వానికిన్॥

కం॥ గౌతమశాస్త్రముఁజదివిన యాతఁడు సాగలయోని ఁ నం
దుననెడు వి ఖ్యాతవచనమున మీరొగి! నాతెలఁగుందొలఁగి
యానుఁ ఁ డద్యైతంబున్॥ ౬౦3

గీ॥ అంతగురుభక్తి సంజాత ఁ మై యెసఁగెడు! ఘవవిశుద్ధాత్మ
విజ్ఞాన ఁ మున విముక్తు! లగుడనుచుఁదెల్పు ధీరశి ఁ వాడు
లార్య! పాదువకు మొక్కిశిష్యులై ఁ పరఁగిరపుడు॥ ౬౦౪

అవివదండు కాశికేశరి కర్మ వాడులకుఁ గలపర్యమందెల్పుట.

చం॥ యమివదుడంతవేకువఁజ్రు ఁ మర్లమసంగఁద్రివేణిలోపన్నా

నము నొనరించి యాశ్రవణసంబులతో నటనుండి ప్రాక్కుమా!
 ర్గమునను విశ్వనాయక చ + కాసికిఁగాళికిఁ బక్షమాత్రది ।
 వ్యమునకు శిష్యసంస్తుతులె + సంగఁగనేగి యటన్వసింఁచెదాన్
 గీ॥ మూఁడుమాసంబులవఱకు + నాడశిష్య! నేవితుండొచు సం
 యమి + శేఖరుఁడు వా సింపఁ గొందఱు కర్మసం + సేవకులరు!
 దెంచి యతిపతికెఱఁగి వ + చించిరిట్లు॥ ౬౦౬

సీ॥ యమికులవర్య! క + ర్మముననేకలుగు లో; కములకు సర్గము +
 ఖ్యము నిజముగ! రమ్యమై యెసఁగు క + ర్మముచేత రమ్యమా;
 ప్రిపాదియోని భు + వింగనెదరు! పాపకర్మంబునఁ + బాప
 రూపంబగు; శూత్రాది యోనులఁ + జొరనగుదురు! జనక
 ముఖ్యులు కర్మముననె సంసిద్ధిని; గనిరనుటాదిగాఁ + గలుగు
 నుడులఁ

గీ॥ జేసి యనిశంబుఁ గర్మమే + సేవ్యమగుము! ముత్యువులకెల్లఁ
 గడుయత్న + మున విమోక్ష! మనఁబడు సుఖాప్తియే కాన +
 ననిశముఁదగు! కర్మమునొనర్చి కనుఁడు మోక్షంబునీరు! ౬౦౭

చం॥ అనియిటు కర్మవాదులనావార్యపదుండు వదించెవారితో!
 డనిటు, భవద్వచస్తతి కటా! కడుఁజూడఁగనప్రమాణతః ।
 గను;నిగమంబువాకొనె జగంబఖలంబును బ్రహ్మకార్యమం!
 చనిశమునట్టికారణమె యాద్యులకున్భజనీయమాఁగడున్॥

గీ॥ స్థూలమును సూక్ష్మమునయితోఁ + చుజగమునకు! నెల్లఁగారణ
 మైబ్రహ్మముల్లసిల్లు! నని“బుతం”చేతిముఖ్యవే + దనిగదితము!
 లుఁదగవదియించెడి నృక్కు - + లుగడునెపుడు ॥ ౬౦౮

ఉ॥ కాపునసర్వవిజ్ఞాతయి + కాలుపరేశుఁడొకం డెకారణం!
 బైవిలసిల్లు విశ్వమునకంతకుఁ, గర్మముతాజడంబగుం!
 జూపె;యటెటఁగారణతఁనుంగనదెన్నఁడునద్ది; దానిసం ।
 సేవనమేరొనర్చెదరో + సిద్ధమువారలుమందులిమ్మహిన్!

కం॥ అనియతినేవవదింపఁగ! విని వారెల్లనునుదొల్లి + విధముఁదొఱఁ
 గివేగనె కరమాద్యైతనువిద్యనుబూని తదాశ్రవాగ్యులై

చెలగిరిలన్

౬౧౧

చంద్రసేవాచరణుండగు శివాభరణ సద్వయజ్ఞజేయుట.

ఉ॥ అంతయుఁబ్రదు చెంతకుశి॥ వాభరణాభిధుఁడౌశ్రవాభిర॥
 న్నంతయుఁగొల్పిరాఁగదురహించుచువే చనుదెంచి ధీరశి॥
 ప్వాంతరభాసమానుడగునయ్యతి నేతకుభక్తితోనమ॥
 స్సంతతివాచరించికడుఁజాతురిమీఱఁగఁబల్కెనీగతిన్ ॥

కా॥ దండిశ్రేష్ఠ! సుభామయాంశువులచేతనర్వవిశ్వంబుజం॥
 దుగ్ధోక్షుండ రహింపఁజేయుసురసాదోహత్యసంతృప్తినా॥
 తండకూర్పుస్వగాత్రనిష్ఠసుధచేతంగావునస్ఫుభక్తిమ॥

ర్మండపేలుపుఁబూర్ణిమాదిగొలువఁనూర్ణింబుగాముక్తుడౌ॥
 ల॥ వె॥ కాననింకమోక్షకాంక్షులొమీరలు॥ సదమలాహృతాంశు
 సాంద్రుఁడందు॥భక్తితోడఁగొల్పిముక్తులరగుడవ॥ నాలకించి
 పలికెయమివరుఁడిటు॥

౬౧౨

కా॥ ఓపాండిత్యవీహీన! మోక్షమిదనితోపాసనస్థలది॥
 ప్తాత్మరాదికర్మముల్పలికినక్షత్రేకలోకంబుజు॥
 ణ్యోపేతుండయిచేరికొంతవలకార్యలెచ్చఁగానుండితా॥
 నీపృథ్వీస్థలికేగుదెంచుమఱుగిన్ నస్వపుణ్యంబునై॥

గీ॥ ధూమము నికయునసితమై॥ తోచునట్టి పక్షమును నాఱు
 మాసముఁబ్దక్షిణాయ॥ నంబుఁజాంద్రమసరుగులో॥ కంబునట
 కు॥ యోగిచనిభాత్రీకిని వెండియుమఱలుఁజామి॥

౬౧౩

చం॥ దివిజలకిందుడన్న మని॥ తెల్పుబడన్మృతియందుఁ గానము॥
 క్తి వెలయ నెట్లు నట్టిముకు॥ దేవుభజించుటఁజేసి భాత్రిమాచ
 నవులకు వానిసేవనము॥ నందగునందితలోకనిష్ఠగా॥

ననెననిమూఢతన్నిడియ॥ నశ్వరతంగమమద్వయజ్ఞతా॥

కం॥ గురువరుఁడిటు తెల్పి శివా॥ భరణాభిధుఁడాలకించి॥ భక్తి
 దదంప్రస్థం॥ బురుహములకెఱఁగియొంతయు॥ వలతెడదాదిగఁ
 డకాశి॥ వత్సమున మహిన్॥

౬౧౪

అంగారకాది గ్రహార్చకుల కద్వైత బోధసంబంధము.

సీ॥ అంతభామాది గ్రహ భజన పరులరు; దెంచివిసతులఁగా
మించి గురుకృపానిధియగు నార్య భాదున కనిరిట్లు; యమి
వర్య! యంగార భాది కగ్రా సహోపాస్తి నేమోక్ష మొదలు
సంచును వేద; మునఁ జెప్పఁబడియె గా భువముముఖు
పులగు మీరలిఁకను భూనికను భజంపుఁ డవ్వారి నే భక్తి
యలరఁగఁగడుఁ

గీ॥ నావుడు విమూఢమతులార! నరులకు గ్రహా పీడ తొలఁగుట
కొఱకుఁ జెప్పెను గ్రహార్చ సంబువేదంబుగాని మోక్షంబు
కొఱకుఁ గాదు చైతన్యబోధనే కలుగుముక్తి ॥ ౬౦౮

గీ॥ అది “సదేవేతి” ముఖ్య వాక్యంబులఁగడు వేదమునఁజెప్పఁ
బడనన వినిసమాదృతి నొగివారెల్ల దొల్లిటిఁజెఱఁగఁ
దొఱఁగి శంయమిందునకెఱఁగి శిష్యతనుగనిరి ॥ ౬౦౯

చం॥ శ్రువణకుండంత వందనము సంయమివర్యనకుంబొనర్చియి
ట్లుపలికె నోయమిశ్వరి! యెటో నలఱఱఁటిమిమ్ముఁజేరియి
ట్టిపగిది వెల్లఁజేసితి గడింపను సుంతయుఁ గాలమిద్దయె
యపరిమితంబు బ్రహ్మమగు నర్చ్యముమీఁకెవృద్ధిసందఁగన్

గీ॥ అనుడు యతినేతనచియించె నతనికిట్లు భవ్య! సంవత్సరో
జాయ తయనుశ్రుతి వచనమునంజేసి కలదు దిష్టము
నకు జని సజనియగుదానిఁ గొలువమోక్షము గలుగడు

గీ॥ కావునఁ గుబుద్ధి దొఱఁగి యింక నొగిసీవు విమలమైయొప్పు
నద్వైత విద్యనాశ్రయించి ముక్తిగను మననా లించి
యాతఁ డద్యయబ్రహ్మరతుడయ్యె యతిపుఁగొలిచి

సత్యకర్మాదులకు పైశ్చిక క్రతుల మోక్షగతుల బోధము.

ఉ॥ అంతల సత్యశ్రద్ధములు లౌపిత్యసేవకులేగాదెంచి భా

క్ర్యంతరులై ప్రణామముల నయ్యతి వర్యనకుంబొనర్చియి
లైంతయు వింతదోషవచి యించిరి సంయమివర్య! యామిది
కాంతునిమండలంబు కయిగాఁ బితృదేవతలుండు రెప్పుడున్

కం॥ ఓదమివర! యగ్నిష్వా । త్రామలువారేడ్వరు సునియవ్వా
రలలో! నాదిదగు ముగురుఁ బరమా! మోదులమూర్తులును
నిత్యముక్తులుఁదలఁపన్ ॥ ౬౨౯

చం॥ విగిలినయట్టినల్వరును ॥ మేలగుమూర్తులనొప్పుచుండువా!
రిగడుఁ బ్రపత్తిఁగొల్పుట ధ ॥ రిత్రినిధర్మముఖోత్పలపదం!
బగును నజస్రము క్షీదమునానని వేదములంగడున్వచిం
పఁగఁబడెఁగావయత్నమునఁమర్త్యులకర్షులుసుమ్మువారిలన్ ॥

చం॥ జగతిని శాద్ధక రయును ॥ సత్యవచస్కుఁడనైనగేస్తుము!
క్షిగనును జాండ్రమానపుమితిబిత్వపాళికి మధ్యవాసరం ।
బగునమఁగాననద్దినమునందునఁదత్ప్రమదార్ మియొన!
ర్పఁగఁదగు శ్రాద్ధముఖ్యముతిరంబగుభ క్తినిమ ర్త్యపాళికిన్ ॥

కం॥ అనుచుంబత్కమవారలఁ గనియమివయ్యుండుఁజిటున ॥ గవువె
న్నెలనా!ననచంద్రబింబమెంతయుఁదనరఁగవచియిం చెనిట్లుత
దులుమెచ్చన్ ॥ ౬౩౦

మ॥ వినుఁడీమీనుడులివ్వియు క్తముగ భా॥ వింపన్మదిదోఁపవెం ।
దును గర్మంబువిము క్తినందుటకుపే॥ తుత్వంబునుం గాంచదం!
చునునాత్మజ్ఞఁడె బ్రహ్మతంగనునటం॥ చున్లట్టిగాఁదావచిం ।

చెనునమ్మొగ “నకర్మణా”యనుశ్రుతి॥ శ్రేష్ఠంబును మ్మొంతయున్
గీ॥ కానఁగర్మములెల్లవే॥ గముగఁదొఱగి । యకలుషమనన్ముఁడగు
చుదేశికునిమోము!నుండి పర మేశునివినియఁనూనరీతి మైవిచా
రించిముక్తుఁడౌమనుజుఁడుచుఁడి॥ ౬౩౧

మ॥ యమివయ్యుండిటు తెల్పగాధముగఁదా॥ మాలించియాసత్యక!
ర్మముఖుల్పంకరదేశి కేంద్రునకు సా॥ రంబైనభ క్తిన్నమ!
స్థమితింజేసి తదీయమైనయుపదేశపొల్లసత్సాక్షిచే!
తమహింగాంచిరి సత్వరంబుగఁగృతా॥ ర్థత్వంబు నెంతేనియున్ ॥
గరుడానంతభక్తులకు సర్వోభ గావించుట.

కా॥ అభిక్షుప్రవరాంతికంబున కనం॥ తార్పేచ్ఛుఁడౌకంభపా!
లాభిఖ్యాకలితుండునుం గరుడపూ॥ జాసక్తుఁడౌకుట్టి!

దాభిఖ్యుండునునంతవచ్చియొగిసాఁగి మృంగంబుగాఁగ్రమ్మిండ్రింబి
ట్లాభాపించిరి సకృమంబుగను దాఁమాసంయమికానుతోన్
కం॥ యమివర్య! యెవఁడుభూమిత! లమునెల్లవహించునాఁడఁ లన్వి
ష్టుఁడజ! సమునెవనిపయిఁబరుండెడు! సుమహితుఁడాకేఁపుఁడొ
కఁజెఁసుమి సేవ్యుఁడిలన్॥ ౬౩౩

గీ॥ కుక్షిసంగతసర్వలోకఁడయియలరు! నట్టినారాయణునకువా
హనమయియనిశమునెసంగుటఁజేసిసం॥ యమివరేణ్య! గరుడుఁ
డేసేవ్యుఁడునుఁడిమోక్షంబునంద॥ ౬౩౪

చం॥ అనవినివారితోడనిటులార్యపదుండనుమీదుపల్కులె
న్ననవని నప్రమాణములఁ సంజనుజెన్నునకు న్నుతల్పవా
హనతలఁగన్నపన్నగగఁదాధిపతార్థ్యులఁగొల్పులన్లభిం
చునొగివిముక్తి నాననుటఁ చోద్యముగాఁగనిపించెనంతయున్॥

ఉ॥ ఏయనఘుండు విశ్వమునఁ కెల్లను గారణమైతనర్పునిం॥
కేయమలుండు బ్రహ్మమునఁ కెన్నఁగ నంశతనొప్పునట్టి నా
రాయణునే భజింపుండు పఁ రంపరగా నెదశుద్ధినంద వే
ధీయుతుఁడౌగు రూత్తముండు తెల్పుగతింజనిముక్తనందుఁడీ॥

కం॥ అనుచున్నస్కరిపతి తె॥ ల్పిన వినియిచ్చురునువారు ఁ పృథు
తర మాభి॥ క్షిని దత్పదాబ్జ యుగ్మం॥ బునకెఱఁగి తదాశ్ర
వత్యఁ ముంబొందిరొగిన్॥ ౬౩౫

సిద్ధార్థనాసక్తుల మఱియు.

కం॥ అంతట వయ్యమి వర్చుని॥ చెంతకుఁ జరగీర్తిముఖ్యఁ సిద్ధా
ర్థనస॥ క్రాంతరు లరుదెంచి వమ॥ స్సంతతిఁ జేసియనిట్టి
చండము దోఁతున్॥ ౬౩౬

గీ॥ సంయమివర్య! శ్రీ! ఁ వైలాపి గిరులందు; భవ్యమంత్రాదులఁ
భదసి సత్య! నాథాది సిద్ధులెం॥ తయుఁ గృతార్థులుఁజిర;
జీవులునైవిరాఁ జిల్లిరికడు! వమ్మహాత్ములచాఘుఁ వమ్మగు
నుపదేశ; ముననట్టి పగిదినే॥ మునిలమిగులఁ తెలఁగెడము
మునియుఁజిత్రాంజనాదివివ్యులఁజేసియెఱిగెడ! మఖలముఁడగఁ

అ॥ వె॥ గాన మామతంబుఁ ♦ గలఁచుట కేరును॥ గారు శక్తులెన్నఁ ♦
గానెపుడును॥ గాన మీరలిఁకన ♦ కల్మషమైకాళి॥ మాదు
మతమునూని ♦ మనుఁడుచిరము॥ ౬౩౯

మ॥ అనుచున్వారలు వల్క మస్కరివరుండా॥ లించి యిట్లాడె “దో॥
షనిదానంబు ఖలేప్పు తాజనులతో॥ సంభాషణంబాఁబ్రయో॥
జనమావంతయు లేదుచిత్రతరవే॥ వస్త్రీకృతినోష మే ।

కననాఁజుండు పరార్థలాభమున ని ♦ మ్మర్షంబుగా నిమ్మహిన్॥
చం॥ అనిశము మేనుదుఃఖమయ ♦ మాట మహింజరకాల జీవనం॥
బునలవ మైనయట్టి ఫల ♦ సున్దభియింప దొకప్పుడేనిఁ గా॥
వుననుసుబుద్ధియో మనుభ ♦ వుండు శరీరము వీడుటన్విము॥
క్షిని గననా నుచాయమునా ♦ గింబానరింపవలెన్ఫలంబుగన్॥

అ॥ వె॥ యతివరుండు యుక్తి ♦ యుతముగా నిటుపల్క । నాల
కించి వార ♦ లంతనెంత॥ యేనిభక్తిసం య॥ మీనునకెఱగిత
చ్చిఘృలగుచుఁ గరముఁ ♦ జెలఁగిరవని॥ ౪౨

గంధర్వార్చన పరులకు శ్రీహృంబుఁ గజపుట.

అ॥ వె॥ అంతనయ్యతీంద్రు ♦ చెంతకు గంధర్వ॥ భజననిరతమతుల॥
గు జనులగు॥ దెంచ యతిపునకు న ♦ తి ప్రతలింజేసి॥ యెల్ల
రవుడు పలికి ♦ రివ్విధముగ॥ ౬౪౩

మ॥ వినుఁడోసంయమవర్య॥ యీవసుమతి ♦ నివృత్తావసూచాసవం॥
బున నాదజ్ఞతచేత బిందుసుకలా ♦ బోధంబునన్ధనృత॥
స్థవఁగాఁ జాలితిమేము గావున నిక ♦ స్థాంధర్వ విద్యాశ్రీమం॥
బునుగావింపుఁడుము క్త్యపేక్షులగుచుం॥ బొల్పొందుమీరెప్పుడున్
డి॥ నావుడువారికి న్యతిజ ♦ వప్రవరుండను నప్రమాణమా॥

మీవచనంబు దాశ్రుతికి ♦ మెండు విరోధమునందుటన్ధనం॥
బైవిలసిల్లు వేదనిచ ♦ యంబున బ్రహ్మము శబ్దమాదిగా॥
నావిషయాళికెల్లనన ♦ యంబు నతీతమటంచుఁగాన నా ।

గీ॥ శబ్దముఖ్యంబులకు నగో ♦ చరము నాద॥ బిందుకళల కతీతమై ♦
జెలయుబ్రహ్మ॥ ముఖుఁగునాతఁడై వేదజ్ఞఁ ♦ డెన్నననుచు ।

స్మృతిని గడురూఢముగను వ ధ చింఁపబడియె! ౬౪౬

గీ॥ కాన నాదాద్యగోచరం ధ బైన బ్రహ్మ మును భజింపుడు
మీరును ధ ముక్తిదానఁ గను. డని యతీశ్వరుడు తెల్పు ధ విని
రయమున! వారలెల్లరు శిష్యభా ధ వంబుగనిరి! ౬౪౭

భూతభేతాభ భక్తలఁ బంచార్చనాసక్తలఁ గావించుట

సీ॥ అంతః జితాభసి ధ తానులిప్తాంగులు; లాక్షాతిలకకజ్జ ధ లయు
తులస్థిభూషుతాభేతాభః భూతసేవారతు; లయ్యతీంద్రునిచెంతః
కరుగుదెంచి! మస్కరీంద్రునకున ధ మస్కృతులంజేసి; భూత
నేతలు జగంఁబునకు నెల్లఁ బ్రభువులవ్వారల ధ భక్తితోడ
భజింప; నగు శత్రుజయము స ధ స్వార్థసిద్ధి॥

గీ॥ మేము తదుపాసనమున శ ధ మిప్రశస్తా సర్వలోక వశీకృతి ధ
సలుప దత్తు! లమని వచియింప నాలించి ధ యమివరుండు!
పలికెవారలతోడ ని ధ ప్పగిదినపుడు! ౬౪౮

మ॥ వినుఁడీమీదు మత బయు క్తమగు నుఁర్వింజూడభూతాద్యుపా
సనవిప్రాలికిఁజెప్పఁగాఁ బడమివే ధ సర్వసహనిష్ఠభూ!

తనికాయంబుఁ దొలంగుఁగాత నొగినం ధ తంబందుఁగాతన్నివా!

జ్ఞను విఘ్నపద భూతరాజియను భాః స్వద్వాక్తతీంజేసియున్

శా॥ కానన్భిష్టతఁగూర్చునాచరణమిం ధ కన్వీడి మీరెల్లనెం!

తేనిన్భుద్ధతఁగ్రాలునఁవయము భ ధ వ్యేషాన్యత్ర చేరి భూ!

ర్యానందంబున సల్పుడమ్య నిజవ ధ స్వానంబుతా కర్మము!

లానాడెల్ల సక్తకర్మహీనుడు గతిం ధ గాదేధరామండలిన్॥

మ॥ అనుచు స్సాయమి నేత తాఁదెలుప వా ధ రాలించియాశంకరా!

ర్యుని పాదాంబు భవద్వయంబునకు భ ధ క్త్యార్థస్వలంబైనబు!

ద్ధిని వంతంబ్రణమిల్లి పొల్పిరి వెస ధ ద్వివృత్తస్వకర్మానుర!

క్తిని బంచార్చనసక్తి నెంతయును వం ధ తేవాసిమూర్ధన్యత్రె॥

ఆచార్యుండు పశ్చిమాంభోది పాఠముంజేరుట.

శా॥ ఆయాచోటులనుండు భూసురుల సత్వంతంబుఁ బాపండులన్

ధీయుక్తుండగు నయ్యతీంద్రుఁడిటు వా ధ దివాత దర్పఘ్నుఁడా

త్వీయంబా మతమూనఁగా సలిపి యం ధ తేవాసి సంసేవితం |
దైయంతన్వసఁజేరెఁ బశ్చిమమహా యాదోధిసాన్నిధ్యమున్ |

గీ | దుందుభిధ్వని గెల్పును ధృరరవమునఁ జలదునుతరంగములను
హస్తములచేత | నతిని గూఢపుటర్థంబు నభినయించు | చలరె
బ్రతివాడిఁ బోలెనా ధ జలధియపుడు | ౬౫౩

మ | ఇతఁడెన్నవృహళభ్రమాన్వితుఁడు నెం తేనిష్టజాత్ముఁడునా
నితనిన్నున్న బుధులృథించిరి కడు ధ స్తేలాగతింగాన నీ
క్షితిసిమూఢునితోడ నేమనుచు లోఁజింతించియాసంయమి |
శితగోకర్ణముఁగూర్చి వేచనియె యా సింధుంగృహంజూచినాన్ |

చం | యతివరుఁడచ్చటజ్జలధియందు మునిగి హిమాలయాత్మజే |
శితనాగినదృతార్థసువిచిత్రమునున్న జగప్రయాతవృ |
త్రతతివిభాస్వరంబునయి ధాత్రిఁజెలంగుస్తవోత్తమంబుచే |
మఱినోతరించెదన్నునుజనులగుమెచ్చఁగఁజేరిభక్తితోఁ |

సీ | అంతశిష్యులకాగమాంతవిద్యను దెల్పు; శంకరసంయమి ధ
శానుఁగాంచిహరదత్తుఁడనుపేరఁ బరఁగుపండితుఁడువే;గఁదన
దేశికునీలకంఠ పండితునిఁజేరి గురువర్య! ఘనులైన మిముగె
ల్వఁగోరి శంకరసమాఖ్యుఁడగునొక్క | యతివశీకృతమండ
నాదిశిష్యులతోడ;నరుదెంచిగిరిశాలయముననుండ |

గీ | ననుచు విన్నపమునరిప ధ వినితగబహు | శోశమణులనుహార
ముల్కూర్చువాఁడు | శంభుతత్పరసూత్రభా వ్యప్రణేతాయన
గునాతఁడునగియిటులనియెనపుడు || ౬౫౬

చం | ఇతఁడువెసన్మహాజలధినికఁగఁజేసెడుఁగాకమింటినుం |
డితమనుభూతలమ్మునపండిన్పడఁగొట్టెడుఁగాకవత్ప్రసం |
తతిఁగొనిచుట్టునట్లుడుపథంబును జుట్టెడుఁగాకనన్నుని
ర్జితునొనరింపనాశ్రవపరేణ్య! సమర్థుఁడుగాఁడునమ్ముమీ |

కం | పరపక్షతమోర్కములయి | పరఁగెడు మత్తర్కములను బలు
తెలుగులన | త్వరముగ శిధిలీకృతమా | మరహింజెడుతనమత
మ్ముఁజూచుచునిపుడ | ౬౫౭

కం॥ అనుచిట్టులరఁడువారడ॥ త్రునితో॥ బల్కుచు॥ గడుగుపి॥ తుండ
యి నెడ॥ బా॥ దనయిం॥ నుండి యమివ॥ రుద్రునిదగున॥ ద్వైతమత
ము॥ నొంచెదుమతితో॥ ౬౫౯

మ॥ సకలాంగంబులఁదెల్లనైయెసఁగు భ॥ స్థంబునిరుద్రాక్షమా॥
లికలెం తేనిగళప్రదేశములనో॥ లింజెందనభ్యస్తజై॥
వకలాతత్త్వలుశిష్యులుచ్చవినయి॥ త్వంబాప్తవేస్థింపవ॥
చ్చుకలావద్యరునీలకంఠవిబుధు॥ స్థూచెన్యతీశుండుతా॥
నీలకంఠాచార్యులతోడి పౌంధవదము.

చం॥ యమివరుచెంతకాతఁడుర॥ యంబునఁజేరి కరంబునాశ్మప॥
క్షమునిలిపెన్బరాశరజ॥ సన్మునిరాటకృతమైనయట్టిశా॥
స్త్రమునకుఁబూర్వమాకపిల॥ సంగజ్ఞమహర్షివరేణ్యుఁడాత్మశా॥
స్త్రమునుగడుస్తృఙ్గంబుగధ॥ రాస్థలినిల్వినభంగిన త్రణి॥
గీ॥ వానితో॥ శంకరార్యుండు॥ వాదమునొన॥ రింపఁదలపడుశంతవా॥
రించిమామ॥ కలసదుక్తిపటుత్వంబు॥ గనుఁడుదేవ॥ యనిసు
రేశ్వరుఁడువివాద॥ మునకుఁగడఁగె॥ ౬౬౨

మ॥ సుమతీ॥ నీదగునేర్పునేనెఱుంగుదుం॥ జమ్మింతకున్నున్నెసం॥
యమియీతండిఁగఁదా నెనాకెదురుగా॥ నైవాదముంజేయుఁగా॥
తమటంచాబుధుఁడాసురేశుగురుభ॥ క్తస్తప్యవారిచియా॥
దమిసింహుండగుశంకరార్యునకునం॥ తస్సమ్ముఖుండయ్యెదా॥

మ॥ పరపక్షోక్తిలిసాళికంచలనఁగా॥ బ్రఖ్యాతినింగన్నభా॥
స్వరవాక్యంబులచేత శంకరయతీ॥ శానుండు ఖండించెన॥
త్వరమానీలగళీయమామతమునం॥ తస్సీయపక్షౌవనా॥
దరమున్వీడి వచించె నద్యయమునా॥ తంజొంపఁగా నెంచుచు॥

సీ॥ యమికులవక్త్ర॥ తత్త్వమసి॥ ముఖ్యత్రయీ॥ శీర్షవాక్యంబుల॥ చే
ద్వదిష్ట॥ పైనట్టి జీవేశ్వ॥ రాభేదరూపమా॥ నర్థమెయ్యదిప్రోక్త
మయ్యెనద్ది యుక్తిసాయుక్తమై॥ యుప్పదెప్పుడుఁజూడ॥ ననిశ
విరుద్ధధర్మాన్వితంబులగు చీకటికినివె॥ లుంగునకు నెపుడేనిఁ
గలంగునొక్కొక్కయభేద॥ కలనయకట॥

గీ॥ అంబుజాతాస్తతప్రతి ♦ బింబములకు! బలెనగునభేదమనుట
యొప్పుదుముకురము! నందుఁదోఁచెడుదానికి ♦ సరయవోయమ!
శివముఖగురూక్తి మిథ్యాత్వసిద్ధియగుట॥ ౬౬౧

ఉ॥ బింబముఖంబుకన్నను భు ♦ విన్మకురస్థితమైన యట్టియా!
స్యంబునకు నివ్వభేదతను ♦ సన్నిధిగుల్లను కారణంబుచే!
తంబరికించి చూడ నన్య ♦ తంబెయగుంబ్రతి బింబమైనయా!
స్యంబని యుష్మదీయమత ♦ సన్నిధితులున్వచి యింతురేకదా॥

సీ॥ జీవేశులందుఁదోఁచెడు మాధ్యసర్వజ్ఞ; తాలక్షణవిరుద్ధ ♦ ధర్మ
ములకు! మాయీకత్వమున స ♦ మృగ్యాభయైదవృత్తుల; వలననిర్వృ
రియందు ♦ వలులునట్టి! చైతన్యతకు విశే ♦ షములేమిచే నభే;
దమె వాస్తవంబనఁ ♦ దగదునీకుఁ! బలురీతులగు మానఁముల
బాధ సంభవి; పదు సూవిరుద్ధ భ ♦ ర్మంబులకును!

గీ॥ బాధనొప్పినయెడ భేద ♦ భావమెన్న! దత్తనీరాంజలియె విరు ♦
ద్ధంబులైన! యశ్వేతాగోత్యములకగు ♦ హానివలన! నశ్వేపశు
రూపముకఁడయో ♦ ననెచుయుక్తి॥ ౬౬౨

కం॥ మానావగతము వీడం! గానిష్టములేనియెడలఁ ♦ గానీశుఁడన
న్మానమునఁ దోఁచుజీవే! శానవిభేదంబు విడన ♦ సమ్మతమె
యగున్! ౬౬౩

గీ॥ కలఁజెగవియగు నానీల ♦ కంఠుఁడిల్లు! యుక్తితముల వేద
శి ♦ భోక్తివిలస! దద్వయసుపక్వమును గన ♦ దబ్జివము! మద
పుటేనుంగు కలఁచెడు ♦ మాడ్కినపుడు! ౬౬౪

గీ॥ నీలకంఠవిహిత దోష ♦ జాలుఁడగుచు! యమివమండంత నిటు
లనె ♦ నగుతనల్ల! “తత్త్వమసి” యనఁబడు సాఁప్ర ♦ దాయ
వేద! వాక్కునకు బ్రహ్మమందు భా ♦ వంబువినుము! ౬౬౫

ఉ॥ ఆతఁడయీతఁడన్న నుడి ♦ యందునఁ బోలెనిటన్విగుర్ధతా!
చేతన వాచ్యనిష్ఠయగుఁ ♦ జెదదులక్ష్యగతి నిర్వోధమో!
భూతలదేవ! నాశమును ♦ బొంద విరోధములేని వాచ్యము!
స్థాతిగనూనుమీ పదయుగంబనైక్యమునొక్కి; బాధయే?

మ॥ ఇటనీవాడునతి ప్రసంజనము లే ♦ దెన్నస్థవాశ్వాభిధా॥
 ఘటకంబైన క్రమాణమేమియునుదాఁ ♦ గానంగరామిప్పము॥
 త్కటభాగ ప్రథితార్థలక్షణ నభే ♦ దజ్ఞానసంసిద్ధి వి॥
 స్ఫుటమారీతినివాగవాశ్వములఁదాఁ ♦ బాల్యరుటంజేసియుగా॥
 సీ॥ “తత్త్వమసి” యనును ♦ తమ వాక్యమందుల; క్షణజెప్పు
 టకు జీవ ♦ శర్వులందు॥ వరుసమూర్ఘత్వస ♦ ర్వజ్ఞత్వములను
 ధ; ర్మములు దక్కొందు ధ ♦ ర్మముదనఁని యెడఁగదావీలగు
 నిటమీకు; ననఁజన; దీక్షింపఁబడెడు జీ ♦ వేశరూప॥ మెన్న
 శుక్తిని రావ్య ♦ మెట్లట్లు కల్పితం; బనుయుక్తిచేత ని ♦ య
 మముగానె॥

గీ॥ తెలియఁదగు సంతతముఁ దత ♦ ధిష్ఠితమగు॥ సత్యవస్తువు విజ్ఞ
 సం ♦ చయమునకిలఁ గానలక్షణయిటఁ జెప్పఁ ♦ గావలయును
 నిరత తర్కసముత్కంఠ ♦ నీలకంఠ॥ ౬౭౩

ఉ॥ భూదివిజాగ్ర్య! యీవచనమున్విను మీపునుగూడ దృశ్యదే॥
 హాదికహంతయున్జడత ♦ నక్కర నొప్పికొనంగనేవలె॥
 గాదె యచట నిత్రతః ద ♦ గంబరిశిష్టమునై కడున్నిజం॥
 బైదయవాటురూపమొకఁడక్కట జీవునకొప్పుఁగా వలెగా॥

చం॥ జగమనిరూప్యమాటను ద్వి॥ జప్రవరాగ్రణి! కల్పితంబెలా॥
 నగునురగంబు రజ్జవున నాగతి యన్వరయుక్తిచేతనా॥
 జగమున కాశ్రయంబయి యెసంగెడు నీశ్వరుసత్యరూపమొ॥
 ప్పగవలెఁజమ్ము నీకొకఁడవశ్యము నించుకయెంచికాంచినన్॥
 ఉ॥ కాపునభూసురాగ్ర్య! శ్రుతి ♦ గంబనుపాధియునై చెలుగునీ॥
 జీవశివస్వరూపమునఁ ♦ జేరవుమాధ్య సమస్తవిత్వము॥
 ల్నావెజపాసుమా త్రమగుచుండగురక్తిమ మొప్పునొక్కొక్కాఁ
 బావనమైతనర్చునిరు ♦ పాధికమాస్ఫటికంబునందునన్

గీ॥ భేదమతినిక్కమైనచో ♦ భేదబుద్ధి యెన్నవిపరీత మతికాని ♦
 యెడఁజురగ్గ ము విపరీతవిలోకిఁ ♦ బొసఁగకున్న॥ భయము
 భేదక్షిణకు శ్రుతి ♦ పలుకదుగద॥ ౬౭౭

చం॥ వరనిగమస్తమయ్యనుకవాస్తవమేయవిభేదమైనచో॥

నరయనభేదపుంగతిఃఖ్యమర్థమునానమఘాట పూటయా॥

మఱియుశివుండఁగాననుభ్రమంబదిశాస్త్రముచేతనామధీ॥

శ్వరగతమానబుద్ధియటుఁ బాధితమాటధృవంబభేదమా॥

క॥ భ్రమతోఁగూడినకల్పన॥ కమరున్నితినేదసిద్ధమగునాత్మపై

కృతమతికనబాధయొదవదు॥ సుమిదృఢమామోనమున్నె॥ శ్రుతి

కన్నమహి॥ ౨౭౯

చం॥ మునుబహుభంగులొప్పుమునిపుంగవులేపరమాత్మతత్త్వము॥

స్థవపురుషార్థతత్త్వముఁదగవ్యచియింపఁగదానివీడినీ॥

వనిన తెఱంగిచేలకొనఁనాననదేనియసారవత్స్పృశు॥

బ్రహ్మనిగమప్రమాణమువఁగైకొనఁజెల్లబడినీతియాగదా॥

కం॥ కానమహర్షులవఁడతం॥ జైవనుశ్రుతిబలము విశుద్ధమగునడల

ధరిత్రీనిర్జరావతంస॥ పృ॥ మానియతింజ్ఞెందదుసుమి॥ మహి

సెప్పదును॥ ౨౮౦

సీ॥ యక్షినొప్పెడుమహాస్త్వక్షివేదముమాడ్కి॥ గ్రహింపఁ

గఁడగునెక్కరఁచిననిన॥ సౌఖ్యమహాదుఃఖముఖ్యవైచిత్ర్యంబు

క్షత్యమగుటచే॥ బ్రతితమపున॥ నాత్మవిభిన్నుఁడే॥ యగు

నాత్మకత్యంబు॥ నొప్పుచో నదిదీపఃఖియొత్పరయిని॥ రాజసా

ఖ్యమువందఁగఁజెల్లు సుఖయారతఁడగు॥ దుఃఖయారతఁడను॥

ననుభవంబు॥

గీ॥ సుఖదుఃఖభేదంబుచొప్పుడనిని॥ గలుగకుండెడు జ్ఞానిచేటిక

ర్తయగున॥ చేతనమునకుఁగర్పరఁజెచ్చరేదు॥ గానభుజకర్తయ

నరఁజైకారదుఃఖరాభోక్తృతయతిప్రేమంగమంబు॥ క్షమగునొక

మహిఁబుమర్థంబుదుఃఖకేమనమిదెఱుకె॥ జెల్లునతమనీతియగు

నొకేదమగుటచువధికహయంబునటలఱుకె॥ నాత్మకత్యంబునది

శ్రీకృష్ణమగులెనాగే॥ మయముక్షి॥

మహిఁబుమర్థంబుదుఃఖకేమనమిదెఱుకె॥ జెల్లునతమనీతియగు

నొకేదమగుటచువధికహయంబునటలఱుకె॥ నాత్మకత్యంబునది

శ్రీకృష్ణమగులెనాగే॥ మయముక్షి॥

మహిఁబుమర్థంబుదుఃఖకేమనమిదెఱుకె॥ జెల్లునతమనీతియగు

నొకేదమగుటచువధికహయంబునటలఱుకె॥ నాత్మకత్యంబునది

శ్రీకృష్ణమగులెనాగే॥ మయముక్షి॥

కూర్చు నెడగలట్టి । భేదంబునింకఁబ్రు + ధ్వనిజతియొగత్తి; శే
 త్తెకూర్చున, చేతనమగు! దేహంబునందుఁగ, ర్పుత్యంతఃకృ
 యముఖ్య; మునఁజతియొగంబు; పౌనఃగతునికిఁ

గీ॥ గర్భతయెనంగదనునట్టికల్పనంబె! వేదసమృతమగుఁజాము
 విషయభవసుఖంబులు; ఖయతంబైనఁజనుంబరమున! లయవధాగ
 ము; జ్యోతిసుఖమదు; ఖయతంబునును॥ ౨౮౪

గీ॥ అభియోగపురపార్థతమగమ్యమగునుగాని! తుచ్చదుఃఖ! తేజఃము
 ము; ధులకుగమ్యమైవయట్టిదిగాదును; మృవనిలో! నిరతతర్క-న
 ముత్క-ంత! నిలకంత! । ౨౮౫

౮. నీలకంఠపతికుంభం వ్యసనీకుండై యాచార్యకథందగుట.

మ! యతిలో శేష్యుడొట్లుయొ క్రించయ్య; వ్యాపార్యయ్య కంబులై

క్రుతిసత్వాగమరోధకంబుకములా; మన్వపరపోక్షకా ।

క్రుతతి ప్రాకటభీతికాయకములై; రానిండుజాత్యంబుల

న్యూతిమై శేవమతంబుగెల్చెమతమా; చీర్ణయంబుచెన్నారంగఁగ ।

చం! శనికులభార్యభామునకు; శైవుఁడతండ్రిలోదితాన్వభా

వ్యభిచారికర్మముంగడు వెనెన్నిరసిందిసమందితచక్రిభా

వనమీకుఁడైవ యగ్గురుని; భక్తిమయి న్నకక క్రముఖ్యశి ।

వ్యభిచారి; మతస్పర్షణ; మందెంగ్రుంగమమంచుఁబట్టుతుం

గీ॥ కవికులభార్యదేవ్యుడగునీలు; కంకుడయతి; శేపరి శోడుటకు

వ్యాపార్యునిదిగ; మిరుదిరావైవరవంచన; చులకునుదయవము

భార్యకృత్యలనానియిగుల!

౨౮౬

౪౪. భాగ్యవ్యాధివ్యవహారములనా మయవ్యుధికుండుది ।

మృత్యువ్యవహారములనా మయవ్యుధికుండుది ।

నామయవ్యుధికుండుది ।

నామయవ్యుధికుండుది ।

గీ॥ భాగ్యవ్యాధివ్యవహారములనా మయవ్యుధికుండుది ।

నామయవ్యుధికుండుది ।

నామయవ్యుధికుండుది ।

నామయవ్యుధికుండుది ।

మన విభాస; మానోరుకంఠ సః మంచితలును! బావనతుల
సీదః భావభీరచితమా; లాసంయుతశ్రవోః లక్ష్మీతులును ।

గీ. బాంచరాత్ములు వైష్ణవు ల్బల్బురటకు! వచ్చివంచభిదానడు
ల్వ సుధముక్తిఁ గాంతురన వారినయ్యుమీఁ ట్కాంతుశిష్యు! ౨౦
లోగిగజంబుల హరులట్టు లొంచితలమి!

గీ. శమివరుండిట్లు వైష్ణవ శైవశాక్త । సారముఖ్యుల నాత్మవఁ
శంవదులఁగఁ జేసియతివేల వాగ్గురీఁ జితవివాది । యగుచు
నుజ్జయిసీపురిఁ కరిగవేగఁ ౨౧

ఉజ్జయినిఁగి భట్టభాస్కర వివిదునోపించుట.

కం. ఉరుముల రవమనుకొని మం । దిరుములఁగల కేకితతి ప్రః తి
ధ్వని నిడశం! కరుఁగొచ్చితటేగు మృదం । గరివంబెల్లెడల
నిఁడిఁ కడనపుడొప్పెన్! ౨౨

మ! శివసంప్రాప్తి నసంగునయ్యమి చయఃశ్రేష్ఠుఁడు శిష్యాభివో
డవడింగమ్మని పూలతెమ్మెరలగాఁ ఁ శాంతినింబావనా!
చు విశేషగరు ధూపమెల్లడఁ దగఁ స్సంపామహాశాసనా!
భువిరాజితృదనంబుఁ జొచ్చిశివునిం దోరంపు భక్తింగనన్!
సీ! విరులకమ్మనిరావిఁ వజ్రలు తెమ్మెరలచే; నడకనా బడలికఁ
నుడువుచెసఁగి! దిక్కులనన్నిటఁ చిక్కటిల్లుచునుండు; నగర
ప్రభుతమాఁ పొగనలరు మ! శాశాసనాధుదే వాలయం
బున శివ; ప్రాప్తిఁడగు యమిఁప్రభుఁడుసాచ్చి! మునివంద్యుఁ
డగు చంద్ర! మోభూషుభక్తిమై; పొగడియంతట శ్రమం
బునుపఁదగుమ ।

గీ. నోజ్జమామంటకంబు నం ఁ డుఁ దగవిక్రీ! మించి శిష్యాగ్ర
గణ్యు న ! మీపగతు స! నంజనునిఁబంపె “మాపార్తఁ నుం
దెలుత్రము । భట్టభాస్కరకవిక్రీ! ప్రియుగననుతు । ౨౩

చం. గురువరువాజ్ఞానఁడలకఁ కుంభితభక్తిని బావదూకుఁడా!
నధనిజపాదుఁడూది బుధఁ సంఘవరుస్సహు భంగిజ్యాకృతి!
స్ఫురదల శ్రుతిశ్రవయఁ బూనిక లేక ము దుష్టుతత్వంబు ।

- న్నిరసనఁ తేసియొప్పు వరఁ నిన్వసఁతేరి వచించెనగతిన్ |
 చ॥ వజ్రముహూఁచ్ఛతన్వబుధఁ వర్య! దిగంతర గీతకీర్తి శం |
 కతయతి చక్రవర్తి దురైఁ ఖండిత సుశీతసజ్జనార్తి యి |
 ధరఁ బరమాద్వితీయ పరఁ తత్త్వమునుంబధితంబావర్చయ |
 స్వరగునఁ దన్నిరొధక జన పశికరస్మయముంబాకాల్పుచున్ |
 మ॥ సుమనస్సత్రముఁడయ్యమింద్రుఁడువచింఁచున్విన్దునిస్సూర్పితా
 గుమతోత్త్రేక్షిత సూత్రవృత్తివలంఁగుందించుమోటుధో |
 త్రమ! ప్రామిన్కులవైషమ్యార్థములకుంఁదాత్పర్యముంబ్రత్యగా
 భమునా బ్రహ్మమునందూఁజెప్పితిమియఁభాంతప్రకారంబునన్
 ఉ॥ కావున నీవు దీనిని దఁగవృత్తి యోజనఁజేసి కైకొనం |
 గావలఁ జమ్మునీకుమును ఁ గల్గుమతంబును వీడి లేనిచోఁ |
 దావక పక్షమన్నదుకు ఁ తర్కభయంకర వజ్రహూత జం |
 బావెతసందకుండుగతి ఁ నాదట రక్షణఁజేయఁగాఁ దగున్ |
 గీ॥ భట్టభాస్కరకవి పద్మ ఁ పాదునుండి యీదృగవహేళపూర్వ
 య ఁ తింద్రవాక్ష! వినియొకించుక రోషంబుఁ ఁ గని యతం
 దుగి శిష్యునిగుఱించి నగుచు వఁ చించెన్లు | ౮౯
 మ॥ పరవివాహి యశోబిసాంతురముల ఁ స్ఫుక్తించుచునుర్వద |
 ద్విరుతివ్రాత మడంచుచు స్ఫుతతముఁ నిద్వద్వద్వరాంగంబులం |
 గరమున్నాట్య మొనర్చు చున్నిగుల సంఁకాశించునాదాలస |
 త్రర వృత్తాంతమును నృతద్దురు దు స ఁ త్యంబావినండంటయే |
 ఉ॥ గణనీయుంబగునాడు సూత్రతి సెం ఁ కాశించనిమ్మేదిసిఁ |
 గణభుగల్పిత మల్పతంగనుచువే ఁ గంగాపిలాలాకమ |
 న్గణహీనంబగుచుం బలాయనమగు ఁ న్నొప్పేది యన్నఘ్రివి |
 ద్గణమీనాఁటి దదెట్టి తీరుగను దా ఁ కంగా సమర్థంబగున్ గీ |
 ఉ॥ నావుడఁగాశలంబగునంసనుఁడోయబుధా! బుధౌఘసం |
 భావత్యఁజాయతీసనహమానితుఁజేయఁదలంచెదెంచలే |
 వినినుజుంతయేనియును ఁ హిధరదారకమయ్యుడంకదె |
 ల్లువనవజ్రరత్నముఁబ | యత్నముతోవిభజింపనిమ్మహే |

మః

మః! ఇటుల బ్రాహ్మీయులట్ట భాస్కరున కెంతయు క్షిప్తః బల్కించి,
 స్థితికీర్త్యాకామి కాళాంశుని యతిశక్తిని నమింపజేయును
 త్కృత్యైకాంతగనానుభూతిని నుదయించుచుండును
 తదితరజేరయంబున నిలుచుచుండును
 కా! అంతనాస్కరసంయమి శక్తులు విశద్యాదక్షతల్లాలన
 తత్కాలాక్షేపసమర్థన ప్రవణులై యన్యోన్యవాదీ కృత్య
 స్వతంత్రులై యిట్లు నులసి తన భావంబుల నూర్తుల
 కృతంతాపవృత్తిలై యెంతయును విద్యవృద్ధి సంపాదముగా
 కం! అతిచిత్తకల్పకయ్యా! యుతుల విసయహానికృతుని యుక్తులున
 గుణాతితతవివాదరహితముగా డెరటస్థులైఁగిరి కాని యెంతగరి
 తరముగా
 209

మః! యిటువలెనుండు స్వపక్షచంద్రశరదః బ్రాథంబునా వానిదా
 క్షయమునీక్షించి బుధాగ్నివేదాల నెలమింపగాంచంగ లేకున్నయె
 జ్జిహ్వాకీటులనొత్పనా బుధునివాంఛితస్థంబుతోనొత్పన
 క్షయమునంజాఁబలుభంగుల స్థలిమయి స్థండించెనాచిత్తభావ
 మ! అతిశక్తి తల్పవతిభావభాసయగునయ్యత్యగుక్తిడిడ్యమఁబం
 వితమిత్తంజగుభట్టభాస్కరునిచాని స్రుండుండైయు క్షిప్తం
 తతిచేసిరితుఁగానానర్పితతితాత్పర్యవిషయావసం
 యుతమాతన్మతకోశముంగలఁచెదా దూర్ధంబుమచ్చన్వసన్
 తస్య స్మరణబహుము.

గీ! అంతయతిస ప్రముఁడు కాష్ఠికాభ్యుదేశ | ములకరియచ్చటన్వ
 భావ్యములవిసేయ | తతికివివరించుచుండన్వ తులనఁజను | వా
 రలసహిష్ణుతనువాదఃవాంఛనిలున | 210

మః! వాతలస్థివేగయతివర్జుడువాదమునందుయు క్షిప్తం
 త్కృత్యైకాంతగనానుభూతిని నుదయించుచుండును
 తదితరజేరయంబున నిలుచుచుండును
 కా! అంతనాస్కరసంయమి శక్తులు విశద్యాదక్షతల్లాలన
 తత్కాలాక్షేపసమర్థన ప్రవణులై యన్యోన్యవాదీ కృత్య
 స్వతంత్రులై యిట్లు నులసి తన భావంబుల నూర్తుల
 కృతంతాపవృత్తిలై యెంతయును విద్యవృద్ధి సంపాదముగా
 కం! అతిచిత్తకల్పకయ్యా! యుతుల విసయహానికృతుని యుక్తులున
 గుణాతితతవివాదరహితముగా డెరటస్థులైఁగిరి కాని యెంతగరి
 తరముగా
 211

శ్రీమద్భగవద్గీతాసూత్రము పండితుల వివరములు.

ఉ॥ దండివరేణ్యః శ్రీరథాయ ద్భ్రాతృపుగతివృత్తు యోక్తిసంక్షేపం
ఖండిత కాస్త్రసంచయుడు * ఖండనకారుడు * భట్టవస్తుభో!
త్పండిత రాజ్యశేయుడు ధృ * తస్ఫుట దర్పణుడైన చెలంగుహ-
ర్షుండను పండితాగ్రగణ్యని వశ శున్పవరించుకొనె స్వయాధ్యక్షుడై
సీ॥ దండితయాగ్రగణ్యం * తటః గామరూపదే; కములకు నేగి
య * చ్చట నభినవ! గుప్తాభిధున్పుధు * గురుకాక్త భావ్యకా;
రుని వాగ్వివాదమం * దున జయింప! నతఁడు సత్తత్తిభగ్నుఁ *
డై సూధముగనుదాఁ; బొమ్మిన్ములను దామఃఫలఁ జెలింగఁ!
తేయ బాలార్కుఁడై * చెన్నారు వీనికి; సముడులేడితిలో *
కమున నెచట!

గీ॥ నెట్లుచూచిన వశుడుగాఁ * డితఁడునాకుఁ । గానదైవతకృత్య
ని * వ్యానిఁబాలియఁ । తేయవలెనని యెంచివే * శిష్య
యైతఁడై సైన్యభావ్యమువీడి జనావవాద! భీతియతిఁగొల్పే
శిష్యుని * భారదోచు! ౨౧౧

చం॥ యమివతి యిట్లుదీచ్యుల ని * బాశ్రవసత్పదమూను వారిఁతే!
సిమిథిఁగోనలస్థబుధః సేవితుఁడౌచును నల్లయంగము!
భ్యములను నైజకీర్తిని దళగన్విరతన్పావరించి గొడదే!
కములగుటించి తాఁజనెనె * సన్నకలాశ్రీవులాశ్రీయింపఁగఁ!

గీ॥ లక్ష్మణంబుననె మురారి * మిశ్రునుదయ । నబుధునిని ధన్య
గుప్తమి * శ్రుఁబలుతతగ! వాదమున గెల్చియయ్యమి * వరుడు
స్వకయ! కమును గడుఁ బాడఁజేసెన * చ్చటిజనులను! ౨౧౩

సీ॥ నిగమాగమాదుల * నిష్ఠాతుఁడగునయ్య; తిపఃపఁడు కలి *
వికృతరూప! నిగమకొస్తాడి వి * నిందకంబైన దు; దృష్టిచేతను
మున్న * మోహపెట్టి! నట్టి బుద్ధుని శక్తు * లగు భాస్కరా-
దుల; మిథ్యావ్రవాదాగి * హాధ్యవసేతు! లజయింపఁ డ్రు-
టిలో * లనెమిదేమి నెనె; గొట్టగ్రహమున ద * తుఁ
కగ్గ బుద్ధు!

అ॥ ౧॥ మతముఁగూడ విబుధః విరతి మెచ్చినుతింపఁ బూరియఁ
తేసి భూమిఁ తలమునందు శర్యదంబు నైన నిర్మలా ద్వైతంబు
నసఁగఁజేసి యెనసెఁ నసమయశము॥ ౭౧౪

మ॥ ఖలులా శాక్తులు వైష్ణవు లుపాసకుఁ ల్కాపాలికుల్కున్నుగాఁ
గల యీదుశ్మతులెల్ల శ్రౌతమగు మాఁ ర్గంబు స్థరింపదయా
కలితుండై యొనరించె దానిమనుపంఁ గా దుర్వదన్నిర్ణయం
చిల నవ్వెఱ్ఱఁడుగాని మానితకుఁగాఁ దింటేని లేదదైదగ॥

మ॥ జగదాద్యుండగు బ్రహ్మచేత నుపదిఁ ప్పంబై కడుస్పష్టమా
పగిదిన్యేసనకాది తత్పుతులు తెల్ల న్నాని వాల్మీకి ము
న్నగు విజ్ఞానశిచేత జ్ఞాతమగు శ్రౌతా ద్వైత మార్గంబునం
దగు నాత్మప్రవిభేది వాదితతినాఁ నాముండఁ దాదీసిచే॥

స॥ గృహం దానిముముక్షు పాంధులకు సంసేవింపనర్హంబుగన్
సీ॥ శమము దమమునుపశమము విరక్తియుఁ శ్రమ, పరైకాగ్ర్యతా
శ్రద్ధయునవఁ బడుసుగుణములచేఁ గడుఁ బేర్చిమాతలఁ చే
తమమునుమహాసేనుడల్లు వర్ధితనుడౌచుఁ వలలెడు సం
యమిఁ క్యరుఁడు కడున్యహోదరులు నమిత కంఠూతి యు
తులునాదండిపాపండ్డదైఁ తేములనెల్ల మ్రొందింపఁగఁగడుఁ

అ॥ ౧॥ జతురిమముమిగులనెఁ సంగనిజ్జగమున విబుధవశ్యులెల్ల
విగతబాధు లగు మథయమువీడి యనవరతంబును నమిత
ముదముతోడ నలరుటరుదె॥ ౭౧౫

మ॥ అవనిస్సౌమమిసార్వభౌముజయమాఁ త్రారంభజాత్కాహరీ
రవహాలింది పలాయనంబుఁగొనఁజాఁర్యాకుండుదా సైన్యసం
భవధూళిన్లనఁ గాణభుక్తి యదృశ క్వంబు నివిసాంఖ్యేషనూ
నెనెనాస్తిభృత పోరివారలిటులెఁతఁ బాటఁగాఁదోడఁదూ
గవితానంబును పాతెనేరికెదద గ్రంబందగున్నిల్పఁగన్॥

చ॥ మునుషగాబంధ బంధుభరఁ బూర్వముండనభింధంబునం
దున యతినేతైన సుమ నోద్భుతడిండిమహాంబరంబున
ప్రతికములే వికాశరేడు శబ్దవరంపరలితు దురక్ష॥

జనచయ కర్ణదేశవన • సంతతివందె దవాగ్నికీలతా । ౭౧౮
 చం॥ నిముసములోన సౌగతుడఁనిబొవరింపఁగ సంయమిశ్వరా
 గ్రీముననునిల్చి తోలఁబడఁగాణభుజుండొగి మూలజాఁగగౌ
 తముఁడుఁడమోవృతుండగుచుఁదాఁగ నభగ్నుతఁబాటనయ్యెనే
 గమకపీలుండు నంజలిని • కైకొనయోగి యతీశుచాతురిన్ ।
 ఉ॥ వైదికవాది యోధులని • వైశమహస్తగృహీతులై కా
 గాదముఖుల్లిరిత్రిఁబ్రస • భాభిహతాత్మకులైరికన్యులెం ।
 తేదురపిల్లరా దృఢగ • తిష్ఠిరబంధన స్వస్వరాజ్యమం
 దాదృతితో నియుక్తులయి యమృహితునృజియింతువారలా
 సానితపుణ్యుడాయతిపుశ్శౌర్యము సత్కృపయోవిచిత్రమా ।
 సీ॥ శమమనుకడలికా • రవమహాగ్నికీలయుఁసత్యాభిమునకుఁబ్ర
 చండవాత్య! యమల కృపాజ్యోత్స్న • కనువన నిశయింతు;
 హంత్యంబు జనికిరా • కావిధురుచి । యాస్తిక్యమతియను •
 నవనీజమునకుదా; వానలనవ్య శి • ఖానికరము! పావన సత్క
 థా • ప్రథితహంసాంగన; కన్నఁ బ్రావృట్టమ • యోన్నతి
 యును ।

గీ॥ నైనపాదండి వాక్సంచ • యంబును వెస! దండివిభుడగు శం
 కరా • ర్యుండభండ । యుక్తిపటుత నెసంగడు • నూక్తిఖడ్గ
 మునను ఖండించి బుధులకు • ముదముఁగూర్చె । ౭౨౨

ఉ॥ అంతట వ్యాప్తినంది పరమాద్వయమనునధ వృష్టిచేఁదితా ।
 సాంతమొనర్చి సుందరము • నాగురు దాక్షలదాళిచే నహం
 యంతమునప్పుడందె స్వప • రైక్యఫలంబున నుండుకర్వక
 త్యంతము దుర్వదజ్జనమ • హతపముల్నటకంబుడెన్వెనన్ ।

మ॥ యమివద్యుండిటు ద్వైతవా ర్తదిశలం • దన్నియమపున్నిక్తు
 తముకానంతట సంతట స్వలయ నద్వైతాధ్వముంజేనసరి
 తమసంజితము నందినంతఁడనదా • భామంబునరుండున్ ।
 రెమనస్సంగత సర్వఫలములు • న్నీకుండఁగాఁజేయును ।

అ శ్వా సాం త ము.

కా! ధర్మోద్ధారణ సంధృతాఖల ముధః ప్రవ్యావృతాః! ఉగ్ర!
స్థిర్యాణావన నాకళాణ! సదాః స్వేష్యవ్యసూపా! శ్రితా!
కర్మధ్వంసక! భక్తహృద్వనఃభా! స్వదూప! సర్వాగమాం
తర్మావ్యాధిక సుప్రభావ! పరమాత్మా! మోహనీపూర్ణవా!॥

కండగీత గర్భిత చంపకమూ.

భవ! పరిపూర్ణ! సద్భదయః బం; భరబోష! ర, మేళవ్యవ్య, పా
దవనకువా! ధరాధర సుః తా పరిరంభిత! ధాతదేవ! ధై
రవకరివ క్రివద్దుహపు; ర; స్పరపు త్రిక! కుంజరమ్మ! న!
రవవిదధిపా! శివా! భవితరమ్యముఖాబ్జ! క్షి, పాయతాత్మ, కా!॥

మత్తేభ కండ గర్భిత సీసము.

వ; విమలచార వ; రాయణావన! సుసం; విదూప! వేదాంత
వి, చ్చయంత! ర; సమవేతా! దినః రాద్విభు జ్వలనభా;
స్వన్నేత్ర! భక్తులస, జన నిచ! య; సుమనోమోదకహాని
వృద్ధిరహితా; సూనాంబకధ్వంసః శూ, రజవని! క; రమణ!
సౌక్రితః కల్పపాదప! బుధా; రాధ్యాంఘ్రిపద్మా! పః రా
జతారి!॥

బాల విధుఖండ మండితః ఫాల! దివిజ! లోకవంద్య, పద పద
వాః కా! కర్మగ్ని పీలగళ! నిత్య! భూధరః బాలసిత కిరీర!
కర్మ! జయసకలేః కా! రథజ్య!॥ 2-92

ఇది శ్రీ భవిష్యత్ పురాణము..... కేవల సుబ్రహ్మణ్యకర్మాధీన
మూర్త్యుకంబున శ్రీ కేవల విజయమందు
నమమాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము.

దశ మాశ్వాసము.

సార్వతీమనోజ్ఞా!
లాపశ్రవణాత్పార్శ్వాలలితస్మితశో!
భోపేతాస్యాంబుజ! ని!
గ్నిపరమద్వనిచయేశ • శ్రీసకలేశా!

గీ॥ అవధరింపుము; మాంత్రీకుం • డగునభినవ! గుప్తునివివాదమున
యతి • గోప్తయెపును గెలిచె నప్పడె యోడియా • కితవును
హత! మతియగుచు దండివధోద్గ • మముఃబాసరై॥ ౨॥

అభివదగుచు కృతాభిచారికంబున శంకరునకు భగంధరమను రోగముపొందించుట.

గీ॥ మాధమతి యాతఁడంతఁ బ్ర • రూఢరోషుఁ డగుచుయతి
నేతకై చేసె • నాభిచారి! కంబునయ్యతికొదవె భ • గంధర
మను! వెజ్జలకసాధ్యమగు రుజ • వేగ దాన! ॥ ౩॥

గీ॥ తీర్పఁగావీలుగాని యా • తెవులుచేత! భారగాఁగాఱునెత్తుటఁ •
దడిసినట్టి యార్యపదుశాటికలఁ దోట • కార్యుఁడేవ! గింపక
వికుదములను గా • వించుభక్తి! ॥ ౪॥

కం॥ మిగులఁగ భగంధరంబను | తెగులునఁబడింపఁ బడెను • దేశి
కవరుమె! ల్లఁగనెల్ల శివ్యవరులి! ప్పగి దిన్నోధించిరథిక • భక్తి
యెలర్చన్! ॥ ౫॥

చం॥ గురువర మేవనామయము • కొంచెముగా జనియించె నేని ను
భక్తిరమునగ! చిత్తును న • పక్వజ్ఞానానికొనర్చ నేవత

- న్నరులకుఁ గానియూరుకొనఁ నాయముగాడటు లూరకొన్నచో |
 ధరణిపీఠితాఁజ వి • ధంబునవర్ధిలి బాధఁగూర్చెన్ | 11 |
- గీ॥ మమతవీమటఁజేసి దే • హమునఁగలుగు | వ్యాధి నగుబాధ లె
 క్కఁజే • యారెదసీర | లైన నంతేనివాసుల • మైనమేము | మి
 ముఁగని వ్యధాసహనముఁ గం • మముభృశార్తి | 12 |
- ఉ॥ రోగనిదానవేదలు న • రుష్టమనస్కులు పల్కురోమహా
 భాగ ! చికిత్సకాగ్రణులు • భాసిలుచుండురు భవ్యవైద్యవి
 ద్యాగదితార్థసిద్ధిదులు • నౌబుధులీడను నాడవారల
 నేగ్గిమె వృచ్చసేయఁదగు • విష్ణుసదృశుల నిష్పదధిమైన్ | 13 |
- ఉ॥ మించెను పెన్నిరాగమది • మేకొనలైతరు వానియందు న
 ర్తించుటచే నుపేక్షనద • దేశికుఁ డూనినఁ దద్దనార్తినీ
 ట్లించెనుట్టి దత్తులగు • శిష్యులకెన్నఁగనన్నఁడనుచే
 ట్లించుట పాడిగాదని వ • చించెను శాస్త్రములెల్లఁ బెల్లగన్ |
- శా॥ దేవా ! త్వత్పదసీరజద్వయము ధా • త్రిస్వస్థమైయుండ మే |
 మీవిశ్వంబునక్షేమ వందెదము ను • మీ చంచరీకస్థితం |
 బావృత్తినిలసిల్లు వారమగుట • స్వత్యగ్య ! యల్లటమ |
 ద్భావంబెప్పుడమీదు విగ్రహము న్వ • స్థంబాటనేకోరెడిన్ |
- కం॥ ఇప్పుగిదిశిష్యులెల్లరు | మెప్పుగువినయమునఁ దలువ • నొజ్జము
 వినితాఁ | జెప్పెనిటువారితోమర | మెప్పునకుండగు నుకులస •
 మీచీనముగన్ | 14 |
- మ॥ వినుడి; యాశ్రపులార ! పూర్వజనురా • విరూపతమైవట్టిపా |
 పనికాదోశ్చరిపాక మామయమగు • న్భావింపఁగాఁ గానదీ |
 నిని భోగంబునఁ బాపనొదివెరు • నిక్కుంబు జన్మాంతరం |
 బుననేసేదద | భుక్తహామనని చె • వ్వంజంకు శాస్త్రాధిముర
 థి॥ కైపులనఁగ బుధులుకర్కొ • ద్భవమును ధాతుకృతమునను •
 త్తమైయురంటిన్పువీరదఁగు నాద్యమంబను | భవమున నన్యము
 నికర్మ • జాయననిరము | 15 |

౧౩. మేనన్మముచేత నిట్టిరుజరా • మించునుడిగొవుర
 న్నానిగాచుత విద్దికర్మముననే • యంతేవసద్వద్యులా
 రా • నేజేయఃజిత్ర నక్కతనసి • యంగంబిలం గూలఁగా
 నై నంగూలఁగ నింపుచెందనెడలో • నావంత యుత్పితినేన్ ॥౧౪॥
 ౧౪. అనుచున్నరువద్యుఁడుసె • ప్పినవిని యాశ్రవులు మిగుల • విస
 యమెసఁగఁగా • ఘనపంయమి ప్పకరవ ద్యునితోచుతఁబల్కిరం
 ద • టుంగూడియుటల్ ॥౧౫॥

౧౫. గురునర! యిద్దినిక్కమెయ • గుంజఁడిమీనుడి మీకుమేనిపై
 బరఁగదులోభ మించుకయు • భవ్యభవత్తను విమ్మహిన్జర
 స్థితనుకెండఁ గోరెదము • జీవనమాభవదీయ జీవన
 స్థితనమాకు నీరమది • జీవనమాఁగద వాశ్చరాభిన్ ॥౧౬॥

౧౬. తాముకృతార్థులౌదురు బు • ధప్రవరుల్పర తుష్టికై నిజం
 బామెయిఁబోదినోరె యట • లౌటగుమాత్తను! విద్వదీద్యమే
 ధామహితాత్మలౌచు నను • ధన్విలసిల్లెను మీరలిమ్మహి
 స్మిమెయిఁబోదినోవలయు • మిత్రితలోకహితంబానర్పఁగన్ ॥

౧౭. ప్రమతుల్పిష్య లొనర్చునట్టియురు • క్షంధంబునన్దేశికో
 త్తమఁడవారికనుజ్ఞఁదానొసఁగె నం • తన్దికన్మూహంబుచుం
 డిమహవైద్యులఁ దోడితేముదముసం • దీపింపఁదారుంబ్రాణా
 మచులయ్యుజ్జ్వలన్ది యేగిరివెన • స్పృత్యాశముంబ్రాజ్ఞలై ॥

౧౮. తఱుచుగఁ జేరియుందురు వఁదాన్యపు న్నృతివానరంబువి
 త్తరతిని జేసికాశలిన • దాతగుసత్కవి వద్యులున్దిమ
 గ్వరులునుగాన వీరివెన • కందగురాజ పురంబులందెయ
 న్నరతినిలోనఁ బూనివయ • నంబులొనర్చిరేదేశదేశముల్ ॥౧౯॥

—••••• విష్ణునికులైవ భిషగ్యతుల శంకరునకుఁ బలువిధములఁ జికిత్సఁజేయుటఁ —

౨౦. ఇటులస్వకార్యసిద్ధి కొఱ • కెంతయొదేశచయంబుదాటియొ
 క్కటమునరాజధానిని ను • భిక్షితులౌభిషగగున్యలన్దను
 న్నట్లుతనెనంగువారిఁ గని • భాషగముం బొసంగిచిన
 తఱుగురువద్యుచెంతకు ము • దంబునఁజెచ్చిరి తిష్యవత్తముల్ ॥

- చం॥ అభిమతవస్తు దానముల • స్వాశ్రితభూసుర తోషితాత్ముల
చుభృతమనః రుజుందనను • జూచియిటన్బొనరింప నైనదె
ద్వితీయము నాకొనర్చెదము • తోగలశక్తినిదెల్పుఁడుచుఁబ
ల్కుభిషగధీశుల న్నయమి • లోకశిఖామణిసూది యిట్లునున్॥
- చం॥ తనవునబాధఁగూర్చెను గు • దంబుకడన్దమొందు పుట్టిమీ
నినమమనుండి యోభిషగ • నీకశిఖామణులార ! వేగదీ
నినిశమియింపఁ జేయఁదగు • నిస్తులమాషధముండెనేని రో
గనికరసంతమోర్ములయి • కార్యలెడిమీరలు దానిఁదెల్పుఁదీ॥
- చం॥ దురితజమామయం బిదనిఁతోఁపఁగనోభిష గగ్మ్యులార ! నే
దిరమగు దీనికింతయుఁ బ్ర • తిక్రియసల్పక మిన్నకుంటివం
దురకయె చాలకాలమున • నున్నశుశిష్యులు వీరల్లెను
దురమఁగవేచుచుంటమిముఁ • దోఁగొనిరానొగి వీరినంపితిన్॥
- చం॥ అనియతినేత తెల్పివిని • యుతటనాభిష గుత్తముల్గరం
బుచుబలుభంగు లన్దవి • ముక్తికినై మిగులంజికిత్సలం
దనియకొనర్చి తాపదగ • దంబులవంబుశమింపమిన్దమ
స్థనిశమర్థులెయు విమ • సస్కతనచ్చట నెల్లర త్తతిన్॥ ౨౪॥
- కం॥ కలఁగినయెడఁదలుగల వె॥ జ్జలనయ్యమిఁజేఖరుండుఁసూచిమిగు
లనిస్తులమై నయ్యట్టియాదర॥వలరంగవచించెన్బిట్టులన్వారలకున్॥
- అజపకాంతరోగుడయి శంకరుండు వెజ్జల వంపివేయట. —
- గీ॥ భిషగనీక వ్రేవరులార • పెద్దపొద్దు జరిగెదహృతికొఱకునై
యరుగుడెంచి॥ నట్టిమీకిట నకట ! గే • హములకరుగుఁడిం
కనితరాయువులగుమీ • రిచటినుండి॥ ౨౫॥
- సీ॥ విరహతురులగునా • య్యురుశ్రోవఁగనులుంచి; దినములల్లెక్కిం
చి • కొనుచునుందుర్తి॥ సహజంబుగనెరుగ్గ • జనమాటజనవద
మీరులేమినిజాలఁనెనయువెతను॥ రోగులుగదమునో • ర్పుకొనఁ
జాలకమీదు; నికటంబులను విమ్ము • నెనుకుచుండు॥ రొడ
యఁడెయగురక్ష • కుఁడునిక్కముగ మీక ; తఁకుమీవిజేక

గీ॥ నక్షత్రాంశు గానరో * హాధ్యుడగుచు | ననిర జీవికనిడఁచు
వా * హములపగిది | తేనుచల చిత్తుడన్యఁ గూ * ర్చెడిని
వెజు | గాని మీగేహములకువే * గఁజనుటొప్పు॥

ఉ॥ దేహికిసంధనంబు జగ * తిన్నిత్తక ర్తృకమాఁజుడియసం |
దేహముగారహించును ను * ధీవరులార ! తదీయఁకృత |
వ్యేహనెసంగు వైద్యులనె * యెన్నఁగనీజనితమ్ము వైద్యని |
ద్యూహములేక వ్యర్థమగు * సుర్యరదేహికివెజెవిష్ణుఁడౌ ॥౨౮॥

చ॥ అసపుషు వారలయ్యతిచ * యాధిపుతోనని ట్టులార్యమి |
దునిడినిదేశమేనియును * దోపదవానైవ మక్కతానమి |
మ్మునువిడనాడి మామదులు * పోవఁగడతనూన వెత్తుగో |
రునొక ! నుబుద్ధినాకమును * రోసిధరాస్థలిచేరనే గఁగఁ ॥౨౯॥

క॥ పరవృత్తులమగుటను యతి | పర ! తప్పదుమాకుఁ జను
టవచ్చినరుజయుం | దఱుఁగకయెపోయెననివండురుచుభిషగ్వరు
లుచనిరి * తోఁబురములకున్ ॥౩౦॥

చ॥ అవనిఁబ్రసిద్ధులై నభిష * గగ్న్యులకెల్లర కార్పవీలుగా |
కవిపులమై భగంధరము * కమ్మివైఁగి గలిగింపవంయమి |
ప్రవరుఁడు దానికోర్పుచుఁది * రంబును మేనివనునమత్వమం |
తవిడిచిలోనఁ దాఁదలఁచె * దర్పకసూదను భక్త మోదనున్

॥౩౧॥ చతుర సమపున సక్వినీదేవతలెంచి కోగవివృత్తులాయముఁ దరియరుగుట.

క॥ ఇంచువిలుకానిఁ గన్నునఁ | ద్రుంచినవేలుపు యతీశ్వ * యని
భక్తినిమి | న్నించురుదనెన్నఁ గనియ | మంచివెసంబంచెఁజేర్మి *
మొయినాశ్వసులన్ ॥౩౨॥

చ॥ స్మరహరు శాసనంబున వె * సద్విజవేషము లూనిపొత్తము |
ల్లరములఁబూనియంజనము * కన్నులఁగ్రాల నుబాహులాశ్వినః |
ల్లరగిడిగిసంయమి వి * తానశిఖామణిఁజేరి విస్తృతా |
దరముజ్ఞానసుధీదుర్గిఁ గని * తద్గులునారలు పల్కిగిరిన్ ॥౩౩॥

ఉ॥ ఈ రుద్రదూయతీంద్రీ ! కర * కృత్యజనంచుటచేఁ జిత్తుకుం |

- చీహివారు దెల్పి నుయి • మీందుగ్రినియానలిఁబూనివచ్చునా!
 దారినెవట్టి యేగిరిము • దంబెదలంబొ డలంగన త్తతీన్ 438
- చదువుదుజువచ్చిభావమున నభివశగుత్తుడు మృతికొంద శంకరహకానివృత్తి—
- చం॥ పిదపనరోజుపాదుఁడు జ • మీచెప్పెనందనయొజ్జ దె నయి
 ద్దడముకమింపఁ జేయటకుఁ • గాఁబరమంత్రము బాతరోషఁడౌ
 చుఁదగదునుమ్ము నీదెదను • చునిపువర్గమునందుఁ గూడఁబే
 ణ్నిదనరునార్యపాదుఁడున • తిందనుఁబల్మరు నడ్డుచుండినన్
- చం॥ కమలపడుంపునిష్ఠ యెనఁ • గన్పొనరించెడు తజ్జవప్రభా
 వమునభగంధరంబుచు న • వార్యమహామరుజ సయమిందువీ
 డిముచసనీచుగుత్తుని వ • డిన్మృతినొండె నతండు బుద్ధిపూ
 ర్యముగ మహాత్ములందు నవ • రాధమువర్చి ముఖంపనేనికా
- ఉ॥ ఆశ్రితవారిజాభివృద్ధిఁ దాంబుధిఁదేలఁగ వేగభూరిరో
 గశ్రోమఁ బాసిసాయమి శి • ఖామణి శంకరదేశికుండుఁడా
 విశ్రుతసాఖ్యముంగని ర • వివేతిముండయి దుష్టకాశికా
 ఘశ్రుతిభీశరోక్తులఁ బ్ర • కాశిలవేల్పులు మెచ్చనంతటన్
- కా॥ న్వస్తుండై యమిసార్యభౌముఁడు నిడ • ఛాత్రాభికద్వైతని
 ద్వాన్ధమస్వకభాష్య సూచయరహ • స్మార్థంబు బోధించుచం
 తప్రస్వానుఁ వంబునందుచుఁ బ్రమా • దసాన్వితుండై దేశికా
 గ్య్రపానంబు నలంకరించెవిబుధ • వ్రాతంబు మెచ్చంగఁజున్
- శ్రీకంఠరవిజయః గాడపాద మహాయోగిండుః దర్శకంబగుటః—
- చు॥ నుమన స్తుప్త్యుడతండుగాంగ పుటిన • య్దేనీధికుండాచుబ్ర
 హ్మచుధ్యానించుచునొక్క సాయమునదామండానీపూరసం
 గముచేనార్ద్రములై న తెమ్మెరలసాం • గత్యంబునుంబూనివ
 చుచుమహాత్ము గనయోగవేదినిచయే • శుంకాదపాదాభిధున్
- ఉ॥ విచ్చివలెల్ల తమ్మిదగు • విస్ఫుటమా ఛదితోడనే న్నము
 న్నైచ్చుగనల్ప నోరుదిన • హింతుకరస్థకమండలంబుతో
 వచ్చుగపాంధ్యరాగమున • సంధిటనెట్టగఁజ్జాల్లు నాత్రి
 త్వచ్చుక్తురా ర్థలిలను ని • తాంతముఁదాల్చినవాని చాత్రిన్

మ॥ అరుణాంభోభవ బుద్ధి నెల్ల కడల • స్తస్తంబునం దున్నమిం॥
చురస సావీద పరద్విరేఫముల దా • సాంపై న యామండలి ।
నరముంబొల్పగనై న యంగుళిచయా • గ్రహార్థ రుద్రాక్షమా॥
లరహిన్మాటికిమాటికి నిమిగుల హే • లందిప్పు వాచయమిన్॥

ఉ॥ ఆర్యచయోత్త మాంగమణి • యై మహిలోన రహించుగొడపా॥
దాద్యునికాలుఁ దమ్మికవ • కంఠటశ్రద్ధయు సంభ్రమంబసం॥
వార్యనుభక్తియున్గకు వి • భాసిలఁగొల్పి విసమ్మిఁడై నుధీ॥
ధుర్యుఁడునిల్పెఁ గేల్కవయ • దోయిలిఁజేసి తదగ్రమందునన్॥

గీ॥ పాలసంద్రంపుటలలయ • బోలుసత్కృ॥ పేక్షల యతీంద్రుఁ
దకువుచు • నెల్లదిశలబలువరుస వెన్నెలను డెల్లఁ బటచుచా
ర్య॥ పాదుఁగనివల్కెనిటు గొడ • పాదగురుఁడు॥ 183॥

సీ॥ ఎఱిఁగితేవత్సవంఁస్మృతినిబాపెమహృద్య; విద్యనీవల్లగో॥ విందు
వలనఁగ్రుదిరిది తే శాస్త్రు॥ గుప్తగచ్చిన్నిత్య;విమల వేద్యార్హత •
త్వమునుబుద్ధి, గలిచితేనిత్యవై • రులనెల్లశనుదమ; షణ్ముఖ
నద్గుణసంఘ • బలముఁబొంది । సాధిదితేసాప్త • సరణియోగం
బుఁజి; త్రముసాధువగుచుఁ జిఁ త్రత్వము గన॥

గీ॥ గొలిచెదరె యాశ్రయ దేశి • కునినుభక్తి॥ స్వామరక్తులునువి
రక్తు • లై శమదమ॥ యుక్తులై సంతతము శ్రద్ధ • నొప్పివిసయ॥
కలితులైతత్త్వ నుజ్జాన • కాములగుచు॥ 184॥

కా॥ భూతిస్థితుఁడు శంకరాద్యుఁడెటు త • న్నా గొడపాదాద్యుఁడ॥
దైతాచాద్యవరేణ్యుఁ డత్రతీనము • ద్యత్ప్రేమఁబ్రక్తింపవి॥
భూతోరుస్థిభక్తి జాకునిచయ • వ్యాప్తాక్షుఁడై యండలి ।
నూతనంబొకరమందుఁగీల్కొలిపియ • పూజ్యాంఘ్రితోనిట్లనున్

—శంకరుఁడు గొడపాదగురువరునిఁ జొగకుట.—

గీ॥ అర్చనామలచే బృష్ట • మైనదెల్ల నగునవశ్యమువిస్పష్ట • ము
గనుకొను దుహిత • కరుణార్థి కల్ప యు • క్త్యర్థకామ॥ పీ
డితగురు దురావహా • విషయమున్నె॥ 185॥

శా॥ ఆర్యాపాంగ విలోకనంబున క్షణం ♦ జానంతలో మూఁగచా॥
తుర్యప్లోలసమక్తి జాలుడగు మం ♦ దుండున్ను పాండిత్యవ ।
ద్దుర్యంజౌననుఁ బుణ్యనిష్ఠగణమం ♦ దుంబాపిగణ్యుండసం ।
వార్యంబాయశమందునిస్సృహులలో ♦ వై శంబుగాఁగఱియున్

శా॥ మేరస్మిటిసమీమహా మహిమదా ♦ మేలున్లవంబేనియో॥
సూరిశ్రేణి శిరోమణి ! యెఱుగద ♦ తుండవ్వడిమ్మేడిని।
నానరజుండగు నప్పరాశరజ సం ♦ జాతుండు సుతుష్టిదా।
నేరాజాత్మర తత్త్వవిద్య కుఠదే ♦ వృత్తంబునుం బూనెనాన్॥

సీ॥ పుట్టుతోడుతనెసం ♦ పూర్ణాత్మసుజ్ఞాన; సిద్ధుఁడౌచునుచుదా ♦
సీసతాబలంబునఁజేసిదూ ♦ రంబుగాఁజనితోనె; చనెమనెవ్వనిఁ
బరా ♦ శరసుతుండు! పుత్త్ర ! పుత్త్ర ! యటంచుఁ ♦ బొగు
లుచుఁధికరా; గావేశమునఁబిల్చు. ♦ చనుసరించె। నంచితయో
గభా ♦ వ్యవిధాత పితపిల్వ; నోలిసర్వాహంత్య ♦ శీలనమగు॥

అ॥వె॥ యోగభూమినుండి ♦ వేగఁబ్రపంచైక భావమందియే బు ♦
ధావతంతుఁ డఖిలవృక్షరూపుఁ ♦ డై ప్రతినినదంబు। నొసఁగఁ
దండిదుఃఖ ♦ ముచుపుకొఱకు॥ ॥౪౯॥

గీ॥ దేవ ! యీశ్వర్కు విత్తవా ♦ ర్థివగునీచు। తమ్మికవఁబోలు
పాదయు ♦ గమ్ముమమ్ము వంటిదీనుల కనులదై ♦ వవశతనగు।
నేడలనిదెభక్తుభాగమ ♦ శీనముకద॥ ॥౫౦॥

శ్రీగౌడపాదయమి పరమరుండు సామగ్రిహుండై శంకరుఁ బ్రశంసించుట.

కం॥ అనుచునినుతించుయమివ! ద్యునిఁగనుఁగొనిగౌడపాద ♦ యోగి
వరుండా! ననమందులేనగవుకనుఁ దనరఁగమధురమగు ఘణితి ♦
దయనిట్లనియెన్॥ ॥౫౧॥

కం॥ వత్సా ! నిక్కములై నభ! వత్సద్గుణముల వివరగన ♦ వైశమ
శమవ । కృత్యంబుతునినుఁ గనవా! కుత్సాహమదీహాయందు ♦
నుదయించెగడున్॥ ॥౫౨॥

మ॥ మహి విద్యర్థ్యుడనై న నీవెలమిమై ♦ మత్కారికావారిజా।
తహితార్క ప్రతిమాచ్ఛ భాష్యముఖసద్గ్రంథంబులన్బుక్కుని
ఘృహనేహ నిచియించినాడవనుచు ♦ న్గోవిందుచేవింటిహృ।
ప్రహృదబాతుడనౌచు నీకడకు న ♦ త్సా! యిప్పుడేతెంచితిఁ।
— ♦ శ్రీ గౌడపాదులు శంకరవరచితభాష్యంబులుఁగాంచుట. ♦ —

మ॥ ఇటుస్పష్టంబుగఁబల్కు గౌడపదయో ♦ గీటాస్వమికంతస్సము।
త్కటసమృత్వమెసంగభాష్యము సమ ♦ స్తంబునృతీశుండుదా।
సటవిన్పించెగనమ్మహామహుండు న ♦ త్యంతంబుమాండుక్యగ।
స్ఫుటభాష్యద్విగయంబుఁ దావినివ్రహ్మ ♦ ప్టుండై యిటు
లాప్సకౌనుఁ॥ ౫౪

శా॥ శ్రీమన్మామక కారికార్థమును ని ♦ శ్శేషంబుగాఁదెల్పు నీ।
వౌ మాండుక్యసుభాష్యముల్వినుటచే ♦ స సంపరమోదంబున।
స్థిమచ్ఛేఖర! పోతనహించెమఁ గడు ♦ స్మికు న్వరంబీయఁగా।
భూమిన్గావునఁ గోరుమా వెనవరంబు న్గాదునాకిచ్చెదఁ॥ ౫౫

మ॥ అనుపర్యాయ శుకర్షి గౌడపదను ♦ య్యత్యగ్మ్యుఁడీక్షించి తా।
ననునో దేశికవర్య! నిన్నకలిమి ♦ ర్త్యాగ్మి! గాంచంగనై।
తిని నేనింతకు నెక్కువౌవరముక ♦ డ్దేయెను న్నాదుచిం।
తన మశాంతము నీదుభూరిదయఁ జి ♦ త్రత్వంబును
టొందుతఁ॥ ౫౬

మ॥ అనుచు న్నంకరసంయమిశ్వరుండు దా ♦ సర్థింపనట్లాతమం।
చునపాస్తై హికమోహుఁడౌ సమరణే ♦ శుండంత సంతర్థినిం।
గనెనయ్యత్రమన్మతమున్మిగుల వే ♦ డ్కస్వీయశిష్య
వ్రజం! బునకుండెల్పుచు నయ్యెడనడపె న ♦ ప్పూజ్యాంఘ్రి
యాఠాతిరిఁ॥ ౫౭

శ॥ భాసురచిత్తుడైన యతి ♦ వద్యుండు వేకువమేలుకాంచి న్స।
ర్వానధుని న్నశిష్య నికరంబులతోఁడుతఁగుంకి నిత్యము।
న్వాసినానర్చిత్రతము ♦ నన్వసియించె సుబుద్ధిమెనిది ।
ధ్యాననలాలసుండగుచు ♦ నప్తువినంబడెనా రయ్యెండేటుల్॥ ౫౮

- శ్రీశంకరుఁడు కారదాపితమున నధిష్ఠింప శిష్యులతోఁ గాశ్మీరమునకు నడలుట.
 ౧॥ పొగడంగఁదగును జం ♦ బూదీప్రపమిలయందు; ధరతఖండంబు
 ను ♦ ప్రధితమందు| మిగులనందెలమిఁ గా ♦ శ్రీదేశముసెం
 దు; జానగునట్టి దే ♦ శంబునందు | వసియించువాగధీ ♦ శ్వరి
 యశా శతానందు; సతిశారదాఖ్యుఁడ ♦ త్వనమొందు| వాసిమాం
 టప చను ♦ ద్వాతరంబులను నిందు; విమలనర్వజ్ఞపీ ♦ తమటనిందు|
- గీ॥ మది సుజనులందు సర్వజ్ఞుఁ ♦ జూ బుధేందు| నకె యధిష్ఠింప
 నర్హమొ ♦ డ్లకదిపొందు | టకునశక్యము నాల్గుకా ♦ వ్వలను
 నుందు| రలఘుమతులై నబుధులు వా ♦ కిశులముందు॥ ౫౯
- గీ॥ ప్రాచిఁబ్రాచ్యులఁ బశ్చిము ♦ ల్పశ్చిమాశ| సౌ త్తరేయులు
 దీచిని ♦ హత్తియుందు| తే తురఖిలజ్ఞలే ద్వార ♦ మురు
 మతులయి| దాక్షులుపినద్ధమగుదానిఁ ♦ దగరు తెలువ॥ ౬౦
- శా| ద్వారంబయ్యది దాక్షిణాత్యము పిన ♦ ధంశానజసంబుఁగా|
 శ్రీరంబందుననుండుఁగావునఁ బరీ ♦ క్షింపంగ దాక్షుల్బుధు|
 త్లేరన్నట్టి జనశ్రుతి నిష్ఠలము ♦ స్థలంబానర్చంగదే|
 వీరాజత్పదనంబుఁగూర్చి చనెన ♦ విష్ణుండుఁ జెన్చున్చితో॥ ౬౧
- సీ॥ సన్యాసదంష్ట్రా ప్రి ♦ ండా యుగస్ఫూర్జ; చతిభయంకరనిజా ♦
 వ్యధిఁమూర్తి| దుర్వాదినిచయ సిం ♦ ధుర సంఘర గర్భ;
 నిశ్వాపణాత్త ని ♦ ష్టిద్రోక్తిర్ని ఖిన్నాశ్రితార్తియ ♦ శేషజ్ఞతా
 స్ఫూర్తి; ఘనతరవేదాంత ♦ గహనవర్తి| శ్రీశంకరార్య దే ♦
 శిశవర్య మృగచక్ర;వర్తి యదైవతభా ♦ వపరీవర్తి|
- అ॥ నె॥ దైవతగహనవర్తి ♦ దంతిసంఘములార!| మీదు మెదమఁ
 జేల్చి ♦ మెసవుకొఱకు | నేగుదెంచు నిప్పు ♦ డెదురుగాఁజనక
 చ| నుండు దూరముగను ♦ కొండుకడకు॥ ౬౨
- లయగ్రాహి॥ గండములగ్రీక్కఁబడు ♦ మెండు మదగంధమున;
 గండుమగతుమ్మెదల ♦ దండుకలఁకుంగ॥ బెండువడునేనుఁగుల ♦
 తండములపైఁబడెడు; దండిసారిసక్కఁగన ♦ కుండునటువిద్య;
 త్కండముల యాదలలఁ ♦ దాండవముసల్పుచు న; జాండ

- మునుగ్రమ్మెను న ♦ ఖండమగుకీర్తి న్నొందుగ నతంబెనగు ♦
దండికులనేత తన; నిండుమనీచుని గ ♦ నడపుచునేని॥ ౬౩
- మ॥ అనుచునైయుననెచ నాశ్రీవసమూ ♦ హంబెల్ల దోగగవా॥
సిని శ్రీశంకరదేవీకేందుగ్రామ జన ♦ స్త్రీదక్షిణద్వార భూ ।
విని దాడేరి కనాటచుండెటచి నె ♦ మ్మిన్లోబవేళింపబో॥
వనితాంతకుగ్రదండిచుచటచో ♦ వాదిప్రజంబిట్లనె॥ ౬౪
- ♦ సర్వజ్ఞపితమధిష్ఠింపజోవు శ్రీశంకరయమిందుగ్రామి వాడులపరోధించుట. —
గీ॥ దండియుండుము నీకీర్తి ♦ మొడుసంభ్రా మంగకట! యేటికిచట
క ♦ ర్జుంబునీ క! దెద్దియో తెల్పుమల్లన ♦ బెద్దకోర్కె సంత
భ్రమంబున నిలలోన ♦ జక్కఁబడునె॥ ౬౫
- చం॥ ఎఱుంగుదునెల్ల లేదులవ ♦ మేనియునాకెఱుంగగరానిదె॥
వ్వరయిన నాదులోతుంగన ♦ వచ్చినవచ్చుతనంచు బల్కెదే॥
నిరయముమై సమున్నతిని ♦ నెమ్మనమందునఁగోరు సీవు మా॥
కురుచిరమా పరీక్షనిడి ♦ గోనిలయంబున కేగుమంతట॥ ౬౬
- ♦ శ్రీ శంకరగురుండు తన్నడిసవారికెల్ల సమాధానముఁజెప్పుట. —
కం॥ అనిపల్కువారికుత్తర॥ మునిడంగా నిలిచె యతివి ♦ భుండు
మోలను నం । తనె మత్సాహోక్తి కణా । దనియతుఁడిట్లడిగె
దన మ ♦ తరహస్యంబు॥ ౬౭
- శా॥ ఓదండిపరమాణాయుగ్మమని నం ♦ యోగంబునుం బొందఁగా॥
గాదే కల్గెను సూక్ష్మమాద్య్విణుకవి ♦ ఖ్యంబంచు మాదా
మతం బాదీవ్యద్వ్యణుకాశ్రీతాణుతకునా ♦ నాజన్మమెద్దాన సంత
పాదింపంబడె? దెల్పుమల్లుంగనిను ♦ న్భావించునేగానిచో॥
- చం॥ అనవిని దండినేత పర ♦ మాణుగతంబగు ద్విత్వసంఖ్యయే॥
తనరును గారణంబు న ♦ తంబును నాద్య్విణుకంబునందునో॥
యి! నెగను నాయణుత్వమున ♦ కెన్నఁగనంచు వచింపఁగా
దనం! తనె మఱలెనణాదమతఃతామరసాలయవిన్నబాటు తో॥
- ఉ॥ ఆయమివర్యుతోడననె ♦ నంతట వారలలోన నున్ననై ।
యాంబుకుఁ డాత్తగర్వోడయి ♦ యాకణభుజ్యతమందు కన్నవి

జేయవిశేషమెద్దియు వ • చింపుము గౌతమపక్షముక్తికి |
వోయతి! సర్వవేదివయి • యున్నెడ నావును దండిపుండనుక ||

ము॥ అగుఁ గాణాదమతంబునందు గుణసం • గాత్యంతనాశంబు
తా॥ నగుచో నాకసమట్టులుంటయె సుమీ • యా ముక్తితా
నక్షపా॥ దగమా పక్షమునందు నెల్ల గుణసం • ధా భూరినా
శంబు తా॥ నగుచో మిన్నట్టులుంట ముక్తియగు నూ • సానం
దనంవిత్కయై॥ 20

సీ॥ ద్రవ్యంబు గుణముఁగ • ర్మమును సామాన్యంబుఁ; బ్రవిశేష
మును సమ • వాయమును స భావంబు నెనెను స • ప్రపదార్థ
ములు కణ; భుక్పక్షమున గౌత • మునిమతముఁ॥ నగుఁ బ్రమా
ణముఁ బ్రమే • యము సంశయముఁ బ్రయో; జనము సిద్ధాంత
దృ • ఘ్టంతములు న॥ వయవముఁ దగ్గ నిర్ణయవాదజల్పవి;
తండహేత్వాభాసంబు నెపము॥

గీ॥ జాతియును నిగ్రహంబును • స్థానము ననఁ॥ దగు పదార్థంబు
లవాని॥ తత్త్వమెఱుఁగు॥ టనగు నిశ్చేయసావాప్తితనరురెంట
విశ్వసునిమిత్రహేతువై • యీశ్వరుండు॥ 21

కం॥ అనుచు న్యమివద్యుఁడు తె॥ ల్పిన నై యాయుకుండనండు • విని
తద్వాక్యం॥ బురు గరము మెచ్చుచును వె॥ టనె మఱలెనిరో
ధమునున • టన్నాని తగ్గ॥ 22

ఉ॥ అంతటఁ గాపిలుండతిర • యంబున వచ్చి యతీంద్రునన్దు చి॥
ట్లెంతయు రోషమూని యనె • నీవిల సర్వవిదుండవేని ను॥
స్వాంతముతోడఁదెల్పుము వె॥ సన్నిదధిష్ఠిత యోస్వతంత్రయో॥
యంతకుహేతువౌ ప్రకృతి • యాపయిలోనికి నీకునేగనౌ॥

ఉ॥ నావును సంయమి ప్రకర • నాథుఁడు వల్లెఁడు “విశ్వయోని”
నా॥ గా విలసిల్లు నాప్రకృతి • కాపిలపక్షమున స్వతంత్రయై॥
తావివిధాకృతి ప్రతతిఁ • దాల్చు గుణాత్మికయంచు నాః॥
దావలమైన దాద్దిసర • తంత్రయే వేదశిరోమతంబునక॥ 23

కం॥ ఇటువల్కు- సంయమిందుని! పటుతాస్పదమైననూక్తిః •
బలులేటగుల ను! త్కటమగః బొగడుచు సతః॥ చొట్టు
వాసినిలిచె మఱొక్క • చోటనడఁకువ॥ ౭౬

గీ॥ కరము బాహ్యార్థవిజ్ఞాన • కప్రశూన్య! వాదముల మేదినిని
ఖ్యాతి • నాను బొద్దు! లక్ష్యరయ్యతిని సగర్వ • లై పరీక్ష!
నిచ్చి దేవ్యాలయంబున • కేగుమనుచు॥ ౭౭

మ॥ పరఃగున్మంతు విధంబులన్నిగులఁ దా • బాహ్యార్థవాదంబు న
త్వరహారీతియతీ! తదంతరమును • న్వాక్కున్ను మీదేవతా!
వనద్యంబునకేగుమాపయిని న • ద్వైతంబుకన్న న్వసుం!
ధర విజ్ఞానవివాదమందలి విభే • దంబెద్దియో తెల్పుచు॥

కం॥ అనుచున్వారలు ప్రశ్నిం! చిన విని సంయమివరుండు • జిటు
నగవాస్యం! బునఁ దనరంగఁ బ్రశ్నుత్తర! మును జెప్పఁదొడంగె
నిట్లు • బుధులెదమెచ్చు॥ ౭౮

మ॥ అనుమానంబున గమ్యమాసతము వే • ద్యంబెల్లనంచున్వచిం!
చును సౌత్రాంతికుఁ డక్షిగమ్యమెయటం • చున్నట్లు వై
భాషికుం! డనిశంబు న్నాభంగురత్వము సమం • బౌ, వారి
యారెంట, వే! దనవేద్య ప్రవిభాగము క్రమగు భే • దంబెంత
యోజింపఁగ॥ ౭౯

కం॥ విజ్ఞానవాదియొప్పును! విజ్ఞానంబునకు యుగిక • విస్ఫారతనా!
త్వజ్ఞానముస్థిరమనియనె! విజ్ఞానం వేదాంతవాది • వినుమొక్కఁ
డిదే॥ ౮౦

చం॥ అనవిని వారువేతొలఁగి • రంతట దిగ్వసనానుసారియై!
చనుజనుఁడగుదెంచి యతి • జాలవిభుగని నీవుమామతం!
బునఁగల కాయశబ్దముల • ముంగలిశబ్దములూపదేవి వా!
కొను మొగి సర్వవేదివయి • యున్నెడ నావిః దండిపుండఁచ॥

గీ॥ వినుము రుచియించెనేని వా • కొనెడఁ గాయ! శబ్దపూర్వస్థ
శబ్దవా • చ్యముగ జీవ! ముఖ్యపంచకమనుచుఁ జె • వ్వదు
రశ్మి! జె నమతమున నమగుమీ • వైన దెఱుంగు॥ ౮౩

చం॥ యమివరుఁడిట్టులు త్రరము ♦ నయ్యెడనీయఁగ నేతొలంగి రా|
 కుమతులు జై నులీగతి న ♦ కుంతయుక్తి మమక్తిపాలి బా| .
 వ్యామయినవాది సంచయ మ♦దంతయువేగఁ దిరస్కృతంబుకా|
 న మరినజై మినీయఁ కొకఁ ♦ డయ్యమివర్యునిఁజేరి యిట్లును॥
 గీ॥ యమికులవరేణ్య! జై మినీ ♦ యమతమందు| ద్రవ్యమొక్కొ-
 గుణంబా శ ♦ ద్విస్వరూప! మెద్దియో చెప్పమో పెద ♦ వేనిఁ
 బిదప! వాలయములోని కరుగుమీ ♦ వర్హతఁగని॥ ౮౫
 ఉ॥ నాపుఁడుబల్కు సంయమి జ ♦ నప్రవరుండు శ్రీహాభివేద్యవ|
 ర్ణావళియెల్ల నిత్యమగు ♦ నారిసిచూడఁగఁ దత్స్విరూపమాఁ
 గావున శబ్దజాలమును ♦ గ్రాలునిజంబును ద్రవ్యసంగతం|
 జై వసుధాస్థలి స్సతము ♦ వ్యాపకమై తగువర్ణవారమున్॥ ౮౬
 గీ॥ ఇట్లు ప్రత్యుత్తరంబును॥ నెల్లశాస్త్ర| ములనొసంగిన యయ్యతి♦
 పునకునెల్ల రుదగఁబూజించి యిడిరి త ♦ ల్పుఁడెఱచి వెసఁ|
 దెచ్చు గుడిలోనికరిగె య ♦ తిపుఁడుసంత॥ ౮౭

—♦ విజితవాదియైన శంకరుఁడు కారద పశ్చిమ సమాధానమిచ్చట. ♦—

మ॥ తనకేల్దమ్మిని బద్ధపాదుఁగొని వి ♦ ద్వాభద్రపీఠంబు నె|
 క్కునెడ నిద్వరుఁడైన శంకరయమి ♦ షోణీధవుండగునం|
 తన సంగోక్తినిబల్కె నబ్జభవు కాం ♦ తారత్నమాశారదాం|
 గన యాదండివఃప్యతోడనిటు వేగందానివాఁంచుచున్॥ ౮౮
 మ॥ తనరెన్నున్నె యమింద్ర! నీకళల వి♦త్వంబెంతయుందాఁబరీ|
 క్షను నీవన్నిటనందుకారణమున ♦ గ్నాకున్నచో నావిరిం|
 చనురూపాంతరమైన మండనవిశే ♦ షజ్ఞాగ్రిగణ్యంబు మే|
 దినినీకెట్టుల శిష్యనర్యుడయి భక్తిస్నేహఁగావించెడిన్॥ ౮౯
 మ॥ ఒకసర్వజ్ఞతయే యతిప్రవర! కా ♦ దూహింపఁ బీఠంబును|
 త్సుకతన్వెంటనె యెక్కహేతువును సంత ♦ శుద్ధత్వమున్నాడ దీ|
 నికి నావశ్యకమద్దిలేదో కలదో ♦ నీకున్విచారింతు నూ|
 నకు మీసాహసముండు మొక్కక్షణమం ♦ దన్కన్పదీకుండవై॥

చం॥ వెలఁదులలెన్నఁబొంది యర • విందశరోరుకలాగహస్య కౌ।
 శలికినివాసమైతివి పృ శస్త్రమునౌ యతిధర్మమందు నీ।
 వలరుచు నట్టిసికు నెటు • లర్హతగల్గెడి నిట్టిపీఠమె।
 క్కలలింశేషవేత్తృతయె • కాదిట శుద్ధతకూడహేతువా॥ ౯౦
 శా॥ ఈసంప్రన్నకు సుత్తరంబునివుడి • విమృతసర్వజ్ఞపీ।
 తానీనత్వమునందు మిందుకరదీ • వ్యధ్యవ్య పీయూషసా।
 రాసార ప్రతిమశ్రివోమధుఃశు • భృహృభవా! యన్న ని।
 ట్లాసంయమ్యధినేత పల్కునపుక • య్యంభోజ భూవత్నితోన్॥
 శా॥ అంబా! నందియనుండ నీమెనుని జే • యన్లేనుసంతేనిఁబా।
 పంబుచ్చుట్ట యాదినేటిదనుక • న్భానింపఁగా నీచ్రీవం।
 చంబంద న్యశరీరసంశ్రియమున • న్నాధ్వీమణీ! యెట్టిక।
 ర్మంబున్జేసెనౌ దానలిప్తుడగు నా • మర్త్యుంహరుండిమ్మహిన్॥
 కం॥ యతివర్మ్యుడిప్పగిది భా । రతిఁ దనయుక్తుల నిరుత్త • రపద
 న్గాఁజే। సి తగన్సర్వజ్ఞమహా! న్నత వాక్సింహాసనంబు • నంద
 గెనంతన్॥ ౯౧

శ్రీశంకరగురుసార్వభౌముని సర్వజ్ఞ శారదాసింహాసనాధిరోహణమహోత్సవము,
 సీ॥ కశుభ క్తితోఁ దోట • కప్రఖ్యుఁ డంఘ్రిపా! ధోజాతములకుఁ
 బా • దుకలఁదొడుగఁ గోవిదసంచయా; గ్యుఁడగు సురేశ్వ
 రుం; డభినుతించుచుఁ దన్ను • ననుగమింప! శస్త్రచరిత్రుఁడౌ •
 హస్తామలకుఁడు శి; రమున సితాతప • త్త్రంబుఁబట్ట! విష్ణు
 మిత్రజ్ఞాన • వృద్ధులెంతయుఁ జామ; రంబులనూని పా • ర్శ్వ
 ములవీవఁ।

గీ॥ జిద్విలాసప్రముఖులైన • శిష్యులెల్లఁ దోడవినుతించుచును
 రాగఁ • దోయజపదు। రాజితకరంబుఁగొని శంక • రయతి
 చక్ర! వర్తి సర్వజ్ఞపీఠంబు • వాసినెక్కె॥ ౯౨

చం॥ శమివరుఁడొప్పెరప్పగిది • సర్వవిదాసనమెక్కి తాబుధో।
 త్రములును నల్పరొణియుము • దంబెదలంబొదలంగ గౌరవిం।
 పమును శహాలముఖ్యులగు • మౌనులు గార్గియుగౌరవింపవా।

సిమొనయు యాజ్ఞవల్క్యముని • సింహునిమాదిగఁ బెద్దగడ్డ
పైఁ ॥ ౯౬

సీ॥ వాదప్రభూత వి • నోదుతా ప్రతివాది; బుధులతోనగువాద •
మునఁబాసఁగినఁ దుర్వారతర్కసం • దోహంబుఁ బాలియింపఁ;
గా స్వతంత్రింబులై • కాలునట్టి ఛాటులచేత వ్యా • స్తంబు
లాదిశతైలఁ; బ్రకటమహత్త్వము • వన్యసింహ సర్వజ్ఞ! నీవె
యా • సనమునందు వసింపఁ; దగుచువు బహుమాని • తగుణ
యుతుండఁ

గీ॥ వనుచుఁబలుకుట నెలఁదుక • యధికముగని శాలసూక్తిసమో
ఘను • శ్లాఘయెనఁగఁ సుస్తుతింపంగ సంయమి • చక్రవర్తి
శారదావీరవాసమె • సంగెమిగుల ॥ ౯౭

సీ॥ అక్షపాదునికథ • యాస్త్రినొక్కటడఁగె; నెలమిఁదొలంగికా •
పిలియునట్లై మున్నభగ్నంబయ్యుఁ • బాలిసెఁబ్రభాకరో; క్రము
తోడ భట్టచా • దప్రవాద మపనిఁ బాతంజలం • బందెచంత
ర్థిని; గాణాదమతమదె • క్కశికొచనియె వేదబాహ్యంబైన •
భేదవార్తయటన్న; వినఁబడదయ్యె ను • ర్వినిలవంబు

గీ॥ నుద్ధతారులతోడ న • త్యున్నతముగఁ బ్రహ్మ విద్యా గురుని
కైన • ప్రకటవాద మనెను జూదంబునందు మ్రో • యంగఁ
బడినఁ దుందుభిప్రోద్ధధిధిమి • క్రిందుకొనియె ॥ ౯౮

సీ॥ కణభుక్ప్రవాదమె • క్కడనుష్ఠఁగాపిల; వచనసురచనంబు •
వఱలెనెచటఁ దగునెటనక్షచా • దప్రవాదంబెనఁ; గమనంధ
యాయాగ • కంధయేడఁ వీతప్రభావయా • ద్వైతవార్తయ
దేడ; క్షపణకవివృత్తియె • చ్చటరహించుఁ గమనల్పమా ప్ర
భా • కరసమీరితమేడఁ; గ్రాలెను? భట్టప్ర • ఘట్టమునెటఁ

గీ॥ దుష్టపాపండ్లహృదయసం • దోహమనెనుఁ చీకటిపడంపనుష్ట
ర • శ్మియయినట్టి శిషినిచయచక్రవర్తియా • శంకరగురు
శారదావీరవాసమె • సంగుచుండ ॥ ౯౯

స॥ ఘనుః డా శంకరసంయమిశ్వరుః పు వేగన్యారదాపీః మే |
 క్షిణయంత న్వసమింటనానవన భు • క్షేనేరితాసన్నహ |
 స్తనితాంతాహతమై ఘనారనసద్య • తుంబై భ్రమత్సింధువై |
 చనుచుచ్చస్వరపాశిమండుభిహరి • త్సంఘంబు కృష్ణస్థుకా॥
 చం॥ వెలయఁగ వేల్పులాశచికి • వేలిఁబెట్టఁగఁగొన్నివాసరం |
 బులవఱకెన్న నొక్కవిరి • మొగ్గయులేఱులయ్యమిందుగ్గినాఁ |
 దలనెడలదు నెంతయు ము • దంబుదలిర్పఁగఁ గల్పన్మక్షజం |
 బులగు సునుంబుల్లుసి • మ్రోసిరి మింటనెఘంగి తూర్వముల్
 ఉ॥ సర్వవిదాసనంబు నిటు • సాయమిశేఖరుడెక్కెందుష్టిదా |
 నర్వరనై జనన్మతస • మున్నతిఁ గోరుచుఁగాని మానపు |
 స్నిర్వృతిఁగోఁగదిటువి • నేయులతోనటఁ గొంతకాల మా |
 సర్వదగ్ధ్యుఁడె విలసచ్చభృన్నిభసత్ప్రభావృడై ॥౧౦౭

గురుసార్వభౌమని బదరికావన ప్రయాణము.

గీ॥ యతివరుఁడు ఋశ్యశృంగా శ్రీ • మాదికముల నెలమిని సురే
 శ్వరాది శి • ఘృలలు గొందఁ జినినిలిపి యంత శిష్యులై •
 తనరుకొందఁ జనుసరింపఁగ బదరికా • వఁముఁజేరె॥ ౧౦౩
 ఉ॥ రంజనఁబాసి శాస్త్రునిక • రంబునువీడి తటస్వసింధు పా |
 తంజల తంత్రీనివృతము • ధవ్రీకరంబున కత్యుతీందుఁడు |
 స్మంజులమైన పేర్మిని స • మంజనమా గతిసూత్రభావ్యమా |
 జిరజయమంది బోధగవ • దించుచుఁబుచ్చెను గొన్నిఘనముల్
 తోటకము॥ చలినిగ్గులతేని ప • సందునకుం దులయా నెలమిందగి •
 తోడయ వి జ్ఞులడెందముల న్నన్వి • శోభికల న్వలయించుచు
 నొప్పె బ్ర • విఘ్నఁడుదా॥ ౧౦౪
 చం॥ కలిమలభంజకంబులయి • గాంగజలప్రతిమంబులై శుభం |
 బులయి చెలంగునిట్టి పరి • పూర్ణచరిత్రజుల న్మహిమము |
 జ్ఞులవృక్షకీర్తిరాశియు న • జనగ్రామభుంకు శివావతారమై |
 చంద్రుఁడు శంకరార్చనకుఁ • జేకుతె ముప్పదిరెండువర్షముల్ |

చం॥ కలిమలభంజకంబు బుధః కాండనుభూష్యముముక్తిమూల్యమై
చలఁగెడు నట్టి భాష్యమును • జేసి నెనందునిమెన్గుధీరము
స్ఫులనగు పడితాభిమతి • సొంపుగ ముక్తిపథంబొనర్చెని
య్యలఁ గువధంబు బోడచి • యింకనుశంకరుడేమొనర్చెనే?

శా॥ కుండేందున్మతిహీన చందనసుధా • కూపారరాప్యగరా
గ్మందాచేశమరాళి మాక్తినిభా • మందాచ్చక్తిరినగ
ద్వందంబు న్నెలయించె భూరికరుహ • నిష్కృష్టదైన్యా
గ్నిదా మ్రిడించె న్యమిపుంహృదస్పదగు సా • రభ్యంతికే
ముండెనే?

చ॥ స్థిముఖునంబుచౌతన వ్రీ • తిష్ఠు దిక్కులకెక్కజేసెను
ద్భుములు నద్భుతంబులయి • తోచెడు చేష్టలంకరంబునె
ల్లరుగనజేసె భక్తజను • లస్వస్వమీస్థితభక్తిముక్త్యవా
ప్తిరసనొనర్చె ధన్యులయ • తిప్పిభుడింకను గడ్డచేయఁగ?

శంకరుడు కేదారమున నుద్భవించనిర్మాణము జేయుట.

ఉ॥ భూరిసుభక్తి నాశ్రీనస • మూహముతో నరుడేరయోగవి
ద్వారవిభంకు మస్కరివి • తానశిరోమణి చేరెనంతఁగే
దాఁము, సేమానదన • తాఘనతాపనివార మాపదు

ద్భాము నిశ్యసౌఖ్యసుప • దప్రతిపత్తిదసారమంతట॥ ౧౧౦
చం॥ అటఁ గడుసీతుచేతవెత • నందిన శిష్యచయంబుఁ జేర్చిబో
చుటకు మహాప్రభావుడయి • శోభిలు సంయమిచక్రివర్తిహూ
రటివలనచ్చుతప్తము • రాజులు నీరముబారఁగోరెను
త్కటమగు భక్తినచ్చుట ను • ధానిధిశేఖరుని న్ముతించితా॥

చం॥ యమిహులనర్చ్యచేత గిరి • జాధిపుండరీకుడై న్నృపాదకం
జమునను దుష్టినింగనివె • ననృహిఁదప్రజలాభ్యహాప్రవా
హమునటఁ బారఁజేసెరహి • నందెడు నేటికిఁ దప్తతోయనా
ఘమున యతీశ్వరోరుమహి • మన్మహిలోఁబ్రధితంబొనర్చుచు

శ్రీగంధర్వమహార్యముఁ దిలుక నురలవచ్చి నుండిట.

చం॥ ఘనసురకార్యమిట్టులఁ ద • గంభీరనిలిన శంకరావతా |
రునిమతివర్యశంకరగు • రుసృజితాద్రికిఁదోమకొంచుఁబో |
వనరుగుదెంచి రబ్జభవ • వాసవవహ్ని హరీందువాయుము |
ఖనిఖలనిర్జరాగ్నిలు మ • హర్షులు సిద్ధులుఁగూడితోడరాన్ |
మ॥ మెఱుఁగుండీఁగెలకోటి తోరణము గం • భీరంబుగా నల్పబూ |
నిరహింజెందుచు లెక్కమించితగు మా • శిశ్యోద్విమానాని ను |
ప్రసంగప్రసవ నవ్వాదాబుధవరు • ల్పక్తివ్యమిజ్జేషు శం |
కరు మందారసుమాలిఁ గొల్చి వినుతిం • గావించిరీతిరుగన్ |

సకంద మత్తకోకిలా వృత్తాంచత్సినము-

సీ॥ దీనపోషణ! వామ • దేవ! ను, ధీమతో; జలజంబునం, దని •
శంబు నీవు! నూనుగా వసియించి • మర్త్య స, మాఃము;
స్థవతోమత; స్వత • నిల్ప • నెగడి! పూనికంగని పోచు •
పుణ్య ను, మూర్తివై; పరిపూర్ణత, నిగ్రిత • పాలనమును |
దోసఁజేసి ప్రసిద్ధి • తోడగి, దుష్టహిం; సకలశైవ, ప్రవి •
శదమతివయి |

గీ॥ పానరచెడవని మిగుల వి • బుధనికాయ! మరవినికొలువఁ, దగు
మతిఁ • గనిది, గాన! శర్వ సర్వంసహారథ • పార్వతీశ! కరుణ
ననుఁబోవుమా! నీల • కంఠ! యిశను॥ ౧౧౫

ఇందలికందము.

కం॥ అనిశంబు నీవువెతని ల్పనెగడి శీతపాలనమును • ప్రవిశద
మతివై | పానరచెడవనిమిగులవిబు | ధ నికాయమరవిని కొలువఁ
దగుమతిగనితిన్ |

(నీవపాదములందాదిపండియే మత్తకోకిలమగుర్తలనుబట్టి చదివితోడగును.)

శ' గుణితము.

చం॥ శశిధర! శాతకుంభనగ • చాప ! శివాహృదయాష్టమిత్ర! శీ
తశుభదనత్కృ పావితరు • ధప్రకరా ! శుకమానిసంకర్ష ! పా

దశతదశాధ్య ! శూరజన • తాప్రియ! కేషవిభూష! శైవహృ
ద్వశివద ! శౌండభావుకవి • ధాయక ! శంకర ! శశ్వదిష్టదా॥

స్రగ్వీణీ భుజంగప్రియాత కంద గర్భితనీనము.

ఆదిదేవా, ధరే • శాత్మజేశాన దై; త్యాపహరీ శివా • పాపహరి!
సాదరేశా, పరా • యాత్మజాభ్యర్చ్యపా; దాబ్జధారీ, భవా •
వ్యాశధారి, అదుకొమ్మోహరా • యాత్మభూతాదయా; వ్యాప్త
యచ్చాబకా • ఛాతీకీర్తి! ఆశూన్యా, కరం • బాత్మలో ని
న్నెకా; దా నుతింతున్నదా • దీనవర్తి॥

గీ॥ వేదచయముఖ్య భవ్యద • పాదవనజ! సకలలోక పవరశివా •
చ్చా; బుధేష్వర! మోదపరిపూర్ణభాసుర • నాదనిరత! మాని
నిచయ • నయపరిపా • లా; నతులివె॥

(ఇందరి గర్భితములు)

స్రగ్వీణీ! ఆత్మజేశాన దై • త్యాపహరీ శివా! ఆత్మజాభ్యర్చ్యపా • దాబ్జ
ధారీభవా! ఆశ్మభూతాదయా • వ్యాప్తయచ్చాబకా! ఆత్మలో
నిన్నెకా • దా నుతింతున్నదా॥

భుజంగ॥ ధరేశాత్మజేశాన దై త్యాపహరీ! యాత్మజా భ్యర్చ్య •
పాదాబ్జధారీ ! హరాయాత్మ భూతాదయా వ్యాప్త! యచ్చా! •
కరం బాత్మలో నిన్నె • కాదా నుతింతున్॥

క॥ వేదచయ ముఖ్యభవ్యద! పాదవనజ! సకలలోక • పవరశివా
చ్చా! మోదపరిపూర్ణభాసుర! నాద నిరతమానినిచయ • నయ
పరిపాలా॥

గోపురబంధ కందము.

శ్రీశ ! సమర్పితకరుణా! రాశీ! నిలలిత పదప • రాగ సమైద
నై! క్షేత్రముల! బాపికోనుటకు! గాశీ! నిలలితమునను ద • గం
గొల్తునున్॥

(నదివిని, శ్రీసకలప, కొను' అనితేలును.)

పడక్షర కందము॥ పరమదయాకర! దమిచా! దర! దాహాదరవ!
పారఁదప్రియరూపా! కరిపోపర మకరా! మో! దరమాపర! పరపు
మయ్యో *దయ దమిమాపె

పంచాక్షర కందము॥ మమునుచుపు మయ్యయోసం! యమిచా! పాప
మును మాపి * యయమునిన్నే! సుమనమ్మినాము మాపై!
సమయమునీనెమ్మి మోపి * సాయమునేయన్

చతురక్షర కందము॥ నెమ్మనమున నినునమ్మిన! మమ్మున్నెమ్మింద
గనోము*మా! మనఁగనునీ! మమ్ముననీనామమునే! నిమ్మగుమో
దమ్మగదుమ * నేమనెదముగా॥

త్ర్యక్షర కందము॥ మాయామయ నిన్నేమన! నోయయ్యా యో
ముమనిన*నూనిననెమ్మిన్! నాయమ్మా మమ్మోమన! మేయా!
నీయాన నూన*మేయనయమ్మిన్

కృతిపతి నామగర్భితరథబంధనీనము.

(ఇది 17 గదుల చాకము)

నీశ్రీద! సఖ! యలుకఁ జేయఁమేచులే; శమునే నెఱుంగవిశ్వమునమం
చి! నమలకృపారసా * ధ్యములైన చూపు; నర్మిలిదేవనా *
యందుఁగొల్పి ధరధన్యఁజేయు దే * వరప్రదయని నమ్మి; నీదరిఁ
జేరితి * నిర్విశంక! భీతినిగడసి యో * వికనిచ్చియకలంక; మతి
గూర్చియోముమా * సతతమునను॥

గీ॥ రహిమనెదనిన్నుఁ గొలుచుచా * రవి విభూష! గణమునంతా
బ్జుల హరిసం * గణితకాయ! జాతికార్యమువీక్ష * పోగొ
నమ్ము, లెల్లకాలమ్ము నీదయ * నుల్లసిల్లు॥

గ్రంథ కర్తనామ గర్భిత రథ బంధకందము

(ఇది 9 గదుల చాకము—మూడవ చాటనమున ఉదము)

కంఠ వేదోక్త శోభనితిలా! యో! దమిచో సురలక్ష్మ యో * పదీమృ
బ్రమదం! భోదధిచా! బ్రహ్మమ్మ! వేదాంతనమ్మఁడోద్యోవేదాంతాన!

విద్యవాదిహృదికుఁడై శంకరుఁడు శైలారంబున శేడట.

సీ॥ పరికించిచూడ ని • ర్జరులకెల్లను గారఁబుడవగు నాదిదే • పుఁ
డప్రసవ! విసము ముద్దగఁజేసి • మెనవిన విశ్వర ; త్కూతత్పరుండ
వా • నేతవీవ! కంటిపెన్మంటచే • మంటవిల్కానిఁగా; ల్పిన
దుష్టహంతవా • ఘుఁడనీవ! విశ్వోద్భవస్థితి • విలయ కారణుడ
వా; శశ్వత్ప్రభావ భా • స్వరుడనీవ!

తే॥గీ॥ నయనముల మూటనొప్పను • న్నతుండవీవ! పురములను
మూటినఁడచు నే • ర్పరిచినీవ! గట్టురావట్టిసామేనఁగలిగితీవ!
శంకరయమీశ్వరాఖ్య నె • సఁగెదవీవ!

కం॥ భవమథన యెందులకు నీ । వవనింజేరితివో జరిగె • నదియం
తయుఁగా! నవెనకొప్పియమునకై । దివికిర్పను గిరిశయరుగు •
దెమ్మకృపాబ్ధి॥

మ॥ వినయంతెంతయునొప్ప నిప్పగిది న • వే వోముఖుల్వేల్పులె
ల్లను విజ్ఞప్తి నొనర్ప శంకరుఁడు కై • లాసాభిభాత్మోత్పదం
బును బొందంగఁడలంపమోలశఁడం • బుక్షీరహంసస్మయం
బును వాఁచు మ హూక్షమొప్పె బ్రమథ • పూహార్చితం
బత్తతీ॥

సీ॥ శ్రీశేంద్ర ముఖ్యబు • ధేశులెంతయుభక్తి; జయదేవయనుచు
సం • ప్రవమొనర్ప! బృందారకులు కనఁస్కందారతరు సూనఁబృం
దముఁ దుష్టివర్షించుచుండ! స్థితధ క్తివినీత్యు • పేతచేతన్ముఁడై;
భాతయాదృతిని గే • లూతయొనఁగ! సనకాదినిఖల స • మ్మని
వర్షులురుభ క్తి; నిగమాంతసూక్తులఁ • బొగడుచుండ॥

గీ॥ వరజటాజూట చంద్రశే • ఖతలెనఁగ! శైలనన్నిభమగు మ
హా • క్షంబునెక్కి! గాన సర్తనవాద్యము • ల్గ్రాలినై జ! ధామ
ఘుఁజేరె నప్పరం • ధాముఁడంత॥

సీ॥ ఏమహాత్మునిచే స • మీరితంబగు నద్య;యము తారకమగు
బ్రహ్మాంబును విను॥ ఘనుఁడు విముక్తినిగనునో యేఘనుపాద;
రాజీవముల ద్విడఁరాజులెల్ల॥ నాశ్రయించెదరు భా • పాధిపు
నకు నెవ్వఁ; డాత్మపదపదుండయ్యెశ్రుతిశి॥ భానుధాలహరిని
కృముగ నెవ్వనికంత; మున రహించు నొసతమ్మునునెవండు॥
గీ॥ వలలెడిఁగను భోగ్యాసంగ • వర్జితుఁడయి॥ సతతముచుగొల్పు
నెవని హం • సలరుభక్తి॥ సుస్మితనుశాంత విలసదా • న్మయం
డు నెవ్వఁ డట్టి యద్భుతశంకర • యతిపుంగవు॥

—• ఆ శాస్త్ర సాంతము •—

శా॥ శ్రుతిత్వం స నమూహమానమహా • సూక్తిస్ఫురద్వారిరు॥
జ్ఞాత్యావాసితరాజహంస బుధసం • దోహేప్పితార్థప్రదా॥
కాత్యాయనృథినాథమృత్యుమథనా • కళ్యాణసంధాయకా॥
సత్యానంద రసాత్మకేద్యసకలే • శా! మోహిసీపూర్ణవా॥

—• వసమయూరవృత్తము •—

సోమనకలామరగ • గోదధిశశాంకా॥
కామహరసంయమిని • కాయహృదలంకా
రా! మునికదంబనుత • రౌప్యగగనంకా॥
శా! మహితభూరికరు • నాధ్య, యకలంకా॥

—• చంద్రశ్రీవృత్తము •—

విరాజద్రాప్యగాగ్రితల • పులకానర్హరత్న॥
స్ఫురత్ప్రీతానీనా! నిఖిల • కరసంపూజ్య రత్నా॥
కరస్ఫూర్జతా! ఫణిని • కరభూషా! శ్రీరత్నా॥
వరస్మరాకారుణ్యనిధి • వరగారికళతా॥

—: శ్రీ స క లే శ్వ రా ర్పణ మ స్తు . :—

• గ ద్య ము . •

ఇది శ్రీమద్భక్తగురుకరుణా సమాసాదిత సకలవిభాస
 పరివర్తమాన శ్రీమద్భువిడిపాట్యస్వయ పయఃపాతావార రాక
 మధాకర, శ్రీమచ్ఛాండిల్య సగోత్ర పవిత్ర, సంతకాగ్ని
 హోత్ర పరిచర్యోపాత్త ఘనతరసదైవదుష్టి రాజమాన
 పేరి సోమయాజి పాత్త్ర, బుధజనసంభావ్య సచ్చే
 ముషీకలిత వేంకటాచలవతి సుధీతనూభవ,
 నైరంతర్య భక్తిసంభావితభవానీధన, విబుధ
 జనవిధేయ, వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మాభి
 ధేమాంధ్రీకృతంబైన శ్రీశంకర
 విజయంబునందు
 దశమాశ్వాసము
 సంపూర్ణము.

ఈ రచయివలది విగ్రహించబడు పుస్తకములు.

2-0-0 పురుషోత్తముకవీయము. వికృతి ప్రకృతి కల్పములకు ప్రకృతి వికృతి రూపములును, వీలున్న సంస్కృతాంధ్ర కల్పములకెల్ల ను అన్యరూపములునుమాపుచుఅర్థమునుండెలుపునిఘంటువు.

2-0-0 వేమనసూక్తి రత్నాకరము. 4035 వేమనపద్యములను చక్కగాదిద్ది అకారాపిగా నమిర్చి, బొమ్మలతోనహా వేమనయోగి చరిత్రమును జేర్చియునున్నది.

2 0-0 జాతకదర్పణముపూర్వభాగము. అనేకాంశములు నేటలెల్లన తెలిపి చక్కమువేసికొని జాతకమంతయు పూర్తిగా తానే వ్రాసికోగలట్లు ప్రతివానిని ఇది తయారుచేయును.

1-8-0 అద్భుతోత్తరామాయణము. ఏడాళ్వాసాలప్రబంధము, శ్రీ రాముని గూర్చిన సహస్రీచూఖరావణుని సీతాదేవిచంపిన కథ అరవందవిద్యత్కవుల పెన్చిమోనియల్లు జతపఱపబడినవి.

1-0-0 గురుధర్మ ప్రభావము. అరాళ్వాసాల నిర్వచన ప్రబంధము మనుష్యునికవసరములైన ధర్మములన్ని విపులముగనున్నవి.

0-12-0 కృష్ణానందీనాహాత్యయము. నాల్గొకాసాల నిర్వచన ప్రబంధము చాలముద్దమున కథలు అనేకములున్నవి.

0-12-0 చంద్రహాసనాటకము. గద్యపద్యములది, సీతీభోధకము.

0-12-0 రామదాన చరిత్రము. ఇది హిందీనాటకము, తెలుగు లిపి. బహు విస్తారముబైదులువచనమునుమనోహరమయియుండును.

0-10-0 ప్రసంగవచన హరిశ్చంద్రనాటకము. పాత్రోచితములైన జాతీయపుమాటలు చాల రంజకముగ నుండును.

0-8-0 అష్టావక్రగీతలు. నేదాంతవిషయము. వీని పుట్టుపూర్వోత్తరమును, గీతాల్లోకాలు తద్దుచూ గీతాలును గలది.

0-8-0 యాదవాద్రీశోపఖ్యానము. మూడాళ్వాసాల ప్రబంధము శ్రీ రామానుజ విషయము. బీబీనాంచారుపెండ్లికథ.

0-8-0 ధ్యానోల్లాసిని. ఏకాళ్వాసప్రబంధము. ఒక ధర్మాత్ముల చరిత్రమును, ఆతని విల్లుకావీయునుండును. [గల

0-6-0 శ్రీలమీటింగునాటిహరికథ. తరుగానంద చిగానుకూర్ణా

0-6-0 చిత్రీకందపద్యరత్నాకరము. చాలరకాల మింత మింత కం పద్యాలున్న చతుర్విధకవిత్వపు కైలిని జూపునది.

- 0.4.0 మా హేంద్రపురాణము. రెండవశాస్త్రములచక్కనిప్రబంధము.
మూసినాయనముల నోము పూర్వోత్తరము.
- 0.4.0 సోమేశ్వరీయము—చాటు ప్రబంధము సీతని భక్తిని దెలుపు
వివిధవృత్తము లనేకము లున్నవి. -
- 0.4.0 అంధ్రీకవి ప్రశంస—పూర్వకవుల యపరాధముల విమర్శనము
బహువిధవృత్తముల పెన్మిమోనియల్లు జలకూర్పబడియున్నది.
- 0.4.0 మల్లికార్జునశతకము—కందము, గీతమును గర్భమున గల
చంపకోత్పల మూలము 108 కలవు.
- 0.4.0 చతుర్ముఖకంద వద్యరామాయణము. కొన్ని వింతలున్న రామా
యణకథ 200 కందాలందున్నది. ప్రతికందము 4 కందాలగును
- 0.4.0 వేమనయోగిచరిత్రము—బొమ్మలతో తేటతెల్లనగలదు.
- 0.8.0 అక్షానధ్వంసిని—బాలుర యజ్ఞానముం బోగొట్టును.
- 0.2.0 అక్షరాభ్యాసము—అక్షరములు గుణితమును త్వరగానేర్చును.
- 0.2.0 ముక్తికాంతామణిశతకము. శ్లోకాలు ముద్దగుద్వ్యధివద్యములు
- 0.2.0 పురుషోత్తమ కృతిశతకము. అంత్యనియమాంచిత వృత్త
ములె చాల భాగమున్న 100 చక్కని కీర్తనలును టపాలు.
- 0.1.0 మనోహర సోమేశ్వరశతకము. చాలపాండితులున్న 108 సీసాలు
- 0.1.0 పూర్వకర్మశతకము. భారతరామాయణాదుల వైసములున్నవి
- 0.1.0 టపాకీర్తనహారములు. చాలవరకు ఇణతులున్నవి.
- 0.1.0 జాగ్రత్తపు పట్టాభిషేకము—విద్యాధికార్లు మెచ్చినది.
- 0.1.0 శ్రీదుర్గామల్లేశ్వరుల ఘంటాప్రహరీ సహితైకాంతసేవలాలి
ముదలు మేముకొల్పువారు. కందార్థములు చాలముద్దు.
- 0.5.0 అంకజ్యోత్స్న-720 యుక్తిలెక్కలున్నవి. అనేకముద్రాణాలైనది
- 0.5.0 ప్రయిమరీ పరీక్షలెక్కలపుస్తకము. 52 పేర్లు కలవు.
- 1.8.0 సివిలరూల్సు ఆఫ్ ప్రాక్టీస్. ప్లీడరుగుమాస్తాలకు కల్ప
వృక్షము. ఇదివరకె తెలుగుకల్లాలన్ని వ్యాపించినది.

